

M

M, m n. (-, -/P.-s) : 1. *großes M*, M bras g., M skrivet bras g., pennlizherenn M b. ; *kleines m*, m munut g., m skrivet bihan g. ; 2. *m* [berradur evit **Meter**], metr g., metrad g. ; *m²*, *m²*, metr-karrez g. ; *m³*, *m³*, metr-diñs g. ; 3. *M* [berradur evit **Mark**], mark g. ; 4. *m* [berradur evit **männlich**], gourel ; 5. *m* [berradur evit **Minute**], munut g., munutenn b. ; 6. *m* [berradur evit **mit**], gant ; 7. *M* [kenw., istor], mil.

MA [berradur evit **Mittelalter**] : Krennamzer b.

M.A. [berradur evit **Magister Artium**] : mestroniezh b.

Mäander g. (-s, -) : 1. [stêr] Menderes g. ; 2. [dre astenn.] kammdroenn b., kammdro b., kildro b., kildroenn b., kildroad b., distro g./b., kammbleg g., kilbleg g., kammigell b., diswe g., kampoullenn b., kornblegenn b.

mäandrisch ag. : leun a gildroennoù, kamm-digamm, kamm-gourgamm, gweüs, kammigellek, korvigellek, jilgamm, pleg-dibleg, troidellek, kammigellus, troidellus, gwidilus, kildroennus, kildroennek, kammdro, kammdroek, kammdroennek, kammdroennek, kammdroius, plegus, distroüs.

Maar n. (-s, -e) : [douar.] toull-diskarg ur menez-tan marv g., krater arwarek g., krater dienaou g.

Maas b. (-) : [stêr] Meuse g.

Maat g. (-s, -e) [merdead.] kartermestr g., eilmestr g.

Mach n. (-s) : [fizik] Mac'h g. ; *Mach 2 fliegen*, nijal gant an tizh Mac'h daou.

Machandelbaum g. (-s, -bäume) / **Machangelstrauch** g. (-s, -sträucher) : [louza.] jenevreg g., junipereg g.

Machart b. (-) : stumm g., neuz b., feson b., furm b., giz g., mod g., aoz b., aozidigezh b., oberiañs b., oberiezh b., doare oberiañ g., micherouriezh b.

machbar ag. : greadus, greüs, graus, sevenus, sevenadus, diraezus, gallus, hag a c'hall bezañ graet, hag a c'haller ober ; *schwer machbar*, difret ; *das ist machbar*, graet e c'hall bezañ, tu 'zo d'en ober.

Machbarkeit b. (-) : greadusted b., sevenusted b., diraezusted b., greüsted b., greüster g.

Machbarkeitsstudie b. (-, -n) : studiaden greadusted b., elfennerezh greadusted g.

Mache b. (-, -n) : 1. doare g., arvez g., dalc'h g., aer g., aeridigezh b., min g., neuz b., stumm g., liv g., feson b., tres g., diavaez g. ; 2. frink g., trell g., pompadoù lies., roufl g., brabañs g., brabañserezh g., bragerezh g., fougerezh g., fougaserezh g., gloar b., glabouserezh g., glabous g., pouferezh g., kañfarderezh g., bugaderezh g., bugad g., c'hwez hag avel, modoù bras lies., modoù randonus lies. ; *das ist nur Mache*, pompadoù (brabañs, fougaserezh) ha netra ken - brabañserezh (bragerezh) tout ! - pouferezh n'eo ken ! - n'eo nemet c'hwez hag avel - kement-se n'eo nemet modoù - avel, aveloù pep tra 'zo avel (Gregor) - lorc'hig moan, muioc'h a voked

eget a dan ! - penn boultouz : bras ar genoù, bihan al lost ! - hemañ 'zo taer gant e gomz ha gwak pa sav kaoz da stagañ ganti ! ; 3. *P. etwas in der Mache haben*, bezañ udb war ar stern gant an-unan, bezañ udb war ober gant an-unan, bezañ udb war ar portolof gant an-unan ; *in der Mache sein*, bezañ war ar stern, bezañ war ober, bezañ war ar portolof ; 4. *jemanden in die Mache nehmen*, *jemanden in der Mache haben*, skandalat groñs u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., noazout u.b., kelenn c'hwerv u.b., kas d'u.b., kavailhañ u.b., bezañ e brete ouzh u.b., ober ur charre d'u.b., ober e c'hourc'hemennoù d'u.b., kaout ger ouzh u.b., ober chikan d'u.b., ober dael ouzh u.b., krignat fri u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., gwallgas u.b., mont a-stroñs d'u.b., mont feuls ouzh u.b., gwallgaozeal d'u.b., ober lous d'u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., langajal u.b., pec'hiñ war u.b., reiñ ur skandalenn d'u.b., kannañ e gouez d'u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., kanañ ar mil seurt ruz gant u.b., delazhiñ kunujennoù taer war u.b., lezel mallozhioù war u.b., lezel mallozhioù gant u.b., mont rust (dibalamour) d'u.b., teñsañ kaer u.b., ober un dañs hep soner gant u.b., krozal u.b., krozal d'u.b., ronkal ouzh u.b., kribañ e benn d'u.b., gwalariañ u.b., rezoniñ u.b., rustoniañ u.b., mont reut d'u.b., mont a-daol d'u.b., ober ur rez d'u.b. ; 5. [dre astenn.] *P. fardañ g., farderezh g., oberiezh b., oberiañs b., oberouriezh b., aoz b.*

machen (hat gemacht)

I. V.k.e. : ober, fesonniñ, krouiñ, sevel, kenderc'hiñ, stummañ, lakaat da, tremen da
II. V.k.e. : aozañ, prientiñ, fardañ, terkañ
III. V.k.e. : aozañ, prientiñ, ober war-dro, (ken)urzhiñ, renkañ
IV. 1. V.k.e. : bezañ abeg, degas.
2. V.k.e. : lakaat da vezañ, rentañ
V. V.k.e. : ijinañ, sevel, seveniñ, kas da vat, kas da wir, krouiñ
VI. V.k.e. : mont da, ober, bezañ, koustañ
VII. V.k.e. : kaout, gounit, kas, degas
VIII. V.k.e. : kas da benn, seveniñ, peurober, peurgas, peurechuiñ, pengenniñ
IX. V.k.e. : ober (obererezhioù Mab-den dre vras)
X. V.k.e. : ober, bezañ
XI. V.k.e. : c'hoari, derc'hel ur roll
XII. V.k.e. : troioù-lavar
XIII. V.em. : sich machen

I. ober, fesonniñ, krouiñ, sevel, kenderc'hiñ, stummañ, lakaat da, tremen da ; *was machst du denn da ?* o turlutañ petra emaout ? o penefiañ petra emaout ? o fistoulat petra emaout aze ? petra an diaoul emaout oc'h

ober ? oc'h itrikañ petra emaout aze ? ; *was macht er denn hier* ? petra an diaoul eo deuet d'ober hennezh du-mañ ? d'ober petra eo deuet amañ ? petra eo dezhañ dont amañ ? petra emañ o klask war-dro amañ ? ; *macht mit ihm, was ihr wollt*, grit a garot outañ, grit a hetot outañ ; *warum hast du das gemacht*, perak out aet d'ober ur seurt tra ? ; *etwas falsch machen*, gwallober udb ; *sie haben es falsch gemacht, obwohl ich es ihnen ganz genau erklärt hatte*, faziet int goude ma'm boa displeget mat dezho penaos ober ; *er weiß, wie man es richtig macht*, an neuz en deus, an tu en deus, gouzout a ra ar stek d'en ober, ar stek d'en ober en deus ; *er weiß nicht, wie man es macht*, disneuz eo d'ober an dra-se ; *noch einmal machen*, adober ; *Licht machen*, reiñ gouloù, sklêrijennañ ; *Verse machen*, sevel gwerzennoù, gwerziñ, gwerzonian ; *Schulden machen*, ober (tennañ, dastum, kemer) dle ; *Heu machen*, foennat, ober foenn, ober ar foenn ; *mach das nie wieder* ! taol pled ne rafes ur wech all kement all din-me ! na ra ket kement-se un eil gwech ! na ra biken mui an dra-se en-dro ! diwall d'ober kement all ken ! ; *diese Edelsteine sind gemacht*, ar mein-sked-se a zo faos (a zo drevezadennoù) ; [dre skeud.] *Wind machen*, brabañsal, bezañ pompus en e gomzoù, ober foug gant e ouiziegezh, lorc'hañ, fougeal, fougasiñ, en em fougasiñ, en em bompadiñ, debriñ mel, rual gant an avel, bezañ fougasoù gant an-unan leizh e c'henoù, c'hoari e gankaler, ober teil, ober tron, bezañ an ton hag ar pardon gant an-unan, c'hoari e aotrou, c'hoari e vestr, ober e aotrou, ober brasoni, ober e c'hrobis, bezañ c'hwezet d'an-unan, bezañ bras (dichek, otus, uhel) an tamm eus an-unan, bezañ bras an tamm gant an-unan, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, poufal, bompadiñ, ober re vras gaoliad, bezañ un tamm brav en an-unan, treiñ e leue en an-unan, rodal e revr, bezañ un torkad lorc'h en an-unan, ober e varc'h-kaoc'h, bezañ un tamm tro en an-unan, bezañ c'hwezet e bluñv, bezañ sonn e gribell, ober fougeoù, c'hwezañ e skevent, reutaat e vruched, bragal, dougen roufl, rodal, en em rollañ, ober bompadoù, ober bompad, ober e bompad, c'hwezañ e vruched, sevel e bigos, ober e gañfard, ober e baotr, c'hoari e baotr, bugadiñ, ober bugad, en em veuliñ, seniñ e gloc'h, brallañ e gloc'h, brallañ e gloc'h bras, seniñ e gloc'h bras, lakaat bole en e gloc'h, stagañ ur gordenn dev ouzh e gloc'h bras, seniñ e gloc'h e-unan, lakaat e gloc'h da dintal re skiltr, na gaout ezhomm kloc'her ebet evit seniñ e gloc'h, ober e vraz, skeiñ war e daboulin, c'hwezhañ en e drompilh, bragal evel ur big, ober kalz a deil gant nebeut a blouz (gant nebeut a golo), ober muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz), ober muioc'h a voged eget a dan, bezañ leun a foug hag a lorc'h, bezañ fier-droch, bezañ fier-ruz, bezañ fier-sot, bezañ leun a gagal, sachañ dour d'e foenneg, bezañ pennboufet gant an ourgouilh (Gregor).

II. aozañ, prientiñ, fardañ, terkañ ; *das Bett machen*, ober ar gwele ; *Kaffee machen*, aozañ (fardañ) kafe ; *Kleinholz machen*, drailhañ (faoutañ) keuneud ; *Brot machen*, ober bara ; *einen Schrank machen*, ober un armel (ur pres), fardañ un armel ; *Feuer machen*, ober tan.

III. aozañ, prientiñ, ober war-dro, (ken)urzhañ, renkañ ; *ein Fest machen*, ober (kinnig) ur fest ; *Hochzeit machen*, ober (lidañ) an eured.

IV. 1. bezañ abeg, degas ; *mit einer Sache Ernst machen*, mont a-zevri-kaer (da vat ha kaer, parfet) d'udb ; *Spaß machen*, farsal, fentigellat ; *jemandem ein Geschenk machen*, reiñ un donezon d'u.b., ober un donezon d'u.b., reiñ udb e donezon d'u.b., ober ur prof d'u.b., reiñ udb e prof d'u.b. ; *jemandem Mut machen*, reiñ kalon d'u.b., reiñ nerzh-kalon d'u.b., lakaat kalon e kof u.b., lakaat u.b. war e du, degas u.b. war e du, degas u.b. da vad, kas u.b. da vad, adsevel e bouezioù d'u.b., reiñ ton d'u.b., reiñ kalonegezh d'u.b., kalonekaat u.b., kennerzhañ u.b., reiñ gred d'u.b., tommañ kalon u.b., adsevel deltu u.b. ; *Eindruck machen*, skeiñ ar speredoù ; *jemandem Sorgen machen*, reiñ darbar (tregas, koad a-benn, trevell) d'u.b., tregasiñ u.b., eogiñ u.b., trevelliñ u.b., reiñ bec'h d'u.b., ober bec'h d'u.b., reiñ blev gwenn d'u.b. ; *jemandem Ehre machen*, dougen enor d'u.b., bezañ brud (kloù) u.b., enoriñ u.b. ; *jemandem Schande machen*, bezañ mez h u.b., lakaat (degas) mez h d'u.b. ; *jemandem Lust machen*, atizañ c'hoant u.b., lakaat c'hoant en u.b., lakaat c'hoant da sevel en u.b. ; *aus der Not eine Tugend machen*, bezañ laouen ouzh ar boan, dougen e groaz e-lec'h ruzañ anezhi, dougen e blanedenn ha kiañ outi, dougen e blanedenn hep fallgaloniñ, en em ober diouzh an amzer, en em ober diouzh e blanedenn, ober a galon vat ar pezh a zo ret ober (Gregor) ; *es macht mir viel Mühe*, ur gwall reuz eo evidon, nag a boan am bez gant kement-se, diaezamant bras eo din an dra-se, gwe am bez oc'h ober an dra-se, deur am bez oc'h ober an dra-se, an dra-se em bez da badout gantañ, kavout a ran da gochañ ouzh an dra-se, kavout a ran da gochañ gant an dra-se, krog am bez d'ober an dra-se, krog a-walc'h am bez d'ober an dra-se, gwall grog am bez d'ober an dra-se, kavout a ran krog d'ober an dra-se, kavout a ran krog a-walc'h d'ober an dra-se, kavout a ran gwall grog d'ober an dra-se, mizer am bez oc'h ober an dra-se ; *kein Geheimnis daraus machen*, embann an dra-se war ar groaz (d'ar seizh avel), komz ken dichipot ha tra diwar-benn an dra-se, na glask kuzhat an dra-se ; *Kleider machen Leute*, [kr-l] ar plu a ra an evn hag an dilhad a ra Mab-den ; P. *jemandem Beine machen*, hastañ u.b., lakaat u.b. da redek, lakaat bole e divesker u.b., kas u.b. d'an tus, lakaat aer e kilhoroù u.b., reiñ ar skar d'u.b.

2. lakaat da vezañ, rentañ ; *etwas rückgängig machen*, nullañ (terriñ, freuziñ, dislavaret, dispenn) udb, distreiñ war udb ; *jemanden für etwas verantwortlich machen*, teuler war u.b., teuler ar bec'h war u.b. ; *man macht aus ihm einen bösen Menschen*, tremen a ra da zrouk (evit un den drouk), lakaet e vez da zrouk, hennezh a zo kontet da vezañ drouk, graet e vez un den drouk anezhañ ; *jemanden unschädlich machen*, lakaat diwez h da walloberoù u.b., mirout ouzh u.b. a noazout, dinoazañ u.b. ; *etwas zunichte machen*, peurzistrujañ udb, peurgas udb, kas udb da get (da neuz, da netra, war netra, da vann, da beurgoll, da neuz), kas udb e skuilh hag e ber, heskiñ, drailhañ (gwastañ, glac'hariñ, dispenn, goulonderiñ, findaoniñ, distrujañ) udb ; *jemanden gesund machen*, pareañ u.b., degas ar yec'hed en-dro en u.b., degas u.b. en e yec'hed ; *jemanden wieder jung machen*, yaouankaat u.b., degas ar yaouankiz en-dro en u.b., lakaat u.b. da yaouankaat ; *jemanden verrückt machen*,

lakaat u.b. da dreñ da sot, lakaat u.b. da goll e skiant, lakaat spered u.b. da vont da stoupa, terriñ e benn d'u.b., divontañ spered u.b. ; [dre skeud.] *jemanden schlecht machen*, gwashaat (duañ, labezañ, louzañ) u.b., stlabezañ u.b., stlabezañ anv u.b., stlabezañ enor u.b., ober e votoù d'u.b., dispenn brud u.b., reiñ e gement all a zroukprezegerezh d'u.b., dispenn u.b. da dud all, didammañ brud u.b., difregañ u.b. a-drek e gein, diframmañ u.b., diskar u.b., ober dilhad nevez d'u.b., ober e wele d'u.b., kempenn dilhad u.b., dineudenniñ brozh u.b., dineudenniñ u.b., pikañ u.b., pikañ chupenn u.b., broudañ chupenn u.b., peñseliat chupenn u.b., peñseliat u.b., plaenaat porpant u.b., dresañ porpant u.b., ober ur porpant nevez d'u.b., gwiskañ u.b., terriñ keuneud war kein u.b. ; *man kann es nicht allen recht machen*, ne c'haller ket segaliñ an holl ; *niemand kann es ihm recht machen*, n'eo mat nemet da gaoc'hañ ar stal - hennezh ne deuz ket ar sukr en e c'henoù - mar lavarer ya dezhañ, eñ a respont naren - hennezh a gav atav abeg e kement den a zo tout - ar gaster-se a vez atav oc'h abegiñ hennezh pe honnezh - hennezh ne ra nemet dispenn e nesañ - klask a ra abeg bepred - ne oar nemet chaokat pep labour graet gant ar re all - ne gav nemet rebechoù d'ober - atav e kav abeg e pep tra - hennezh a gav atav tro da abegiñ - kavout a ra bepred drezenn da stagañ ouzh pep tra - ne gav netra vat - ne gav nep tra vat - bepred e kav da lavaret e kement bramm 'zo tout - eñ a gav da lavaret enep kement tra 'zo - kant rebech ha kant all a gav e kement tra 'zo tout - klask a ra atav c'hwen e loeroù ar re all - tremen a ra e amzer o tispenn labour ar re all - tremen a ra e amzer o tivruañ ar re all - kas a ra e amzer o tispenn labour ar re all - kas a ra e vuhez o tivruañ ar re all - ne gav gras gant den ebet - kaer 'zo ober, morse ne reer e c'hrad - kaer 'zo, morse ne reer e c'hrad - kaer hon eus ober, morse ne vez graet e c'hrad - klask a ra kant si d'an holl - ne baouez ket da abegiñ ouzh an dud - atav e fell dezhañ kaout gwell pe well - ne wel netra nemet a-dreuz - eñ a blij dezhañ rezoniñ - ur spered rekin eo - ur penn-treuz eo - hennezh a zo ur spered kamm - atav e vez o figuzañ - atav e vez o pismigañ - atav e vez o pigosat - atav e vez oc'h ober beg bihan - ur beg m'en argarzh a zo anezhañ - ur pismiger eo - ur c'hac'her diaes a zo anezhañ - ur chaoker-laou eo - ur flemmer eo - un nagenner eo - ur chikaner eo - un noazour eo ; *geltend machen*, lakaat da dalvezout, ober dave (daveñ) [d'ur gwir bennak] ; *jemandem den Kopf warm machen*, atizañ u.b. gant e gomzoù, isañ u.b. gant e gomzoù, tommañ empenn u.b. gant e gomzoù, lakaat gant e gomzoù empenn u.b. da virviñ, lakaat gant e gomzoù gwad u.b. da virviñ.

V. ijinañ, sevel, seveniñ, kas da vat, kas da wir, krouiñ ; *Gott hat den Menschen nach seinem Bilde gemacht*, Doue a reas an den diouzh e heñveledigezh, Doue a grouas an den diouzh e skeudenn, Doue a grouas Mab-den diouzh e batrom e-unan, krouet eo bet Mab-den hervez dremm Doue ; *dieser Beruf ist wie für ihn gemacht*, ar vicher-se a zo dioutañ, mat-kenañ e ya ar vicher-se outañ, ar vicher-se a zo bet dibabet dezhañ ; *er ist für (zu) etwas gemacht*, barrek eo d'udb, dereout a ra udb outañ, degouezhout a ra udb dezhañ ; *Gelegenheit macht Diebe*, an dro-vat a ra al laer, pa vez tro d'ober un

dra arabat chom da varc'hata ; *ein Examen machen*, tremen un arnodenn ; *das macht nichts*, n'eo ket ur gwall afer, ne laz ket, ne ra forzh, ne vern, n'eus droug ebet, n'eus ket a zroug, n'eo ket kalz a dra, n'eo ket pikol tra, n'eo ket pikol, se ne ra mann, se ne ra mann ebet, n'omp ket war-bouez an dra-se, daoust da se ! ne vern ! ne ra tra, n'eus forzh a se ; *etwas nur halb machen*, hanter ober udb, ober udb diwar hanter, na ober nemet an hanter eus udb ; *er wird es nicht mehr lange machen*, hennezh ne ray ket kozh kroc'hen, n'en deus ket pell meur da vevañ, aet eo betek ar mouch, ne bado ket pell ken, ned ay ket pell ganti ken, ne vo ket pell e abadenn, erru eo an hirañ ma c'hall mont, arouez plankenn a zo gantañ, ne bado ket pell gantañ, war e ziwezhadoù (war an diwezhañ, en e sach diwezhañ) emañ, pell emañ ganti, tost echu eo gantañ, echu eo gantañ da vevañ, aet eo betek e sachadenn ziwezhañ, straket eo e graoñenn, kazimant eo marv ; *jemandem Angst und Bange machen*, spouronañ (spontañ, lorc'hañ, lakaat aon da, plantañ aon gant) u.b., reiñ spouron (ober aon) d'u.b., estlammiñ u.b. ; *jemandem etwas begreiflich machen*, reiñ udb da intent d'u.b., lakaat u.b. da gompren udb ; *jemandem klar machen*, dass ..., lakaat u.b. da gompren e ..., disklêriañ d'u.b. e ... ; *jemanden zu seinem Freund machen*, ober eus u.b. e vignon, kemer u.b. da vignon, dont da vezañ mignon gant u.b., skoulmañ liammoù a vignoniezh gant u.b., ober mignoniaj gant u.b., ober kamaradiaj gant u.b., kamalata gant u.b., mignoniñ gant u.b., kamaradiañ gant u.b., kenhoalañ gant u.b., ober anaoudegezh vat gant u.b. ; *zum Sklaven machen*, sklavañ, sklavaat, lakaat da sklav, ober ur sklav [eus u.b.], lakaat [u.b.] da vezañ pont ha plankenn d'an-unan ; *zum Gefangenen machen*, tapout da brizoniad ; *etwas zu Geld machen*, tennañ arc'hant eus udb, gwerzhañ (arc'hantiñ) udb, sevel arc'hant diwar gwerzh udb ; *jemanden zum Spott (zum Gelächter) machen*, ober goapaerezh (c'hoarzherezh) gant u.b., ober goap ouzh (diouzh, a, gant, diwar) u.b., stagañ goap ouzh (diouzh, a, da, war) u.b., ober an diod gant u.b., diodiñ u.b., c'hoarzhin goap (farsal) diwar-goust u.b. ; *etwas zur Bedingung machen*, lakaat udb da ziferadenn (da ziviz) ur marc'had bennak.

VI. mont da, ober, bezañ, koustañ ; *das macht zwanzig Euro*, ugent euro e vo ; *dreimal drei macht neun*, teir gwech tri a zo nav ; *die Rechnung macht so und soviel*, ar facturenn a ya (a sav) d'ar priz-mañ-priz ; *viele Ringe machen eine Kette*, melloù diwar melloù a ra ur chadenn.

VII. kaout, gounit, kas, degas ; *Beute machen*, ober ar skrap, preizhañ, preizhata, gwastañ, peliat, lakaat ul lec'h en arigrap, lakaat an arigrap war ul lec'h, ober ar beilh en ul lec'h bennak, lakaat ar beilh en ul lec'h bennak ; *Geld machen*, ober mat, sevel (dastum, gounit) arc'hant, ober krazadenn, ober fortun, ober ur fortun, redek an dour d'e vilin, tapout gant an-unan, tapout forzh gwenneien, ober e eost (e graf, e fagodenn, e ran), lardañ, lartaat, bastañ mat pep tra evit an-unan.

VIII. kas da benn, seveniñ, peurober, peurgas, peurechuiñ, pengenniñ ; *schnell machen*, kabalat, hastañ buan, hastañ a-fo, lakaat aer en e gilhoroù, bezañ ramp gant an-unan, sachañ war e ivinoù, reiñ herr, lakaat (sankañ) tizh, en em zrastañ, lakaat kas war e gorf, en em zifretañ, mont d'ar c'haloup ; *ein gemachter Mann*, un den erru g. ;

wieder gut machen, renkañ, kempenn, dresañ, greiañ, ratreañ, kas da blom, ingalañ, digoll an droug graet, digoll [u.b.] evit an droug graet, dic'haouiñ [u.b.] eus an droug graet, dispenn an droug graet ; *mit etwas Schluss machen*, peurgas udb, lakaat diwezh (termen) d'udb, echuiñ (paouez, ehanañ) gant udb, paouez d'ober udb ; *reinen Tisch machen*, skarat ar c'hudennou, lakaat diwezh d'udb, peurgas udb, mont dizamant dezhi, mont dezhi a-droc'h-trañch, na chom da chipotal, reiñ lamm d'ur gudenn, kemer an ejen dre e gorniel ha reiñ lamm-chouk-e-benn dezhañ, ober ur skub (un taol skub, ur skarz) ; *ein Ende machen*, lakaat termen (diwezh) da, reiñ harz d'udb ; *kurzen Prozess machen*, mont dizamant dezhi, mont dezhi a-droc'h-trañch, kemer an ejen dre e gorniel ha reiñ lamm-chouk-e-benn dezhañ, peurgas udb ; *seinem Leben ein Ende machen*, lakaat diwezh (termen) d'e vuhez, en em lazhañ, en em zistrujañ, en em forsiñ war gein an Aotrou Doue, en em wallañ, en em ober.

IX. ober [obererezhioù Mab-den dre vras] ; *eine Reise machen*, beajiñ, mont da veajiñ, ober ur veaj ; *einen Gang machen*, ober un dro, ober defretoù ; *Geschäfte machen*, ober aferioù ; *jemandem Konkurrenz machen*, kevezañ ouzh u.b., ober kevezerezh d'u.b. ; *einen Anschlag auf jemanden machen*, klask lazhañ u.b., falvezout lazhañ u.b., falvezout lemel e vuhez digant u.b. (Gregor) ; *Krieg machen*, ober brezel, brezeliñ, brezelekaat ; *Frieden machen*, ober (skoulmañ) ar peoc'h ; *mit jemandem Bekanntschaft machen*, ober anaoudegezh gant u.b. ; *einen Bericht machen*, ober (sevel) ur rentañ-kont ; *eine Erfahrung machen*, gwelet (deskiñ) un dra nevez, gouzout un ardremez bennak pelloc'h ; *die Rechnung machen*, ober ar gont, sevel al lizher-dle (ar fakturenn) ; *Pause machen*, ober un ehan (un tamm diskuizh, un diskuizhadenn, ur sav-kein), ober ur pennadig diskuizhañ, ober e ziskuizhoù ; *er macht Anstalten, fortzugehen*, emañ oc'h en em glask evit mont kuit, emañ oc'h en em glask da vont en hent, emañ oc'h aveiñ mont kuit, emañ o fardañ mont kuit, emañ oc'h en em lakaat e-tailh (a-du, e tres, e tu, war an tu, e tro) da vont kuit, stag eo gant darbaroù e veaj, ober a ra e bak da vont en hent ; *viel Aufsehen(s) von etwas machen*, ober stad vras eus udb, ober kalz a drouz en-dro d'udb, ober c'hoari gaer gant udb, ober c'hoari gaer kelo nebeut a dra, bezañ gwashoc'h an trouz eget ar gloaz, ober charre en-dro d'udb, ober charre gant udb, ober gwelien gant udb, ober brud (trouz, reuz, freuz, freuz ha reuz, ur vosenn, un abadenn, jabadao, tousmac'h, karnaj) abalamour d'udb, c'hoari (ober) an diaoul hag e bevar en askont d'udb, toumpial en askont d'udb, tournial en abeg d'udb, kas karbac'h en askont d'udb, kas trouz en arbenn d'udb, kas safar abalamour d'udb, ober cholori (talabao) en arbenn d'udb, karnajal en abeg d'udb, ober kalz a reuz evit netra ; *einem Mädchen den Hof machen*, ober (tailhiñ) al lez d'ur plac'h yaouank, kañjoliñ ur plac'h yaouank ; *jemandem den Garaus machen*, peurgas u.b., reiñ e gont d'u.b., ober e varv d'u.b., ober e stal (e lod, e afer) d'u.b., gweañ e c'houzoug d'u.b., ober ur gwe e gouzoug u.b. ; *Witze machen*, farsal, fentigellañ, gogeañ, distagañ fentigelloù, reiñ melladoù, ober (dibunañ) bourdoù ; *P. mach doch keine Geschichten !* na ya ket d'ober ardoù ! paouez gant da arvezioù ! na glask ket

ober diaez deomp ! ; *mit etwas nicht viel Federlesens machen*, mont dichipot (dizamant) dezhi, mont dezhi a-droc'h-trañch, na chom da chipotal, peurgas udb ken distrafiñ ha tra, skarat ar gudenn, reiñ lamm d'ur gudenn, lakaat diwezh d'udb, ober ur skub (ur skarz, un taol skub), kas udb diwar hent hag eus ar gouloù, difoeltrañ (freuzañ, findaoniñ) udb, kemer an ejen dre e gorniel ha reiñ lamm-chouk-e-benn dezhañ, kas udb da get (da netra, war netra, da vann, da neuz), dic'hastañ udb, degas an traoù war o zu (en o reizh, war o dres) hep chom da chipotal.

X. ober, bezañ ; *große Augen machen*, dispourbellañ (dislontrañ, disloagal, diflukañ) e zaoulagad, diskalfañ e zaoulagad, dislonkañ e zaoulagad en e benn, difoupañ e zaoulagad en e benn, dispourbellañ, bezañ balc'h e lagad, astenn e zaoulagad ; *eine lange Nase machen*, ober ur fri minaoed, kouezhañ e veudig en e zorn, bezañ disouezhet, ober ur beg treuz, ober ur beg kamm, ober beg kamm, ober begoù, mont kamm e c'henoù, ober e vuzell gamm, kammañ e veg ; *gute Miene zum bösen Spiel machen*, dougen e groaz e-lec'h chom da ruzañ anezhi, dougen e blanedenn hep fallgaloniñ, bezañ laouen ouzh ar boan, dougen e blanedenn ha kiañ outi, en em ober diouzh an amzer, en em ober diouzh e blanedenn ; *Miene machen, etwas zu tun*, ober van (an neuz, an azvan, ar mod) d'ober udb, ober lusk a ober udb, ober sin a ober udb.

XI. c'hoari, derc'hel ur roll ; *den Sankt Nikolaus machen*, ober ar sant Nikolaz ; *den Weihnachtsmann machen*, ober an Tad Nedeleg ; *den Hanswurst (den Narren) machen*, ober ar farouell (ar furlukin) ; *den großen Herrn machen*, ober e vraz (e aotrou), ober brasoni ; *sie macht die Tugendhafte*, c'hoari a ra he seurez pil-pave (he seurez frank peder botez dindan ar bank), c'hoari a ra he flac'h tanav ; *den Dummen machen*, c'hoari e leue, ober an alvaon.

XII. [troioù-lavar] *mach schnell ! mach schon !* hastañ buan 'ta ! hast a-fo 'ta ! dibrouilh da revr ! ; *er macht sehr lange*, hennezh a bad pell outañ distreiñ (a zo pell evit distreiñ), pell eo oc'h ober e dro, daleañ a ra d'en em gavout, lugudiñ (chuchuiñ, strañiñ) a ra, chom a ra da logota, hennezh e pad pell outañ ober pezh a zo d'ober, n'emañ ket bale an eost gantañ ; *du hast aber schnell gemacht !* n'out ket bet pell da nebeutañ ! 'm eus aon n'out ket chomet da evañ kafe ! n'eo ket bet pell da dro ! ; *mach, dass du dich nicht rührst !* gra diouzh chom sioul ! diwall na zifretez ! ; *machen Sie, dass Sie fortkommen*, gwell eo deoc'h sachañ ho skasoù ganeoc'h, gwell eo deoc'h mont kuit, kit gant ho hent ! tec'hit 'ta ! skarzhit ! kuit ! ; *das macht, dass ...,* setu perak, da-heul an dra-se e ..., kent-se, kent a se / rak-se / dre-se / evel-se / war-se (Gregor) ; *in Patriotismus machen*, c'hoari e vrogarour, ober e baotr kar-e-vro ; *in Lederwaren machen*, gwerzhañ traezoù lâr, gwerzhañ marc'hadoù lâr, bezañ meginer, ober war-dro ar meginezeh ; *die Hitze macht den Leuten zu schaffen*, an tommder a lazh an dud, ne harz ket an dud ouzh gwrez an heol ; *das macht mir Spaß*, plijadur am bez (bourrañ a ran) gant kement-se ; *von sich reden machen*, bezañ dindan teod(où) an dud, bezañ brudoù fall diwar e benn, bezañ kaoz vras

eus an-unan, bezañ chaok war e benn, na vezañ na chaok na stran a ra diouer diwar e benn.

XIII. V.em. : sich machen (hat sich (t-rt/t-d-b) gemacht) : *die Sache macht sich (t-rt)*, war well e ya an afer ; *diese Person macht sich (t-rt)*, mont a ra war-raok gant an dense, an den-se en em ra, hennezh a ra e dreuz, hennezh a ra e dreuziad dre ar vuhez, hennezh a ra e dreuziad dre ar bed ; *der Junge macht sich (t-rt) gut in der Schule*, mont a ra mat an traoù war-raok gant ar paotr er skol, ar paotr a zo aes a zesk, ar paotr a zo mat a zesk, ar paotr-se a zo ur marc'h er skol, ar paotr-se a zesk mat er skol ; *sich (t-rt) unkenntlich machen*, kemer (gwiskañ) un neuz dianav, en em dreuzwiskañ, en em zic'hizañ, cheñch neuz da chom dianav, cheñch aoz da chom dianav, ober diouzh chom dianav ; *sich (t-rt) klein machen*, mont bihanik, mont en e grogenn, mont munut ; *sich (t-rt) groß machen*, brabañsal, bezañ pompus en e gomzoù, ober foug gant e ouiziegezh, lorc'hañ, fougéal, fougasiñ, en em fougasiñ, en em bompadiñ, debriñ mel, rual gant an avel, bezañ fougasoù gant an-unan leizh e c'henoù, c'hoari e gankaler, bezañ an ton hag ar pardon gant an-unan, c'hoari e aotrou, c'hoari e vestr, ober e aotrou, ober brasoni, ober e c'hrois, ober teil, bezañ c'hwezet d'an-unan, bezañ bras (dichek, otus, uhel) an tamm eus an-unan, bezañ bras an tamm gant an-unan, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, en em gontañ, poufal, pompadiñ, ober re vras gaoliad, bezañ un tamm brav en an-unan, treiñ e leue en an-unan, bezañ un tamm tro en an-unan, rodal e revr, bezañ un torkad lorc'h en an-unan, ober e varc'h-kaoc'h, bezañ c'hwezet e bluñv, bezañ sonn e gribell, ober fougéou, c'hwezañ e skevent, reutaat e vruched, bragal, dougen roufl, rodal, en em rollañ, ober pompadoù, ober pompad, ober e bompad, c'hwezañ e vruched, sevel e bigos, ober e gañfard, ober e baotr, c'hoari e baotr, bugadiñ, ober bugad, en em veuliñ, seniñ e gloc'h, brallañ e gloc'h, brallañ e gloc'h bras, seniñ e gloc'h bras, lakaat bole en e gloc'h, stagañ ur gordenn dev ouzh e gloc'h bras, seniñ e gloc'h e-unan, lakaat e gloc'h da dintal re skiltr, na gaout ezhomm kloc'her ebet evit seniñ e gloc'h, ober e vraz, skeiñ war e daboulin, c'hwezhañ en e drompilh, bragal evel ur big, ober kalz a deil gant nebeut a blouz (gant nebeut a golo), ober muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz), ober muioc'h a voged eget a dan, bezañ leun a foug hag a lorc'h, bezañ fier-droch, bezañ fier-ruz, bezañ fier-sot, bezañ leun a gagal, sachañ dour d'e foenneg, bezañ pennboufet gant an ourgouilh (Gregor) ; *sich (t-rt) nützlich machen*, ober diouzh reiñ un tamm skoaz, ober diouzh skoazellañ, sikour, ober diouzh reiñ skoazell, harpañ, skoaziañ, skorañ, kregiñ e-barzh ; *sich (t-rt) beliebt machen*, ober diouzh gounit kalon (istim) an dud ; *sich (t-db) einen Namen machen*, en em vrudañ, brudañ, dont da vezañ brudet, gounit un anv kaer, gounit brud vat, gounit un tamm mat a vrud, pakañ un tamm mat a vrud, gounit brud (anv mat, anv kaer) ; *sie machte sich (t-db) schnell einen Namen*, ar brud anezhi a yeas buan tro-war-dro, tapout a reas buan un tamm mat a vrud ; *sich (t-rt) fertig machen*, en em glask, fardañ mont kuit, aveiñ mont, en em lakaat e-tailh (a-du, e tres, e tu, war an tu, e tro) da vont kuit, en em alejiñ ; *sich (t-d-b) einen guten Tag machen*, chom da landreantiñ (da lureiñ), ober e gorf,

ober e gorf didalvez, en em dorloñ ; *sich (t-d-b) eine schöne Zeit machen*, diduañ e amzer, dihuediñ e amzer, en em zidiñ, en em zudiañ, kas e amzer gant dudi, diverrañ, diverrañ e amzer, en em ziduellañ, kemer berramzer, kemer e ziduellañ, kaout plijadur, kaout goust, kemer plijadur, kemer un tamm plijadur, kavout ur misi, kemer e ebat, ober bourrus, ober bourrusted, ebatal, ober joa, bragal, diduiñ, berraat e amzer, farlotañ, gaeaat, en em c'haeaat, c'hoariellat ; *sich (t-d-b) Gedanken machen*, ober tachoù, ober bil, ober biloù, bezañ prederiet (nec'het), kaout nec'hamant, bezañ karget e vazh a spenn ; *ich mache mir nicht viel daraus*, ne ran ket a fed eus traoù a seurt-se - tanfoeltr forzh e ran eus an dra-se ! - ingal (heñvel, hañval, euver, unvan) eo din - heñvel dra eo din - ne ran forzh - ne lakaan van ebet gant an dra-se - ne ran na forzh na brall eus kement-se - se ne ra mann din-me - ne ran ket kaz a gement-se - n'eus ket a gaz din - ne ran foeltr-kaer gant an dra-se - ma'z erru, mat, mar n'erru ket, mat ivez - ne c'hwitan ket - koulz tra eo din - dichastre on diouzh an traoù-se - pe vern din ? - pe vern ouzhin ? - pe laz din-me ? - pe forzh a ran-me ? - pe forzh a ra din ? - pe forzh a zo din ? - pe forzh din ? - ha forzh a ra din ? - ha forzh a zo din ? - petra a ra se din ? - petra eo an dra-se din ? - pe kaz a ra din ? - ne ran na van na kaoz ouzh kement-se - ne ran forzh a netra - ne ran forzh gant netra - ne ran foutre kaer gant netra - n'emaon ket e chal gant kement-se - diseblant on ouzh kement-se holl - ne ran na man na mordo ouzh kement-se holl - ne ran foutre kaer eus kement-se holl - ne vern ket din - ne laz ket din - evit kelo ar pezh a dalvez kement-se ! - va botez ! - n'eo ket gant an dra-se on darbare - n'on ket gwall nec'het gant an dra-se - n'on ket chalet tamm ebet gant ken nebeut a dra - n'on ket chalet neudenn ebet gant ken nebeut all - n'emaon ket en trubuilh evit ken dister dra - n'on ket nec'hetoc'h gant an dra-se eget gant va botez kentañ - ne zeuio ket blev gwenn din kelo ken nebeut-se a dra - n'emaon ket e chal gant an dra-se - me 'ra forzh ! - ne ran na mik na mann ; *mach dir nichts daraus*, bez distrafiñ ! arabat az pefe nec'h ! bez dinec'h war gement-se ! bez dichal ! lez da gas ! laosk da redek ! n'ez ket da gaout nec'hamant ! bez dizaon ! n'ec'h eus ket morc'hed da gaout ! bez dibreder ! paouez en da aez ! bez seder ! arabat dit en em chalañ gant an dra-se ! n'en em laka ket e poan gant an dra-se ! n'a ket d'en em chaokat abalamour d'an dra-se ! na vez ket war enkrez ! ; *sich (t-rt) davonmachen*, tec'hel kuit, skampañ, skarañ, skarzhañ, karzhañ, sachañ war e skasoù (e loaioù, e ivinoù), ober gaol ; *sich (t-rt) auf die Beine (auf den Weg) machen*, mont el lev (en hent), kemer penn an hent, kemer e hent, sterniañ da vont, dibradañ, lañsañ, digludañ, diflach, diblasañ, sevel da vale, en em lakaat en hent, mont en hent, mont en e roud, mont en e du, mont d'e du, mont diouzh e du, kemer e du, lavaret yao, distaliañ, kemer foet an nor ; *sich auf den Heimweg machen*, kemer foet an nor da zistreiñ d'ar gêr, kemer penn an hent da vont d'ar gêr ; *sich (t-rt) aus dem Staube machen*, tapout (kavout) hed e c'har, klask e ribinoù, klask e ribouloù, kavout e ribouloù da dec'hel, mont diwar skizh, sachañ e dreid (e c'har) gant an-unan, ober botoù kazel, lakaat e seilioù en e c'hodell, ober gaol, tec'hel

kuit, ober gar, skarañ er ouinell, kemer an tec'h, mont war dec'h ; *sich (t-rt) an eine Arbeit machen*, stagañ gant ur pezh labour bennak, mont e penn eus ul labour bennak, mont d'ul labour bennak, kregiñ gant ul labour bennak, kregiñ en ul labour bennak, kregiñ en ervenn ; *sich (t-rt) daran machen*, mont dezhi, stagañ ganti, en em stagañ da labourat, en em lakaat da labourat, komañs da labourat, komañs labourat, luskañ da labourat, en em reiñ da labourat ; *er hat sich an die Arbeit gemacht*, komañset eo gant e labour, krog eo gant e labour, kroget en deus en e labour, emañ lug, krog eo da labourat, el lug emañ ; *sich (t-d-b) etwas zum Gebot machen*, ober e reolenn a vuhez eus udb ; *sich (t-d-b) keinen Begriff davon machen*, bezañ dic'houest da gompren an dra-se, na c'hallout kompren an dra-se, na vezañ evit empennañ an dra-se ; *sich (t-d-b) das Leben leicht machen*, bevañ dibreder-kaer, bevañ disoursi, kemer ar bed evel ma teu, kemer an traoù evel ma teuont, kemer an traoù evel m'emañ, bezañ un den a foeltr forzh, na ober forzh a netra ; *mach dich fort !* kae da foar an diaoul ! kerzh da lusa ! kae da c'hwennat panez ! kae da aveliñ da loeroù ! kae lark diouzhin ! kae da zistreiñ ar c'haoc'h-saout da grazañ ! kae gant da hent ! kae diwar va zro ! kae pell diouzhin ! kae pelloc'h ! kerzh gant ar foeltr ! kae da foar ar c'hwitelloù ! kae d'ar foar ! kae da foar an ifern ! kae da foar an tri mil ! kae d'en em glask e lec'h all ! kae da c'houzout ! ; *sich (t-d-b) eine Ehre aus etwas machen*, en em gavout enoret eus udb (Gregor) ; *sich (t-d-b) ein Vergnügen aus etwas machen*, ober udb gant ar brasañ plijadur, bezañ laouen gant an-unan ober udb, bezañ a-du-kaer evit ober udb ; *sich (t-rt) für eine Sache stark machen*, difenn ur gaoz bennak gant un ene abostol, sevel krog (bezañ difennour gredus) ur gaoz bennak, taeriñ evit ur gaoz bennak ; P. *sich (t-rt) machen*, dic'hourdañ.

Machen n. (-s) : savidigezh b., oberidigezh b., ober g., obererezh g., oberiadur g., oberiadurezh b., oberiañs b., oberiezh b., oberiataerezh g., aoz g./b.

Machenschaft b. (-en) : irienn b., korvigell b., itrik g., kavailh g., jeu b., gleskeraj g., darluerezh g., trokell b., trokellerezh g., troidell b., ijin fall g., ardivinkoù lies., ribouilhaj g., ribouilh g., lorberezh g. ; *politische Machenschaften*, itrikoù politikel lies., politikaj g., trikamardoù lies., ribouilhaj g., rouestloù politikel lies.

Macher g. (-s,-) : 1. c'hwister g., stourmer g., oberour g., oberer g., graer g. ; *die Macher aus Politik und Wirtschaft*, oberourien ar politikerezh hag an ekonomiezh lies., obererien eus bed ar politikerezh hag an ekonomiezh lies. ; 2. farder g., forjer g., forjour g., oberer g. ; *Hutmacher*, toger g., kabeller g.

Macherin b. (-nen) : 1. c'hwisterez b., stourmerez b., oberourez b., obererez b. ; 2. farderez b., forjerez b., forjourez b.

Macherlohn g. (-s,-löhne) : priz ar feson g., priz al labour g., priz an aoz g., priz an ober g., priz an oberiañs g., priz an oberiezh g. ; *etwas auf Macherlohn anfertigen lassen*, lakaat ober udb diouzh priz ar feson (diouzh priz al labour).

Machete b. (-n) : machete g., kontell-strop b., falz stropañ b., falz-kamm b., falz-kontell b., falz-strop b., falz-trañch b., strep g., strop g.

Machiavellismus g. (-) : makiavelegezh b., makiavelouriezh b.

Machiavellist g. (-en,-en) : makiaveleg g., makiavelour g.

machiavellistisch ag. : makiavelek, makiavelour.

Machismo g. (-s) : matchoerezh g., fallokratiezh b.

Machmeter n. (-s,-) : [fizik] mac'hmetr g., mac'hventer g.

Macho g. (-s,-s) : P. fallokrat g., matcho g., tourc'h g.

Macht b. (-, Mächte) : 1. galloud g., galloudezh b., galloudegezh b., beli b., dalc'h g., dalc'herezh g., pouez g., nerzh g., damani g., enkrog g., gwardoniezh b., mestroniezh b., mestroni b., perzh g., aotrouniezh b., levezon b. ; *Gottes Macht*, galloud Doue g., galloudezh Doue b., galloudegezh Doue b. ; *Schwarze Macht* [Black Power], Beli Zu b. ; *geistliche Macht*, galloud an Iliz g., galloudezh an Iliz b., galloud speredel g. ; *die weltliche Macht*, ar galloud bedel g., mistri ar bed-mañ lies., ar varnerien lik lies. / justis ar roue b. (Gregor), ar galloud foran g. ; *es steht nicht in meiner Macht, zu ...*, n'emañ ket e dalc'h ganin [ober udb], n'emañ ket em c'hefridi [ober udb], n'emañ ket em galloud [ober udb], er blotoù emañ, en dic'halloud emañ, n'em eus perzh ebet en dra-se ; *Macht über jemanden haben*, kaout perzh war u.b., bezañ u.b. en e zalc'h, bezañ u.b. dindan e zalc'h, derc'hel e grog war u.b., derc'hel beli war u.b., mestroniañ u.b., bezañ mestr war u.b., kaout u.b. en e veli, kaout beli war u.b., kaout un troad war u.b., kaout aotrouniezh war u.b., bezañ u.b. etre e zaouarn, bezañ u.b. etre e grabanoù, kaout galloud bras war u.b., bezañ u.b. en e c'hourc'hemenn, kaout da welet war u.b. ; *aus eigener Macht*, eus e benn e-unan, anezhañ e-unan ; *die Macht des Stärkeren*, lezenn ar janglenn b., beli an hini kreñvañ b. ; *Macht ausüben*, kaout galloud, kaout ul levezon bennak, bezañ galloud (beli, ur veli bennak) gant an-unan, embreger galloud ; *von seiner Macht Gebrauch machen*, embreger ar galloud ; *seine Macht befestigen*, *seine Macht untermauern*, diazezañ e vestroni, kadarnaat e veli ; *seine Macht ausdehnen*, *seine Macht verstärken*, astenn e c'halloud, astenn e veli, kreskiñ e veli, kreskiñ e c'halloud ; *die Macht des Klerus nahm zu*, edo levezon ar veleien o kreskiñ ; *jemandes Macht einschränken*, digreskiñ galloud u.b., krennañ galloud u.b. ; *an Macht verlieren*, koll galloud, koll eus e c'halloud, koll tachenn, koll nerzh ; *die Macht in seiner Hand vereinigen*, kreizennañ ar galloud etre e zaouarn ; 2. perzh g., nerzh g., galloud g., galloudezh b., pouez g., gouestl g. ; *die Macht des Geldes*, galloud an arc'hant g., gouestl an arc'hant g. ; *die Macht der Vorurteile*, galloudezh ar rakvarnoù b., galloud ar rakvarnoù g., pouez ar rakvarnoù g. ; *die Macht der Gewohnheiten*, nerzh (galloud, pouez) ar boazioù g. ; *die Macht des Schicksals*, nerzh an tonkadur g., gouestl didrec'hus an tonkadur g. ; *aus der Macht des Teufels befreien*, diboaniañ a-zan perzh Satan ; *unwiderstehliche Macht*, gouestl didrec'hus g. ; 3. [polit.] damani b., riez b., Stad b. ; 4. [dre astenn.] *an die Macht gelangen*, dont er galloud, dont da vezañ mestr ; *an der Macht sein*, derc'hel penn ar vazh, bezañ ar galloud en tu diouzh an-unan, bezañ ar galloud gant an-unan, bezañ an dorn gant an-unan ; *jemanden an die Macht setzen*, *jemandem die Macht übergeben*, reiñ ar galloud d'u.b., reiñ an dorn d'u.b., lakaat u.b. e piaou d'ar veli ; *die Macht in die Hand des*

Volkes legen, lakaat ar bobl e piaou d'ar veli, degemer ar bobl da rieg ; *die Macht ergreifen*, kemer ar galloud en tu diouzh an-unan, kemer penn an traoù, tapout e droad er par ; *seine Macht über jemanden aufrecht erhalten*, derc'hel e grog war u.b., derc'hel e aotrouniezh war u.b., difenn e zalc'herezh war u.b., mirout e zalc'h war u.b. ; *mit unserer Macht ist nichts getan* (Luther), didalvez (difrouezh) eo galloud Mab-den, galloud Mab-den n'eo mat da vann ; *so groß ist seine Macht nicht*, dister a-walc'h eo ar pezhig galloud en deus, e c'halloud ne dizh ket gwall bell, ne ya ket a-bell dezhañ, n'eo ket uhel bouton e vragez diouzh an douar, n'en deus ket kalz a c'halloudezh, n'en deus ket kalz a c'halloud, n'eo ket ket bras e c'halloudegezh, ur c'hrak a vestr eo an den-se ; **5.** [kr-l] *Macht geht vor Recht*, an nerzh a dalvez a-enep ar gwir hag ar reizh - al laer brasañ a groug ar bihanañ - al laeron vihan a vez krouget, al laeron vras a vez enoret - ar fall a c'hounez atav - an nerzh a vez atav trec'h d'ar gwir - gwelloc'h bezañ kiger eget bezañ leue - gwelloc'h eo bezañ ar morzhol eget an annev - gwelloc'h eo lazhañ ar bleiz eget bezañ lazhet gantañ - truez 'zo marv, karantez 'zo interes - n'eus ket a garantez etre an dud - gra da oan hag e vi touzet - mar grit ho tañvad e viot touzet - mar plegez da vezañ gwelien e vi lonket gant ar moc'h - dre forzh bezañ re vat e teuer da vezañ sot - lez kaoc'hig da zont ha arc'hoazh en do c'hoant foerig da zont - ma kar an den e vo mac'het gant kement den fall a zo tout - ma kar an den e vo mac'het gant kement loen fall 'zo ha n'en do mann da lavaret - mar lezfe un den an dud da varc'hegezh anezhañ, ne vefe fin ebet - emañ an traoù diouzh krap, an neb a dap a dap, an neb na dap ket a skrap - erru eo an holl dud fall pe falloc'h ; **6.** [dre astenn.] *die himmlischen Mächte*, nerzhioù an neñv lies. ; *die höllischen Mächte*, nerzhioù an ifern lies. ; *hier sind dunkle Mächte am Werk*, traoù fall a zo o c'hoari amañ / n'eus tra ouzh hor strobañ nemet ar viltañs (Gregor), bountet eo bet an drougavel dre amañ, ar gwallavel a zo o c'hoari amañ ; **7.** [relij.] *die Macht der Finsternis*, spered an deñvalijenn g., droukspered an ifern g. (Gregor), roue an deñvalijenn g., priñs an deñvalijenn g., Satanas priñs an tenebroù (Gregor), galloud an deñvalijenn g. ; **8.** *Streitmacht*, arme b., lu g., nerzhioù armet ar Stad lies. ; **9.** *Vollmacht*, hollc'halloud g., hollc'halloudegezh b., galloud divevenn g. ; **10.** *Übermacht*, **a)** pennaotrouniezh b., pennvestroniezh b., dreistelezh b., dreistbeli b., mestrevezh g., mestroni b., pennholierezh g., hol g. ; **b)** trec'hded dre an nerzh b., trec'hded dre an niver b., dreistniver g., trec'hder g., trec'hed b.

Machtbefugnis b. (-,se) : dalc'h g., beli b., aotrouniezh b., mestroni b., karg b., kefridi b., aotre g., aotreadur g., perzh g. ; *Überschreitung der Machtbefugnis*, drougimplij eus e garg g., kammarver beli g., rec'halloud g.

Machtbereich g. (-s,-e) : kelc'h levezon g., tachennad levezon b.

Machtblock g. (-s,-blöcke) : [polit., istor] bloc'had g.

Machtergreifung b. (-,en) : kemeridigezh ar galloud b., skraperezh ar galloud g., gavaeladur ar galloud g.

Machterhalt g. (-s) : menel er galloud g., kendalc'h ar galloud g., gwardoniezh ar galloud b.

Machthaber g. (-s,-) : dalc'her ar galloud g., dalc'her ar veli g., mestr g., rener-meur g., penntiern g., mac'hwal g.,

mac'her g., mac'homer g., tirant g., mestr ur vro g., mestr ur bobl g.

Machthaberin b. (-,nen) : mestrez b., renerez-veur b., mac'herez b., mac'homerez b., tirantez b., mestrez ur vro b., mestrez ur bobl b.

machthaberisch ag. : mac'hom, mac'homus, tirantus.

Machthunger g. (-s) : youl da zont er galloud b., youl d'ar galloud b., sec'hed d'ar galloud g., sec'hed eus ar galloud g.

machthungrig ag. : sec'hed d'ar galloud gantañ, sec'hed eus ar galloud gantañ, klañv gant ar c'hoant kemer ar galloud en tu dioutañ.

mächtig ag. : **1.** galloudus, galloudek, damani ; *so mächtig ist er nicht*, dister a-walc'h eo ar pezhig galloud en deus, e c'halloud ne dizh ket gwall bell, n'eo ket uhel bouton e vragez diouzh an douar, n'en deus ket kalz a c'halloudezh, n'en deus ket kalz a c'halloud, n'eo ket ket bras e c'halloudegezh, ur c'hrak a vestr eo an den-se ; *ein mächtiges Land*, ur vro sonn he fenn ha start war hec'h elloù b., ur galloud bras g., ur c'halloudegezh b., ur vro c'halloudek b., ur vro c'halloudus b., un damani vras b., ur riez b., ur Stad Vras b. ; **2.** [dre heñvel.] barrek, mestr ; *einer Sache mächtig sein*, mestroniañ udb ; *einer Sprache mächtig sein*, anavezout dreist (gouzout mat) ur yezh ; *seiner selbst nicht mehr mächtig sein*, na vezañ mui mestr war e gorf (war e imor), na vezañ mui evit kabestrañ e imor, na vezañ mui evit plegañ e imor, na vezañ mui evit padout, bezañ dic'halloud evit pouezañ (derc'hel, moustrañ) war e imor ; **3.** [dre astenn.] pezh mell, pikol, pikolenn, markol, foeltrenn, moñs g., moñsad g. ; *ein mächtiges Fass*, ur pezh mell (ur pikol, ur moñs) barrikenn g., ur pebezh barrikenn b., ur bikolenn varrikenn b., ur foeltrenn varrikenn b. ; *mächtige Wut*, sac'had droug g., korfad droug g., korfad taeroni g., kounnar ruz b., fulor ruz g., droug ruz g. ; *ein mächtiger Blutstrahl*, ur pezh flistradenn wad g. ; *von mächtigem Wuchs*, postek-brav, bras-kenañ, a vent vrav, a vent vat, mentek, bras ar bern anezhañ, ur c'horf mat a zen anezhañ, ur markol den anezhañ, ur markol hini anezhañ ; *ein Pferd von mächtigem Wuchs*, ur marc'h galloudus, ur markol marc'h g.

Adv. : *mächtig viel*, diouzh an druilh, a-druihadoù, dreist, forzh pegement, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegen-mui, e-leizh, paot, forzh, sof-kont, gros, a-foziadoù, dreistkont, a-vordilh, dizamant, a-vern, a-vernioù, a-vernadoù, a-bezhiadoù, a-builh, a-vil-vern, paot-mat, gras Doue, pezh a garer, a-forzh, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, d'ober kouez ganto, evel dour eus ar vilin, stank evel ar raden, mac'h-âr-vac'h, ken a findaon, ken na wic'h, da rastellat, da reketiñ.

Mächtige(r) ag.k. g. : galloudeg g., galloudegez b., kreñv g. ; *die Mächtigen*, ar c'halloudeien lies., ar re vras lies., ar re uhel lies., ar re a-uc'h lies.

Mächtigkeit b. (-) : **1.** [mengleuz.] kreñvder ur gwelead g., pinvidigezh ur gwelead b. ; **2.** [mat.] goulud g. ; *Mächtigkeit des Kontinuums*, goulud an didorr g.

Machtkampf g. (-es/-s,-kämpfe) : stourm evit ar veli g., stourm evit ar galloud g.

Machtkonzentration b. (-) : [polit.] tolpadur ar galloudoù g.

machtlos ag. : dic'halloud, dic'halloudek, dic'halloudus, diveli ; *machtlos sein*, bezañ er bloù, bezañ dic'halloud, bezañ en dic'halloud, chom en diaskren, pladañ, na gaout na tu na lañs, bezañ boud.

Machtlosigkeit b. (-) : dic'halloud g., dic'halloudegezh b., dic'hall g. ; *zur Machtlosigkeit verurteilt sein*, bezañ er bloù, bezañ en dic'halloud, chom en diaskren, pladañ, na gaout na tu na lañs, bezañ lakaet boud.

Machtmissbrauch g. (-es/-s,-missbräuche) : drougimplij eus e c'halloud g., drougimplij eus e aotrouniezh g., kammarver beli g., rech'alloud g.

Machtmittel n. (-s,-) : araez gwask g., araez prez g., araez pouezañ g.

Machtpolitik b. (-) : politikerezh diazezet war ar pennholierezh g., leviadurezh a nerzh b.

Machtprobe b. (-,-n) : amrouenn nerzh g.

Machtspruch g. (-s,-sprüche) : disentez n'eus ket da zistreiñ diwarni b.

Machtstellung b. (-,-en) : savlec'h a nerzh g., galloudegezh b., galloud g., beli b., nerzh g., enkrog g., damani g., mestroniezh b.

Machtstreben n. (-s,-) : strivoù da zont er galloud lies., youl da zont er galloud b., youl d'ar galloud b., sec'hed d'ar galloud g., sec'hed eus ar galloud g.

Machtübernahme b. (-,-n) : kemeridigezh ar galloud b., skraperezh ar galloud g.

machtvoll ag. : galloudus, galloudek ; *der machtvolle Arm Gottes*, brech'h c'halloudus an Aotrou Doue b.

Machtvollkommenheit b. (-,-en) : 1. [gwir] *richterliche Machtvollkommenheit*, galloud diharz a-berzh al lez-varn g., galloud kevandiuzezh g. ; 2. *aus eigener Machtvollkommenheit*, anezhañ e-unan, eus e benn e-unan, dre e benn e-unan.

Machtwechsel g. (-s,-) : [polit.] kemm gouarnamant g., kemm muianiver g.

Machtwort g. (-s,-e) : disentez n'eus ket da zistreiñ diwarni b. ; *ein Machtwort sprechen*, lavaret reut e soñj ; *durch ein Machtwort entscheiden*, reiñ un disentez n'eus ket da zistreiñ diwarni.

machulle ag. : P. 1. diarc'hant, dizanvez, dileve, didra ; 2. sot, foll, diskiant, diboell, pitilh, troet, trelatet, sot-magn, nay, sot-ran, ur penn ki anezhañ, gars evel ur penton, gars evel e dreid, gars ken ez eo faout bizied e dreid, tapet war ar portolof, diotañ den a oufed da welet, ur makez penn leue anezhañ, ur makez cheulk anezhañ, ur makez tamm paotr fin anezhañ, ur c'hakouz anezhañ, un tamm kakouz anezhañ, ur penn-touilh anezhañ, ur c'hac'her polos anezhañ, ur paourkaezh diod anezhañ, droch-pitilh, droch-yar, sot-plaen ; 3. skuizh-brein, skuizh-divi, skuizh-lazhet, skuizh-lovr, skuizh-brevet, skuizh evel ar bleiz, skuizh-marv, asik, mac'homet, faezh, erru dilañs, distronk, flakik, torret gant ar skuizhder, riñset, marv diwar e sav, dinerzhet, torr, og, eok, forbuet, forbu, brev, brevet, divi, hernet, tanailhet, rentet, krevet, gell.

Machwerk n. (-s) : brizhkenderc'had g., oberenn didalvoud b., oberenn didalvez b., labour beleg g., labour dibalamour g., labour denjentil g., labour intañvez g., marmouzad g.

Machzahl b. (-,-en) : [fizik] niver an tizhoù Mac'h g., niver Mac'h g.

Macke b. (-,-n) : P. 1. si g., mank g., namm g. ; 2. tech fall g., pleg fall g., si fall g., tik g., mania g., maniezh b., albac'henn b., boazenn b., sorc'henn b., atapi g., follezh b. ; 3. [dre skeud.] *er hat eine Macke*, c'hoari a ra gant e voned, kranked bihan en deus en e benn, paseet en deus ar C'hastell-Karr-Kamm hag an Tri Roue, n'eo ket go e doaz, n'emañ ket e spered gantañ, kollet eo e spered gantañ, kollet eo e benn gantañ, c'hoari a ra gant e dog, ur spered forc'hek a zen a zo anezhañ, n'emañ ket mat e benn, hennezh n'eo ket mat anezhañ, emañ klañv e benn, n'eo ket mat gant e benn, badezet eo bet gant eoul gad, badezet eo bet gant soubenn wadegenn, mankout a ra ur berv dezhañ, mankout a ra ul loaiañ dezhañ, skoet eo bet gant ar morzhol, hennezh a zo skoet e benn, kollet eo e sterenn gantañ, aet eo ganto, laban eo, hennezh a zo tapet war ar portolof, un tammig lod en deus e park ar brizh, ul lodenn en deus e park ar brizh, hennezh a zo eus Kerwazi, hennezh a zo gad diwar c'had, hennezh en deus kig leue, e spered a gerzh war flac'hioù, lakaet eo bet dezhañ e spered el lec'h ma'z eo bet lakaet he vi d'ar yar, emañ e spered el lec'h m'emañ ar vi gant ar yar, hennezh a zo brizh, paket en deus anezho, n'eo ket bet meret e bleud an tanavañ, n'eo ket eus ar c'horadenn gentañ, ganet eo bet war-lerc'h e dad, chomet eo ar brenn e-touez ar bleud gantañ, laosket en deus an hanter eus e vrenn gant ar Mabig Jezuz, laosket en deus un tamm mat eus e yod gant ar Mabig Jezuz, mat eo da dreiñ ar rod, dougen a ra banniel sant Laorañs, faout eo e girin, hennezh n'eo ket gwall stank e damouez, toull eo e vurutell, ganet eo bet da Sadorn da noz, ganet eo bet da Sadorn goude koan, ganet eo bet da Sadorn da noz goude koan diwezhat, ganet eo bet goude ar c'hrapouezh, eus dibenn ar bloaz eo, eus deizioù diwezhañ ar sizhun eo, eus penn diwezhañ ar sizhun eo, n'eo ket eus penn kentañ ar sizhun, mankout a ra dezhañ ur c'hreunenn en e chapel, fiziañ a ra ur c'hreunenn d'e chapel, gwelet e vez al loar en e c'henoù, kuzhat a ra al loar en e c'henoù, parañ a ra al loar en e c'henoù, eñ a soñj dezhañ e oa e vamm a oa tad dezhañ.

Macker g. (-s,-) : P. paotr g., truchon g., miñsoner g., pabor g.

Mackertum n. (-s) : P. matchoerezh g., falokratiezh b.

Madagaskar n. (-s) : Madagaskar b.

Madagaskar-Moorente b. (-,-n) : [loen.] morilhon Madagaskar g.

Madagaskarspint g. (-s,-e) : [loen.] gwespetraer Madagaskar g.

Madame b. (-, Mesdames) / P. **Madam** b. (-, Mesdames) : itron b.

Mädchen n. (-s,-) : 1. plac'h b., krennardez b., krennardenn b., krennblac'h b., merc'h b., paotrez b., polez b. [*liester* polezed, polezi] ; *kleines Mädchen*, plac'hig b., plac'h bihan b., plac'h vihan b., paotrezenn b., krouadurezh b. ; *die kleinen Mädchen*, ar merc'hedigoù lies., ar maouezigoù lies. ; *ein recht hübsches Mädchen*, un tamm brav a blac'h b., un tamm friant a blac'h b., ul labousell b., ur sukenn b., ur gaer a blac'h b., ur pakad brav a blac'h b., ur vouilhez plac'h b., ur gurun a blac'h b., ur plac'h gwall vrav b., ur plac'h kaer-distailh b., ur plac'h kaer-eston b., ur plac'h kaer-meurbet b., ur plac'h kenedus-espar b., ul loskadenn b., ur c'harsalenn b., ur

femelenn b., ur garvez b., ur fulenn b., un tamm friant g., ur farodez b., ul lipadenn b., ur blantenn b., ur gouarc'henn b., ur goantenn b., ur gaerenn b., un dekenn b., ur chevenn b., un hadenn b., ur gaer a hadenn b., ur boked g., ur plac'h stipet b., ur stipadenn b., un darinenn a blac'h b., ur babig koant g., ur frañjolenn a blac'h b., ur c'hwenenn b., ur geurenn b., ur gogez g. ; *windige Mädchen*, merc'hedoù skañbenn lies., merc'hed avelek lies., merc'hed avelet o fennoù lies., merc'hed skañv o fennoù, brizhardenned lies., kañjolennd lies., strinkelled lies., lamperezed lies., pennoù skañv lies., driski lies., jingellach g., kuchurelled lies., speredoù balafenn a verc'hed lies. ; *ein leichtes Mädchen*, ur plac'h doñv b., ur plac'h lirzhin b., ur plac'h reizh b., ur plac'h skoemp b., ur strakell b., ur plac'h distrantell b., ur plac'h skañv b., ur c'hastig b., un domnderenn b., ur bizourc'h g., ur gañfantenn b., ur strakadenn b., un darlaskenn b., ur baotretaerez b., ur frizenn b., ur vrizhardenn b., ur gañjolenn b., ur strinkell b., ul lamperez b., ur guchurell b., ur ruiherez-he-c'horf b., ur ribod g., maouez an holl b., ul libourc'henn b., ur vari-voudenn b., ul libouzell b., ul libouzen b., ul libouz g., ul landourc'henn b., un drutell b., ur glujar b. ; *Ihre Tochter ist das hübscheste Mädchen, das ich je zu sehen bekommen habe*, n'em eus gwelet biskoazh kaeroc'h plac'h yaouank eget ho merc'h evit plijout da'm daoulagad ; *das hübscheste Mädchen der Stadt*, ar plac'hañ merc'h eus kêr b. ; *um die Hand eines Mädchens anhalten, um die Hand eines Mädchens bitten*, goulenn dom ur plac'h yaouank, goulenn ur plac'h yaouank da zimeziñ, ober ar goulennnoù, goulenn ur plac'h da bried digant he zud ; *bei den Mädchen hatte er keinen Erfolg*, ne blij e tamm d'ar merc'hed ; *hinter den Mädchen her sein*, gastaouiñ, merc'heta, plac'heta, redek ar merc'hed, chaseal klujiri, redek ar glujar, kañjoliñ ar merc'hed, kunduiñ merc'hed, kañjoliñ, ober chou d'ar merc'hed, fringal, furikat, friantañ ; [goapaus, martoloded] *andere Städtchen, andere Mädchen*, kant kêr, kant plac'h ; *die Jungs gingen nach rechts, die Mädchen weiter geradeaus*, ar baotred a droas war an tu dehou, ar merc'hed (ar merc'hedoù) a gendalc'has eeun dirazo ; *diese Art von Mädchen kann ich nicht leiden*, n'on ket evit aveliñ ar stumm merc'hed-se (an darn merc'hedoù-se, an orin merc'hedoù-se), n'on ket evit ahelañ gant ar stumm merc'hed-se, n'on ket evit en em ahelañ gant an darn merc'hedoù-se, malis am bez ouzh ar stumm merc'hed-se ; 2. [dre astenn.] matezh b., plac'h b., plac'h-ti b. ; *Mädchen für alles*, matezh gra-pep-tra b. ; 3. karedig b., kariadez b., karantez b., oriadez b., mestrez b., dous b., dousig b., amourouzez b., muiañ-karet g. ; P. *sein Mädchen*, e vignonez b., e garedig b., e zousig b., e vestrez b., e vuiañ-karet g., P. e dra g., e vilhez b., e filhenn b., e frav g.

Mädchenalter n. (-s) : oad krenn g., yaouankiz b., krennoad g.

Mädchenaugen lies. : [louza.] boked-an-Dreinded g., louzaouenn-an-Dreinded b. [*Viola tricolor*].

mädchenhaft ag. : 1. diouzh giz ur plac'h yaouank ; 2. [dre astenn.] didro, distag, didroell, eeun, eeunik.

Mädchenhandel g. (-s) : droukkenwerzh gant merc'hed g., houlierezh g.

Mädchenhändler g. (-s,-) : droukkenwerzhour merc'hed g., houlier g.

Mädchenheim n. (-s,-e) : bod evit ar merc'hed yaouank g., ti-repu evit ar merc'hed yaouank g.

Mädchenname g. (-ns,-n) : 1. anv plac'h g. ; 2. anv plac'h yaouank g.

Mädchenpensionat n. (-s,-e) : bod-lojañ evit ar merc'hed yaouank g.

Mädchenraub g. (-s,-e) : skrapadenn verc'hed b., skraperezh merc'hed g., skrapadeg verc'hed b.

Mädchenschule b. (-,-n) : skol ar merc'hed b.

Made b. (-,-n) : 1. [loen.] kontron str., kontron lostek str., kontronenn b., preñvedenn b., preñvedell b., grec'h g. [*liester grec'hent / grec'hed*] ; 2. [tr-] *wie die Made im Speck leben*, bezañ eürus evel ul logodenn er bleud (en ur sac'h bleud), bezañ kontant evel ur roue war e dron, bezañ druz ar geusturenn gant an-unan, bezañ kreñv an traoù gant an-unan, bezañ kreñv e chouk, bezañ kreñv e gein, bezañ war ar bern, bevañ diwar ar bern, bezañ plousaet mat e votoù, bezañ aes e boriant, bezañ uhel an dour gant an-unan, bezañ klok, kaout arc'hant gwalc'h e galon, bezañ foenn er rastell gant an-unan, bezañ mat ar bed gant an-unan, bezañ mat an traoù gant an-unan, bezañ barrek, bezañ gouest, kaout madoù, gouzout brav keinañ, bezañ mat da geinañ.

Madegasse g. (-n,-n) : Malgach g.

Madegassin b.(-,-nen) : Malgachez b.

madegassisch ag. : malgach, [yezh.] malgachek, malagasiek ; *madegassische Sprache*, malgacheg g., malagasieg g.

Madeira¹ n. : Madeira b.

Madeira² g. (-s,-s) / **Madeirawein** g. (-s,-e) : gwin Madeira g.

Mädel n. (-s,-/-s) / **Madel** n. (-s,-n) / **Mädelchen** n. (-s,-) : [*sellit ivez ouzh Mädchen*] paotrezenn b., paotrez b., pebrenn b. ; *die Jungs gingen nach rechts, die Mädels weiter geradeaus*, ar baotred a droas war an tu dehou, ar merc'hed a gendalc'has eeun dirazo ; *die kleinen Mädchen*, ar merc'hedigoù lies., ar maouezigoù lies. ; P. *ein fiesches Mädchen*, un tamm brav a blac'h b., ul labousell b., ur sukenn b., ur gaer a blac'h b., ur pakad brav a blac'h b., ur vouilhez plac'h b., ur gurun a blac'h b., ur plac'h gwall vrav b., ur plac'h kaer-distailh b., ur plac'h kaer-eston b., ur plac'h kaer-meurbet b., ur plac'h kenedus-espar b., ur farodez b., ul loskadenn b., ur c'harsalenn b., ur femelenn b., ur garvez b., ur fulenn b., un tamm friant g., ul lipadenn b., ur blantenn b., ur gouarc'henn b., ur goantenn b., ur gaerenn b., un dekenn b., ur chevenn b., un hadenn b., ur gaer a hadenn b., ur boked g., ur plac'h stipet b., ur stipadenn b., un darinenn a blac'h b., ur babig koant g., ur frañjolenn a blac'h b., ur c'hwenenn b., ur geurenn b., ur gogez g.

Madenwurm g. (-s,-würmer) : [loen.] kest str.

Mädesüß n. (-es,-e) : [louza.] rouanez ar pradoù b., rouanez-ar-pradeier b., rouanez ar foenneg b.

madig ag. : 1. kontronek, preñvedek, preñvedet, preñvouzek, toullet-didoulet gant ar preñved ; 2. [dre astenn.] *jemanden madig machen*, gwasfaat u.b., ober divalav d'u.b., dismegañsiñ u.b., reiñ e gement all a zroukprezegerezh d'u.b., dispenn u.b., mezhekaat u.b., flemmañ u.b., divrudañ u.b., dantañ u.b., flipata u.b.,

lakaat droukkeloù da redek diwar-benn u.b., lavaret droug diwar-benn u.b., kaketal u.b., glabousañ u.b., dispenn brud u.b., dispenn u.b. da dud all, didammañ brud u.b., difregañ u.b. a-drek e gein, diframmañ u.b., diskar u.b., droukkomz (gwallgomz) eus u.b., droukkomz (gwallgomz) diwar-benn u.b., ober e bigelloù d'u.b., regiñ e nesañ, pigosat war u.b., pigosat war kein u.b., ober e votoù d'u.b., displuñvañ e benn d'u.b., duañ u.b., stlabezañ u.b., stlabezañ anv u.b., stlabezañ enor u.b., labezañ u.b., drouklavaret war u.b., droukprezeg u.b., droukprezeg eus u.b., gwrac'hellat diwar-benn u.b., gwrac'hiñ diwar-benn u.b., brudellat u.b., dineudenniñ brozh u.b., dineudenniñ u.b., pikañ u.b., pikañ chupenn u.b., broudañ chupenn u.b., peñseliat chupenn u.b., peñseliat u.b., plaenaat porpant u.b., dresañ porpant u.b., ober ur porpant nevez d'u.b., gwiskañ u.b., ober dilhad nevez d'u.b., ober e wele d'u.b., kempenn dilhad u.b.

Madjare g. (-n,-n) : 1. [istor] Magyar g. ; 2. [douar] Hungarad g.

Madl n. (-s,-n) : *sellit ouzh Mädel*.

Madonna b. (-, Madonnen) : *die Madonna*, ar Werc'hez b., ar Werc'hez Vari b., an Itron Varia b.

Madonnenbild n. (-s,-er) / **Madonnenbildnis** n. (-ses,-se) : [relij.] 1. skeudenn ar Werc'hez b., skeudenn ar Werc'hez Vari b., skeudenn an Itron Varia b. ; 2. gwerc'hez b. [*l'ester gwerc'hizi*], delwenn ar Werc'hez b., delwenn ar Werc'hez Vari b., delwenn an Itron Varia b.

Madonnengesicht n. (-s,-er) : *sie hat ein Madonnengesicht*, koant eo evel ar Werc'hez, dremm ur santez he deus.

Madras g. / **Madrasgewebe** n. (-s,-) : [gwiad.] lien Madras g.

Madrepore b. (-,-n) : [loen.] madrepor g.

Madrid n. (-s) : Madrid b.

Madrigal n. (-s,-e) : madrigal g.

Maerl g. (-s) : merl g., skaotil g.

Maestro g. (-s,-s/Maestri) : 1. [sonerezh] maestro g. ; 2. [dre astenn.] mestr bras g., rener-meur g.

Mäeutik b. (-) : [preder.] maieutik g., gwiliouderezh-spered g.

Mafia b. (-) : mafia g.

mafios ag. : diouzh giz ar mafia, mafiaek.

Magazin n. (-s,-e) : 1. [kenw.] ti-dastum g., dastumlec'h g., mirlec'h g., sanailh b., skiber g., magazenn b., magazennad b., grignol b. ; 2. [dre heñvel.] stal-werzh b., stal b., staliad b., boutikl b./g. ; 3. [armoù-tan] karger g., boest tennoù b. ; 4. [dre astenn.] magazin g., kelaouenn b., mareadeg b., kelaouenn-gelc'h b., kelc'hgelaouenn b., rollenn b., dastumadenn b., kazetenn b.

Magazinarbeiter g. (-s,-) : [kenw.] sanailher g., magazenner g.

Magazinbeute b. (-,-n) : ruskenn herann b.

Magaziner g. (-s,-) [Bro-Suis] / **Magazineur** g. (-s,-e) [Bro-Aostria] : [kenw.] sanailher g., magazenner g.

Magazingewehr n. (-s,-e) : fuzuilh tennata g./b.

Magazinverwalter g. (-s,-) : [kenw.] sanailher g., magazenner g.

Magd b. (-, Mägde) : 1. matezh b., plac'h b., plac'h-ti b. ; *junge Magd*, plac'h bihan b., plac'h vihan b. ; *die Jüngste der Mägde*, ar vatezh vihan b. ; *die Hauptmagd*, ar vatezh vras b. ; *sich bei jemandem als Magd verdingen*,

mont da vatez da di u.b., mont e plas da di u.b. ; *bei jemandem als Magd dienen*, bezañ matezh e ti u.b., bezañ matezh gant u.b., servijañ e ti u.b. evel matezh, bezañ plac'h dindan u.b., bezañ plac'h gant u.b. ; *sie hatte als Magd bei meinen Eltern gedient*, bez e oa bet plac'h gant va zud ; *ich bin Magd bei ihnen*, plac'h emañ ganto ; *werden aus unserem Land nur Knechte und Mägde hervorgehen ?* ha graet eo hor bro da c'henel mitizhien ha mevelien nemetken ? ha graet eo hor bro da c'henel mevelien ha plac'hezed nemetken ? ; 2. [barzh.] *die reine Magd (die Magd Gottes)*, ar Werc'hez dinamm b., ar Werc'hez-Mamm b., Itron (mestrez, rouanez) ar gwerc'hezed b., ar Werc'hez Vari b.

Magdalene b. : Madalen b.

Magdalénien n. (-) : oadvezh magdalenat g., oadvezh magdalenian g., magdalenian g.

Mägdeblume b. (-,-n) / **Mägdekraut** n. (-s) : [louza.] 1. kramamailh g. [*Matricaria recutita*] ; 2. boked-Mae g., louzaouenn-an-hañv b. [*Convallaria majalis*] ; 3. melenig-traezh g. [*Helichrysum arenarium*] ; 4. louzaouenn-ar-gwilioud b. [*Trillium pendulum*].

Magen g. (-s,-/Mägen) : 1. [korf.] stomog g., poull-kalon g., poull ar galon g., kalon b., sac'h g., sac'h-boued g., piron g., pironenn b., kreuz g., kof g., tor g., P. pondalez an ene g., plankenn ar stomog g., [dre fent] pistomeg g., estrouilhag g. ; *voller Magen*, kof leun g., krubuilhad b., kofad g. ; *leerer Magen*, kof goullo (moan) g., kalon noazh b. ; *empfindlicher Magen*, stomog blin g. ; *sich den Magen verderben, einen verdorbenen Magen haben*, ober re gofad, sevel ar boued war e galon, kaout poan diwar-goust re gofad, bezañ divarc'het poull e galon diwar re gofad, tapout korn kof goude re gofad, tapout tenngof goude re gofad, kaout kalonask, bezañ distreset e gorf, bezañ klañv diwar e voued, bezañ e galon war-neuñv ; *den Magen verderben*, divarchiñ ar galon, distresañ ar galon, ober poan gof ; *wenn ich nur Wasser trinke, werde ich mir den Magen verderben*, mar n'evan nemet dour ez an da zisgwalc'hiñ va c'halon ; *einen verkorksten Magen haben*, bezañ distreset e gorf, kaout kalondev, bezañ savet ar boued war e galon, bezañ e galon war-neuñv, bezañ klañv diwar e voued ; *von diesem Arzneimittel bekomme ich Brennen im Magen*, poazhañ va c'halon din a ra al louzoù-se ; *ihm knurrt der Magen*, rec'hiñ a ra e vouelloù, soroc'hal a ra e vouelloù gant an naon, trouzmeskañ a ra e vouelloù, krial a ra e vouelloù, klevet e vez kleier an Naoned, emañ an naon o trantellañ e vouelloù, P. emañ o tispenn kaoc'h d'ober foer ; *mir dreht sich der Magen um, der Magen drückt mich*, me a sav (deviñ a ra) va c'halon, doñjeret eo va c'halon, me am eus poan e poull va c'halon, me am eus poan gof, kalondev am eus, gant ar boan stomog emañ, brevet (distreset) eo poull va c'halon, tenn a zo war va c'halon, emañ va c'halon war-neuñv, gwall garget eo poull va c'halon ; *den Magen ausspülen*, strinkellat ar stomog, reiñ ur c'hristal / strinkellat ar bouelloù (Gregor) ; *den Magen auspumpen*, sunañ ar stomog, strinkellat ar stomog ; *mit knurrendem (leerem) Magen zu Bett gehen*, mont da gousket diwar e yun (war e naon, war e galon noazh, gant ur c'hofad mat a naon, hep tamm) ; *mit nüchternem Magen*, war e galon noazh, war yun, hep tamm ; *ein Medikament*

auf nüchternen Magen einnehmen, kemer e louzoù war e galon noazh, euvriñ e louzoù war e galon noazh ; *reinen Wein auf nüchternen Magen trinken*, evañ gwin noazh war e galon noazh ; *das liegt mir wie Blei auf dem Magen*, sammus eo ar boued-se, pounner eo ar boued-se da'm c'halon, pounner eo din ar boued-se, sammel eo va stomog gant an dra-se, boued stambouc'hus da'm c'halon eo, stambouc'het on gant an dra-se, diaez on diwar ar boued-se, chom a ra ar boued-se war va c'halon, sammel on gant ar boued-se ; *mir liegt der Magen in den Kniekehlen*, diwalc'h am eus, diwalc'het on, divouedet on, kraziañ a ran gant an naon, duañ a ran gant an naon, darev on gant an naon, dare on gant an naon, diviet on gant an naon, marv on gant an naon, ur c'hofad naon am eus, naon du am eus, naon rankles am eus, un naon-ki am eus, erru eo ruz va bouzelloù, erru eo moan va bouzelloù, moan eo va c'hof, du eo va dent, un ilboued bras am eus, dalc'het on gant an naon, santout a ran va freñv, emeon o vougañ gant an naon, marnaon(i)ek on, naon am eus da zebriñ bili, naon du a zo krog ennon, ur gounnar debriñ eus ar re zuañ a zo krog ennon, laosk on war va begel, du on gant an naon, glaouriñ du a ran gant an naon, glaouriñ a ran gant an naon du, disec'hañ a ran gant an naon, naon ruz am eus, emeon o ruziañ gant an naon, klevet a ran kleier an Naoned ; **2.** [dre skeud.] P. *das dreht mir den Magen um*, sevel a ra va c'halon o welet kement-se ; *der liegt mir im (auf dem) Magen, den habe ich im Magen*, n'emaon ket evit e c'houzañv, n'emaon ket evit padout outañ, n'on ket evit aveliñ anezhañ, n'on ket evit ahelañ gantañ, n'on ket evit en em ahelañ gantañ, ur malis am eus outañ ; *was liegt dir auf dem Magen ?* petra a laka du da benn ? petra a ra dit bezañ ken maleürus ? petra a zo o virviñ da spered ? ; *seine Augen sind größer als sein Magen*, brasoc'h eo e c'henoù eget e gof ; **3.** [kr-] *einem hungrigen Magen ist nicht gut predigen*, ur sach'goullo ne chom ket en e blom - kofoù diroufenn, kofoù seder - an tamm hag al lomm a zalc'h an den en e blom.

Magenbeschwerden lies. : [mezeg.] poan-gof b., poan stomog b., poanioù stomog lies., kalondev b., kalonlosk g., devadur g., dizizererezh g., droug-kof g. ; *er leidet an Magenbeschwerden*, gant ar boan stomog emañ, trevariet eo en e gof, poan en deus e poull e galon, kalondev en deus, brevet eo poull e galon, distreset eo, tapet en deus droug-kof, c'hoant dislonkañ a zo deuet dezhañ, c'hoant reketiñ a zo deuet dezhañ.

Magenbitter g. (-s) : [kegin.] likor c'hwerv esmoriñ g., likor c'hwerv koazhañ g.

Magenblutung b. (-,-en) : [mezeg.] flus-gwad er stomog g., gwadliñv er stomog g., koll-gwad er stomog g.

Magenbrennen n. (-s) : [mezeg.] kalondev b., kalonlosk g., kalonask b., devadur g.

Magen-Darm-Beschwerden lies. : [mezeg.] direizhamant ar stomog hag ar bouzelloù g., dizurzh er stomog hag er bouzelloù g., trubuilhoù ar stomog hag ar bouzelloù lies., trubuilhoù kreuz-pervez lies.

Magen-Darm-Entzündung b. (-,-en) / **Magen-Darm-Katarr** g. (-s,-e) / **Magen-Darm-Katarrh** g. (-s,-e) : [mezeg.] tanienn ar stomog hag ar bouzelloù b., kreuzpervezfo g.

Magen-Darm-Trakt g. (-es/-s,-e) : [korf.] kan ar stomog hag ar bouzelloù g., korzenn ar stomog hag ar bouzelloù

b., forzhioù koazhañ lies., hentoù koazhañ lies., benvegad koazhañ g.

Magendrücken n. (-s) : [mezeg.] kalondev b., kalonlosk g., kalonask b., devadur g., dizizererezh g. ; *ich habe Magendrücken*, sammel eo va stomog.

Mageneingang g. (-s) : [korf.] kardia g., gwask krec'h ar stomog g.

Magenentzündung b. (-,-en) : [mezeg.] tanienn stomog b., kreuzfo g.

Magenerweiterung b. (-,-en) : [mezeg.] distrizhadur ar stomog g., kreuzusvoll g.

Magengegend b. (-,-en) : [korf.] rannbarzh ar stomog b.

Magengeschwür n. (-s,-e) : [mezeg.] angreizh ar stomog g., gouli-bev er stomog g., gouli-bev stomogel g. ; *er hat ein Magengeschwür*, tapet en deus ur gouli en e stomog ; *dieses Arzneimittel verursachte ein Magengeschwür*, gant al louzoù-se e savas ur gouli-bev en e stomog.

Magengrube b. (-,-en) : [korf.] kavenn-stomog b., poull-kalon g., poull ar galon g.

Magenknurren n. (-s) : garmoù-bouzelloù lies., rec'hiñ g., soroc'herezh g., bourbouilh g., bourbouilhadennoù lies., trouzmesk g., P. kleier an Naoned lies.

Magenkrampf g. (-s,-krämpfe) : [mezeg.] glaz stomog b., kreuzost g.

magenkrank ag. : [mezeg.] klañv e stomog.

Magenkranke(r) [mezeg.] den klañv e stomog g.

Magenkrankheit b. (-,-en) : [mezeg.] kleñved stomog g.

Magenkrebs g. (-es) : [mezeg.] krankr ar stomog g., krign-bev ar stomog g., kañser ar stomog g.

Magenleiden n. (-s) : [mezeg.] poan-gof b., poan stomog b., poanioù stomog lies., droug-kof g.

magenleidend ag. : [mezeg.] klañv e stomog.

Magensaft g. (-s,-säfte) : [korf.] sug-stomog g., sug esmoriñ g., sug koazhañ g., sug ar c'hereuz g.

Magensäure b. (-,-n) : [korf.] trenkenn ar sug-stomog b.

Magenschleimhaut b. (-,-häute) : [korf.] glaourgenn ar stomog b.

Magenschleimhautentzündung b. (-,-en) : [mezeg.] tanienn stomog b., kreuzfo g.

Magenschmerzen lies. : [mezeg.] poan-gof b., poan stomog b., poanioù stomog lies., droug-kof g.

Magenspiegelung b. (-,-en) : [mezeg.] imbourc'hiñ ar stomog g., gastroskopiñ g.

Magenschrumpfung b. (-,-en) : [mezeg.] strizhadur ar stomog g., kurzhadur ar stomog g., skoanadur ar stomog g.

Magenspülung b. (-,-en) : [mezeg.] gwalc'h stomog g., gwalc'herezh stomog g., strinkelladenn stomog b., kristal g. (Gregor).

Magentropfen lies. : [mezeg.] eliksir evit ar stomog g., eliksir esmoriñ g., eliksir koazhañ g.

Magenverstimmung b. (-,-en) : [mezeg.] poan-gof b., kalondev b., kalonask b., kalonlosk g., devadur g., dizizererezh g., droug-kof g., poan e poull ar galon b. ; *er hat eine Magenverstimmung*, gant ar boan stomog emañ, trevariet eo en e gof, poan en deus e poull e galon, kalondev en deus, tapet en deus droug-kof, brevet eo poull e galon, divarc'het eo poull e galon, savet eo ar boued war e galon, distreset eo e gof, c'hoant dislonkañ a zo deuet dezhañ, c'hoant reketiñ a zo deuet dezhañ.

mager ag. : 1. treut, kastiz, divag, teusk, sinac'h, skarn, askornek ; *der ist ja mager*, hennezh n'eo ket mab da Veurjarjz ; 2. [dre skeud.] krin, kras, treut, krak ; *magerer Boden*, douar krin (kras, treut) g. ; 3. [kegin.] treut, dister, divalav, blank, difonn, tanav, berr, teusk, skort ; *magerer Kost (Küche)*, tinell (kegin) dreut b., pred dister g., pred Koraiz g., pred divalav g., pred dilarjz g. ; *mageres Schweinefleisch*, bevin moc'h g. ; *mageres Fleisch*, bevin g., kig-bevin g. ; 4. *die sieben fetten und die sieben mageren Jahre*, ar seizh bloavezh a builhentez hag ar seizh bloavezh a zienez.

Magerkeit b. (-) : treuted b., treuter g., treudoni b.

Magerkohle b. (-, -n) : glaou treut g. [etre 10 ha 14 % gaz ennañ].

Magermilch b. (-) : [kegin.] laezh kignet g., laezh diennet g., laezh digoaven g., laezh digoavenet g., laezh treut g., laezh n'eo ket druz g.

magern V.gw. (ist gemagert) : treutaat, treudiñ, kurzañ, tristaat, moanaat, kastizañ, koll, digigañ, gwashaat, moanaat, diguilhañ, mont e dor en e gein, mont treut, gwerzhañ kig da gaout bara.

Magersucht b. (-) : [mezeg.] anoreksiezh vredel b., disnaon bredel g.

magersüchtig ag. : [mezeg.] disnaonek.

Magerwiesen-Margerite b. (-, -n) : [louza.] louzaouenn-santez-Varc'harid b., boked Marc'harid g., bozenn gwenn str.

Maggikraut n. (-s, -kräuter) : [louza.] maseron g., livej g., livec'h g.

Maghreb g. (-) : *der Maghreb*, ar Magreb g.

maghrebinisch ag. : magrebat.

Magie b. (-) : hud g., hudouriezh b., hudoniezh b., huderezh g., achantouriezh b., breou g., strobinnell b., strobinnellerezh g., sorserezh g., boemerezh g., chalm g., P. fizik g. ; *die Magie des Wortes*, boem gevrenus ar c'homzoù b., chalm ar c'homzoù g., achantouriezh ar c'homzoù b., hud ar c'homzoù g.

Magier g. (-s, -) : 1. achantour g., chalmer g., strobinneller g., bamer g., bamour g., boemer g., huder g., hudour g., sorser g., amboubal g. ; 2. majisian g., sigoter g. ; 3. [istor] maj g. ; 4. [relij.] roue g., maj g.

Magierin b. (-, -nen) : 1. achantourez b., strobinnellerez b., bamerez b., bamourez b., hudourez b., sorserez b., amboubalez b. ; 2. majisianez b., sigoterez b.

Maginot-Linie b. (-) : [istor] linenn Maginot b.

magisch ag. : strobinnellus, burzhodus, ... hud, hudek, hudel, boemus, teogus, marzhus, burzhodus, moliac'hus, moliac'hel, drouizel ; *magische Kraft*, gouestl g., nerzh hud g.

Magister g. (-s, -) : 1. [skol-veur] mestroniezh b. ; 2. dalc'her ur vestroniezh g. ; 3. apotiker g.

Magisterarbeit b. (-, -en) : [skol-veur] kounskrid mestroniezh g.

Magistrat¹ g. (-s, -e) : ti-kêr g., kuzul-kêr g.

Magistrat² g. (-en, -en) : [Bro-Suis] penn-kêr g., mestr a gêr g., uhelgargiad g., magistrad g.

Magistratur b. (-, -n) : [istor] karg a ofiser a gêr b. / mestroniaj g. / mestroniezh b. (Gregor).

Magma n. (-s, -s) : magma g., maen-teuz g.

Magmaherd g. (-s, -e) / **Magmakammer** b. (-, -n) : [douar.] kambr ar magma b., kambr vagmaek b., kambrad vagmaek b.

magna cum laude Adv. : *mit „magna cum laude“*, gant gourc'hemennoù ar juri, gant gourc'hemennoù ar strollad-barn, gant ur meneg enorus.

Magnat g. (-en, -en) : 1. chevañsour g., galloudeg g., mestr-bras g., rener-meur g. ; 2. [istor] magnad g. ; 3. [dre skeud.] julod g., pinard g., krokant g., pitaod g., moc'hoill g., bombañs g.

Magnesia b. (-) : [kimiezh] magnezia b.

Magnesium n. (-s) : [kimiezh] magnezium g.

Magnesiumblitzlicht n. (-s, -er) / **Magnesiumlicht** n. (-s, -er) : daret magnezium str., luc'hed magnezium str.

Magnet g. (-s/-en, -e) : 1. [fizik] gwarell b. ; 2. tredanwarell b. ; 3. [dre skeud.] a) [tra] blein dedennañ g., blein desach g. ; b) [den] dedenner g., desacher g.

Magnetanker g. (-s, -) : armadur gwarell g., dereed gwarellek g.

Magnetapparat g. (-s, -e) : diuzer gwarellek g., dispartier gwarellek g.

Magnetbahn b. (-, -en) : [treuzdougen] tren war zibrad warellek g., tren kemporz gwarellek g.

Magnetband n. (-s, -bänder) : [tekn.] lurell warellek b.

Magnetbandabwickler g. (-s, -) : [tekn.] dibuner lurelloù warellek g., diroller lurelloù warellek g.

Magneteisen n. (-s) / **Magneteisenstein** g. (-s, -e) : maen-touch g., maen-krog g., tennvaen g.

magnetelektrisch ag. : [fizik] gwareldredan.

Magnetfeld n. (-s, -er) : [tekn.] gwarellvaez g., maez gwarellek g. ; *tragendes Magnetfeld*, pallenn gwarellek g., torchenn warellek b.

Magnetfeldsonde b. (-, -n) : kaptor gwarellvaez g., dinoer gwarellvaez g.

Magnetfutter n. (-s) : [tekn.] pladenn warellek b.

magnetisch ag. : magnetek, gwarellek, gwarell, maentouchel, maentouchek ; *magnetisch machen*, gwarellekaat, magnetekaot ; *magnetisch werden*, gwarellekaat, magnetekaot ; *magnetischer Fluss*, lanvder gwarellek g. ; *magnetischer Spiegel*, meleour gwarellek g. ; *magnetische Störung*, direizhamant gwarellek g., daremoug gwarellek g., reustlad gwarellek g. ; *magnetischer Sturm*, stourm gwarellek g. ; *magnetischer Norden*, norzh gwarellek g.

Magnetiseur g. (-s, -e) : [mezeg.] magnetekaer g.

magnetisieren V.k.e. (hat magnetisiert) : 1. [fizik] gwarellekaat, magnetekaot, maentouchañ ; 2. [mezeg.] magnetekaot.

Magnetismus g. (-) : 1. [fizik] gwarellegezh b., magnetegezh b., maentoucherezh g. ; 2. [mezeg.] magnetekaot g. ; *animalischer Magnetismus*, mesmeregezh b., magnetegezh b.

Magnetit g. (-s, -e) : magnetit g., maen-touch g., maen-krog g., tennvaen g.

Magnetkarte b. (-, -n) : kartenn vagnetek b., kartenn warellek b.

Magnetkern g. (-s, -e) : 1. [fizik] kraoñell dredanwarell g. ; 2. [stlenn.] korenn warellek g.

Magnetkompass g. (-es, -e) : kompaz gwarellek g., kompaz magnetek g.

Magnetnadel b. (-,-n) : biz gwarellek g., biz magnetek g., nadoz-vor b., nadoz warellek b., nadozenn warellek b. ; *die Magnetnadel des Kompasses zeigt nach Norden*, biz gwarellek an nadoz-vor a verk an norzh, nadoz warellek ar c'hompaz a verk an norzh, nadozenn warellek ar c'hompaz a verk an norzh.

Magnetofon n. (-s,-e) / **Magnetophon** n. (-s,-e) : sonenroller g., magnetofon g.

Magnetometer g. (-s,-) : [fizik] magnetometr g., gwarellventer g.

Magnetopath g. (-en,-en) : [mezeg.] magnetekaer g.

Magnetophon n. (-s,-e) : *sellit ouzh Magnetofon*.

Magnetosphäre b. (-,-n) : [stered.] magnetosfer g.

Magnetplatte b. (-,-n) : [stlenn.] kantenn warellek g., pladenn warellek b., kantenn galet b., pladenn galet b.

Magnetpol g. (-s) : blein gwarell g. ; *Magnetpol der Erde*, blein gwarellek an Douar g.

Magnetresonanztomographie b. (-) : [mezeg.] lunerezh dre zasson magnetek g., skeudennerezh dre zasson gwarellek g.

Magnetron n. (-s,-s) : [fizik] magnetron g.

Magnetschalter g. (-s,-) : **1.** trec'haoler gwarellek g., trec'haoler magnetek g. ; **2.** trec'haoler gwarellek g.

Magnetschwebbahn b. (-,-en) : [treuzdougen] tren war zibrad warellek g., tren kemporz gwarellek g.

Magnetspeicher g. (-s,-) : [stlenn.] memor warellek b., memor vagnetek b.

Magnetstein g. (-s,-e) : maen-touch g., maen-krog g., tennvaen g.

Magnetstreifen g. (-s,-) : roudenn warellek b., roudenn vagnetek b.

Magnettonaufzeichnung b. (-,-en) : enrolladenn warellek b. ; *eine Magnettonaufzeichnung löschen*, diverkañ un enrolladenn.

Magnettonband n. (-s,-bänder) : bandenn vagnetek b., lurrell warellek b.

Magnetongerät n. (-s,-e) : sonenroller g., magnetofon g.

Magnettrommel b. (-,-n) : [stlenn.] taboulin vagnetek b., taboulin warellek b., taboulin magnetek g., taboulin gwarellek g.

Magnetventil n. (-s,-e) : [tekn.] klaped tredanwarellek g.

Magnetzündler g. (-s,-) : [tekn.] **1.** tarzher tredanwarellek g. ; **2.** loc'her tredanwarellek g.

Magnetzündung b. (-,-en) : [tekn.] **1.** emorserezh tredanwarellek g. ; **2.** enaouadur tredanwarellek g., elumadur tredanwarellek g.

Magnolie b. (-,-n) / **Magnolienbaum** g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-avank str., magnolia str.

Magyar g. (-en,-en) : **1.** [istor] Magyar g. ; **2.** [douar.] Hungarad g.

Magyarisierung b. (-) : magiarekaat g.

mäh estl. : bee ! ; *mäh machen*, begeliat, bekal, begiat.

Mahagoni n. (-s) : **1.** [louza.] gwez-akajou str. ; **2.** [prenn] koad akajou g., akajou g.

Mahagoniholz n. (-es) : koad akajou g., akajou g.

Mähbinder g. (-s,-) : eosterez-liammerezh b., mederezh-liammerezh b., boutellerezh b., hordennerezh b.

Mahd¹ n. (-es/-s, Mähder) : [Bro-Suis, Bro-Aostria] **1.** falc'hadur g., falc'hadeg b., falc'herezh g., falc'hadenn b. ;

2. foennadeg b., foennerezh g., mediñ g., med g., mederezh g., medadenn b.

Mahd¹ b. (-,-en) : [rannyezh.] **1.** andell b., steud str., geot falc'het str. ; *zweite Mahd*, gwim g., eil troc'h g., adtroc'h g., azfoenn g., regain g. ; **2.** klaziad g.

Mähder g. (-s,-) : falc'her g., eoster g., meder g., medeler g., falzer g., gwilcher g.

Mähdrescher g. (-s,-) : mederez-dornerezh b., eosterezh b.

Mahdstreifen g. (-s,-) : [labour-douar] klaziad g. ; *einen Mahdstreifen um ein Feld bahnen*, digeriñ klaz.

Mahdzeit b. (-) : [labour-douar] mare an eost g., mare ar foenn g., mare ar falc'hat g., mare ar falc'herezh g., amzer ar mederezh g.

mähen¹ V.k.e. (hat gemäht) : **1.** falc'hat, troc'hañ, spazhañ, mediñ, eostiñ, gwilchat, gwilchañ, touzañ, diskar, lakaat ar falz dindan [udb], lakaat ar falc'h dindan [udb] ; *beim Mähen mit der Sense weit ausholen*, falc'hat a-dro-hir ; *Streu mähen*, gouzera, gouzeriañ, falc'hat gouzer, mediñ gouzer, troc'hañ gouzer ; *den Rasen mähen*, touzañ al leton ; **2.** [dre skeud.] *die Saat grün mähen*, debriñ e eost diwar e c'har, debriñ e ed diwar o gar.

mähen² V.gw. (hat gemäht) : begeliat, bekal, begiat.

Mähen n. (-s) : **1.** falc'hat g., falc'herezh g., falc'hadur g., falc'hadeg b., falc'hadenn b., eosterezh g., gwilchadur g., med g., mediñ, mederezh g., medadenn b., touz g., touzerezh g., touzadenn b. ; *beim Mähen mit der Sense weit ausholen*, falc'hat a-dro-hir ; *das Mähen hat noch nicht begonnen*, n'eo ket krog ar mediñ c'hoazh ; **2.** [mouezh] daskren g., begeliadennoù lies., begeliadeg b., bekal g., begiadeg b., begiadenn b., begeilh g., begel g.

Mäher g. (-s,-) : **1.** [den] falc'her g., eoster g., meder g., medeler g., falzer g., gwilcher g. ; **2.** [mekanik] falc'herez b., troc'herez b., eosterezh b., mederezh b.

Mähgras g. (-es) : geot med g.

Mahl n. (-s,-e/Mähler) : pred g., pred boued g., boued g. ; *ein Mahl (zu)bereiten*, fardañ (aozañ) boued, aozañ pred, aveiñ pred, terkañ ur pred, pourchas ur pred ; *ein üppiges Mahl*, ur pred fonnus (fetis) g., ur pred bouedek g., ur banvez pompus g., ur friko g., ur pabor a bred g., ur pred boued eus ar gwellañ g., kouignaoua g., farz da lein g., larjez g. ; *ein königliches Mahl*, meuzioù beleien lies., ur pred lipous (eus ar gurunenn, eus ar vegenn) g., ur banvez eus ar c'haerañ g., un tarin a friko g. ; *das heilige Abendmahl*, diwezhañ koan Hor Salver gant e ebestel b. (Gregor), ar goan sakr b.

mahlen V.k.e. (mahlte / hat gemahlen) : **1.** malañ, frigasañ, peurfrikañ, milmalañ, bruzunañ, braeañ, breviñ, munudañ, flastrañ, pilat ; *Korn mahlen*, malañ ed, malañ gwinizh ; *grob mahlen*, malañ gros ; *fein mahlen*, malañ munut ; *mahl zwei Mal Kaffee*, mal daou leizh ar gern, gra div valadenn ; **2.** [tr-l] *die Mühlen der Justiz mahlen langsam*, ruilhal a ra ar justis kempennik he boul, mont a ra ar justis en-dro war he goarig (war he fouezig, war he sklavig) ; **3.** [kr-l] *wer zuerst kommt, mahlt zuerst*, ar c'hentañ a sav a gac'h el lec'h ma kar - an neb a erruo re ziwezhat en devezo eskern da gnignat (e vo lakaet ar c'hazh dezhañ er pod) - ar re gentañ a lip o gweuz, ar re all a sell a-dreuz.

V.gw. (mahlte / hat gemahlen) : treiñ a-c'houllo ; *die Autoräder mahlen im Sand*, rodoù ar c'harr-tan a dro a-c'houllo en traezh.

Mahlen n. (-s) : maladur g., mal g., maladeg b., munuderezh g., breverezh g., brevidigezh b., braeerezh g.

Mahlgang g. (-s,-gänge) : maladenn b.

Mahlgebühr b. (-,-en) : maladeg b.

Mahlgut n. (-s,-güter) : maladenn b., arreal g.

mählich Adv. hag ag. : [kozh] tamm-ha-tamm, a van da van, nebeut-ha-nebeut, a-nebeudoù, a-dammoù, a-nebeudoùigoù, a-dost da dost, bep un tammig, bep a dammig, a raz e raz, pep a nebeut.

Mahlsand g. (-s) : [merdead.] bouktraezh str., traezh bouk str., traezh gwak str., traezh lonker str., traezh krenegellek str.

Mahlstatt b. (-,-stätten) : [istor] bodlec'h ar bobl g., bodadlec'h ar bobl g.

Mahlstein g. (-s,-e) : maen-milin g., maen-maler g., breo b., milin-vrec'h b.

Mahlstrom g. (-s, -ströme) : poull-tro g., troenn-vor b., troenn b., troidell b., maelström g., malstrom g., Moskentraumen g.

Mahltrichter g. (-s,-) : [tekn.] kern b.

Mahltrommel b. (-,-n) : [tekn.] taboulin valañ b., taboulin malañ g.

Mahlung b. (-,-en) : maladur g., mal g., munuderezh g., breverezh g., braeerezh g.

Mahlzahn g. (-s,-zähne) : [korf.] dant-malañ g., kildant g., dant chagellek g.

Mahlzeit b. (-,-en) : 1. pred g., pred-boued g., predad g. ; *Mahlzeit halten, eine Mahlzeit einnehmen*, predañ, bezañ gant e bred ; *eine gesegnete Mahlzeit wünschen*, hetiñ kalon vat ; *eine ausgiebige Mahlzeit*, ur pred fetis g., ur pred fonnus g., ur pabor a bred g., ur bañvez g., un daol druz b., ur friko c'hagn b., kouignaoua g., farz da lein g., larjez g. ; *wenn Gäste kommen, dann bereite ich eine ausgiebigere Mahlzeit vor*, pa zeu tud du-mañ e vez reutoc'h va jeu, pa zeu tud du-mañ e vez muioc'h a larjez, pa zeu tud du-mañ e vez drusaet ar predoù, pa zeu tud du-mañ e vez farz da lein ; *zwischen den Mahlzeiten*, e pleg ar predoù, e gwask ar predoù ; *eine Mahlzeit überspringen*, mont war var ur pred, sachañ war an ibil berr, sachañ war an ibil berraat, tremen hep ur pred, tremen dreist ur pred (Gregor) ; *mit den Essensresten vom Vortag zubereitete Mahlzeit*, interamant ar relegoù g. ; 2. P. *Mahlzeit* ! kalon vat deoc'h ! taol vat deoc'h ! demat ! ; 3. [goapaus] P. *prost Mahlzeit* ! debret eo koan ! echu an neizh kegin ! echu an abadenn ! bremañ emaomp kempenn ganti ! tapet brav omp bremañ ! riñset omp ! en ur soubenn vrav emaomp ! bez' emaomp fresk ! fresk emañ hor c'hased 'vat ! fresk emaomp bremañ ! setu ni paket propik ! sell aze ul luz dezhi ! brav emaomp ganti ! gounezet hon eus hon devezh !

Mähmaschine b. (-,-n) : mederez b., eosterez b., falc'herez b., troc'herez b., mekanik falc'hat g.

mahnbar ag. : [gwir] lamadus.

Mahnbarkeit b. (-) : [gwir] lamaduster g.

Mahnbescheid g. (-s,-e) / **Mahnbrief** g. (-s,-e) : [kenw., arc'hant.] lizher koun g., lizher-gouzav g., lizher-gouzaviñ g., lizher-gourgalv g.

Mähne b. (-,-n) : 1. moue b./g. ; *Tier mit Mähne*, loen moueek g. ; *die Mähne eines Pferdes kämmen*, kribañ moue ur marc'h ; 2. [dre skeud.] blev foutouillek (rouestlet, fuilh, fuilhet, a-fuilh, kreouichennek, fourdouilh, disparbuilhet) str., penn bouchek g., penn urupailh g., pennad blev fuilhet g., pennad blev kreñnek g., penn porc'hadek g., porc'had-blev g., pagnotenn b., kribenn luziet b., kreouichenn b., kreouichennad b., kreñ g., kreñnad g., kreñennad b., paltokennad vlev b., blev pikek str., krin g.

mahnen V.k.e. (hat gemahnt) : 1. gouzav, gouzaviñ, gourgervel, dec'hervel d'an urzh ; *einen Schuldner mahnen*, poursuiñ war un dleour da baeañ, ober ur wech div wech gant un dleour, goulenn digant un dleour paeañ, kemenn d'un dleour paeañ, gourgervel un dleour da seveniñ un taladur ; 2. broudañ, brochañ, luskañ, atizañ, flemmañ, kentraouiñ, divorfilañ ; *jemanden zum Fleiß mahnen*, dougen (aliañ, brochañ, alej) u.b. da labourat gant aked, erbediñ u.b. da labourat aketus, broudañ u.b. da labourat mat, atizañ u.b. da strivañ, reiñ bod d'u.b. da strivañ, reiñ bodenn d'u.b. da strivañ, tuañ u.b. war ar strivoù ; 3. *jemanden mahnen*, dec'hervel u.b. d'an urzh, lakaat urzh war u.b., lakaat e ibil en e blas d'u.b., c'hwezhañ e fri d'u.b., kas u.b. d'e doull, kas u.b. d'e nask, diblas u.b., diblasañ u.b., bontañ u.b., toгнаñ u.b., gwaskañ u.b., lakaat u.b. en e stern, diskenn e gribenn d'u.b., ober trouz d'u.b., ober brud d'u.b., gourdrouz (krozal, skandalat) u.b., ronkal ouzh u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., noazout u.b., kelenn c'hwerv u.b., kas d'u.b., kavaillañ u.b., gourdrouz gant u.b., gourdrouz war-lerc'h u.b. ; 4. pouezañ war ; *jemanden wegen etwas mahnen*, pouezañ war u.b. en abeg d'udb ; 5. lakaat war ziwall ouzh (lakaat war evezh ouzh, kenteliañ war, sachañ an evezh war) un dañjer bennak, kemenn un dañjer bennak d'u.b., berzañ, gervel d'an evezhiañs ; *er hatte mich gemahnt*, berzet mat en doa ac'hanon.

Mahnen g. (-s) : 1. dec'halv d'an urzh g., gouzav g., gourgervel g., dirañ g. ; 2. galv d'an evezhiañs g., berz g. **mahnend** ag. : endalc'hus, groñs, gourdrouzus ; *seine Stimme mahnend erheben*, ober mouezh, sevel e vouezh d'an-unan evit berzañ an dud.

Mähnenrobbe b. (-,-n) : [loen.] morleon g., otarienn voueek b. [*liester* otariet moueek].

Mahnmal n. (-s,-e) : savadur-eñvor g., savadur-koun g., kounlec'h g., maen-eñvor g., monumant koun g., maen-koun g.

Mahnruf g. (-s,-e) : 1. dec'halv d'an urzh g., gouzav g., gouzavadenn b. ; 2. galv d'an evezhiañs g., berz g.

Mahnschreiben n. (-s,-) : [kenw., arc'hant.] lizher koun g., lizher-gouzaviñ g., lizher-gouzav g., lizher-gourgalv g.

Mahnung b. (-,-en) : 1. dec'halv d'an urzh g., gouzav g., gouzavadenn b. ; [melestr.] *gütliche Mahnung*, gourgalv digoust g., gouzavadenn digoust b. ; [skol] gouzavadenn b. ; 2. galv d'an evezhiañs g., berz g.

Mahnverfahren n. (-s,-) : [gwir] argerzhadur gouzav g., argerzhadur gouzaviñ g., argerzhadur gourgalv barnerezhel g.

Mahnwache b. (-,-n) : manifestadeg sioul b.

Mahnwort n. (-s,-e) : 1. dec'halv d'an urzh g., gouzav g., gouzavadenn b. ; 2. galv d'an evezhiañs g., berz g.

Mahnzettel g. (-s,-) : [kenw., arc'hant.] notenn goun g., notenn-c'houzav b., notenn-c'houzaviñ b., notenn-c'hourgalv b.

Mahr g. (-s,-e) : mac'herig g., moustrerig-noz g., gwallhuñvre g., hurlink g., moustre g.

Mähre b. (-,-n) : 1. sprec'henn b., kozhvarc'h g., gagn b., tamm gagn marc'h g. ; 2. [dre astenn.] bidochenn b., bided g. [*liester* bideded, bidedoù, bidiji].

Mähren n. (-s) : Moravia b.

mährisch ag. : ... Moravia, ... eus Moravia, moraviat.

Mähsichel b. (-,-n) : strop g., falz-eost b., falz-taol b., falz-ved b.

Mähzeit b. (-) : [labour-douar] mare an eost g., mare ar foenn g., mare ar falc'hat g., mare ar falc'herezh g., amzer ar mederezh g.

Mai g. (-s,-e) (barzh. : -en,-en) : 1. miz Mae g., Mae g. ; *an einem schönen Morgen im Mai*, ur mintin kaer a viz Mae ; *der erste Mai*, kala-Mae g., deiz kala-Mae g., kala miz Mae g., kala-hañv g., kelig-an-hañv g., ar c'hentañ a viz Mae g., an deiz kentañ a viz Mae g., an deiz kentañ a Vae g. ; *am ersten Mai jedes Jahres*, bep bloaz da gala-Mae (da zeiz kala-Mae, da gala miz Mae, da gala-hañv), bep bloaz gant kala-Mae (gant deiz kala-Mae, gant kala miz Mae, gant kala-hañv) ; *der 19. (der neunzehnte) Mai*, an naontek a viz Mae ; *um (gegen) Mitte Mai*, war-dro hanter viz Mae ; 2. [kr-l] *Mai kühl und nass füllt dem Bauer Scheuer und Fass*, Mae kailharek, solier barrek - an Ened sec'h, pask kailharek a lak an arc'h da vezañ barrek ; 3. [dre skeud., barzh.] *des Lebens Mai*, an oad kaer g., an oad flamm g., an oad flour g., ar yaouankiz b., barr an oad g., brud an oad g./b., an oad gwellañ g., boked an oad g., bleuñv an oad str.

Maiandacht b. (-) : [relij.] ofis miz an Itron Varia g.

Maibaum g. (-s,-bäume) : [hengoun] gwez Mae str.

Maiblume b. (-,-n) / **Maiblümchen** n. (-s,-) : [louza.] boked-Mae g., louzaouenn-an-hañv b.

Maibowle b. (-,-n) : gwin blazet gant menoued g.

Maid b. (-,-e) : [barzh.] krennardez b. ; *sellit ouzh Mädél ha Mädchen*.

Maidenschule b. (-,-n) : skol an arzoù tiegiñ b.

Maie b. (-,-n) / **Maien** g. (-s,-) : [kozh] 1. [hengoun] gwez Mae str. ; 2. taol g., struj str., skourrig nevez g. ; 3. gouel an nevezamzer g.

Maieutik b. (-) : [preder.] maieutik g., gwiliouderezh-spered g.

Maifeier b. (-,-n) / **Maifeiertag** g. (-s,-e) : gouel al Labourerien g., gouel al Labour g., gouel ar c'hentañ a viz Mae g., gouel kala-Mae g.

Maifisch g. (-es,-e) : [loen.] aloz g., alouzenn b.

Maiglöckchen n. (-s,-) : [louza.] boked-Mae g., louzaouenn-an-hañv b.

Maikäfer g. (-s,-) : [loen.] c'hwil-derv g., c'hwil-tann g., c'hwil-Mae g., buoc'h-derv b. ; *Maikäfer können nur kurze Strecken fliegen*, berr eo bommoù-nij ar c'hwiled-derv, berr eo taolioù-nij ar c'hwiled-derv.

Maikätzchen n. (-s,-) : [louza.] bisig g., boul-voutig b., kazh-haleg g.

Maikönigin b. (-,-nen) : [hengoun] rouanez miz Mae b., rouanez Vae b.

Maikraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] menoued str. [*Galium odoratum*].

Maikundgebung b. (-,-en) : manifestadeg ar c'hentañ a viz Mae b.

Mail b. (-,-s) / n. (-s,-s) : [stlenn.] lizher elektronek g., postel g. ; *per Mail schicken*, kas dre postel ; *eine Mail schicken, eine Mail senden*, posteliñ.

Mailand n. : Milano b.

Mailänder g. (-s,-) : annezad Milano g.

Mailänderin b. (-,-nen) : annezadez Vilano b.

mailändisch ag. : ... Milano, eus Milano.

Mailbox b. (-,-en) : [stlenn.] boest-post elektronek b.

mailen V.k.e. (hat gemailt) : kas dre postel.

V.gw. (hat gemailt) : posteliñ.

Mailing g. (-s,-s) : [kenwerzh] bruderezh dre lizher g., trebosterezh g., trebostañ g.

Mail-Passwort n. (-s,-wörter) : [stlenn.] ger-tremen postel g.

Mailprogramm n. (-s,-e) : [stlenn.] meziant post elektronek g.

Mailserver g. (-s,-) : [stlenn.] servijer postel g., dafariad post elektrobek g.

Mailsystem n. (-s,-e) : [stlenn.] reizhiad postelerezh b.

Maimond g. (-s,-e) : [barzh.] miz Mae g.

Main g. : Main g. ; *Frankfurt am Main*, Frankfurt ar Main b.

Mainz n. : Mainz b.

Maipiere b. (-,-n) : [loen.] loch g., lochenn b. [*liester* loched] ; *Maipieren fangen*, locheta ; *Netz zum Fangen von Maipieren*, lochetour g.

Mais g. (-es) : [louza.] maiz str., ed-Turki str., ed-Indez str., gwinizh-Turki str.

Maisch g. (-es,-e) / **Maische** b. (-,-n) : fro g., glec'h g., moudenn b., torchenn b., gwaskadenn b. ; *gestampfte Maische*, jaodradur g. ; *die Maische auspressen*, gwaskañ ar voudenn, gwaskañ an dorchenn.

Maischebecken n. (-s,-) : jaodrezezh b.

maischen V.k.e. (hat gemaischt) : glec'hiañ.

Maischwamm g. (-s,-schwämme) : [louza.] agarik g.

Maisflocken lies. : [kegin.] malzennoù maiz lies.

maisgelb ag. : melen evel greun maiz, melen-maiz.

Maiskolben g. (-s,-) : [louza.] penn maiz g.

Maiskolbenschälmaschine b. (-,-n) : diroñjerez vaiz b.

Maiskorn n. (-s,-körner) : [louza.] greun maiz str. ; *ein Maiskorn*, ur c'hreunenn vaiz b., ur vaizenn b.

Maisonette b. (-,-s) / **Maisonettenwohnung** b. (-,-en) / **Maisonettewohnung** b. (-,-en) : ranndi daou live b., ranndi daou estaj b., ranndi a zaou estaj b.

Maistrauß g. (-es,-sträusse) : boked bleunioù a ginniger da zeiz kala-Mae g., ur c'hala-Mae g.

Maitrank g. (-s) / **Maiwein** g. (-s) : gwin blazet gant menoued g.

Maiwuchs g. (-es) : [louza.] taol g., struj str., skourrig nevez g.

Maizweig g. (-s,-e) : bod-mae g., boked-mae g., mae g., maeenn b. ; *einen Maizweig anbringen*, maeiñ un ti.

Maja b. : [mojenn.] Maya b.

Majestät b. (-,-en) : meurded b., meurdez b. ; *seine Majestät der König*, e Veurdez ar roue b. ; *ihre Majestät die Königin*, he Meurdez ar rouanez b. ; *Majestät !* Meurdez ! Aotrou Roue !

Majestätsbeleidigung b. (-,-en) / **Majestätsverbrechen** n. (-s,-) : torfed enep e veurdez g., gaou ouzh ar roue g.

majestätisch ag. : meurdezus, meurdedus, real, olimpel ; *majestätisch einherschreiten*, kerzhet gant meurdez.

Majo b. (-, -s) : [*berradur evit Mayonnaise*] maionez g., maionezenn b., [dre fent] Maivon gaezh b. ; *eine Majo emulgieren lassen, eine Majo anrühren*, sevel ur maionez.

Majolika b. (-, Majoliken) : feilhañs vaiolika b.

Majonäse b. (-, -n) : [*ivez Mayonnaise*] maionez g., maionezenn b., [dre fent] Maivon gaezh b. ; *eine Majonäse emulgieren lassen, eine Majonäse anrühren*, sevel ur maionez.

Major g. (-s, -e) [lu] komandant g., penn bataillon g., penn skouadron g.

Majoran g. (-s, -e) : [louza.] marjol str. ; *wilder Majoran*, marjol-ki str., origanell b.

Majorat n. (-s, -e) / **Majoratsgut** n. (-s, -güter) : [gwir] gwir an henaour g.

Majordomus g. (-, -) : **1.** [istor] maer ar palez g. ; **2.** [dre astenn.] mestr-a-di g., mevel-bras g., pennvevel g.

majorenn ag. : [gwir] deuet d'e oad-gour, en e dra, en oad-gour, deuet d'e oad, deuet a-zindan oad, den-a-dra, oadour, major.

Majorennitât b. (-, -en) : [gwir] oad-gour g., oadgourezh b., oadouriezh b., oadouriezh keodedel b., majoriezh b., oad a vajoriezh g.

majorisieren V.k.e. (hat majorisiert) : *jemanden majorisieren*, bezañ trec'h war u.b. da-geñver ur vouezhiadeg.

Majorität b. (-, -en) : tu gounid g., tu kreñv g., tu kreñvañ g., muianiver g., niver-muiañ g., usniver g., brasniver g. ; *absolute Majorität*, muianiver klok g., an hanter brasañ g., muianiver dreistel g. ; *Autorität, nicht Majorität* [Stahl, 1850], kentoc'h aotrouniezh eget youl ar muianiver.

Majorz g. (-es) : [Bro-Suis] voterezh diazezet war ar muianiver [*kenfeurel pe klok*] g.

Majuskel b. (-, -n) : pennlizherenn b.

makaber ag. : ... kañv, kañvaouus, kañvus, ... an Ankoù.

Makadam g./n. (-s, -e) : makadam g.

makadamisieren V.k.e. (hat makadamisiert) : makadamañ.

Makak g. (-s, -en) : [loen.] makak g.

Makedonien n. : Makedonia b.

Makel g. (-s, -) : **1.** saotr g., tarch g., mank g., namm g., gwallnamm g., si g., gwallsi g., mastarenn b. ; *mit einem Makel behaftet*, nammet, siek, un namm (ur si) stag outañ, siet, ur mank dezhañ ; *Makel hervorruhend*, sius ; **2.** tech fall g., pleg fall g., si fall g., perzh-fall g.

Mäkelei b. (-, -en) : ingenn b., arvell g., nagennerezh g., arguzerezh g., pismigerezh g., abegerezh g., pigelloù lies., dispennadennoù lies., dispennadur g., chikanerezh g., chipoterezh g.

makelfrei ag. : **1.** dilastez, naet, naet-glan, didarch, disaotr, digatar, digailhar, dianaf, hep nep mastar ; **2.** disi, didech, dinamm, divank, peurvart, direbech, hep si, hep nep si, hep ket a si.

makelhaft ag. : tarchet, saotret, kousiet.

mäkelig ag. : pismigus, ingennus, goeñvet, araous, grignous, hek, hek e c'henoù, tagnous, ourz, blech, kintus, diaes, kivioul, hegaz, hegarat evel ur bod linad,

hegarat evel bodoù linad, rust evel ur bod-spern, ur penn kegin anezhañ, pikous, ranous.

makellos ag. : **1.** dilastez, naet, naet-glan, didarch, disaotr, dianaf, digailhar, digatar, hep nep mastar ; **2.** disi, didech, dinamm, divank, peurvart, direbech, hep si, hep nep si, hep ket a si.

Makellosigkeit b. (-) : peurc'hlanded b., peurburentez b., peurvad g., parfeted b.

makeln V.gw. (hat gemakelt) : kouratañ.

mäkeln V.gw. (an t-d-b) (hat gemäkelt) : nagenñ, arguziñ, ingenniñ, arvellat, chikanañ, chikanal, pismigañ, chipotal ; *an etwas (t-d-b) mäkeln*, nagenñ udb, pismigañ udb, chaokat udb, kavout abeg en udb, kavout si en udb, kavout da abegiñ diwar-benn udb, kavout da lavaret diwar-benn udb, kavout da lavaret a-enep udb, kavout tro da abegiñ, kas brav war-lerc'h udb, klask abeg en udb, skeiñ bazhadoù a-zivout udb., stagañ drezenn ouzh udb, dispenn udb, divrudañ udb, diframmañ udb ; *an jemandem herummäkeln*, klask faot gant u.b.

Make-up n. (-s, -s) : liv dremm g., fard g., livaj g.

Make-up-Entferner g. (-s, -) difarder g.

Maki g. (-s, -s) : [loen.] maki g.

Makkabäer g. (-s, -) : [istor] Makabead g.

Makkaroni lies. : [kegin.] makaroni str.

makkaronisch ag. : [lenn.] makaronek, e latin palefarzh g., e latin podoù g., en ul lastez latin g., e latin treflez g., e latin togn.

Makler g. (-s, -) : kourater g. ; *als Makler tätig sein*, kouratañ.

Mäkler g. (-s, -) : nagenñ g., nagenner g., ingenour g., arveller g., chikaner g., noazour g., chipoter g., pismiger g., chaoker-laou g., flemmer g., beg m'en argarzh g., abeger g., teod abegus a zen g., arzaeler g., arguzer g., penn-treuz g., spered kamm g., spered rekin g., diskol g., disuj g., chaoker-e-c'henoù g., chaoker trusk g., chaoker e revr g., soroc'her g., grozmoler g., grignous g., gouerous g., heureuchin g., rachouz g., ourz g., ragain g., den ranous g. tagnouz g., den n'eo ket brav kaout d'ober gantañ g., den n'eo ket brav kaout d'ober outañ g., revr war wigour g., kac'her gwasket g., kac'her diaes g., ki kac'her g., kac'her g., kagaler g., kaoc'heg g., chaoker g., tad an ardoù fall g., strapad den g., penn-kleiz g., penn-kleiz a zen g., torr-penn g., torr-revr g., torr-penn ha torr-revr ouzhpenn g., amerdour g., chilper g., dismantr-spered g., tourmant a zen g., gaster g., kousker diaes / kousker fall g. (Gregor).

Maklerbüro n. (-s, -s) : kouraterezh b.

Maklerei b. (-, -en) : kouraterezh g., kouratañ g.

Maklergebühr b. (-, -en) : dellezad kouratañ g., arvuziad kouratañ g.

Maklergeschäft n. (-s, -e) : kouraterezh g.

Maklerlohn g. (-s, -löhne) : dellezad kouratañ g., arvuziad kouratañ g.

Maklerwesen n. (-s) : kouraterezh g.

mäklig ag. : *sellit ouzh mäkelig*.

Makramee n. (-s, -s) : makrame g., dantelezh tev b.

Makrele b. (-, -n) : [loen.] brezhell g. [*liester brizhilli*] ; *Makrelen fischen*, brizhillia ; *die Makrelen beißen nicht an*, marvoret eo ar brizhilli.

Makrelenfang g. (-s) : micher ar brizhilli b., pesketaerezh ar brizhilli g. ; *vom Makrelenfang leben*, ober micher ar brizhilli.

Makrellennetz n. (-es,-e) : roued vrizhilli b., roued vrizhillia b.

Makro n. (-s,-s) : [stlenn.] makro g.

Makrobiotik b. (-) : makrobiotik g.

makrobiotisch ag. : makrobiotek.

Makrofotografie b. (-,-n) : meurluc'hskeudennerezh g.

Makrokosmos g. (-) / **Makrokosmus** g.(-) : meurgant g.

Makromolekül n. (-s,-e) : keurvolekul str., keurvolekulenn b.

Makrone b. (-,-n) : [kegin.] morlukenn b.

Makroökonomie b. (-,-n) : makroekonomiezh b., meurarmezh g., armerzh meurgantel g.

Makrophage g. (-n,-n) : [mezeg.] makrofag str.

Makrophotographie b. (-,-n) : *sellit ouzh*

Makrofotografie.

Makrophysik b. (-) : meurfizik g.

Makrostruktur b. (-,-en) : [bev.] meurframm g., meurstruktur b.

makrozecephal ag. : [mezeg.] keurbennek, bras e benn.

Makrozecephalie b. (-) : [mezeg.] keurbennegezh b.

Makrozyt g. (-en,-en) : [mezeg.] makrokit str.

Makulatur b. (-,-en) : **1.** paper mastaret g. ; **2.** [dre skeud.] *Makulatur reden*, glabousañ a bep seurt diotajoù, kontañ bourdoù, reiñ melladoù, kontañ krakoù, kontañ flugez (kaozioù, bidennoù, lerbaj), kontañ flugezennoù, tennañ konchoù born (konchoù gwrac'hed, kontoù pikous, konchoù gwrac'h kozh, siklezonoù) eus e gelom, lavaret drocherezh, na vezañ nemet traoù displeet er gaoz gant an-unan, bezañ kaozioù treflez gant an-unan, lavaret n'eus forzh petra, gallegañ.

makulieren V.k.e. (hat makuliert) : teurel d'ar blotoù, teurel d'ar bern, kas d'ar pilouer.

Mal¹ n. (-es/-s,-e/Mäler) : **1.** arouez b., ardamez g., merk g., merkad g. ; *ein Mal am Oberarm*, ur merk (un arouez b.) ouzh e vrec'h g. ; un ardamez ouzh ar vrec'h g. ; *Brandmal*, **a)** kleizhenn da-heul ur skaot (da-heul un dev) b., merk devadenn g., kleizhenn devadenn b., kleizhenn graet gant un tamm houarn ruz b., merk graet gant un tamm houarn ruz g. ; **b)** [dre skeud.] dismegañs b., mezhadenn b., kousiadur g. ; **c)** [kegin.] taol-rost g. ; *Muttermal*, plustrenn b., kousi g., arouez b., c'hoantaenn b., c'hoantadenn b., brenn Yuzhas g. / brizhenn b. / didremenadurezh b. / merk a zeu gant un den er bed g. (Gregor), brizhell b. ; **2.** [mezeg.] *blaues Mal*, bloñsadur g., bloñsadenn b., brondou g., brondouadur g., brondouadenn b.

Mal² n. (-es/-s,-e) : **1.** gwech b., gwezh b., gwechiad b., gwechenn b., gwechienn b., taol g., taolad g., tro b., troad b., troiad b., troienn b., trovezh b., tenn g., [rannyezh. bzh] beaj b. ; *ein einziges Mal*, ur wech nemetken b. ; *ein anderes Mal*, ur wech all b. ; *das erste Mal*, ar wech kentañ b., an taol kentañ g., an dro gentañ b., kentañ gwech b., kentañ tro b. ; *das allererste Mal*, kentañ biskoazh ; *es wäre nicht das erste Mal gewesen*, ne vije ket bet an dro gentañ ; *beim ersten Mal*, *beim erstenmal*, d'ar c'hentañ tro, ar wech kentañ, en taol kentañ, en dro gentañ, ar c'hentañ tenn ; *zum ersten Mal*, *zum erstenmal*, evit ar wech kentañ, kentañ tro / kentañ

gwech eo d'u.b. ober udb, homañ eo ar c'hentañ tro (an dro gentañ) d'u.b. d'ober udb ; *Sie besuchen uns zum ersten Mal*, an dro gentañ eo d'ho kwelet en ti ; *das höre ich nicht zum ersten Mal*, klevet em eus an dra-se c'hoazh a-raok hiziv ; *er war nicht zum ersten Mal in Paris*, n'edo ket war e dro gentañ e Pariz, n'edo ket war e gentañ tro e Pariz ; *der Baum trägt dieses Jahr zum ersten Mal Früchte*, ar bloavezh kentañ eo d'ar wezenne-se da frouezhiñ ; *als ich zum ersten Mal dort war*, war der Krieg noch nicht ausgebrochen, kentañ gwech e oan eno (kentañ tro e oan eno) ne oa ket tarzhet ar brezel c'hoazh ; *ich habe ihn zum zweiten Mal gesehen*, e welet em eus evit an eil gwech, e welet em eus evit an eil tro ; *ich sehe es zum zweiten Mal*, an eil gwech eo din gwelet an dra-se ; *ich komme kein zweites Mal zurück*, ne zeuin ket a-benn div wech ; *zum wievielten Mal ?* evit ar petvet gwech ? ; *ich habe drei Mal versucht, ihn telefonisch zu erreichen*, dre deir gwech em eus klasket pellgomz dezhañ, etre teir gwech em eus klasket pellgomz dezhañ, a-benn teir gwech em eus klasket pellgomz dezhañ ; *er musste zwei Mal hingehen*, etre div wech en doa ranket mont di ; *schon beim ersten Mal*, diwar an taol kentañ, war an taol, en taol kentañ ; *das nächste Mal*, ar wech a zeu, a-benn ar wech all, kentañ tro a vo, ar c'hentañ tro a vo, kentañ gwech a vo, en dro gentañ ; *nächstes Mal gehen wir ins Kino*, *das nächste Mal gehen wir ins Kino*, *beim nächsten Mal gehen wir ins Kino*, ar wech a zeu ez aimp d'ar sine, a-benn ar wech all ez aimp d'ar sine, kentañ gwech a vo ez aimp d'ar sine, kentañ tro a vo ez aimp d'ar sine, ar c'hentañ tro a vo ez aimp d'ar sine, a-benn ar wech kentañ ez aimp d'ar sine, en dro gentañ ez aimp d'ar sine ; *mit einem Male*, *mit einem Mal*, en un taol, a-daol-trumm, a-daol-herr, a-daol-krenn, a-daol-darzh, a-daol-dak, dipadapa, en ur flipad, a-benn-krak, en un netra, en ur vann a amzer, en ul lommig amzer, en ur ober mann ebet a amzer, en ur ober un netra, en un hunvre, en ur redadenn, en ur sailhadenn, en ur c'hwitelladenn, en un taol lagad, a-greiz-holl, a-greiz-pep-ober, a-greiz-taol, a-greiz-pep-kreiz, a-stroñs, ken buan ha lavaret "chou" d'ar yar, en ur red, ken aes ha tra, ken aes all, aes-ral, koulz all, ken bravik ha tra, propik, evel farz gant ar paotr kozh, evel toaz er forn, plaen ha brav, war blaen, ribus, en un taol dorn, amzer sutal, en un taol-kont / en un dro-zorn / en un hanter dro / prim / trumm / e spas ur serr-lagad / en ur serr-lagad (Gregor), krak, krenn, brusk, pik ; *zum letzten Mal*, evit ar (d'ar) wech ziwezhañ, ar wech ziwezhañ eo d'u.b. ober udb, homañ eo ar wech ziwezhañ d'u.b. d'ober udb, ar wech (an dro) ziwezhañ, diwezhañ ; *bis zum nächsten Mal !* kenavo forzh peur ! kenavo ar c'hentañ ! ken a vi gwelet ! kenavo ar c'hentañ gweled ! ken ar c'hentañ gweled ! kenavo ar c'hentañ tro ! kenavo kentañ tro ! kenavo ar wech all ! kenavo an distro ! ; *ein für alle Male*, ur wech da vat, ur wech evit mat ; *als ich ihn zum letzten Mal sah*, war er gesund, diwezhañ m'em eus e welet e oa yac'h, yac'h e oa an diwezhañ gwech m'en gwelis, diwezhañ tro m'em eus e welet e oa yac'h ; *er nahm zum letzten Mal das Abendbrot mit seinen Freunden ein*, koaniañ a reas diwezhañ (evit ar wech diwezhañ) gant e vignoned ; *beide Mal*, *beide Male*, an div wech ; *beim zweiten Mal schon*, kerkent (kenkent) hag an eil gwech, a-benn an eil

gwech ; *dieses Mal*, ar wech-mañ, en dro-mañ, en taol-mañ ; *und dieses Mal war er doch nüchtern*, hag evit ur wech ne oa ket mezh, en taol-se ne oa ket mezh ; *dieses eine Mal*, evit ur wech ; *das vorige Mal*, ar wech tremenet b., ar wech ziwezhañ b., an dro ziwezhañ b. ; *ein anderes Mal*, ur peur bennak g., mare pe vare, ur mare pe vare, ur wech all b., ur wechig bennak b., ur wech pe wech, gwech pe wech, gwech pe amzer, un dro all ; *mehrere Male*, meur a wech, lies gwech, lies a wech, alies a wech ; *jedes Mal*, bewech, bep taol, seul daol, seul dro, atav, ordinal, sav-taol, bep tro, ingal, bepred ; *alle Male*, wenn ..., *jedes Mal*, wenn ..., bep taol ma, bep tro ma, seul dro ma, bewech ma, bep gwech ma, seul wech ma, kel lies gwech ma ; *jedes Mal*, wenn er kam, erhielt er Prügel, kel lies gwech e teue, kel lies a daolioù a dape - kel lies tro ma teue e tape taolioù ; *einmal*, ur wech (un deiz, ur peur) bennak, ur wech ; *manchmal*, ur wech an amzer, ur wechig an amzer, ur wechig dre vare, amzer d'amzer, pred-ha-pred, amzer-hag-amzer, mare-mare, gwech-hag-amzer, bep ar mare, bep ur mare, bep an amzer, bep un amzer, bep ar wech, a amzer da amzer, ur wech dre vare, gwech an amzer, a wech da wech, gwech a vezh, gwech ha gwech all, gwech dre wech, gwezhave, gwezhavez, gwechoù 'zo, gwezhiennoù, gwezhiennoù 'zo, a-wechoù, a-wechadoù, a-wezhiadoù, a-frapadoù, frapadoù 'zo, dre bep taol, taol-ha-taol, a-daoladoù, a-daolioù, a-vareadoù, a-dachadoù, a-goulzoù, a-goulzadoù, koulz-ha-koulz, bep eil mare, dre bep div wech ; *dreimal so klein*, tri c'hement bihanoc'h, teir gwech bihanoc'h ; *dreimal so groß*, tri c'hement brasoc'h, kement ha tri, teir gwech brasoc'h ; *auf ein Mal*, a) en un taol, en un taol trumm, en un taol kont, dre un taol trumm, gant un taol trumm, en un taol krenn, en un taol krak, en un taol buan, a-daol-trumm, a-daol-herr, a-daol-krenn, a-daol-tarzh, en un taol berr, dipadapa, en ur flipad, a-benn-krak, a-greiz-holl, a-greiz-pep-ober, a-greiz-taol, a-greiz-pep-kreiz, soudenn, a-daol-dak, a-sav-daol, prim, brusk, krak, krenn, pik, a-stroñs ; b) en ul lamm, hep diskrog, hep paoez tamm, hep ehan, hep ehanañ, dibaouez, diehan, diastal, hep spanaenn, hep distenn, hep disterniañ, hep ec'hoaz, en un tenn, en un tennad, hep didorr, hep distag ebet, hep astal ebet, hep remzi, hep digeinañ ; *ein paarmal*, meur a wech, aliesik a-walc'h, liesik gwech, liesik a wech ; *zu wiederholten Malen*, meur ha meur a wech, lies gwech, lies a wech, gwall alies, alies a-walc'h, aliezik, meur a wech, alies a wech, bep an amzer ; *diesmal*, ar wech-mañ, en dro-mañ ; *zum x-ten Mal*, pet ha pet gwech all, na pet gwech, nag a wech, nag a bet gwech hag a bet gwech, pet gwech warn-ugent, pet kant warn-ugent, pet mil warn-ugent, tremen kant gwech, kant ha kant gwech, nouspet gwech ; *beim x-ten Mal gelang es ihm*, deuet eo a-benn goude nouspet taol, deuet eo a-benn d'an nouspetvet taol ; *ich höre es schon zum x-ten Mal*, ich habe es schon zig Mal gehört, klevet em eus kement-se nouspet gwezh c'hoazh, klevet em eus se tremen kant gwech, klevet em eus se kant ha kant gwech, klevet a ran an dra-se ugent-kant gwech an deiz ; *obwohl ich schon so lange sein Nachbar bin*, habe ich ihn kein einziges Mal gesehen, keit all 'zo emañ o chom e-kichen e di, n'em eus ket e welet c'hoazh ; [kr-l] *einmal* ist

keinmal, ur wech n'eo ket atav (dac'hmat, giz, pec'hed, kustum), n'eo ket an devezh tomm a ra an hañv ; **2.** [mat.] *zweimal zwei ist vier*, div wech daou a zo pevar, div wech daou a ra pevar, daou lies daou a zo par da bevar ; **3.** [c'hoari toull-kuzh] *sich beim Versteckspiel mit geschlossenen Augen gegen das Mal lehnen*, mont er yod.

-mal Adv. : ... gwech ; *zweimal zwei ist vier*, div wech daou a zo pevar, div wech daou a ra pevar, daou lies daou a zo par da bevar.

mal Adv. : **1.** ur wech, amzer 'zo bet, un amzer 'zo bet, agent, diagent, a-ziagent, tro-all, tro-arall, gwerso, gwezharall, a-ziaraok, kent ; *es war mal eine Fee*, ur wech e oa ur voudig, ur wech e oa ur gorriganer ; *Herr Hansen, der mal Professor an der Universität war*, Ao. Hansen, bet kelenner er skol-veur ; **2.** *erst mal, zunächst mal*, betek-gouzout, evit c'hoazh, da c'hortoz, da c'hedal, da c'hortoz gouzout hiroc'h, o c'hortoz gouzout hiroc'h, evit ar mare, evit ar c'houlz, evit bremañ, evit an tremen, evit ur mare, bete gwelet, en etretant ; **3.** *noch mal*, c'hoazh, c'hoazh ur wech, ur wech c'hoazh, en-dro, adarre, a-nevez, a-adwech, ur wech ouzhpenn, un taol all ; **4.** [dre astenn., ger pouezañ] 'ta ; *es ist nun mal so*, e-giz-se emañ kont ; *komm mal her!* dedost 'ta ! deus amañ 'ta ! ; *ich werde ihn mal besuchen*, ur wech a vo ez in d'ober un dro betek e di.

Malachit g. (-s,-e) : [maen.] malakit g.

malad ag. / **malade** ag. : diaes, kinglañv, damglañv, peuzklañv, dihet, klañv-diglañv, fall e gorf.

Malaga¹ n. : Malaga b.

Malaga² g. (-s,-s) : gwin Malaga g., malaga g.

Malaie g. (-n,-n) : Maleziad g.

Malaiin b. (-,-nen) : Maleziadez b.

malaiisch ag. : **1.** ... Malaysia, ... Malezia, maleziat ; **2.** [yezh.] malezek.

Malaiisch n. (a.g.k.) : [yezh.] malezeg g.

Malakologie b. (-) : blodegouriezh b., malakologiezh b.

Malapropismus g. (-, Malapropismen) : [yezh.] rampadenn b., risklkomz g., riskledenn deod b., gouskomz g.

Malaria b. (-) : [mezeg.] malaria g., terzhienn ar paludoù b., terzhienn baludek b., kleñved ar malaria g., kleñved ar paludoù g.

Malaya n. : Malaysia b., Malezia b.

Malbuch n. (-s,-bücher) : kaier livañ g.

malen V.k.e. (hat gemalt) : **1.** pentañ, livañ ; *die Eingangstür malen*, pentañ dor an ti ; [arz] *oberflächlich (rasch) malen*, damskeudenniñ ; *ein Stillleben malen*, livañ un divuhezenn ; *ein Bild malen*, livañ un daolenn ; *ein Porträt malen*, livañ ur poltred ; *eine Schlacht malen*, tennañ un emgann e pentur ; **2.** [dre skeud.] *den Teufel an die Wand malen*, golver an diaouloù (Gregor), sachañ an drougavel, bountañ ar gwallavel, teuler ar gwallavel, reiñ gwallavel (Gregor) ; *das Gespenst des Krieges an die Wand malen*, gervel spurmant ar brezel ; *er malt alles schwarz*, war-nes damant e vez bepred, bepred e vez o tebriñ e spered (o kemer merfeti, o livañ du ar vuhez, o tiarbenn nec'hamant, o chaokat e livinoù, oc'h ober tachoù), bepred e wel tu fallañ an traoù.

V.gw. (hat gemalt) : pentañ, livañ ; *in Öl malen*, livañ dre eoul ; *in Wasserfarben malen*, livañ dre zour, dourlivañ ;

in Pastell malen, livañ dre bastel ; auf Glas malen, livañ war ar gwer ; nach einem Vorbild (einem Modell) malen, livañ diouzh ur patrom, livañ diwar batrom ; nach der Natur malen, livañ diouzh an traoù o-unan ; nach dem Gedächtnis malen, livañ dindan eñvor (dre eñvor) ; wie gemalt, kaer evel an deiz (evel ar baradoz), kaer evel an heol, kaer evel ur ganevedenn, kaer evel al loar, koant evel al loar, koant evel an heol, koant da lipat, koant da lazhañ.

V.em. : **sich malen** (hat sich (t-rt) gemalt) : en em ziskouez, dont war wel, mont war wel, diwanañ.

Malen n. (-s) : livadur g., livezezh g., livaj g. ; *er hat Talent zum Malen*, hennezh a zo ampart da gunduiñ e varr-livañ, donezonet-kaer eo evit livañ, ur pabor eo war al livañ, donezonoù en deus e beg e vizied evit livañ, ar stek en deus da livañ.

Maler g. (-s,-) : [micherour] liver g., penter g. ; [arzour] *Kunstmaler*, livour g., taolennet g. ; *als Maler ist er begabt, er hat Talent zum Maler*, hennezh a zo ampart da gunduiñ e varr-livañ, donezonet-kaer eo evit livañ, ur pabor eo war al livañ, donezonoù en deus e beg e vizied evit livañ, ar stek en deus da livañ ; *er wird zu den bedeutendsten Malern des vorigen Jahrhunderts gezählt*, kontet e vez bezañ unan eus brasañ livourien ar c'hantved tremenet.

Malerei b. (-,-en) : livouriezh b., livezezh g. ; *die italienische Malerei*, al livouriezh italian b., al livezezh italian g. ; *abstrakte Malerei, gegenstandlose Malerei*, livezezh amlun g., livouriezh solluniek b., livezezh anskeudennadurel g. ; *monochrome Malerei*, kamahu g.

Malerfarbe b. (-,-n) : liv g.

Malergerät n. (-s,-e) : benveg livañ g. ; *die Malergeräte*, ar reizhoù livañ lies.

Malerin b. (-,-nen) : [micherourez] livezezh b., penterezh b. ; [arzourez] livourez b., taolennerez b.

malerisch ag. : 1. kaer-kurius, kaer, livus ; *malerische Schönheit*, livuster g., livusted b. ; 2. livadurel, ... livouriezh ; *malerisches Talent*, donezonoù evel livour lies.

Malerkasten g. (-s,-) : boest rikoù livañ b.

Malerkreide b. (-,-n) : poultre-kreiz livañ g.

Malerkunst b. (-) : livouriezh b.

Malerlehrling g. (-s,-e) : deskard war al livouriezh g., deskard war al livouriezh g.

Malerleim g. (-s,-e) : peg marouflañ g., maroufl g.

Malerleinwand b. (-,-wände) : lien livañ g.

Malerscheibe b. (-,-n) : pladenn-livioù b.

Malerstock g. (-s,-stöcke) : harp-dorn g.

Malgerät n. (-s,-e) : benveg livañ g.

Malgold n. (-s) : aour braeet g., aour livañ g.

Malheur n. (-s,-e) : gwalldro b. ; P. *es ist bloß ein Malheur und kein Unglück*, hañ, feiz 'vat, n'eus ket marv mil den ! n'eo ket marv mil den ! ne denn ket da wall dra ! n'eus ket a ziaez ! n'eus ket a forzh ! n'eo ket ur gwall dra (ur gwall afer) ! n'eo ket pikol tra ! n'eo ket pikol ! n'eo ket kalz a dra ! kement-se ne vern ket re ! gwelloc'h eo eget an eost da vankout ! an dra-se ne ra ket ! ne rit ket kalz a forzh ! ne rit ket paot a forzh ! forzh ebet ! ne rit forzh ebet ! ne rit ket a forzh ! ne rit ket forzh ! ne rit forzh a netra !

-malig ag. : *dreimalig*, hag a c'hoarvez teir gwech, tric'hement ; *viermalig*, pevarc'hement, hag a c'hoarvez peder gwech.

maligne ag. : [mezeg.] yud, dañjerus, lemm, grizias ; *maligne Geschwulst*, yoc'henn yud b. ; *eine maligne Krankheit*, ur c'hleñved tu pe du g., ur c'hleñved grizias g., ur c'hleñved lemm g.

Maliwen lies. : *die Maliwen*, Inizi Maloù lies., Inizi Sant-Maloù lies., Falkland b.

maliziös ag. : drouk, malisius, binimus, trenk, put.

Malkasten g. (-s,-kästen) : boest rikoù livañ b.

Malkreide b. (-,-n) : poultre-kreiz livañ g.

Malkunst b. (-) : livouriezh b.

Mall b. (-,-en) : [merdead.] gobari g., patrom g., skouer b.

Malleim g. (-s,-e) : peg marouflañ g., maroufl g.

Malleinwand b. (-,-wände) : lien livañ g.

Mallorca n. : Mallorca b., Mailhorka b.

Mallspanten lies. : [merdead.] gobarioù lies., patromoù lies., skouerioù lies.

malmen V.k.e. (hat gemalmt) : malañ, frigasañ, peurfrikañ, milmalañ, bruzunañ, braeañ, breviñ, munudañ, flastrañ, pilat.

malnehmen V.k.e. (nimmt mal / nahm mal / hat malgenommen) : [mat.] lieskementiñ, liesaat.

Malnehmen n. (-s) : [mat.] lieskementadur g., liesadur g.

Malo g. : Malo g., Maloù g.

Maloche b. (-) : P. labour g., fred g., trevell g., tamm turgn g., gwakol b., krog g., c'hwel g., c'hwil g.

malochen V.gw. (hat malocht) : P. 1. lardañ, kolierañ, dosañ, poaniañ, mont hardizh dezhi, sachañ hardizh warni, reiñ bec'h d'ar c'hanab, lakaat ar vourell en e gerc'henn, pegañ, bezañ er wakol, dont e wakol gant an-unan, ober ur c'hrogad bleiz, ober un taol striv, ober un taol diskrap, krugañ ouzh al labour, labourat a-zevri, mont parfet dezhi, bezañ gwir wellañ o labourat, gwallgas e gorf gant al labour, en em zuañ el labour, kiañ ouzh al labour, kiañ d'al labour, kiañ, kiañ outi, kiañ e gorf, mont dizamant dezhi, labourat a-nerzh, brevañ e gorf o labourat, en em lazhañ gant al labour, lazhañ e gorf, daoudortañ war an tach, lakaat leizh ar vourell, korfañ, ober ur stagadenn, c'hwistañ, labourat evel un dall (a-lazh-ki, a-lazh-korf, evel ur c'hi, evel ul loen, evel ur marc'h), en em darzhañ gant al labour, bezañ kefridi war an-unan, bezañ war ar charre, lopañ, lorgnañ, forsiñ, bouc'halañ, c'hweshañ e-barzh, poaniañ ken gwazh hag an diaoul kamm, dic'hwistañ, dic'hastañ, bountañ ganti, bezañ ki war e labour, gwall boaniañ, plantañ e-barzh, lakaat kas war e gorf, terriñ e gein, foeltrañ e revr, ruilhal ha merat e gorf, merat, reiñ poan ha n'eo ket ober goap, reiñ poan ha n'eo ket ober an neuz eo, bezañ ur gounnar labourat en an-unan, bezañ a-stenn gant e labour, ober fonn, reiñ bec'h d'al labour, labourat a-dro-vat, na vouzhañ ouzh al labour ; 2. labourat, trevelliñ, ober e damm turgn.

Malscheibe b. (-,-n) : pladenn-livioù b.

Malstein g. (-s,-e) : 1. bonn g., maen-bonn g., maen-harz g., harz g. ; 2. [dre astenn.] maen-koun g.

Malstift g. (-s,-e) : kreion liv g.

Malstock g. (-s,-stöcke) : harp-dorn g.

Malstrom g. (-s, -ströme) : poull-tro g., troenn-vor b., troenn b., troidell b., maelström g., malstrom g., Moskentraumen g.

Malta n. : Malta b.

Maltase b. (-) : [kimiezh] maltaz g.

Maltechnik b. (-, -en) : teknik livañ g.

Malter g./n. (-s, -) : buñs g., buñsad g., mez g., meziad g.

Malteser g. (-s, -) : 1. Maltad g. ; 2. ag. digemm : ... Malta, maltat ; *Malteser Ritterorden*, urzh a vrezel (a varc'hegiezh) Malta g. ; *Malteser Kreuz*, kroaz Valta b.

Malteserin b. (-, -nen) : Maltadez b.

Malteserorden g. (-s) : urzh Malta g.

Malteserritter g. (-s, -) : marc'heg urzh Malta g., marc'heg Malta g.

maltesisch ag. : ... Malta, maltat.

Malthusianer g. (-s, -) : maltuziad g., maltuzour g.

Malthusianismus g. (-) : maltuzegezh b., maltuziadegezh b., maltuzianegezh b., maltuzouriezh b.

malthusisch ag. : maltuzian, maltuziat, maltuziadek.

malträtiert V.k.e. (hat malträtiert) : gwallgas, boufoniñ, blechat, bezañ kriz gant, gwallaozañ, ober lous da, ober vil da, bezañ boufon ouzh, bezañ treitour ouzh, treitouriñ, bezañ feuls ouzh, drouktreñ, ganuziñ.

Malus g. (Malusses, -/Malusse) : maluz g.

Malvasier g. (-s) : gwin Monemvasia g.

Malve b. (-, -n) : [louza.] roz-malv str., malv str. ; *wilde Malve*, malv-gallek str., malv bras str. ; *kleinblütige Malve*, malv bihan str.

Malvenart b. (-, -en) : kaol-malv g., seurt malv g.

malvenfarben ag. / **malvenfarbig** ag. : gell-mouk, hag a zoug ul liv gell-mouk, ruz-malv, mouk-sklaer, livet e gell-mouk.

Malventee g. (-s) : dour diwar malv gallek g.

Malz n. (-es) : 1. malt g. ; *Malz rösten*, krazañ heiz, krazañ malt ; 2. [dre skeud.] P. *an dem ist Hopfen und Malz verloren*, ur geuneudenn eo, ur barged eo, treid leue a zo en e votoù, kig leue en deus en e votoù, hennezh ne dalv ket ur chik-butun bet dek vloaz e genoù ur c'hristen, hennezh ned eo ket muioc'h eget felc'h ur c'hi, hennezh n'eo mat da vann, n'eo mat nemet da dreiñ (ar) mein da sec'hañ, ne gord mann gantañ, ne dizh ober netra, hennezh n'eus danvez ebet ennañ, hennezh ne oar ardremez da netra, hennezh ne ra na bleud na brenn, poan gollet eo goulenn udb digantañ, ne dalvez ket ludu ur c'hornad butun, hennezh ne dalv ket ar gal, ne dalvez ket ar fred goulenn udb digantañ, kenkoulz goro un tarv.

Malzbereitung b. (-) : [tekn.] malterezh g., maltadur g., maltañ g.

Malzbier n. (-s) : bier gant malt g., bier malt g.

Malzbonbon n./g. (-s, -s) : madig malt g., limaig malt g., lima malt g.

Malzdarre b. (-, -n) : [tekn.] krazunell valt b.

Malzeichen n. (-s, -) : 1. bonn g., maen-bonn g., maen-harz g., harz g. ; 2. [mat.] arouezenn al lieskementiñ b., arouezenn al liesaat b.

mälzen V.gw. ha V.k.e. (hat gemälzt) : maltañ, fardañ malt.

Mälzer g. (-s, -) : farder malt g., malter g.

Mälzerei b. (-, -en) : 1. [tekn.] malterezh g., maltadur g., maltañ g. ; 2. [lec'h] malterezh b.

Malzkaffee g. (-s) : kafe malt g., kafe heiz g.

Malzschrot g. (-s) : malt bruzunet g.

Malttreber g. (-s) : maskloù malt lies., gwaskadur malt g., markinaoù malt lies., markinoù malt lies.

Mama b. (-, -s) : mama b., mammig b., mamm b.

Mameluck g. (-en, -en) : mamelouk g.

Mameluckensäbel g. (-, -s) : semterenn b.

Mami b. (-, -s) : *sellit ouzh Mama*.

Mammografie b. (-, -n) / **Mammographie** b. (-, -n) : [mezeg.] 1. [skeudenn] bronnlun g. ; 2. bronnlunerezh g., bronnluniñ g.

Mammalogie b. (-) : bronnegouriezh b.

Mammon g. (-s) : 1. [relij.] Mammon g., leue aour g. ; 2. [dre astenn.] arc'hant g. ; *der schnöde Mammon*, ar c'hozh arc'hant g.

Hammondsdiener g. (-s, -) : azeuler al leue aour g.

Mammut n. (-s, -e) : mamout g.

Mammutbaum g. (-s, -bäume) : gourwez str., sekoia str., gwez-sekoia str.

mampfen V.k.e. (hat gemampft) : lonkañ, trivial, brifañ, brifal, floupañ, kordañ, klouchañ, kloukañ, floupat, plaouiañ, tagañ.

V.gw. (hat gemampft) : kordañ boued, klouchañ boued, kargañ e gof, kargañ.

Mamsell b. (-, -en) : 1. P. dimezell b. ; 2. gouarnerez b.

man¹ raganav-gour diredis : an den g., an dud lies., unan g. ; *wenn man will*, koulz lavaret, evel pa lavarfed, tost da vat ; *man könnte glauben*, da grediñ ez eus e ..., peadra zo da grediñ e ...

1. "man" a vez implijet en dro-rener hepken. Tro-renet : einen - Tro-da-biv : einem : *man weiß nicht, was einem bevorsteht*, den ne oar petra 'zo en hent dirazañ (da zont dezhañ, ouzh e c'hortoz), den ne oar dre belec'h en deus da dremen ; *er sieht einen offen an*, sellet a ra eeun ouzh an dud.

2. "man" a c'hall bezañ ivez raganv-gour ur strollad resis : *man hatte sich so oft in Karlsbad gesehen* (Goethe), kel lies gwech hor boa en em welet e Karlsbad.

3. stumm an doare gourc'hemenn : *man schweige !* peoc'h, mar plij ! chomomp sioul, mar plij ! mik , mar plij ! trouz ebet, mar plij ! ; *kurz vor Ende der Kochzeit tue man Salz hinein*, lakait an holen da fin ar poazhadur.

man² Adv. : [norzh Bro-Alamagn] eta, 'ta ; *komm man her !* dedost 'ta ! deus amañ 'ta ! ; P. *man nur zu !* bec'h dezhi ! rousin dezhi ! forzh warni ! beuz dezhi ! bazhad dezhi ! dalc'hit tomm ! krog(it) e-barzh ! ale ! sach ganit 'ta ! sachit warni ! dao (traoù, koad, beuz, bazhad, moged, fisel) dezhi ! arabat chom da dermal ! uhel ar c'halonoù ! butun dezho ! koad dezho ! krogit start ! bec'h warnoc'h tudoù ! poan ha bec'h, paotred ! isa 'ta, paotred ! gwaskomp, paotred ! dalc'hit mat ! h.a.

Man³ n. : *die Insel Man*, Manav b., Enez-Vanav b. ; *Bewohner der Insel Man*, Manavad g. ; *die Insel Man betreffend*, manavat

Man⁴ n. : [preder.] *das Man*, an den g.

Mana n. (-) : mana g.

Mänade b. (-, -n) : [mojenn.] menadenn b. [*liester* menaded, menadenned, menadezed].

Management n. (-s, -s) : 1. merañ g., reoliñ g. ; 2. ardeadezh b., ardeñ g. ; 3. [dre astenn.] skipailh ren g., ardeadurezh b.

Management-Komitee n. (-s, -s) : poellgor-ren g.

managen V.k.e. (hat gemanagt) : ardeñ, ren, leviañ, merañ, reoliñ.

Managementlehre b. (-) : ardeouriezh b.

Manager g. (-s,-) : ardead g., reolour g.

Managerkrankheit b. (-,-en) : stres ar sternerien ren g., regas an ardead g., regaserezh an ardead g.

manch raganv hag anv-gwan : lies, meur a, kalzik a, darn, lod ; *manche, manche Leute*, ur frapad tud g., ur rumm g., ur rummad tud g., serten tud, darn, un darn dud, lod, tud, hiniennou, unanou, unanou bennak, ur re bennak, reoù, tudennoù, tud 'zo, greunigoù a dud lies., meur a hini lies., meur a unan lies., meur a re lies., lies hini lies., lies a hini lies. ; *manche von ihnen*, darn anezho, lod anezho, ur rumm anezho, ur rummad anezho ; *mancher ist boshaf*, bez' ez eus tud drouk, bez' ez eus darn hag a zo drouk, un darn tud a zo drouk, kavout a reer tud drouk ; *manche gibt eine gute Hausfrau*, bez' ez eus darn hag a ray tiegezed mat (Gregor) ; *manche sind geizig*, bez' ez eus tud hag a zo pizh, kavout a reer tud pizh, tud 'zo a douzfe ur vilienn, tud 'zo a zo tost da douzañ kein ul laouenn-dar ; *gar manches kommt unerwartet*, a-wechoù e c'hoarvez (e tegouezh) traoù dic'hortoz-kaer ; *manch (ein) guter Mann, mancher gute Mann*, meur a hini lies., meur a unan lies., meur a re lies., lies hini lies., lies a hini lies., kalzik a-walc'h a dud ; *so verging manches Jahr*, e-giz-se ez eas kalzik a-walc'h a vloavezhioù (meur a vloaz) hebiou ; *an manchen Tagen geht alles schief*, devezhiennoù ez a pep tra a-dreuz ; *manche Nacht kann ich nicht schlafen*, nozvezhioù a vez, ne gouskan ket ; *er hat manch Bitteres (manches Bittere) erleiden müssen*, a bep seurt buhezioù en doa bet, a bep seurt soubenn en doa bet en e vuhez, douget en doa e groaz, hennezh a oa bet ruilhet-diruilhet gant ar vuhez evel piz er pod (evel piz dre ar pod), burutellet e oa bet gant ur morad a dourmant, beuzet e oa bet en ur morad a drubuilhoù, e zelazhoù en doa bet a-walc'h, gwelet en doa a bep sort re gamm ha re dort, kalz a draoù a oa tremenet dreistañ, gwall drubuilhoù en doa bet, mizerioù en doa bet a-walc'h, kavet en deus bet trenk ha c'hwerv war e hent, kejet en doa gant an trenk hag ar c'hwerv, tremenet eo bet meur a wech a-dreuz drez ha spenn, hennezh en deus bet e lod er bed-mañ ; *so manche wollen nicht auf guten Rat hören*, tud 'zo a nac'h ober diouzh an alioù mat ; *manche Kluge(n) ließen sich übertölpeln*, tud fin a-walc'h zoken a oa bet bratellet, tud fin zoken a oa bet kabestret ; *manch ein Leben geht rasch dahin*, treiñ a ra buan ar rod evit meur a hini ; *manche ... andere ...*, lod ..., lod all ... - an eil re ..., ar re all ... - ur re ... hag ar re all ... ; *manche sind gekommen, andere nicht*, lod a oa deuet, lod all ne oant ket - darn a oa deuet, lod all ne oant ket ; [tr-l] [poelladenn distagadur] *wenn mancher Mann wüsste, wer mancher Mann wär, gäb mancher Mann manchem Mann mehr Ehr'*, ma oufe an den-mañ-den piv eo an den-mañ-den, en defe an den-mañ-den muioc'h a azaouez ouzh an den-mañ-den - ma oufe neb-mañ-neb piv eo neb-mañ-neb, en defe neb-mañ-neb muioc'h a azaouez ouzh neb-mañ-neb.

manchenorts Adv. : a-blasoù, amañ hag ahont, lec'h-ha-lec'h, a lec'h da lec'h, a-dachadoù, tu-mañ ha tu-hont.

mancherlei Adv. : a bep seurt, liesdoare, liesneuz, liesfurm, liesstumm ; *er führte mancherlei Argumente ins Feld*, degas a reas a bep seurt arguzennoù.

mancherorts Adv. : a-blasoù, amañ hag ahont, lec'h-ha-lec'h, a lec'h da lec'h, a-dachadoù, tu-mañ ha tu-hont.

Manchestertum n. (-s) : [armerzh] frankeskemmerezh g., frankeskemm g.

manchmal Adv. : ur wech an amzer, ur wechig an amzer, ur wechig dre vare, amzer d'amzer, amzer-hag-amzer, pred-ha-pred, mare-mare, gwech hag amzer, bep ar mare, bep ur mare, bep an amzer, bep un amzer, bep ar wech, a amzer da amzer, ur wech dre vare, gwech an amzer, dre bep taol, taol-ha-taol, gwechoù, gwezhave, gwezhavez, gwech ar mare, gwech ha gwech, a-goulzoù, a-goulzadoù, koulz-ha-koulz, bep eil mare, gwech ha gwech all, a wech da wech, gwech a vezh, gwechoù 'zo, gwezhiennou, gwezhiennou 'zo, dre bep div wech, a-wechoù, a-wechadoù, a-wezhiadoù, a-frapadoù, frapadoù 'zo, a-daoladoù, a-daolioù, a-vareadoù, a-dachadoù, troioù a vez, devezhiennoù ; *einmal pro Tag und manchmal öfter*, bemdez pe liesoc'h ; *er kommt manchmal zu uns*, gouzout a ra tremen ur wech an amzer dre amañ, gwech-hag-amzer e teu d'ober ur gwel deomp, bep ur mare e teu da weladenniñ ac'hanomp.

Manchquantor g. (-s,-en) : [preder.] kementader dibarek g.

Mandant g. (-en,-en) : [kenw.] urzhier g., kefridier g., roer kefridi g., leurer g.

Mandarin g. (-s,-e) : mandarin g.

Mandarine b. (-,-n) : [louza.] mandarin str., mandarinenn b.

Mandarinenbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] mandarin str., mandarinenn b., gwez-mandarin str.

Mandarinenwesen n. (-s) : mandarinelezh b.

Mandarinenwürde b. (-) : mandariniezh b.

Mandat n. (-s,-e) : 1. kemenn g., kefridi b., leunc'halloud g., respet g. ; 2. *Strafmandat*, lizher tell-gastiz g., papperenn tell-gastiz b. ; 3. [polit.] leuriadur g., leuriadezh b., respet g. ; *freies Mandat*, leuriadur derc'houezus g. ; *imperatives Mandat*, leuriadur endalc'hus g. ; 4. [istor] gwardonidigezh politikel b., gwardoniezh politikel b., fiziadur g.

Mandatar g. (-s,-e) : kemennad g., leuriad g.

Mandatsgebiet n. (-s,-e) : [polit., istor] tiriad lakaet dindan gwardonidigezh ur Stad estren g., tiriad e fiziadur g., Stad e fiziadur b.

Mandatsmacht b. (-,-mächte) : [polit., istor] Stad leuriat b.

Mandatszeit b. (-,-en) : respetad g., leuraadvezh g.

Mandel¹ b. (-,-n) : [kozh] pemzegad g. ; *eine Mandel Eier*, ur pemzek a vioù, ur pemzegad vioù g.

Mandel² b. (-,-n) : [korf.] hueg g., mezenn-ar-gouzoug b.

Mandel³ b. (-,-n) : [louza.] alamandez str., alamandezenn b., kraoñ-dimezell str.

Mandelaugen lies. : daoulagad alamandez lies.

mandeläugig ag. : daoulagad alamandez dezhañ.

Mandelbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] alamandezenn b., gwez-alamandez str.

Mandellentzündung b. (-,-en) : [mezeg.] huegfo g., huegad g., koeñv-gouzoug g., skinañs b.

mandelförmig ag. : a-stumm gant un alamandezenn, e stumm un alamandezenn, e doare un alamandezenn, e doare alamandez, a-zoare gant un alamandezenn, a-zoare gant alamandez, a-seurt gant un alamandezenn, a-seurt gant alamandez.

Mandelkern g. (-s,-e) : [louza.] bouedenn b.

Mandelkleie b. (-,-n) : [kegin.] alamandez e poultr str., poultr alamandez g., bleud alamandez g.

Mandelkuchen g. (-s,-) : gwastell alamandez b.

Mandelöl n. (-s) : eoul alamandez g.

Mandelteig g. (-s) : toaz alamandez g.

mandelweise Adv. : a-bemzegadoù.

Mandibel b. (-,-n) : [loen.] 1. karvan-draoñ b., chagell b. ; 2. karvan b.

Mandoline b. (-,-n) : [sonerezh] mandolinenn b. ; *Mandoline spielen*, mandolinennañ.

Mandolinenspieler g. (-s,-) : mandolinennour g.

Mandrill g. (-s,-e) : [loen.] mandril g.

Manege b. (-,-n) : [sport] embreglec'h g., redva g., redlec'h g.

Manen lies. : [mojenn.] anaon lies., maned lies.

Manfred g. : Manfred g.

Mangan n. (-s,-e) : [kimiezh] manganaz g.

Manganat n. (-s) : [kimiezh] manganat g.

Manganerz n. (-es,-e) : kailh manganaz g.

manganhaltig ag. : manganazus.

Manganknolle b. (-,-n) : nozelenn liesvetalek b., nozelenn vanganez b.

Mange b. (-,-n) : / **Mangel**¹ b. (-,-n) : [tekn.] lufrez b., fererez b.

Mangel² g. (-s, Mängel) : 1. diouer g., faot g., dienez b., defot g., negez b., diouerañs b., prinder g., skarster g., skarsted b., skorted b., skorter g., berrenn b., dibourvez g., primder g., primded b., primotaj g., ezeved g., mank g., primeri b., abuz g., berregezh b., bihander g., bihanez b., divigad g. ; *aus Mangel an etwas (t-d-b)*, dre ziouer ag udb, dre dienez udb, e faot udb, defot udb ; *Mangel an Vitaminen D*, negez a vitaminoù D b., diouerañs vitaminoù D b. ; *Rachitis wird meist durch Mangel an Vitamin D hervorgerufen*, peurliesañ e teu al lec'h diwar an negez a vitaminoù D ; *Mangel an etwas (t-d-b) leiden*, gouzañv diwar ziouer ag udb ; *Mangel an etwas haben*, bezañ berr udb gant an-unan, mankout udb d'an-unan, kaout diouer eus udb, kaout dienez a (da, en) udb, bezañ war var ag udb, na gaout an hanter eus udb ; *Mangel an Nahrung*, olboued g. ; *Mangel an Kleidern*, oldilhad g. ; *Mangel an Menschen*, oldud g. ; *Wohnungsmangel*, berregezh lojañ b. ; *Mangel an Geld*, olargant g., diouer a arc'hant g., mank a arc'hant g., berrentez e-keñver arc'hant b., berregezh arc'hant b., dienez arc'hant b. / ezhomm eus arc'hant g. (Gregor) ; *aus Mangel an (t-d-b)*, faot, e faot, a faot, dre faot, defot, e defot, dre ziouer a ; *aus Geldmangel*, defot arc'hant, dre ziouer a arc'hant ; *aus Zeitmangel*, an amzer eo, dre ma oa re verr an amzer gantañ, dre ziouer a amzer, defot amzer.

2. si g., gwallsi g., mank g., namm g., gwallnamm g., defot g., faot g., gwall g., perzh-fall g., labez g., strob g. ; *eigene Mängel sieht man nicht*, ne weler ket siou an-unan, ne weler ket techoù fall an-unan ; *die Mängel seiner Bildung*, ar mankoù en e zeskadurezh lies. ; *der Motor hat einen Mangel*, ur si (ur mank, un namm)

bennak a zo gant ar c'heflusker ; *verborgener Mangel*, si (namm) kuzh g. ; *einen Mangel beheben*, kavout remed ouzh ur mank, divankañ udb, remediñ (lakaat diwezh d') ur mank bennak, dinammañ udb, disiañ udb ; *Mängel hervorruhend*, sius ; [gwir] *Sachmangel*, si freuzañ marc'had g., si terriñ marc'had g., si rebutus g.

Mangelartikel g. (-s,-) : marc'hadourezh (skort, skars) b., traezenn brin (skort, skars) b.

Mangelberuf g. (-s,-e) : micher ispourvezet gant tud b., micher gant re nebeut a dud o labourat warni b.

Mangelernährung b. (-,-en) : [mezeg.] droukvagadurezh b., gwallvagadurezh b., gwallvagadur g., droukvagañ g., gwallvagañ g., amvagadur g., bihan-boued g.

Mangelscheinung b. (-,-en) : [mezeg.] azon negez g., azon diouerañs g.

mängelfrei ag. : disi, didech, dinamm, divank, divlam, peurvat, direbech, divis, difestur, hep si, hep nep si, hep ket a si, hep si na gwri, hep defot, hep abuz, hep ket abuz.

mangelhaft ag. : siek, nammek, dister, diglok, dibarfet, diechu, faotus, prin, skort, skars, berrek, briket ; *ihre Kenntnis der englischen Sprache war recht mangelhaft*, re vunut e oa o saozneg.

Mangelhaftigkeit b. (-,-en) : diglokter g., dibarfeted b., diziazeded b., prinder g., skorted b., skorter g., skarsted b., skarster g., nammder g., nammded b., berregezh b., bihander g.

Mangelholz n. (-es,-hölzer) : 1. kranenn lufrez b. ; 2. [kegin.] ruilhenn b.

Mangelkrankheit b. (-,-en) : [mezeg.] kleñved negez g., kleñved diouerañs g.

mangeln¹ V.dibers. (hat gemangelt) : mankout, diankañ, defotiñ, bezañ defotus, faotañ, faziñ, bezañ diank, ober diouer, ober diank, bezañ diouer ag udb, bezañ dienez ag udb, bezañ dienez udb ; *es mangelt an Kohlen (t-d-b)*, diouer a c'hlaou a zo, dienez a c'hlaou a zo, mank a c'hlaou a zo, diviet (berr, pare) eo ar glaou, n'eus ket mui a c'hlaou, war var a c'hlaou emamp, n'eus ket a-walc'h na hanter eus ar glaou ; *es mangelt ihm an nichts*, ne vank netra dezhañ, ne ra netra diank dezhañ, emañ war var a seurt ebet, n'eo bihan a netra, n'eus netra a ra diouer dezhañ, n'en deus diouer a netra, dienez en deus a seurt ebet ; *es mangelt mir an etwas (t-d-b)*, *mir mangelt an etwas (t-d-b)*, dioueriñ a ran udb, dienez ag (da, en) udb am eus, diouer udb am eus, diouer ag udb am eus, udb a ra diouer din, udb a ra diank din, berr on war (en, ag) udb, war yun udb emañ, faotañ (fellout, mankout) a ra udb din, war var ag udb emañ, mankout a ran eus udb, n'am eus ket an hanter eus udb.

V.gw. (hat gemangelt) : *der Mut mangelt ihm*, re vihan eo e galon, re voan eo e revr, n'en deus ket a-walc'h a nerzh-kalon, digalon eo, c'hwen a zo en e loeroù.

mangeln² V.k.e. (hat gemangelt) : lufrañ, lufrennaouiñ.

mangelnd ag. : re skort, re verr, re zister, re vunut, n'eo ket a-walc'h, na spir ket, na skoulm ket, na dap ket, na splot ket, teusk, divastus, prin, skort, skars ; *mangelnde Einsicht*, berrboellegezh b., diboellegezh b., skañvelezh b., diouer a skiant-poell g., diouer a boell g., skañvadurezh b.

Mängelrüge b. (-,n) : klemm abalamour d'ur si a orin (en abeg d'ur mank a orin) g./b., klemmarc'hadenn abalamour d'ur si a orin (en abeg d'ur mank a orin) b.

mangels araog. (t-c'h) : faot, e faot, a faot, dre faot, defot, e defot, dre ziouer a ; *mangels Zahlung*, e faot paeamant, defot paeañ, defot bezañ paeet.

Mangelsymtom g. (-s,-e) : [mezeg.] azon an negez g., azon diouverañs g.

Mangelware b. (-,n) : marc'hadourezh (skort, skars) b., traezenn brin (skort, skars) b.

Mango g. (-s,-s) : [louza.] mangez str., mangezenn b.

Mangobaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-mangez str., mangezenn b., mangez str.

Mangold¹ g. (-s,-e) : [louza., kegin.] beotez str., bluit g., kaol-beotez str.

Mangold² g. : [kentanv] Mangold g.

Mangoldblatt n. (-es,-blätter) : [louza.] beotezenn b. [*liester* beotezennoù].

Mangoldpflanze b. (-,n) : [louza.] bluit g., beotezenn b. [*liester* beotezenned, beotez], kaol-beotez str.

Mangonel b. (-,n) : [lu, istor] bangounell b., mangounell b.

Mangopflaume b. (-,n) : [louza.] mangez str., mangezenn b.

Mangrove b. (-,n) : **1.** mangrovenn b. ; **2.** [louza.] *rote Mangrove*, manglezenn b. ; *Frucht der roten Mangrove*, manglez str.

Mangrovenbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] paletuvez str.

Manguste b. (-,n) : [loen.] mibinell b.

Manichäer g. (-s,-) : [istor, relij.] manikeour g., manikead g.

manichäisch ag. : [istor, relij.] manikeel, manikeek, manikeat.

Manichäismus g. (-) : [istor, relij.] manikeegezh b., manikeouriezh b.

Manie b. (-,n) : mania g., maniezh b., albac'henn b., boazenn b., boemenn b., atapi g., tu g., follezh b., preñv g. ; *an einer Manie Erkrankter*, maniak g., albac'henn g. ; *sie hat eine Konferenzmanie*, paket he deus terzhienn ar bodañ-divodañ, paket he deus preñv ar bodañ-divodañ, gant terzhienn ar bodañ-divodañ emañ, gant follezh ar bodañ-divodañ emañ.

Manier b. (-,en) : **1.** doare g., feson b., arvez g., neuz b. ; *Manier eines Künstlers*, arvez (feson b., neuz b., doare g.) un arzour g. ; *gute (artige) Manieren*, doareoù seven (mat) lies., gizioù mat lies. ; *er hat gute Manieren*, hennezh a zo bet savet mat, stummet-mat eo, doareet brav eo, doareet mat eo, doareet kaer eo, hennezh a oar pakañ an tonioù bras ; *schlechte Manieren*, doareoù fall (diseven, dizereat, dibalamour, difeson, disneuz) lies., gwallgundu b., gizioù fall lies. ; *er hat keine Manieren*, hennezh ne oar ket en em zerc'hel dirak an dud, hennezh n'en deus stumm ebet, stummet-fall eo, n'en deus alamant ebet, n'eus alamant ebet dezhañ, gros eo e grouer ; *grobe (plumpe) Manieren*, doareoù rust (gros, difeson, dibalamour, disneuz, didailh) lies., lourdiz b., lourdoni b. ; *mit guter Manier*, gant gras-vat, a-feson, a-zoare, a-dailh, dre feson ; *was sind das für Manieren ?* sell aze ur c'hiz ! ; *mit guter Manier davonkommen*, en em dennañ gant gras-vat ; *jemandem Manieren beibringen*, dic'hourdañ u.b. ; **2.** P. ardoù lies., geizoù

lies., tresoù lies., orbidoù lies., andelloù lies., jestroù lies., ismodoù lies., chiboudoù lies., kamambre g., kamambreoù lies., tailhoù lies., mignerezh g., yekoù lies., yezhoù lies., arvezioù lies., orimantoù lies. ; *nur keine Manieren !* arabat ober lentigoù (kamambre, geizioù, pismigoù, ismodoù, tailhoù, yezhoù) !, arabat deoc'h ober ho fagodenn ! n'it ket d'ober jestroù ! paouezit a ober geizoù 'ta ! grit evel er gêr ! amañ emaoch'er er gêr ! amañ emañ ho kêr ! arabat deoc'h chom da orbidiñ ! arabat deoc'h chom da ardaouiñ ! perak kement a orimantoù ? ; **3.** [sonerezh] ripipioù lies.

manieriert ag. : afetet, ardoùs, orbidus, leun a orbidoù, leun a ardoù, flammik, milis, kamambre gantañ, klouar.

Manieriertheit b. (-,en) : **1.** ardoù lies., geizoù lies., tresoù lies., orbidoù lies., andelloù lies., jestroù lies., ismodoù lies., kamambre g., kamambreoù lies., chiboudoù lies., mignerezh g., yekoù lies., yezhoù lies., tailhoù lies., orimantoù lies., arvezioù lies., milister g., milisted b. ; **2.** geizerezh g., afeterezh g., orbidegezh b.

Manierismus g. (-) : [arz] manieregezh b., ardaouegezh b.

manierlich ag. : dilikat e zoare, doareoù seven gantañ, savet mat, stummet-mat, doareet brav, doareet kaer, prop, sentus, fur, reizh.

Manierlichkeit b. (-,en) : sevended b., kourtezi b., dilikatiri b.

manifest ag. : splann, anat, diskelat, erzerc'h ; *manifestes AIDS*, haza anat g., P. sida anat g. ; [bred.] *manifeste Inhalt eines Traumes*, endalc'hed diskuliet un huñvre g.

Manifest n. (-es,-e) : **1.** manifesto g. ; *das kommunistische Manifest*, ar manifesto komunour g., manifesto ar strollad komunour g. ; **2.** [treuzdougen] roll ar varc'hadourezh treuzdouget g.

Manifestant g. (-en,-en) : [Bro-Suis, Bro-Aostria] manifestour g., manifest g., diskeler g.

Manifestation b. (-,en) : **1.** manifestadeg b., diskuliadeg b., displegadeg b., diskeladeg b. ; **2.** [mezeg.] erzerc'had g., erzerc'hadur g. ; **3.** emziskouezhadur g.

manifestieren V.gw. (hat manifestiert) : [Bro-Suis] manifestiñ, diskelañ, displegadegañ, kendiskuliañ.

V.k.e. : diskouez, reiñ da anaout, reiñ da welet, eztaoliñ, erzerc'hañ.

V.em. : **sich manifestieren** (hat sich (t-rt) manifestiert) : en em ziskouez, dont war wel, mont war wel, diwanañ, erzerc'hañ, anataat, anadiñ.

Maniker g. (-s,-) : [mezeg.] maniak g.

Maniküre b. (-,en) : **1.** [micher] ficherezh dornioù g., lobredouriezh b., lobredañ g. ; **2.** [den] ficherez dornioù b., kempennourez dornioù b., aozerez-daouarn b., lobredourez b.

maniküren V.k.e. (hat manikürt) : *jemanden maniküren*, kempenn e zaouarn d'u.b., fichañ e zaouarn d'u.b., azañ e zaouarn d'u.b., lobredañ u.b.

Manila n. : Manila b.

Manille b. (-) / **Manillespiel** n. (-s) : [kartoù] manilh g.

Maniok g. (-s,-s) : **1.** [louza.] maniok str. ; *Maniok auswaschen*, lakaat maniok da c'hlec'hiañ ha da eogiñ ; *Maniok einweichen, um das Gift zu beseitigen*, lakaat maniok e glec'h evit ma nijfe kuit an drenkenn ; **2.** [boued] maniok g.

Manipel¹ g. (-s,-) : [lu roman] kevrenn daou-c'hant soudard pe dost b., daougantad g., manipulus g. [*liester manipuli*].

Manipel¹ b. (-,-n) ha g. (-s,-) : [relij.] fanol g.

Manipulation b. (-,-en) : 1. [tekn.] embreg g., embregadenn b., embregataerezh g., embregata g., dornataerezh g., dornatadur g., dornata g., maneamant g. ; 2. [dre skeud.] tunembregadenn b., irienn b., korvigell b., itrik g., kavailh g., hoalerezh g., droukhoaladur g., ardivinkoù lies., lorberezh g., desevidigezh b., ribouilhaj g., trikamardoù lies. ; 3. treuzficherezh g., falsidigezh g., farloterezh g., farlotiñ g.

manipulierbar ag. : 1. Embregadus, domadus ; 2. hag a c'haller hoalañ, hag a c'haller lorbiñ, hag a c'haller merat, meradus, maniadus.

Manipulierbarkeit b. (-,-en) : 1. embregadusted b., dornadusted b. ; 2. perzh an hini a c'haller hoalañ (a c'haller lorbiñ, a c'haller merat) g., meradusted b., maniadusted b.

manipulieren V.k.e. (hat manipuliert) : 1. embreger, embregata, merat, dornata, maniañ ; 2. [dre skeud.] hoalañ, droukhoalañ, lorbiñ, deseñ ; *jemanden manipulieren*, merat u.b., maniañ u.b. ; 3. treuzfichañ, falsañ, farlotiñ.

Manipulierung b. (-,-en) : *sellit ouzh Manipulation*.

manisch ag. : [mezeg.] maniak, maniakel, albac'hennek.

manisch-depressiv ag. : [mezeg.] maniakel-diaskadel, maniakel-gouvidel, maniakel-blinidik.

Manko n. (-s,-s) : koll g., kollvezh g., dibourveziad g., mank g., divigad g., toull g., digred g., dic'hounid g., olgounid g.

Mann g. : 1. (-s, Männer) : paotr g., gour g., gwaz g., mal g. [*liester maled / malien*], aotrou g. ; *junger Mann*, paotr yaouank g., den yaouank g., gour yaouank g. ; *guter Mann* ! va den mat ! ; *ein rüstiger (kräftiger) Mann*, ur gwaz (ur paotr, ur gour) kreñv g., un den postek g., ur palvad mat a baotr g., un troc'had mat a baotr g., ur paotr a droc'had mat g., un dornek mat a zen g., ur paotr temzet mat g., un tamm toupard a baotr g., ur pezhiañ den g., ur pezhiañ hini g., ur c'horf den g., ur bilh den g., ur paotr difall g., un dornek mat a baotr g., ur paotr reut g., un tamm mat a baotr g., un temz vat a zen g. / ur gigenn vat a zen g. (Gregor) ; *alle, sowohl Männer als auch Frauen*, an holl, ken merc'hed, ken gwazed - an holl, koulz merc'hed evel maled - an holl, koulz plac'hed evel paotred ; *der ist ein echter Mann*, un tarin a baotr eo, kastret-mat eo, iziliet klok eo ; *aus ihm ist ein richtiger Mann geworden*, deuet eo da vezañ un den ; *zum Mann heranwachsen*, dont da vezañ den ; *ein Mann in den besten Jahren*, ur gwaz en e oad gwellañ (e kreiz e vrud, e kreiz e nerzh, e barr an oad, e brud an oad, e kreiz an oad) g. ; *ein bejahrter Mann*, un den deuet war an oad g., ur gwaz erru un tamm mat a oad dezhañ (paket un tamm mat a oad gantañ, aet bras war an oad, erru war an oad) g. ; *ein Mann von Format*, un den gouest g., un den a yelo pell g., ur gwaz danvez (lec'h-dont) ennañ g. ; *ein Mann von Geschmack*, un den dilikat e zoare g. ; *ein Mann der Tat*, un den troet war an ober g., un den tuet d'an obererezh pleustrek g., un den eus gouenn ar gwenan oberiant g. ; *ein Mann aus dem Volk*, un den eus ar werin (bet savet a lec'h izel, izel e ouenn, dister e ouenn,

dister e zoare, savet a dud izelek) g. ; *der kleine Mann*, an dud dister lies., an dud vunut (a lec'h izel, eus ar werin), an dudigoù lies., an dud izelek lies., ar munudigoù lies., ar re dister o doare lies. ; *weder Mann und Weib, noch Kinder in der Wiege wurden verschont*, ne voe espernet na gwaz na maouez, nag ar vugale vihan en o c'havell ; *die Frauen zuerst, dann die Männer*, ar merc'hed da gentañ hag ar wazed da c'houde ; *es waren ihrer zwölf, davon genauso viele Männer wie Frauen*, daouzek e oant, ken tog, ken koef ; *er hat durch seine Tat gezeigt, dass er ein echter Mann ist*, hennezh en deus graet un ober mal oc'h ober an dra-se ; *sie ist ganz schön hinter Männern her*, emañ an tan en he gaol ganti, n'eus ket ur c'haol sec'h ganti, homañ eo lijer he gaol, ur plac'h tomm eo, ur plac'h gwintik eo, e gwentl tarv emañ, gwentl tarv a zo enni, honnezh a gar ar c'hoari, honnezh a flut, prest eo da sevel he fav, honnezh a zo rederezh, friantiz a zo ganti, friantell eo, plijout a ra dezhi mont da friantellat, plijout a ra dezhi fringal, honnezh a zo ur c'h'alouperez, honnezh a zo ur baotretaerez, honnezh a zo un ebeulez ; *die Häemophilie wird von den Frauen weitervererbt und betrifft nur die Männer*, treuzkaset e vez an hemofiliezh gant ar merc'hed ha tizhout a ra nemet ar wazed.

2. [dre astenn.] pried g., gwaz g., ozac'h g., gour-pried g., par g., paradur g., den g., P. perc'henn g. ; *sie nimmt ihn zu Mann*, ober a ra he fried (he gwaz) anezhañ, kemer a ra anezhañ da bried ; *jemanden gern zu Mann nehmen*, bezañ kontant eus u.b. evit pried ; *sie hat einen Mann gefunden*, kavet he deus unan da zimeziñ, kavet he deus fred, P. kavet he deus he ferc'henn ; *das ist mein Mann*, va fried eo, va gwaz eo, va hanter diegezh eo, va den eo, va ozac'h eo, va hini kozh eo, va far eo, va faradur eo, va c'hristen eo ; *sie verprügelt ihren Mann*, skeiñ a ra gant he fried, primoc'h eo da reiñ fest ar geuneudenn d'he gwaz eget hini ar gokellenn ; *wie Mann und Frau leben*, en em strobañ, en em stropiñ, ober ti bihan, ober tiegezh bihan, ajolbañ, ajorbañ, bezañ ajolbet.

3. [lu] soudard g. [*liester* : 'Mann' goude un niver, a-hend-all 'Leute'] ; *ein Offizier mit seinen Leuten*, un ofisour gant e soudarded g. ; *Mann gegen Mann kämpfen*, bezañ krog-ha-krog, bezañ krog-ouzh-krog, gouren krog-ha-krog ; *wir werden bis zum letzten Mann kämpfen, wir werden uns wehren bis zum letzten Hauch von Mann und Ross*, stourm a raimp keit ha ma chomo unan ac'hanomp bev, stourm a raimp keit ha ma vo ur mouch buhez en unan ac'hanomp, en em zifenn a raimp betek ar gwaz diwezhañ ; *die Kompanie ist 150 Mann stark*, 150 soudard a ya d'ober ar gompagnunezh, c'hoarvezout a ra ar gompagnunezh eus 150 soudard ; [merdead.] *Mann über Bord* ! un den a zo bet lamet diwar ar bourzh ! un den a zo kouezhet er mor ! un den er mor ! ; *alle Mann an Deck* ! an holl gweitibunan war pont ar vag ! ; *mit Mann und Maus untergegangen*, kollet bag hag all - kollet lestr hag all - kollet tud ha lestr - kollet korf hag all - kollet tud hag all - en em gollet tud ha madoù - lonket penn ha pilhon - kollet korf, madoù hag all.

4. [troioù-lavar] *Mann für Mann*, unan-hag-unan, a-unanoù, a-hiniennoù, lerc'h-ouzh-lerc'h, lerc'h-war-lerc'h, lerc'h-ha-lerc'h, a-hini-da-hini, hini-ha-hini, pezh-ha-pezh, an eil war-lerc'h egile, an eil da-heul egile, pep hini d'e

dro, pep hini e dro, pep hini en e dro, diouzh tro ; *der Mann von der Straße*, n'eus forzh piv, ar peanv war ar straed g. ; *der böse Mann, der schwarze Mann*, paotr e dog ledan g., paotr kozh ar mor g., ar barbaou g., biziter ar milinoù brenn g., an eontr doujoù g., tonton-doujoù g., ar Waoñ du g., ar skoul g. ; *ein Mann, ein Wort*, un den onest n'en devez nemet ur ger, un den onest pa lavar unan ne lavar ket daou ; *der Mann auf der Straße*, n'eus forzh piv, an dud dre vras ; *der Mann des Tages*, an den a vez graet stad outañ hiziv g., den an deiz g., an den a zo dindan teod an dud evit ar mare g., an den a zo ar gaoz war e lerc'h evit ar mare, an den n'eus kaoz nemet dioutañ (anezhañ) g. ; *etwas an den Mann bringen*, **a**) gwerzhañ udb, lakaat udb e gwerzh ; **b**) diskuliañ udb, reiñ udb da c'houzout ; *wenn Not am Manne ist*, diouzh ret, mar kouezh ar c'haz, mar bez ret ; *er hat seinen Mann gefunden*, *er ist an den rechten Mann gekommen*, kavet en deus e goulz, kavet en deus maneg diouzh e zorn, kavet en deus e bar, kavet en deus unan a zo gouest dezhañ, kavet en deus unan a zo gouest outañ, kavet en deus e gen barrek, kavet en deus un den barrek evitañ, kavet en deus unan mestroc'h d'ober egetañ, kavet en deus unan mestroc'h egetañ, kavet en deus unan barrekoc'h egetañ ; *er ist Manns genug, um ...*, e-doare (e-tailh) emañ da ..., barrek a-walc'h eo evit ..., den a-walc'h eo evit ... ; *er ist Manns genug, Ihnen Rede zu stehen*, ur gwaz sonn e benn a zo anezhañ hag e doare e vo da zerc'hel penn ouzhoc'h, hennezh a zo barrek evidoc'h ; *sie sind Manns genug, um Sie zu besiegen*, e-tailh (a-du, e tres, e tu, war an tu, e tro) emaint da reiñ lamm deoc'h (da vezañ trec'h deoc'h), ar re-se a zo kap deoc'h, barrek int evidoc'h ; *den starken Mann markieren*, brabañsal, bezañ pompus en e gomzoù, ober foug e gant e ouiziegezh, lorc'hañ, fougéal, fougasiñ, en em fougasiñ, en em bompadiñ, debriñ mel, rual gant an avel, bezañ fougasoù gant an-unan leizh e c'henoù, c'hoari e gankaler, bezañ gant an-unan an ton hag ar pardon, c'hoari e aotrou, c'hoari e vestr, ober e aotrou, ober brasoni, en em gemer evit un aotrou, ober e c'hrobis, bezañ c'hwezet d'an-unan, bezañ bras (dichek, otus, uhel) an tamm eus an-unan, bezañ bras an tamm gant an-unan, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, en em gontañ, poufal, ober teil, bompadiñ, ober re vras gaoliad, bezañ un tamm brav en an-unan, rodal e revr, bezañ un torkad lorc'h en an-unan, treiñ e leue en an-unan, bezañ un tamm tro en an-unan, ober e varc'h-kaoc'h, bezañ c'hwezet e bluñv, bezañ sonn e gribell, ober fougéoù, c'hwezañ e skevent, reutaat e vruched, bragal, dougen roufl, rodal, en em rollañ, ober bompadoù, ober bompad, ober e bompad, c'hwezañ e vruched, sevel e bigos, ober e gañfard, ober e baotr, c'hoari e baotr, bugadiñ, ober bugad, en em veuliñ, seniñ e gloc'h, brallañ e gloc'h, brallañ e gloc'h bras, seniñ e gloc'h bras, lakaat bole en e gloc'h, stagañ ur gordenn dev ouzh e gloc'h bras, seniñ e gloc'h e-unan, lakaat e gloc'h da dintal re skiltr, na gaout ezhomm kloc'her ebet evit seniñ e gloc'h, ober e vraz, skeiñ war e daboulin, c'hwezhañ en e drompilh, bragal evel ur big, ober kalz a deil gant nebeut a blouz (gant nebeut a golo), ober muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz), ober muioc'h a voged eget a dan, bezañ leun a foug hag a lorc'h, bezañ fier-droch,

bezañ fier-ruz, bezañ fier-sot, bezañ leun a gahal, sachañ dour d'e foenneg, bezañ pennboufet gant an ourgouilh (Gregor) ; *markiere nur ruhig den starken Mann !* gra da fougé ! ; *den reichen Mann markieren*, c'hoari e berc'henn ; *du bist nicht der Mann dazu*, n'emaout ket e-tailh (a-du, e tres, e tu, war an tu, e tro) d'ober an dra-se, n'emaout ket evit an dra-se, n'out ket barrek d'ober an dra-se, n'out ket barrek d'al labour-se, n'out ket gour, ouzhpenn dit eo an dra-se ; *ich bin nicht der Mann dazu*, n'on ket den d'ober an dra-se ; *wir haben unseren Mann !* setu an den a faote deomp ! hennezh 'zo hon den ! setu un den diouzh hor c'hoant ! setu un den diouzh m'hor boa c'hoant ! setu kavet hon den ganeomp ! ; *er ist ein Mann des Todes*, un den marv eo, ned ay ket pell ganti, n'eus warc'hoazh ebet evitañ, ne bado ket pell ken, emañ ar marv ouzh e c'hedal ! ; *seinen Mann stehen (stellen)*, bezañ barrek evit (gouest da, gouest eus) n'eus forzh piv, bezañ diskouezet e dalvoudegezh, bezañ diskouezet e nerzh hag e gadarned, bezañ rebarb en an-unan, kaout nerzh ha difennoù ; *bis auf den letzten Mann*, an holl hep diforc'h nikun, a-zifec'h, a-zifec'h-kaer, an holl gwitibunan, pizh an dud, hep diskontañ nikun, hep na vankas gour, hep faot ebet, holl asambles ; *alle Mann hoch*, hep na vank gour, a-bezh, a-bezh-kaer ; *das Volk erhob sich wie ein Mann*, en em sevel a reas ar bobl a-bezh-kaer (holl a-bezh, en ur pezh, holl en ur gevret, holl en ur bagad, holl a-gevret, holl d'un dro, hep na vankas gour), en em savet e oant holl gwitibunan (holl e-kevret, holl asambles, en ur ser, ser-ha-ser, e-ser, holl a-genstroll, holl a-geñver, holl a-gor, holl a-unan, holl a-unvan, holl a-unstroll, liammet evel un hordenn) ; *den lieben Gott einen guten Mann sein lassen*, na ober na mik na mann a netra, na ober forzh a netra, na ober kaz a netra, kemer ar bed evel ma teu, kemer an traoù evel ma teuont, kemer an traoù evel m'emañ, bevañ disoursi, bezañ un den a foeltr forzh, bezañ gwall zibreded (dibreded-kaer, ken distrafuilh ha tra) ; P. *er hat einen kleinen Mann im Ohr*, c'hoari a ra gant e voned, kranked bihan en deus en e benn, paseet en deus ar C'hastell-Karr-Kamm hag an Tri Roue, n'eo ket go e doaz, n'emañ ket e spered gantañ, kollet eo e spered gantañ, kollet eo e benn gantañ, c'hoari a ra gant e dog, ur spered forc'hek a zen a zo anezhañ, n'emañ ket mat e benn, hennezh n'eo ket mat anezhañ, emañ klañv e benn, n'eo ket mat gant e benn, badezet eo bet gant eoul gad, badezet eo bet gant soubenn wadegenn, mankout a ra ur berv dezhañ, mankout a ra ul loaiaed dezhañ, skoet eo bet gant ar morzhol, hennezh a zo skoet e benn, kollet eo e sterenn gantañ, aet eo ganto, laban eo, hennezh a zo tapet war ar portolof, un tammig lod en deus e park ar brizh, ul lodenn en deus e park ar brizh, hennezh a zo eus Kerwazi, hennezh a zo gad diwar c'had, hennezh en deus kig leue, e spered a gerzh war flac'hioù, lakaet eo bet dezhañ e spered el lec'h ma'z eo bet lakaet he vi d'ar yar, emañ e spered el lec'h m'emañ ar vi gant ar yar, hennezh a zo brizh, paket en deus anezho, n'eo ket bet meret e bleud an tanavañ, n'eo ket eus ar c'horadenn gentañ, ganet eo bet war-lerc'h e dad, chomet eo ar brenn e-touez ar bleud gantañ, laosket en deus an hanter eus e vrenn gant ar Mabig Jezuz, laosket en deus un tamm mat eus e yod gant ar Mabig Jezuz, mat eo da dreiñ ar rod, dougen a ra banniel sant

Laorañs, faout eo e girin, hennezh n'eo ket gwall stank e damouez, toull eo e vurutell, ganet eo bet da Sadorn da noz, ganet eo bet da Sadorn goude koan, ganet eo bet da Sadorn da noz goude koan diwezhat, ganet eo bet goude ar c'hrapouezh, eus dibenn ar bloaz eo, eus deizioù diwezhañ ar sizhun eo, eus penn diwezhañ ar sizhun eo, n'eo ket eus penn kentañ ar sizhun, mankout a ra dezhañ ur c'hreunenn en e chapeled, fiziañ a ra ur c'hreunenn d'e chapeled, gwelet e vez al loar en e c'henoù, kuzhat a ra al loar en e c'henoù, parañ a ra al loar en e c'henoù, eñ a soñj dezhañ e oa e vamm a oa tad dezhañ ; *Mann* ! gabell ! ganas ! ga ! gagn ! alato ! atoue ! daonet ! chaous ! chaous warnout ! foeltr ! foutre ! tanfoeltr ! fidamdoue ! fidamdoustik ! nondedistag ! mordouseg ! kordenn ! korn-butun ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! mil krampouezhenn ! ha-dall daonet ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! double barrikenn ! seizh kant barrikennad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! mil mallozh an tan hag ar c'hurun ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurunou va ene ! kroc'hen va c'hazh ! pennad kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurunou ! hopala ! hopalapala !

Manna n. (-s) : [Bibl] mann g., Mann g. ; *das Manna fiel nachts auf den Wüstenboden*, ar Mann a gouezhe en dezerzh e-pad an noz ; *vierzig Jahre lang wurde Manna die Nahrung der Söhne Israels*, mibien Israel a zebras ar Mann e-pad daou-ugent vloaz.

Manna-Esche b. (-,-n) : [louza.] gouezonn str., gouezonnenn b., onn-gwenn str., onnenn-wenn b.

mannbar ag. : kaezourek, dimezus, en oad da zimeziñ, en oad da ouennañ ; *das mannbare Alter*, ar gaezougezh b., an darevder g., an dimezusted b., an oad dimeziñ g., an oad gouennañ g.

Mannbarkeit b. (-) : kaezougezh b., darevder g., dimezusted b., oad dimeziñ g., oad gouennañ g., gouegezh b.

Männchen n. (-s,-) : 1. krakaotrou g., tamm krakaotrou g., boulom g., boulomig g. ; 2. [loen.] par g., tad g., mal g. [*liester* maled / malien], marc'h g. ; *Amselmännchen*, tad moualc'h g. mal moualc'h g. ; *Rabenmännchen*, marc'h bran g., mal bran g., tad bran g. ; *bei den Amseln ist der Schnabel der Männchen gelb*, melen eo pigos an tad moualc'h ; 3. [loen.] chiboud g., chiboudig g., chiboudoù lies. ; *der Hase macht Männchen*, emañ ar c'had o c'hoari chiboud (oc'h ober chiboudig, oc'h ober chiboudoù).

mannen V.k.e. (hat gemannt) : 1. dimeziñ ; 2. mestroniañ, kaout ar c'hreñv (an tu kreñv) war.

Mannen lies. : amheuliadeg b., ambrougadeg b., koskor g., koskoriad g.

Mannequin n. (-s,-s) : 1. diskouezerezh-c'hiz b. ; 2. jak g. ; 3. margodenn b.

Männeraltstimme b. (-,-n) : [sonerezh] ustenor g.

Männerarbeit b. (-,-en) : labour evit ar baotred g., labour ar baotred g., labour ar wazed g. ; *das ist keine Männerarbeit*, n'eo micher ebet evit ur gwaz.

Männerbekanntschaft b. (-,-en) : mignon g., keneil g., kariad g.

Männerberuf g. (-s,-e) : micher baotred b.

Männerchor g. (-s,-chöre) : [sonerezh] laz-kanañ paotred g., kor paotred g., kanadeg paotred b.

Männerfang g. (-s) : paotretaerezh g., paotreta g. ; *auf Männerfang sein*, paotreta, redek an akuilhetenn, redek ar baotred, kañjoliñ ar baotred, kañjoliñ, klask kailh, redek ar c'hwitell, redek ar c'hwitez, chelpeta, klask fred, klask fortun, targasha, klask he chañs gant ar baotred, frellea, friantellat.

Männerfarn g. (-s,-e) : [louza.] gourradenn str., radenbleiz str.

Männergeschichten lies. : istorioù paotred diwar-benn o orgedoù-douigoù lies.

Männergespräch n. (-s,-e) : diviz kenetre paotred g.

Männerhand b. (-,-hände) : dom gwaz g., dom ur paotr g.

Männerhass g. (-es) : kasoni ouzh ar wazed b., gourgasauriezh b.

Männerleiden n. (-s,-) : kleñved paotr g.

männermordend ag. : [diwar-benn ar merc'hed] hoalus-kenañ, lubanus-kenañ, kaer-distailh, kaer-eston, kaer-meurbet, koant-hardizh, koant-ifam, koant da gas koad d'ar baotred, brav-hardizh, brav-ifam, brav-kruel, kenedus-espar, lorbus, strobiniellus, boemus, marzhus, estlammus, bamus, sorc'hennus, koant da lazhañ, trefuus, broudus, kas-c'hoant.

Männersache b. (-,-n) : afer hag a sell ouzh ar baotred b.

Männerstimme b. (-,-n) : mouezh paotr b., mouezh waz b.

Männertreu b. (-,-en) : [louza.] [*Lobelia erinus*] lobelienn c'hlas b. [*liester* lobeliell glas].

Männerüberschuss g. (-es) : reñver a baotred g.

Mannesalter n. (-s) : oad gour g. ; *im besten Mannesalter stehen*, bezañ e kreiz e vrud (e kreiz e nerzh, en e oad gwellañ, e barr an oad, e brud an oad, e kreiz an oad).

Manneshöhe b. (-) : ment un den b., braster un den g. ; *in Manneshöhe*, a vent gant un den, ken bras hag un den, a sav gant un den.

Mannesstamm g. (-s,-stämme) : lignez a-fet paotred b.

Manneswort n. (-s,-e) : ger a enor g.

Manneszucht b. (-) : pleustrezezh soudard g., reolennoù strizh al lu lies.

mannhaft ag. : kastret-mat, iziliet klok, gour a-walc'h, gwaz a-walc'h, kadarn, kalonek, mellek.

Mannhaftigkeit b. (-) : gouegezh b., kadamded b., kadamder g., kalonegezh b.

mannigfach ag. / **mannigfaltig** ag. : liesdoare, liesneuz, liesseurt, dizunvan, lies, liesek, liezek.

Mannigfaltigkeit b. (-) : liesdoare g., liesneuz b., liested b., liester g., liesseurted b., liezelezh b., liesegezh b., dizunvanded b., dizunvander g., dizunvaniezh b.

männiglich ag. : [kozh] kadarn, kalonek.

Raganv amresis : [koz] pep hini, pep unan, an holl.

Männin b. (-, -nen) : tourc'hpaoir g., raspaotr g., yourc'h g., penn-paoir g., skilbaotr g., gwreg-ozac'h b., ozac'hwreg b., kilgog g., hanter waz g., hanter baotr g., paotr market g., kazeg anterin b., plac'h-paoir b.

Mannjahr n. (-es) : bloavezhiad labour dre benn g., bloavezhiad labour dre bennden g.

Männlein n. (-s, -) : boulom g., boulomig g.

männlich ag. : 1. ... paotr, ... gour, ... gwaz, gourel, mal ; 2. kastret-mat, iziliet klok, gour a-walc'h, gwaz a-walc'h, kadarn, kalonek, mellek ; 3. [yehz.] gourel ; 4. [loen., louza.] gourel ; *männliches Tier*, par g. ; *männliche Pflanze*, par g. ; *männliche Hanfpflanze*, tad kouarc'h g. ; *männliches Schwein*, hoc'h-par g., pemoc'h-par g. ; *männliche Turteltaube*, par-turzhunell g., mal turzhunell g., tad turzhunell g. ; 5. [tekn., tredan] *das männliche Teil*, ar c'hi g.

Männlichkeit b. (-) : gourelezh b., gouregezh b., temz-spered gourel ; *mit imposanter Männlichkeit*, kastret-mat, kastrek, iziliet a-zoare, kalloc'h, kellek.

Mannomann estl. : *Mannomann* ! gabell ! ganas ! ga ! gagn ! alato ! atoue ! daonet ! chaous ! chaous warnout ! foeltr ! foutre ! tanfoeltr ! fidamdoue ! fidamdoustik ! nondedistag ! mordouseg ! kordenn ! korn-butun ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! mil krampouezhenn ! ha-dall daonet ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! double barriken ! seizh kant barrikenad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! mil mallozh an tan hag ar c'hurun ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurun ! ha-dall daonet ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! double barriken ! seizh kant barrikenad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! mil mallozh an tan hag ar c'hurun ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurun ! ha-dall daonet ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! double barriken ! seizh kant barrikenad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! mil mallozh an tan hag ar c'hurun ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh

Mannsbild n. (-es) : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] P. paotr g., truchon g., miñsoner g. ; *ein Trumm von einem Mannsbild*, ur palvad mat a baotr g., un troc'h den g., un troc'had mat a baotr g., ur pezh takad gwaz g., ur pezh mellad den g., ur pezhiad den g., ur pezhiad hini g., ur pebezha paotr g., ur paotr a droc'had mat g., un dornek mat a zen g., ur paotr temzet mat g., un tamm toupard a baotr g., ur c'horf den g., ur bilh den g., un tarin a baotr g., ur paotr difall g., un dornek mat a baotr g., ur paotr reut g., un tamm mat a baotr g., ur paotr hag a zo e hed hag e lec'hed ennañ g., un temz vat a zen g. / ur gigen vat a zen g. (Gregor).

Mannsblut n. (-s) : [louza.] gwennerc'henn b.

Mannschaft b. (-, -en) : pare b., paread b., skipailh g., laz g., bourzhiad g., kouch g., akipaj g., jav g./b., rummad g. ; *Basketball ist eine Sportart, bei der zwei Mannschaften versuchen, einen Spielball in den Korb des Gegners zu werfen*, bez' eo ar basket-ball ur sport ma klask daou laz (div bare) bannañ ur vell e paner ar strollad enep.

Mannschaftsgeist g. (-es) : spered skipailh g., spered korfuniad g., spered stroll g.

Mannschaftskost b. (-) : tinell b., keusteuenn b.

Mannschaftslist b. (-, -en) : [merdead.] roll g. ; *sich in die Mannschaftsliste eintragen lassen*, kemer roll war ur vag.

Mannschaftsraum g. (-s, -räume) : [merdead.] kambr an akipaj b.

Mannschaftsrennen n. (-s, -) : [sport] redadeg a skipailh b., redadeg dre skipailh b.

Mannschaftsstube b. (-, -n) : [lu] kambr ar soudarded b.

Mannschaftswagen g. (-s, -) : 1. [polis] stroborell bolis b., bus polis g. ; 2. [lu] karr treuzdougen soudarded g.

mannshoch ag. : a vent gant un den, ken bras hag un den, a sav gant un den.

Mannshöhe b. (-) : *sellit ouzh Manneshöhe*.

mannstoll ag. : [mezeg.] nimfoman, flaouch, tomm, lirzhin, orgedus, gadal, lupr, un droterez anezhi, ur flaouchenn anezhi ; *mannstolles Weib*, nimfomanez b., plac'h lirzhin b., plac'h tomm b., plac'h gwintik b., plac'h friantell b., plac'h lupr b., revr tomm a plac'h b., revr boazh a plac'h b., gaol skañv b., gaolig b., gastig b., tarlaskenn b., tommderen b., kegel b., kañfantenn b., yourc'h g., heizez b., strakadenn b., bizourc'h g., paotrez b., frizenn b., liboudenn b., kañfantenn ar vazh lous b., louskenn b. ; *sie ist mannstoll*, emañ an tan en he gaol ganti, n'eus ket ur c'haol sec'h ganti, homañ eo lijer he gaol, ur plac'h tomm eo, ur plac'h gwintik eo, lupr eo, e gwentl tarv e vez atav, honnezh a gar ar c'hoari, honnezh a flut, prest e vez atav da sevel he fav.

Mannstollheit b. (-, -en) : naon paotred g., nimfomaniezh b.

Mannstreu g. (-s) : [louza.] [*Eryngium*] askol str. ; *Meer-Mannstreu*, irinjez str., irinjez aod str., irinjez glas str., askol-irinjez str. ; *Feld-Mannstreu*, askol-pennek str.

Manntag g. (-es, -e) : devezhiad labour dre benn g., devezhiad labour dre benn den g.

Mannweib n. (-es, -er) : 1. den gourwregel g., den divreizh g., baskarin-paoir g., pilpaotr g., den hag a zo yar ha kilhog war un dro g. ; 2. [dre skeud.] tourc'hpaoir g., raspaotr g., yourc'h g., penn-paoir g., skilbaotr g., gwreg-ozac'h b., ozac'hwreg b., kilgog g., hanter waz g., hanter baotr g., paotr market g., kazeg anterin b., plac'h-paoir b.

Manometer n. (-s, -) : 1. gwaskventer g., manometr g. ; 2. [estlamm.] sac'h an dienn trenket ! gabell ! ganas ! ga ! gagn ! alato ! atoue ! daonet ! foeltr ! foutre ! tanfoeltr ! fidamdoue ! fidamdoustik ! nondedistag ! kordenn ! korn-butun ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! mil krampouezhenn ! ha-dall daonet ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! double barriken ! seizh kant barrikenad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! mil mallozh an tan hag ar c'hurun ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh

! daonet 'vo kroc'hen va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurunoù va ene ! kroc'hen va c'hazh ! pennad kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurunoù ! hopalapala !

Manöver n. (-s,-) : 1. embregadenn b., embreg g., embregad g., embregadeg b., leviata g., leviadur g., maneur g., pleustradeg b., pleustradenn, embleustradeg b. ; 2. [lu] pleustradeg b., maneur g., brezel bihan g., brezelig g., brezel gwenn g. ; 3. *Täuschungsmanöver*, taol-gwidre g., taol-finesa g., tro-bleg b., tun g., ijin g., filenn b., itrik g., gaouargad g., gaouargadiñ g., fentadenn b., fentañs b.

Manöverkritik b. (-,-en) : bilañs g., dielfennadur g., poent g., abadenn briziañ b., emvod priziañ g.

Manöverschaden g. (-s, -schäden) : [lu] reuz (freuz g., droug g., distruj g., dismantr g., gaou g., gwast g., gwall g., noaz g.) da-heul maneuriou al lu g.

manövrieren V.gw. (hat manövriert) : 1. embreger, embregiñ, embregata, ober brezel gwenn, ober brezel bihan, ober brezelig, pleustradegañ ; 2. [dre skeud.] itrikañ, trokellat ; *er manövriert geschickt*, gouzout a ra treiñ e grampouezhenn, gouzout a ra ar stek.

V.k.e. (hat manövriert) : 1. lakaat da dremen, maneuriñ, sturiañ ; 2. troiata, leviata ; *ein Schiff manövrieren*, leviata ur vag.

manövrierfähig ag. : 1. hevlein, embregus, hebleustr, aes da sturiañ ; 2. renus, sturius, levius.

manövrierunfähig ag. : direnus, distur, disturius ; *das Schiff ist völlig manövrierunfähig*, en argoll emañ ar vag, diembregus da vat eo ar vag.

Mansarde b. (-,-n) / **Mansardenstube** b. (-,-n) : mañsardenn b., kambr dindan an doenn b.

Mansch g. (-es) : 1. flastrenn b., yodasenn b., yod g., kaot g., kaotoren b., meskadur g. ; 2. bouilhenn b., lec'hid g., pri g., lagenn b., fank g., frigas g., kailhar g.

manschen V.gw. ha V.k.e. (hat gemanscht) : 1. frigasañ, peurfrikañ, milmalañ, braeañ ; 2. patouilh (pavata) ha strinkañ dour diouzh an-unan evel ur pemoc'h, mac'hañ dour ha fank, kalemarc'hiñ dour ha fank, patouilh dour ha fank, palvata dour, parlochañ en dour, c'hoari an houad, saflikañ dour, strabouilh dour, fourdouilh dour, fankigellañ, krenial er fank, torimellat er fank, foetañ fank, fritañ fank ; 3. debriñ evel ur pemoc'h, trivial, brifañ, floupañ, floupat, kordañ boued, kordañ [udb], plaouiañ, kloukañ, kouchañ boued, ober e borc'hell, ober ur foeltr-bouzelloù, ober ur rontad, kargañ kaer e vouzelloù, kargañ betek toull e c'houzoug, en em gargañ a voued, bezañ ouzh taol betek toull e c'houzoug, lakaat tenn war e vegel, mont traoù en e gorf, pilat boued, pegañ war ar boued, ober meurlarjez, pegañ war an traoù, debriñ da darzhañ, kargañ e sac'h betek ar skoulm, bezañ kreñv war ar chaokat, kaout ur malouer mat, ober kof bras, debriñ ent marlonk, debriñ evel ur roñfl, pilat boued a-c'hoari-gaer, kargañ kaer e gof / dantañ kaer / fripal / brifal / bourellañ ervat e borpant (Gregor), tennañ e gof er-maez a vizer, tennañ e galon eus ar vizer, ober (tapout) ur c'hofad, ober ur geusteuennad, bountañ un torad en an-unan, kargañ e deuren, ober kargoù bras ouzh taol, ober ur pezh teurenad, kargañ e sac'h betek ar skoulm, kargañ betek toull ar c'hargadenn (betek ar c'hourlañchenn, betek ar gornailhenn), sachañ gant an-unan, debriñ dreist-kont,

debriñ evel ur marlonk, bountañ boued en e vouzelloù, bezañ frank e vouzelloù, choukañ traoù, lakaat traoù e-barzh e fas, debriñ leizh e gof, korfata, ober ur c'horfad, kofata.

Manschette b. (-,-n) : 1. berrvañch g., manchetez b., pognez g. ; *ausgebogene Manschette*, berrvañch arfrankaet g., berrvañch war zigeriñ g., manchetez arfrankaet b., manchetez war zigeriñ b. ; 2. [mezeg.] bandenn-vrec'h b. ; 3. [tekn.] gwalenn b., envez g., milgin b., skarver g. ; 4. [pod fleur] kuzh-pod g. ; 5. [dre skeud.] from-aon g., brizhenkrez g., fourm g., mezevell b. ; P. *Manschetten haben*, bezañ ur c'horfad mat a aon en an-unan, bezañ treant gant an-unan / bezañ gant ar gloazoù (Gregor), bezañ c'hwen en e loeroù, klevet c'hwen en e loeroù, santout c'hwen en e loeroù, sevel c'hwen en e loeroù, bezañ savet flaer en e loeroù, bezañ flaer en e vragoù, mont (bezañ) bihan e galon, bezañ bec'h war an-unan, bezañ e bec'h, bezañ skoet gant an derzhienn-skeud, na vezañ c'hwezet d'an-unan, bezañ moan e revr, bezañ moan e foñs, krizañ e chouk, sec'hañ gant ar spont, bezañ kaoc'h tomm en e vragoù.

Manschettenknopf g. (-s,-knöpfe) : nozelenn verrvañch b., bouton berrvañch g.

Manschu g. (-s,-) : Mandchou g.

Manschukuo n. : Mandchoukouo b.

Manschurei b. (-) : *die Manchurei*, Mandchouria b.

manschurisch ag. : mandchou.

Mantel g. (-s, Mäntel) : 1. mantell b. [*liester* mantilli, mentell, mantelloù], porpant g., chupenn b. ; *Wintermantel*, chupenn hir b., mantell hir b. (Gregor), porpant g. ; *Mantel mit Kapuze*, kabell g., mantell-gougoulek b. ; *einen Mantel umwerfen, einen Mantel überhängen, einen Mantel über die Schultern werfen*, pakañ e zivskoaz gant ur vantell, mantellañ e zivskoaz, lakaat ur vantell war e zivskoaz, lakaat ur vantell dreist an-unan, en em c'holeiñ gant ur vantell ; *den Mantel ablegen*, tennañ (diwiskañ) e vantell, divantellañ ; *den Staub von seinem Mantel abschütten*, ober un tamm hej d'e vantell d'he diboultrennañ ; *einem Kind den Mantel ausziehen*, divantellañ ur bugel ; *sich in seinen Mantel einmummern*, en em c'hronnañ en e vantell, en em gafunañ en e vantell, tamolodiñ e vantell en-dro d'an-unan, en em damolodiñ en e vantell, lakaat e vantell en e gerc'henn ; *in seinen Mantel (t-rt) eingemummt sein*, bezañ gronnet en e vantell, bezañ tamolodet en e vantell ; *in den Mantel schlüpfen*, gwiskañ buan-ha-buan e vantell, en em silañ dre hast en e vantell, lakaat buan e vantell en-dro d'an-unan ; *ein mit zahlreichen Edelsteinen bunt verzierter Mantel*, ur vantell marellet a vein prizius b. ; *dieser Mantel trägt sich angenehm*, gwisket gwak e vezer gant ar vantell-mañ ; 2. [dre skeud.] *etwas mit dem Mantel der Nächstenliebe bedecken*, disellet ouzh udb, serriñ an daoulagad war udb, serriñ e zaoulagad war udb., bezañ damantus d'u.b., bezañ ledan e vañch e keñver u.b., gwilc'hañ an daoulagad (Gregor) ; *unter dem Mantel*, dre laer, dre guzh, a-gildorn, e kuzul, e kuzulig, en amc'houlou, en dic'houzout d'an holl, en diwel / e koach / e skoach (Gregor) ; *den Mantel nach dem Winde hängen*, treizhañ diouzh an amzer, treiñ (c'hwezhañ) gant an avel, treiñ gant kement avel 'zo, mont gant red an dour, bezañ hedro, bezañ bouljant, bezañ tro-distro, treiñ evel ur

wiblenn, bezañ kildro evel ur wiblenn, treiñ-distreiñ evel ur wiblenn, mont da-heul an avel, cheñch penn d'e vazh (treiñ e chupenn, cheñch tu d'e chupenn) hervez m'emañ kont, bezañ berrboellik, treiñ evel an avel, treiñ da bep avel, c'hwezhañ e tu an avel, mont eus an eil kostezenn d'eben, treiñ-distreiñ evel kog an tour, treiñ aes e chupenn, cheñch aes tu d'e chupenn, cheñch aes tu d'e borpant, gouzout cheñch tu d'e chupenn, klask atav e avel, mont atav da-heul an avel, na ober nemet treiñ-distreiñ evel kog an tour, bezañ atav o c'hoari nac'h-dinac'h, cheñch ha dicheñch atav tu d'e chupenn, bezañ pennadus evel ur bouc'h.

Mantelblech n. (-s,-e) : tol goleiñ str., golo tol g.

Mantelchen n. (-s,-) : 1. mantellig b., kabellig b., mantilhenn b. ; 2. [dre skeud.] *etwas (t-d-b) ein Mäntelchen umhängen*, alaouriñ an neudenn, koantaat (propikaat, bravaat) udb ; 3. [tr-l] *er hängt sein Mäntelchen nach dem Wind*, treizhañ a ra diouzh an amzer, treiñ a ra gant kement avel 'zo, nemet treiñ-distreiñ evel ur wiblenn ne ra, hennezh a zo kildro evel ur wiblenn, hennezh a zo hedro evel an avel, un den lavar-dislavar a zo anezhañ, hennezh en em rebech atav, berrboellik eo, bouljant eo, treiñ a ra evel an avel (da bep avel), atav e vez o c'hwezhañ e tu an avel, bepred e vez o treiñ gant an avel, mont a ra eus an eil kostezenn d'eben, tro-distro eo, treiñ-distreiñ a ra evel kog an tour, c'hwezhañ a ra gant an avel, c'hwezhañ a ra e tu an avel, treiñ a ra aes e chupenn, cheñch a ra aes tu d'e chupenn, cheñch a ra aes tu d'e borpant, gouzout a ra cheñch tu d'e chupenn, klask a ra atav e avel, mont a ra atav da-heul an avel, nemet treiñ-distreiñ evel kog an tour ne ra, atav e vez o c'hoari nac'h-dinac'h, atav e cheñch hag e ticheñch tu d'e chupenn, pennadus eo evel ur bouc'h.

Mantelgeschoss n. (-es,-e) : bannadell blom goloet gant ur metal kalet b.

Mantelgesetz n. (-es,-e) : lezenn framm b.

Mantelgurt g. (-s,-e) : hanterc'houriz mantell g., lurell-gein b.

Mantelkleid n. (-s,-er) : hopelan g., rokedenn b.

Mantelkonvektion b. (-,-en) : [fizik] kendoug mantell g.

Mantellinie b. (-,-n) : [mat.] ganerez b.

mantellos ag. : divantell.

Mantelmöwe b. (-,-n) : gouelan bras g. [*liester* gouelini bras].

Mantelranddrüse b. (-,-n) : [loen.] gwagrenn furmañ ar glosenn b.

Mantelsack g. (-s,-säcke) : malizenn varc'heger b.

Manteltarifvertrag g. (-s,-verträge) : emglev labour a-stroll g.

Manteltier n. (-s,-e) : [loen.] tonegeg g.

Mantelvertrag g. (-s,-verträge) : feur-emglev framm g., emglev framm g.

Mantille b. (-,-n) : kabellig b., mantilhenn b.

Mantisse b. (-,-n) : [mat.] lodenn rannek b.

Mantua n. : [Italia] Mantova b.

Manual n. (-s,-e) : 1. dornlevr g., levr-dorn g. ; 2. [ograoù] klavier g.

manuell ag. : ... dorn, gant an dorn, dre zorn.

Manufaktur b. (-,-en) : labouradeg b., oberiadeg b., manufaktur g.

Manufakturist g. (-en,-en) : 1. oberiadegour g., labouradegour g. ; 2. kenwerzhour nevezentioù g., marc'hadour nevezentioù g.

Manufakturware b. (-,-en) : produ oberiet g., kenderc'had g.

Manusch g. (-en,-en) : Manouch g., Sinto g., [*unander evit Sintiz*], [dismegañsus] laer yer g. ; *bretonische Manuschen*, Manouched Breizh lies., Manouched hor bro lies., Breizhidi manouch a vroadelezh lies.

Manuskript n. (-s,-e) : dornskrid g.

Manx n. (-) : [yezh.] manaveg g.

manxgälisch ag. : [yezh.] manavek.

Manx-Sprecher g. (-s,-) : [yezh.] manaveger g.

Maoismus g. (-) : maouriezh b.

Maoist g. (-en,-en) : maour g.

Maoistin b. (-,-nen) : maourez b.

maoistisch ag. : maour.

Maori-Ente b. (-,-n) : [loen.] morilhon Zeland-Nevez g.

Mappe b. (-,-n) : 1. sac'h g. ; *Schulmappe*, sac'h-skol g. ; 2. trouseñ b., troñsenn b. ; 3. kleurenn b. ; *Schreibmappe*, kleurenn b.

Maquila b. (-,-s) / **Maquiladora** b. (-,-s) : maquiladora g.

Maquis g. (-) : [istor] Strouezheg b.

Maquisard g. (-,-s) : [istor] paotr ar strouezh g., strouezhad b., strouezhour g.

Mär b. (-,-en) : judenn b., danevell b., kontadenn b., marvailh b., koñchenn b., kont b.

Marabu g. (-s,-s) : [loen.] maraboud g., c'hwibon-voal b.

Marabut g. (-s,-s) : [relij.] maraboud g., sant an Islam g.

Marathon¹ g. (-s,-s) : [sport] maraton g.

Marathon² n. : [istor, douar.] Maraton b.

Marathonlauf g. (-s,-läufe) : [sport] maraton g.

Marathonläufer g. (-s,-) : [sport] maratonour g., maratoner g.

Marathonläuferin b. (-,-nen) : [sport] maratonourez b., maratourez b.

Marcel g. (-s) : Marsel g.

Marche b. (-) : [istor] *die Marche*, ar Marz g.

Märchen n. (-s,-) : kerc'henn b., marvailh g., mojenn b., kontadenn b., kontenn b., judenn b., koñchenn b. [*liester* koñchennoù, koñchoù], litorienn b., kaoz b., moliac'h g., istor burzhodus g., tariell b., santoc'had g., sorbienn b. ; *ein Märchen erzählen*, kontañ ur marvailh, dibunañ ur marvailh, kontañ ur gaoz, kontañ ur vojenn, displegañ ur marvailh, divizout ur marvailh ; *Märchen erzählen*, marvailhat, flutañ kontoù ; *ein Märchen nicht bis zum Ende erzählen*, darniñ e gontadenn, dilostañ e gontadenn, chom e-pign gant e gontadenn ; *Schauermärchen*, koñchoù born lies., koñchennoù born lies., tarielloù lies., kaozioù gwrac'hed kozh lies., koñchoù gwrac'h kozh lies., fidoriennoù lies., flugaj g., kontoù pikous lies., paribolennoù lies., siklezonoù lies., flugez str., flugezennoù lies., krakoù lies., bidennoù lies., bitrakoù lies., koñchoù lies., koñchennoù lies., sotonioù lies., diotaj g., dibennaj g., rambre g. ; P. *erzähle keine Märchen !* sorc'hennou n'int ken ! tav gant da gomzoù droc'h ! tav dimp gant da siklezonoù ! petra emout o fritañ deomp aze ? c'hwez ar gaou a zo ganit ! kae da gontañ flugez da lec'h all ! ne roi ket da grediñ se din ! n'on ket paotr da lonkañ silioù ! n'on ket paotr da lonkañ kelien ! n'eo ket dall va saout ! n'eo ket pemoc'h va leue !

n'eo ket tanav va lâr ! n'on ket den da blomañ kelien ! n'on ket den da lonkañ kañvaled (kelien, lostoù leue, poul'hennoù, prun) ! n'on ket den da lonkañ kement gaou a lavarar din ! me a oar pet favenn a ya d'ober nav ! ; *an ein solches Märchen würde ich nie glauben, ein solches Märchen würde ich nie glauben*, ne gredfen biken un hevelep koñchenn, ne gredfen biken ar seurt paribollennoù, n'on ket diskiant a-walc'h evit krediñ hevelep marvailhoù, ne root ket da grediñ se din.

Märchenerzähler g. (-s,-) / **Märchendichter** g. (-s,-) : marvailher g., konter g., mojenner g., mojenour g., moliac'hour g., sorbiennour g., dibuner marvailhoù g.

Märchendrama n. (-s,-dramen) : [c'hoariva] marzharvest g.

Märchenfilm g. (-s,-e) : film marzhus g., marzhfilm g.

märchenhaft ag. : marzhus, fablus, burzhodus, marvailhus, mojenel, mojennek, moliac'hus, moliac'hel ; *märchenhaft schön*, kaer evel an heol (evel an deiz, evel ar baradoz, evel ur rozenn), kaer evel ur ganevedenn, kaer evel an dour, kaer-distailh, kaer-eston, kaer-meurbet, koant-hardizh, koant-ifam, brav-hardizh, brav-ifam, brav-kruel, koant evel an heol (evel ur voudig, da lipat, ma'z eo ur marzh), koant evel un ael Doue, koant evel ur boked, koant da lazhañ.

Märchenland n. (-s) : bro ar marvailhoù b., bro varvailhus b., bro vurzhus b., rouantelezh ar boudiged b.

Märchenprinz g. (-en,-en) : priñs ar c'hontadennoù g., priñs koant g.

Märchenprinzessin b. (-,-nen) : priñsez ar c'hontadennoù b., priñsez koant b.

Märchensammler g. (-s,-) : dastumer kontadennoù g.

Märchenwelt b. (-,-en) : bed marvailhus g., bed burzhodus g., bed moliac'hus g., bro ar marzhioù b.

Marder g. (-s,-) : [loen.] mart g.

Marderfell n. (-s,-e) : feur vart b.

Märe b. (-,-n) : judenn b., danevell b., kontadenn b., marvailh b., koñchenn b.

Marende b. (-,-n) : [Bro-Aostria] harzell b., pred war ar prim g., predig g., gortozenn b., merenn vihan b., merennig b., merenn enderv b., adverenn b., adkoan b., adlein b.

Margarette b. : Marc'harid b., God b., Godig b.

Margarine b. (-,-n) : [kegin.] margarin g.

Marge b. (-,-n) : [kenwerzh] marz kenwerzhel g.

Margerite b. (-,-n) : [louza.] louzaouenn-santez-Varc'harid b., boked Marc'harid g., bozenn gwenn str.

marginal ag. : marzel, dibouez, dister, a eil renk, eilrenk, bevennek, bevennel, orel.

Adv. : ouzhpenn, en tu all d'ar gont, diwar dremen, diwar vont, diwar nij, diwar mont ha hanter vont, etre div gaoz.

Marginalien lies. : notennoù er marz lies., notennoù marz lies., evezhiadennoù er marz lies.

Marginalität b. (-) : orelezh b., arlezadezh b., oreliadegezh b., arlezadegezh b.

Maria b. (t-c'h : Mariä pe -s) / **Marie** b. (t-c'h : Mariens) : [relij.] Maria b., Mari b. ; *die Jungfrau Maria*, an itron Varia b., ar Werc'hez b., ar Werc'hez Vari b., ar Werc'hez-Mamm b., ar Werc'hez dinamm b., ar Werc'hez dibec'hed b., ar Werc'hez santel b., itron ar gwerchezed b., mestrez ar gwerchezed b., rouanez ar gwerchezed

b., [merdead., relij.] steredenn ar mor b. ; *gepriesen sei die allerseligste Jungfrau Maria* ! ar Werc'hez Vari, meulet ra vezo ! ; *die unbefleckte Jungfrau Maria*, ar Werc'hez dinamm krouet b., ar Werc'hez digatar b., ar Werc'hez disaotr b., ar Werc'hez Vari bet krouet libr a bec'hed b. ; *die Jungfrau Maria Hilfe der Christen*, an Itron Maria a Wir Sikour b. ; *Heilige Maria, Mutter Gottes, bitte für uns Sünder*, santez Mari, mamm da Zoue, pedit evidomp-ni, pec'herien ; *Mariä Himmelfahrt*, gorroidigezh ar Werc'hez b., Gouel-Maria-Hanter-Eost g., Gouel-Maria-Kreiz-Eost g., gouel ar Werc'hez douget d'an Neñv g., gouel ar Werc'hez g., an Asompion b. ; *Mariä Lichtmess, Mariä Reinigung*, Gouel Maria-ar-Gouloù g., gouel ar Chandelour g., gouel ar Gouloù g., gouel Itron-Varia-ar-Gouloù g., gouel-Maria-C'hwevrer g. ; *Mariä Verkündigung*, Gouel-Maria-Veurzh g., Gouel-Maria-Meurzh g. ; *Fest Mariä Geburt*, Gouel-Maria-Gwengolo g., gouel ginivelezh ar Werc'hez g. ; *Gedächtnis der Schmerzen Mariens*, gouel ar Gendruet g. ; *Mariä Opferung*, gouel kinnigadur ar Werc'hez g., gouel-Maria-Viz-Du g. ; [relij.] *Kirche zum Gedächtnis der sieben Schmerzen Mariens*, iliz Itron-Varia ar seizh kleze b. ; *die Sieben Freuden Mariens*, ar seizh levezeg ; *Maria Lätitia*, Itron Varia a lid b., Itron Varia ar Joa b. ; *heilige Maria* ! Gwerchezh Vari ! Gwerchezh santel !

Mariahilfkirche b. (-,-n) : [relij.] iliz an Itron Varia a Wir Sikour b.

Marianne b. : Marianna b.

Maria-Johanna b. : Marjan b., Marjanig b.

Mariä-Schutz-und-Fürbitte-Kirche b. (-,-n) : [relij.] iliz an Itron Varia a Wir Sikour b.

Marienbild n. (-s,-er) / **Marienbildnis** n. (-ses,-se) : [relij.] 1. skeudenn ar Werc'hez b., skeudenn ar Werc'hez Vari b., skeudenn an Itron Varia b. ; 2. gwerchezh b. [*liester gwerch'hizi*], delwenn ar Werc'hez b., delwenn ar Werc'hez Vari b., delwenn an Itron Varia b.

Marienblatt n. (-s) : [louza.] bent-ar-Werc'hez g./b. [*Tanacetum balsamita*].

Marienblume b. (-,-n) : [louza.] beler-prad str. [*Cardamine pratensis*].

Mariendistel b. (-,-n) : [louza.] askol-brizh str.

Marienerscheinung b. (-,-en) : emziskouez ar Werc'hez g., gweledigezh ar Werc'hez g.

Marienfaden g. (-s,-fäden) : gwennig b., krañch-koukoug g. ; *Marienfäden hängen in der Heide rum*, steuñvet eo ar wennig war al lann.

Marienfest n. (-es,-e) : gouel an Itron Varia g.

Marienglas n. (-es,-gläser) : mika g., maen-skant g.

Marienkäfer g. (-s,-) : [loen.] buoc'han b., c'hwilig-Doue g., bivig-Doue b., buoc'hig an Aotrou Doue b., buoc'h-Doue b., buoc'hig-Doue b., yarig-Doue b., yarig an Aotrou Doue b., aelig-Doue g. [*liester aeledigoù-Doue*].

Mariengerke b. (-,-n) : 1. [louza.] dinamm str., gloanig g., gore-wenn b., inam str., pallennig-ar-Werc'hez g., louzaouenn-ar-Werc'hez b., lañjer-an-Aotrou-Doue b., trezoù-ar-Mabig-Jezuz lies. ; 2. [relij.] goulaoenn en enor da Vari b.

Marienkirche b. (-,-n) : [relij.] iliz an Itron Varia b.

Marienkörner lies. (-) : [louza.] askol-brizh str.

Marienröschen n. (-s,-) : [louza.] sae-ar-Werc'hez b., bleuñv-kilhog gwenn str., bokedoù-an-teureug lies.

Marienverehrung b. (-) : [relij.] devosion vras d'an itron Varia b., devosion vras d'ar Werc'hez b., azeulerezh an Itron Varia g., azeulerezh ar Werc'hez g.

Marienwürmchen n. (-s,-) : [loen.] buoc'han b., c'hwilig-Doue g., bivig-Doue b., buoc'hig an Aotrou Doue b., buoc'h-Doue b., buoc'hig-Doue b., yarig-Doue b., yarig an Aotrou Doue b., aelig-Doue g. [*liester* aeledigoù-Doue].

Marihuana n. (-s) : hachich g., maric'huana g., P. butundrol g., butun-nij g., marjan g.

Marille b. (-,-n) : [Bro-Aostria] abrikez str.

Marina b. (-,-s) : porzh-bageal g., marina g., porzh bigivale g., porzh baleantiz g.

Marinade b. (-,-n) : [kegin.] glec'h-gwinêgr g., soub g., soubadur g., hiliadenn b.

Marine b. (-,-n) : 1. merdeadurezh b., moraerezh g. ; *Kriegsmarine*, morlu g., merdeadurezh a vrezel b., merdeadurezh-vrezel b., arme-vor b. ; *sich bei der Handelsmarine melden*, mont war ar roll, enrollañ er verdeadurezh a genwerzh, enrollañ er verdeadurezh kenwerzh, mont e-touez ar vartoloded, mont da vartolod, kemer roll war ur vag kenwerzh, rollañ ; *seinen Wehrdienst bei der Marine leisten*, ober e goñje war vor ; *sich für zwölf Jahre (auf zwölf Jahre) bei der Kriegsmarine verpflichten*, sinañ ur respet a zaouzek bloavezh er moraerezh ; 2. [arz] morlivadur g., morlivadenn b.

Marinearsenal n. (-s,-e) : [lu] arsanañ ar morlu g. ; *das Brester Marinearsenal*, arsanañ ar morlu e Brest g.

Marineartillerie b. (-,-n) : [lu] kanolierzh mor g.

Marineattaché g. (-s,-s) : [lu] prezour morlu g.

Marinebild n. (-s,-er) : [arz] morlivadur g., morlivadenn b.

marineblau ag. : glas-mor, glas-martolod.

Marineflieger g. (-s,-) : nijer eus an aervorlu g.

Marinefliegerei b. (-) : mornijerezh g., moraerlestrerezh g., aervorlu g.

Marineinfanterist g. (-en,-en) : [lu] fuzuilhour-mor g., soudard-martolod g., soudard-mor g., martolod e troadegiezh ar morlu g.

Marineluftstreitkräfte lies. : [lu] nerzhoù an aervorlu lies., mornijerezh g., moraerlestrerezh g., aervorlu g.

Marineluftwaffe b. (-) : mornijerezh g., moraerlestrerezh g., aervorlu g.g.

Marinemantel g. (-s,-mäntel) : kaban g.

Marinemission b. (-,-en) : merdeadenn b.

Marineoffizier g. (-s,-e) : ofiser a vor g.

Marinestab g. (-s,-stäbe) : amiraliezh b.

marinieren V.k.e. (hat marinieren) : [kegin.] hiliañ, hiliennañ, lakaat e glec'h-gwinêgr.

Mariolatrie b. (-) : [relij.] devosion vras d'an itron Varia b., devosion vras d'ar Werc'hez b., azeulerezh an Itron Varia g., azeulerezh ar Werc'hez g.

Mariologe g. (-n,-n) : [relij.] mariologour g.

Mariologie b. (-) : [relij.] mariologiezh b.

Mariologin g. (-,-nen) : [relij.] mariologourez b.

mariologisch ag. : [relij.] mariologek, ... mariologiezh.

Marionette b. (-,-n) : margodenn b., merc'hodenn b., poupig g. ; *Marionetten vorführen*, merc'hodennañ.

Marionettenbühne b. (-,-n) : c'hoariva margodennoù g.

Marionettenspieler g. (-s,-) : margodennoù g., margodenn g., merc'hodenn g.

Marionettenspielerin b. (-,-nen) : margodennoùrez b., margodennerez b., merc'hodennerez b.

Marionettentheater n. (-s,-) : c'hoariva margodennoù g.

maritim ag. : 1. ... mor, morel, merdeadurezhel ; 2. ... an arvor, arvorel ; *maritimes Klima*, hin broioù an arvor b., hinad an arvor b., hinad veurvorel b.

Mark¹ b. (-,-) : [arc'hant.] mark g. [*liester* markoù]. ; *ein Zweimarkstück*, ur pezh daou vark g. ; *keine müde Mark haben*, na gaout kerz e nep tra, na gaout tra en e gerz, na gaout daou wenneg da deurel ouzh toull ur c'hi, na gaout ur gweneg toull war e anv, na gaout un diner toull war e anv, na gaout na diner na mell [Gregor], na gaout na diner na mezell, na gaout takenn ebet, bezañ diskantet (skañv, plat, ridet, treut, tanav, moan) e yalc'h, bezañ deuet e yalc'h da bladañ, na gaout ur gweneg en e gokezen, na gaout an disterañ moneiz, bezañ kras, bezañ kras an traoù gant an-unan, na gaout an hanter eus netra, bezañ erru skañv e yalc'h, bezañ aet e yalc'h d'an hesk, bezañ hep arc'hant, na vezañ gweneg toull ebet gant an-unan, na vezañ gweneg ebet el loch gant an-unan, bezañ berr war e gezeg, bezañ debret e gestenn gant an-unan, bezañ berr en e skeuliad, na gaout mui a voutloù, bezañ uzet e spilhenn, na gaout a segal ken, bezañ Fañch ar Berr gant an-unan, bezañ bihan pep tra gant an-unan, na ober na koar na mel.

Mark² b. (-,-en) : [istor] marz g., bevenn-difenn b. ; *die Mark Brandenburg*, marz Brandenburg g. (Gregor).

Mark³ n. (-s) : 1. [korf.] mel an eskern g., mel-askorn g., mel g., bouedenn b. ; *voller Mark*, bouedennek, bouedek, melek ; 2. [louza.] bouedenn b. ; *Mark von Tomaten*, koazhadur tomatez g. ; 3. [dre skeud.] *das geht mir durch Mark und Bein*, [dre fent] *das geht mir durch Mark und Pfennige*, kement-se a sank don em c'halon, kement-se a sank don ennon betek mel va eskern, kement-se a sko va c'halon betek ar vouedenn, kement-se a sko va c'halon betek ar bev ; *der Schrei ging mir durch Mark und Bein*, ar garm-se a dreantas ac'hanon betek mel va eskern ; *dieser eisige Wind geht einem durch Mark und Bein*, an avel yen-se a grog en dud ; *dieser eisige Wind geht mir durch Mark und Bein*, an avel put-se a ya drezon evel dre ur sil ; *diese Kälte geht mir durch Mark und Bein*, treantet on gant ar riv / skornet on gant ar riv (Gregor), morzet (kropet, grisiet, sonnet, kruget, paourentezet, paourentezus, nodet, gourdet, seizet, soret, frimet, kleret, pistiget, ridet, bav) on gant ar riv, o krugañ emañ gant ar riv, grisian a ran gant ar riv, treuzet on gant an anoued, kleret (frimet) eo va daouarn, rivet eo va sac'h, morzet on gant ar riv evel kegel va mamm-gozh, kropet on gant ar riv evel an naeron e-pad ar goañv, deuet eo va izili da vervel ouzhin gant ar riv, chom a ran pintet gant ar riv, sklaset on, emañ va revr o skornañ, riv am eus da gac'hat tachou, kreviñ a ran gant ar riv, tapout a ran paourentez, fritañ a ran gant ar riv, skarnilañ a ran gant ar riv, seizet eo va izili gant ar riv, sklaset on betek mel va eskern, sklaset on betek ibil va lagad ; *ins Mark getroffen*, feuket da vat (prop ha brav, brav ha kempenn) ; *an der Küste macht die Luft hungrig und der kalte Wind geht einem durch Mark und Bein*, an aod a zo naon ha paourentezus ; *er hat kein Mark in den Knochen*, n'en deus ket a vel en e eskern, n'eus ket a wad dindan e ivinoù, n'eus ket a wad en e wazhied, dour

eo a zo en e wazhied, gwad pouloudet en deus, hennezh a red gwad irvin (gwad panez) en e wazhied, n'eus dalc'h ebet ennañ.

markant ag. : heverk ; *markante Ereignisse*, penndarvoudoù lies., darvoudoù meur lies. ; *je mehr sie heranwachsen, desto markanter unterschieden sie sich äußerlich voneinander*, dre ma kreskent e teue disheñvel neuz dezho, goude ar bloavezhioù e oant disheñvelaet.

markdurchdringend ag. : 1. ranngalonus, mantrus, hag a ya betek mel an eskern ; 2. [trouz] skiltr.

Marke b. (-,n) : 1. merk g. ; *eingetragene Marke*, merk marilhet g., merk gwirioù miret warnañ g. ; *eine Marke nachmachen*, dambreziñ ur c'henderc'had marilhet, drevezañ ur c'henderc'had marilhet ; [kenw.] *er raucht eine feine Marke Zigarren*, butuniñ a ra segalennoù eus an dibab (diouzh an dibab, eus ar vegenn, eus ar gurunenn, a'r blein, a'r boulc'h, a'r choaz, kentañ troc'h, a'r gwellañ, eus ar gwellañ, a'r c'haerañ, dibab) ; *die beste Marke Wein*, chem meur g., gwellañ gwin a zo, gwin eus an dibab (diouzh an dibab, a'r gwellañ, eus ar gwellañ, eus ar finañ, eus ar vegenn, eus ar gurunenn, a'r blein, a'r choaz, a'r boulc'h, kentañ troc'h), gwin paper g., gwin dibab g. ; *was für eine Marke fährst du ?* petra eo merk da garr ? ; 2. *Briefmarke*, timbr g. ; 3. *Spielmarke*, jedouer g., jedaoer g., jedenn b. ; 4. tikedenn g., skritellig b., fichenn b., kartoñsenn b. ; 5. [sport] *eine neue Marke aufstellen, die alte Marke verbessern*, mont dreist ar rekord diwezhañ, skeiñ ur rekord d'an traoñ, pilat ar rekord diwezhañ, savelañ ur gourc'hoù, gourc'haouiñ, parfoeltrañ ur gourc'hoù, gwellaat ar rekord kozh, gwellaat ar rekord diwezhañ ; 6. plakenn b. ; *Hundemarke*, a) [melestr.] plakenn gi b. [*hag a ziskouez ez eo bet paet an tailhoù war ar chas*] ; b) P. [dre fent] plakenn anv b.

Markenartikel g. (-s,-) : traezenn heberzh b., traezenn eus an dibab b., traezenn diouzh an dibab b., traezenn a'r blein b., traezenn a'r choaz b., traezenn a'r boulc'h b., traezenn dibab b., kenderc'had merk g. [*liester traezoù*].

Markenbutter b. (-) : amann heberzh g., amann eus an dibab g., amann diouzh an dibab g., amann a'r blein g., amann a'r boulc'h g., amann dibab g.

Markenname g. (-ns,-n) : anv merk g.

Markenpiraterie b. (-) : dambrez kenderc'hadoù marilhet g., dambrez merkoù marilhet g., marmouzerzh kenderc'hadoù marilhet g., marmouzerzh merkoù marilhet g.

Markenware b. (-,n) : marc'hadourezh heberzh b., marc'hadourezh eus an dibab b., marc'hadourezh diouzh an dibab b., marc'hadourezh a'r blein b., marc'hadourezh a'r choaz b., marc'hadourezh a'r boulc'h b., marc'hadourezh dibab b.

Markenzeichen n. (-s,-) : 1. label g. ; 2. arouez verk b., ardamez g., merk g. ; *nachträglich angebrachtes Markenzeichen*, adverk g.

Marker g. (-s,-) : merker g.

Märker g. (-s,-) : annezad Brandenburg g., Brandenbourgad g.

markerschütternd ag. : 1. ranngalonus, mantrus, hag a ya betek mel an eskern ; 2. [trouz] skiltr.

Marketer g. (-s,-) : [istor] kantiner g., bitailher g., bevañser g.

Marketenderei b. (-,n) : kantina g., tinell b.

Marketerin b. (-,nen) : [istor] kantinerez b., bitailherez b., bevañserez b.

Marketing n. (-s) : marketing g., arwerzhouriezh b.

Marketingfachmann g. (-s,-leute/-männer) : arwerzhour g., arbennigour war ar marketing g.

Marketerie b. (-) : marelladur g., marellerezh g.

Marketeriekünstler g. (-s,-) : mareller g.

Markgraf g. (-en,-en) : [istor] markgraf g.

Markgräfin b. (-,nen) : [istor] markgrafezh b.

Markgrafschaft b. (-,en) : [istor] markgrafezh b.,

Markgrafwürde b. (-) : [istor] markgrafezh b.

Markhöhle b. (-,n) : [korf.] kan ar mel eskern g., kavenn ar mel b.

markieren V.k.e. (hat markiert) : 1. merkañ, aroueziañ, ardamezañ, dreistlinennañ, balizennañ, poeñtañ ; 2. [dre astenn.] pouezañ war ; 3. [dre skeud.] ober, en em lakaat da, c'hoari ; *den Dummen markieren*, ober al leue, ober an alvaon ; *den Uninformierten markieren*, reiñ da grediñ eur chomet hep bezañ titouret ; *den Ahnungslosen markieren*, en em lakaat da zen na oar doare na netra, ober e leue ; *den großen Herrn markieren*, c'hoari ar grobis, c'hoari e aotrou, c'hoari e vestr, ober e c'hrobis, ober e vraz, en em lakaat da vraz, ober e aotrou, ober brasoni, ober e galite ; *den reichen Mann markieren*, c'hoari e berc'henn ; *den Kenner markieren*, ober an den intentet-mat (Gregor), ober an hini a anavez mat an danvez ; *den feinen Pinkel markieren*, kac'hat uheloc'h eget e revr, bezañ bras an tamm gant an-unan, bezañ uhel an tamm en an-unan.

Markierung b. (-,en) : merk g., merkad g., merkadur g., arouez b., ardamez g.

Markierungszeichen n. (-s,-) : 1. merk g., merkad g., merkadur g., arouez b., ardamez g. ; 2. [nij.] balizenn b.

markig ag. : 1. nerzhus, kreñv, bagol ; 2. bouedennek, bouedek, melek.

märkisch ag. : brandenbourgat, Brandenburg.

Markise b. (-,n) : 1. stign g., apoueilh g., baled g., doublet g., markizenn b. ; 2. *sellit ouzh Marquise*.

Markknochen g. (-s,-) : askorn melek g.

Markscheide b. (-,n) : bonn g., maen-bonn g., bevenn b., harz g., maen-harz g.

Markscheider g. (-s,-) : mentoniour g., gwalennataer g., rahouenner g.

Markstein g. (-s,-e) : 1. bonn g., maen-bonn g., maen-harz g., harz g. ; 2. [dre skeud.] maen-bonn g., darvoud heverk en un argerzhad g. ; *ein Markstein in der Geschichte unseres Landes*, ur maen-bonn en istor hor bro g., un darvoud istorel a bouez bras evit hor brog., un darvoud bras en istor hor bro g., un darvoud meur en istor hor bro g., un devezh bras en istor hor bro g.

Markstück n. (-s,-e) : [moneiz] pezh ur mark g.

Markt g. (-es, Märkte) : 1. marc'had g., foar b. ; *Waren zum Markt bringen*, kas marc'hadourezh d'ar marc'had, foara marc'hadourezh ; *auf dem Markt verkaufen*, foara, difoarañ ; *auf den Markt gehen*, foaraat, mont d'ar foar, mont d'ar marc'had ; *den Markt verlassen*, difoarañ ; *regelmäßiger Besucher eines Marktes sein*, daremprediñ ur foar ; *Johannismarkt*, Foar Ouel-Yann b. ; *Michaelismarkt*, Foar Vikael b. ; *Blumenmarkt*, marc'had (plas) ar bleunioù g. (Gregor) ; *Viehmarkt*, foar al loened

b., marc'had (plas) ar chatal g. (Gregor) ; *Wochenmarkt*, marc'had sizhuniek g. ; *Jahrmarkt*, foar b., foar ar barrez b. ; *dienstags wird hier Markt abgehalten*, bep Meurzh e vez dalc'het marc'had amañ, bep Meurzh e vez marc'had amañ ; **2.** marc'had g., nevid g. ; *freier Markt*, marc'had frank g., nevid frank g., franknevid g., armerzh nevidel g., marc'had digor g., frankizegezh b. ; *auf den Markt bringen*, kenwerzhelañ ; *Arbeitsmarkt*, nevid al labour g. ; *vollkommener Markt*, kevezouriezh b., nevid kevezel g. ; **3.** [dre skeud.] *seine Haut zu Markte tragen*, **a)** lakaat e vuhez en argoll (en arvar), arvarañ e vuhez, en em lakaat war riskl e vuhez, en em lakaat war riskl a goll (da goll) e vuhez, en em lakaat e riskl da goll e vuhez, en em lakaat e dañjer (e-tailh, e pirlh) da goll e vuhez (Gregor), mont da vale war ar mor evit unan all, lakaat e vuhez en argoll evit tudañ all, tennañ riskloù war an-unan evit ober plijadur da dud all, klask e varv, kemer ur riskl bras, mont e-barzh genoù al louarn, tennañ tan (sachañ ar c'hravazh, sachañ ar c'harr) war e gein, en em fourañ e kudennoù, mont da graoña en ur vodenn fall ; **b)** en em ginnig war nevid al labour ; **c)** louvigezhiañ, en em wallañ, gastaouiñ, labourat evel gast, ober he forc'h, ober e bezh lâr, gwerzhañ he c'horf, gwerzhañ e gorf, mont da c'hast, bevañ diouzh he zoull ; **4.** [arc'hant] *grauer Markt*, marc'had damguzh g. ; **5.** [polit., istor] *gemeinsamer Markt*, marc'had kumun g., kenvarc'had g.

Marktanalyse b. (-,-n) : dielfennadenn varc'had b., dielfennadenn nevid b., elfennerezh an nevid g.

Marktanteil g. (-s,-e) : rann nevid b.

marktbeherrschend ag. : [kenwerzh] gourfouezus, pouezusañ, pennañ, mestr ar marc'had, mestr war ar marc'had, an tu kreñv gantañ war tachenn an nevid ; *er ist marktbeherrschend*, hennezh a zo ambilher an nevid.

Marktbericht g. (-es,-e) : feurioù ar sizhun g.

Marktbesucher g. (-s,-) : foarataer g.

Marktbude b. (-,-n) : stalig b., stal b., stand g.

markten V.gw. (hat gemarketet) : marc'hata.

marktfähig ag. : nevidadus, kenwerzheladus, hag a c'haller kenwerzhiañ, hag a c'haller kenwerzhelañ, hag a c'haller nevidañ.

Marktfähigkeit b. (-) : nevidadusted b., kenwerzhelezh b.

Marktflecken g. (-s,-e) : bourc'h b., bourk g., bourc'hadenn b., bourgadenn b., bourc'hig b., kêr b.

Marktforschung b. (-,-en) : studierezh an nevid g., elfennerezh an nevid g., dielfennadur ar marc'had b., dielfennadur an nevid b., marketing g., arwerzhouriezh b.

Marktfrau b. (-,-en) : marc'hadourez-red b., foranadez b., foaraourez b., P. [gwashaus] Mari-Forc'h b.

Marktführer g. (-s,-) : ambilher an nevid g.

marktgängig ag. : nevidadus.

Marktgerechtigkeit b. (-) : reizh keideskemmek b.

Marktgesezt n. (-es,-e) : savelenn an nevid b.

Markthalle b. (-,-n) : koc'hu g.

Markthändler g. (-s,-) : marc'hadour foran g., foraner g., foranad g., marc'hadour foar g., foaraour g.

Markthelfer g. (-s,-) : darbarer g., skorer g.

Marktkapitalismus g. (-) : kevalaouriezh kevezel b.

Marktlücke b. (-,-n) / **Marktnische** b. (-,-n) : boulc'h en nevid g., toull digor en nevid g. ; *eine Marktlücke erschließen*, kavout toull da werzhañ e varc'hadourezh, kavout toull da ziboullañ e varc'hadourezh, kavout tro da

werzhañ e varc'hadourezh, kavout fred (sav, digor, diskarg) d'e varc'hadourezh.

Marktplatz g. (-es,-plätze) : tachenn-foar b., tachenn-kêr b., marc'hallac'h g., foarlec'h g., plas-foar g., martered g., leurgêr b., leur b. ; *den Marktplatz verlassen*, difoarañ.

Markpreis g. (-es,-e) : priz diouzh feur ar marc'had g. ; *zum Marktpreis kaufen*, prenañ diouzh ar feur.

Marktregelung b. (-) : reolennadur an nevid g.

Marktschiff n. (-s,-e) : koch-dour g.

Marktschreier g. (-s,-) : marc'hadour-red g., marc'hadour foran g., foraner g., triakler g., foranad g., foaraour g., oprater g., kamolod g.

Marktschreierei b. (-) : triaklerezh g.

marktschreierisch ag. : diouzh giz ur c'hamolod, diouzh giz un triakler, diouzh giz ur foaraour, tabac'hus ; *marktschreierische Werbung*, daranvrezh tabac'hus g., bruderezh tabac'hus g.

Marktsignal n. (-s,-e) : blinker g., titourenn b. ; *sämtliche Marktsignale stehen auf Rot*, ruz eo ar blinkerioù.

Marktstand g. (-s,-stände) : stalig b., stal b., stand g.

Marktstudie b. (-,-n) : studiadenn varc'had b., studiadenn nevid b., dielfennadenn varc'had b., dielfennadenn nevid b.

Markttag g. (-s,-e) : foarvezh b., deiz marc'had g., foar b. ; *Vorabend eines Markttag*, gousper g.

Marktweib n. (-s,-er) : marc'hadourez-red b., foranadez b., foaraourez b., [gwashaus] Mari-Forc'h b.

Marktwert g. (-s) : priz an nevid g., gwerzh an nevid g., priz kenwerzh g.

Marktwirtschaft b. (-) : armerzh nevidel g., ekonomiezh varc'had b. ; *freie Marktwirtschaft*, armerzh frankizek g.

marktwirtschaftlich ag. : nevidel, diazezet war an armerzh nevidel.

Marktzettel g. (-s,-) : feurioù ar sizhun g.

Marktzins g. (-es,-e) : mizoù marc'hallac'h lies., mizoù plas foar lies.

Markung b. (-,-en) : **1.** bann g., dalc'h g., douaroù lies. ; **2.** marz g., takad war bord an harzoù g., tachenn tost d'an harzoù b., takad harzaouat g., takad harzoù g. ; **3.** stampilh g.

Markus g. : Mark g.

Markusevangelium n. (-s) : [relij.] *das Markusevangelium*, an aviel hervez sant Mark g., aviel sant Mark g.

Markusfliege b. (-,-n) / **Markushaarmücke** b. (-,-n) : [loen.] kelien-sant-Mark str.

Markusplatz g. (-es) : plasenn Sant Mark b.

Marlene b. : Mari Helena b., Maria Helena b., Mari Lena b., Mari Lenaig b.

Marlpfriem g. (-s,-e) / **Marlspieker** g. (-s,-) : [merdead.] spisour g., spig g., beskorn g.

Marmel g. (-s,-) : **1.** kanetenn b. ; **2.** [kozh] marbr g., maen-marbr g., marmor g.

Marmelade b. (-,-n) : [kegin.] koñfitur g., kaotigell b. ; *ein kleines Kind mit Marmelade füttern*, paskañ kaot d'ur bugel bihan.

Marmeladenfabrik b. (-,-en) : koñfiturerezh b.

Marmeladenherstellung b. (-) : koñfiturerezh g.

Marmelente b. (-,-n) : [loen.] kragell varelek b.

Marmelstein g. (-s,-e) : [kozh] marbr g., maen-marbr g., marmor g.

Marmor g. (-s,-e) : marbr g., maen-marbr g., marmor g.
Marmorarbeiter g. (-s,-) : marbrer g.
marmorartig ag. : marbrheñvel, marellek, gwazhennet, brizh, e doare ar marmor, a-zoare gant ar marmor, a-seurt gant ar marmor, marmorek.
Marmorbild n. (-s,-er) : delwenn varmor b., marbrenn b.
Marmorblock g. (-s,-blöcke) : blod marmor g.
Marmorbruch g. (-s,-brüche) : mengleuz varmor b., marbreg b.
marmorieren V.k.e. (hat marmoriert) : brizhellañ, marbrañ, marellañ, yalpañ, marmorekaat.
marmoriert ag. : brizhellet, brizhellek, brizhet, marbret, brizh, gwazhennet, marellek, marellet, marigellek, marmorekaet.
Marmorierung b. (-,-en) : brizhellañ g., brizhelladur g., marbrañ g., yalpadur g., marmorekaat g.
Marmorindustrie b. (-) : marbrerezh g., ijinerezh ar marbr g.
Marmorkuchen g. (-s,-) : [kegin.] gwastell wazhennek b.
marmorn ag. : ... marmor, ... marbr.
Marmorrochen g. (-s,-) : [loen.] rae c'hris b.
Marmorschleifer g. (-s,-) : marbrer g.
Marmorstatue b. (-,-n) : delwenn varbr b., marbrenn b.
Marmorwerk n. (-s,-e) : marbrerezh b.
marode ag. : flodac'het, erru fall, dirapar, en ur stad truek, darev da gouezhañ en e boull, darev da gouezhañ en e buch, en arvar da bilat, erru peñse.
Marodeur g. (-s,-e) : maraoder g.
marodieren V.gw. (hat marodiert) : maraodiñ.
Marodieren n. (-s) : maraoderezh g., maraodiñ g..
Marokkaner g. (-s,-) : Marokan g., Marokad g.
Marokkanerin b. (-,-nen) : Marokanez b., Marokadez b.
marokkanisch ag. : marokan, marokat.
Marokko n. : Maroko b.
Marone¹ b. (-,-n/Maroni) : [louza.] kistin-Roazhon str. ; *heiße Maroni*, kistin kras str.
Marone² b. (-,-n) [*peurvuiñ el liester*] : [louza.] bonedog gell g., boned-touseg gell g.
Maronenbaum g. (-s,-bäume) / **Maronenkastanie** b. (-,-n) : [louza.] gwez kistin-Roazhon str.
Maronenpilz g. (-es,-e) / **Maronenröhring** g. (-s,-e) : [louza.] bonedog gell g., boned-touseg gell g.
Maronit g. (-en,-en) : [relij.] maronit g.
Marotte b. (-,-n) : 1. margodenn b., merc'hodenn b., jak g. ; 2. boazenn b., sorc'henn b., stultenn b., albac'henn b., froudenn b., boemenn b., mania g. ; *er hat die Marotten eines Junggesellen*, doareoù ur paotr yaouank kozh a zo gantañ.
Marouflage b. (-,-n) : [tekn.] marouflerezh g., marouflañ g.
marouflieren V.k.e. (hat maroufliert) : [tekn.] marouflañ
Marquis g. (-,-) : markiz g.
Marquise b. (-,-n) : markizez b.
Mars¹ g. (-) : [steread., mojenn.] Meurzh g.
Mars² g. (-es,-e) : [merdead.] kastell-lestr g., kastell-gwern g., kastell g.
Marsbewohner g. (-s,-) : annezad Meurzh g., meurzhad g.
marsch estl : sav ! kuit ! lev ! war-raok ! en hent !
Marsch¹ b. (-,-en) : paludoù lies., plaenenn dichaladurioù mor b.

Marsch² g. (-es, Märsche) : 1. kerzh g., kerzhed g., bale g., baleadenn b., kerzhadenn b., kerzhadeg b., ergerzh g., ergerzhadeg b., ergerzhadenn b. ; *ein langer, beschwerlicher Marsch*, ur gerzhadenn hir ha poanüs b. un ergerzh hir ha poanüs g., ur gerzhadeg hir ha poanüs b., un ergerzhadeg hir ha poanüs b. ; *Tagesmarsch*, a) kerzhadeg un devezh b., kerzh un devezh g., kerzhadenn un devezh b., tennad-hent un devezh g. ; b) devezhiad kerzh g., devezhiad kerzhed g., devezhiad kerzhout g., devezh bale g., devezh hent g. ; *die Füße brannten ihm nach dem langen Marsch*, tanet e oa e dreid outañ goude keit hent (gant ar re gerzhed, gant ar c'herzhed re), edo ar verv en e dreid goude keit hent ; [polit., istor] *der lange Marsch durch die Institutionen*, an hir a gerzhadeg dre an ensavadurioù kevridik b. ; [son.] kan-bale g., ton-bale g., kanenn-vale b. ; *Trauermarsch*, kan-bale an Anaon g., kan-bale kañv, ton-bale kañv g., kanenn-vale ar re varv b. ; [lu] *vorwärts, Marsch !* war-raok, en hent ! ; *im Gleichschritt, Marsch !* war-raok, d'ar paz ingal ! ; *sich in Marsch setzen*, mont el lev (en hent), sterniañ da vont, kemer e hent, kemer penn an hent ; *in Marsch setzen*, loc'hañ, diloc'hañ, lakaat en hent, reiñ lusk (da), lakaat lusk (e), lakaat tro (e) ; 2. [dre skeud.] P. *jemandem den Marsch blasen*, reiñ anvioù d'u.b., huchal leoù-Doue war u.b., teuler ar seizh anv divalav war u.b., krial war-lerc'h u.b., lavaret e Bater d'u.b., sarmonal u.b., kontañ e Bater Noster d'u.b., sevel e loaioù d'u.b., reiñ e begement da glevet d'u.b., reiñ e stal d'u.b., reiñ e bak d'u.b., lardañ e billig d'u.b., ober un dañs hep soner d'u.b., ober ur rez d'u.b., ober un tamm katekiz d'u.b., kanañ e santa maria d'u.b., kanañ ar gousperoù d'u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., lavaret e begement d'u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., reiñ ur skandalenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., kannañ e roched (e gouez) d'u.b., kanañ ar mil seurt ruz gant u.b., langajal u.b., pec'hiañ war u.b., koueziañ e benn d'u.b. / kiviañ tonenn e benn d'u.b. (Gregor).
Marschall g. (-s, Marschälle) : [lu] marichal g. ; *Marschall von Frankreich*, marichal a Frañs g.
Marschallin b. (-,-nen) : [lu] marichalez b.
Marschallsrang g. (-s) : marichaliezh b.
Marschallstab g. (-s,-stäbe) : [lu] bazh varichal b., gwalenn varichal b.
Marschanzug g. (-s,-anzüge) : [lu] gwiskamant kerzhed g.
Marschbefehl g. (-s,-e) : [lu] urzh loc'hañ g., urzh mont en hent g.
marschbereit ag. : [lu] prest da vont en hent, pare da vont en hent.
marschfähig ag. : [lu] e stad da vont en hent, e-doare da vont en hent, e-tailh (a-du, e tres, e tu, war an tu, e tro) da vont en hent.
marschfertig ag. : [lu] prest da vont en hent, pare da vont en hent.
Marschfieber n. (-s) : [mezeg.] terzhienn ar paludoù b., kleñved ar paludoù g., malaria g.
Marschflugkörper g. (-s,-) : [lu] fuc'hell hirhedtenn b.
Marschgepäck n. (-s,-e) : [lu] stalabard kerzhed g.
marschieren V.gw. [*verb-skoazell sein* : ist marschiert] : kerzhed, dibunañ, ober ur gerzhadenn ; *die Truppen*

marschieren durch die Stadt, dibunañ a ra ar bagadoù soudarded d'ar paz ingal dre gêr ; *gegen den Feind marschieren*, mont a-raok war an enebourien, mont d'an enebourien ; *am Schluss des Zuges marschieren*, kerzhet en adrefñ.

Marschierer g. (-s,-) : kerzher g.

Marschkapelle b. (-,-n) : [sonerezh] bagad sonerien g.

Marschkolonne b. (-,-n) : [lu] lostad soudarded g.

Marschland n. (-s) : palud g., paludenn b.

Marschlied n. (-s,-er) : kan-bale g., kanenn-vale b.

marschmäßig ag. : [lu] 1. gwisket evit mont en hent ; 2. renket evit mont en hent.

Marschmusik b. (-,-en) : ton-bale g.

Marschordnung b. (-,-en) : [lu] renkadoù tri-ha-tri lies., renkennadoù tri-ha-tri lies.

Marschpause b. (-,-n) : [lu] poz g., pozadenn b., paouez g., ehan g., arsav g., harp g., astal g., harz g.

Marschrichtung b. (-,-en) : [lu] arroud g., roud g., durc'hadur g.

Marschroute b. (-,-en) : [lu] hentad da heuliañ hervez ar gourc'hemenn g., hent merket g.

Marschstrecke b. (-,-en) : [lu] 1. tennad-hent g., hentad g. ; 2. hent kerzhet g., hentad da heuliañ g.

Marschtempo n. (-s) : [lu] tizh kerzhet g., talm kerzhet g.

Marschverpflegung b. (-,-en) : [lu] bevañs evit an hentad g., bitailh evit an hentad g., pourveziou beaj lies., beajadurezh b. (Gregor).

Marschweg g. (-s,-e) [lu] hent kerzhet g.

Marshallplan g. (-s) : [istor] steuñv Marshall g.

Marseille n. : Marsilha b.

Marsgast g. (-es,-gäste) : [merdead.] gedour g., kasteller g.

Marsmensch g. (-en,-en) : annezad Meurzh g., meurzhad g.

Marssegel n. (-s,-) : [merdead.] gouel gastell b.

Marsstenge b. (-,-n) : [merdead.] gwern-gastell b.

Marstall g. (-s,-ställe) : marchosi ar roue g., marchosiad ar roue g., ti-kezeg ar roue g.

Marter b. (-,-n) : merzherinti b., merzherierezh b., merzheridigezh b., merzhererezh g., merzheriadenn b., boureverezh g., jahin g., jahinerezh g.

Marterer g. (-s,-) : bourev g., jahiner g.

Marterl n. (-s,-n) : [su Bro-Alamagn, Bro-Aostria] kalvar g.

martern V.k.e. (hat gemartert) : merzheriañ, merzherintiañ, boureviañ, jahinañ, reuziañ, gwanañ, tourmantiñ, heskinañ.

Martern n. (-s) : jahinerezh g., jahin g., boureverezh g., boureviadur g., merzheridigezh b., merzheriadenn b., merzherierezh g., merzherinti b., heskin g., heskinerezh g. ; *massenhaftes Martern*, merzheriadeg b., tourmant g.

Marterpfahl g. (-s,-pfähle) : post-jahinañ g., post ar jahin g.

Martertod g. (-s) : *der Martertod*, ar mervel evel merzher g.

Martha b. : Marta b.

martialisch ag. : brezelek, ... brezel.

Martin g. : Marzhin g.

Martingal n. (-s,-el-s) : [kezeg] lêrenn a zalc'h b.

Martingale b. (-) : [c'hoari] tun-gounit g.

Martinique n. : ar Martinik g.

Martinsfisch g. (-es,-e) : [loen.] yar-vor b.

Martinshorn® n. (-s,-hörner) : c'hwitellerez-tro b., kornboud g., boud g.

Martinstag g. (-s) : gouel sant Varzhin g.

Märtyrer g. (-s,-) : merzher g. ; *sie hatten beschlossen als Märtyrer zu sterben*, divizet o doa mervel evel merzherien, divizet o doa mervel evit ar feiz.

Märtyrerin b. (-,-nen) : merzherez b.

Märtyrerkrone b. (-,-n) : kurunenn a vezherinti b.

Märtyrerpalme b. (-,-n) : *die Märtyrerpalme*, bod palmez ar vezherinti g.

Märtyrertod g. (-s) : *der Märtyrertod*, ar mervel evel merzher g., ar mervel evit ar feiz g.

Märtyrertum n. (-s) : merzherinti b., merzherierezh b., merzheridigezh b., merzhererezh g.

Martyrium n. (-s) : 1. merzherinti b., merzherierezh b., merzheridigezh b., merzhererezh g., merzheriadenn b. ; *das Martyrium des heiligen Stephanus*, merzherenti sant Stefan b. ; 2. [dre skeud.] kalvar g., mezherenti b. ; *sein Leben war ein einziges Martyrium*, ur c'halvar e oa bet e vuhez evitañ.

Marxismus g. (-) : marksouriezh b.

Marxismus-Leninismus g. (-) : marksouriezh-leninouriezh b.

Marxist g. (-en,-en) : marksour g.

Marxistin b. (-,-nen) : marksourez b.

marxistisch ag. : marksour ; *marxistisch gefärbt*, marksidik, dezhañ ul liv marksour ; *marxistische Analyse*, dezrann marksour g.

marxsche(r,s) ag. : marksek, ... Karl Marx.

März g. (-es,-e) : Meurzh g., miz Meurzh g. ; *der erste März*, kala-Meurzh g. ; *dieses Jahr fällt der erste März auf einen Dienstag*, hevlene e vo Meurzh da Veurzh ; *ab März*, adalek miz Meurzh ; *im März*, e miz Meurzh, e Meurzh ; *Mitte März*, da hanter viz Meurzh, da hanter Veurzh, kerkent ha hanter Veurzh, gant hanter viz Meurzh, gant hanter Veurzh, war-dro hanter viz Meurzh, war-dro hanter Veurzh, e-kreiz miz Meurzh.

Märzbecher g. (-s,-) : [louza.] treuz-erc'h bras g., grizilhon gwenn g. [*Leucojum vernum*].

Märzbier n. (-s) / **Märzen** n. (-s) : bier uhelvervet miz Meurzh g.

Märzenbecher g. (-s,-) : [louza.] *sellit ouzh Märzbecher*.

Märzenbier n. (-s) : *sellit ouzh Märzbier / Märzen*.

Märzfeld n. (-s,-er) : [istor] bodadeg-veur ar vrezelourien da vare ar Verovinged b.

Märzfliege b. (-,-n) : [loen.] kelien-sant-Mark str.

Märzglöckchen n. (-s,-) : [louza.] treuz-erc'h bras g., grizilhon gwenn g. [*Leucojum vernum*].

Märzhaarmücke b. (-,-n) : [loen.] kelien-sant-Mark str.

Marzipan g. (-s,-e) : [kegin.] marzapan g., toaz alamandez g.

Märzschauer lies. / **Märzwetter** n. (-s) : kaouadoù miz Meurzh lies., skouflad ar goukoug g., stivelloù Meurzh lies., morzholioù miz Meurzh lies., kontelloù miz Meurzh lies [miz Meurzh gant e vorzholioù a zo ken gwazh hag an Ankoù, miz Meurzh gant e vorzholioù a laz al leueoù en o mammoù, Meurzh gant e gontelloù a gign ar saout hag al leueoù].

Masche b. (-,-n) : 1. mailh g., mailhenn b., poent g., brochennad b., kraf stamm g. [*liester* krafiou stamm,

krefen stamm], klav g. ; *eine Masche wieder aufnehmen*, adsevel ur poent en ul labour stamm, adober ur c'hraf (ur mailh) stamm, sevel ur poent, advailhañ ; *Maschen wieder aufnehmen*, lakaat e stamm war e reizh, sevel e boentoù, advailhañ ; *eine Masche abheben*, tremen ur mailh, tennañ ur mailh, ober ur mailh nebeutoc'h, diskar ur poent ; *eine Masche fallen lassen*, leuskel ur mailh (ur poent) da gouezhañ ; **2.** *Netzmasche*, mell roued g., mailh roued g., mailhenn b., lagadenn b., lagad g. ; **3.** [dre skeud.] P. *das ist eine Masche*, un apoue (ur bevez, ur misi) eo an dra-se, un taol kaer e ve ; *die Masche raushaben*, gouzout an taol (an dro, an tu, an tres, ar stok), bezañ kavet an tu (an dro, e dro, ar c'hraf, e avel, an dalc'h, ar skoulm, ar pleg), gouzout an arroud, gouzout an dres d'ober udb.

Maschendraht g. (-s,-drähte) : grilhaj g., roued-orjal b., treilheris g.

Maschendrahtzaun g. (-s,-zäune) : kael c'hrlhaj b.

maschenfest ag. : [gwia.] na c'hall ket en em zizober, na c'hall ket diflipañ, na c'hall ket dineudennañ, na c'hall ket freuzañ, na c'heller ket divailhañ.

Maschenweite b. (-,-n) : [tekn.] mailhadur g., ment ar mailhoù b., moull ar roued g.

Mascherl n. (-s,-n) : [Bro-Austria] balafenn b., pobelan g., aelig-Doue g., yarig-an-hañv b., aelig-hañv g., melvenn b.

maschig ag. : mailhek, mailhennek.

Maschin- [Bro-Austria] *sellit ouzh Maschinen-*.

Maschine b. (-,-n) : **1.** ardivink g., mekanik g., benveg g., gwikefre b., ijin g., ijinenn b. ; *er schreibt mit der Maschine*, skrivañ a ra gant ur mekanik ; *er schreibt Maschine*, skriverezañ a ra, bizskrivañ a ra ; *diese Maschine läuft vollautomatisch*, mont a ra an ijinenn-se en-dro hep emell an den ; *eine Maschine anwerfen*, reiñ lañs d'ur mekanik, plantañ tro en ur mekanik, lakaat ur mekanik da labourat, lakaat ur mekanik da vont en-dro, lañsañ ur mekanik, lakaat tro en ur mekanik ; **2.** [nij.] nijerez b. ; *die Maschine setzt zur Landung an*, war bradañ emañ an nijerez ; *den Fluggesellschaften geht durch den Kauf immer teurerer Maschinen der Atem aus*, dielc'hat a ra ar c'hompagnunezhioù kirri-nij o prenañ nijerezhioù keroc'h-kerañ ; **3.** P. keflusker g. ; **4.** P. [marc'h-tan] strakell b., strakerez b., c'hwil-tan g., pezh traouilh g.

maschinell ag. : mekanikel, ardivinkel, ... mekanik ; *maschinelle Übersetzung*, troidigezh emgefreak (dre gompoderezh) b., troidigezh ameilet dre urzhiataer b.

Maschinenanlage b. (-,-n) : ardivinkerezh b., ijineg b.

Maschinenarbeit b. (-,-en) : labour mekanikel g., labour dre ijinennoù g.

Maschinen-ausstattung b. (-,-en) : **1.** ardivinkadur g., aveerezh gant ijinennoù g. ; **2.** ardivinkadur g., ardivinkaat g.

Maschinenbau g. (-s) : trelloc'herezh g.

Maschinenbuchhalter g. (-s,-) : treorc'hader g.

Maschinenbuchhaltung b. (-) : treorc'haderezh g.

Maschinenfabrik b. (-,-en) : labouradeg trelloc'herezh b.

Maschinenführer g. (-s,-) : embreger ijinou g.

maschinengeschrieben ag. : bizskrivet, skriverezet.

maschinengestützt ag. : ameilet dre ur mekanik bennak ; *maschinengestützte Übersetzung*, troidigezh gant

skoazell un urzhiataer (gant skoazell ar c'hompoderezh) b., troidigezh ameilet dre urzhiataer b.

Maschinengewehr n. (-s,-e) : mindrailherez b. ; *leichtes Maschinengewehr*, mindrailherezig b. ; *mit einem Maschinengewehr beschießen*, mindrailhañ ; *mit einem Maschinengewehr schießen*, tennañ gant ur vindrailherez, malañ dir ; *das Knattern der Maschinengewehre*, strakerezh ar mindrailherezhioù g., strakadeg ar mindrailherezhioù b., ragach ar mindrailherezhioù g.

Maschinengewehrfeuer n. (-s) : tennoù mindrailherez lies.

Maschinengewehrschütze g. (-n,-n) : mindrailher g.

Maschinenhalle b. (-,-n) : ardivinkerezh b., sal an ijinou b., sal ar mekanikoù b., sal an ardivinkoù b.

Maschinenhammer g. (-s,-hämmer) : morzholier b., horzherez b.

Maschineningenieur g. (-s,-e) : ijinour trelloc'hour g.

Maschinenkunde b. (-) : ijin trelloc'hel g., ardivinkouriezh b.

maschinenlesbar ag. : **1.** dazlennus gant un urzhiater ; **2.** dazlennus gant ur mekanik.

Maschinenmeister g. (-s,-) : **1.** mestr ardivinker g., mestr mekaniker g. ; **2.** [c'hoariva] strammer g.

Maschinenöl n. (-s,-e) : eoul lardañ g.

Maschinenpark g. (-s,-s) : parkad ardivinkoù g., ijineg b.

Maschinenpistole b. (-,-n) : mindrailherezig b., pistolen-vindrailher b.

Maschinenraum g. (-s,-räume) : ardivinkerezh b., kambr an ijinou b., kambr ar c'haoterioù b.

Maschinensäge b. (-,-n) : heskennerezh b.

Maschinenschaden g. (-s,-schäden) : [merdead.] gwastadur an ijinennoù g.

Maschinenschlosser g. (-s,-) : junter mekaniker g.

Maschinenschreiben n. (-s) : bizskriverezh g., skriverezerezh g., skriverezañ g.

Maschinenschreiber g. (-s,-) : bizskriver g., skriverezer g., skoer-lizhiri g.

Maschinenschreiberin b. (-,-nen) : bizskriverez b., skriverezerezh b., skoezerezh-lizhiri b.

Maschinenschrift b. (-,-en) : skritur skriverezet g./b., skritur-voull b., skritur-moull g.

Maschinensprache b. (-,-n) : [stlenn.] areg ijinenn b.

Maschinenunterlage b. (-,-n) : sichenn un ijinenn b.

Maschinenwerkmeister g. (-s,-) : mestr mekaniker g.

Maschinenwerkstatt b. (-,-stätten) : atelier trelloc'herezh g.

Maschinenwesen n. (-s) : ijin trelloc'hel g., ardivinkouriezh b.

Maschinenzeitalter n. (-s,-) : [istor] marevezh an ardivinkadur g.

Maschinerie b. (-,-n) : **1.** micheraj g., ardivinkerezh g. ; **2.** [c'hoariva] stramm g. ; **3.** [gwaschhaus] troioù ha distroioù lies., itrikoù lies., ardivinkoù lies.

Maschinismus g. (-) : [istor] mekanikezh b., ardivinkezh b.

Maschinist g. (-en,-en) : **1.** ardivinkour g., mekaniker g. ; **2.** [c'hoariva] strammer g. ; **3.** [trenioù] blenier ar stlejerezh g., blenier stlejerezhioù g. ; **4.** [merdeadur.] pennvekaniker g.

Maser¹ g. (-s,-) : [tredan, fizik] maser g.

Maser² b. (-,-n) : brizhelladur g., gwazhenn b.
Maserholz n. (-es,-hölzer) : koad brizhellek g., koad gwazhennek g., koad brizhennek g.
maserig ag. : brizhellek, gwazhennek, brizhennek.
masern V.k.e. (hat gemasert) : brizhenniñ, brizhellañ, gwazhennañ ; *gemasert*, gwazhennek, gwazhennus, brizhellek, brizhennek.
Masern lies. : [mezeg.] ruzell b. ; *er hat die Masern*, gant ar ruzell emañ, klañv eo gant ar ruzell, ar ruzell a zo gantañ, stag eo ar ruzell outañ, dalc'het eo gant ar ruzell ; *die Masern bekommen*, tapout ar ruzell, skeiñ klañv gant ar ruzell, kleñvel gant ar ruzell.
Maserung b. (-,-en) : brizhelladur g., gwazhennadur g., gwazhennoù lies.
Maskaron n. (-s,-e) : maskl-bolz g.
Maske b. (-,-n) : 1. gweenn g., maskl g. ; *die Maske aufsetzen*, lakaat e vaskl, lakaat ur mouch dirak e zremm, en em vasklañ / en em vouchañ (Gregor) ; *die Maske abnehmen (lüften)*, lemel (sevel, tennañ) e vaskl, divouchañ (divasklañ) e zremm, divasklañ ; *jemandem die Maske abnehmen*, lemel e vaskl digant u.b., tennañ e vaskl d'u.b., sevel e vaskl d'u.b., divasklañ u.b. ; *Totenmaske*, maskl kañv g., maskl ar re varv g. ; 2. [dre skeud.] *die Maske von sich werfen*, en em ziskuliañ, diskuliañ e jeu, dispakañ e jeu, en em reiñ da anaout, sevel (lemel) e vaskl, diskouez e wir zremm, dizoleiñ e zremm, tennañ e vaskl, en em zivouchañ, diguzhat, diguzhañ, diskouez splann peseurt spered a geflusk an-unan, diskouez splann eus peseurt spered eur buhez, diskuliañ peseurt mennozh a zo en e spered, diskouez splann pet kompren a zo en an-unan ; *jemandem die Maske herunterreißen*, lemel e vaskl digant u.b., divasklañ u.b., lakaat war wel trubarderezh u.b., diskouez anat pilpouserezh u.b.
Maskenanzug g. (-s,-anzüge) : treuzwisk g., treuzwiskamant g.
Maskenball g. (-s,-bälle) : maskaradenn b., maskladeg b., bal masklet g., fest-noz termaji g.
Maskenbildner g. (-s,-) : [film, c'hoariva] dremmliver g.
Maskenbildnerin b. (-,-nen) : [film, c'hoariva] dremmliverez b.
Maskengrasmücke b. (-,-n) : [loen.] devedig-Rüppell g.
maskenhaft ag. : sonn, difiñv.
Maskenkleid n. (-s,-er) / **Maskenkostüm** n. (-s,-e) : treuzwisk g., treuzwiskamant g.
Maskenkrabbe b. (-,-n) : [loen.] krank-traezh g.
Maskenschafstelze b. (-,-n) : [loen.] kannerez velen penn du b.
Maskenspitzmaus b. (-,-spitzmäuse) : [loen.] minoc'h musk g.
Maskenstelze b. (-,-n) : [loen.] kannerez velen penn du b.
Maskenverleih g. (-s) : masklerezh b., stal feurmiñ treuzwiskamantoù b.
Maskenwürger g. (-s,-) : [loen.] pig-spern vailh b.
Maskenzug g. (-s,-züge) : dibunadeg ar meurlarjezenned (ar maskaradenned, ar maskladennoù) b., maskaradenn b., maskladeg b.
Maskerade b. (-,-n) : 1. dibunadeg ar meurlarjezenned (ar maskaradenned, ar maskladennoù) b., maskaradenn b., maskladeg b. ; 2. termaji g.

maskieren V.k.e. (hat maskiert) : masklañ, mouchañ.
V.em. **sich maskieren** (hat sich maskiert) : *sich (t-rt) maskieren*, en em vasklañ ; *sich (t-d-b) das Gesicht maskieren*, masklañ e zremm, lakaat ur maskl war e zremm.
maskiert ag. : masklet, mouchet e zremm, paket e benn gant ur maskl.
Maskierte(r) ag.k. g.b. : den masklet g., den masklet e zremm g., den mouchet e zremm g., den paket e benn gant ur maskl g., maskaradenn b., maskladenn b.
Maskierung b. (-,-en) : maskladur g., masklañ g., mouchañ g., treuzwisk g., dic'hizadur g.
Maskotte b. (-,-n) : maskodenn b.
Maskottchen n. (-s,-) : maskodennig b., maskodenn vihan b.
maskulin ag. : gourel.
Maskulinum n. (-s) : [yehz.] gourelezh b., reizh c'hourel b., furm gourel b.
Masochismus g. (-) : [mezeg.] mazoc'hegezh b.
Masochist g. (-en,-en) : [mezeg.] mazoc'heg g.
Masochistin b. (-,-nen) : [mezeg.] mazoc'hegez b.
masochistisch ag. : [mezeg.] mazoc'hek.
Maß¹ n. (-es,-e) : 1. muzul g., muzuliad g., mentelezh b., ment b., mentad b., moull g., goñvor g. ; *der Flächeninhalt und das Volumen sind Maße*, ar gorread hag an ec'honad a zo mentadoù ; *gutes Maß geben*, reiñ (lakaat, ober) muzul mat (Gregor), reiñ ur muzul raz, reiñ (lakaat) ar muzul bras, lakaat gres, reiñ ampl ; *ein gerütteltes Maß*, dreist muzul, dreist ar muzul, amplik-mat, ur muzuliad mat, ur muzul raz, ur muzul mat hag a ya dreist ar barr leun, ur barr g., ur muzul leun-mat g., ur muzul barr g. (Gregor) ; *in verkleinertem Maße*, ent bihanik, bihanaet e ventoù, a-vihan, a-skeul-vihan ; *nach Maß*, diwar vuzul, diouzh muzul, diouzh ar moull ; *ein Anzug nach Maß*, ur gwiskamant diwar vuzul g., un dilhad diouzh muzul g. ; *Maß nehmen*, ober muzul, ober muzulioù, muzuliañ, kemer muzul, kemer muzulioù, mentañ, notenniñ ar muzulioù ; *außerhalb der zulässigen Maße*, e-maez gobari ; *lichtes Maß*, kavrez b.
2. *in dem Maße wie (als) ...*, dre ma, a feur ma, seul ma, bep ma, diouzh ma, evel ma, hervez ma, a vuzul ma ; *in hohem Maße*, -kenañ, -meurbet, -tre, -mat, -kaer, -bras, -pitilh, -plaen, a-walc'h, gwall, da vat, dreist ar barr ; *in reichem (vollem) Maße*, a-builh, fonnus, sof-kont, gros, a-foziadoù, dreistkont, forzh pegement, a-forzh, stank, paot, paot-mat, dizamant, a-vordilh, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegen-mui, a-vern, a-vernioù, a-vernadoù, a-bezhiadoù, gras Doue, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, d'ober kouez ganto, evel dour eus ar vilin, stank evel ar raden, da rastellat, da reketiñ, ken na wic'h, ken a findaon, diouzh an druilh, a-druilhadoù, e-leizh, a-leizh, kement-ha-kement, amplik-mat ; *im höchsten Maße*, en derez uhelañ, dreist pal, dreist pep muzul ; *in einem gewissen Maße*, evit ur pezh, gant kemm ha ment, mui pe vui, tamm pe damm, muioc'h pe vui, muioc'h pe nebeutoc'h, mui pe nebeutoc'h, mui pe vihanoc'h, e keñver pe geñver, e poent pe boent, tu pe du, e tu pe du, en tu pe du, en un doare bennak, en ur mod, en ur mod bennak, e feson pe feson, mod pe vod, e doare pe zoare, koulz lavaret, evel pa lavarfed ; *sie haben die Erklärung in einem gewissen Maße*

verstanden, komprenet o deus an displegadenn mui pe vui, komprenet o deus an displegadenn muioc'h pe vui, komprenet o deus an displegadenn muioc'h pe nebeutoc'h, komprenet o deus an displegadenn mui pe nebeutoc'h, komprenet o deus an displegadenn mui pe vihanoc'h.

3. [dre skeud.] *der Mensch ist das Maß aller Dinge*, diouzh Mab-den e vez muzuliet pep tra ; *mit dem Maß, mit dem ihr messet, wird man euch wieder messen*, muzuliet e vo deoc'h gant an hevelep muzul ma vuzuilhit d'ar re all, muzuliet e vo deoc'h gant an hevelep balañsoù ha pouezioù ma vuzuilhit d'ar re all, roet e vo da bep hini hervez e vuzul, gant ar muzul a root d'ar re all e vo roet deoc'h, barnit ar re all evel ma fell deoc'h bezañ barnet, gant ar muzul ho po muzuliet e viot muzuliet ivez.

4. [dre skeud.] kont b., mol g., moull g., somm b., muzul g., kerreishter g., habaskter g., poell g., roudenn b., arroudenn b., pal g. ; *ohne Maß, über die Maßen, über alle Maßen*, divuzul, dreistmoder, hep moder, dreistmuzul, dreist-penn, hep kemm na ment, divent, dreist pep muzul, dreist-kemm, dreist-kont, dreist-goñvor, divoder ; *in solchem Maße, dass ...*, en arouez ma ... / en hevelep doare ma ... (Gregor), kement ha ken bihan ma, kement ha ken brav ma (ken), kement ... ken ..., kement ... ma ..., kement ... ken ..., kement ... ma ..., ken e ..., ken a ..., ken ma ..., ken na ..., betek ma ... ; *mit Maß*, ent-reizh, gant poell, hep re ; *Maß halten*, chom etre re ha re nebeut, mont dousik d'an traoù, bezañ fur ha kerreizh, mont goustad war an traoù, bezañ parfet (moder, plaen), na vont re bell (re lark) ganti, en em voullañ, gouzout moull, bezañ dilontek, bezañ dislontek ; *im Trinken Maß halten*, mont dousik d'an evajoù, mont goustad war an evajoù, evañ gant muzul, evañ gant furnez, diskouez furnez e-keñver an evañ, bezañ moder en evañ, evañ dre voder, evañ gant moder, en em voullañ a-fet evañ ; *das richtige Maß*, an hent etre g., ar muzul mat g., ar muzul etre re ha re nebeut g., an hent etre an daou g., ar moull g., ar furnez b. ; *er weiß, das richtige Maß einzuhalten*, hennezh a vez atav kempouez an traoù gantañ, plaen eo an den, hennezh a oar moull, hennezh a zo ur paotr fur ; *halte Maß in allen Dingen*, ret eo gouzout moull ; *das Maß ist gerüttelt voll*, leun-chouk eo ar muzul, leun-raz eo ar muzul, leun-barr eo ar muzul, re 'zo re, aet eo al loa dreist ar skudell, gwasket on evel un torch-listri, aet on diwar re, barr eo ar muzul / leun-chouk eo ar boezell (Gregor) ; *das Maß überschreiten*, mont re lark (re bell) ganti, mont dreist ar roudenn (an arroudenn, ar pal), mont er-maez eus ar park, lammat dreist ar c'hleuz, lammat dreist ar c'harzh, mont er-maez, mont dreist ar yev, direizhañ, lakaat war ar barr, mont dreist-penn.

Maß² b. (-,-) : *eine Maß Bier*, ur picherad bier g., ur chopinad vier b., ur chopinad bier g.

Massage b. (-,-n) : leuñvad g., leuñvin g., meratad g., merata g., dorloerezh g., dorlo g., merataerezh g.

Massagesalon g. (-s,-s) : leuñverezh b., dorloerezh b., merataerezh b.

Massagestab g. (-s,-stäbe) : [dre flourlavar] froumleuñver b.

Massaker n. (-s,-) : drailh g., diframmadeg b., lazhadeg b., muntradeg b., aer b., etrelazhidigezh b., frigas g., frigasenn b., karnaj g.

massakrieren V.k.e. (hat massakriert) : lazhadegañ, drailhañ.

Maßangabe b. (-,-en) : mentlizh g., mentlizhad g. ; *Maßangaben eintragen*, mentlizhañ ; *Plan mit eingetragenen Maßangaben*, steuñv mentlizhet g.

Maßanzug g. (-s,-anzüge) : gwiskamant diwar vuzul g., dilhad diouzh muzul g.

Maßarbeit b. (-,-en) : labour diwar vuzul g., labour diouzh muzul g.

Masse b. (-,-n) : 1. tolzenn b., tolzennad b., tolz g. ; *die Erdmassen rutschten bis in den Hof*, rampet e oa ar pakadoù douar er porzh, diruilhal a reas an tolzennoù douar betek ar porzh, disac'hañ a reas an tolzennadoù douar er porzh, foeret e oa an tolzennadoù douar d'ar porzh ; *sie wurden unter Schneemassen verschüttet*, goloet (beuzet, kufunet) e oant bet gant tolzennoù erc'h ; *eine zähflüssige Masse*, un dolzennad flibous b., un dolzenn c'hludek b. ; *Luftmasse*, tolzennad aer b., ec'honenn aer b. ; P. *eine Masse Geld verdienen*, ober krazadenn, ober e graf (e fagodenn, e eost, e ran), ober god, ober godell, ober yalc'h, ober fortun, ober ur fortun, fortuniañ, ober berzh, ober struj, redek an dour d'e vilin, ober mat, gounit arc'hant bras, tapout gant an-unan, tapout forzh gwenneien, rastellat arc'hant, gounit (sevel) arc'hant bras, lardañ, lartaat, gounit (sevel) arc'hant mat, dastum arc'hant dre an nor ha dre ar prenestr, dastum arc'hant a-vozadoù, ober aour gant morzholioù, dastum forzh arc'hant, gounit arc'hant evel ober glav, ober arc'hant war an oaled, ober arc'hant forzh pegement, ober arc'hant ken-ha-ken, ober arc'hant ken-ha-kenañ, ober arc'hant kenañ-kenañ, ober arc'hant mui-pegen-mui, dastum arc'hant evel ur mengleuzier, dastum arc'hant gant ar rozell, dastum kregin gant ar rozell, dastum arc'hant a-foziadoù, bastañ mat pep tra evit an-unan ; [sevel loened] *Klasse statt Masse*, *Rasse statt Masse*, *Rasse und Klasse statt Masse*, unan mat a zo gwelloc'h eget daou fall.

2. braz g., lodenn vrasañ b., kalz g., yoc'h b., bordilh g., tolz g. ; *die Masse der Bevölkerung*, ar braz eus ar boblañs g. ; *die breite Masse*, al lodenn vrasañ eus an dud b., ar c'halz muiañ eus an dud g., an druilh bras g., ar yoc'h b. ; *die Masse der Truppen*, ar braz eus an arme g.

3. [fizik] tolz g. ; *die Kraft und die Masse sind physikalische Größen*, mentennoù fizikel eo an nerzh hag an tolz ; *kritische Masse*, tolz eizhik g.

Maßeinheit b. (-,-en) : unanenn vuzuliañ b.

Massenabsatz g. (-es,-absätze) gwerzhidigezh a gementadoù bras b.

Massenandrang g. (-s) : mor a dud g., lanvad tud g., pezhad tud g., mac'h bras a bobl g.

Massenangriff g. (-s,-e) : argadadeg vras g., arsailhadeg veur b.

Massenanziehung b. (-) : [fizik] kerc'hellerezh g.

Massenarbeitslosigkeit b. (-) : dilabour puilh e-touez ar boblañs g., dilabour stank e-touez ar boblañs g., dilabour bras g., dilabour a-yoc'h g., dilabour yoc'hek g.

Massenartikel g. (-s,-) : traezenn (marc'hadourezh) aozet a-steud b., traezenn (marc'hadourezh) aozet diouzh an druilh (a-druilhadoù) b.

Massenaufgebot n. (-s,-e) : tolpad mat a soudarded g.

Massenaushebung b. (-,-en) : galvadeq veur b.

Massenbeförderungsmittel n. (-s,-) : benveg treuzdougen boutin g., araez treuzdougen boutin g., benveg treuzdougen a-stroll g., araez treuzdougen a-stroll g.

Massenbetrug g. (-s) : touelladeg b., bratellerezh a-yoc'h g., bratellerezh a-skeul-vras g.

Massenbewegung b. (-,-en) : [polit.] luskad politikel gwerinel g., emsav gwerinel g., emsav diazezet war ar yoc'h g., aozadur yoc'hek g.

Massenelend n. (-s) : tavantegezh a-yoc'h b., tavantegezh yoc'hek b., tavantegezh puilh e-touez ar boblañs b., paouerezh puilh e-touez ar boblañs b., dienez vrasañ b., paourentez an ezhommekañ b., paourentez vras b., paourentez du b., paourentez ruz b., mizer zu b., mizer ruz b., kernez b., berrentez b., estrenvan b., bouilhenn b.

Massenentlassung b. (-,-en) : ezfreadeg a-yoc'h b., ezfreadeg yoc'hek b.

Massenerzeugung b. (-) : produerezh diouzh an druilh (a-druilhadoù) g., produerezh a gementadoù bras g.

Massenerziehung b. (-) : tolpdiroadur g., diorroadur yoc'hek g.

Massenexport g. (-s,-e) : ermaeziadeg b.

Massenfabrikation b. (-) / Massenfertigung b. (-) : produerezh diouzh an druilh (a-druilhadoù) g., produerezh a gementadoù bras g.

Massenflucht b. (-,-en) : tec'hadeg b., tec'hadeg veur b.

Massengenesung b. (-,-en) : gwelladeg b.

Massengrab n. (-s,-gräber) : bez boutin g., karnel b. ; *die Massengräber von Katyn*, karnelioù Katin lies.

Massengymnastik b. (-,-en) : fiñvadeg b.

massenhaft ag. : puilh, stank, doues, yoc'hek ; *massenhaftes Marten*, merzheriadeg b. ; *massenhaftes Erhängen*, krougadeg b. ; *massenhaftes Morden*, diframmadeg b., lazhadeg b., muntradeg b.

Adv. : a-steud, a-steioù, a-leizh, a-vordilh, a-zruilh, a-zruilh, a-flav, a-vern, a-vernioù, a-vernadoù, a-vil-vern, a-bezhiadoù, puilh, diouzh an druilh, a-druilhadoù, a-dolpad, a-gerzh, a-niver, a-vac'h, a-yoc'h, a-fonn, a-vras.

Massenheilung b. (-,-en) : gwelladeg b.

Massenillusion b. (-,-en) : touelladeg b.

Massenimmigration b. (-,-en) : enbroadeg b.

Massenimport g. (-s,-e) : enbroadeg b.

Masseninformation b. (-,-en) : stlennañ a-yoc'h g., bordilhstlenn g., tolpstlenn g., yoc'hstlenn g.

Masseninstinkt g. (-s,-e) : strolladuster g., bagaduster g., anien strolladus b., doug strollidik g.

Massenkarambolage b. (-,-n) : pezh mell stokadeg kirri g., pezh mell kenstokadeg g.

Massenkonsum g. (-s) : bevezñ a-vern g.

Massenkultur b. (-) : tolpstuziadur g., tolpsevenadur g., kultur a-yoc'h g., sevenadur a-yoc'h g.

Massenmedien lies. : yoc'hstlenn g., masmediaoù lies., mediaoù lies., mediennoù lies., dreennoù ar stlenn lies., bordilhhanteradoù lies., yoc'hhanteradoù lies., tolphanteradoù lies.

Massenmord g. (-s,-e) : drailh g., diframmadeg b., lazhadeg b., muntradeg b., aer b., etrelazhidigezh b., steudlazhidigezh b., frigasenn b., frigas g., karnaj g., gwall garnaj g.

Massenmörder g. (-s,-) : steudlazher g.

Massenmörderin b. (-,-nen) : steudlazherez b.

Massenpanik b. (-,-en) : spontadeg b., kenvalbori b.

Massenproduktion b. (-,-en) : produerezh diouzh an druilh (a-druilhadoù) g., produerezh a gementadoù bras g., kenderc'h a-steudad g., kenderc'h steudadel g.

Massenschwund g. (-s,-e) : [fizik] koll tolz g.

Massenspeicher g. (-s,-) : [stlenn.] memor a dolp g./b.

Massenspektroskopie b. (-) : [fizik] skalfadsellerezh tolz g., spektroskopiezh tolz b.

Massentierhaltung b. (-,-en) : sevel loened askoridik g., sevel loened a-yoc'h g.

Massentourismus g. (-) : touristerezh puilh g., touristerezh yoc'hek g.

Massenverhaftung b. (-,-en) : skrapellati g., skrapadeg b., skrap g.

Massenvernichtung b. (-,-en) : distrujadeg b., distruj a-vras g.

Massenvernichtungsmittel n. (-s,-) : [lu] arm distruj a-vras g.

massenweise Adv. : a-steud, a-steioù, a-leizh, a-vordilh, a-zruilh, a-zruilh, a-flav, a-vern, a-vernioù, a-vernadoù, a-bezhiadoù, a-dolzennoù, a-vil-vern, puilh, diouzh an druilh, a-druilhadoù, a-dolpad, a-gerzh, a-niver, a-vac'h, a-yoc'h, a gementadoù bras, a-vras, a-rumadoù.

Massenwurfsendung b. (-,-en) : [kenwerzh] koulzad trebostañ g., trebosterezh g.

Massestecker g. (-s,-) : [tredan.] douarged g.

Masseur g. (-s,-e) : leuñvour g., dorloer g., merataer g.

Masseurin b. (-,-nen) / **Masseuse** b. (-,-n) : leuñvourez b., dorloerez b., merataerez b.

Maßgabe b. (-,-n) : *nach Maßgabe einer Sache*, hervez udb, o klotañ gant udb, diouzh udb, e kenfeur gant udb ; *mit der Maßgabe, dass ...*, war an diviz ma ..., warbouez ma ..., nemet ma ..., gant ma ...

maßgebend ag. / **maßgeblich** ag. : pouezus-kenañ, gourfouezus, hollbouezus ; *maßgebend sein, maßgeblich sein*, talvezout war an traoù all, bezañ ar reolenn bouezusañ, bezañ trec'h d'an traoù all, trec'hiñ war an traoù all ; *die Außenfassade ist für das Erscheinungsbild eines Hauses maßgebend*, an tu diaraok a zo pouezus-meurbet evit gwel un ti, an tu diaraok a zo pouezus-meurbet evit gweled un ti.

maßgefertigt ag. : diwar vuzul, diouzh muzul ; *ein maßgefertigter Anzug*, ur gwiskamant diwar vuzul g., un dilhad diouzh muzul g.

maßgerecht ag. : diouzh ar moull ; *ein maßgerecht angefertigter Stuhl*, ur gador graet diouzh ar moull b.

maßgeschneidert ag. : diwar vuzul, diouzh muzul ; *ein maßgeschneiderter Anzug*, ur gwiskamant diwar vuzul g., un dilhad diouzh muzul g.

Maßholder g. (-s,-) : [louza.] skav-gwrac'h-rabl str.

massieren¹ V.k.e (hat massiert) : leuñvin, merata, dorloñ ; *sich (t-d-b) die Kopfhaut massieren*, ober ur frotañ da donenn e benn, merata tonenn e benn ; *sich (t-d-b) den Bauch massieren*, tremen mont-dont e zaouarn war e gof, frotañ e gof.

massieren² V.k.e (hat massiert) : [lu] tolpañ, bodennañ, strollañ, kenstrollañ.

Massieren n. (-s) : [mezeg.] leuñvin g., dorloerezh g., dorlo g., merataerezh g., merata g.

Massierung b. (-,-en) : [lu] tolpadur g., bodennañ g., strollerezh g.

massig ag. : postek, tolzennek, fetis, korfek, dotu, mellek, olifantel, olifantheñvel, piltosek, pounner, pout, tuzum.

Adv. : P. kalz, sof-kont, gros, a-foziadoù, a-builh, fonnus, stank, dreistkont, paot, forzh pegement, diouzh an druilh, a-druilhadoù, dizamant, a-leizh, e-leizh, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegen-mui, paot-mat, a-fonn, a-yoc'h, a-vil-vern.

mäßig ag. : **1.** madik a-walc'h, etre, peuzvat, hent-etre ; *ein mäßiger Schüler*, ur skoliad peuzvat (madik a-walc'h, etre) g. ; *mäßige Freude*, damlevenez b. ; **2.** dereat, reizhik, moder ; *mäßige Preise*, prizioù dereat (reizhik) lies. ; *mäßige Brise*, avel vat g. ; **3.** kerreizh, dilontek, dislontek, emziouerus, dirwestel, moder.

Adv. : **1.** a-zoare, a-feson ; **2.** ent reizh, nebeut, nebeudik, gant moder, dre voder, -moder ; *mäßig erfreut*, damlouen ; *mäßig geheizt*, tommet-moder ; *mäßig essen und trinken*, bezañ moder en debriñ hag en evañ, debriñ hag evañ dre voder, mont dousik d'ar boued ha d'an evajoù, mont goustad war ar boued hag an evajoù, debriñ hag evañ gant muzul, debriñ hag evañ gant furnez, diskouez furnez e-keñver an debriñ hag an evañ, en em voullañ a-fet debriñ hag evañ, ren ur vuhez plaen ha reoliet-mat war an debriñ hag an evañ, renabliñ gant e voued hag an evajoù.

mäßigen V.k.e. (hat gemäßigt) : habaskaat, kerreishaat, moderiñ, sioulaat, furaat, reizhañ, dousaat, klouaraat, souplaat, ameniñ.

V.em. : **sich mäßigen** (hat sich (t-rt) gemäßigt) : **1.** habaskaat, habaskaat d'an-unan, ameniñ, plegañ e santimant, parfetaat, gwellaat, mont war well, gwaskañ war e imor, kabestrañ e imor, plegañ e imor, derc'hel plaen e spered, derc'hel war e imor, derc'hel gant an-unan, sioulaat, furaat, distanañ d'an-unan, dousaat, ameniñ, en em voderiñ ; **2.** *sich in etwas (t-d-b) mäßigen*, mont dousik d'udb, bezañ moder en udb, mont goustad war udb, ober udb gant muzul, ober udb gant furnez, diskouez furnez e-keñver udb, en em voullañ a-fet udb.

Massigkeit b. (-,-en) : korfelezh b., piltosegezh b., tuzumder g., tuzumded b., tolzennegezh b., fetister g., fetisted b.

Mäßigkeit b. (-,-en) : kerreizhded b., kerreizhder g., kerreishted b., kerreishter g., goñvoregezh b., muzul g., moull g., poell g., emziouer g., dirwest g., dilontegezh b., dislontegezh b., embleustrerezh g., emvirezh g., dalc'h g., moder g.

Mäßigung b. (-) : kerreizhded b., kerreizhder g., kerreishted b., kerreishter g., goñvoregezh b., muzul g., moull g., dilontegezh b., habaskadur g., habaskadenn b., moder g., poell g. ; *die Mäßigung beim Essen und beim Trinken*, ar moder en debriñ hag en evañ g.

massiv ag. : **1.** tolzennek, fetis, pounner, tev, kreñv, postek, lourt, mellek, tuzum, korfek ; **2.** taer-ha-taer ; **3.** puilh, stank, doues, a-yoc'h, yoc'hek ; *massive Einfuhr*,

enbroadeg b. ; *massive Ausfuhr*, ermaeziadeg b. ; [istor, SUA] *massive Vergeltung*, rebourserezh hollek g., dialgerc'h yoc'hek g. ; **4.** *massives Gold*, aour rik g., aour fetis g. ; *massive Eiche*, derv fetis g.

Massiv n. (-s,-e) tolzennad b., tolzenn b. ; *Bergmassiv*, tolzennad-venezioù b., menezeg b., torosad g. ; *das Armorikanische Massiv*, torosad Arvorig g.

Massivbau g. (-s,-ten) [tisav.] savadur mein leun g., savadur mein fetis g., ti savet gant mein leun g., ti savet gant mein fetis g.

Massivholztür b. (-,-en) : dor leun b., dor koad fetis b.

Massivreifen g. (-s,-) : [tekn.] bandenn-rod leun b.

Maßkrug g. (-s,-krüge) gwerenn-vier ul litrad b., chop bier g.

maßlich ag. : mentel.

Maßlieb n. (-s,-e) / **Maßliebchen** n. (-s,-) : [louza.] boked-hañv g., tommheolig g., tro-heol b.

maßlos ag. : divuzul, divoder, hep moder, dreistmoder, dreistmuzul, dreist-penn, hep kemm na ment, dreist pep muzul, dreistkemm, dreistkont, dreist-goñvor, diharz, divent, dijaoj, didermen, harz ebet dezhañ, diroll, direol, bras-divent, bras-divuzul, ec'hon, egorant, hep moull ebet.

Adv. : -kenañ, -meurbet, hep moull ebet, betek re, kalz re, dreistmoder, divoder, hep moder, dreistmuzul, dreistment, dreist ar pal, dreist-goñvor, abominapl, spontus, evel n'onn doare petra, dreistkont, dreistkemm, dreist pep muzul, divent, dreistkred, dreist-penn, dreistreizh ; *maßlos übertreiben*, mont dreist-penn.

Maßlosigkeit b. (-) : divuzul g., dreistmuzul g., divoderezh g., diventelezh b., didermenelezh b., divent g./b., diharz g., divuzul g.

Maßnahme b. (-,-n) : muzul g., diarbenn g., diwall g., evezh g., difenn g., darbar g., pourchas g. ; *Maßnahmen gegen etwas treffen (ergreifen)*, arbenniñ ouzh udb, diarbennekaat udb, diarbenn udb, ober (kemer) e ziardennoù a-enep udb, mont en diarbenn d'udb, kemer an evezhioù ret a-enep udb, kemer diardennoù (difennnoù, diwalloù) a-enep udb, ober e ziwalloù a-enep udb, ober e zifennnoù a-enep udb, ober e gempennnoù a-enep udb, reoliañ a-enep udb, kemer e renkoù rak aon ouzh ur gwall bennak, ober diardennoù a-enep udb., ober e bourchasoù evit diarbennekaat udb, en em vuchiñ a-enep udb ; *alle notwendigen Maßnahmen treffen*, kemer an holl evezhioù ret, ober an holl ziardennoù ret, kemer an holl ziardennoù (an holl zifennnoù, an holl ziwalloù) kevazas, ober kement a zo ret ; *geeignete Maßnahmen*, diardennoù hag a glot gant ar blegenn lies., darbaroù kevazas lies., diardennoù kevazas lies., diardennoù mat lies., difennnoù a-zoare lies., evezhioù dereat lies., diwalloù a-dailh lies., evezhioù a-feson lies., diardennoù rekis lies., diardennoù azas lies. ; *diskriminierende Maßnahmen*, reolennoù (diardennoù) hag a ra gaou ouzh tud 'zo lies., darbaroù gwallziforc'hus lies., diardennoù gwallziforc'hus lies., gwallziforc'h g. ; *soziale Maßnahmen*, diardennoù war an dachenn sokial lies., darbaroù sokial lies. ; *flankierende Maßnahmen*, diardennoù skoazell lies., darbaroù skoazell lies. ; *vertrauensbildende Maßnahmen*, diardennoù da c'hounit fiziañs an dud lies., darbaroù da c'hounit fiziañs an dud

lies. ; *lebenserhaltende Maßnahmen um jeden Preis*, arloup yac'hadel g.

Maßregel b. (-,-n) : muzul g., diarbenn g., diwall g., evezh g., difenn g., pourchas g., darbar g. ; *Maßregeln gegen etwas treffen (ergreifen)*, arbenniñ ouzh udb, diarbennekaat udb, diarbenn udb, ober (kemer) e ziabennoù a-enep udb, ober e ziwalloù a-enep udb, ober e zifennoù a-enep udb, ober e gempennoù a-enep udb, mont en diarbenn d'udb, kemer an evezhioù a-enep udb, kemer diabennoù (difennoù, evezhioù, diwalloù, darbaroù) a-enep udb, reoliañ a-enep udb, ober diabennoù a-enep udb., ober e bourchasoù evit diarbennekaat udb.

maßregeln V.k.e. (hat gemäßregelt) : *jemanden maßregeln*, a) kastizañ u.b. ; b) teñisañ u.b. a-zoare, ober trouz d'u.b., ober kroz d'u.b., krozal d'u.b., krozal u.b., ronkal ouzh u.b., kribañ e benn d'u.b., gourmachiñ u.b., reiñ ur skandalenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., gwalarniñ u.b., skandalat groñs u.b., noazout u.b., kelenn c'hwerv u.b., kas d'u.b., kavailhañ u.b., rezoniñ u.b., bezañ e brete ouzh u.b., ober ur charre d'u.b., ober e c'hourc'hemennoù d'u.b., kaout ger ouzh u.b., ober chikan d'u.b., ober dael ouzh u.b., gourdrout u.b., gourdrout gant u.b., gourdrout war-lerc'h u.b., ober brud d'u.b., lavaret e begement d'u.b., reiñ e stal d'u.b., kannañ e gouez d'u.b., kannañ ar mil seurt ruz gant u.b., ober gourdroutoù reut d'u.b., lardañ e billig d'u.b., plantañ kentel gant u.b., sevel e loaioù d'u.b., reiñ e begement da glevet d'u.b., reiñ e bak d'u.b., reiñ ur walennad d'u.b., plantañ micher en u.b.

Maßregelung b. (-,-en) : 1. kastiz g. ; 2. teñsaden b., kroz g., tabut g., bazhad b., kelenn c'hwerv b., trouz g.

Maßschneider g. (-s,-) : kemener g.

Maßschneiderin b. (-,-nen) : kemenerez b.

Maßstab g. (-s,-stäbe) : 1. skeul-vent b., dezverk barn g., mentelezh b., skeuliad b. ; *in großem Maßstab*, a-vras, a-skeul-vras, a-yoc'h, a-galz, a-vern, a-vernioù, a-verniadoù, a-vil-vern, a-bezhiadoù, forzh pegement, sof-kont, gros, a-foziadoù, dreistkont, a-vordilh, a-builh, paot, paot-mat, stank, diouzh an druilh, a-druilhadoù, e-leizh, dizamant, a-leizh, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegem-mui, a-forzh, d'ober kouez ganto, evel dour eus ar vilin, stank evel ar raden, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, da rastellat, da reketiñ, ken na wic'h, ken a findaon, pezh a garer, a-fonn ; *in kleinem Maßstab*, a-vihan, a-skeul-vihan ; *die anderen nach seinen eigenen Maßstäben beurteilen*, muzuliañ spered ar re all gant e walenn e-unan, mont diouzh an-unan d'ar re all, barn ar re all diouzh an-unan ; *man kann etwas und etwas nicht mit dem gleichen Maßstab messen*, n'eus keñver ebet etre udb hag udb all ; 2. reolenn dereziet b.

maßstäblich ag. / **maßstabgerecht** ag. / **maßstabgetreu** ag. / **maßstabsgerecht** ag. : a-skeul ; *maßstäbliches Modell*, *maßstabgetreues Modell*, lunell b. **maßstabsgleich** ag. : kenskeul an eil gant egile.

maßvoll ag. : reizh, dereat, kempouezek, kerreizh, moder.

Adv. : ent reizh, nebeut, nebeudik, gant moder, dre voder, -moder, hep re ; *maßvoll geheizt*, tommet-moder ; *maßvoll essen und trinken*, bezañ moder en debriñ hag

en evañ, debriñ hag evañ dre voder, mont dousik d'ar boued ha d'an evajoù, mont goustad war ar boued hag an evajoù, debriñ hag evañ gant muzul, debriñ hag evañ gant furnez, diskouez furnez e-keñver an debriñ hag an evañ, en em voullañ a-fet debriñ hag evañ, ren ur vuhez plaen ha reoliet-mat war an debriñ hag an evañ, renabliñ gant e voued hag an evajoù.

Maßwerk n. (-s,-e) : [tisav.] bannoù-etre gotek lies., bannoù-kreiz gotek lies.

Maßzahl b. (-,-en) : mentlizh g., mentlizhad g. ; *die Maßzahlen eintragen*, mentlizhañ ; *Plan mit eingetragenen Maßzahlen*, steuñv mentlizhet g.

Maßzeichnung b. (-,-en) : steuñv mentlizhet g., tresaden skeuliadet b., lun skeuliadet g.

Mast¹ b. (-) : 1. lardadur g. ; 2. eostad mez g., eostad finij g., eostad fion g.

Mast² g. (-es,-en/-e) : 1. [merdead.] gwern b., gwernienn b. ; *einen Mast aus seiner Verankerung heben*, divotezañ ur wern ; *Masten setzen*, gwerniñ ; *den Mast kappen*, troc'han (diskar) ar wern ; *die Masten kappen*, *die Masten umlegen*, diwerniñ ur vag ; *segelloser Mast*, gwern sec'h b. ; *der Mast stürzte ins Wasser mit allem Drum und Dran*, ar wern a gouezhas er mor gouel hag all ; 2. post g. [liester postoù, pester], peul g., fust g. ; *als Zeichen der Trauer die Flagge auf halbe Höhe des Mastes hochziehen*, sevel ar banniel betek hanter ar fust e sin a gañv ; *die Fahne knattert am Mast*, strakal a ra ar banniel ouzh e fust ; *Leitungsmast*, peul tredan g.

Mastaba b. (-,-s) : mastaba g.

Mastbaum g. (-s,-bäume) : [merdead.] gwern b., gwernienn b.

Mastdarm g. (-s,-därme) : [korf.] youlc'h g., P. riboul ar patatez g., toull an dar g.

Mastdarmknötchen n. (-s,-) : [mezeg.] *offene Mastdarmknötchen*, gwazrudez b., ruzderioù lies.

mästen V.k.e. (hat gemästet) : lardañ, blouc'haat, lartaat ; *gemästetes Kalb*, leue lart g. ; *Kapaune mästen*, lardañ kaboned.

Mästerei b. (-,-en) : atant lardañ loened g.

Mastfischung b. (-,-n) : [merdead.] tambred g.

Mastfuß g. (-es,-füße) : botez ar wern b.

Mastfutter n. (-s) : tevaj g.

Masthahn g. (-s,-hähne) : [loen.] kabon g., kilhog spazh g.

Masthersteller g. (-s,-) : gwernier g.

Masthühnchen n. (-s,-) : [loen.] enez lart b., polez lart b.

mastig¹ ag. : lart, tev, korfek.

mastig² ag. : [merdead.] gwernier.

Mastitis b. (-) : [mezeg.] arwez al laezh g., tanijenn beg ar vronn b.

Mastix g. (-es) : rousin lentisk g. / gom lentisk g. (Gregor).

Mastixbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-lentisk str. (Gregor).

Mastkäfig g. (-s,-e) : muz g.

Mastkalb n. (-s,-kälber) : leue lart g. ; *das Mastkalb schlachten*, lazhañ al leue lart.

Maskknauf g. (-s,-knäufe) / **Mastknopf** g. (-s,-knöpfe) : 1. [merdead.] pommellenn ar wern b. ; 2. pommellenn ar fust banniel b.

Mastkorb g. (-s,-körbe) : [merdead.] kastell-gwern g., kastell-lestr g., kastell g.

Mastkur b. (-, -en) : dreistboueta g., dreistbouetadurezh b., dreistmagerezh g., dreistmagañ g.
Mastloch n. (-s, -löcher) : [merdead.] tambred g., botez ar wern b.
mastlos ag. : diuern ; *mastlos machen*, diuerniañ, troc'han (diskar) ar wern.
Mastschwein n. (-s, -e) : hoc'h lart g.
Mastspur b. (-, -en) : botez ar wern b.
Mastodon n. (-s, Mastodonten) : [loen., ragistor] mastodont g.
Masturbation b. (-, -en) : boloiñ g., pitoucherezh g., pitouchal g., emvoloiñ g.
masturbieren V.gw. (hat masturbiert) : c'hoari war an noazh, pitouchal, c'hoari gant e flip, en em voloiñ, frotañ e beul ; *er masturbiert*, ober a ra e blijadur e-unan en e wele, hejañ a ra e gleier, brallañ a ra e gloc'h, frotañ a ra e beul ; *sie masturbiert*, ober a ra he flijadur hec'h-unan en he gwele, c'hoari a ra frot, c'hoari a ra faout, ober a ra ur frotadenn.
Mastvieh n. (-s) : [loen.] chatal o lardañ g., chatal lart g.
Mastwächter g. (-s, -) : [merdead.] gwernier g.
Mastwerk n. (-s) : [merdead.] gwerniadur g., gwernidigezh b.
Masuren n. : Mazuria b.
masurisch ag. : ... Mazuria, eus Mazuria.
Masut n. (-s) : mazout g.
Matador g. (-s, -e) : matador g. [*liester* matadorien, matadored].
Match n. (-es/-s, -es/-s) : [Bro-Suis] match g., krogad g., abadenn b., c'hoariadeg b.
Matchball g. (-s, -bälle) : [sport] polotenn drec'h b.
Matchbeutel g. (-s, -) / **Matchsack** g. (-s, -säcke) sac'h martolod g.
Mate g. (-) : [louza.] mate g., te ar jezuisted g.
Mater b. (-, -n) : [moull.] moull g.
Mater Dolorosa b. (- -) : Mater Dolorosa b., Itron-Varia ar seizh kleze b.
Material n. (-s, -ien) : danvez g., ardivinkoù lies., dafar g., dafarenn b., klavioù lies. ; *mit Material versorgen*, dafariñ ; *rollendes Material*, araezioù treuzdougen war ruilh lies., karbedoù war rodoù lies. [*kirri, bagonioù, stlejerezioù, trenioù*] ; *statistisches Material*, roadennoù stadegel lies.
Materialabnahme b. (-, -n) : degemeridigezh an dafar b.
Materialausgeber g. (-s, -) : sanailher g., magazenner g.
Materialbuchführung b. (-, -en) : kontouriezh dafar b.
Materialermüdung b. (-, -en) : [tekn.] uzadur an dafar g., uz an dafar g.
Materialfehler g. (-s, -) : mank en dafar g., si en dafar g., namm en dafar g.
Materialhaltung b. (-, -en) : kontouriezh dafar b., mererezh an dafar g.
Materialienankauf g. (-s, -ankäufe) : prenadennoù dafar lies.
Materialisation b. (-, -en) : 1. [fizik] danvezekadur g., danvezeladur g. ; 2. [lezvredoniezh] gwerc'hennadur g., gwerc'hennad g.
materialisieren V.k.e. (hat materialisiert) : 1. [fizik] danvezekañ ; 2. [lezvredoniezh] gwerc'hennañ.
V.k.e. (hat sich (t-rt) materialisiert) : 1. [fizik] danvezekañ ; 2. [lezvredoniezh] gwerc'hekañ.

Materialismus g. (-) : danvezelouriezh b. ; *atomistischer Materialismus*, danvezelouriezh atomouriezhel b. ; *mechanistischer Materialismus*, danvezelouriezh vekanegour b., danvezelouriezh loc'helour b. ; *dialektischer Materialismus*, danvezelouriezh daelerezhek b. ; *historischer Materialismus*, danvezelouriezh istorek b.
Materialist g. (-en, -en) : danvezelour g.
Materialistin b. (-, -nen) : danvezelourez b.
materialistisch ag. : danvezelour, hollzanvezel.
Materialprüfung b. (-, -en) : amproudenn an dafar b., prouadiñ an dafar g., amproudur an dafar g.
Materialsammlung b. (-, -en) : teuliaouiñ g., teulierezh g.
Materialschäden lies. : freuz traoù g., gwastoù danvezel lies.
Materialverwalter g. (-s, -) : mestr sanailher g., mestr magazenner g.
Materialverzeichnis n. (-ses, -se) renabl an dafar g., roll an dafar g.
Materialwarenhandlung b. (-, -en) : kinkailherezh b., drogerezh b.
Materialwiederverwertung b. (-, -en) : adaozañ g., atoradur g.
Materie b. (-, -n) : materi g., danvez g., danvezenn b. ; *lebende Materie*, danvez bev g.
materiell ag. : 1. danvezel, dafarel ; *das spirituelle Leben und das materielle Leben*, ar vuhez speredel hag ar vuhez danvezel ; *geistige und materielle Armut*, berrentez speredel ha danvezel b. ; *den materiellen Verlockungen widerstehen*, distagañ e galon diouzh ar madoù ; *materielles und immaterielles Kapital*, kevala korfel hag ankorfel g. ; 2. enien, diabarzh, diabarzhhek, a-ziabarzh, dalc'hadel ; *materieller Wert*, talvoudegezh diabarzhhek (enien) b. ; 3. fetis ; *materielle Wahrheit*, gwirionezh dalc'hadel b.
matern V.gw. (hat gematert) : [moull.] stampiñ, moullañ.
Mathe b. (-) : P. matematik g., jedoniezh b. ; *er hat in Mathe unheimlich was drauf*, hennezh a zo don war ar jedoniezh, hennezh a zo kreñv war ar jedoniezh, hennezh a zo ifam war ar jedoniezh, hennezh a zo doazh war ar jedoniezh.
Mathelehrer g. (-s, -) : kelenner matematik g., kelenner war ar matematik g., kelenner jedoniezh g., kelenner war ar jedoniezh g.
Mathematik b. (-) : matematik g., jedoniezh b. ; *die Gesetze der Mathematik*, lezennoù ar jedoniezh lies., saveleannoù ar jedoniezh lies. ; *reine Mathematik*, matematik rik g., jedoniezh pur b. ; *das gehört zum ABC der Mathematik*, an dra-se a zo unan eus diazezoù kentañ ar jedoniezh, an dra-se a zo unan eus rustennoù ar jedoniezh, an dra-se a zo unan eus elfennoù kentañ ar jedoniezh.
Mathematiker g. (-s, -) : matematiker g., jedoniour g.
Mathematikerin b. (-, -nen) : matematikerez b., jedoniourez b.
Mathematiklehrer g. (-s, -) : kelenner matematik g., kelenner war ar matematik g., kelenner jedoniezh g., kelenner war ar jedoniezh g.
Mathematikstudent g. (-en, -en) : studier war ar matematik g., studier war ar jedoniezh g.

mathematisch ag. : matematikel, jedoniell, jedoniek, jedoniezhel ; *mathematische Aufgabe*, kudenn b., skoulmad g., problem g. ; *mathematische Analyse*, dezrann jedoniell g. ; *mathematisches Modell*, delvan jedoniell g.

Adv. : ent jedoniell, en un doare matematikel, gant ar matematik.

mathematisierbar ag. : jedoniekadus.

mathematisieren V.k.e. : jedoniekkaat.

Mathilde b. : Matilda b.

Mathurin g. : Matilin g.

Matinee b. (-, -n) : 1. [c'hoariva] abadenn diouzh ar mintin b., abadenn diouzh ar beure b. ; 2. sae-gambr b.

Matjes g. (-, -) / **Matjeshering** g. (-s, -e) [kegin.] harink sall g.

Matratze b. (-, -n) : 1. matarasenn b. ; *Füllung einer Matratze*, matarasennad b. ; *die Betttücher (die Laken) unter die Matratze einschlagen*, rollañ ar gwele, kosteziañ ar gwele ; *mit Federn gefüllte Matratze*, matarasenn bluñv b. ; *Federfüllung einer Matratze*, matarasennad pluñv b. ; *mit Spreu gefüllte Matratze*, matarasenn bell b. ; *Spreufüllung einer Matratze*, matarasennad pell b. ; *mit Pflanzenfasern gefüllten Matratze*, matarasenn reun-geot b., matarasenn reun-gwez b., matarasenn reun-plant b. ; 2. [dre skeud.] P. an der Matratze horchen, kousket, ober ur c'hrogad (ur pennad, ur berad) kousket, ober ur gouskadenn.

Mätresse b. (-, -n) : gwreg kleiz b., mestrez b., serc'h b., orgedenn b.

matriarchalisch ag. : mammveliel, uhelvammel, dindan beli ar vamm.

Matriarchat n. (-s) : mammveliezh b., uhelvammelezh b., beli ar mammoù b., mammveli b.

Matrikel b. (-, -n) : marilh g. ; *in die Matrikel eintragen*, marilhañ, kaierañ, enskrivañ ; *sich in die Matrikel einschreiben*, lakaat e anv war roll an danvez studieren, enskrivañ er skol-veur.

Matrikelnummer b. (-, -n) : niverenn varilh b.

Matrix b. (-, Matizen) : 1. [mat.] oged g. ; *Inverse der Matrix*, ginad an oged g. ; *Einheitsmatrix*, oged unanenn g. ; *unitäre Matrix*, oged unanek g. ; *adjungierte Matrix*, *hermitesche transponierte Matrix*, *transponiert-konjugierte Matrix*, oged keyvevet g. ; 2. [korf.] mammog g., mamm b., mammoù g. ; 3. [korf.] *Nagelmatrix*, mamm ivin b.

Matrixdrucker g. (-s, -) : moullerez dre nadozioù b., moullerez ogedel b.

Matrize b. (-, -n) : moull g., mammvoull g., paper-moull g., stensil g.

Matrone b. (-, -n) : 1. itronez b. ; 2. [gwashaus] gwrac'h b., frañjolenn b., fetizenn b., flegenn b., jolfa b., jorgenn b., matourc'h b., paborenn b. ; 3. [istor] matrona b. [*liester* matronaed].

Matronenblume b. (-, -n) : juliennez b.

matronenhaft ag. ... itron gozh, ... gwrac'h b., ... frañjolenn.

Matrose g. (-n, -n) : [merdead.] martolod g., merdead g. ; *Jungmatrose*, mousig g., mous g., paotr-bag g. ; *arbeitsloser Matrose*, martolod diroll g. ; *Matrose werden*, mont da vartolod ; *ich möchte später Matrose werden*, pa vin bras e vin war ar mor.

Matrosenanzug g. (-s, -anzüge) : gwiskamant martolod g.

Matrosenkittel g. (-s, -) : porpant martolod g., vareuzenn b.

Matrosenshirt n. (-s, -s) : *gestreiftes Matrosenshirt*, martolodenn b., krez martolod g., stammenn roudennek ar vartoloded.

Matrosin b. (-, -nen) : martolodez b.

Matrosenleben n. (-s) : moraerezh g., buhez an dud a vor b.

Matrosenmütze b. (-, -n) : boned martolod, [lu Bro-C'hall] boned-toupenn-ruz g.

fouist ag. : 1. pezhell, taoulet, taouledet, diamzeret, fouist, ble, youst, bleudet, blot, bourr ; *matsche Früchte*, frouezh pezhell (taoulet, taouledet, fouist, youst, ble, diamzeret, bourr) str. ; 2. skuizh-brein, skuizh-divi, skuizh-lazhet, skuizh-lovr, skuizh-brevet, skuizh evel ar bleiz, skuizh-marv, skuizh-faezh, rentet, krevet, gell, asik, mac'homet, faezh, erru dilañs, distronk, flakik, dinerzhed, torr, og, eok, forbuet, forbu, brevet, broustet e gorf, distronket-holl, brev, divi, hernet, gourdet gant ar skuizhder, riñset, marv diwar e sav, torret gant ar skuizhder, flastret gant ar skuizhder, yost gant ar skuizhder ; 3. [sport, kartoù] koll, kannet, dornet, trec'het, faezhet, faezh, ouzh torgenn ; *matsch werden*, kaout lamm, bezañ kannet, bezañ dornet ; *mit knappem Vorsprung matsch werden*, bezañ tapet re verr just d'ar poent diwezhañ.

Matsch g. (-es) : 1. fank g., bouilhenn b., liboud g., bouilhatenn b., kaotorenn b., yodasenn b., yodenn b. ; *Schneematsch*, souberc'h g., erc'h teuz g., teuzerc'h g., dourerc'h g. ; 2. [kartoù] louzenn b.

matschig ag. : 1. kailharek, fankek, bouilhennek, priek ; 2. pezhell, taoulet, taouledet, diamzeret, fouist, ble, youst, bleudet, blot, bourr ; *matschige Früchte*, frouezh pezhell (taoulet, taouledet, fouist, youst, ble, diamzeret, bourr) str. ; 3. *matschig werden*, a) treiñ da erc'h teuz ; b) taouliñ, pezhellaat, kaotennañ, bleaat, bleudañ.

Matschigwerden n. (-s) : [frouezh] pezhelladur g.

matschkern V.gw. (hat gematschkert) : [Bro-Aostria] ourzal, mouzhañ, astenn e vuzelloù, mouspenniñ, moulbenniñ, mousklenniñ, ober beg kamm, ober ur beg treuz, ober ur beg kamm, ober begoù, kammañ e veg, mont kamm e c'henoù, ober e vuzell gamm, stummañ e c'henoù, pennboufiñ, ober e benn fall, c'hoari e benn fall, ober penn fall, ober ur fri minaoued, ober e benn bihan, ober e benn mousklenn, c'hoari e benn, c'hoari e benn bihan, ober e benn du, bezañ en toull-mouzhig, ober e benn-mouzh, bezañ e Kervouzhig, mont da Gervouzhig, ober krampouezh-mouzhik, mont e mouzh, mont da di mouzhig, mont d'an toull mouzhig, ober e benn maout, mourrennañ.

Matschwetter n. (-s) : diaoul a amzer g., gast a amzer b., amzer hudur b., amzer ziaoulek b., amzer a-berzh an diaoul b., amzer ruz b., amzer divalav b., amzer vrein b., amzer gaoc'h b.

matt ag. : 1. dilufr, dilintr, disked, diluc'h, mouk, flak ; *mattes Glas*, gwer dilufr g., gwer amvoull g., dilufrenn b. ; *matte Farben*, livioù dilufr (disked, mouk) ; *matt werden*, dilufrañ, diskediñ ; *matt machen*, dilufrañ, diskediñ ; 2. [dre astenn.] toc'hor, klouarik, dison, mouk ; *mit matter*

Stimme, gant ur vouezh toc'hor (klouarik, dison), gant ur vouezh vouk ; **3.** tanailhet, brevet gant ar skuizhder, riñset, marv diwar e sav, landrennek, landrennus ; *matte Glieder*, izili brevet gant ar skuizhder, izili tanailhet lies. ; *von der Hitze ganz matt sein*, bezañ faezh gant an tommder, bezañ deuet da vezañ flakik gant an tommder, bezañ dinerzhet gant an tommder, bezañ lazhet gant an tommder, bezañ motet gant an tommder, bezañ skeltr e benn gant an tommder ; **4.** gwan ; *mattes Licht*, gouloù gwan g., skleurig g., gouloù bleiz g., gouloù blin g., tamm gouloù pikous g. ; **5.** [echedoù] *Schach matt*, tapet eo ar roue ! marv an taol ! ; *jemanden matt setzen*, **a)** tapout roue u.b., lakaat boud u.b. ; **b)** [dre skeud.] lakaat diwezhañ da c'hoari u.b., reiñ lamm d'u.b., reiñ ul lamm d'u.b., lakaat u.b. lamm, reiñ e lazhañ d'u.b., astenn u.b. war an dachenn, astenn u.b. ouzh torgenn, skeiñ u.b. ouzh torgenn, ledañ u.b. ouzh torgenn, lakaat u.b. war e c'henoù, astenn u.b. ouzh an dorgenn.

Matt n. (-s,-s) : mouk g., dilufr g.

Matte¹ b. (-,-n) : klouedenn [*liester* klouedennoù, klouedinier] b., torchenn b., tapis g. ; *Weidenmatte*, klouedenn-aozilh b. ; *Strohmatte*, klouedenn-golo b. (Gregor) ; [gouren] *den Gegner mit beiden Schultern auf die Matte bringen*, reiñ lamm d'e eneber.

Matte² b. (-,-n) : peurvan g., alpenn b., alpaj g.

Mattenklee g. (-s) : [louza.] melchon-glas str., melchon-bro str.

Matterhorn n. : [menez, Bro-Suis] Matterhorn g., Cervin g., Cervino g.

Mattglas n. (-es) : gwer dilufr g., gwer amvoull g., dilufrenn b.

Mattgold n. (-s) : aour dilufr g.

Matthäus g. : **1.** Mazhev g. ; *der heilige Matthäus*, sant Vazhev g. ; **2.** [dre skeud.] *es ist Matthaei am letzten*, echu an abaden, debret eo koan, echu an neizh kegin, e-barzh ar sac'h, en dro-mañ ez eus fin deomp, setu amañ kempennoù deomp-ni avat ! en ur soubenn vray emaoamp ! bez' emaoamp fresk ! fresk emañ hor c'hased 'vat ! fresk emaoamp bremañ ! setu ni paket propik ! brav emaoamp ganti ! gounezet hon eus hon devezh !

Matthäusevangelium n. (-s) : aviel hervez sant Vazhev g.

Mattheit b. (-,-en) : **1.** skuizhder g., flakted b., faezhidigezh b., diviadur g., landrenn b., langis b., doan b., rekont g., sempladurezh b., semplaenn b. ; **2.** stad dilufr b., mouk g., dilufr g.

Matthias g. : Mazheas g.

mattieren V.k.e. (hat mattiert) : stompañ.

Mattigkeit b. (-,-en) : **1.** mouk g., dilufr g. ; **2.** bog b., skuizhder g., skuizhded b., skuizhvez b., skuizvez b., skuizhadenn b., faezhidigezh b., skuizhoni b., flakted b., diviadur g., fatik g., flakadur g., loes b., loesti b., landrenn b., mantr g./b., mantradur g., mantridigezh b., langis b., doan b.

Mattscheibe b. (-,-en) : **1.** [luc'hskeudennerezh] gwerenn dilufr b., gwerenn amvoull g., dilufrenn b., drekwerenn b. ; **2.** P. skramm ar skinweler g., tele benniget g. ; **3.** [dre skeud.] *Mattscheibe haben*, **a)** kaout diankoù, kaout un diankadenn, bezañ disoñj e spered, bezañ e spered o nijal, bezañ azezet war e spered, bezañ o lonkañ soñjoù, lezel kabestr gant e spered, balafenniñ, soñjal e lec'h all,

treiñ e spered e lec'h all, na vezañ gant e jeu, mont e spered a-zehoù hag a-gleiz, diankañ diwar e labour, na vezañ lamprek warni, bezañ laosk da labourat, bezañ pouer da labourat, mont pouer gant al labour, bezañ lugut da labourat, bezañ skeltr e benn ; **b)** bezañ gwan a spered, bezañ re vras e benn evit deskiñ netra, bezañ difonn da zeskiñ, bezañ pout a (e) spered, bezañ pounner a spered, bezañ lourt e spered, bezañ lourt a spered, bezañ lourt a benn, bezañ dister a spered, bezañ berrik a spered, bezañ bac'h a spered, bezañ pounner a benn, bezañ berr (bouc'h) da gompren, bezañ ul lastez hir e skouarn, bezañ tev e voned, na vont herrus gant an-unan, bezañ toullou talar en e benn, bezañ gorrek da gompren, na vezañ bet meret e bleud an tanavañ, na vezañ eus ar c'horadenn gentañ, bezañ tapet war ar portolof, bezañ tuzum, bezañ divalav e spered, bezañ ur skiant verr a zen, bezañ pouer, bezañ ur spered pouer a zen eus an-unan, bezañ buoc'h a-walc'h, na vezañ lemmoc'h e spered eget ul loaia pri mañsonat, mankout d'an-unan ur c'hreunenn en e chapeled, fasiañ ur c'hreunenn d'e chapeled, kuzhat al loar en e c'henoù, parañ al loar en e c'henoù, bezañ laosket an hanter eus e vrenn gant ar Mabig Jezuz, bezañ laosket un tamm mat eus e yod gant ar Mabig Jezuz, bezañ mat da dreiñ ar rod, kaout un tammig lod e park ar brizh, kaout ul lodenn e park ar brizh, bezañ eus Kerwazi, bezañ gad diwar c'had, kaout kig leue, bezañ e spered o kerzhout war flac'hioù, bezañ treid leue en e votoù, kaout kig leue en e votoù, kaout lod e Kerskouarneg, bezañ bet silet e spered dre ar ridell, bezañ stouvet ; **3.** na vezañ digousket mat c'hoazh, bezañ etre kousked ha dihun c'hoazh, bezañ pikous e zaoulagad c'hoazh.

Matura b. (-) : [Bro-Aostria, Bro-Suis] bachelouriezh b. ; *die Matura bestehen*, ober berzh er vachelouriezh, bezañ degemeret er vachelouriezh, tapout ar vachelouriezh, dont ar vachelouriezh gant an-unan, gounit ar vachelouriezh, tremen ar vachelouriezh gant berzh.

Maturand g. (-en,-en) : [Bro-Suis] bachelour g.

Maturandin b. (-,-nen) : [Bro-Suis] bachelouez b.

Maturant g. (-en,-en) : [Bro-Aostria] bachelour g.

Maturantin b. (-,-nen) : [Bro-Aostria] bachelouez b.

Maturität b. (-) / **Maturitätsexamen** n. (-s) : [Bro-Suis] bachelouriezh b.

maturieren V.gw. (hat maturiert) : [Bro-Aostria] mont da glask e vachelouriezh, tremen e vachelouriezh.

Matz g. (-es, Mätze) : **1.** [loen.] labousig g. ; **2.** [dre skeud.] beulke g., loñseg g., nouch g., bleup g.

Mätzchen n. (-s,-) : **1.** beulke g., loñseg g., nouch g., bleup g. ; **2.** *Mätzchen machen*, ober orbidoù (minoù, geizioù, kamambre, neuzioù, ismodoù, chiboudoù, grimoù, tailhoù, andelloù, yezhoù), ober e fagodenn, orbidañ, bezañ modoù bras gant an-unan, bezañ modoù randonus gant an-unan.

Matze b. (-,-n) / **Matzen** g. (-s,-) : bara kan b., bara panenn g., bara hep goell g., bara dic'hoell g. (Gregor).

Mauer b. (-,-n) : moger b., mur b., mogerenn b. ; *verfallene Mauer*, arvoger b., mogerenn rampet b. ; *rissige Mauer*, moger skarret b., mur frailhet b. ; *dicke Mauer*, moger greñv b. ; *mit Mauern versehen sein*, bezañ mogeriek ; *ich selbst habe diese Mauer errichtet*, va-unan am eus savet ar voger-se ; *die Mauer wölbt sich*,

bolzet eo ar voger, ur volzenn a zo deuet er vur, c'hwezet eo ar voger, tapet he deus ar vur kof, daougreññ a ra ar voger, kofañ a ra ar vur, dont a ra kof er voger, dont a ra koeñv er vur, dont a ra c'hwez er voger, bolzañ a ra ar vur, c'hwezañ a ra ar voger, koeñviñ a ra ar vur, emañ ar voger o tapout kof ; [c'hoari toull-kuzh] *ich sehe Anna hinter der Mauer*, setu Anna, yod !

Maueranker g. (-s,-) : [tisav.] eor-moger g.

Mauerarbeit b. (-,-en) : [tisav.] mañsonerezh g.

Mauerblende b. (-,-n) : [tisav.] bandenn lombard b., gouriblenn volzek b.

Mauerblümchen n. (-s,-) : 1. [louza.] lin-ar-mogerioù str. [*Cymbalaria muralis*] ; 2. [dre skeud.] *Mauerblümchen spielen*, chom war ar bank, chom da bennañ, chom da bennañ evel pour, chom d'ober ar c'hrabav.

Mauerbrecher g. (-s,-) : [istor, lu] maout-brezel g., tourterez b.

Mäuerchen n. (-s,-) : kae g., mogerenñ g., murig b., mogerig b.

Mauereidechse b. (-,-n) : rouzegan g., glazard ar mogerioù g.

Mauerfuge b. (-,-n) : junt etre mein ur voger g., gwrem etre mein ur voger g., grem etre mein ur voger g., gwask etre mein ur voger g./b.

mauerlos ag. : divoger.

mauern V.k.e. (hat gemauert) : mañsonat, sevel, priaat, priata, mogeriañ ; *Raphia wird zum Mauern der Häuser verwendet*, talvezout a ra ar rafia da sevel mogerennoù an tiez.

V.gw. (hat gemauert) : 1. mañsonat, priaat, priata ; 2. [dre skeud.] P. sparañ an hent.

Mauernische b. (-,-n) : kustod g., log g.

Mauerpfeffer g. (-s,-) : [louza.] brignon-ar-reier g., falaod str. ; *scharfer Mauerpfeffer*, brignon-logod g. ; *weißer Mauerpfeffer*, brignon-bihan g.

Mauerputz g. (-es,-e) : [tisav.] indu g., fuilh g., chek g.

Mauerriß g. (-es,-e) : frizenn b., frailh g., skarr g., aeradenn b., rann b., gwask g./b.

Mauerruine b. (-,-n) : arvoger b., mogeren rampet b.

Mauerschütz g. (-es,-e) : tarzhell b., garan b.

Mauerschütze g. (-n,-n) : [istor, RDA] soudard hag a vez rebechet dezhañ bezañ tennet war tud hag a glaske kuitaat an RDA e Berlin g.

Mauerschwalbe b. (-,-n) / **Mauersegler** g. (-s,-) : [loen.] glaouer du g., martinig g., labous sant Varzhin g., gwennili sant Varzhin b., skendilig sant Varzhin b., morian g.

Mauerstein g. (-s,-e) : brikenn b., brik str. ; *kleiner Mauerstein*, mañson g.

Mauerstrecke b. (-,-n) / **Mauerstück** n. (-s,-e) : mogeren b., pennad moger g., penn moger g.

Mauertünche b. (-,-n) : raz-sklaer g., laezh-raz g., dour-raz g.

Mauertürmchen n. (-s,-) : touribell b.

Mauervorsprung g. (-s,-sprünge) : korbell g., korbelladur g.

Mauerwerk n. (-s,-e) pezh mañsonerezh g., mañsonadur g., mañsoniaj g., mañson g., mogeriadur g., mogerioù lies. ; *ein Mauerwerk herunterreißen*, divañsonat mogerioù ; *der Stein ruhte auf einem Mauerwerk*, ar maen e oa mañsonet dindanañ.

Mauerzacken lies. : kranelloù lies.

Mauerziegel g. (-s,-) : brikenn b., brik str.

Mauer-Zimbelkraut n. (-s) : [louza.] lin-ar-mogerioù str. [*Cymbalaria muralis*].

Mauerzinne b. (-,-n) : kranell b., tarzhell b.

Maul n. (-s, Mäuler) : 1. geol g., moj g., mojell b., muzell b., min g., genoù g., beg g., trap g., trapped g., beol b., forn b., klapez g., klapezenn b., latenn b., klakenn b., malerez b., malouer g., riboul g., logell b., toull ar Bater g., rann b. ; *einem Pferd ins Maul sehen*, sellet e-barzh beg ur marc'h ; *Schlag auf das Maul*, mojad g. ; 2. [tr-] *vor Staunen das Maul aufsperrn (aufreißen)*, reiñ muzul d'e c'henoù, rontaat e c'henoù, chom a-bann, chom da sellet gant e c'henoù, bezañ (chom) balc'h e c'henoù, chom da c'henaouiñ, chom genaouek, chom e forn digor gant an-unan, chom e veol digor gant an-unan, chom e c'henoù digor war c'hwec'h eur (war nav eur, war nav eur hanter, war greisteiz hanter), chom e c'henoù digor gant an-unan war nav eur hanter ; *ein schiefes Maul ziehen*, kammañ (treuzañ) e c'henoù, ober beg kamm, bezañ ur bod-spern war e dal, ober beg a-dreuz (penn du), ober ur beg treuz, ober ur beg kamm, ober begoù, mousklenniñ, kammañ e veg, mont kamm e c'henoù, ober e vuzell gamm, stummañ e c'henoù, astenn e vuzelloù, ober ur fri minaoed ; *er hat ein großes Maul*, hennezh a zo hir e veg, hennezh a zo beg bras (ur beg a-raok, ur beg forn, ur beg abred, ur genoù bras, ur genoù frank, teodet mat, latennet-kaer, dilu a deod, beget mat, begek, teodek, flav), hennezh en deus teod, un teod mat a zen eo, distagellet mat eo, n'eo ket nodet e deod, distagell eo e deod, ledan eo eus plas al loa, ledan eo plas e loa, hennezh a zo bras e veg evel beg ur puñs, e deod a gerzh mat, e latenn a gerzh mat en-dro, ul latenn a zo dezhañ, hennezh ne ziwano ket ar fav en e c'henoù, lampr eo e deod, lamprik eo e deod, mat eo e deod ; *nicht aufs Maul gefallen sein*, na vezañ bet roet d'an-unan e deod evit lipat mogerioù, na vezañ stag e deod ouzh an daou benn, bezañ frank e c'henoù, na vezañ bet laeret he femp gweneg gant ar wrac'h he doa e zistagellet, bezañ distagellet evit e bemp gweneg, bezañ klakenn, bezañ mibin e deod, bezañ dic'hud e deod, bezañ libr ha drant e deod, bezañ lampr e deod, bezañ lamprik e deod, bezañ bras e veg evel beg ur puñs, bezañ ledan plas e loa, bezañ ledan eus plas al loa ; *das Maul nicht auf tun*, na zigeriñ e c'henoù, na zigeriñ e veg, na rannañ grik, na wikal grik, na seniñ grik, na zigeriñ e logell, prenañ kloc'h e veg, prenañ e c'henoù, na faoutañ grik, na zaouhanteriñ ur ger, tevel krenn, tevel mik, na lavaret na grik na mik ; *das Maul halten*, derc'hel (diwall) war e deod, derc'hel war e latenn, derc'hel kloc'h draf e c'henoù, derc'hel kloc'h e veg, klozañ war e veg, bezañ kloc'h a veg, beilhañ war e deod, beilhañ war e soñjoù, beilhañ war e galon, prenañ e drap (e draped, e glapez, e veg, e forn), minellañ e c'henoù, na vezañ dibrenn e c'henoù, na vezañ toull e deod, gouzout delc'her gant an-unan, ober ur skoulm war e deod, bezañ evit e deod ; *half's Maul* ! astal da lañchenn ! stank da c'henoù ! stank da veg ! stank da riboul ! stank da veol ! serr da veg ! serr da forn ! stank da forn ! serr da skudell ! serr da c'houzoug ! serr da voj ! serr da rann ! prenn da drap ! prenn da draped ! prenn da glapez ! bez kloc'h da

ribouloù ! lez da chaok ! lez da strak ! lez da storlok ! lez da chaok ! tav da c'henoù ! tav din gant an traoù-se ! ; *jemandem das Maul stopfen*, lakaat u.b. da devel, plantañ ur c'henn en u.b., lakaat an tach d'u.b., gennañ u.b., rentañ u.b., stankañ e draped d'u.b., stouvañ e vilin d'u.b., stankañ e glapez d'u.b., stankañ e riboul d'u.b., sankañ gennoù en u.b., stouvañ u.b., stouvañ e c'henoù d'u.b., stouvañ e veg d'u.b., serriñ e veg d'u.b., klozañ e veg d'u.b., prenañ e c'henoù d'u.b., ober d'u.b. tevel, lakaat u.b. da serriñ e c'henoù, stankañ e veg d'u.b., stankañ e forn d'u.b., sankañ ur c'henn en u.b., sankañ gennoù gant u.b., c'hwezhañ e fri d'u.b., diskar e gribenn d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., reiñ ur freilhad d'u.b. ; *du wirst ihm wohl das Maul nicht stopfen können*, hennezh ne soc'ho ket ganit ; *das Maul vollnehmen, das Maul aufreißen*, brabañsal, bezañ pompus en e gomzoù, ober fougé gant e ouiziegezh, lorc'hañ, fougéal, fougasiñ, en em fougasiñ, en em bompadiñ, debriñ mel, rual gant an avel, bezañ fougasoù gant an-unan leizh e c'henoù, c'hoari e gankaler, bezañ gant an-unan an ton hag ar pardon, c'hoari e aotrou, c'hoari e vestr, ober e aotrou, ober brasoni, ober e c'hrobis, bezañ c'hwezet d'an-unan, bezañ bras (dichek, otus, uhel) an tamm eus an-unan, bezañ bras an tamm gant an-unan, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, poufal, bompadiñ, ober re vras gaoliad, ober teil, bezañ un tamm brav en an-unan, treiñ e leue en an-unan, bezañ un tamm tro en an-unan, rodal e revr, bezañ un torkad lorc'h en an-unan, bezañ c'hwezet e bluñv, bezañ sonn e gribell, ober fougeoù, ober e varc'h-kaoc'h, c'hwezañ e skevent, reutaat e vruched, bragal, dougen roufi, rodal, en em rollañ, ober pompadoù, ober pompad, ober e bompad, c'hwezañ e vruched, sevel e bigos, ober e gañfard, ober e baotr, c'hoari e baotr, bugadiñ, ober bugad, en em veuliñ, seniñ e gloc'h, brallañ e gloc'h, brallañ e gloc'h bras, seniñ e gloc'h bras, lakaat bole en e gloc'h, stagañ ur gordenn dev ouzh e gloc'h bras, seniñ e gloc'h e-unan, lakaat e gloc'h da dintal re skiltr, na gaout ezhomm kloc'her ebet evit seniñ e gloc'h, ober e vraz, skeiñ war e daboulin, c'hwezhañ en e drompilh, bragal evel ur big, ober kalz a deil gant nebeut a blouz (gant nebeut a golo), ober muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz), ober muioc'h a voged eget a dan, bezañ leun a fougé hag a lorc'h, bezañ fier-droch, bezañ fier-ruz, bezañ fier-sot, bezañ leun a gagal, sachañ dour d'e foenneg, bezañ pennboufet gant an ourgouilh (Gregor) ; *ein loses Maul haben*, bezañ ur rastell doull (ur beg toull, ur genoù dibrenn, toull e deod, ur ridell-doull), bezañ re hir e deod, na vezañ evit e deod, na gaout dorojoù war e holl doullou, bezañ evel ur vinaoued en ur sac'h, bezañ ur sac'h diere, kaout ur beg abred ; *ein übles Maul haben*, bezañ teod fall, bezañ un teod fall a zen, bezañ ur sarpan, bezañ ur sarpantez, bezañ ur piler-beg, bezañ ur wespedenn, kaout un teod kiger (un teod da ijinañ ar vosenn, un teod da dennañ an diaoul eus an ifern), bezañ techet da lezel e deod da zroukkomz, bezañ techet da gaozeal gast, bezañ un teod fall a zen prest atav da ziswriat gwellañ pezh-dilhad nevez e amezeg ; *jemandem Honig ums Maul schmieren*, reiñ un tamm mel d'u.b., reiñ mel da lipat d'u.b. gant al loa-bod, reiñ ur begad mel d'u.b., tostennañ u.b., lardañ e

grampouezhenn d'u.b., fistoulat e lost dirak u.b., plantañ pour (kaol) gant u.b., reiñ pour gwrizennoù hag all d'u.b., fistoulat en-dro d'u.b., flourañ e gein d'u.b., frotañ skant d'u.b. en e gein, frotañ skant e kein u.b., frotañ e askell d'u.b., loavañ u.b., trufennat u.b., flodañ d'u.b. ; [Luther] *dem Volk aufs Maul schauen*, komz ur yezh yac'h, fraezh ha sklaer ; [kr-l] *einem geschenkten Gaul schaut man nicht ins Maul*, arabat klask lakaat ar bed-holl en e votez (kaout ar marc'h hag an arc'hant klask, kaout an toull hag ar botonoù), ur vuoc'h en donezon ne dalv ket sellet ar genoù anezhi, ur vuoc'h en donezon ne dalv ket sellet he beg, arabat klask dastum ar bed-mañ en ur votez-koad (en ur grogenn), eus vi torret da alumenn ne zigloro labous biken ; *Großmaul*, beg bras g., genoù bras g., genoù frank g., kankaler g., toner g., straker g., sklanker g., poufer g., brabañser g., bugader g., brammer g., braller g., braller e gloc'h g., mailhard g., breser g., breser kaoc'h g., boufon g., pabor g., fougeer g. ; *Leckermaul*, lipouz g., lipouzer g., pitouilher g., beg lipous g., beg litous g., liper g., lip-e-bav g., morser g. ; *P. jemandem übers Maul fahren*, diskar e gli penn d'u.b., diskar e gribenn d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., lakaat e ibil en e blas d'u.b., c'hwezhañ e fri d'u.b., lakaat u.b. brav en-dro en e stern, kas u.b. d'e doull, kas u.b. d'e nask, lakaat u.b. en e boentoù, diskar al lorc'h a zo en u.b., flastrañ al lorc'h a zo en u.b., diskroc'henañ e ourgouilh diouzh u.b., divarc'hañ u.b., bontañ u.b., diblasañ u.b., toгнаñ u.b., gwaskañ u.b. ; 3. [tekn.] beg g.

Maulaffe g. (-n,-n) : [dre skeud.] *P. Maulaffen feilhalten*, genaouata, genaouiñ, klapeziñ, klapezenniñ, sellet ouzh ar c'helienn o nijal, ober e veg leue, tariellat, bargediñ, reiñ muzul d'e c'henoù, chom a-bann, chom da c'henaouegiñ, chom da gontañ pet bran a ya hebiou, kousket diwar sav, chom da brederiañ ar pevar avel, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, chom da sellet ouzh an oabl o tremen, chom da sellet gant e c'henoù, chom da selaou ar mouilc'hi o foerat, chom balc'h e c'henoù, chom genaouek, chom e forn digor gant an-unan, chom e c'henoù digor war c'hwech eur (digor war nav eur, war nav eur hanter, war greisteiz hanter, digor gant an-unan war nav eur hanter), bezañ evel ur maen en ur voger, dislangouriñ.

Maulbeerbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez mouar str., mouarenn b. [*liester* mouarenned].

Maulbeere b. (-,-n) : [louza.] 1. [gwez] gwez mouar str., mouarenn b. [*liester* mouarenned] ; *weiße Maulbeere*, mouarenn wenn b. ; *schwarze Maulbeere*, mouarenn zu b. ; *rote Maulbeere*, mouarenn ruz b. ; 2. [frouezh] mouar prenn str., mouarenn brenn b., mouar gwez str., mouarenn wez b.

Maulbeerfeige b. (-,-n) : [louza.] 1. [gwez] sikamorenn b. [*liester* sikamorenned] ; 2. [frouezh] sikamorenn b., sikamor str.

Maulbeer-Feigenbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] sikamorenn b.

Maulbeerspinner g. (-s,-) : [loen.] preñv-seiz g., bombiks mouar g., preñv seizus g.

Maulbeerwein g. (-s,-e) : gwin mouar gwez g.

Mäulchen n. (-s,-) : 1. mousklenn b., yeuskenn b., mouzherezh g. ; *ein Mäulchen ziehen*, astenn e vuzelloù, ober mourroù, mourrennañ, krizañ e dal, kabridañ e dal,

ober ur fri minaoüed, ober ur bod spem, ober gourennoù du, ober kozh vin, ober ur c'hruz d'e abrantoù, mouspenniñ, moulbenniñ, damvousklenniñ, sevel ar gourennoù (e c'hourennoù) (Gregor), ober beg kamm, ober ur beg treuz, ober ur beg kamm, ober begoù, kammañ e veg, mont kamm e c'henoù, ober e vuzell gamm, ober e benn mousklenn, c'hoari e benn bihan, bezañ ur vousklenn ouzh e benn, ober penn-mouzh, stummañ e c'henoù, pennboufiñ, ober ur c'hinadenn, mont da Gervouzhig, ober krampouezh-mouzhik, mont e mouzh, mont da di mouzhig, mont d'an toull mouzhig ; 2. P. pok g., bouchig g., bouch g., pokadenn b., bouchadenn b., af g., afadenn b., añ g., afig g., añ g., añig kaezh g., evn bihan g.

maulen V.gw. (hat gemault) : ourzal, mouzhañ, astenn e vuzelloù, mouspenniñ, moulbenniñ, mousklenniñ, ober beg kamm, ober ur beg treuz, ober ur beg kamm, ober begoù, kammañ e veg, mont kamm e c'henoù, ober e vuzell gamm, stummañ e c'henoù, pennboufiñ, ober e benn fall, c'hoari e benn fall, ober penn fall, ober ur fri minaoüed, ober e benn bihan, ober e benn mousklenn, bezañ ur vousklenn ouzh e benn, c'hoari e benn, c'hoari e benn bihan, ober e benn du, bezañ en toull-mouzhig, ober e benn-mouzh, ober penn-mouzh, bezañ e Kêrvouzhig, mont da Gervouzhig, ober krampouezh-mouzhik, mont e mouzh, mont da di mouzhig, mont d'an toull mouzhig, ober e benn maout, ober mourroù, mourrennañ.

Maulen n. (-s) : mouzherezh g., mouzhadenn b.

Maulesel g. (-s,-) : [loen.] damazen g. ; *die Maulesel gehören zur Familie der Pferde*, javed a zo eus an damezen.

Mauleseltreiber g. (-s,-) : muler g., muleter g., muletaer g.

maulfaul ag. : P. tavedek, berr e lañchenn, kerterius en e gomzoù, kerterius war e gomzoù, berr da gaozeal.

Maulfäule b. (-) : [mezeg.] stomatit g., burbu str., afoù lies.

Maulhänger g. (-s,-) : P. mouzher g., penn-mouzh g.

Maulhängerei b. (-,-en) : P. mouzherezh g., mouzhadenn b.

Maulhängerin b. (-,-nen) : P. mouzherez b., sourrenn b.

Maulheld g. (-en,-en) : beg bras g., beg a-raok g., beg forn g., beg abred g., genoù bras g., genoù frank g., kankaler g., toner g., straker g., sklanker g., poufer g., brabañser g., bugader g., brammer g., braller g., braller e gloc'h g., mailhard g., breser g., breser kaoc'h g., boufon g., pabor g., fougere g.

Maulheldentum n. (-s) : pompadoù lies., brabañs g., roufl g., fougaserezh g., gloar b., glabouserezh g., glabous g., brabañserezh g., bragerezh g., fougerezh g., pouferezh g., kañfarderezh g., bugaderezh g., bugad g., c'hwez hag avel.

Maulheldin b. (-,-nen) : beg bras g., beg a-raok g., beg forn g., beg abred g., genoù bras g., genoù frank g., kankalerez b., strakell b., sklankerez b., pouferez b., brabañserez b., fougerezh b.

Maulkorb g. (-s,-körbe) : minwal b., minwalenn b., minwask g., minell b., minouer g., minot g. ; *einem Hund den Maulkorb anlegen*, muzelliñ ur c'hi, minwalañ ur c'hi, minellat ur c'hi, mojelliñ ur c'hi, minotañ ur c'hi, minouerañ ur c'hi.

Maulschelle b. (-,-n) : skouarnad g., palvad g., avenad b., boc'had b., javedad g., fasad g./b., fasadenn b., bousellad b., bougenad b., karvanad g., jodad g., flac'had b., dornad g., krabanad b., chagellad b., tarkad g., bozad b.

Maulschüssel g. (-s,-) : [tekn.] alc'hwez forc'hek g., alc'hwez plat g.

Maulsperre b. (-,-n) : P. *er kriegt die Maulsperre*, chom a ra war e gement all, kouezhet eo war e gement all, pilet eo, chom a ra da vamañ evel ur genaoueg, chom a ra da sellet gant e c'henoù.

Maultasche b. (-,-n) : [kegin.] ravioli str.

Maultier n. (-s,-e) : [loen.] mul g., mulez b., marc'h-mul g., arc'hul g., milon g. ; *die Maultiere gehören zur Familie der Pferde*, javed a zo eus ar muled ; *Maultiere werden im Gebirge als Tragtiere verwendet*, er broioù meneziek e talvez ar mul da loen-samm.

Maultierpfad g. (-s,-e) : hent ar vulerien g., hent mul g.

Maultierrücken g. (-s,-) : kroazlec'h g., kein mul g.

Maul- und Klauenseuche b. (-) : terzhienn vurbuenneg b., terzhienn aftus b., pore aftus g.

Maulvoll n. (-s) : genaouad g., begad g., begadenn b.

Maulwerk n. (-s) : P. beg g., forn b., klapez g., trap g., traped g. ; *er hat ein großes (ein tüchtiges) Maulwerk*, hennezh a zo beg bras, hennezh a zo ur genoù bras, hennezh a zo ur genoù frank, gantañ emañ an ton hag ar pardon, hennezh ne ziwan ket ar fav en e c'henoù, e deod a gerzh mat, e latenn a gerzh mat en-dro, ul latenn a zo dezhañ, lampr eo e deod, lamprik eo e deod, hennezh a zo bras e veg evel beg ur puñs, ledan eo plas e loa, ledan eo eus plas al loa.

Maulwurf g. (-s,-würfe) : [loen.] goz b. ; *Maulwürfe graben und wühlen*, ar gozed a c'haran an douar, fojal (fojañ, fojiñ, turiañ) a ra ar gozed ; *Maulwürfe legen Gangsysteme an*, gozed a c'haran an douar da sevel rouedadoù garidennoù ; *die Maulwürfe loswerden*, dic'hozañ an dachenn ; *Maulwürfe fangen*, *Maulwürfe jagen*, gozeta ; *der Maulwurf kriecht aus seinem Gang heraus*, dizouarañ a ra ar c'hoz ; *von Maulwürfen aufgewühlte Erde*, fojadur g.

Maulwurfgang (-s,-gänge) : garidenn c'hoz b., garan c'hoz b.

Maulwurfsfalle b. (-,-n) : gozunell b.

Maulwurfsfell n. (-s,-e) : kroc'hen goz g. [*liester krec'hin goz*] ; *ein Hut aus Maulwurfsfell*, un tog goz g.

Maulwurfsfänger g. (-s,-) : gozetaer g.

Maulwurfsgrille b. (-,-n) : [loen.] kazh-prad g., kazhig-prad g., bleizig-teil g.

Maulwurfshaare lies. : blev goz str.

Maulwurfshaufen g. (-s,-) / **Maulwurfshügel** g. (-s,-) /

Maulwurfsloch n. (-s,-löcher) : bern-goz g., turiadenn-c'hoz b., douar-goz g., toull-goz g., fojadur g., berniad douar-goz g.

maunzen V.gw. (hat gemaunzt) : [su Bro-Alamagn] 1. [loen.] miaoual, miniaoual ; 2. P. termal, klemm, klemmichal, kestal, hirvoudiñ, keinal, kunudañ, en em chaokat, trueziñ.

Maure g. (-n,-n) : Maour g.

Maurer g. (-s,-) : mañsoner g., mañson g., [dre fent] daller-logod g.

Maurerarbeit b. (-,-en) : [tisav.] mañsonerezh g., mañsonadur g., mañsoniezh b., mañson g., maenerezh g.

Maurerbetrieb g. (-s,-e) : embregerezh mañsonerezh g.

Maurerei b. (-) : 1. [tisav.] mañsonerezh g., mañsonadur g., mañsoniezh b., mañson g., maenerezh g. ; 2. frañmasonerezh g.

Maurergehilfe g. (-n,-n) : paotr-pri g., paotr ar pri g., mous-pri g., darbarer ur mañsoner g., paotr-darbar g.

Maurerhandwerk n. (-s) : [tisav.] micher a vañsoner b., micher vañsoner b., mañsonerezh g., mañsonadur g., mañsoniezh b., mañson g., maenerezh g.

Maurerin b. (-,-nen) : mañsonerez b.

maurerisch ag. : frañmasonek.

Maurerkelle b. (-,-n) : loa-vañson b., pal-daol b., loa-blatt b.

Maurermeister g. (-s,-) / **Maurerpolier** g. (-s,-e) : mestr mañsoner g.

Mauretanien n. : Maouritania b.

Maurin b. (-,-nen) : Maourez b.

maurisch ag. : maourek, maourel.

Maus b. (-, Mäuse) : 1. [loen.] logod str., logodenn b., P. lost-hir g. ; *von Mäusen verseucht*, logodek, leun a logod ennañ, aloubet gant al logod, al logod o neriñ ennañ ; *eine graue Maus*, ul logodenn rous b. ; *eine weiße Maus*, ul logodenn wenn b. ; *Mäuse jagen*, logota ; *Mäuse aus einem Haus verschwinden lassen*, dilogota un ti ; 2. [tr-l] *mit Mann und Maus untergehen*, mont da goll bag hag all - mont da goll korf hag all - en em goll tud ha madoù - bezañ lonket gant ar mor penn ha pilhon - mont da goll tud ha lestr - mont da goll tud hag all - mont da goll korf, madoù hag all ; *wie die Katze mit der Maus spielen*, c'hoari gant e breizh evel ar c'hazh gant e logodenn ; *wenn die Katze fort ist, tanzen die Mäuse / wenn die Katze aus dem Haus ist, tanzen die Mäuse auf dem Tisch*, pa vez ar c'hazh er-maez eus ar gêr, e ra al logod fest er solier - e-kichen ki stag ne vank ral gad - lagad ar mestr a lard ar marc'h hag a laka ed barr an arc'h ; *mit Speck fängt man Mäuse*, an dousañ liper, ar gwashañ taper - chomit sioul hag e pakoc'h logod - n'eo ket gant an daboulin e vez paket ar c'had - n'eo ket gant an daboulin e vez paket ur marc'h spontet - ne vez ket paket kezeg gant taboulinoù - ne vez ket tapet ar pesked gant ar stouv - n'eo ket gant eskern e vez paket al lern - n'eo ket gant taolioù foet e paker kezeg spontet - ober strakal e skourjezig ne zastum ket kezeg spontik - gant ar c'han kaerañ eo e vez kaouedet al labous ar gwellañ - e-lec'h ma vez meulerezh e vez atav kalz gevrierezh ; *der Katzen Spiel ist der Mäuse Tod*, pa vez ker al lêr e c'hoarzh ar boutaouer, ar mañsoner a gar an hini a zo ilia-red ouzh e di ; *arm wie eine Kirchenmaus*, paour evel ur razh iliz (ur razh touzet, ur razh dour), paour da lazhañ ; *es kreißen die Berge, zur Welt kommt ein lächerliches Mäuschen / der Berg hat gekreißt, und eine Maus geboren / die Berge kreißen und ein Mäuslein wird geboren*, an iliz a ya d'ober ur chapel, aet eo mil d'ober kant ; *da beißt die Maus keinen Faden ab, da beißt keine Maus einen Faden ab*, un dra asur eo kement-se, ken sur ha graet eo ; *weiße Mäuse sehen*, gwelet pesked el laezh, na welet mui nemet gant e c'henoù, bezañ mezu-dall ; 3. [dre astenn.] P. *Mäuse*, [arc'hant] glazarded lies., glaou g.,

kregin lies., segal str., mouloù lies., kailh g., grifoù lies., kraf str. ; 4. [stlenn.] logodenn b. [*liester* logodennoù].

Mauschelei b. (-,-en) : irienn b., korvigell b., itrik g., troioù ha distroioù lies., ardivinkoù lies., ribouilhaj g., ribouilh g., trikamaroù lies.

mauscheln V.gw. (hat gemauschelt) : 1. itrikañ, penefiañ, fistoulat, turlutañ, kostezañ, ribouilhata ; *was mauschelt er da schon wieder ?* peseurt kordenn emañ o nezañ hennezh c'hoazh ? peseurt taol gwidre emañ o prientiñ c'hoazh ? petra emañ oc'h itrikañ c'hoazh ? peseurt tro gamm bennak emañ hennezh oc'h itrikañ c'hoazh ? peseurt tro fobiez bennak a zo en e benn c'hoazh ? peseurt tro c'hanas bennak a zo o treiñ en e benn c'hoazh ? peseurt taol gast (tro lous) a zo o treiñ en e benn c'hoazh ? peseurt itrikoù emañ o wiadiñ hennezh c'hoazh ? peseurt ribouilh emañ o wiadiñ hennezh c'hoazh ? o turlutañ petra emañ aze c'hoazh ? o penefiañ petra emañ aze c'hoazh ? o fistoulat petra emañ aze c'hoazh ? ; 2. mouskomz, komz chuchumuchu, kuzhmuzat, chuchumuchiñ, chuchuiñ.

Mäuschen n. (-s,-) : 1. [loen.] logodig str., logodennig b. ; 2. [dre skeud.] P. karedig b., kariadez b., karantez b., oriadez b., mestrez b., dous b., dousig b., amourouzez b., muiañ-karet g., [plac'hig] bidiez b., va evn bihan g., va logodenn b.

mäuschenstill ag. : sioul-logod, sioul evel ul logodenn, sioul-marv ; *es ist mäuschenstill*, sioul-logod eo amañ, sioul eo an traoù amañ evel ul logodenn er bleud, ne vez klevet grik, sioul eo evel ar marv amañ.

Mause b. (-,-n) : [loen.] here g., muzadur g., taoladur g.

Mäusebussard g. (-s,-e) : [loen.] baou voutin b., barged g., barged-moc'h g.

Mäusedorn g. (-e,-el/-en/-dörner) : [louza.] *stechender Mäusedorn*, *stacheliger Mäusedorn*, beuz-bleiz str., beuz an diaoul str., bug str., bugelenn str., freskon str., garbig g., gouegelenn str., banal bugel str., kelenn-bleiz str. ; *von stechenden Mäusedörnern bewachsener Ort*, gouegelenneg b.

Mausefalle b. (-,-n) / **Mäusefalle** b. (-,-n) : logotouer g., logotaer g., logotaerez b., trap-logod g., peñ-logod g., stokerez b., strakouer g., P. kazh-koad g., kazh-prenn g.

mäusefrei ag. : dilogod.

Mäusefresser g. (-s,-) : [loen.] logotaer g.

Mäusegift n. (-s) : louzoù razhed g., louzoù logod g.

Mäuseholz n. (-es) : [louza.] bouloù-aerouant lies., chapeled-an-naer g.

Mäusejagd b. (-) : logota g. ; *auf Mäusejagd sein*, logota.

Mäusejäger g. (-s,-) : logotaer g., paker logod g.

Mauseloch n. (-s,-löcher) / **Mäuseloch** n. (-s,-löcher) : 1. toull logod g. ; 2. [dre skeud.] *er hätte sich lieber in ein Mauseloch verkrochen*, ne oa ket c'hwezet dezhañ, diaes e oa evel en ur roched reun, karout en dije graet diskenn war-eeun-tenn e kalon an douar, karout en dije graet koñfontañ en douar, aet e oa bihan e galon en e greiz.

mäuselos ag. : dilogod.

mausen V.gw. (hat gemaust) : 1. logota ; 2. [kr-l] *die Katze lässt das Mäusen nicht*, da bep seurt oad e red ar c'hi war-lerc'h ar c'had - paotr ha plac'h o-unan 'zo 'vel stoub e-tal an tan - Yann eo, Yann e vo - c'hwazh an harink a chom atav gant ar varazh - en e groc'hen louarn e varvo nemet kignet e vije ez vev - ar ouenn a denn,

war-lerc'h laou ne vez ket c'hwen - ar ouenn a denn, diwar al laou ne vez ket c'hwen - ar ouenn a denn, diwar ki ne vez ket kazh - ar ouenn a denn, diwar logod ne vez ket razh - n'eo ket ret kaout skeul d'ar c'hazh evit pakañ logod pe razh - grit un difenn ouzh penn diboell hag er graio hep dale pell - tomm an heol, glav a ra, poent eo mont da blac'heta - un dra ha n'eus ket bet gwelet biskoazh eo un neizh logod e skouarn ar c'hazh - mallozh d'an hini a zo bet ganet en ur gwall vro rak atav e tistro - mab d'e dad eo Kadioù nemet e vamm a lavare gaou / mab d'e dad eo Kadioù, diouzh e ouenn e ra (Gregor) - laer diwar laer, mezvier diwar mezvier - el lec'h m'emañ an danvez emañ an traoù, el lec'h ma'z eus nez ez eus laou - ar re sot ne zisodont ket - neb a zo sot yaouank-flamm, evit koshaat ne furao tamm - [dimeziñ] : da bep oad 'vez pilet koad - ur c'hozh kazh a gar logod yaouank - n'eus oad ebet evit karet - ul louarn kozh hag eñ dare gwelet ur yar c'hoazh a garfe - gant ar c'hoant dimeziñ e reer tro ar bed, gant ar c'hoant kac'hat ne reer ket - c'hoant dimeziñ ha bevañ pell, en deus pep Yann ha pep Katell.

V.k.e. (hat gemaust) : P. *mausen*, sachañ d'e c'hod, c'hwibañ, c'hwiblaerezh, sammañ, skrapat, skrapañ, tapout dre laer, kemer a-gildorn, flapañ a-gildorn, rañvat, ripañ, sigotañ, tuniñ, c'hwiblaerezh, pokañ, silc'hañ, razhañ, dibradañ, ober skrap war udb.

Mäusenest n. (-es,-er) : neizh logod g.

Mäuseöhrchen¹ n. (-s,-) : [louza.] daoulagad-ar-Werc'hez g.

Mäuseöhrchen² n. (-s,-) / **Mausohrschnecke** b. (-,-n) : [loen.] maligornig aod *Myosotella myosotis* g.

Mausier¹ g. (-s,-) : riper g., paotr rip g., c'hwiber g., c'hwib g., c'hwiblaer g., silc'her g.

Mausier² b. (-) : [loen.] here g., muzadur g., taoladur g. ; *in der Mauser sein*, bezañ gant an here, bezañ oc'h ober e here, bezañ o teurel e here, muzañ.

Mauserei b. (-,-en) : riperezh g., c'hwiberezh g.

Mäuserich g. (-s,-e) : [loen.] mal-logod g., tad-logod g.

mausern V.gw. (hat gemausert) : [loen.] bezañ gant an here, bezañ oc'h ober e here, bezañ o teurel e here, muzañ, dibluañ, disluañ, disluennañ.

V.em. : **sich mausern** (hat sich (t-rt) gemausert) : 1. bezañ gant an here, bezañ oc'h ober e here, bezañ o teurel e here, muzañ ; *die Hühner mausern sich*, emañ ar yer o teuler o here, emañ ar yer gant an here, emañ ar yer oc'h ober o here, emañ ar yer o vuzañ, emañ ar yer o tibluañ ; 2. [dre skeud.] P. cheñch war well, cheñch ouzh gwell, gwellaat, mataat, bravaat, mont war well, mont war wellaat, bezañ war wellaat, treiñ war well, siriusaat, dont war an tu mat, cheñch war an tu mat, mont a-raok, mont war a-raok.

Mauserung b. (-) : [loen.] here g., muzadur g., taoladur g.

Mäuseschwanz g. (-es,-schwänze) : [louza.] lost-razh g.

mausetot ag. : marv-mik ; *jemanden mausestot schlagen*, lazhañ u.b. mik.

mäuseverseucht ag. : logodek, leun a logod ennañ, aloubet gant al logod, al logod o neriñ ennañ.

Mäusevölkchen n. (-s) : gouenn al logod b. ; *das trippelnde Mäusevölkchen*, al lostoù-hir lies.

mausgrau ag. : rous-louet evel ul logodenn.

Mausholz n. (-es) : [louza.] bouloù-aerouant lies., chapeled-an-naer g.

mausig ag. : P. *sich mausig machen*, digeriñ e flapenn, digeriñ e doull, ober e zen.

Mausmatte b. (-,-n) : [stlenn.] pallenn logodenn g., tapis logodenn g.

Mausoleum n. (-s, Mausoleen) : bez meur g., ti-kañv g., kañvdi g., maozoleon g.

Maussteuerung b. (-,-en) : [stlenn.] implij al logodenn g. ; *mit Maussteuerung*, gant al logodenn.

Maustaste b. (-,-n) : [stlenn.] bouton logodenn g.

Mauswiesel n. (-s,-) : [loen.] kaerell-vihan b., kaerenn-vihan b., Marc'harid koant b., koantig g., propig g., buan g.

Mauszeiger g. (-s,-) : [stlenn.] biz al logodenn g.

Maut b. (-,-en) : [su Bro-Alamagn, Bro-Aostria] treizhaj g., taos gourhent g., gwir-treizh g., treizhwir g., droed g., kustum g.

Mautgebühr b. (-,-en) : treizhaj g., taos gourhent g., gwir-treizh g., treizhwir g., droed g., kustum g.

Mautner g. (-s,-) : kustumer g.

Mautstelle b. (-,-n) : porzh treizhaj g.

Mautstraße b. (-,-n) : tennad dindan dreizhaj g.

mauzen V.gw. (hat gemaust) : 1. [loen.] miaoual, miniaoual, mignaounal ; 2. P. termal, klemm, klemmichal, kestal, hirvoudiñ, keinal, kunudañ, en em chaokat, trueziñ.

Mauzen n. (-s) : miaouadeg b., miaouadennoù lies., miaouiou lies.

Maxi n. (-s,-s) : dilhad hir g./lies.

maximal ag. : uc'hek, uhelañ, brasañ, hirañ, en e varr, en e uhelañ ; *die Kuh hat ihre maximale Milchleistung erreicht*, e barr he laezh emañ ar vuoc'h, en he barr laezh emañ ar vuoc'h.

Adv. : d'ar muiañ, d'ar muiañ-holl, d'an hirañ-holl, hep tamm ouzhpenn, d'ar gwellañ tout.

Maximalpreis g. (-es,-e) priz uc'hek g., priz uhelañ g.

Maximalthermometer n. (-s,-) : [fizik] gwerzverker uc'hegennoù g.

Maxime b. (-,-n) : sturienn b., stur g., ger-stur g., lavarenn-stur b., lavar-stur g., sturlavar g., krennlavarenn b., reolskrid g., lezenn b.

maximieren V.k.e. (hat maximiert) : uc'hekaat.

Maximierung b. (-,-en) : uc'hekaat g., uc'hekadur g.

Maximilian g. : Maksimilian g.

Maximum n. (-s, Maxima) : uc'hegen b., barr g. ; *relatives Maximum*, uc'hegen daveel b. ; *absolutes Maximum*, uc'hegen dizave b.

Maximumthermometer n. (-s,-) : [fizik] gwerzverker uc'hegennoù g.

Maxisingle b. (-,-s) : [sonerezh] 1. pladenn 45 tro pennad bras b., Maxi 45 g. ; 2. CD Maxi-single g.

Mayenne b. : 1. [stêr] Mezven g. ; 2. [departamant] Mayenne g. ; 3. [kêr] Mayenne b.

Mayonnaise b. (-,-n) : maionez g., maionezenn b. ; *eine Mayonnaise emulgieren lassen*, *eine Mayonnaise anrühren*, sevel ur maionez.

Mazedonien n. : Makedonia b.

Mazedonier g. (-s,-) : Makedoniad g.

Mazedonierin b. (-,-nen) : Makedoniadez b.

mazedonisch ag. : makedoniat, [yezh.] makedonek.

Mäzen g. (-s,-e) : mesen g., mekenaz g., madoberour g., skoazeller brokus g.

Mäzenatentum n. (-s) : mesenerezh g., mekenerezh g.

mazerieren V.k.e. (hat mazeriert) : [kegin.] lakaat da veizhiañ, meizhiañ, glec'hiañ, glec'hiñ, lakaat e glec'h, lakaat da c'hlec'hiañ.

V.gw. (hat mazeriert) : meizhañ, glec'hiañ, glec'hiñ, bezañ e glec'h ; *im Wasser mazerieren*, eogñ.

MB / Mbyte / MByte n. : [stlenn.] Me g., Mo g., megaokted g., megaeizhbit g.

McCarthy-Ära b. (-) / **McCarthyismus** g. (-) : marevezh McCarthy g., maccarthouriezh b.

MdB [*berradur evit Mitglied des Bundestages*] : kannad er Bundestag g., dilennad er Bundestag g.

MdL [*berradur evit Mitglied des Landtages*] : kannad el Landtag g., dilennad e Kuzul ar Vro g., kannad e Parlamant al Land g.

m. E. [*berradur evit meines Erachtens*] : da'm soñj, war va meno, da'm meno, hervez va meno, hervez va soñj, a soñj din, a gred din, a gav din.

Mechanik b. (-,-en) : **1.** [tekn.] treloc'herezh g., mekanikerezh g. ; **2.** [skiant] loc'honiezh b., mekanikoniezh b., mekanik g., sinetouriezh b., fiñvoniezh b., michererezh g. ; *rationale Mechanik*, loc'honiezh poell b., mekanikoniezh poell b. ; **3.** [tekn.] gwikefre b.

Mechaniker g. (-s,-) : [tekn.] mekaniker g.

Mechanikerin b. (-,-nen) : [tekn.] mekanikerez b.

mechanisch ag. : **1.** [tekn.] treloc'hel, treloc'hek, loc'honiell, ardivinkel, gwikefreel, mekanikoniell ; **2.** [dre skeud.] diarzoug, amyoulek, diemskiant, hep soñjal, dre voaz ; **3.** [preder.] mekanek ; *mechanischer Determinismus*, devouderezh mekanek g.

mechanisieren V.k.e. (hat mechanisiert) : [tekn.] ardivinkelañ, ardivinkaad.

Mechanisierung b. (-,-en) : [tekn.] ardivinkadur g., ardivinkaad g.

Mechanismus g. (-, Mechanismen) : **1.** [tekn.] gwikefre b., ardivinkerezh g. ; **2.** [dre skeud.] argerzh g. ; **3.** [preder.] mekanegouriezh b.

mechanistisch ag. : mekanegour, loc'helour ; *mechanistischer Materialismus*, danvezelouriezh mekanegour b., danvezelouriezh loc'helour b. ; *mechanistisches Weltbild*, *mechanistische Weltanschauung*, meizhadur mekanegour g., meizhadur loc'helour g. ; *mechanistische Philosophie*, mekanegouriezh b., loc'helouriezh b.

Mechanizismus g. : mekanegouriezh b., loc'helouriezh b.

Mecheln n. : [Belgia] Mechelen b.

Mechoui n. (-/-s) : [kegin.] mechoui g.

meck estl. : bee !

Meckerei b. (-,-en) : pismigadennoù lies., karnaj g., klemmicherezh g., klemmichadennoù lies., klemmoù lies., kunuc'hennoù lies., truandoù lies., yezhoù fall lies., gwigour g., grozmol g., boubouterezh g.

Meckerer g. (-s,-) / **Meckerfritze** g. (-n,-n) : revr war wigour g., bourouell g., bourbouter g., chaoker-e-c'henoù g., chaoker trusk g., chaoker e revr g., soroc'her g., grozmoler g., grignouz g., gouerouz g., heureuchin g., rachouz g., ourz g., regain g., den ranous g. tagnouz g., den n'eo ket brav kaout d'ober gantañ g., den n'eo ket brav

kaout d'ober outañ g., pismiger g., chaoker-laou g., flemmer g., chipoter g., chikaner g., noazour g., beg m'en argarzh g., kac'her gwasket g., kac'her diaes g., ki kac'her g., kac'her g., kagaler g., kaoc'hag g., chaoker g., tad an ardoù fall g., strapad den g., penn-kleiz g., penn-kleiz a zen g., torr-penn g., chilper g., dismantr-spered g., tourmant a zen g., trabaser g., tregaser g., gaster g., kousker diaes / kousker fall g. (Gregor), bugel pikous g. ; *das ist ein alter Meckerfritze*, diaes eo ober gantañ, diaes eo bevañ gantañ, diaes eo kaout afer outañ, ur c'housker fall (diaes) a zo anezhañ (Gregor), n'eo ket ur brav chom hep ober e lavarioù outañ, n'eo ket brav rannañ fav gantañ, n'eo ket brav en em luziañ gantañ, n'eo mat nemet da gaoc'hañ ar stal, hennezh ne deuz ket ar sukr en e c'henoù, mar lavarer ya dezhañ, eñ a respont naren, n'eo ket brav kaout d'ober outañ, ur c'hac'her diaes a zo anezhañ, ur revr war wigour a zo anezhañ.

Meckerliese b. (-,-n) : revr war wigour g., rachouzell b., tagnouzell b., pig-spern b., chikanerez b., noazourez b., bugel pikous g., kac'herezh diaes b., kouskerez diaes b., kouskerez fall b.

meckern V.gw. (hat gemeckert) : **1.** begeliat, bekal, begiat, richañ ; **2.** [dre skeud.] ingenniñ, arvellat, gwic'hal, oreumat, kintuziñ, klemmichal, goeñviñ, chaokat e bater, chikanañ, gouerouzat, grignouzal, grignouzat, ronkal, gragailhat, gwigourat, bourboutil, choskoniell, chaokat e c'henoù, chaokat e c'houstell, grozmolat, pufal ; *sie meckert immer*, ur big-spern a zo anezhi, honnezh ne deuz ket ar sukr en he genoù ; *sie meckert schon wieder*, o lavaret an oferenn emañ adarre, emañ oc'h oreumat adarre, emañ o chaokat he fater adarre, emañ o chaokat he genoù adarre, emañ o c'houerouzat adarre ; *hör auf zu meckern !* lez da rebechoù ! klouarig, tav ! kunuc'henn, paouez a ober da druantoù ! paouez gant da yezhoù fall ! ; *du meckerst zu viel*, re hek eo da c'henoù, re a c'hozmol a vez ganit, re a soroc'h a vez ganit ; *er meckert ständig*, un den eo na blij netra dezhañ - n'eo mat nemet da gaoc'hañ ar stal - hennezh ne deuz ket ar sukr en e c'henoù - mar lavarer ya dezhañ, eñ a respont naren - hennezh a gav atav abeg e kement den a zo tout - ar gaster-se a vez atav oc'h abegiñ hennezh pe honnezh - hennezh ne ra nemet dispenn e nesañ - klask a ra abeg bepred - ne oar nemet chaokat pep labour graet gant ar re all - ne gav nemet rebechoù d'ober - atav e kav abeg e pep tra - hennezh a gav atav tro da abegiñ - kavout a ra bepred drezenn da stagañ ouzh pep tra - ne gav netra vat - ne gav nep tra vat - bepred e kav da lavaret e kement bramm 'zo tout - eñ a gav da lavaret enep kement tra 'zo - kant rebech ha kant all a gav e kement tra 'zo tout - klask a ra atav c'hwen e loeroù ar re all - tremen a ra e amzer o tispenn labour ar re all - tremen a ra e amzer o tivrudañ ar re all - kas a ra e amzer o tispenn labour ar re all - kas a ra e vuhez o tivrudañ ar re all - ne gav gras gant den ebet - kaer 'zo ober, morse ne reer e c'hrad - kaer 'zo, morse ne reer e c'hrad - kaer hon eus ober, morse ne vez graet e c'hrad - klask a ra kant si d'an holl - ne baouez ket da abegiñ ouzh an dud - atav e fell dezhañ kaout gwell pe well - ne wel netra nemet a-dreuz - eñ a blij dezhañ rezoniñ - ur spered rekin eo - ur penn-treuz eo - hennezh a zo ur spered kamm - atav e vez o figuzañ - atav e vez o

pismigañ - atav e vez o pigosat - atav e vez oc'h ober beg bihan - ur beg m'en argarzh a zo anezhañ - ur pismiger eo - ur chaoker-laou eo - ur flemmer eo - un nagenner eo - ur chikaner eo - ur c'hac'her diaes a zo anezhañ - un noazour eo.

Meckern n. (-s) : 1. begeliadennoù lies., begeliadeg b., begeilh g., begel g., blejadennoù lies., blejadeg b., beogadennoù lies., beogadeg b., bruc'hellerezh g., richan ar givri g. ; 2. [dre skeud.] pismigadennoù lies., karnaj g., klemmicherezh g., klemmichadennoù lies., klemmoù lies., kunuc'hennoù lies., truandoù lies., yezhoù fall lies., chikanerezh g., gwigour g., grozmol g., bourbouterzh g.

Mecklenburg-Vorpommern n. : Mecklenbourg-Pomerania ar C'hornôg b., Mecklenbourg-Pomerania ar C'hornaoueg b.

med. : *berradur evit medizinish.*

Medaille b. (-,-n) : medalenn b. [*liester* medalennoù, medalinier], plakenn b. ; *mit einer Medaille auszeichnen*, medalennañ ; *Rückseite einer Medaille*, kil ur vedalenn g., tu rekin ur vedalenn g., pil g. ; *Kopfseite einer Medaille*, Vorderseite einer Medaille, tu penn ur vedalenn g., kroaz ur vedalenn b., kroez b., talig ur vedalenn g. ; *er gewann bei den Olympischen Spielen eine Silbermedaille*, ur vedalenn arc'hant en deus bet er C'hoarioù Olimpek

Medaillengewinner g. (-s,-) : gounezer ar vedalenn g., medalenned g.

medaillenverdächtig ag. : a c'hallfe tapout ur vedalenn.

Medaillon n. (-s,-s) : 1. [bravig] medalennig b., kelc'h-medalenn g. ; 2. [tisav.] medalenn b. ; 3. [kegin.] medailhon g., medalenn b., darnenn b.

median ag. : kreiz.

Median n. (-s) : paper ment 50x60 cm g., paper ment hanter-kant / tri-ugent g.

Mediane b. (-,-n) : [mat.] kreiztuenn b.

Mediathek b. (-,-en) : mediaoueg b.

Mediceer g. (-s,-) : [istor] ezel eus lignez ar Vedicied g.

Medien lies. : *die Medien*, ar mediaoù lies., an araezioù kelaouiñ lies., ar meziennoù lies.

Medienkonzern g. (-s,-e) : kengevread bras mediaoù g., kartell mediaoù g.

Medienrummel g. (-s) : trouz bras er mediaoù g.

Medienlandschaft b. (-,-en) : bed ar mediaoù g., ardremez ar mediaoù g., kleweledva g., klevedva g.

Medienverbund g. (-s,-e) : reizhiad liesvedia b., liesvedia g. ; *im Medienverbund*, dre al liesvedia.

medienwirksam ag. : efedus war tachenn ar mediaoù.

Medikament n. (-s,-e) : [mezeg.] louzoù [*liester* louzeier] g., remed g., dramm g., medisinerzh g., mezegiezh b., mezekniezh b. ; *dieses Medikament zeigt die gewünschte Wirkung*, al louzoù-se en deus efed war e gleñved evel ma espered, al louzoù-se a ra vad dezhañ evel ma espered ; *ein Medikament verordnen*, *ein Medikament verschreiben*, reiñ ul louzoù bennak da gemer, reiñ un ordrenañs (Gregor) ; *ein Medikament verabreichen*, reiñ ul louzoù da lonkañ, reiñ ur remed, medisiniñ ; *jemandem zu viele Medikamente verabreichen*, drammañ u.b. ; *ein Medikament einnehmen*, lonkañ ul louzoù bennak, euvriñ un dramm bennak ; *ein Medikament gegen Durchfall bei Menschen*

und Tieren, ul louzoù ouzh ar foerell koulz d'an dud evel d'al loened g.

Medikamentenabhängigkeit b. (-) : [mezeg.] drammetoue g., estoue ouzh al louzeier g.

Medikamentenmissbrauch g. (-s,-missbräuche) : [mezeg.] drouguzañs louzeier g., reimplij louzeier g.

medikamentös ag. : [mezeg.] ... louzoù, ... gant louzeier, mezegel ; *medikamentöse Behandlung*, mezegadur g.

Medikaster g. (-s,-) : [koz.] triakler g.

Medikus g. (-, Medizi/Medikusse) : [mezeg.] P. sourzien g.

Medina b. (-,-s) : medina g.

Mediothek b. (-,-en) : mediaoueg b.

Meditation b. (-,-en) : prederi b., prederiaden b., prederiata g., prederiaden b., embrederiata g., embrederiaden b., uhelweladurezh b., poellataerezh g., preder g., predererezh g., prederiañ g., prederiadur g.

meditieren V.gw. (hat meditiert) : prederiañ, prederiata, embrederiata, poellañ, poelladiñ, poellata, pleustriñ, poueza ; *über jemandes Worte meditieren*, pleustriñ komzoù u.b.

Medium n. (-s, Medien) : 1. mediom [*liester* mediomed] g. ; 2. [kimiezh, fizik] metou g. ; *aktives Medium*, metou oberiant g. ; 3. araez kelaouiñ g., media g., mezienn b.

Medizin b. (-,-en) : [mezeg.] 1. medisinerzh g., mezegiezh b., mezekniezh b. ; *Medizin studieren*, studiañ ar vezegiezh (ar medisinerzh) ; *ambulante Medizin*, mezegiezh kêr b. ; *gerichtliche Medizin*, mezekniezh lezennel b. ; *Laennec hat der modernen Medizin den Weg gebahnt*, Laeneg a zigoras an hent d'ar vezegiezh arnevez ; *die Einführung der modernen Medizin*, degaserezh ar vezegiezh arnevez g. ; 2. louzoù g., remed g., dramm g., medisinerzh g., mezegiezh b.

Mediziner g. (-s,-) : [mezeg.] mezeg g., medisin g., medisinaour g., sourzien g.

Medizinerin b. (-,-nen) : [mezeg.] mezegez b., medisinez b., medisinaouez b.

medizinisch ag. : [mezeg.] ... medisinerzh, ... mezegiezh, ... mezekniezh, mezegel ; *medizinische Bilderfassung*, lunerezh mezegel g., skeudennerezh mezegel g. ; *medizinische Betreuung*, prederioù mezegel lies.

Medizinlexikon g. (-s,-lexika /-lexiken) : gourgeriadur ar vezegiezh g., holloueziadur ar vezegiezh g.

Medizinmann g. (-s,-männer) : 1. pareer g., pareour g., diskonter g., yac'haer g. ; 2. P. sourzien g.

Medizinstudium n. (-s) : studioù mezegiezh lies., studioù medisinerzh lies.

Medizinstudent g. (-en,-en) : studier war ar vezekniezh g., studier war ar vezegiezh g., studier war ar medisinerzh g., danvez medisin g.

Medusa b. (-) : [mojenn.] Medouza b.

Meduse b. (-,-n) : [loen.] morgaoul str., bloneg-mor str., morgleorenn b.

Meer n. (-s,-e) : 1. *das Meer*, ar mor g., [dre skeud.] park ar siliou g., ar gazez c'hlas b. [gwasaus] ar bannac'h gwelien g. ; *er wohnt am Meer*, emañ o chom war lez ar mor, emañ o chom war lez an aod, emañ o chom e genoù ar mor, emañ o chom e-harz ar mor, emañ e di dirak ar mor, emañ o chom raz da ribl ar mor, goursezet eo e di a-dal d'ar mor, harp er mor emañ o chom ; *mit*

Blick aufs Meer, a-dal d'ar mor, gant gwel (gant digor) war ar mor, rag-enep ar mor ; *das Meer wogt*, ruilhal ha diruilhal (ruilhal-diruilhal) a ra ar mor e houlennou, gwagnañ a ra ar mor, houlennañ a ra ar mor ; *über die Meere segeln*, hentañ ar mor, lopañ mor, mont dre ar morioù, galoupat ar morioù, redek ar morioù, redek mor, redek ar mor, regiñ mor, regiñ ar mor, morañ, morredek, klaouedat mor ; *beim höchsten Wasserstand des Meeres*, d'ar mor uhel, pa vez ar mor en e c'hourlen, d'ar mor gourlen, pa vez ar mor en e uhelañ ; *beim niedrigsten Wasserstand des Meeres*, d'ar mor izel, d'an izelvor, e-pad an daere, da daol an daere, pa vez ar mor en e zaere, pa vez daere ar mor, pa vez bas an dour, pa vez bihan ar mor, pa vez bihan an dour, pa vez ar mor en e vihanañ ; *zwei Dinge können nicht aufgehalten werden : das Meer und der Tod*, daou dra a zo ha na c'haller herzel outo : ar mor hag ar marv [poagn ganin, me az pevo, diwall razon, me az peuzo] ; *das Meer kennt keinen Pardon*, ar mor a zo ur gwall baotr, ar mor a zo treitour ; *das Meer leuchtet*, mordaniñ a ra an dour, treluc'hañ a ra ar mor ; *das Tote Meer*, ar Mor-Marv g. ; *das Schwarze Meer*, ar Mor Du g. ; *das Gelbe Meer*, ar Mor Melen g. ; *das Rote Meer*, ar Mor Ruz g. ; *das Schwarze Meer ist über mehrere Meeresengen mit dem Mittelmeer verbunden*, skeiñ a ra ar Mor Du war ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor, digeriñ a ra ar Mor Du war ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor, kehentiñ a ra ar Mor Du gant ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor ; *das südlich einer Insel liegende Meer*, ar mor dehoù g. ; *das nördlich einer Insel liegende Meer*, ar mor kleiz g. ; *zum Meer gehörig*, -mor, morek, morel, a aparchant ouzh ar mor ; *die Weltmeere durchfurchen*, hentañ ar mor, lopañ mor, mont dre ar morioù, galoupat ar morioù, redek ar morioù, redek mor, redek ar mor, klouedat mor, regiñ mor, regiñ ar mor, morañ, morredek ; *das weite Meer*, *das hohe Meer*, *das offene Meer*, al lark g. / an donvor (Gregor) g., ar c'heinvor g., ar mor bras g., an dour digor g., ar mor digor g., ar mor diaod g., ar c'hreiz, ar maez g. ; *das weite Meer breitet sich vor ihnen aus*, digeriñ a ra ar mor bras dirazo, gwel ebet ne welont nemet ar mor digor ; *auf offenem Meer*, en donvor, war an donvor, war ar mor diaod, el lark, er c'heinvor, war ar c'heinvor, war ar mor bras, er mor bras, war ar mor digor (dispak), er mor (en dour) digor, war an don, e-kreiz ar mor, er c'hreiz, er maez ; *durch Überfischung werden die Meere geplündert*, paourat (rivinet) e vez ar morioù gant ar bigi bras o pesketa re ; *das Meer hat sich ganz schön zurückgezogen*, ar mor a zo izelaet-mat ; *etwas aus dem Meer herausziehen*, divorañ udb. ; *eine Leiche im Meer versenken*, *eine Leiche im Meer bestatten*, morañ ur c'horf-marv, islonkañ ur c'horf-marv ; **2.** [dre skeud.] *Wasser ins Meer schütten*, kerc'hat (klask kargañ) dour gant ur bouteg, tennañ amanenn eus gouzoug ur c'hi, tennañ panez eus gouzoug ur c'hi, treiñ ar c'hi (ar c'hazh) dre e lost, klask an doare da dreiñ an avel diwar-bouez ur sugell, klask treiñ an avel d'u.b., klask treiñ an avel diwar-bouez ur gordenn, tremen e amzer o treiñ mein da sec'hañ, mont da laerezh al loar, pegañ al loar, tapout al loar gant e zent, klask pakañ ar bleiz gant un taol boned, klask lakaat ur bramm war beg un ibil, klask spazhañ melc'hwed, klask serriñ ar bed en ur gloenn vi, ribotat

dour, goro un tarv, skeiñ piz gant Kastell an Tarv ; **3.** [Loar] *das Meer der Ruhe*, Mor ar Sioulder g. ; *das Meer der Kälte*, Mor ar Yenien g. ; *das Regenmeer*, Mor ar Glaveier g.

Meeraal g. (-s,-e) : [loen.] sili-mor str., sablienn b. [*liester sablied*] ; *kleiner Meeraal*, libistr g. [*liester libistred*], libistr str.

Meeraalsuppe b. : (-,-n) : keusturenn sili-mor b., kaoteriad sili-mor b.

Meerampfer g. (-s,-) : [louza.] *blutroter Meerampfer*, raden-ruz str.

Meeräsche b. (-,-n) : [loen.] meilh g., lankreg g. ; *ein Netz voll Meeräschen*, un taolad meilhed g., ur rouedad veilhed b. ; *Meeräschen fangen*, meilheta.

Meeräschenetz n. (-es,-e) / **Meerbarbennetz** n. (-es,-e) : roued meilheta b.

Meerbarbe b. (-,-n) : [loen.] meilh g., lankreg g. ; *rote Meerbarbe*, meilh-ruz g.

Meerbrasse b. (-,-n) : [loen.] skolaer g.

Meerbusen g. (-s,-) : pleg-mor g., ouf g.

Meereiche b. (-,-n) : [louza.] raden-mor str., dreog str.

Meereis n. (-es) : morskorneg b.

Meerenge b. (-,-n) : mulgul g., gouzoug-mor g., strizh-mor g., strizh g., ode-vor b., gwazhenn-vor b., raz g., raz-mor g., korzenn b. ; *das Schwarze Meer ist über mehrere Meerengen mit dem Mittelmeer verbunden*, skeiñ a ra ar Mor Du war ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor, digeriñ a ra ar Mor Du war ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor, kehentiñ a ra ar Mor Du gant ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor ; *die eintretende Flut strömt durch die Meerenge*, diboukañ a ra al lanv dre ar mulgul ; *die Meerenge an der Einfahrt in die Brester Reede*, mulgul morlenn Brest g. ; *gewaltige Strömung in einer Meerenge*, raz g., flammenn b.

Meerengel g. (-s,-) : [loen.] ael-mor g. [*liester aelez-mor / aeled-mor*].

Meeresabgrund g. (-s,-abgründe) : abis g., foz abisel b.

Meeresarm g. (-s,-e) : gwazhenn-vor b., brec'h-vor b., kanol b., korzenn b., raz g., strizh-mor g., brec'henn b., lagad-mor g., gouer-droc'h b.

Meeresbauer g. (-n/-s,-n) : **1.** bezhinaer g., goumonaer g. ; **2.** istraer g., istrer g., istrour g., saver-istr g. ; **3.** morc'hounezer g.

Meeresboden g. (-s,-böden) : sol ar mor g., strad ar mor g., sont g., deun ar mor g., foñs ar mor g., goueled ar mor g., plaen g.

Meereseinfahrt b. (-,-en) : mulgul g., gouzoug-mor g., strizh-mor g., strizh g., ode-vor b. ; *die Meereseinfahrt nach Brest*, mulgul morlenn Brest g.

Meeresenergie b. (-,-n) : gremm ar mor g., energiezh ar mor b., gremm diwar ar mor g., energiezh diwar ar mor b., mordredan b.

Meeresenge b. (-,-n) : mulgul g., gouzoug-mor g., strizh-mor g., strizh g., ode-vor b., gwazhenn-vor b., raz g., raz-mor g., korzenn b. ; *das Schwarze Meer ist über mehrere Meeresengen mit dem Mittelmeer verbunden*, skeiñ a ra ar Mor Du war ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor, digeriñ a ra ar Mor Du war ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor, kehentiñ a ra ar Mor Du gant ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor ; *die eintretende Flut*

strömt durch die Meeresenge, diboukañ a ra al lanv dre ar mulgul ; *die Meeresenge an der Einfahrt in die Brester Reede*, mulgul morlenn Brest g. ; *gewaltige Strömung in einer Meerenge*, raz g., flammenn b.

Meeresfauna b. (-) : loened ar mor lies., faona ar mor b.

Meeresflora b. (-) : flora ar mor b., plant ar mor str.

Meeresflutkraftwerk n. (-s,-e) : mordredanva g., kreizenn marelusket b., kreizenn mare-mor b.

Meeresforschung b. (-,-en) : moroniezh b.

Meeresfront b. (-,-en) : talbenn-mor g.

Meeresfrüchte lies. : boued-mor g., boued-aod g., traoù aod lies. ; *ein Essen mit ausschließlich Meeresfrüchten vorbereiten*, aozañ ur pred diwar boued-mor ; *zu Meeresfrüchten gehört Weißwein*, ar boued-aod a blij dezhañ bezañ war flod.

Meeresgrund g. (-s,-gründe) : sol ar mor g., strad ar mor g., sont g., deun ar mor g., foñs ar mor g., goueled ar mor g., plaen g. ; *felsiger Meeresgrund*, garv g., grem g. ; *sandiger Meeresgrund*, grellenn b.

Meereshöhe b. (-) : live ar mor g., rez ar mor g.

Meereskämpfer g. (-s,-) : [lu, eil brezel-bed] splujer brezel g.

Meereskunde b. (-) : moroniezh b.

Meereskundler g. (-s,-) : moroniour g.

meereskundlich ag. : moroniel.

Meeresleuchten n. (-s,-) : mordan g., lampr g.

Meeresleucht tierchen (n. (-s,-) : [loen.] luc'hed-mor g., penn-gwer g., luc'h-mor g., lampreiz g., taneiz g.

Meeresluft b. (-) : aer ar mor g./b., aer vor g./b. ; *von Salz geschwängerte Meeresluft*, aer ar mor he lod a holen ganti g./b., aer vor karget a holen g./b., hal ar mor g. ; *die Meeresluft zersetzt das Eisen*, kregiñ a ra aer ar mor en houarn, debret (krignet) e vez an houarn gant aer ar mor.

Meeresnebel g. (-s,-) : morlusenn b. ; *mit Meeresnebel bedeckt*, morlusennek ; *es herrscht Meeresnebel*, morlusenniñ a ra.

Meeresoberfläche b. (-) : fleurig ar mor b., barr ar mor g., gorre ar mor g. ; *an der Meeresoberfläche treibender Seetang*, fes g.

Meerespflanze b. (-,-n) : morboull g., morboullenn b., poullenn b., poullennad b., kampoullenn b., poull g. ; *Meerespflanze, die nur bei Springflut Meerwasser bekommt*, poull dour marv g.

Meeressaite b. (-,-n) : [louza.] korre str., filid str., lasoù lies. [*Chorda filum*].

Meeressalat g. (-s,-e) : [louza.] grüner Meeressalat, bezhin glas str., glazid str.

Meeressaline b. (-,-n) : palud-holen g., poull-holen g., silin b.

Meeressäuger g. (-s,-) : [loen.] morvronneg g.

Meeresschau g. (-s,-) : morlusenn b., glav mor g.

Meeresschildkröte b. (-,-n) : [loen.] baot vor b.

Meeresspiegel g. (-s) : live ar mor g., rez ar mor g.

Meeresspiegelaufstieg g. (-s) : uheladur live ar mor g.

Meeresstille b. (-,-n) : mor plaen (dous, sioul, kalm-gwenn, habask) g., kalmijenn b., kalm g.

Meeresstraße b. (-,-n) : mulgul g., gouzoug-mor g., strizh-mor g., strizh g., ode-vor b., gwazhenn-vor b., raz g., raz-mor g.

Meeresströmung b. (-,-en) : from b., morredenn b., red-mor g., kasenn-vor b., brank g., froud-vor b., froud-mor g., morfroud b. ; *starke Meeresströmung in einem Engpass*, raz g., flammenn b. ; *Zusammenfluss zweier Meeresströmungen*, tagell b.

Meeresströmungsforschung b. (-) : morfroudniezh b., studi ar froudoù mor g., studi morfroudnieh g.

Meeresströmungsturbine b. (-,-n) : troellrod vareluzel b., troellrod vorluzel b.

Meerestiefe b. (-,-n) : 1. donder ar mor g., donderioù ar mor bras lies. ; 2. foñs ar mor g., sol ar mor g., strad ar mor g., goueled ar mor g., abis g.

Meerestier n. (-s,-e) : [loen.] loen mor g.

Meerestümpel g. (-s,-) : morboull g., morboullenn b., poullenn b., poullennad b., poull g.

Meeresungeheuer n. (-s,-) : morvarc'h g. [*lies. morgezeg, morvirc'hed*].

Meeresverschmutzung b. (-,-en) : saotradur ar mor g.

Meereswärmeenergie b. (-,-n) : gremm gwrezel diwar ar mor g., energiezh wrezel diwar ar mor b., gremm gwrezel ar mor g., energiezh wrezel ar mor b.

Meereswesen n. (-s,-) : *fabelfhaftes Meereswesen*, Triton g., morzen g., morgan g.

Meereswind g. (-s,-e) : avel vor g., avel vaez g., avel diwar vor g.

Meerfenchel g. (-s,-) : [louza.] fanouilh-mor g., kroazig-an-aod b., louzaouenn-droug-sant-Pêr b., louzaouenn-sant-Pêr b., skaouarc'h str.

Meerfisch g. (-es,-e) : [loen.] pesk mor g.

Meerforelle b. (-,-n) : [loen.] dluzh-mor g.

Meerfrau b. (-,-en) : dourverc'h b., morverc'h b., mari-vorgan b. / morwreg [*liester morwragez*] (Gregor) b., gwreg-vor b., gwrac'h-vor b., morganez b., boudig-andour b., korriganez-dour b.

Meergans b. (-,-gänse) : [loen.] karakenn b., garreli g., morwaz b.

Meergott g. (-es,-götter) : [mojenn.] doue ar mor g.

Meergras n. (-es,-gräser) : [louza.] bezhin str., goumon g., gwreg-mor str., felu g., felu-mor g., glanmor g., gloan-mor g.

meergrün ag. : gwer-glas, glas-dour, glas evel ar mor, glas-mor.

Meerjungfrau b. (-,-en) : [mojenn.] morwreg b. [*liester morwragez*], gwreg-vor b., gwrac'h-vor b., morganez b., morverc'h b., dourverc'h b., mari-vorgan b., boudig-andour b., korriganez-dour b.

Meerkatze b. (-,-n) : [loen.] makak g. ; *grüne Meerkatze*, marmouz glas g.

Meerkiefer b. (-,-n) : [louza.] pin-Bourdel str., pinenn-Vourdel b., pin gouez str., pinenn ouez b., pin-mor str., pinenn-vor b.

Meerlattich g. (-s,-e) : [louza.] glandour glas g.

Meerleuchten n. (-s,-) : mordan g., lampr g.

Meer-Mannstreu g. (-s) : [louza.] irinjez str., irinjez aod str., irinjez glas str., askol-irinjez str.

Meerneunaugen n. (-s,-n) : [loen.] suzon g., lamprez str.

Meerohr n. (-s,-en) : [loen.] mormilh str., ourmel str.

Meerorange b. (-,-n) : [loen.] avu-ruz g., kouign-rouanez b.

Meerpfand n. (-s,-e) : [mojenn.] morvarc'h g. [*liester morvirc'hed, morgezeg*].

Meerrabe g. (-n,-n) : [loen.] morvran b. [*liester* morvrini], morvaout g. [*liester* morvaouted], boku g., louac'h b. [*liester* louec'hi].

Meerrettich g. (-s,-e) : [louza.] ríforz str., gouezirvin str., elvezen str.

Meersaite b. (-,-n) : [louza.] korre str., filid str., lasoù lies. [*Chorda filum*].

Meersalat g. (-s,-e) : [louza.] glandour glas g.

Meersaline b. (-,-n) : palud-holen g., poull-holen g., silin b.

Meersalinenarbeiter g. (-s,-) : holenaer g., gweran g., paluder g.

Meersalz n. (-es,-e) : holen-mor g., hal-mor g. ; *von Meersalz durchdrungene Kleidung*, dilhad intret gant holen an dour mor lies., dilhad holenet lies.

Meerschäum g. (-s,-schäume) : silikat magneziom g., spoum-mor g., eon-mor g., eonenn-vor b.

Meerschäumpfeife b. (-,-n) : korn-butun spoum-mor g.

Meerschwein n. (-s,-e) : [loen.] morhoc'h g.

Meerschweinchen n. (-s,-) : [loen.] razh-Indez g., pemoc'h-Indez g., razh-doñv g.

Meerstrandbinse b. (-,-n) : [louza.] braoz g., broen-mor str.

Meerstrandbinsenröhricht n. (-s,-e) : braozeg b.

Meerstrandläufer g. (-s,-) : [loen.] sourouc'han du g.

meerumschlungen ag. : gant ar mor en e dro, kej, kelc'hiet gant ar mor.

Meerungeheuer n. (-s,-) : euzhvil mor g.

Meerwasser n. (-s,-) : dour mor g., hal g. ; *trübes Meerwasser*, mor brein g. ; *das Meerwasser trüben*, dallañ ar mor ; *im eigenen Meerwasser gekochte Muscheln*, meskl poazhet en o hal lies. ; *die Art und Weise, wie man Meerwasser entsalzt*, ar voaien da zisallañ an dour mor b., ar mod da zisallañ an dour mor b., an doare da zisallañ an dour mor g.

Meerwasserentsalzung b. (-,-en) : an disallañ dour mor g.

Meerwasserentsalzungsanlage b. (-,-n) : kreizenn disallañ dour mor b.

Meerwasserfisch g. (-es,-e) : [loen.] pesk dour mor g., pesk mor g.

Meerwassersaline b. (-,-n) : palud-holen g., poull-holen g., silin b.

Meerweib n. (-s,-er) : dourverc'h b., Mari-Vorgan b. / morwreg [*liester* morwragez] (Gregor) b., gwrac'h-vor b., gwreg-vor b., morganez b., boudig-an-dour b., korriganez-dour b.

Meerwunder n. (-s,-) : euzhvil mor g.

Meeting n. (-s,-s) : bodadeg b., tolpe g., bod g., emvod g.

Meetingpoint g. (-s,-s) : lec'h m'en em vod an dud g., ar poull g.

Mega- : mega-

Megabit n. (-/s,-/-s) : [stlenn.] megabit g.

Megabyte n. (-/s,-/-s) : [stlenn.] Me g., Mo g., megaokted g., megaeizhbit g.

Megafon n. (-s,-e) : *sellit ouzh Megaphon*.

Megahertz n. (-,-) : [fizik] megahertz g.

Megalith g. (-s/-n,-e/-n) : meurvaen g. [*liester* meurvein], maen-meur g. [*liester* mein-veur], liac'h b., liac'hven b., megalit g. ; *die Megalithen bei Carnac*, meurvein Karnag lies.

Megalithanlage b. (-,-n) : meurveineg b., savadur meurvaenel g., meineg b. ; *Megalithanlage von Carnac*, meineg Karnag b.

megalithisch ag. : meurvaenek, meurvaenel, ... ar meurvein.

megaloman ag. : troet gant an enorioù (gant ar c'hloar), naonek d'an enorioù, terzhienn ar vrazentez gantañ, follezh ar vrazentez gantañ, nemet brasoni gantañ, ur brashuñvreer anezhañ, gourmaniakel, meurvreat.

Megalomanie b. (-) : meurvreadezh b., gourmania g., trolle g., terzhienn ar vrazentez b., follezh ar vrazentez b., brazentez b., brasoni b., koeñv g., avelaj g., brashuñvreezh g., mania ar brasterioù g., melagomaniezh b.

megalomanisch ag. : meurvreadel, meurvreadek.

Megalopolis b. (-,Megalopolen) : megalopolis g., meurgêr b., daskêriad b.

Megalosaurier g. (-s,-) : [loen., ragistor] megalosaor g.

Megaphon n. (-s,-e) : korn-youc'hal g., korn-mouezh g., beoger g.

megarisch ag. : [preder.] megarour ; *megarische Schule*, skol Megara b.

Megatherium n. (-s, Megatherien) : [loen., ragistor] megateriom g.

Megäre b. (-,-n) : **1.** [mojenn.] Megaira b. ; **2.** [dre skeud.] rachouzell b., keben b., diaoulez b., sarpantez b., bitrañsenn b., perseval g., gwesped str., bleizez b., kevnidenn b., gwrac'h b., yar b.

Megenkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] pemparnel-bras g., primpinella g.

Mehl n. (-s,-e) : bleud g. ; *helles Mehl, feinstes Mehl*, flourenn vleud b., flourenn ar bleud b., bleud flour g. / flour g. (Gregor) ; *Weizenmehl*, bleud gwinizh g. ; *feinstes Weizenmehl*, flour gwinizh g., ar flour eus ar bleud gwinizh g., flourenn ar bleud gwinizh b. ; *Buchweizenmehl*, bleud ed-du g. ; *ein Sack Mehl*, ur sac'had bleud g. ; *Mehl ohne Kleie*, bleud kuit a vrenn g. ; *Mehl mit Kleie*, griz g. ; *mit Mehl bestreuen*, *mit Mehl einstreuen*, bleudañ ; *zu Mehl werden*, bleudenniñ ; *mit Mehl bepudert*, bleudek, bleudennek, bleudik, bleudet ; *das Sieb lässt das Mehl durch und hält die Kleie zurück*, an tamouez a laosk ar bleud da vont kuit hag a c'houarn ar brenn.

mehlartig ag. : poultrennus, ... poultr, bleudek, e doare ar bleud, a-zoare gant ar bleud, a-seurt gant ar bleud.

Mehlbeerbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] kerzhinenn wenn b. [*Sorbus aria*].

Mehlbeere b. (-,-n) : [louza.] **1.** [gwez] kerzhin str., gwez-kerzhin str., kerzhinenn b. [*sorbus*] ; *Holz der Mehlbeere*, kerzhin g., koad kerzhin g. ; **2.** [frouezh] kerzhinenn b., kerzhin str.

Mehlfabrik b. (-,-en) : milin-vleud b., milinerezh b.

mehlhaltig ag. : bleudek, bleudennek.

Mehlhandel g. (-s) : milinerezh g.

Mehlhändler g. (-s,-) : miliner g., bleuder g., bleutaer g., bleutaour g.

mehlig ag. : bleudek, bleudennek, bleudik ; *diese Kartoffeln sind mehlig*, bleudek eo ar patatez-mañ ; *diese Kartoffeln sind nicht mehlig*, avuek eo ar patatez-mañ ; *mehlig werden*, bleudenniñ.

Mehlkümpchen n. (-s,-) : torpez str.

Mehlkörnchen n. (-s,-) : bleudenn b.

Mehlsack g. (-s,-säcke) : 1. sac'h bleud g. ; 2. [dre skeud.] *schlafen wie ein Mehlsack*, kousket c'hwek (mik, kalet, kloz, evel ur roc'h, evel ur broc'h, evel ur maen, divorfil, mort), distagañ un tamm c'hwek a gousk, bezañ kousket-mort, morvitellañ, kousket evel ur varrikenn, kousket evel ur bleiz.

Mehlschwitze b. (-,-n) : [kegin.] rouz g.

Mehlsieb n. (-s,-e) : burutell b.

Mehlspeise b. (-,-n) : [kegin.] 1. etremeuz g. ; 2. [Bro-Aostria] gwastell b.

Mehltau g. (-s,-e) : [louza.] *falscher Mehltau*, mildiou g., skaot gwenn g., glizh-mel str. ; *echter Mehltau*, oidiom g.

Mehltrommel b. (-,-n) : burutell b.

Mehltruhe b. (-,-n) : binot g.

Mehlwurm g. (-s,-würmer) : [loen.] preñv-bleud g.

mehr Adv. : 1. muioc'h, mui, ampl, amploc'h ; *mehr als*, muioc'h eget, mui eget, muiget, ouzhpenn ; *er hat mehr als ich*, kreñvoc'h eo an traoù gantañ eget ganin-me, muioc'h a aez en deus evidon, muigedon en deus ; *es sind mehr als hundert Leute gekommen*, deuet ez eus ouzhpenn kant den (tremen kant den, pase kant den, muiget kant den) ; *ein bisschen mehr*, muioc'hig, un dister dra muioc'h, un draig muioc'h, un tammig muioc'h, un netraig muioc'h, ouzhpennik ; *ein bisschen mehr Wind*, muioc'hig a avel, un tammig muioc'h a avel ; *mehr dazu demnächst*, a-benn nebeut e vo roet resisadennoù all (resisadurioù all) deoc'h, ouzhpenn a vo lavaret deoc'h a-benn nebeut ; *ein bisschen mehr als zwei Kilo*, daou gilo hag al lañs, un dister dra muioc'h eget daou gilo ; *viel mehr*, kalz mui, kalz muioc'h, pell mui, pell muioc'h, e-leizh muioc'h, ur barr muioc'h, un toullad muioc'h, un tamm mat muioc'h, un hanter muioc'h, ur flipad muioc'h, war an ampl muioc'h, kant gwech muioc'h ; *mehr als zwanzig*, muioc'h evit ugent, mui eget ugent, tremen ugent, ouzhpenn ugent, en tu all da ugent, en tu-hont da ugent, estreget ugent, estroc'h eget ugent, ugent ha c'hoazh ; *etwas mehr als fünfzig*, nebeut war hanter-kant, un dra bennak war hanter-kant ; *er hat mehr Feinde als Freunde*, muioc'h a enebourien eget a vignoned en deus ; *die Kühe produzieren jetzt mehr Milch*, kresket eo al laezh gant ar saout, kresket eo an dever gant ar saout ; *mehr als nötig*, en tu all d'ar pezh a zo ret, dreist-kemm, kreñvoc'h eget justoc'h, muioc'h eget nebeutoc'h, dreist-reizh, en tu all d'ar gont, war an ampl ; *mehr ist besser als weniger*, gwell eo kaout muioc'h eget nebeutoc'h ; *was wollen Sie noch mehr ?* petra a fell (a faot) deoc'h c'hoazh ? ; *er hat mehr als genug getrunken*, evet en deus ouzhpenn trawalc'h, evet en deus ouzhpenn gwalc'h e galon, evet en deus ouzhpenn e walc'h ; *du kannst mir ruhig noch mehr davon geben*, n'em eus ket ouzhpenn gant ar pezh ac'h eus roet din ; *mehr denn je*, muioc'h eget biskoazh ; *mehr sein (gelten) als*, bezañ istimet mui eget ... / bezañ graet mui a istim ouzh an-unan eget ouzh ... (Gregor), bezañ gwelloc'h deuet eget ..., bezañ gwelet gwelloc'h eget ... ; *er hält sich für mehr als sein Nachbar*, sellet a ra outañ e-unan evel ouzh unan a vefe gwelloc'h eget e amezeg, krediñ a ra dezhañ bezañ gwelloc'h eget e amezeg, krediñ a ra dezhañ e talvez muioc'h eget e amezeg ; *um die Hälfte mehr*, hanter-kant dre gant muioc'h ; *zweimal mehr*, an

hanter muioc'h ; *mehr Leute sterben in ihrem Bett als auf hoher See*, muioc'h a dud a varv er gêr eget war vor, aliesoc'h a hini a varv er gêr eget war vor ; *hier gibt es mehr Sand als Erde*, amañ ez eus mui a draezh eget a zouar ; *mehr Leute sind heute gekommen als gestern*, deuet ez eus mui a dud hiziv eget dec'h ; *diesmal habe ich mehr davon gekauft*, prenet em eus mui ar wech-mañ, prenet em eus muioc'h ar wech-mañ ; *du wirst mehr Geld verdienen*, muioc'h a arc'hant a c'hounezi ; *wenn er hart arbeitet, wird er entsprechend mehr Geld verdienen*, muioc'h a se a arc'hant a c'hounezo ma labouro kalet ; *mehr brauchen wir nicht*, n'eus ket ezhomm muioc'h ; *manche Menschen sind bloß dazu da, die Sache zahlenmäßig nach mehr aussehen zu lassen*, tud 'zo a ra niver ha netra ken ; *damit es nach mehr aussieht*, evit ober niver.

2. [tr-l] : *je mehr Geld, desto mehr Sorgen*, seul vui a arc'hant seul vui a drabas, seul vuioc'h a arc'hant seul vuioc'h a drabas, n'eo ket er bernioù leve eo emañ an eürusted ; *mehr oder weniger*, mui pe vihanoc'h, mui pe vui, muioc'h pe vui, mui pe nebeutoc'h, muioc'h pe nebeutoc'h, tamm-pe-damm, kalz pe nebeut, kalz pe vihan, well-wazh ; *ich weiß mehr oder weniger, wie man es tut*, gouzout a ran tamm-pe-damm penaos ober, gouzout a ran mui pe vui penaos ober ; *jeder von uns hat mehr oder weniger für ihn gearbeitet*, graet hon eus holl krogad pe grogad evit an den-se ; *mehr oder weniger Felsbrocken standen in den verschiedenen Feldern herum*, reier pe reier a oa er parkoù ; *mehr und mehr (immer mehr)*, muioc'h-mui, muioc'h-muiañ, mui-ouzh-mui, mui-ha-mui ; *er leidet immer mehr unter Rheuma*, ar remm a grog ennañ muioc'h-mui, gwashaat a ra da boaniañ gant ar remm, kreskiñ a ra da boaniañ gant ar remm, poaniañ a ra gwazh-ouzh-gwazh gant ar remm, poaniañ a ra gwazh-âr-wazh gant ar remm, poaniañ a ra gwashoc'h-gwazh gant ar remm, poaniañ a ra gwashoc'h-gwashañ gant ar remm, souriñ a ra da boaniañ gant ar remm ; *umso mehr*, kent-se, kentoc'h reizh, abeg muioc'h, kent a se, muioc'h c'hoazh, muioc'h a se, gwashoc'h c'hoazh, gwashoc'h a se, ken meur rak-se ; *er mag Obst umso mehr, wenn dieses richtig reif ist*, seul vui e plij ar frouezh dezhañ ma vezont darev-mat ; *umso mehr als*, seul vui ma ..., ken meur rak-se pa ... ; *er geht oft ins Kino, umso mehr als er keinen Fernsehser hat*, alies e ya d'ar sine, seul vui ma n'en deus ket a skinweler ; *der Film war interessant, umso mehr als er das Leben der Bauern im Mittelalter ganz präzise schilderte*, dedennus e oa ar film-se, seul vui ma tiskoueze pizh penaos e veve ar gouerien er Grennamzer ; *diese Diskussion interessierte uns, umso mehr als sie die Zukunft unseres Betriebes beeinflussen konnte*, dedennet e oamp gant ar vreutadeg-se, seul vui ma c'halle levezonañ dazont an embregerezh tu pe du ; *das Treffen war erfolgreich, umso mehr als viele Teilnehmer neue Ideen vorgebracht hatten*, seul spletusoc'h e voe an emgav ma voe kinniget mennozhioù nevez gant ur bern perzhidi ; [polit.] *er driftet immer mehr nach rechts*, gwennaat a ra mui-ouzh-mui ; *er säuft immer mehr*, gwashaat a ra da evañ, mont a ra gwashoc'h-gwazh d'ar boeson ; *er hinkt immer mehr*, gwashaat a ra da gammañ, kreskiñ a ra da gammañ, kammoc'h-kammañ e

teu da vezañ, kammañ a ra gwazh-ouzh-gwazh, kammañ a ra gwazh-àr-wazh, kammañ a ra gwashoc'h-gwazh, kammañ a ra gwashoc'h-gwashañ, souriñ a ra da gammañ ; *er ist mehr groß als klein*, bras eo kentoc'h ; *weniger wäre mehr gewesen*, re a vann ne dalv mann.

3. [stummoù nac'h] : *nicht mehr und nicht weniger*, na mui na maez, na mui na ment, na mui na ket, na mui na ken, na mui na nebeutoc'h, na muioc'h na nebeutoc'h, na mui na bihanoc'h, hep unan muioc'h pe nebeutoc'h, naet-ha-pizh, rik-ha-rik ; *niemand (keiner) mehr*, den ebet mui, den ebet ken ; *nie mehr*, biken mui, biken ken, mui birviken ; *er konnte kaum mehr sehen*, ne wele kazimant netra ken, ne wele hogozik tamm ebet ken ; *er ist nicht mehr*, aet eo d'an Anaon, marv eo, straket eo e graofenn, tremenet eo eus ar bed-mañ ; *er singt nicht mehr so schön*, fallaet eo da ganañ, ne gan ket mui ken brav ; *meine Beine wollen nicht mehr*, mouzhañ a ra va divhar ouzhin, mouzhet eo va divesker ouzhin, porc'hellet eo va zivesker, erru eo skuizh koubloù va divhar, mankout a ra va divesker dindanon, mankout a ra va divesker din, va divesker a c'houlenn ehanañ ; *nichts mehr*, netra ken, netra mui, netra muioc'h, mui netra, mui pelloc'h, netra ebet ken, tra ebet ken ; *ich sage nichts mehr*, ne lavarin tra ebet ken, ne lavarin ket hiroc'h, ne lavarin mui netra, ne lavarin netra ken, ne lavarin netra ebet ken ; *ich sehe nichts mehr*, ne welan mui, ne welan netra ken, ne welan netra ebet ken, ne welan tra ebet ken, ne welan banne ken, ne welan banne ebet ken, ne welan takenn ken, ne welan takenn ebet ken, ne welan lomm ken, ne welan lomm ebet ken, ne welan tamm ken, ne welan tamm ebet ken, ne welan berad ken, ne welan berad ebet ken ; *ich esse nichts mehr*, ne zebrin mui pelloc'h, ne zebrin tamm ken, ne zebrin tamm ebet ken ; *ich habe nichts mehr*, n'em eus netra ken ; *er hat zu nichts mehr Lust*, ne gav mui saour gant netra ; *sie ist kein Kind mehr*, aet eo er-maez a vogel ; *mehr will ich nicht*, *mehr verlange ich nicht*, ne c'houlennan ken tra ; *wir haben keinen Wein mehr*, n'eus ket mui a win, n'eus ket a win ken, n'eus ket a win pelloc'h, n'eus ket ken a win, n'eus ken a win, diviet eo ar gwin, pare eo ar gwin, aet eo ar gwin, ar gwin a zo aet da netra, ar gwin a zo aet war netra, ar gwin a zo aet da vann, echu eo ar gwin ; *er liest keine Romane mehr*, ne lenn ket ken a romantoù, ne lenn ket a romantoù ken ; *ich tue es nie mehr*, ne rin biken an dra-se ken, ne rin biken ken an dra-se, biken ne rin an dra-se ken, biken ken ne rin an dra-se, biken mui ne rin an dra-se, foeltr mui ne rin an dra-se, biken james ken ne rin an dra-se, birviken ken ne rin an dra-se, morse-holl ken ne rin an dra-se.

Diwallit : er sprach nicht mehr, ne gomzas ket ken ; *mehr sprach er nicht*, ne lavaraz ket hiroc'h, ne'z eas ket larkoc'h.

Mehr n. (-/s) : soulgresk g. ; *das bedeutet ein Mehr an Arbeit für mich*, kement-se a dalvez muioc'h a labour evidon, kement-se a dalvez labour ouzhpenn evidon, setu amañ ur vac'hom evidon, kement-se a dalv dreistlabour evidon.

mehr- : dreist..., lies..., hont..., re..., ... ouzhpenn.

Mehrarbeit b. (-) : **1.** labour ouzhpenn g., dreistlabour g. ; **2.** [Marx] hontlabour g.

mehrmig ag. : barrek, brankek, skourrek, skourret, liesvrec'hek ; *mehrmiger Kerzenständer*, *mehrmiger Kronenleuchter*, kantolor-barrek g., kantolor brankek g., kantolor skourrek g., kantolor-skourret g.

mehrbändig ag. : hag a ya meur a levrenn d'ober anezhañ, kinniget e meur a levrenn.

Mehrbedarf g. (-s) : ezhommoù ouzhpenn lies.

Mehrbelastung b. (-, -en) : bec'h ouzhpenn g.

Mehrbereichöl n. (-s, -e) : eoul keflusker liesderez g.

Mehrbenutzerzeit b. (-, -en) : [stlenn.] amzer rannet g.

Mehrbestand g. (-s, -bestände) : dreistniver g., dreistmuzul g., dreistad g., demorant g.

Mehrbetrag g. (-s, -beträge) : **1.** reñver g., reñverad g. ; **2.** priz ouzhpenn g., ouzhpennadenn b.

Mehrbieter g. (-s, -) : dreistkresker g., imbouder g.

mehrblättrig ag. : [louza.] liesdelien, liesdeliennek ; *Pflanze mit mehrblättriger Blumenkrone*, plant liespetalennek str.

mehrdeutig ag. : liessteriek, troidellek, forc'hellek, forc'hek, amsteriek, displann, kudennek, diasur, amjestr, silwink, meur a ster dezhañ, meur a du dezhañ.

Mehrdeutigkeit b. (-, -en) : liessteriezh b., forc'hellegezh b., amster g., amsteriegezh b.

mehreckig ag. : lieskornek, lieskognek.

Mehrehe b. (-, -n) : **1.** liespriedelezh b., lieswregiezh b. ; **2.** liespriedadezh b., liespriedelezh b., liesozhac'hiezh b., lieswaziezh b.

Mehreinkommen n. (-s, -) : dreistgounid g., rec'hounid g.

mehren V.k.e. (hat gemehrt) : paotaat, liesaat, muiaat, kreskiñ, fonnañ, fonnaat, fonnusaat.

V.em. : **sich mehr** (hat sich (t-rt) gemehrt) : paotaat, liesaat, muiaat, kreskiñ, fonnañ, fonnaat, fonnusaat, neriñ, nodiñ, mont war-gresk ; *sich rasch mehr*, dont puilh, puilhañ, dont da vezañ puilh, paotañ, bordilhañ, paotaat, mont buan da baotaat, neriñ, nodiñ, na vezañ pell o ouennañ, eleizhañ, ober struj, strujañ, fonnañ ; *seid fruchtbar und mehret euch*, kreskit ha paotait - ra builhañ ha frouezhot ha liesaot war an douar - frouezhit, puilhit ha kreskit.

mehrere raganv hag anv-gwan amresis : meur a hini lies., lies hini lies., lies a hini lies., meur a, lies a ; *mehrere Leute*, meur a zen lies., meur a hini lies., lies den lies., lies hini lies., lies a hini lies., lies a dud lies.

mehreres raganv amresis : a bep seurt traoù, traoù a bep seurt ; *bald ein mehreres*, muioc'h a ditouroù a vo kaset (a vo roet) deoc'h a-benn nebeut.

mehrerei Adv. : **1.** a bep seurt traoù, traoù a bep seurt ; **2.** a bep seurt.

Mehrertrag g. (-s, -erträge) : reñverad g., dreistgounid g.

mehrfach Adv./ag. : lies gwech, lies-a-wech, meur a wech, alies, lies taol, ken lies a wech, alies gwech, alies a wech, alies, ouzhpenn ur wech, estroc'h eget ur wech, estreget ur wech, a-grogadoù ; *er versuchte es mehrfach*, *jedoch misslang es immer wieder*, klasket en doa meur a wech, met ne oa ket deuet a-benn - meur a arnod en doa graet, met ne oa ket deuet a-benn.

Mehrfache(s) ag.k. n. : *um das Mehrfache so teuer*, kalz keroc'h ; *ein Mehrfaches davon*, meur a wech kement all.

Mehrfachsteckdose b. (-, -n) / **Mehrfachstecker** g. (-s, -) : [tredan.] liestap g., lieslugell b.

Mehrfachvergaser g. (-s, -) : [tekn.] treloskell lieskorf b.

Mehrfachversicherung b. (-, -en) : kretadur liesriskl g.
Mehrfamilienhaus n. (-es, -häuser) : kendi g.
Mehrfarbedruck g. (-s, -e) : moulladur liesliv g., moulladenn liesliv b.
mehrfarbig ag. : liesliv, lieslivek.
Mehrgebot n. (-s, -e) : dreistkresk g., taol-sav g., imboud g. ; *ein Mehrgebot abgeben*, imboudañ, lakaat uheloc'h priz, teuler war u.b., teuler war ar priz.
Mehrgepäck n. (-s) : [pakadoù] pouez a-re g., rebouez g., reñver a bouez g., reveur a bouez g.
Mehrgewicht n. (-s, -e) : pouez a-re g., rebouez g., reveur a bouez g., reñver a bouez g., reveur a bouez g.
Mehrgewinn g. (-s, -e) : dreistgounid g., gourgounid g., gourbuzad g.
mehrgliederig ag. / **mehrgliedrig** ag. : lieskevrenn, lieskevrennek, liesrann, liesrannek.
Mehrheit b. (-, -en) : tu gounid g., tu kreñv g., tu kreñvañ g., muianiver g., niver-muiañ g., usniver g., brasniver g., darn vuiañ b., kalz muiañ g., lodenn vrasañ b., niver bras g., muiañ g. ; *die Mehrheit der Bretonen sind Stadtbewohner*, an darn vrasañ eus poblañs Breizh a zo o chom er c'hêrioù, an niver bras eus ar Vretoned a zo o chom er c'hêrioù, ar braz eus ar Vretoned a zo o chom er c'hêrioù, muioch a dud a zo e kêr eget war ar maez e Breizh ; *absolute Mehrheit*, muianiver dreistel g. ; *relative Mehrheit*, muianiver keñverel g. ; *qualifizierte Mehrheit*, muianiver doareet g. ; *eine knappe Mehrheit*, ur muianiver justik (berrik) a-walc'h g., ur muianiver skort g., ur muianiver bresk g. ; *schweigende Mehrheit*, ar muianiver dilavar g., ar brasniver war dav eus an dud g. ; *zur Mehrheit gehörend*, eus an tu kreñvañ, eus ar muianiver ; *die große Mehrheit*, an darn vrasañ eus an dud b., ar muianiver frank eus an dud g., al lodenn vrasañ eus an dud b., an darn vuiañ eus an dud b., ar pep brasañ eus an dud g., ar muiañ bras eus an dud g., ar braz eus an dud g., ar c'halz eus an dud g., ar c'halz muiañ eus an dud g., ar fonn eus an dud g., ar fonn vuiañ eus an dud g., ar fonn muiañ eus an dud g., ar gros eus an dud g., ar c'hros eus an dud b., an hanter brasañ eus an dud g. ; *die schweigende Mehrheit*, ar muianiver dilavar g., ar brasniver war dav eus an dud g. ; *die überwältigende Mehrheit*, ar peurvrasañ frank-bras eus an dud g., ar peurvuiañ frank-bras eus an dud g., ar muianiver brevus g., ar muiañ peurvras g. ; *er wurde mit überwältigender Mehrheit gewählt*, aet e oa don e-barzh, aet e oa a-zoug e-barzh ; *die Mehrheit der Stimmen bekommen*, daspugn ur muianiver.
mehrheitlich Adv. : evit ar brasniver anezho, evit ar muianiver anezho.
Mehrheitswahl b. (-, -en) : votadeg muianiverel b.
Mehrheitswahlrecht n. (-s) : mouezhiañ muianiverel g., voterezh diazezet war ar muianiver g.
Mehrjahres- liesvloaziek, liesvloaz, liesvloavezhiek meurvloazhiat.
mehrjährig ag. : liesvloaziek, liesvloaz, liesvloavezhiek, meurvloazhiat ; [louza.] pad, padel, trebadel, trebadek ; *mehrjähriges Gewächs*, plant bevus str., plant bividik str., plant pad str., plant liesvloaziek str., plant padel str., plant trebadel lies., plant trebadek str.
Mehrkosten lies. : koust ouzhpenn g., dreistkoust g.

Mehrlader g. (-s, -) / **Mehrladewaffe** b. (-, -n) : fuzuilh tennata g./b., fuzuilh liestenn g./b., fuzuilh gant karger g./b.
Mehrlast b. (-, -en) : dreistbec'h g.
Mehrleistung b. (-, -en) : askorad ouzhpenn g., efedusted ouzhpenn b., produusted ouzhpenn b., fonn ouzhpenn g., ampled ouzhpenn g., daskor ouzhpenn g., fonnder ouzhpenn g., galloudezh ouzhpenn b.
mehrmalig ag. : lies, niverus, meur a.
Adv. : lies gwech, lies-a-wech, meur a wech, alies, lies taol, ken lies a wech, lies gwech, alies gwech, alies a wech, ouzhpenn ur wech, estroc'h eget ur wech, estreget ur wech, a-grogadoù.
mehrmals Adv. : lies-a-wech, lies gwech, lies a wech, alies gwech, alies a wech, meur a wech, alies, lies taol, ken lies a wech, ouzhpenn ur wech, estreget ur wech, estroc'h eget ur wech ; *er versuchte es mehrmals, jedoch misslang es immer wieder*, klasket en doa meur a wech, met ne oa ket deuet a-benn ; *ein mehrmals geflicktes Kleidungsstück*, ur pezh dilhad takon ha didakon g., ur pezh dilhad mil beñseliet g., ur pezh dilhad tammet ha mil dammet g., ur pezh dilhad tammet ha didammet g. ; *mehrmals stürzen*, tapout lammoù.
Mehrparteiensystem n. (-s) : [polit.] liesstrolladegezh b.
Mehrphasenstrom g. (-s, -ströme) : [tredan] red tredan lieskoulz g.
mehrphasig ag. : lieskoulz ; *mehrphasiger Wechselstrom*, red pebeilat lieskoulz g.
mehrplatzfähig ag. : [stlenn.] liesimplijer., liesarveriad g.
Mehrporto n. (-s, -s/-porti) : dreisttaos g., mizoù-kas ouzhpenn lies.
Mehrprodukt n. (-es) : [Marx] dreistkenderc'h g.
Mehrprogrammbetrieb g. (-s, -e) : [stlenn.] liesgouveliñ g.
mehrreihig ag. : liesrez, liesrezek.
mehrsilbig ag. : liessilabennek ; *mehrsilbiges Wort*, liessilabenn b., ger liessilabennek g., anv liessilabennek g.
mehrsitzig ag. : meur a blas ennañ.
mehrsprachig ag. : liesyezhek, liesyezh ; *mehrsprachiger Mensch*, liesyezher g. ; *Frankreich darf nicht mehrsprachig werden*, arabat e vefe meur a yezh e Bro-C'hall, arabat e teufe Bro-C'hall da vezañ liesyezhek ; *mehrsprachige Verkehrsschilder*, pannelloù-henchañ liesyezhek lies.
Mehrsprachigkeit b. (-) : liesyezhegezh b. ; *Frankreich, das Land, das die Mehrsprachigkeit bekämpft*, Bro-C'hall, e penn ar stourm a-enep al liesyezhegezh b.
mehrstellig ag. : meur a sifr ennañ ; *mehrstellige Zahl*, niver meur a sifr ennañ g.
mehrstimmig ag. : liesvouezhiek, liesvouezh.
mehrstöckig ag. : meur a estaj ennañ, meur a estaj, ... a veur a estaj.
Mehrstufe b. (-, -n) : [yezh.] derez uheloc'h ar c'henveriañ g.
mehrstündig ag. : ... meur a eurvezh, hag a bad meur a eurvezh.
mehrtägig ag. : ... meur a zevezh, hag a bad meur a zevezh.

mehrteilig ag. : lieskevrenn, lieskevrennek, liesrann, liesrannek ; *ein mehrteiliger Film*, ur film kinniget e taolennou distag g., ur stirad g.

Mehrung b. (-, -en) : paotadur g., liesadur g., muiadur g., kresk g., kreskadur g., kreskadurezh g., kreskidigezh b.

Mehrverbrauch g. (-s, -verbräuche) : bevezerezh en tu all d'ar gont g., distremen bevezerezh g.

Mehrwandnetz n. (-es, e) : [pesketaerezh] tramaill g.

Mehrweg- : adimplijadus, adarveradus.

Mehrwert g. (-s, -e) : 1. gwerzh ouzhpennet g., kresk talvoudegezh g., kresk talvoud g., kresk gwerzh g., talvoudekadenn b., talvoud ouzhpennet g. ; 2. [Marx] dreisttalvoud g., hontwerzhad b.

mehrwertig ag. : liestaltvoud, liestaltvoudek.

Mehrwertsteuer b. (-, -n) : taos war ar gwerzh ouzhpennet g.

mehrwöchig ag. : ... meur a sizhunvezh, hag a bad meur a sizhunvezh.

Mehrzahl b. (-, -en) : 1. muianiver g., niver-muiañ g., usniver g., brasniver g., darn vrasañ b., darn vuiañ b., kalz muiañ g., lodenn vrasañ b., lod muiañ g., fonn muiañ g., fonn vuiañ b. ; 2. [yech.] liester g. stumm lies g., furm lies b., niver lies g.

mehrzeitig ag. : 1. [barzh.] ... meur a werzenn ; 2. ... meur a linenn.

mehrzellig ag. : lieskellig ; *mehrzelliges Lebewesen*, lieskellig g., bev lieskellig g., boud lieskellig g.

Mehrzweckhalle b. (-, -n) : sal liesimplij b., sal liesarver b.

meiden V.k.e. (mied / hat gemieden) : *jemanden meiden*, treiñ diwar u.b., pellaat diouzh u.b., tec'hel diouzh u.b., tec'hel diwar hent u.b., tec'hel diwar-dro u.b., tec'hel diwar u.b., diwall (en em virout) ouzh u.b. ; *er meidet mich*, treiñ a ra diwarnon, ne fell ket dezhañ kaout darempred ganin, ne c'houll ket kaout frot ganin, hennezh ne glask ket fred ganin.

Meier g. (-s, -) : merour g., meitour g., metaer g.

Meierei b. (-, -en) : 1. mereuri b., meiteri b. ; 2. laezhdi g., laezherezh b.

Meierhof g. (-s, -höfe) : mereuri b., meiteri b.

Meile b. (-, -n) : 1. lev b., leviad b., miltir g., mildouar g., mil-hed g. ; *römische Meile*, miltir roman g. ; *englische Meile*, miltir saoz g. ; *Meilen zurücklegen*, leviata ; *bis dorthin müssen wir eine Meile laufen*, ul lev vale a zo evit mont di ; 2. [merdead.] milmor g.

Meilenstein g. (-s, -e) : 1. bonn-hent g., maen-hed-hent g., maen-bonn g. ; 2. [dre skeud.] maen-bonn g., darvoud heverk en un argerzhad g. ; *ein Meilenstein in der Geschichte unseres Landes*, ur maen-bonn en istor hor bro g., un darvoud istorel a bouez bras evit hor bro g., un darvoud bras en istor hor bro g., un darvoud meur en istor hor bro g., un darvoud muiañ en istor hor bro g., un devezh bras en istor hor bro g.

meilenweit ag. : meur a lev dezhañ.

Adv. : 1. e-pad leviou ha leviou ; 2. *meilenweit entfernt*, war-hed meur a lev ac'hanen.

Meiler g. (-s, -) : 1. bern keuneud d'ober glaou-koad g. gwrac'hell geuneud d'ober glaou-koad b. ; 2. reaktor nukleel g., dazgwereder derc'hanel g.

Meilerkohle b. (-, -n) : glaou-koad str.

mein(e) anv-gwan perc'hennañ : 1. va, ma ; *meine Mutter*, va mamm b., ma mamm b., an hini gozh du-mañ

b. ; *mein Vater*, va zad g., an hini kozh du-mañ g. ; *mein Großvater*, va zad-kozh g., an hini kozh du-mañ g. ; *mein Sohn*, va mab g., an hini yaouank du-mañ g. ; *dieser mein Vorschlag*, ar c'hinnig-se bet graet ganin g. ; *mein Haus*, va zi g., va zi din g. ; *dies Haus ist mein*, din-me eo an ti-se ; *der (das, die) meine*, va hini ; [tr-l] *mein Gott !* Doue ! va Doue ! va Doue benniget ! va Doue benniget, pebezh torad filiped ! va Doue benniget, ar vadeziant a-raok an eured ! mardouen ! Gwerch'hez Vari ! Gwerch'hez santel ! Jezuz va Doue ! va Doue ivez 'ta ! Salver benniget ! Salver Doue ! ; 2. P. *Mein und Dein nicht unterscheiden können*, bezañ laer pe laeroc'h, na vezañ evit e zorn, bezañ atav e zorn a-raozañ.

Meineid g. (-s, -e) : falsle g., falstesteni g. ; *einen Meineid schwören (leisten)*, ober fals ledoued, touiñ e fals, ober ur falstesteni, touiñ e gaou, feizañ e gaou, feizañ war ar gaou, stagañ ur gaou ouzh al le a reer, falsleañ, gaoufeizañ, ober falsle / ober le faos / touiñ e faos / falstouñ (Gegor).

meineidig ag. : *meineidig werden*, ober fals ledoued, touiñ e fals, ober ur falstesteni, touiñ e gaou, feizañ e gaou, feizañ war ar gaou, stagañ ur gaou ouzh al le a reer, falsleañ, gaoufeizañ, ober falsle / ober le faos / touiñ e faos / falstouñ (Gregor).

Meineidige(r) ag.k. g./b. : gaoufeizer g., gaoufeizerez b., falsleour g., falsleourez b., falstouer g., falstouerez b.

meinen V.k.e./V.gw. (hat gemeint) : 1. mennout lavaret, kaout c'hoant lavaret ; *wen meinen Sie ?* eus piv zo kaoz ganeoc'h ? ; *wie meinen Sie das ?* petra a vennit lavaret ? petra hoc'h eus c'hoant da lavaret gant kement-se ? ; 2. soñjal, soñjal d'an-unan, kavout d'an-unan, kavout gant an-unan ; *was meint er dazu ?* petra a soñj eus an dra-se ? petra eo e soñj war gement-se ? peseurt soñj en deus war an dra-se ? ; *meinst du nicht, dass es zu spät wird ?* ne soñj ket dit e vo re ziwezhat ? ; *mach so, wie du meinst*, gra hervez da faltazi, gra diouzh da vod, gra diouzh da santimant ; 3. bezañ mennet ; *ich meine es doch nur gut mit dir*, ne glaskan tra ken nemet da vad, karet a ran vad dit ha tra ken, karet a ran da vad dit ha tra ken, emañ en un tu ganit, ober a ran pep tra evit da dra, ober a ran an dra-se ez kounid, ober a ran kement-se evit da vrasañ mad ; *ein gut gemeinter Rat*, un ali mat g., ur c'huzul mat g., un ali roet a-berzh-vat g. ; *das war nicht schlecht gemeint*, arabat kemer kement-se a berzh fall (a wall berzh) ; *er meinte es nicht böse*, ne oa ket mennet d'ober droug, n'en doa ket c'hoant da feukañ ac'hanoc'h ; *das war nicht ernst gemeint !* evit ober van ne oa ken, ur c'hoari e oa ha netra ken, ur c'hoari ne oa ken, graet hor boa kement-se evit farsal, ur farsadenn an hini e oa, fellout a rae deomp bourdañ, o farsal e oamp, ne oa ket sirius, kement-se ne oa nemet c'hoariell ; *er meint es redlich (ehrlich)*, eeun eo a bep hent, eeun eo e pep hent, eeun a galon eo, mont a ra gant an eeun, mont a ra eeun ganti, n'eus ket a veskelloù gantañ, eeun eo en e baperioù ; 4. krediñ ; *er meint Wunder, was er getan habe*, hennezh en em gav 'vat, krediñ a ra dezhañ bezañ kaset da benn un taol-kur sebezus, krediñ a ra dezhañ e vefe peadra da estlammin gant pezh en deus graet ; *das will ich meinen*, me 'gred a-walc'h ; *man sollte meinen ...*, da grediñ ez eus e ..., peadra zo da grediñ ... ; *meinen*

Sie ? c'hwistim ? ; 5. sellet ouzh, talvezout da ; *damit sind Sie gemeint*, kement-se a sell ouzhoc'h (a dalv deoc'h).

meiner¹ / meine / meines raganv perc'hennañ : va hini, ma hini, va re, ma re ; *dein Haus ist weiß, meines ist gelb*, da di a zo gwenn, va hini a zo melen - gwenn eo da di, melen eo va hini ; *gedenke mein !* soñj ennon !

anv kadarn : va hini, ma hini, va re, ma re ; *die Meinen*, va zud, va c'hoskor, va re ; *das Meine*, va zraoù, va feadra, ar pezh a zo din.

meiner² raganv-gour : *tro-c'henidik evit ich*.

meinerseits Adv. : eus va zu, diouzh va zu, en tu diouzhñ, diouzh va c'hostez.

meinesgleichen Adv. : va far, va seurt-me, va seurt din-me, va c'henseurt, va c'henseurted, tud evel don, ar re gendere ganin.

meinetwegen Adv. / **meinethalben** Adv. : 1. da'm gwall, em faot, em gwall, dre an abeg din, dre va faot, dre va gwall, em c'hiriegezh, em gwallegezh ; 2. evit pezh a sell ouzhin ; 3. evidon, dre garantez evidon, dre garantez ouzhin, dre garantez em c'heñver, em erbed, em c'herz, evit va mad, evit tremen diouzh va c'hoant ; *er tat es meinerwegen*, evidon eo en doa graet an dra-se ; 4. bezet, hama, ma, mat, ma kari, ma karot, mar karez, mar karit ; *meinetwegen kann er das tun*, daoust dezhañ d'en ober pe get, me ne ran ket van ! - gray ma karo, ne laz ket din - mat ! gray ma karo ! - ma ! gray ma karo ! - bezet, gray ma karo, pe laz din - kent a se, gray ma karo ! ; *das kannst du meinerwegen tun !* gra an dra-se m'ec'h eus c'hoant (mar kerez) - gra kement-se ma fell dit - ma ! gra evel ma kari ! ; 5. da skouer.

meinetwillen Adv. : *um meinerwillen*, evidon, dre garantez evidon, dre garantez ouzhin, dre garantez em c'heñver, em c'herz, evit tremen diouzh va c'hoant.

Meinige raganv perc'hennañ : *der (die, das) Meinige*, va hini, ma hini ; *ich werde das Meinige dazu tun*, ober a rin va gwellañ (gwellikañ ma c'hallin, kement ha ma c'hallin, muiañ ma c'hallin, ar muiañ ma c'hallin, herañ ma c'hallin, ober a rin diouzh va gwellañ-holl, her da ma c'hallin, va fosupl, va galloud, par ma c'hallin, pellañ ma c'hallin) ; *die Meinigen*, va re, va zud.

meins raganv perc'hennañ : *das ist meins*, din-me eo an dra-se, va hini va-unan eo.

Meinung b. (-,en) : 1. mennozh g., savboent g., sellboent g., sellad g., doare-gwelet g., soñj g., meno g., kredenn b., ali g., santimant g., gweledva g., aviz g., klapad g. ; *seine Meinung äußern*, reiñ e vennozh da c'houzout (da anaout), lavaret e soñj, teuler e vennozh, reiñ e ali, distagañ e glapad ; *ebenso wenig wie jeder kann er uns daran hindern, unsere Meinung zu äußern*, ne c'hall ket mirout ouzhomp a zisplegañ hor soñj kennebeut ha den all ebet ; *festgefahrene, festgelegte Meinung*, letenn b. ; *entschiedene Meinung, feste Meinung, bestimmte Meinung*, soñjoù krenn lies. ; *eine Meinung vertreten*, difenn ur mennozh, difenn ur savboent ; *seine Meinung auf etwas (t-rt) gründen*, diazezañ e vennozh war udb, pantilionañ e vennozh gant udb ; *diese zwei Meinungen lassen sich schlecht vereinbaren*, diaes eo unaniñ an daou savboent-se ; *sich eine Meinung bilden*, ober e soñj, ober daou vennozh, ober e vennozh, ober daou soñj ; *seine Meinung ändern, eine Meinung fallen lassen*,

cheñch soñj, cheñch mennozh, dibennadiñ, treiñ meno, treiñ kordenn, cheñch santimant, distreiñ diwar e vennozh, distreiñ a-ziwar e vennozh, distreiñ diwar e veno, dilezel ur mennozh, treiñ mennozh, treiñ diwar e vennozh, kemmañ soñj, dilezel ur mennozh, cheñch tu d'e grampouezhenn, cheñch penn d'ar vazh, cheñch penn d'e vazh, treiñ penn d'ar vazh, treiñ penn d'e vazh, trokañ penn d'ar vazh, trokañ penn d'e vazh, cheñch bazh d'e daboulin, cheñch bazh d'an daboulin, cheñch bazh war an daboulin, cheñch bazh en daboulin ; *ich werde ihn dazu bringen, seine Meinung zu ändern*, pouezañ a rin warnañ da gemmañ e vennozh ; *auf seiner Meinung beharren, bei seiner Meinung bleiben*, chom mort war e soñj, delc'her mort (yud, start, gwevn, tomm) d'e soñj, pegañ ouzh e vennozh, bezañ ur pennad en an-unan, delc'her start (mat, yud, gwevn) d'e vennozh, na lakaat brasoc'h pod war an tan evit se, na zisplegañ diouzh e vennozh, delc'her gant e veno, fonnañ en e veno ; *nach meiner Meinung, meiner Meinung nach*, hervez va santimant, da'm feson, din (me a gav din, kavout a ra din, me a gred din, me a gred ganin), hervez va meno, hervez va soñj, war va soñj, hervez va c'hredenn, war a gredan / war a soñjan (Gregor), hervezon, da'm soñj, da'm meno, war va meno, diouzh va danvez, a gav din, a soñj din, evidon-me ; *nach Meinung der älteren Leute*, hervez kredenn ar re gozh ; *mit seiner Meinung nicht hinter dem Berg halten*, komz didroidell, komz displeg, komz distag, lavaret e soñj hep kuzh seurt ebet, bezañ distlabez da lavaret an traoù, na gaout treuzoù ebet war e zor ; *mit seiner Meinung hinter dem Berg halten*, kuzhat ar pod, kuzhat peseurt mennozh a zo en e spered, derc'hel en e c'henoù pezh 'zo en e soñj, derc'hel kloz war e soñjoù, moustrañ war e soñjoù, na lavaret an oferenn war gan ; *das bestärkt mich in dieser Meinung*, startaet e vez va c'hredenn gant kement-se, kement-se a gadarna (a fonna) va soñj ; *die öffentliche Meinung*, ar c'hedveno g., soñjoù an dud lies., pezh a soñj an dud g., teod an dud g., ar meno foran g. ; *Umschwung der öffentlichen Meinung*, eilpenn kedveno g., eiltroadur kedveno g., eilpennadur mennozh an dud g., eilpennadur soñj an holl g., cheñchamant krenn a vennozh gant an dud g. ; *sich gegen die herrschende Meinung stellen*, mont a-enep da veno an holl ; *vorgefasste Meinung*, rakvarn b. ; *politische Meinungen*, mennozhioù politikel lies., menoioù politikel lies., soñjoù politikel lies. ; *religiöse Meinungen*, kreañsoù lies. ; *wie alt kann er sein, Ihrer Meinung nach ?* pe oad eo a gav deoc'h ? pe oad eo, c'hwistim ? ; *er ist der Meinung, dass ...*, hennezh a soñj dezhañ e ..., hennezh a ra e gont e ..., d'e soñj (d'e veno) e ..., hennezh a venn e ..., hennezh a ra aviz gantañ e ..., hennezh a zifenn e ..., dezhañ e ..., hennezh a gav dezhañ e ..., hennezh en deus ur gredenn e ..., hennezh a gred dezhañ e ..., hennezh a gred gantañ e ... ; *ich bin der Meinung, dass wir so vorgehen müssen*, me a gred eo mat ober evel-se, kavout a ra din eo evel-se e tieomp ober ; *ich bin ganz Ihrer Meinung*, aviz ac'hanoc'h on, ali on ganeoc'h, a-du emañ ganeoc'h, emañ plom er soñj ganeoc'h, en ur soñj emañ ganeoc'h ; *sie sind politisch entgegengesetzter Meinung*, ned int ket tamm ebet eus an hevelep liv politikel ; *jemanden nach seiner Meinung fragen*, goulenn

e aviz digant u.b., goulenn e ali digant u.b., goulenn e santimant digant u.b., goulenn e soñj digant u.b. ; *anderer Meinung sein*, bezañ un ali disheñvel gant an-unan, na vezañ ali (a-du) gant unan all, na vezañ aviz a u.b. ; *sie sind verschiedener Meinung, sie sind geteilter Meinung*, n'int ket tamm ebet eus ar memes aviz, n'int ket ali an eil gant egile, n'emaint ket a-du an eil gant egile, pep hini en deus e soñj, ne welont ket an traoù dre an hevelep lomber, n'emaint ket en ur soñj ; *sie waren einer Meinung*, gant an hevelep soñj e oant, ali e oant an eil gant egile, a-unvan edont, a-unvan e oant, en ur soñj edont ; *sich der Meinung eines anderen anschließen*, fonnaat kaoz u.b., fonnaat mennad u.b., mont en avel u.b., sevel (mont) a-du gant u.b., en em lakaat en tu gant u.b., dont a-du gant u.b., dont (mont, sevel) en tu gant u.b., sevel en un tu gant u.b., treiñ a-du gant u.b., kouezhañ e lamm u.b., bezañ gounezet gant mennozh u.b. ; *eine Meinung annehmen*, degemer ur mennozh ; *jemandem seine Meinung sagen*, komz didro-kaer (displeg, didroidell, distag, eeun) ouzh u.b., mont didro-kaer d'u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., reiñ ur skandalenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., ober ur rez d'u.b., lavaret (reiñ) e begement d'u.b., reiñ e stal d'u.b., kontañ e damm d'u.b. ; *wir haben ihm gehörig die Meinung gesagt*, klevet en deus e oremuz, paket (kavet, tapet, klevet) en deus e begement, klevet en deus e holl anvioù ganeomp, klevet en deus e seizh seurt ganeomp, bet en deus pater ha prezegenn da selaou, klevet en deus seizh gwirionez an diaoul ganeomp, klevet en deus anezhi, tapet en deus anezhi ganeomp, bet en deus anezhi da bakañ ganeomp, kontet hon eus e damm dezhañ ; *in der Meinung gesiegt zu haben, legte er sich zur Rast*, o krediñ e oa aet an trec'h gantañ ez eas war e c'hourvez evit ober un diskuizhadenn ; **2.** ali g., aviz g. ; *die Meinung der Stadtbewohner wird zur Besserung der Verkehrsbedingungen auf unseren Straßen beitragen*, ali kêriz a bouezo da zegas gwellaennoù en tremen-distremen war hor straedoù, ali kêriz a bouezo da wellaat an tremen-distremen en hor straedoù ; **3.** istim b., bri g. ; *eine gute (vorteilhafte) Meinung von jemandem haben (hegen)*, kaout istim vat eus u.b., bezañ u.b. d'e c'hrad, istim u.b., bezañ u.b. war e lizheroù, bezañ u.b. en e c'hras, derc'hel stad vras eus u.b., ober stad vras eus u.b., derc'hel stad vras a u.b., derc'hel kont eus u.b., derc'hel kont a u.b. ; *in jemandes Meinung hoch stehen*, bezañ gwelet-mat gant u.b., bezañ war lizheroù u.b., bezañ e gras u.b., bezañ deuet-mat (istimet-mat, erru-mat) gant u.b. ; *in jemandes Meinung sinken*, koll istim (koll grad vat) u.b.

Meinungsäußerung b. (-,-en) : disklêriadur meno b., eztaol meno g. ; das Recht auf Meinungsfreiheit und freie Meinungsäußerung, gwir d'ar frankiz d'ober e veno ha d'en disklêriañ g., ar frankiz soñjal hag eztaolañ b., ar frankiz devezout hag eztaolañ b.

Meinungsaustausch g. (-es,-e) : eskemm mennozhioù g.

Meinungsbildung b. (-,-en) : ober e soñj g., ober e vennozh g.

Meinungsforscher g. (-s,-) : sonter g., enklasker war soñjoù an dud g., enklasker war ar c'hedveno g.

Meinungsforscherin b. (-,-nen) : sonterez b., enklaskerez war soñjoù an dud b., enklaskerez war ar c'hedveno b.

Meinungsforschung b. (-,-en) : enklask war soñjoù an dud g., enklask war ar c'hedveno g., sontadeg b. ; *Institut für Meinungsforschung*, kreizenn enklask war soñjoù an dud b., ensavadur sontañ g., embregerezh studiañ meno an dud g., ti sontañ g.

Meinungsforschungsinstitut n. (-s,-e) : kreizenn enklask war soñjoù an dud b., kreizenn enklask war ar c'hedveno b., ensavadur sontañ g., embregerezh studiañ meno an dud g., ti sontañ g.

Meinungsfreiheit b. (-) : frankiz d'ober e veno b., frankiz soñjal b., frankiz devezout b. ; das Recht auf Meinungsfreiheit und freie Meinungsäußerung, gwir d'ar frankiz d'ober e veno ha d'en disklêriañ g., ar frankiz soñjal hag eztaolañ b., ar frankiz devezout hag eztaolañ b.

Meinungsführer g. (-s,-) : levezoner speredoù g., bleiner speredoù g.

Meinungspresse b. (-) : kazetennoù politikel lies., kazetennoù emouestlet lies.

Meinungsstreit g. (-s,-e) : breutadeg b., dael b., rendael b., hennon g., diemglev g.

Meinungstrend g. (-s,-s) : redenn vennozhioù b.

Meinungsumfrage b. (-,-n) : enklask war soñjoù an dud g., sontadeg kedveno b., sontadur kedveno g.

Meinungsverschiedenheit b. (-,-en) : hennon g., diemglev g., dizemglev g., diaesterioù lies. ; *wegen allerlei Meinungsverschiedenheiten konnte kein Kompromiss gefunden werden*, diaesterioù (diemglevioù) a bep seurt a skoilhas an amziviz.

Meiose b. (-,-n) : [bev.] meiz g.

Meiran g. (-s,-e) : [louza.] marjol str.

Meise b. (-,-n) : **1.** [loen.] penndu g., pennduig g., pennglao g., pennglaoig g. ; **2.** [dre skeud.] kirin faout b., burutell doull b. ; der hat eine Meise, ur c'hreunenn a ra diouer dezhañ, n'emañ ket mat e benn, hennezh n'eo ket mat anezhañ, emañ klañv e benn, n'eo ket mat gant e benn, badezet eo bet gant eoul gad, badezet eo bet gant soubenn wadegenn, mankout a ra ur berv dezhañ, mankout a ra ul loaiaed dezhañ, skoet eo bet gant ar morzhol, hennezh a zo skoet e benn, n'emañ ket e spered gantañ, hennezh a zo tapet war ar portolof, c'hoari a ra gant e voned, kranked bihan en deus en e benn, paseet en deus ar C'hastell-Karr-Kamm hag an Tri Roue, n'eo ket go e doaz, kollet eo e spered gantañ, kollet eo e benn gantañ, c'hoari a ra gant e dog, ur spered forc'hek a zen a zo anezhañ, kollet eo e sterenn gantañ, aet eo ganto, laban eo, un tammig lod en deus e park ar brizh, ul lodenn en deus e park ar brizh, hennezh a zo eus Kerwazi, hennezh a zo gad diwar c'had, hennezh en deus kig leue, e spered a gerzh war flac'hioù, lakaet eo bet dezhañ e spered el lec'h ma'z eo bet lakaet he vi d'ar yar, emañ e spered el lec'h m'emañ ar vi gant ar yar, hennezh a zo brizh, paket en deus anezho, n'eo ket bet meret e bleud an tanavañ, n'eo ket eus ar c'horadenn gantañ, ganet eo bet war-lerc'h e dad, chomet eo ar brenn e-touez ar bleud gantañ, laosket en

deus an hanter eus e vrenn gant ar Mabig Jezuz, laosket en deus un tamm mat eus e yod gant ar Mabig Jezuz, mat eo da dreñ ar rod, dougen a ra banniel sant Laorañs, faout eo e girin, hennezh n'eo ket gwall stank e damouez, toull eo e vurutell, mankout a ra dezhañ ur c'hreunenn en e chapeled, fasiañ a ra ur c'hreunenn d'e chapeled, gwelet e vez al loar en e c'henoù, kuzhat a ra al loar en e c'henoù, parañ a ra al loar en e c'henoù, ganet eo bet da Sadorn da noz, ganet eo bet da Sadorn goude koan, ganet eo bet da Sadorn da noz goude koan diwezhat, ganet eo bet goude ar c'hrapouezh, eus dibenn ar bloaz eo, eus deizioù diwezhañ ar sizhun eo, eus penn diwezhañ ar sizhun eo, n'eo ket eus penn kentañ ar sizhun, eñ a soñj dezhañ e oa e vamm a oa tad dezhañ.

Meiñel g. (-s,-) : [tekn.] kizell b., engraver g., engravouer g. ; Hartmeiñel, kizell-yen b.

meiñeln V.k.e. (hat gemeiñelt) : kizellañ, maengizellañ, skultañ, pigosat gant ur gizell, engravañ, benañ, pikañ ; eine Plastik meiñeln, kizellañ un delwenn.

Meiñeln n. (-s) : kizelladur g., kizellerezh g., maengizelladur g., maengizellerezh g., benerezh g., benadur g., benañ g., engravañ g.

Meißen n. : Meissen b.

Meißener ag. : ... Meissen, eus Meissen ; *Meißener Porzellan*, porselen Bro-Saks g., porselen Saks g., porselen Meissen g.

meist ag. : brasañ, uhelañ, muiañ ; *die meisten Schüler*, an darn vrasañ (an darn vuiañ, ar pep brasañ, ar braz, al lodenn vrasañ, al lod muiañ, ar gros, ar c'hros, ar fonn, ar fonn vuiañ, ar fonn muiañ, ar c'halz muiañ, an hanter brasañ, ar peurvrasañ, ar peurvuañ) eus ar skolidi, ar muiañ skolidi ; *das meiste Geld*, ar braz (ar c'halz g., al lodenn vrasañ b., ar peurvrasañ, ar peurvuañ) eus an arc'hant g. ; *die meisten Stimmen bei einer Wahl*, an uhelañ mouezhioù en un dilennadeg lies., ar muiañ a vouezhioù en un dilennadeg g. ; *die meisten*, an darn vrasañ (an darn vuiañ, al lodenn vrasañ, ar pep brasañ, ar braz, ar c'halz, ar c'halz muiañ, ar gros, ar c'hros, ar fonn, ar fonn vuiañ, ar fonn muiañ, an hanter brasañ, ar peurvrasañ) eus an dud ; *das meiste*, al lodenn vrasañ b., ar braz g., ar c'halz g., ar c'halz muiañ g., an darn vrasañ b., an darn vuiañ b., ar pep brasañ g., ar fonn g., ar fonn vuiañ g., ar fonn muiañ g., an hanter brasañ g. ; *das meiste bieten*, teuler (kinnig) ar priz uhelañ, skeiñ war an holl ; *die meiste Zeit*, peurliesañ, ar peurliesañ, peurvuañ, ar peurvuañ eus an amzer, ar fonn muiañ eus an amzer, ar fonn vuiañ eus an amzer, ar pep brasañ eus an amzer g., ar braz eus an amzer g., ar muiañ eus an amzer, ken alies ha bemdez pe aliesoc'h c'hoazh.

Adv. : **1.** *am meisten*, ar muiañ, muiañ, aliesañ ; *am meisten vermisste sie die Seeluft an der Küste*, aer an aod a rae ar muiañ diouer dezhi, aer an aod a rae aliesañ diouer dezhi ; *sie liest am meisten*, honnezh a lenn ar muiañ ; *wir müssen uns vor diesem Übel am meisten fürchten*, an droug-se a zleomp kaout aon razañ muiañ (ar muiañ) ; *beim Weinhandel verdiene ich am meisten Geld*, muiañ ma c'hounezan eo o werzhañ gwin ; **2.** *meist*, ordinal, d'an ordinal, peurliesañ, ar peurliesañ, peurvuañ, ar peurvuañ eus an amzer, diouzh boaz, dre voaz, ar pep

brasañ eus an amzer, ar fonn muiañ eus an amzer, ar fonn vuiañ eus an amzer, boazet, dre-vras ; *Rachitis wird meist durch Mangel an Vitamin D hervorgerufen*, peurliesañ e teu al lec'h diwar an negez a vitaminoù D ; *er sitzt meist hier*, azezet e vez amañ peurliesañ – ar peurliesañ vez azezet amañ - boazet, hennezh a vez azezet amañ - ar fonn muiañ eus an amzer e vez azezet amañ - ar fonn vuiañ e vez azezet amañ ; *die meistgelesene Zeitung*, ar gelaouenn a vez lennet ar muiañ b., ar gelaouenn gant ar brasañ niver a lennerien b.

Meistbegünstigtenklausel /

Meistbegünstigungsklausel b. (-) /

Meistbegünstigungsprinzip n. (-s) : [polit., armerzh] diferadenn ar vroad a vez graet ar bravañ dezhi b., diferadenn ar vroad a gentañ diuz b.

meistbietend ag. : hag a ginnig an uhelañ priz ; *etwas meistbietend verkaufen*, gwerzhañ udb d'ar gwellañ kinniger, gwerzhañ udb diouzh ar c'hresk, lakaat foar enkantiñ war udb, gwerzhañ udb diouzh ar gouloù, gwerzhañ udb d'an uhelañ priz, gwerzhañ udb d'an uhelañ diner, gwerzhañ udb d'an diwezhañ diner, gwerzhañ udb d'an diwezhañ imboud, gwerzhañ udb en enkant, gwerzhañ udb e santaol, lakaat udb e sav-taol, lakaat udb dre sav-taol.

Meistbietende(r) ag.k. g./b. : gwellañ kinniger g., diwezhañ imboud g.

meistens Adv. / **meistensteils** Adv. : ordinal, d'an ordinal, peurliesañ, ar peurliesañ, peurvuañ, ar peurvuañ eus an amzer, ar fonn vuiañ, ar fonn muiañ, diouzh boaz, dre voaz, ar pep brasañ eus an amzer, ar braz eus an amzer, boazet, dre-vras, evit an darn vrasañ, evit al lodenn vrasañ, evit ar c'halz muiañ, d'al liesañ, an aliesañ ; *wenn ich an seinem Haus vorbeikomme, sitzt er meistens vor der Tür*, boazet, pa dremenan hebiou e di e vez hennezh azezet dirak an nor.

Meister g. (-s,-) : **1.** mestr g., ozhac'h g., patrom g., komiser g., stern eus ar pennezh g. ; *der Meister und sein Lehrling*, ar mestr hag e zeskard (hag e vous) ; *Schulmeister*, mestr-skol g., mestr g. ; *Schneidermeister*, mestr-kemener g. ; **2.** mailh g., c'hwil g., dañvad g., houad g., maout a zen g., hinkin g., ki g., kole g., tad den g., mestr d'ober g., mestr g., tarin g., pabor g. ; *ein Meister der Tonkunst*, ur pabor war ar sonerezh g., ur mailh war ar sonerezh g., ki war ar sonerezh g., ur sonour eus ar re wellañ (eus ar re wellaik, eus ar vegenn) g., un tad sonour g., ur mestr-meur war ar sonerezh g., ur mestr da seniñ g. ; **3.** [tr-l] *seiner nicht mehr Meister sein*, na vezañ mui mestr war e imor (mestr d'e gorf, mestr d'e imor), na vezañ mui evit kabestrañ e imor, na vezañ mui evit plegañ e imor, bezañ dic'halloud evit pouezañ (evit derc'hel, evit moustrañ) war e imor, na vezañ mui evit padout ; *Meister über etwas werden*, dont da vestr war udb, dont da gaout beli war udb, lakaat udb dindan e veli, dont da gaout an tu kreñv war udb, kemer e greñv war udb ; *seinen Meister finden*, kavout e zen, kaout e goulz, kavout maneg diouzh e zorn, kavout u.b. evit an-unan, kavout e bar (e gen barrek, unan hag a zo gouest d'an-unan, unan a zo gouest eus an-unan, unan barrek evit an-unan), kavout unan mestroc'h d'ober eget an-unan, kavout unan mestroc'h eget an-unan, kavout unan

barrekoc'h eget an-unan ; *auch ein Schlaupkopf findet seinen Meister*, n'eus den fin n'en deus e goulz ; [kr-l] *es ist noch kein Meister vom Himmel gefallen*, Übung macht den Meister, diwar ober e teu ar vicher - kemenerien omp tout, met an tailh a zoug - anez labour, prezeg aner, kentañ prezeg a zo ober - ret eo gouzañv evit kaout skiant ha labourat evit kaout arc'hant - o labourat e teuer da vout mañsoner - dre fin tachiñ e teuer da vout tachour - evit deskiñ e ranker aketiñ - gwellañ ma tesker eo diwar hor c'houst hon-unañ, nemet e koust keroc'h - o trougiforniañ e reer kornek ar bara - evit bezañ desket ez eo ret aket - un deroù a zo da bep tra hag e ve da zeskiñ debriñ yod gant ul loa koad - un deroù a zo eus tout - bez' ez eus un deroù eus tout ; *das Werk lobt den Meister*, diouzh ar frouezh ez anavez ar wezenn - diouzh ar ouenn, ar brankoù - diouzh an oberennoù eo barn an dud - diouzh e labour ar micherour - kemenerien omp tout met an tailh a zoug - ober hag ober 'zo - o trougiforniañ e reer kornek ar bara - roit d'ar saout boued fraezh hag e savo dienn war al laezh - diouzh he dent e vez gorret ar vuoc'h ; **4.** [sport] kampion g. ; *Europameister*, kampion Europa g. ; *Boxmeister*, kampion boks g.

Meisterarbeit b. (-, -en) : pennober g., pennoberenn b., taol-micher g., pezh-labour g., pezh-micher g.

Meisterbrief g. (-s, -e) : breved pennezh g., breou pennezh g., testeni pennezh g., diplom pennezh g.

Meisterfahrer g. (-s, -) : mailh evit bleinañ g., c'hwil evit bleinañ g., dañvad evit bleinañ g., maout evit bleinañ g., ki evit bleinañ g., kole evit bleinañ g., tad den evit bleinañ g., tarin da vleinañ g., mestr da vleinañ g.

Meistergrad g. (-s, -e) : pennezh b., derez-karg a vestr g., rez a vestr b., mestroniezh b.

meisterhaft ag. : *sellit ouzh meisterlich*.

Meisterhand b. (-, -hände) : dorn ur mailh g., dorn ur mestr d'ober g., dorn un tad den g. ; *von Meisterhand*, gant ampartiz vras, ouesk ; *von Meisterhand übersetzt*, troet-ouesk.

Meisterin b. (-, -nen) : **1.** mestrez b. ; **2.** tarinez b.,

Meisterleistung b. (-, -en) : taol kaer g., kaer a daol g., taol dreist g., kur b., nove g., tro-c'hwec'h b., taol-micher g., stropad g., meurober g., uhelober g.

meisterlich ag./Adv. : peurampart, dre feson, ouesk ; *dieser Schauspieler stellte Faust meisterhaft dar*, ar c'hoarier-se en doa kinniget Faust en un doare dispar (gant ampartiz vras) ; *er kann meisterhaft singen*, dreist eo da ganañ, ur mestr eo da ganañ.

meistern V.k.e. (hat gemeistert) : dont a-benn eus, reizhañ, mestroniañ, rañjennañ, gwakoliañ, kabestrañ, bezañ trec'h da, sujañ, plegañ ; *er meistert spielend alle Schwierigkeiten*, dont a ra aes a-benn eus an holl gudennoù.

Meisterprüfung b. (-, -en) : breved pennezh g., breou pennezh g., testeni pennezh g., diplom pennezh g.

Meistersänger g. (-s, -) : [kozh] barzh g.

Meisterschaft b. (-, -en) : **1.** mailhoni b., ampartiz b., mestroni b. ; **2.** [sport] kampionad g. ; *Landesmeisterschaften*, kampionadoù broadel lies., kampionad broadel g.

Meistersinger g. (-s, -) : [kozh] barzh g.

Meisterstück n. (-s, -e) : pennober b., pennoberenn b., taol-micher g., meurober g., uhelober g., pezh-labour g., pezh-micher g.

Meistertitel g. (-s, -) : **1.** titl a vestr g., lesanv a vestr g. ; **2.** [sport] titl a gampion g.

Meisterung b. (-, -en) : diskoulm g., mestroniadur g.

Meisterwerk n. (-s, -e) : **1.** pennober b., pennoberenn b., taol-micher g., meurober g., uhelober g., pezh-labour g., pezh-micher g. ; **2.** marvailh g., marzh g., tredemarzh g., moliaç'h g.

Meisterzug g. (-s, -züge) : **1.** pennober b., pennoberenn b., taol-micher g., pezh-labour g., pezh-micher g., meurober g., uhelober g. ; **2.** taol ruz g., taol kaer g., kaer a daol g., mestr taol g.

Meistgebot n. (-s, -e) : diwezhañ imboud g., imboud uhelañ g.

Meiststufe b. (-, -n) : [yezh.] derez-uhelañ ar c'henveriañ g.

Mekka n. : Mekka b.

Melaine g. : Melani g.

Melancholie b. (-, -n) : **1.** [preder., bred.] melankoliezh b. ; **2.** tristidigezh b., gwalañjer g., malañjer g., maritell b., melkoni b., imor domm b., imor du b., imor drist b., imor velkonius b., hiraehz b., hirnez b., hirder g., melre g. ; *Melancholie hervorrufen*, melkoniañ ; *in Melancholie verfallen*, melkoniañ ; *sie verfiel in Melancholie*, an droug-hirnez a grogas enni ; *das ließ ihn in tiefe Melancholie verfallen*, kement-se en daolas en ur velkoni vras ; *ein Anflug von Melancholie*, ur vorenn b., ur barrad melkoni g.

Melancholiker g. (-s, -) : **1.** [preder., bred.] den klañv gant ar velankoliezh g., melankoleg g. ; **2.** soñjard g., imor du a zen g.

Melancholikerin b. (-, -nen) : [preder., bred.] plac'h klañv gant ar velankoliezh b., melankolegez b.

melancholisch ag. : **1.** [preder., bred.] melankolek b. ; **2.** doanik, doanuis, melkonius, melkoniek, leun a velkoni, mantret e galon gant ar velkoni, gwalañjeret, malañjer, malañjerek, beget e galon, gouliet e galon, gloazet e ene, pistiget ha doaniet, glac'haret, glac'harus, tristidik, beunek, hiraehzus ; *melancholisch sein*, melkoniañ, bezañ beget e galon, gouzañv poan ha hirder, bezañ pistiget ha doaniet, bezañ mantret e galon gant ar velkoni ; *melancholisch werden*, melkoniañ ; *melancholisch machen*, melkoniañ ; *melancholische Musik*, sonerezh melkonius g.

Melange b. (-, -n/-) : [Bro-Aostria] kafe dre zienn g.

Melanom n. (-s, -e) : [mezeg.] melanom g.

Melanesien n. : Melanezia b.

Melanie b. : Melani b.

Melanzani b. (-, -) : [Bro-Aostria] berjinez str.

Melasse b. (-, -n) : triakl g.

Melde b. (-, -n) : [louza.] *zahme weiße Melde*, türkische Melde, essbare Melde, Gartenmelde, kaol-Herodez str. ; *spreizende Melde*, kaol-gwenn str., troad-gwazi g. ; *Strand-Melde*, melvoed str., malvoed-an-traezhennoù str., melc'houed str.

Meldeamt n. (-es, -ämter) : **1.** [lu] burev enrollañ g., burev tuta g. ; **2.** [polis] servij an disklêriadurioù g. ; **3.** [post] servij kreiz ar pellgomzadennoù g. ; **4.** [ti-kêr] burev ar marilhadur poblañs g.

Meldebehörde b. (-,-n) : [ti-kêr] burev ar marilhadur poblañs g.

Meldedienst g. (-es,-e) : servij kelaouiñ g., [lu] servij liammañ g.

Meldefahrer g. (-s,-) : [lu] kannader g.

Meldefrist b. (-,-en) : termen evit disklêriañ ur cheñchamant annez g.

Meldegänger g. (-s,-) : [lu] reder g., kannader g.

Meldegerät n. (-s,-e) : [tekn.] korn-kemenn g., sutell-gemenn b., boudet g., stramm-kemenn g., kemenner g.

melden V.k.e. (hat gemeldet) : degemenn, notañ, kontañ keloù eus ; *jemandem etwas melden*, daveiñ udb d'u.b., reiñ anaoudegezh eus udb d'u.b., reiñ keloù eus udb d'u.b., reiñ d'u.b. udb da c'houzout (da anavezout), degemenn udb d'u.b., kemenn udb d'u.b., degas kemennadurezh d'u.b. eus udb, kas kemenn d'u.b. eus udb, degas kemenn d'u.b. eus udb, ditourañ u.b. diwar-benn udb, titouriñ u.b. diwar-benn udb, kelaouiñ u.b. diwar-benn udb, ditourañ udb d'u.b., reiñ liv d'u.b. eus udb, reiñ disaouzan d'u.b. eus udb. ; *wenn sich irgendein Fremder dem Haus nähert, meldet es der Hund*, ar c'hi, pa erru tud diavaez, a ro deomp da c'houzout ; *Nachrichten melden*, degas keleier, kelaouiñ, kas keloù, reiñ nevezioù ; *ein langes Sirenengeheul meldete ihnen das Ende des Arbeitstages*, un taol c'hwitellerez hir a gemennas dezho e oa echu o devezhiad labour ; *die Glocken melden das Ende des Gottesdienstes*, kleier an iliz a gemenn ez eo echu an oferenn ; *sich melden lassen*, reiñ da c'houzout emeur o tont (ez eur erru), degemenn emeur o tont (ez eur degouezhet) ; *ich habe nichts Neues zu melden*, n'ouzon nevezded ebet, n'e'm eus nevezded ebet da lavaret ; *ich habe nur Unerfreuliches zu melden*, keleier fall n'eus ken ganin, ur gwall zisaouzan am eus ; *ich habe nur Erfreuliches zu melden*, kalz a gaer am eus da lavaret deoc'h, meurbet a draoù kaer am eus da gontañ deoc'h, n'eus nemet keleier laouen ganin ; *ein Unfall wurde uns gemeldet*, ur gwallzarvoud a voe ditouret deomp ; *mit Respekt zu melden*, salokras ! gant respet deoc'h ! respet deoc'h ! / respet d'an neb am c'hlev (Gregor).

V.em. : **sich melden** (hat sich (t-rt) gemeldet) : 1. reiñ da c'houzout, degas kemennadurezh ; *sich krank melden*, reiñ da c'houzout ez eur klañv, reiñ da c'houzout ez eur dalc'het gant ur c'hleñved bennak ; 2. emstrivañ, lakaat e anv d'ober udb, reiñ e anv evit ober udb, mont war ar renk, enrollañ, en em verkañ ; *sich zu einem Examen melden*, *sich für ein Examen melden*, emstrivañ d'un arnodenn, lakaat e anv evit tremen un arnodenn, en em verkañ evit tremen un arnodenn, mont war ar renk evit un arnodenn ; *sich zu einer Stelle melden*, mont war ar renk evit ur post-labour, reiñ da c'houzout ez eur dedennet gant ur post-labour, lakaat e anv evit ur post-labour, goulenn ur post-labour ; *sich bei der Handelsmarine melden*, mont war ar roll, enrollañ er verdeadurezh a genwerzh, en em rollañ er verdeadurezh a genwerzh, mont e touez ar vartoloded, lestrañ, kemer roll war ur vag kenwerzh, rollañ ; *sich bei der Armee melden*, mont da soudard, en em engouestlañ el lu, emouestlañ el lu, mont dindan an armoù, enrollañ en arme, en em rollañ el lu ; *sich bei der Polizei melden*, a) mont da zisklêriañ e

chomlec'h nevez d'an archerdi, disklêriañ e chomlec'h nevez en archerdi ; b) pikañ e gartenn en archerdi.

Meldepflicht b. (-,-en) : 1. disklêriadur dre ret g. ; 2. redi da zisklêriañ e chomlec'h g.

meldepflichtig ag. : da zisklêriañ dre ret.

Melder g. (-s,-) : 1. [lu] reder g., kannader g., kemenner g. ; 2. [tekn.] korn-kemenn g., sutell-gemenn b., boudet g., stramm-kemenn g., kemenner g.

Melderegister n. (-s,-) : marilh g.

Meldeschein g. (-s,-e) : furmskrid evit disklêriañ ur cheñchamant annez g.

Meldeschiiff n. (-s,-e) : [merdead.] lestr-avizer g.

Meldesignal n. (-s,-e) : [hent-houarn] *elektrisches Meldesignal*, stramm-kemenn tredan stag ouzh ar roudennoù g.

Meldestelle b. (-,-n) : burev ar marilhadur poblañs g., burev ar rolloù keodediz g.

Meldezettel g. (-s,-) : 1. fichenn ditouriñ b. ; 2. [Bro-Austria] furmskrid evit disklêriañ ur cheñchamant annez g.

Meldung b. (-,-en) : 1. kemenn g., kemennadurezh b., kannad g., kannadiez b., kannadur g., kiminiadezh b., kel g., keal g., notadur g., notenn b. ; 2. keloù g., disaouzan b., rentañ-kont g., danevell b., nevez g. ; *Meldung über etwas (t-rt) erstatten*, ober ur rentañ-kont diwar-benn udb, danevelliñ udb, reiñ disaouzan eus udb ; 3. [lu, merdead.] *freiwillige Meldung*, enroll g., enrolladur g., emouestladur g., enroll g., enrolladur g.

melieren V.k.e. (hat meliert) : meskañ, kemmeskañ, kejañ, toueziañ.

meliert ag. : brizhellet, brizh, brizhet, marellet, brizhellek, briket, marigellek.

Melinit g. (-s) : melinit g.

Melioration b. (-,-en) : 1. [labour-douar] matadenn an douaroù b., stuziañ g., temzañ g., temzadur g., trempañ g. ; 2. gwellidigezh b., gwellaenn b.

meliorieren V.k.e. (hat melioriert) : lakaat da dalvezout mui, gwellaat, mataat, talvoudekaat, talvoudusaat, frouezhusaat, degas gwellaenn e, degas gwellaennoù e ; *er hat seine Äcker melioriert*, lakaet en deus e zouaroù da dalvezout mui, gwellaet eo bet e zouaroù gantañ, strujet (strujusaet, druzet, drusaet, stuziet, talvoudekaat, talvoudusaet, frouezhusaat, trempet, temzet) en deus e zouaroù.

Meliorismus g. (-) : [preder.] gwellouriezh b.

Meliorist g. (-en,-en) : [preder.] gwellour g.

Melisse b. (-,-n) : [louza.] begar g., louzaouenn-ar-galon b., negad g.

Melissengeist g. (-es) : dour begar g.

Meliszucker g. (-s) : kastounadez b.

Melkeimer g. (-s,-) : kelorn al laezh g., barazh al laezh b.

melken V.k.e. (melkte / molk // hat gemolken / hat gemelkt) : 1. goro ; *die Kühe melken*, goro ar saout ; *die Kuh verlangt laut, gemolken zu werden*, blejal a ra ar vuoc'h war he laezh ; *die am Morgen gemolkene Milch*, al laezh mintin g., ar maread mintin g. ; *die am Abend gemolkene Milch*, al laezh noz g., ar maread noz g. ; *frisch gemolkene Milch*, laezh nevez-c'horot g. ; 2. [dre skeud.] *jemanden melken*, goro arc'hant digant u.b., diwadañ u.b., sunañ u.b., peilhat (kignat) u.b., diskantañ e yalc'h d'u.b., krignat u.b., sunañ e wenneien digant u.b.,

displuñvañ (touzañ) u.b., debriñ u.b., ober yalc'h diwar-goust u.b., ober godell diwar-goust u.b., laerezh u.b.
V.gw. (melkte / molk // hat gemolken / hat gemelkt) : 1. goro ; 2. P. hejañ e gleier, brallañ e gloc'h., c'hoari war an noazh, pitouchal, c'hoari gant e flip, en em voloññ, c'hoari bazh-noilh.

Melken n. (-s) : goroadenn b., goroerezh g., goro g. ; *das Melken am Morgen und das Melken am Abend*, ar mare beure hag ar mare noz, ar goro bep penn deiz g., ar goro beure-noz g., ar goro noz-veure g., ar goro noz ha beure g., ar goro da vintin ha da noz g.

Melker g. (-s,-) : goroer g.

Melkerei b. (-,-en) : 1. goroerezh g. ; 2. laezherezh g.

Melkerin b. (-,-nen) : goroerez b.

Melkgang g. (-s,-gänge) : goroadenn b. ; *die Milch aus dem zweiten Melkgang ist besserer Qualität als die aus dem ersten*, al laezh a zeu diwar c'horu un eil gwech a zo gwelloc'h eget ar vegenn ; *der Melkgang am Morgen und der Melkgang am Abend*, ar mare beure hag ar mare noz, ar goro bep penn deiz g., ar goro noz-veure g., ar goro noz ha beure g., ar goro da vintin ha da noz g.

Melkkübel g. (-s,-) : kelorn al laezh g., barazh al laezh b.

Melkmaschine b. (-,-n) : goroerez b.

Melkzeit b. (-,-en) : goroadenn b. ; *zwei Melkzeiten pro Tag*, div c'horoadenn bemdez lies., ar mare beure hag ar mare noz, ar goro bep penn deiz g., ar goro noz-veure g., ar goro noz ha beure g.

Melkzuber g. (-s,-) : kelorn al laezh g., barazh al laezh b.

Melodie b. (-,-n) : [sonerezh] ton g., tonenn b., sonenn b., kerzenn b., meulodienn b. ; *ich habe eine Melodie komponiert*, savet em eus un ton ; *einen Text nach der Melodie eines anderen Liedes singen*, kanañ pozioù war ton ur gwerz all.

Melodienreigen g. (-s,-) : [sonerezh] kejmotenn b., dibab tonioù g.

Melodik b. (-) : [sonerezh] 1. linenn gerzennek b. ; 2. kerzennouriezh b.

melodiös ag. : heson, meulodius, lirzhin, flour, c'hwek.

melodisch ag. : 1. heson, meulodius, lirzhin, flour, c'hwek ; *eine melodische Stimme*, ur vouezh flour b. ; 2. kerzennel, kerzennek.

Melodram n. (-s,-en) / **Melodrama** n. (-s,-dramen) melodrama g., reuzc'hoari g.

melodramatisch ag. : melodramael, melodramaek, melreüs.

Melone b. (-,-n) : 1. [louza.] meloñs g. ; *Honigmelone*, aval-sukrin g., sukrin str. ; *Wassermelone*, sukrin-dour str., pastekez str. ; *Schale einer Melone*, koc'henn sukrin b., pluskenn ur sukrinenn b. ; 2. [tok] *Melone*, tok-meloñs g., tok pompad g.

Melonenbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-papaiez str., papaiezenn b. [*liester* papaiezenned; papaiezed].

Melonenkern g. (-s,-e) : spluz meloñs str., plusk meloñs str., greun-avalou meloñs str., had meloñs str., spluz avalou-sukrin str., plusk avalou-sukrin str., greun-avalou sukrin str., had avalou-sukrin str.

Meltau g. (-s) : [louza., loen.] melad g.

Membran b. (-,-en) / **Membrane** b. (-,-n) : koc'henn b., kroc'henenn b., kennenn b., lienenn b., rouedenn b.

membranartig ag. : lienennek, kennennek, kroc'henennek, e doare ur goc'henn, a-zoare gant ur goc'henn, a-seurt gant ur goc'henn.

Memel g./b. : 1. [stêr] Niemen g. ; 2. [kêr] Klaipeda b. / Memel b.

Memelland n. (-s) : *das Memelland*, Bro Memel b., Bro Klaipeda b.

Memme b. (-,-n) : toull-foer g., skider g., kac'her er goudor g., klemmer er goudor g., kozh yar b., yar dilostet b., yar peliet b., yar-zour b., kazh born g., kazh aonik a zen g., kazh gleb a zen g., foerer g., klouarenn b., krener e revr g., krener gwak g., krener g., revr aonik a zen g., gogez g., korzenn wak b., krank gwak g.

memmenhaft ag. : palfennek, aonik, laosk, flav, digalon, dismeg, spontik, digadarn, gouher.

Memoiren lies. : [lenn.] eñvorennoù lies. ; *seine Memoiren schreiben*, kontañ dre skrid e dammig buhez ; *die Memoiren dieses Dichters sind frei geworden*, erru eo ar gwirioù miret war eñvorennoù ar barzh-mañ d'o zermen, n'eus ket a wirioù miret ken war eñvorennoù ar barzh-se.

Memoirenschreiber g. (-s,-) : eñvorenour g.

Memorandum n. (-s, Memoranden) : kounskrid g.

Memorial n. (-s,-e/Memorien) : kounlec'h g.

Memorie b. (-,-n) : [tisav.] renabl al labourioù hag ar c'houstoù g.

memorieren V.k.e. (hat memoriert) : 1. deskiñ dre eñvor, deskiñ dindan eñvor ; 2. eñvoraat, enkounañ.

Memorieren n. (-s) : eñvoradurezh b., eñvoridigezh b., enkounañ g.

Menage b. (-,-n) : 1. [kegin.] eoulier g. ; 2. [lu] keusturenn b., kalebeutenn b., tinell b. ; 3. kastelodenn geitwrez b., kastelodenn dermos b.

Menagerie b. (-,-n) : gouezvild g., loendi g., ti al loened gouez g.

Mendelevium n. (-s) : [kimiezh] mendeleviom g.

Mendelismus g. (-) : kemmouriezh b., mendelouriezh b., dargenouriezh b.

Mendelist g. (-en,-en) : kemmour g., mendelour g., dargenour g.

Mendesismus g. (-) : [polit.,istor] mendesouriezh b.

Méné-Bré n. : *das Méné-Bré*, Menez-Bre g.

Menelaus g. : [mojenn.] Menelaos g.

Menetekel n. (-s,-) : droukziougan g., diougan drougarouezius g., ragarouez a wall geloù b., seblant a wall geloù g., sinad a wall geloù g.

Menez-Hom n. : *das Menez-Hom*, Menez C'homm g.

Menge b. (-,-n) : 1. kementad g., pegementad g., kont b., klotad g., savad g. ; *in gleicher Menge*, kement-hakement, hanter evit hanter, hanter-ouzh-hanter, hanter-hanter ; *kleine Menge, geringe Menge*, distered b., kementad bihan g., nebeudad g., togad g. ; *sehr kleine Menge*, pilifrenn b. ; *Elektrizitätsmenge*, bec'hiad tredan g. ; *Menge Reis für zwei Personen*, kementad riz da bredañ daou zen g. ; *große Mengen an Atom Müll werden erzeugt*, dilerc'hiadoù skinoberiek a vez produet a gementadoù bras ; [mezeg.] *vorgeschriebene Menge*, kementad gourc'hemennet g., doen erskrivet g., doenad erskrivet g. ; 2. bern g., berniad g., yoc'h b., toullad g., bochad g., maread g., bolead g., bordilh b., bostad b., pezh stropad g., troc'h g., troc'had g., braz g., leizh g.,

afin g., klotad g., kreñennad b., kreñenn b., kudennad b., paotad g., pezhad g., pezh g., revriad g., torkad g., mor a g., taol bras g., tolp bras g., tompad g., druilh g., druilh bras g., druilh had g., duilh had g., kalzad g., kalzadenn b., kalz g., kuchennad vat b., c'hwistadoù lies., freilhad g., stlabez g., dastum bras g., un euzh a g., fardellad b., hedad g., karrad g., na pet ; *eine große Menge Vieh*, ur bern (un toullad, ur bochad, ur maread, ur stropad, un troc'had, ur c'halzad, ur pezhad, ur pezh) loened chatal g., ur galzadenn loened chatal b., ur guchenn vat a loened chatal b., chatal e-leizh (a-vil-vern, a-vernioù, a-vernadoù, a-vern, a-bezhiadoù, diouzh an druilh, a-druilhadoù, a-vordilh), ur vraz a loened chatal, ul leizh a loened chatal, un tarz bras a chatal, na pet loen lies. ; *sie haben eine Menge Sachen hinter sich gelassen*, ur gwiskad traoù (ur pezh stropad traoù, ur pezhad mat a draoù, e-leizh a draoù, un euzh a draoù, ur fardellad traoù, ur guchennad vat a draoù, ur c'halzad traoù, ur c'harrad traoù, ur berniad traoù, ur garg traoù, un niver a draoù) a zo chomet war o lerc'h, na pet tra a zo chomet war o lerc'h ; *er verbraucht große Mengen Wasser*, mont a ra e-leizh a zour gantañ, mont a ra kementadoù spontus a zour gantañ ; *eine Menge Geld*, arc'hant bras g., arc'hant mat g., un dornad (un tousegad, ur poullad) brav a arc'hant g., ur pochad mat a arc'hant g., ur varlennad arc'hant b., ur sammad gouest g., ur bern arc'hant g., arc'hant e-leizh, arc'hant ken-ha-ken, arc'hant mui-pegenn-mui, ur pezhad moneiz g., ur somm vras a arc'hant b., meur a wenneg, peadra en arc'hant g., ur voujedenn bravik a-walc'h b., un tamm mat a voujedenn g., na pet gweneg lies. ; *sie war mit einer Menge Geld nach Hause zurückgekommen*, deuet e oa ganti ur bern arc'hant d'ar gêr, deuet e oa ganti ur c'harrigellad arc'hant d'ar gêr ; *Vorräte in Mengen*, un tamm brav a bourveziou g., pourveziou forzh pegement (e-leizh, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, mui-pegenn-mui, dreistkont, sof-kont), un dastum bras a bourveziou g. ; *in rauen Mengen*, a-c'hardenn, a-vern, a-vernioù, a-vernadoù, a-bezhiadoù, a-vordilh, sof-kont, gros, gwalc'h e galon, a-builh, fonnus, stank, dreistkont, paot, forzh pegement, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegenn-mui, diouzh an druilh, a-druilhadoù, dizamant, a-leizh, e-leizh, d'ober kouez ganto, evel dour eus ar vilin, stank evel ar raden, mac'h-àr-vac'h, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, da rastellat, da reketiñ, ken na wic'h, ken a findaon, paot-mat, a-fonn, a-yoc'h, a-droc'had, a-foziadoù, bern-ha-bern ; *es gab Bonbons in rauen Mengen*, ar madigoù a rodelle ; *ein Arzneimittel in geringen Mengen einnehmen*, kemer nebeut-tre eus ul louzoù bennak, euvriñ nebeut-tre eus ul louzoù bennak ; *P. die Menge*, d'ober kouez ganto, evel dour eus ar vilin, stank evel ar raden, d'ober teil, oc'h ober teil, barrek ha fonnus, hardizh ; *er hat Häuser die Menge*, ur maread tiez a zo dezhañ, maread a diez a zo dezhañ, tiez maread a zo dezhañ, ur bern tiez a zo dezhañ, na pet ti a zo dezhañ, tiez forzh pegement en deus war e anv, tiez forzh pegement en deus a-leve, tiez en deus ken-ha-ken war e anv, tiez en deus ken-ha-kenañ a-leve, tiez en deus mui-pegenn-mui, tiez en deus d'ober kouez ganto, un dastum bras a diez en deus, tiez en deus hardizh ; *Rebhühner gibt es hier die Menge*, dre

amañ e kaver klujiri a-vandennadoù, ar c'hluji a fonn dre amañ, klujiri a vez amañ hardizh ; *und danach hat er noch eine Menge Leute geheilt*, pareañ a reas n'ouzon ket pet den all c'hoazh, pareañ a reas na pet den all c'hoazh, pareañ a reas n'ouzer ket pet den all c'hoazh, pareañ a reas den ne oar pet den all c'hoazh ; **3.** engroez g., engroeziad g., pobl b., mor a dud g., morad, moriad g., maread g., taol bras g., tolp bras g., tolpad bras g., tompad tud g., kasad b., druilh g., druilh bras g., druilh had g., duilh had g., kaouad tud b./g., gwask g., gwaskadeg b., houl g., mac'h g., troc'h g., berniadoù tud lies., bostad tud b., bostad b., pezhad tud g., pezh tud g. ; *plötzlich aus der Menschenmenge heraustreten*, diflukañ diwar-greiz an engroez, redek eus an engroez ; *dicht gedrängte Menge*, engroez stank g. ; *es waren eine Menge Menschen da*, e-leizh e oant, edont e-leizh, un tamm brav a dud a oa eno, ur mor (ur bobl, ur c'halz, un taol bras, ul leizh, un niver, un niver bras, un tolp bras) a dud a oa du-mañ, forzh tud (ur pezhad tud, ur pezh tud, un tompad tud, ur stlabez tud, un troc'h, un hedad tud, ur guchenn vras a dud) a oa du-mañ, bras e oa ar mac'h a oa enno, mac'h bras a dud a oa enno, ur stlabez tud a oa eno, eno e oa berniadoù tud, forzhig tud a oa eno, un toullad mat a dud a oa eno, e-leizh a dud a oa eno, eno e oa tud e-leizh, leizh a dud a oa eno, eno e oa ur maread tud, eno e oa maread a dud, tud maread a oa eno, tud a oa eno, nann ! pegement a dud ne oa ket eno ! un engroez tud a oa eno, nag a dud eno, hag a dud eno, hag a hini eno, nag a hini eno, a bet hini eno, tud a vagad a oa eno, bez' e oa un dud eno, stank e oa an dud eno, ur bed a dud a oa eno, karg vras a bobl a oa eno, ur spont a dud a oa eno, ur c'hardennad tud a oa enno, tud a-c'hardenn a oa enno, paot mat a dud a oa eno, ur bochad tud a oa eno, ur vostad tud a oa eno, forzh pegement a dud a oa eno, tud a oa eno ken-ha-ken, tud a oa eno ken-ha-kenañ, tud a oa eno mui-pegenn-mui, n'eus forzh pegement a dud a oa eno ; *die Menge brüllte vor Freude*, ar boblad tud a youc'he gant al levenez ; *wir standen eingekeilt in der Menge*, tapet e oamp e gwask an engroez ; *Münzen in die Menge werfen*, teuler pezhioù moneiz a-skrap, stlepel pezhioù moneiz en arigrap, skeiñ pezhioù moneiz en arigrap, teuler gwenneien war ziskrap, teuler gwenneien a-stlabez ; *sich einen Weg durch die Menge bahnen*, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez, en em boulzañ dre ar mac'h hag ar prez, toullañ e hent a-dreuz an engroez, digeriñ e hent dre an engroez, mont bount-divount dre-douez an dud, mont bount-divount dre-vesk an dud, mont dre greiz an engroez, treuziñ an engroez, treuziñ ar mac'h ; *sich durch die Menge schlängeln*, en em silañ dre-douez an dud, en em silañ dre-vesk an dud ; *in der Menge untertauchen*, steuziñ e-barzh an engroez, en em silañ e-touez an dud ; *sich in die Menge verlieren*, mont da-douez an dud, mont da-vesk an engroez, en em silañ e-touez an dud, mont e-mesk an druilh.

mengen V.k.e. (hat gemengt) : kejañ, toueziañ, meskañ, kemmeskañ, patrouzañ, unaniñ.

V.em. : **sich mengen** (hat sich (t-rt) gemengt) : **1.** en em veskañ, en em doueziañ ; **2.** *sich in etwas (t-rt) mengen*, emellout eus udb, lakaat (bountañ, sankañ) e fri en udb.

Mengeneinheit b. (-, -en) : unanenn gementad b.

Mengenlehre b. (-) : [mat.] damkaniezh an teskadoù b.
mengenmäßig ag. : kementadel.
Mengenrabatt g. (-s,-e) : distaol evit ar prenadennoù a-
 vras g., distaol evit brasprenadennoù g.
Mengentheorie b. (-) : [mat.] damkaniezh an teskadoù b.
Menggestein n. (-s,-e) : kendorpez str., kenfetisadur g.,
 torpez str.
Mengkorn n. (-s) : brazed g., mistilhon g., segal-winizh
 str.
Mengsel n. (-s,-) : meskailhez g./b., meskaj g.,
 keusteuenn druek b.
Menhir g. (-s,-e) : maen-hir g., maen-sav g., peulvan g.
Meningitis b. (-) : [mezeg.] pilhonfo g., toagennad b.,
 tanijenn-empenn b.
Meniskus g. (-, Menisken) : 1. [korf.] kreskenn genvellañ
 b. ; 2. [optik] kluzenn b. ; *konvergierender Meniskus*,
 kluzenn gengerch'hus b.
Menjou-Bärtchen n. (-s,-) : P. toenn soul b.
Mennig g.(-s) / **Mennige** b. (-) : miniom g., ruz-plom g.
Mennonit g. (-en,-en) : [relij.] mennoad g. [*liester*
 mennoaded, mennoidi].
Menopause b. (-) : [korf.] eizigvan venevel b., paouez
 mizioù g., tro an oad b., distro an oad b., dilez-vamm g.
Mensa b. (-, Mensen) : 1. [skol-veur] preti ar studieren
 g., kantina g., predva ar studieren g. ; 2. [relij.] taol-aoter
 b.
Mensch¹ g. (-en,-en) : 1. den g., mab-den g., Mab-den
 g., kristen g., penn-kristenn g., boud g., [bev.] homo
 sapiens g., gour g. ; *Menschen und Tiere*, an dud hag al
 loened mut, an dud hag an anevaled mut ; *die Stellung*
des Menschen in der Natur, plas an den en natur g. ; *der*
Mensch ist das einzige sprachfähige Lebewesen, bez' eo
 an den al loen nemetañ barrek da gomz ; *der Mensch ist*
des Menschen Wolf, *der Mensch ist dem Menschen ein*
Wolf, an dud ne absolvent ket - gwashañ enebour an den
 eo an dud - an tostañ kar en deus mab-den eo an estren
 yen - truez 'zo marv, karantez 'zo interet - n'eus ket a
 garantez etre an dud - gra da oan hag e vi touzet - mar
 grit ho tañvad e viot touzet - mar plegez da vezañ
 gwelien e vi lonket gant ar moc'h ; *alle Menschen sind*
frei und gleich an Würde und Rechten geboren, dieub ha
 par en o dellezegezh hag o gwirioù eo ganet an holl dud ;
die Würde des Menschen, dellezegezh Mab-den b.,
 briegezh Mab-den b., an dellid a zen g. ; *alle Menschen*
sind vor dem Gesetz gleich, par eo an holl dirak al lezenn
 ; *alle Menschen werden Brüder, wo dein*
sanfter Flügel weilt, hag an holl dud a vez breudeur e
 goudor da askell c'hlan ; *die Ausbeutung des Menschen*
durch den Menschen, korvoerezh an den gant an den g. ;
ein guter Mensch, un den mat g., un den a galon g., un
 den madelezh g. ; *ein kluger Mensch*, ur spered fin a
 zen g., un den a benn (a boell) g., ur perc'henn skiant g.,
 ur skiant vat a zen g., ur spered digor a zen g., ur spered
 den g., ur spered tanav a zen g., un den ijinat-mat g., un
 den a ijin g. ; *er ist ein ganz gewöhnlicher Mensch*, un
 den evel ar re all eo ha netra ken, gwall zisterik eo e
 zoare, n'eus ken nemet liv dister warnañ, un den a nep
 hini eo, un den eus an ordinaloù eo ; *das ist kein*
gewöhnlicher Mensch, disheñvel eo diouzh an ordinaloù ;
so ist der Mensch ! evel-se emañ Mab-den ! ; *jeder*
Mensch, pep hini, pep den, pep unan, an holl, an holl

dud, kement den a zo ; *kein Mensch*, den, den ebet,
 gour, gour ebet, hini ebet, kristen, kristen ebet, penn-
 kristen, penn-kristen ebet, nikun, nep den ; *unter*
Menschen kommen, daremprediñ kalz a dud ; *einen*
neuen Menschen anziehen, en em ziwiskañ eus an den
 kozh a zo en an-unan, en em ziwiskañ eus e gig (eus ar
 pec'hed, eus e gorf), cheñch (treiñ) penn d'e vazh, trokañ
 bazh d'e daboulin, cheñch bazh war e daboulin, kerzhout
 en ur vuhez nevez, cheñch doare bevañ, cheñch doare,
 cheñch emzalc'h, cheñch buhez / kuitaat e vuhez kozh
 (Gregor) ; *die Menschen sowohl als auch die Tiere*,
Menschen sowie Tiere, ken tud, ken loened - ken an dud,
 ken al loened ; [kr-l] *der Mensch denkt, Gott lenkt*,
 c'hoant Doue ha c'hoant den a zo daou - ne reomp ket
 pep tra hervez hor c'hoant - an den ne oar nemet lavaret,
 Doue avat a ra evel ma kar ; [dre fent] *der Mensch ist*,
was er isst, lavar din petra a zebrez hag e lavarin dit
 petra out ; 2. [dre skeud.] *neuer Mensch*, neveziant g.,
 den erru g., aotrou diwar lost ar c'harr g., brizhaotrou g. ;
 3. *Mensch !* gabell ! ganas ! ga ! gagn ! che ! alato ! atoue
 ! daonet ! chaous ! chaous warnout ! foeltr ! foutre ! arsa !
 tanfoeltr ! fidamdoue ! fidamdoustik ! nondedistag !
 mordouseg ! kordenn ! korn-butun ! Jezuz ! Jezuz-Doue !
 Salver Jezuz ! mil krampouezhenn ! ha-dall daonet !
 manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh
 Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mallozh gast ! tri
 mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! seizh kant
 luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! double
 barrikenn ! seizh kant barrikennad kurun ! gagnig an
 ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil
 gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar !
 mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz !
 mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! mil mallozh an tan hag
 ar c'hurun ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo
 ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo
 mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh !
 daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen
 va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo
 kroc'hen kurunoù va ene ! kroc'hen va c'hazh ! pennad
 kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurunoù ! hopala ! ; 4. [relij.]
Mensch werden, dont da zen, kemer ur c'horf den,
 emzenañ ; *Mensch geworden*, enkorfet.

Mensch² n. (-es,-er) : [su Bro-Alamagn] P. louskenn b.,
 louvigez b., gast b., forc'h b., bleizez b., gouhin g. [*liester*
 gouhined], vilgen b., viltañs g., strakouilhenn b.,
 liboudenn b., louskenn b., kañfantenn ar vazh lous b.,
 plac'h lirzhin b., plac'h tomm b., plac'h gwintik b., revr
 tomm a blac'h b., revr boazh a blac'h b., gaol skañv b.,
 gaolig b., plac'h skoemp b., paotrez b., rederez b.,
 galouperez b., klujar [*liester* klujiri] b., troterez b., strakell
 b., orgedenn b., fall verc'h b., plac'h fall b., oriadez b.,
 plac'h distrantell b., plac'h skañv b., tommderenn b.,
 kegel b., bizourc'h g., kañfantenn b., yourc'h g., heizez b.,
 chevrenn b., strakadenn b., tarlaskenn b., strinkell b.,
 lamperez b., Maï-Gourvez b., stranell b., katell b., pezh
 fall g., pezh-lêr g., lêrgen b., kroc'hen g., lovrigen b.,
 loudourenn b., flegenn b., ribod g., ribodez b., charlezenn
 b., baleantez b., flaeriadenn b., loudourenn b., flavenn b.,
 frizenn b., gadalez b., kailharenn b., kaihebodenn b.,
 kalkenn b., kaloc'henn b., ruiherez-he-c'horf b., maouez
 an holl b., landourc'henn b., libouzell b., libouzenn b.,

libouz g., libourc'henn b., mari-voudenn b., lustrugenn b., strouilhenn b., bastrouilhenn b., tarzhell b., trutell b.

Mensch ärgere dich nicht n. (-) : [c'hoari] marc'hig g.

Menschenaffe g. (-n,-n) : [loen.] hominideg g., stummden g. ; *große Menschenaffen*, marmouzien-meur lies.

menschenähnlich ag. : denheñvel, tudheñvel, e doare un den, e doare an dud, a-zoare gant un den, a-zoare gant an dud, a-seurt gant un den, a-seurt gant an dud.

Menschenähnlichkeit b. (-) : denheñvelegezh b.

Menschenalter n. (-s,-) : remziad g., remzi g. ; *mehrere Menschenalter werden vergehen müssen*, meur a remzi a dremenno.

Menschenansammlung b. (-,-en) : engroez g., pobl b., strolladenn b., bodad g., bodenn dud b., bodennad tud b., kuchennad tud b., tolpad tud g., toullad tud g., druilh bras g. ; *die Menschenansammlung löst sich langsam auf*, dichalañ a ra an engroez.

menschenarm ag. : distank an dud ennañ.

Menschenart b. (-,-en) : gouenn tud b., spesad tud g., seurt tud g., asortamant g., nouveañs b.

Menschenauflauf g. (-s,-aufläufe) : tolpad g., druilh g., bount g., bountadeg b., mesk g., meskadeg b., mac'h g., engroez g., diskrap g., houl g., gwask g., gwaskadeg b.

Menschenfeind g. (-s,-e) : dengasaour g.

Menschenfeindin b. (-,-nen) : dengasaourez b.

Menschenfeindlichkeit b. (-) : dengasoni b., dengasaouriezh b.

Menschenfleisch n. (-es) : kig tud g.

Menschenflut b. (-) : mor a dud g., bern tud g., boblad a dud b., lanvad tud g., pezhiaad tud g., maread tud g., morad tud g., moriad tud g., chal a dud g., froud tud g./b., froudad tud g./b. ; *die Menschenflut auf der Straße riss uns förmlich mit*, ken leuniet e oa ar straed gant an dud ma oamp war-zoug enni, ken leuniet e oa ar straed gant an dud n'hor boa nemet da heul ar gasenn.

Menschenfresser g. (-s,-) : debrer-tud g., denzebrer g., kanibal g., roñfl g.

Menschenfresserei b. (-) : tuddebrerezh g., denzebrerezh g., kanibalegezh b.

Menschenfresserin b. (-,-nen) : debrerez-tud b., denzebrerez b., kanibalez b.

Menschenfreund g. (-s,-e) : dengarour g.

Menschenfreundin b. (-,-nen) : dengarourez b.

menschenfreundlich ag. : dengar.

Menschenfreundlichkeit b. (-) : dengarantez b., dengarouriezh b.

Menschenführung b. (-) : barregezh da ren tud b.

Menschengedenken n. (-s) : *seit Menschengedenken*, abaoe ez eus koun, a-viskoazh, a-holl-viskoazh, dalc'hmat, a vepred, a-hed-ar-wech, a-hed-amzer, evit ar wech, d'ar wech, a bep memor den / a bep amzer (Gregor).

Menschengedränge n. (-s,-) : tousmac'h g., dever g., pres g., charre g., gred g., mesk g., meskadeg b., bount g., bountadeg b., birvilh g., diframm g., monedone g., hej ha prez, lavig g., kabal b., kas-digas g./b., kas g./b., fourgas g., fifil g., loc'h ha morloc'h, galoupadeg b., firbouch g., houl g., gwaskadeg b.

Menschengestalt b. (-,-en) : stumm un den g., stumm den g. ; *in Menschengestalt*, dindan everiañs un den, e stumm un den, en aoz un den.

Menschengewühl n. (-s) : tousmac'h g., dever g., pres g., charre g., gred g., mesk g., meskadeg b., bount g., bountadeg b., birvilh g., diframm g., monedone g., hej ha prez, lavig g., kabal b., kas-digas g./b., kas g./b., fourgas g., fifil g., loc'h ha morloc'h, galoupadeg b., firbouch g., houl g., gwaskadeg b.

Menschenhai g. (-s,-e) : [loen.] rinkin gwenn g.

Menschenhand b. (-,-hände) : dorn den g.

Menschenhandel g. (-s) : droukkenwerzh gant sklaved g., morianetaerezh g., morianeta g., sklavetaerezh g., sklaveta g.

Menschenhass g. (-es) : dengasoni b.

Menschenkenner g. (-s,-) / **Menschenkennerin** b. (-,-nen) : den hag a oar mat ouzh doare an dud g., den hag a oar mat ouzh spered an dud g., den hag a oar anezhi g., den hag a oar treiñ e grampouezhenn g., den a oar ar stek g., den hag a oar penaos en em gemer gant an dud g.

Menschenkenntnis b. (-,-se) : skiant-prenañ gant an dud b., skiant-prenet gant an dud b., skiant-pren gant an dud b., skiant-desket gant an dud b., chem gant an dud g., chemet gant an dud g., anaoudegezh vat ouzh spered mab-den b., anaoudegezh-prenet ouzh spered mab-den b.

Menschenkette b. (-,-n) : listenn b., chadenn b., renkennad b., kaead g., kudennad b. ; *eine Menschenkette bilden*, ober listenn, ober chadenn, kudenniñ.

Menschenkind n. (-s,-er) : [barzh.] den g., mab-den g., Mab-den g.

menschenköpfig ag. : penndene.

Menschenkunde b. (-) : denoniezh b.

Menschenleben n. (-s,-) : **1.** buhez b. ; *vier Menschenleben waren zu beklagen*, lazhet e voe pevar den, pevar den a oa bet lazhet (o doa kollet o buhez) ; *er ist sofort dabei, wenn es darauf ankommt, Menschenleben zu retten*, dont a ra diouzhtu, pa vez tud da saveteiñ ; **2.** buhez un den b., buhez an dud b.

menschenleer ag. : diannez, digevannez, didud, dibobl, digenvez, dizarempred, dibleustr, dihentad, dicañs-bras, goullou ; *die Stadt ist menschenleer*, didud eo kêr, goullou eo kêr, digevannez eo kêr, dicañs-bras eo kêr.

Menschenliebe b. (-) : dengarantez b., dengarouriezh b.

Menschenmasse b. (-,-n) : mor a dud g., lanvad tud g., pezhiaad tud g., mac'h bras a bobl g., gwask g., houl g., gwaskadeg b., froud tud g./b., froudad tud g./b.

Menschenmenge b. (-,-n) : engroez g., pobl b., strolladenn b., bodad g., bodennad tud b., kuchennad tud b., tolpad tud g., gwask g., gwaskadeg b., houl g., troc'h g., druilh bras g. ; *plötzlich aus der Menschenmenge heraustreten*, diflukañ diwar-greiz an engroez, redek eus an engroez ; *die Menschenmenge auf der Straße riss uns förmlich mit*, ken leuniet e oa ar straed gant an dud ma oamp war-zoug enni, ken leuniet e oa ar straed gant an dud n'hor boa nemet da heul ar gasenn.

Menschenmessung b. (-) : korfvuzulierezh g., denvuzulierezh g.

menschenmöglich ag. : *das Menschenmögliche versuchen (tun)*, ober a-nerzh-kalon kement a zo en e c'halloud, ober kement a zo en e holl c'halloud, ober e c'halloud (e bosupl, e holl bosupl, e wellañ, e wir wellañ, diouzh e wellañ, gwellañ ma c'haller, gwellañ ma c'haller, eus e wellañ, diouzh e wellañ-holl, kement ha ma c'haller, muiañ ma c'haller, ar muiañ ma c'haller, herrañ ma c'haller, her da ma c'haller, e seizh posupl, e seizh gwellañ), ober e walc'h, klask e walc'h en em ziluziañ anezhi, c'hoari (ober) an diaoul hag e bevar, ober bec'h bras, en em aketiñ e pep doare, lakaat holl e albac'henn d'ober udb, dispakañ e ijin d'ober udb, lakaat e ijin hag e imor d'ober udb, plantañ e holl nerzh d'ober udb, lakaat e holl studi hag e holl nerzh (ober a-walc'h) evit dont a-benn eus udb (Gregor).

Menschenopfer n. (-s,-) : 1. [relij.] lidlazhiad g., lidlazhed g. ; 2. [dre astenn.] reuziad g., reuzied g. ; *vier Menschenopfer waren zu beklagen*, lazhet e voe pevar den, pevar den a oa bet lazhet (o doa kollet o buhez).

Menschenpflicht b. (-,-en) : dever g., dlead g.

Menschenraub g. (-s,-e) : skrapadenn dud b., skraperezh tud g., skapadeg b.

Menschenrecht n. (-s,-e) : gwir Mab-den g. ; *die grundlegenden Menschenrechte*, gwirioù diazez Mab-den lies. ; *Universalität der Menschenrechte*, hollveziadelezh gwirioù Mab-den b. ; [istor] *allgemeine Erklärung der Menschenrechte*, Disklêriadur Hollveziadel Gwirioù Mab-den g.

Menschenrechtsverletzung b. (-,-en) : gaou ouzh gwirioù Mab-den g.

menschenscheu ag. : digevredus, digenvezus, kintus, hag en deus erez ouzh an dud (Gregor), lent dirak an diavaezidi, hag a glask an distro, lentik, aonik, abaf, gouez, amgevredigezhel ; *er ist menschenscheu*, ne c'houzañv den war e dro, an distro a glask bepred, ul leue hanter dizonet a zo anezhañ, ren a ra ur vuhez digevannez ; *menschenscheues Kind*, gouezard g.

Menschenscheu b. (-) : digenvezusted b., lentegezh b., abafded b.

Menschenschinder g. (-s,-) : mac'homer g., kigner g., loufrez g., den sklouf g.

Menschenschlag g. (-s,-schläge) : tremp g., gouenn b., gouenn dud b., spesad tud g., seurt tud g., asortamant g., noueañs b., goradenn b. ; *Menschenschlag aus dem Altertum*, henouenn b. ; *dieser Menschenschlag ist ausgestorben*, n'eus ket ken a dud e-giz-se.

Menschenseele b. (-,-n) : 1. ene Mab-den g. ; 2. den g., kristen g., penn ki g., penn-kristen g., penn den g. ; *es ist keine Menschenseele da*, n'eus penn-kristen amañ, n'eus den amañ, n'eus gour en holl amañ, n'eus ket ur c'hristen amañ, n'eus ket ur penn ki amañ, n'eus den ganet ebet amañ, n'eus den krouet ebet amañ, n'eus foeltr den amañ, ned eus ket a nep re.

Menschenskind estl : *Menschenskind* ! gabell ! ganas ! gagn ! ga ! kordenn ! korn-butun ! alato ! atoue ! daonet ! chaous ! chaous warnout ! foeltr ! foutre ! tanfoeltr ! fidamdoue ! fidamdoustik ! nondedistag ! mordouseg ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! sac'h ar soner ! mil krampouezhenn ! ha-dall daonet ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil

c'hast ! gast a c'hast ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! double barriken ! seizh kant barrikenad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! mil mallozh an tan hag ar c'hurun ! tripledie ! tribledie ! iche ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurunou va ene ! kroc'hen va c'hazh ! pennad kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurunou ! hopala !

Menschensohn g. (-s) : [relij.] Mab an Den g.

Menschenraube b. (-,-n) : krapad tud g., duilhad tud g., blokad tud g.

Menschentum n. (-s) : dended b., denegezh b. ; *das ideale Menschentum der deutschen Klassik*, uhelvennad a zended ar glaselezh alaman g., uhelvennad denegour ar glaselourien alaman g.

menschenunmöglich ag. : en tu all da c'halloud mab-den, hag a dremen galloud an den ; *das ist menschenunmöglich*, n'eus na doue na diaoul evit ober an dra-se.

menschenunwürdig ag. : na zere ket ouzh dellezegezh Mab-den ; *unter menschenunwürdigen Zuständen leben*, bevañ en un doare na zere ket ouzh dellezegezh Mab-den ; *das ist doch menschenunwürdig, was ihr da tut*, loened brein a zo ac'hanoc'h, n'oc'h ket gwall dener pa rit evel-se, divalav-mezh eo pezh a rit.

menschenverachtend ag. : disprizius en andred an dud, dismegañsus e-keñver Mab-den.

Menschenverächter g. (-s,-) : dismegañser Mab-den g., disprizier Mab-den g.

Menschenverächterin b. (-,-nen) : dismegañserez Mab-den b., disprizierez Mab-den b.

Menschenverachtung b. (-) : dismegañs e-keñver Mab-den b., dispriz evit Mab-den g.

Menschenverstand g. (-s) : skiant b., poell g., skiantegezh b., intentamant g./b. ; *der gesunde Menschenverstand*, ar skiant-vat g., ar skiant voutin b., ar furnez b., an intentamant-vat b.

Menschenwerk n. (-s) : *eitles Menschenwerk*, vanegloar b., trolle g., roufl g.

Menschenwürde b. (-) : *die Menschenwürde*, dellezegezh Mab-den b., briegezh Mab-den b., an dellid a zen g. ; *unsere Menschenwürde*, hon dellid a dud g.

menschenwürdig ag. : hag a zere ouzh dellezegezh Mab-den ; *menschenwürdiges Dasein*, doare bevañ hag a zere ouzh dellezegezh Mab-den g.

Menschewik g. (-en,-en/Menschewiki) : [istor] menchevik g.

Menschheit b. (-) : denelezh b., [relij.] an dud krouet lies. ; *die ganze Menschheit*, an denelezh kevan b., an denelezh a-bezh b. ; *die ganze Menschheit strebt nach Frieden*, c'hoant brasañ an denelezh kevan eo kaout peoc'h, e pep bro e laka an dud o albac'henn gant ar peoc'h, gant ar peoc'h emañ penn an dud, nesañ tra da galon an dud eo ar peoc'h, nesañ tra d'an dud eo ar

peoc'h, an dud er bed a-bezh eo o holl breder gant ar peoc'h, an dud er bed a-bezh a venn bevañ e peoc'h.

Menschheitsdämmerung b. (-) : goubannwel Mab-den g.

Menschheitsgeschichte b. (-) : istor Mab-den g., istor an denelezh g.

menschlich ag. : denel, denek ; *die menschliche Gesellschaft*, an denelezh b., kevredigezh an dud b., gouenn an dud g., noueañs Adam b. ; *die menschliche Natur*, natur Mab-den b. natur an den b. ; *die menschliche Person*, an hiniden g. ; *die Würde der menschlichen Person*, dellezegezh Mab-den b., briegezh Mab-den b., an dellid a zen g. ; *eine der menschlichen Würde entsprechende Existenz führen*, bevañ en un doare a zere ouzh dellezegezh Mab-den ; *die Bildung ist auf die volle Entfaltung der menschlichen Persönlichkeit gerichtet*, pal an deskadurezh eo peurzioren personelezh Mab-den ; *Menschliches, Allzumenschliches (Nietzsche)*, traoù denel, traoù re zenel ; *das rein Menschliche*, an denelezh rik b. ; *das allgemein Menschliche*, ar pezh a ra Mab-den e pep lec'h hag e pep amzer ; [kr-l] *Irren ist menschlich*, pep hini en deus e zroug hag e vad - n'eus den na zeu da faziañ - n'eus den na fazi alies - pep den a zo fazius / pep den a c'hall faziañ / pep den a c'hall ober fazi (Gregor) - n'eus den na tra hep e si, hag alies en deus daou pe dri - pep hini en deus e si, an hini n'en deus ket daou en deus tri - n'eus den disi ebet - an hini na vo ket kavet abeg ennañ n'eo ket bet ganet c'hoazh hag e vamm a zo marv - an hini n'eo ket baill en e benn a zo baill en e revr - ar c'haerañ charretour a ziskar e garr - evit c'hoazh n'eo ket ganet neb a zo gant an holl karet - n'emañ ket war an douar an hini a blij d'an holl - ar marc'h kreñvañ a rank pukañ - kaer o deus an dud kaout un digoradur a'r brasañ, atav e vint war riskl da faziañ - techet eo an holl d'ober mankadennoù.

Menschlichkeit b. (-) : denegezh b., madelezh b., kendruez b., kuñvelezh b., hegarated b. ; *Menschlichkeit an jemandem üben*, bezañ madelezhus (diskouez madelezh) e-keñver u.b. ; *Verbrechen gegen die Menschlichkeit*, torfed ouzh an denelezh g., torfed a-enep an denelezh g., torfed ouzh Mab-den g.

Menschsein n. (-s) : [preder.] dended b.

Menschwerdung b. (-) : [relij.] enkorfañ g., enkorfadur g., emzenañ g. ; *das Mysterium der Menschwerdung Christi*, mister an enkorfadur g., moliac'h an enkorfadur g.

Menstruation b. (-, -en) : [korf.] amzerioù lies., mizioù lies., bleuñv str., merkoù lies., diwad miziek g., flus-gwad miziek g., koll-gwad miziek g.

Menstruationsbinde b. (-, -n) : tapon-slip g., serviedenn amzerioù b.

menstruieren V.gw. (hat menstruiert) : bezañ gant he mizioù, kaout hec'h amzerioù, kaout he mizioù, bezañ he mizioù ganti, bezañ meurlarjez er gêr, bezañ meurlarjez ganti, bezañ he zraoù ganti.

Mensur b. (-, -en) : 1. etrehed g., hed g. ; 2. [studieren] duvell g. ; *auf die Mensur gehen*, mont da zuvelliñ, mont d'en em gannañ e duvell, mont da droc'hañ an akuilhetenn ; 3. [sonerezh] mentad g.

mental ag. : ... spered, breder, ... bred, speredel, empennel ; [bred.] *mentales Modell*, skeudennadur g., derc'hennad b.

Mentalität b. (-, -en) : tro-spered b., temz-spered g., bredelegezh b., speredegezh b.

Mentalreservation b. (-, -en) : beskebiñ g.

Menthol n. (-s) : [kimiezh] mentol g.

Menthol- : mentolek, ... mentol.

Mentholzigarette b. (-, -n) : sigaretenn ventol b.

Mentor g. (-s, -en) : kuzulier g., mentor g.

Menu n. (-s, -s) / **Menü** n. (-s, -s) : 1. [kegin.] roll-meuzioù g., roll-pred g. ; *Fünfgangmenü*, pred pemp meuz g. ; *Menü einschließlich Getränke*, ar meuzioù gant ur banne da breañ lies. ; 2. [stlenn.] lañser g., meuziad g. ; *überlappendes Menü*, lañser en ur skalierad g.

Menuett n. (-s, -e) : munued g. ; *Menuett tanzen*, dañsal ar munued ; *ein Menuett tanzen*, dañsal ur munued, ober ur munued.

Menüführung b. (-, -en) : [stlenn.] lañser g.

menügesteuert ag. : [stlenn.] sturiet gant al lañser.

Menüleiste b. (-, -n) : [stlenn.] barrenn al lañserioù b.

Mephisto g. : Mefisto g., Mefistofeles g.

Mercator-Projektion b. (-) : [douar.] bannerezh Mercator g.

Merchandising n. (-s) : merchandising g., kreskwerzh g., nevidadouriezh b.

Mercosur g. (-) : MERCOSUR g.

Mergel g. (-s, -) : marg g., merl g.

Mergelgrube b. (-, -n) : margeg b.

mergelig ag. : margek.

mergeln V.k.e. (hat gemergelt) : margañ, merlañ.

Mergeln n. (-s) : merladur g., merlerezh g., merlañ g., margadur g., margerezh g., margañ g.

Meridian g. (-s, -e) : hedredenn b. ; *auf ein und demselben Meridian liegen*, bezañ a-hedred an eil gant egile ; *der Meridian von Greenwich*, hedredenn Greenwich b.

Meringe b. (-, -n) : [kegin.] meureng g., meurengenn b.

Merino g. (-s, -s) : [loen.] dañvad merinoz g., maout-Spagn g.

Merinowolle b. (-) : gloan merinoz g., merinoz g.

Merk g. (-s, -e) : [louza.] *schmalblättriger Merk*, ach-dour str.

merkantil ag. : marc'hadelour.

Merkantilismus g. (-) : marc'hadelouriezh b.

merkbar ag. : merzus, merzadus, heverz, heverzus.

Merkblatt n. (-s, -blätter) : notennig b.

Merkbuch n. (-s, -bücher) : deiziataer g., karned g., koundeiziadur g., kounlevr g.

merken V.k.e. (hat gemerkt) : gwelet, merzout, spurmantiñ, meizañ, kompren ; *er merkt, dass man über ihn spottet*, gwelet (merzout, spurmantiñ) a ra e vez graet goap outañ ; *merken lassen*, diskouez, diskuliañ ; *er ließ mich seinen Verdruss nicht merken*, ne ziskouezas ket e zesped din ; *sie wollen nicht merken lassen, dass sie dabei sind zu verlieren*, n'o deus ket c'hoant diskouez emaint o koll, n'o deus ket c'hoant diskuliañ emaint o koll ; *er ist zwar krank, er lässt es aber nicht merken*, hennezh a zo klañv ha ne ziskouez ket ; *er hat nichts gemerkt*, merzet en deus netra ; *ich habe davon nichts gemerkt*, me a zo bet dall-poch war an dra-se, en taol-

mañ e oa bet lakaet ganin ul lunedoù koad war va daoulagad ; *ohne dass die Welt es gemerkt hätte*, dre laer, dre guzh, hep gouzout d'ar re all, en dic'houzout d'an holl, e kuzh, a-sil, a-silik, a-sil-kaer, e kuzulig, e kuzul, kuzh-ha-muz, kuzhmuz, choucha-moucha ; *man merkt wohl, dass ..., war a weler e ..., ... war a weler, anat eo e ...*

V.em. : **sich merken** (hat sich (t-d-b) gemerkt) : merkañ, derc'hel soñj eus, derc'hel koun eus, derc'hel eñvor eus, lakaat [udb] don en e spered, garanañ (plantañ, bountañ, sikañ, troadañ) don [udb] en e benn, moullañ [udb] en e galon, en em leunaat [ag udb] ; *ich habe mir seine Adresse gemerkt*, n'em eus ket disoñjet e chomlec'h ; *merk dir das !* merk mat an dra-se ! laka an dra-se don e-barzh da benn ! sank an dra-se don ez penn ! moull kement-mañ ez kalon ! ; *er kann sich die Gesichter der Leute nicht merken*, disoñjal a ra eus pennoù an dud, disoñjal a ra diouzh pennoù an dud, divemoriñ a ra pennoù an dud, disoñjal a ra pennoù an dud, disoñj eo eus pennoù an dud, ne zalc'h ket soñj eus pennoù an dud.

merklich ag. : gwelus, anat, splann, hewel, heverz, heverzus, merzus, merzadus, merzidik, santidik.

Adv. : a-wel-dremm, en un doare anat, un tamm mat, kalzik, a wel da zaoulagad an dud.

Merkmal n. (-s,-e) : 1. doare g., doareenn b., arouezenn b., pennarouez b. ; *die Kraft ist ein typisches Merkmal des Stieres*, an nerzh a zo doare an tarv, an nerzh a zo perzh arouezius (perzh arouezus) an tarv, a ouenn eo d'an tirvi bezañ kreñv, lod an tirvi eo bezañ kreñv ; *die Mutationen bilden eines der wesentlichen Merkmale der keltischen Sprachen*, ar c'hemmadurioù a zo unan eus perzhioù dibarañ ar yezhoù keltiek ; [yezh.] *distinktive Merkmale*, arouezioù perzhiek lies. ; 2. merk g., merkad g., ardamez g. ; *das Verhältnis der drei Wirtschaftssektoren zueinander ist eines der aufschlussreichsten Merkmale der erreichten Entwicklungsstufe eines Landes*, kenfeur tri gennad an armerzh a zo unan eus merkoù diogelañ diorroadur ur vro ; [bev.] merker g. ; *genetisches Merkmal*, merker genetek g., merker hilel g., hilverker g.

Merkur¹ g. (-s) : [stered., mojenn.] Merc'her g.

Merkur² n. (-s) : arc'hant-bev g., bevargant g., merkur g.

Merkurstab g. (-s) : gwialenn-beoc'h b.

Merkvers g. (-es,-e) : gwerzenn evit derc'hel soñj b., tun kounaat e stumm ur werzenn g.

Merkwort n. (-s,-e) : [c'hoariva] ger heverzus hag a zegas un eilgeriadenn g.

merkwürdig ag. : digunvez, digustum, divoas, divoutin, iskis, iskriv, loukes, espar, droch, dijaoj, sebezus, estonus, heverk, eveshaus ; *das ist ein merkwürdiger Kerl*, un den espar a zo anezhañ, ul labous iskis (ur marc'h-lu, un istrogell, un diaoul a zen) a zo anezhañ, un tamm paotr iskis eo ; *das ist doch merkwürdig !* un dra da gompren eo ! un dra sebezus eo ! un dra estonus eo ! ; *er läuft in einer merkwürdigen Aufmachung herum*, greiet drol eo, pebezh chelgenn a zen, pebezh louskenn, pebezh lanfre, gwisket eo evel ur paourkaezh cheulk, hennezh a zo dijaoj gant e zilh, gwisket eo evel ur meurlarjez.

merkwürdigerweise Adv. : en un doare iskis, en un doare souezhus.

Merkwürdigkeit b. (-,-en) : istrogell b., ardigell g./b., tra souezhus g., tra iskis g., istrogell tra g., esparded b., esparder g., iskister g., iskisted b.

Merkzeichen n. (-s,-) / **Merkzettel** g. (-s,-) : 1. merk g., merkad g. ; 2. dalc'her-soñjoù g.

Merlan g. (-s,-e) : [loen.] marlank g., merlank g., morlouan g., gweneg g., gwenig g.

Merowinger g. (-s,-) : [istor] Merovead g. [*liester Meroveed*], Merovingad g. [*liester Merovingiz*].

merowingisch ag. : [istor] meroveat, merovingat.

meschugge ag. : sot, foll, diskiant, diboell, pitilh, troet, trelatet, sot-magn, nay, sot-ran, ur penn ki anezhañ, gars evel ur penton, gars evel e dreid, gars ken ez eo faout bizied e dreid, tapet war ar portolof, diotañ den a oufed da welet, ur makez penn leue anezhañ, ur makez cheulk anezhañ, ur makez tamm paotr fin anezhañ, ur c'hakouz anezhañ, un tamm kakouz anezhañ, ur penn-touilh anezhañ, ur c'hac'her polos anezhañ, ur paourkaezh diod anezhañ.

Meskalin n. (-s) : [kimiezh] meskalin g.

Meslan n. : Mëlann b. ; *Haube aus der Gegend um Meslan*, karrigell b.

mesmerisieren V.k.e. (hat mesmerisiert) : [mezeg.] teogiñ, magnetekaat, mesmerekaat.

mesmerisch ag. : mesmerek, mesmerel.

Mesmerismus g. (-) : mesmeregezh b.

Mesner g. (-s,-) : [relij.] sakrist g., kloc'her g., bedell g., regresten g.

Mesokarp n. (-s,-e) : [louza.] mezokarp g.

Mesolithikum n. (-s) : krennoadvezh ar maen g., oadvezh mezolitek g.

Mesopotamien n. : Mezopotamia b.

Mesosphäre b. (-) : mezosfer g.

Mesozoikum n. (-s) : eil hoalad g., mezozoeg g.

mezozoisch ag. : mezozoek.

Messapparat g. (-s,-e) : benveg muzuliañ g.

Messband n. (-s,-bänder) : metr-lietenn g., metr-seizenn g.

messbar ag. : muzuliadus, mentadus ; *nicht messbar*, dreistmuzul, divuzuliadus, diventadus, na c'haller ket muzuliañ.

Messbecher g. (-s,-) : gwerenn vuzuliañ b., gobed vuzul b.

Messbereich g. (-s,-e) : domani muzul g.

Messbuch n. (-s,-bücher) : [relij.] levr oferenn g., misal g., parrezian g. [*liester parrezianoù*], levr liderezh g.

Messdiener g. (-s,-) : [relij.] kurust g., masikod g., kolist g., korist g., kloareg munut g. ; *die Messdiener*, ar gloer vunut lies.

Messe b. (-,-n) : 1. [relij.] oferenn b., lidoù santel an oferenn lies. ; *zur Messe gehen*, mont d'an oferenn, mont d'an iliz da gaout oferenn, mont d'an iliz da glevet an oferenn, mont da glask an oferenn ; *die Messe hören*, klevet an oferenn, selaou an oferenn ; *die Messe lesen*, *die Messe halten*, oferenniñ, ofisiñ, lavaret an oferenn, lidañ an oferenn ; *die Messe einleiten*, gwiskañ an oferenn ; *die Messe beginnt*, emañ an oferenn o wiskañ ; *die Messe hat begonnen*, gwisket eo an oferenn ; *Messe nach Meinung*, oferenn lakaet evit udb/evit u.b. b., oferenn lakaet gant udb/gant u.b. b., servij g. ; *eine heilige Messe für die arme Seele eines Verstorbenen*

lesen lassen, lakaat un oferenn gant unan marv, lakaat ur servij gant u.b. ; *für wen wird heute die Messe gelesen ?* gant piv emañ an oferenn hiziv ? ; *Messe lesender Priester*, ofiser g., oferenner g. ; *stille Messe*, oferenn blaen b., oferenn war blaen b. ; *feierliche Messe*, oferenn war-gan b., oferenn-lid b., oferenn-bred b., oferenn veur b. ; *eine feierliche Messe singen*, kanañ an oferenn ; *schwarze Messe*, oferenn war an tu-gin b., oferenn drantell b., oferenn fall b. ; *die heilige Messe nach griechischem Ritus*, an oferenn c'hresian b. ; *der heiligen Messe fernbleiben*, mont da oferenn sant Tremen ; *erste Messe eines Priesters in seiner Heimatgemeinde*, oferenn nevez b. ; *die heilige Messe verpassen*, c'hwitañ an oferenn ; *Frühmesse*, oferenn-vintin b., oferenn-veure b., matinezou lies. ; *am Ende der Messe*, diwar-sav an oferenn.

2. [kenwerzh] foar b., saloñs g., diskouezadeg b., foar-diskouez b. ; *die Leipziger Messe*, foar Leipzig b. ; *auf die Messe gehen, zur Messe fahren*, foaraat, mont d'ar foar.

3. [merdead.] sal an ofiserien b., saloñs an ofiserien g., tinell an ofisourien b.

Messeausstellung b. (-,-en) : foar-diskouez b.

Messebesucher g. (-s,-) : [foar] **1.** diskouezer g., foaraour g. ; **2.** gweladenner g., foarataer g.

Messegelände n. (-s,-) : tachenn an diskouezadegoù b., tachenn-foar b., plas-foar g., marc'hallac'h g., foarlec'h g., plas-foar g., martered g. ; *das Messegelände verlassen*, difoarañ.

Messgeläut n. (-s,-e) / **Messgeläute** n. (-s,-) : kloc'h an oferenn g.

Messehalle b. (-,-n) : hall an diskouezadegoù g.

messen V.k.e. (misst / maß / hat gemessen) : **1.** muzuliañ, mentañ, metrañ, jaojañ, tezañ, tailhañ, [sport, hed un taol c'hoari, hed ul lamm] bukañ ; *Getreide mit dem Scheffel messen*, muzuliañ ar greun gant ar voesell (Gregor), muzuliañ ar greun gant ar boezell, pouezañ ar greun gant ar muzul, poezellata greun ; *die Zeit messen*, muzuliañ an amzer, padventañ ; *eine Kraft messen*, muzuliañ un nerzh, muzuliañ kreñvder un nerzh ; *die Wärme messen*, muzuliañ ar wrez ; *einen Rekruten messen*, tezañ un danvez-soudard ; [sport] *die Weite eines Sprunges messen*, bukañ hed ul lamm ; **2.** [dre skeud.] *mit dem Maß, mit dem ihr messt, wird man euch wieder messen*, muzuliet e vo deoc'h gant an hevelep muzul ma vuzuliet d'ar re all, muzuliet e vo deoc'h gant an hevelep balañsoù ha pouezioù ma vuzuliet d'ar re all, roet e vo da bep hini hervez e vuzul, gant ar muzul a root d'ar re all e vo roet deoc'h, barnit ar re all evel ma fell deoc'h bezañ barnet, gant ar muzul ho po muzuliet e viot muzuliet ivez ; *man kann etwas und etwas nicht mit dem gleichen Maßstab messen*, n'eus keñver ebet etre udb hag udb all ; *die Menschen müssen an ihren Taten und nicht an ihren Worten gemessen werden*, diouzh an oberoù eo barn an dud, ouzh o oberoù eo jaojañ an dud, koll amzer eo deskiñ ar mad hep en ober ; *an ihm gemessen bin ich wenig*, n'on nemet un tañva dezhañ, me n'on nemet ur skubadenn e-skoaz dezhañ, me n'on mann ebet e-skoaz dezhañ, n'on ket evit hanterañ outañ, didalvez on e-skoaz hemañ, n'on nemet ur c'hoariell e-skoaz dezhañ, un netra on e par dezhañ, un netra on pa vezan lakaet e kemm gantañ, un netra on pa vezan

lakaet en ur geñver gantañ, un netra on pa vezan lakaet keñver-ha-keñver gantañ, n'on ket gour e-keñver hennezh, me a zo nebeut a dra en e geñver ; *jemanden vom Scheitel bis zur Sohle messen*, sellet gant fae (gant morgañs ha rogoni) ouzh u.b., sellet uhel ouzh u.b., sellet diwar laez ouzh u.b. ; *zwei Menschen messen ihre Kräfte*, emañ daou zen o c'hoari kreñv pe greñvoc'h ; [dre skeud.] *P. die Straße messen*, mont da bokat da wreg ar c'hantonier, kaout kann ouzh bugale ar c'hantonier, mont da bokat da vugale ar c'hantonier, mont da vuzuliañ an dachenn, kouezhañ eus e sav-sonn, ledañ e gorf, mont da bokat d'an douar, kouezhañ en e led (a-hed e gorf, a-hed e groc'henn, a-stok e gorf, a-stok-korf, a-stok e lañjer, a-blad, hed-blad e gorf) (Gregor), mont war e gement all, ober ur gwall lamm, pakañ ul lamm-stok, kouezhañ a-dreuz e gof, kouezhañ àr e zivbav, kouezhañ a-dreuz-kof (a-stok e lañs, a-blad-kaer, war e gof), kouezhañ a-flav, kouezhañ sonnet war e c'henoù, astenn e groc'henn war an douar, kouezhañ a-c'hwen e groc'henn war an douar, kouezhañ war e fri, kouezhañ war e c'henoù, tapout (pakañ) ul lamm ouesk, mont e gantolor en aer, lipat pri, kouezhañ evel un taol c'hwist, terriñ e c'houzoug.

V.gw. (misst / maß / hat gemessen) : bezañ, ober ; *er misst 1,85 m*, 1,85 m eo, 1,85 m sav a zo dezhañ, ober a ra 1,85 m an tamm anezhañ ; *dieses Grundstück misst 150 Meter*, an dachenn-douar-mañ ez eus 150 metr enni ; *dieser Pfosten misst kaum über vier Meter Länge*, ne dizh ar peul nemeur en tu-hont da bevar metr hed.

V.em. : **sich messen** (misst sich / maß sich / hat sich (t-rt) gemessen) : *sich mit jemandem messen*, c'hoari ouzh (gant) u.b., en em frotañ ouzh u.b., en em vuzuliañ ouzh u.b., en em glask ouzh u.b., en em ingaliñ d'u.b. (Gregor), keñveriañ ouzh unan all, kevezañ gant (ouzh) u.b., kevezata ouzh u.b., en em lakaat keñver-ha-keñver gant u.b. (kemm-ouzh-kemm ouzh u.b., e kemm gant u.b., e kemm ouzh u.b.), kilbenniñ gant u.b., c'hoari kreñv pe greñvoc'h gant u.b., en em esaeañ ouzh u.b., en em bouezañ ouzh u.b.

Anv-gwan-verb : **gemessen** : *gemessenen Schrittes*, a-zoug-kamm, a zoug e gamm, a doug e gamm, war e bouezig, war e zres, war e zresig, war e nañv, war e nañv-kaer, war e nañvig, war e nañvigoù, war e oar, war e oarig, war e boz, o kontañ e gammedoù / goustadik / siouluk / o selaou e bazioù (Gregor).

Messen n. (-s) : **1.** muzulierezh g., muzuliadur g., mentadur g., metradur g., muzuliañ g., metrañ g. ; **2.** [lu] spislec'hiadur g.

Messer¹ n. (-s,-) : **1.** kontell b. [*liester kontelloù, kontilli*] ; *feststehendes Messer*, kontell eeun b. ; *zusammenklappbares Messer, Klappmesser*, kontell-bleg b. ; *ein stumpfes Messer*, ur gontell dilemm, ur gontell dall b., ur gontell daltous b., ur gontell dogn b., ur gontell kizet he beg b. ; *ein scharfes Messer*, ur gontell lemm b. ; *ein spitzes Messer*, ur gontell beg lemm b., ur gontell vegek b. ; *er trug fünf Messer hinter den Gürtel gesteckt*, hennezh a oa gantañ pemp kontell e gwask e c'houriz ; *sein Messer aufklappen, sein Messer ausklappen*, digeriñ e gontell, dispakañ lavnenn e gontell ; *ausgeklapptes Messer*, kontell dispak b., kontell war zigor b. ; *diese Messer müssen geschliffen werden*, ar c'hontilli-se ez eo poent diskouez ar vreolim dezho, poent eo lemmañ ar

c'hontilli-se, poent eo breolimañ ar c'hontilli-se, poent eo ober ul lemm d'ar c'hontilli-se, poent eo teneraat lavnennoù ar c'hontilli-se ; *das Messer sitzt ihm an der Kehle*, emañ ar gontell ouzh e c'houzoug ; *Kampf bis aufs Messer*, stourm gant ar beg hag al lemm g., stourm didruez g., stourm dibardon g. ; *Krieg bis aufs Messer*, brezel hep damant g. ; *Taschenmesser*, kontell c'hodell b., kontell-bleg b., kanived b. ; *zum Messer greifen*, c'hoari gant e gontell, tapout krog en e gontell ; *dieses Messer ist ganz schön scharf*, ar gontell-mañ n'emañ ket an ampez war he genoù, ar gontell-mañ a zo lemm evel un aotenn, ar gontell-mañ a droc'h evel un aotenn ; *auf diesem Messer könnte man nach Rom reiten*, mat eo ar gontell-se da spazhañ melc'hwed, ar gontell-se ne grog e lec'h ebet, ur c'haotr eo ar gontell-mañ ; *eine Kugel mit einem Messer herausziehen*, kontellañ ur boled ; [dre fent] *ein Messer ohne Klinge, an dem das Heft fehlt*, ur gontell hep lavnenn na troad b. ; [istor,nazi.] *die Nacht der langen Messer*, Nozvezh ar Hirgontilli b. ; **2.** [dre skeud.] *unters Messer kommen*, bezañ kaset d'an ospital da vezañ oberataet, bezañ lakaet war an daol-oberata, mont àr ar based ; *unterm Messer liegen*, bezañ war an daol-oberata, bout àr ar based ; *jemanden ans Messer liefern*, trubardiñ (gwerzhañ, flatrañ, diskuliañ, disklêriañ) u.b. ; *es steht (schwebt) auf des Messers Schneide*, en arvar emamp c'hoazh a-zivout an dra-se, chom a ra an traoù en entremar c'hoazh, emañ an traoù e-kroug c'hoazh war-bouez un neudennig (Gregor), e-ispilh e chom an traoù c'hoazh war-bouez un neudenn voan, ar stal a zo c'hoazh ouzh an drez ; *ins offene Messer laufen*, mont e-barzh genoù al louarn, mont da graoña en ur vodenn fall, en em fourañ e kudennoù, mont da zrouziwezh, mont d'e gollidigezh.

Messer² g. (-s,-) : **1.** [den] metrour g., menter g. [*liester* menterien], mentour g., gwalennataer g., rahouenner g., muzulier g. [*liester* muzulierien] ; **2.** [tekn., tra] konter g., merker g., menter g. [*liester* menterioù], muzulier g. [*liester* muzulierioù].

Messerbank b. (-,bänke) / **Messerbänkchen** n. (-s,-) : doug-kontilli g., marc'h-kontilli g.

Messerchen n. (-s,-) : kanived b.

Messererl g. (-s-e) : steudenn ar gontell b.

Messerfabrik b. (-,-en) : kontellerezh b.

Messerfabrikant g. (-en,-en) : konteller g.

Messergriff g. (-s,-e) : troad kontell g., solenn b.

Messerhändler g. (-s,-) : konteller g.

Messerhandlung b. (-,-en) : kontellerezh b.

Messerheld g. (-en,-en) : ribler hag a blij dezhañ c'hoari gant e gontell g., dic'houiner g., dic'houinour g.

Messerklinge b. (-,-n) : lavnenn gontell b.

Messerrücken g. (-s,-) : kil ar gontell g., kein ar gontell g.

messerscharf ag. : **1.** lemm, troc'hus ; **2.** [dre skeud.] spiswel, lemm a spered.

Messerscheide b. (-,-n) : [loen.] kontelleg g., kontellegenn b., troad-kontell g. ; *schotenförmige Messerscheide*, kontelleg eeun g., kontellegenn eeun b. ; *schwertförmige Messerscheide*, kontelleg kamm g., kontellegenn gamm b. ; *Messerscheiden suchen*, kontellegata.

Messerschleifer g. (-s,-) : breolimer g., lemmer g., libonig g., [dre fent] armolud g. ; *umherziehender*

Messerschleifer, breolimer-baleer g., lemmer-kantreer g., libonig-red g.

Messerschmied g. (-s,-e) : konteller g.

Messerschneide b. (-,-n) : malvenn (dremm b., grem g., lemm g., barvenn b., silh g., neudenn b.) ur gontell, direnn ur gontell b. (Gregor).

Messerspitze b. (-,-n) : **1.** beg kontell g. ; **2.** meudad g., meudadenn b., kuchennig b., ivinad g., begad g., strinkadenn b., briñsenn b., frevenn b., beskennad b., piñsad g., piñsadenn b., beskadenn b., klorenn b., kontelladig b.

Messerspitzevoll b. (-, Messerspitzevoll) : meudad g., meudadenn b., kuchennig b., ivinad g., begad g., strinkadenn b., briñsenn b., frevenn b., beskennad b., klorenn b., kontelladig b., piñsad g., piñsadenn b., beskadenn b. ; *eine Messerspitzevoll Butter*, un ivinad amanenn g., ur begad amanenn g.

Messerstecher g. (-s,-) : torfedour hag a blij dezhañ c'hoari gant e gontell g.

Messerstecherei b. (-en) : kontelladeg b., kontellata g., kontellataerezh g.

Messerstich g. (-s,-e) : kontellad b., kontelladenn b., taol kontell g., mestaol kontell g. ; *von Messerstichen durchbohrt*, kontellataet a-dreuz korf ; *jemandem einen Messerstich versetzen*, tapout ar gontell gant u.b., kontellata u.b., kontellañ u.b. ; *er erntete Messerstiche*, kontelladoù a gouezhas warnañ ; *beim geringsten Anlass würde er Ihnen einen Messerstich versetzen*, hennezh a gontellfe ac'hanoc'h ken aes ha tra e-skeud an disterañ abeg.

Messerverkäufer g. (-s,-) : konteller g.

Messerwerfer g. (-s,-) : banner kontilli g.

Messerzwing b. (-,-n) : kelc'hig-houarn troad ar gontell g. (Gregor).

Messestadt b. (-,-städte) : kêr foarioù b., kêr saloñsoù b., kêr diskouezadegoù b.

Messestand g. (-s,-stände) : stand diskouezadeg g., stand saloñs g.

Messtag g. (-s,-e) : foarvezh b., deiz foar g., foar b.

Messgerät n. (-s,-e) : benveg muzuliañ g.

Messgewand n. (-s,-gewänder) : [relij.] kazul b., dilhad-oferenñ g./lies.

Messglas n. (-es,-gläser) : [kimiezh] amproutez dereziet b.

Messhemd n. (-s,-en) : [relij.] sourpilis g., kamz b., roked g.

messianisch ag. : [relij.] mesiazel, mesiazek.

Messianismus g. (-) : [relij.] mesiazelezh b., mesiazegezh b.

Messias g. (-,-se) : [relij.] Mesiaz g., hor Salver benniget g., ar Silvad g. ; *sich vom Geist und von der Liebe des Messias durchdringen lassen*, en em leunaa a spered hag a garantez hor Salver benniget.

Messing n. (-s) : laeton g., laton g., orjal g.

Messingdraht g. (-s,-drähte) : orjal g., orjalenn laton b., orjalenn laeton b.

Messintention g. (-,-en) : [relij.] oferenn lakaet evit udb/evit u.b. b., oferenn lakaet gant udb/gant u.b. b., servij g. ; *eine Messintention für einen Verstorbenen bestellen*, lakaat un oferenn gant unan marv, lakaat ur servij gant u.b.

Messinstrument n. (-s,-e) : benveg muzuliañ g.
Messkännchen n. (-s,-) : [relij.] orsel g.
Messkette b. (-,-n) : chadenn vuzuliañ b.
Messknabe g. (-n,-n) : [relij.] kurust g., masikod g., kolist g., korist g., kloareg munut g.
Messkörper g. (-s,-) : jaoj g.
Messlatte b. (-,-n) b. : jaoj g.
Messlehre b. (-,-n) : reolenn reti b.
Messopfer n. (-s,-) : [relij.] sakrifis e-kerzh an oferenn g.
Messpunkt g. (-s,-e) : poent geodezek g., poent arzremmel g.
Messrute b. (-,-n) : bazh-tez b.
Messschieber g. (-s,-) : reolenn reti b.
Messschnur b. (-,-schnüre) : linenn vañsoner b., linenn galvez b.
Messstab g. (-s,-stäbe) : jaoj g.
Messtechnik b. (-,-en) : mentawouriezh b.
Messteil g. (-s,-e) : lodenn eus an oferenn b. ; *die gleich bleibenden Messteile*, ordinal an oferenn g.
Messtisch g. (-es,-e) : plankennig glennadurezh g., plankennig topografiezh g.
Messtischblatt n. (-s,-blätter) : kartenn c'hennadurel b., kartenn dopografek b.
Messuhr b. (-,-en) : [tekn.] keverataer g.
Mess- und Regeltechnik b. (-,-en) : teknik muzuliañ ha reizhañ g.
Messung b. (-,-en) : 1. muzulierezh g., muzuliadur g., mentadur g., metradur g., muzuliañ g., metrañ g. ; 2. muzul g., muzuliad g.
Messwein g. (-s) : [relij.] gwin oferenn g., gwin oferenniñ g.
Messweinkännchen n. (-s,-) : [relij.] orsel ar gwin oferenn g.
Messwert g. (-s,-e) : muzul g., muzuliad g.
Messwinkel g. (-s,-) : skouer b.
Messzylinder g. (-s,-) : amprouetez dereziet b.
Mestize g. (-n,-n) : hiron g.
Mestizin b. (-,-nen) : hirones b.
Met g. (-s,-e) : chouchenn g., chufere g., dour-mel g., dourvel g., bochad g., mez g., pikenadenn b., pikenadouenn b.
Metabolismus g. (-) : [bev.] kennevid g., metabolegezh b.
Metaethik b. (-) : trabuhezegezh b.
Metageometrie b. (-) : tramentoniezh b.
Metall n. (-s,-e) : metal g. ; *Metall stumpf machen*, *Metall anlaufen lassen*, pousañ metal ; *hartes Metal*, metal fetis g., metal kalet g.
Metallarbeiter g. (-s,-) : metalour g., micherour metaler g., micherour-houarn g.
Metallbarometer n. (-s,-) : barometr metalek g.
metallen ag. : ... metal, metalek.
Metaller g. (-s,-) : metalour ezel eus ur sindikad g.
Metallerin b. (-,-nen) : metalourez ezel eus ur sindikad b.
Metallfaden g. (-s,-fäden) : neudenn vetal b., neud metal str.
Metallgehalt g. (-s,-e) : bec'h metal g., bec'hiad metal g.
Metallgießer g. (-s,-) : teuzer g., mouller teuz g.
Metallgießerei b. (-,-en) : teuzlec'h metaloù g., teuzerezh vetaloù b.

Metallhüttenwerk n. (-s,-e) : labouradeg pleuskañ metaloù b., kreizenn vetalouriezh b., govel b., uzin teuziñ metal b.
metallic ag. : metalet.
Metallindustrie b. (-) : metalouriezh b., ijinerezh ar metaloù g.
metallisch ag. : ... metal, metalek, metalel.
metallisieren V.k.e. (hat metallisiert) : metalañ.
Metallisierung b. (-,-en) : metalañ g., metaladur g.
Metallkunde b. (-) : metalografiezh b.
Metalllegierung b. (-,-en) : kendeuzad metaloù g.
Metallloid n. (-s,-e) : metallid g., divetal g.
Metallpackung b. (-,-en) : pakadur metal g.
Metallplatte b. (-,-n) : plakenn vetal b. ; *hintere Metallplatte des Ofens*, houarn-fornigell g.
Metallring g. (-s,-e) : kelc'h metal g., kelc'henn vetal b., kelc'hienn vetal b., kerl metal g., kerlenn vetal b., lagadenn vetal b., ruilh metal g., ruilhenn vetal b., ruilhodenn vetal b., kant metal g., troenn vetal b., fred metal g., organell b.
Metallsäge b. (-,-n) : heskenn vetaloù b.
Metallspäne lies. : bleud-livn g., bleud-houarn g., drailhajoù-houarn lies., livnaj houarn g., livnadur houarn g., pailhur houarn str., pailhour str., pailhourennoù lies.
Metallstecher g. (-s,-) : kizeller g., engraver g.
Metallüberzug g. (-s,-überzüge) : goloaj metal g., gwisk metal g., gwiskad metal g.
Metallurge g. (-n,-n) : metalour g., micherour metaler g.
Metallurgie b. (-) : metalouriezh b., ijinerezh ar metaloù g.
metallurgisch ag. : metalouriezhel, ... ar metaloù.
Metallwaren lies. : traezoù metal lies., traezoù kinkailherezh lies.
Metalogik b. (-) : trareizhpoelloniezh b.
Metamathematik b. (-) : tragedoniezh b.
Metamoral b. (-) : trabuhezegezh b.
Metamorphose b. (-,-n) : metamorfozenn b., treuzfurmadurezh b., treuzfurmadur g., treuzfurmidigezh b.
Metapher b. (-,-n) : leterc'had g., treuzskeudenn b., treuzskeudennadur g., skeudenn-lavar b. ; *Metaphern gebrauchen*, mont dre leterc'hadoù, leterc'hañ, ober gant skeudennoù-lavar.
Metaphorik b. (-) : leterc'hañ g., treuzskeudennerezh g.
metaphorisch ag. : leterc'hadek, treuzskeudennel.
Adv. : dre leterc'hañ, dre leterc'hadoù, dre skeudenn-lavar, dre skeudennoù-lavar, dre dreuzskeudennoù.
Metaphysik b. (-) : usvedoniezh b., metafizik g., trabedoniezh b., dreistnaturoniezh b., dreistnaturouriezh b., treuznaturouriezh b., tranaturouriezh b.
Metaphysiker g. (-s,-) : usvedoniour g., trabedoniour g., metafiziker g., tranaturour g.
Metaphysikerin b. (-,-nen) : usvedoniourez b., trabedoniourez b., metafizikerez b., tranaturourez b.
metaphysisch ag. : usvedoniell, trabedoniell, usvedel, trabedel, metafizikel, tranaturek, tranaturel, dreistnaturouriezhel, treuznaturouriezhel.
Metaphysische(s) ag.k. n. : tranaturelezh b., trabedoniezh b.
Metapsychologie b. (-) : trabredoniezh b., dreistbredoniezh b.

Metasprache b. (-, -n) : travez b.
metasprachlich ag. : travezhoniel b., tralavarel.
metastabil ag. : [fizik] manstabil ; *metastabiler Zustand*, stad manstabil b.
Metastase b. (-, -n) : [mezeg.] dasses b., metastaz g.
Meta-Tag n. (-s, -s) : [stlenn.] balizenn meta b.
Metathese b. (-, -n) / **Metathesis** b. (-, -thesen) : [yezh.] amload g.
Metazoon n. (-s, Metazoen) : [loen.] metazoenn b. [*liester* metazoed].
metempirisch ag. : [preder.] tramerzadurel.
Metempsychose b. (-) : treuzvuhez b., adenkorfadur g., metempsikoz g., treuzannerezh-ene g., treuzkorferezh an ene g., enetreuzkorferezh g.
Meteor g./n. (-s, -e) : [stered.] ebrenn b., gwabriol g., steredenn-dared b.
Meteorit g. (-s, -e) : [stered.] maen-luc'hed g., maen-kurun g., meteorit g., aervaen g., aerolit g.
Meteorologe g. (-n, -n) : hinour g., oablour g.
Meteorologie b. (-) : hinouriezh b., oablouriezh b.
Meteorologin b. (-, -nen) : hinourez b., oablourez b.
meteorologisch ag. : hinouriel, ... hinouriezh, ... amzer, ... an amzer ; *meteorologische Inversion*, ginadur gwrezverk g.
Meteorschauer g. (-s, -) : [stered.] barrad stered-dared g.
Meteorstein g. (-s, -e) : [stered.] maen-luc'hed g., maen-kurun g., meteorit g., aervaen g., aerolit g.
Meteorstrom g. (-s, -ströme) : [stered.] barrad stered-dared g.
Meter g./n. (-s, -) : metr g., metrad g. ; *drei Meter breit und ebenso lang*, tri metrad a ledander ha kement all a hed ; *ein zwanzig Meter hoher Baum*, ur wezenn ugent metr uhelder b., ur wezenn ugent metr sav dezhi b., ur wezenn a ugent metrad uhelder b. ; *er ist über einen Meter fünfzig groß*, paseal a ra ur metr hanter, tapout a ra en tu all d'ur metr hanter ; *die 100 Meter laufen, bei den 100 Metern an den Start gehen*, redek ur c'hanter metrad ; *zwanzig Meter Band*, ugent metrad lurell lies.
meterdick ag. : **1.** ur metrad treuz dezhañ, ur metrad tevder dezhañ ; **2.** meur a vetrad treuz dezhañ, meur a vetrad tevder dezhañ.
meterhoch ag. : **1.** ur metrad uhelder dezhañ, ur metrad sav dezhañ ; **2.** meur a vetrad uhelder dezhañ, meur a vetrad sav dezhañ.
Meterkilogramm n. (-s, -e) : kilogrammetr g., kilogrammetrad g.
meterlang ag. : **1.** ur metrad hirder dezhañ ; **2.** meur a vetrad hirder dezhañ.
Metermaß n. (-es, -e) : muzul metrek g.
Metermaßstab g. (-s, -stäbe) : skeul vetrek b.
Meterstab g. (-s, -stäbe) : metr g., reolenn dereziet b.
Metersystem n. (-s) : reizhiad vetrek b.
Meterware b. (-, -n) : marc'hadourezh hag a vez gwerzhet a vetradoù b.
meterweise Adv. : a vetradoù.
meterweit ag. : **1.** ur metrad treuz dezhañ, ur metrad tevder dezhañ ; **2.** meur a vetrad ac'hanen.
Methadon n. (-s) : [mezeg., kimiezh] metadon g.
Methan n. (-s) / **Methangas** n. (-es) : [kimiezh] metan g.

Methantanker g. (-s, -) : [merdead.] gazlestr g., metanlestr g.
Methanol n. (-s) : [kimiezh] metanol g.
Methanolalkohol g. (-s) : [kimiezh] alkool metilek g., metanol g.
Methode b. (-, -n) : hentenn b., doare-ober g., metodenn b., urzhiezh g., hent g., dibun g., dibunad g., dibunadur g., embreg g., mod d'ober g. ; *diese Methode führt rasch zum Ziel*, dilloüs eo an hentenn-se ; *er geht mit Methode vor*, urzh a vez gantañ, ur reol mat a vez gantañ, dibun en devez en e labour, labourat a ra gant urzh ; *analytische Methode*, hentenn an dielfennañ b., hentenn dezrannañ b. ; *empirische Methode*, doare armodel g. ; *verallgemeinernde Methode*, hentenn hollekaat b. ; *wissenschaftliche Methode*, hentenn skiantel b. ; *deduktive Methode*, hentenn dezastumus b., hentenn dezrenus b. ; *experimentelle Methode*, hentenn arnodiñ b. ; [preder., Descartes] *Abhandlung über die Methode*, displeg war an hentenn g.
Methodenlehre b. (-) : hentennoniezh b.
Methodik b. (-) : **1.** [damkan] hentennoniezh b. ; **2.** [embreg] hentennouriezh b.
methodisch ag. : **1.** urzhiek, reizhiak, reoliek, reizhiadel, reizhiadek, kenreizhek, kenreizhiadurek, kenreizhiadurel ; **2.** hentennek, hentennel, hentennoniell, hentennouriell ; [preder., Descartes] *methodischer Zweifel*, arvariñ hentennek g.
Adv. : gant urzh ; *er geht methodisch vor*, urzh a vez gantañ, ur reol mat a vez gantañ, dibun en devez en e labour, hennezh a oar an dibun eus e labour, labourat a ra gant urzh.
Methodismus g. (-) : [relij.] metodouriezh b.
Methodist g. (-en, -en) : [relij.] metodour g.
methodistisch ag. : [relij.] metodour.
Methodologie b. (-) : hentennoniezh b.
methodologisch ag. : hentennoniell.
Methusalem g. : Matuzalem g. ; *so alt wie Methusalem*, kozh-Noe, kozh-gagn, ken kozh hag an douar, kozh-Douar, kozh evel an Douar, kozh evel ar bed, mil-gozh, kozh evel an ebestel, kozh-ebestel.
Methyl n. (-s) : [kimiezh] metil g.
Methylalkohol g. (-s) : [kimiezh] alkool metilek g., metanol g.
Methylenblau n. (-s) : [kimiezh] glas metilen g.
Metier n. (-s, -s) : micher b., labour g. ; *er beherrscht sein Metier, er versteht sich auf sein Metier*, reizh eo war e labour, hennezh a zo ur mestr war e vicher, dornet eo d'e vicher, tuet-mat da labourat eo, barrek (akuit, ur mailh, doazh, ifam, kalet, ouesk, ampart) eo war e vicher, gourdon eo ouzh e vicher, gouzout a oar e vicher, gouzout a ra anezhi, gouzout a ra anezhi war e vicher, arroutet eo war e vicher, ur mestr d'ober eo, hennezh a oar an dibenn eus an dra, anavezout a ra an treuz, un tad den eo war e vicher, un den mat-krak eo war e vicher, un tarin eo war e vicher.
Metöke g. (-n, -n) : [Henamzer] metek g.
Metonymie b. (-) : treuzanvadur g., ledanvad g. ; *durch Metonymie*, dre ledanviñ.
metonymisch ag. : treuzanvadek, ledanvadek.
Adv. : dre ledanviñ.

Metrik b. (-, -en) : 1. [barzh.] skiant ar gwerzaouiñ b., gwersaerezh g., gwerzaouerezh g., gwerzaouriezh b., gwerzoniezh b. ; 2. [mat.] metrik g.

Metriklehrer g. (-s,-) : [barzh.] gwerzonour g.

metrisch ag. : [mat.] metrek ; *metrisches System*, reizhiad vetrek b.

Metro b. (-s) : metro g., P. tren buzhug g.

Metrologe g. (-n,-n) : mentawour g.

Metrologie b. (-) : mentawouriezh b.

metrologisch ag. : mentawouriel.

Metronom n. (-s,-e) : menter g., mentataer g., bommerment g., mentader g.

Metropole b. (-,-n) : 1. meurgêr b., penngêr, kêr veur b., bleingêr b. ; 2. [istor] mammgêr b., kêr-vamm b. ; 3. pennvro b., bro-benn b.

Metropolit g. (-en,-en) : [relij.] arc'heskob mammiliz g., penneskob g.

Metropolitankirche b. (-,-n) : [relij.] mammiliz b., iliz-vamm b., iliz ar penneskob b.

Metrum n. (-s, Metra/Metren) : [barzh.] ment b.

Mett n. (-es) : [kegin.] kig-silzig g.

Mette b. (-,-n) : [relij.] 1. matinezou lies. ; 2. Pellgent g., oferenn hanternoz da geñver gouel Nedeleg b., oferenn ar Pellgent b.

Metteur g. (-s,-e) : [moull.] pajennaouer g.

Mettwurst b. (-,-würste) : [kegin.] silzig toaz kig da ledañ lies.

Metze b. (-,-n) : louvigez b., gast b., forc'h b., bleizez b., gouhin g. [*liester* gouhined], gagn b., pezh fall g., pezh-lêr g., lêrgen b., kroc'hen g., lovrigen b., liboudenn b., louskenn b., kañfantenn ar vazh lous b., strakouilhenn b., viltañs g., vilgen b., ribod g., ribodez b., charlezenn b., baleantez b., flaeriadenn b., loudourenn b., lustrugenn b., strouilhenn b., bastrouilhenn b., tarzhell b., orgedenn b., fall verc'h b., plac'h fall b., oriadez b.

Metzelei b. (-,-en) : drailh g., diframmadeg b., lazhadeg b., muntradeg b., aer b., etrelazhidigezh b., frigasenn b., frigas g., karnaj g., gwall garnaj g., gwad skuilhet a-liñvadoù

metzeln V.k.e. (hat gemetzelt) : lazhadegañ, drailhañ, frigasañ.

Metzge b. (-,-n) : [rannyezh.] tousenn b., tourtenn b., eskemmer kiger g., brich voser b.

Metzger g. (-s,-) : kiger-moc'h g., boser g., charkuter g., kilhevardoner g.

Metzgerei b. (-,-en) : kigerdi g., kigeri b., kigerezh b., boserezh b., charkuterezh b., kilhevardonerezh b., kigerezh-voc'h b.

Metzgerhandwerk n. (-s,-e) : kigerezh g., boserezh g., charkuterezh g., kilhevardonerezh g., kigerezh-moc'h g.

Metzgerin b. (-,-nen) : boserez b., charkuterez b., kilhevardonerez b., kigerez-voc'h b.

Meuchelmord g. (-s,-e) : denlath g., laz g., muntr g., muntrezezh g., muntridigezh b., drouklazh g., lazhadenn b., drouklazhadenn b., lazherezh g., lazhidigezh b., drouklazhidigezh b.

Meuchelmörder g. (-s,-) : muntrer g., lazher g., denlazier g., drouklazier g.

meucheln V.k.e. (hat gemeuchelt) : muntrañ, lazhañ, drouklazhañ, distrujañ.

Meuchler g. (-s,-) : muntrer g., lazher g., drouklazier g.

meuchlerisch ag. : 1. ganas, yud, fell, gidas ; 2. lazhus, drouklazhus.

meuchlings Adv. : gant felloni ha krizder, dre drais.

Meute b. (-,-n) : 1. tenn chase b., bagad chas-red g., rumm chas-red g., chase g., band b. ; 2. [dre skeud.] ribitailh b., druilh g., druilhag g., armead b., tropad g., krubuilhad b.

Meuterei b. (-,-en) : hutinadeg b., taol-strap g., taol-dispac'h g., kilverzadeg b., emsavadeg b., emzispac'h g., harzerezh g., arvelladenn b., arvelladeg b., kabaduilh b., kabal b., kabalad b.

Meuterer g. (-s,-) : hutin g., dispac'her g., kabaduilher g.

meuterisch ag. : dispac'hus, kabalus.

meutern V.gw. (hat gemeutert) : hutinañ, emzispac'hañ, en em zispac'hañ, dispac'hañ, kilverziñ, kilbenniñ, kabaduilhañ, kabalat, arvellat.

Mexikaner g. (-s,-) : Mec'hikan g.

Mexikanerin b. (-,-nen) : Mec'hikanez b.

mexikanisch ag. : mec'hikan.

Mexiko n. : Mec'hiko b. ; *Golf von Mexiko*, pleg-mor Mec'hiko g.

Mexiko-Stadt n. : kêr-Vec'hiko b.

MEZ b. : [*berradur evit mitteleuropäische Zeit*] eur eus kreiz Europa b.

Mezzanin n. (-s,-e) : medzanin g., etresolieradur g., etreleur b.

Mezzogiorno g. (-) : *der Mezzogiorno*, Kreisteiz Bro-Italia g., ar Mezzogiorno g.

Mezzosopran g. (-s,-e) : [son.] mezzo-soprano g.

MG n. (-s,-s) : [*berradur evit Maschinengewehr*] mindrailherez b.

MG-Schütze g. (-n,-n) : mindrailher g.

MHz [fizik] MHz g., megahertz g.

Miasma n. (-s, Miasmen) : [mezeg.] afenn b., flaeriañs b., aezhenn flaerius b.

miau estlamm. : miaou.

miauen V.gw. (hat miaut) : miaoual, miniaoual, mignaoual.

Miauen s. (-s) : miaouadeg b., miaouadennoù lies., miaouioù lies.

mich tro-renet evit ich : *er hat mich gesehen*, gwelet en deus ac'hanon, va gwelet en deus ; *besuch mich mal*, deus da'm gwelet ; *warum würde er mich tadeln ?* perak em zamallfe ? ; *lasst mich schlafen !* laoskit me da gousket ! ; *er kannte mich nicht*, n'em anaveze ket ; *sie sind gekommen, mich abzuholen*, deu et int da'm c'herc'hat ; *mich selbst hat er danach gefragt*, ouzhin vuanan en doa goulennet an dra-se ; *und Sie werden mich oder meinen Bruder anrufen ?* ha me pe va breur eo a c'halvot ?

Michael g. : Mikael g. ; *der Heilige Michael*, an Aotrou sant Mikael g.

Michaeli n. (-s) / **Michaelis** n. (-) / **Michaelitag** g. (-s) / **Michaelistag** g. (-s) : Gouel-Mikael g.

Michaelismarkt g. (-es) : Foar Vikael b.

Michel g. : Mikael g. ; *ein dummer Michel*, ur Yann al leue g. (Gregor) g., ur Yann seitek g., ur Yann banezenn g., ur Yann diwarlerc'h g., ur Yann beul g., ur Yann ar peul g., ur Yann ar peul karr g., ur Yann yod g., ur Yann traped g., ur Fañch ar peul g., ur genaoueg g., ur podig g., ur pothouarn g., ur glaourenneg g., ur pampez g., ur genoù klapez g., ur glapez g., ur genoù da bakañ kelien

g., ur genoù patatez g., ur genoù gwelien g., un houperig g., ur bourjin g., ur penn bleup g., ur jaodre g., ur geolieg g., ur beg don g., ur beg bras g., ur genoù bras g., ur genoù frank g., ur pennsod g., un diskiant g., un darsod g., ul leue g., ul leue dour g., ul leue brizh g., ul leue geot g., ul loukez g., ur banezenn b., ur batatezenn b., ur gogez g., ur penn luch g., ur magn g., un dobien g., ur beulke g., ur penn peul g., ur penn leue g., ur penn beuz g., ur penn azen g., ur makez penn leue g., ur makez cheulk g., ur makez tamm paotr fin g.

Michelangelo g. : Michelangelo g.

mickrig ag. : 1. dister, disterik, divalav, treut ; *ein mickriger Lohn*, un tamm pae dister g., ur gopr divalav g., un tamm gopr disterik a-walc'h g., ur begad pae g., un disteraik a bae g. ; 2. treut, skildreut, falleganik, krabosek, disterik, dister, moanik, flav, krak, malotrou, munut, munudik, prim, ratous, teusk, sinac'h, spinek, tanav, andraf, displed, displet, blank, blin, divalav, doareet-fall, eon tout, gouezel, karnet, izil, klañvidik, sempl e yec'hed, flak, milzin, sempl e yec'hed, kruget ; *ein mickriger Junge*, ur ratous a baotr g., ur c'horf paour a baotr g., ur paotr disterik g., ur paotr strizh a gorf g., un tamm paotr divalav g., ur paotr munudik g., ur sioc'han g., un taltouin g., ur blogorn g., un torgos g., un traouilh g., ur skribiton g., ur gwidoroc'h g., ur gwidoroc'hig g., ur skirlh g., ur speñv g., ur rahouenn vragoù b., ur marmouz ken uhel hag ur bouteg g., ur marmouz ha n'eo ket brasoc'h hag ur c'horn-tont g., ur boustouv g., ur c'hwiltouz g., ur c'hwitouz g., ur Jakez-Kroc'hen g., ur bitouz g., ur ratous a baotr g., ur gouzen g. [*liester* gouzud], ur bidorc'hig g., ur minoc'h g., ur preñvig g., ur preñv-douar g. ; 3. falleganik, blin, krabosek ; *der ist ja mickrig*, hennezh n'eo ket mab da Veurlarjez ; *eine mickrige Pflanze*, ur blantenn falleganik b., ur blantenn vlin b., ur blantenn vunudik b., ur blantenn grabosek b., ur blantenn divalav b., ur blantenn gruget b., ur blantenn dreut b.

Mickymaus b. (-) : Mickey g.

Mickymausheft n. (-s,-e) : albon Mickey g.

mid ag. [digemm] : [ment an dilhadoù] etre.

Midlifecrisis b. (-) / **Midlife-Crisis** b. (-) : reuz spered an oad kreiz g., kaouad strafuilh spered an oad kreiz b./g. [*krennlavar* : etre daou-ugent ha hanter-kant ar brasañ c'hoant].

Mieder n. (-s,-) : rokedenn vaouez b., justinenn b., korfenn b. ; *ärmelloses Mieder*, drogedenn b., justin g., korfenn b. ; *Mieder für stillende Mütter*, korfenn-laezh b.

Miederhörschen n. (-s,-) : gouhin bragez g.

Miederwaren lies. : rokedennoù maouez lies., korfennerezh g.

Mief g. (-s) : c'hwezh ar c'hozh (an tuf, ar moeltr, ar stouv, al loued, an touf) b.

miefen V. gw. (hat gemieft) : P. *es miefert hier*, c'hwezh ar c'hozh (an tuf, ar moeltr, ar stouv, al loued, an touf) a zo amañ, ur c'hwezh da ziskar ur marc'h a zo amañ, ur c'hwezh da ziskar ar c'hezeg a zo amañ, c'hwezh ar bouc'h (c'hwezh kazel, c'hwezh ar foeltr, c'hwezh an diaoul) a zo amañ, ur c'hwezh ar fallañ a zo amañ, flaeriañ a ra amañ evel ar vosenn, c'hwezh ar pemp-kant a zo amañ, c'hwezh ar mil matañ tra a zo amañ.

Miefkiste b. (-,-n) / **Miefkoje** b. (-,-n) : P. *die Miefkiste*, *die Miefkoje*, ar fled g., an toull c'hwen g., ar gwele g., ar

ched g., ar c'hud g., ar siklud g., ar c'hel g., ar bern laou g., ar riboul g., ar flut g., ar flitouer g., ar c'hloz g., al loj g.

Miene b. (-,-n) : doare g., arvez g., dalc'h g., aer g., aeridigezh b., min g., neuz b., neuz-dremm b., stumm g., liv g., feson b., tres g., pok g. ; *wilde Miene*, penn ferv g., penn gouez g., neuz ouez b., dremm rust ha ganas b., penn truant g., dremm ouez b., dremm stummet-garv b. ; *eine beleidigte Miene aufsetzen*, stummañ e c'henoù, stummañ un dremm feuket, gwiskañ un dremm feuket, gwiskañ un neuz feuket, ober penn maout, dont ar stumm war an-unan da vezañ feuket, bezañ ur bod-spern war e dal, ober penn du, ober e benn mouzh, dont tres c'hoant kac'hat war an-unan, bezañ kloz e veg evel ur gokouzen, ober ur beg kastilhez, ober beg a-dreuz, ober beg kamm, ober ur beg treuz, ober ur beg kamm, ober begoù, ober mourrou ; *eine freundliche Miene zeigen*, mouschoarzhin, minchoarzhin, gwiskañ ur penn hegarat ; *sie folgte mit spöttischer Miene den Ausführungen des Vortragenden*, goap a oa ganti o selaou displegadurioù ar prezegenner ; *gute Miene zum bösen Spiel machen*, bezañ laouen ouzh ar boan, dougen e groaz e-lec'h ruzañ anezhi, dougen e blanedenn ha kiañ outi, dougen e blanedenn hep fallgaloniñ, en em ober diouzh an amzer, en em ober diouzh e blanedenn ; *keine Miene verziehen*, na ober ur serr-lagad, na zont an disterañ dour war e zaoulagad, na ober na mik na mann, na ober ur van, na sellet blaz ebet ; *ohne eine Miene zu verziehen*, hep na rafe ur serr-lagad, hep na zeufe ur bannac'h dour war e zaoulagad, hep sellet blaz ebet, hep ober ur van, hep ober van, hep ober an disterañ seblant, ken distrafuilh ha tra, hep ober esmae ebet, hep alamant, hep bezañ seizhdaleetoc'h evit ober an dra-se, diskorpulkaer, hep divarc'hañ ; *Miene machen, etwas zu tun*, ober neuz (van, an neuz, an azvan) d'ober udb, ober lusk a ober udb.

Mienenspiel n. (-s,-e) : mimerzh g., c'hoari neuzioù-dremm g., drevezarvest g., drevezc'hoari g.

Miere b. (-,-n) : [louza.] gleizh str., louzaouenn-ar-gleizh b.

mies ag. : P. 1. displed, displet, dispriz, astut, fallakr, fall, divalav, vil, fell, kasaus, brein, gagn, ganas, gars ; 2. gwall zisterik, mantrus, reuzeudik, truezus, truezek, tru ; 3. [amzer] spontus, lous, brein, vil, divalav, hek ; *mieses Wetter*, strouilh g., diaoul a amzer g., amzer hudur b., gast a amzer b., amzer ziaoulek b., amzer a-berzh an diaoul b., amzer ruz b., amzer divalav b., amzer vrein b., amzer gaoc'h b., amzer c'hagn b., amzer lous b., amzer displet b., amzer doareet-fall b., amzer hek b. ; *im November ist das Wetter besonders mies*, miz Du a zo techet da c'hoari e baotr.

Mies n. (-es,-e) : [su Bro-Alamagn] 1. palud g., geun b., lagenn b., gwern b., gwafleg b., gwaflez b. ; 2. [louza.] kinvi str., kevn str., man g., touskan g.

Miese b. (-,-n) : *in den Miesen sein*, *Miese auf dem Konto haben*, bezañ trazennet e gont-vank, bezañ Fañch ar Berr gant an-unan ; *in die Miesen kommen*, bezañ e stal o kouezhañ, mont dreist penn e draoù ; *Miese machen*, freuzañ e stal, ober freuz-stal, ober freuz-boutikl, ober foet-boutikl, foetañ e stal, foetañ e voutikl, sankañ e gontell er voger, sankañ e gontell er c'hleuz, mont e stal da benn ar c'hoc'hu, mont war ar plankenn lardet, debriñ

e gestenn, bezañ debret e gestenn gant an-unan, debriñ e strapenn, lipat e strapenn, mazaouiñ e zanvez, leuskel ar gouriz plouz, kaout ar gouriz plouz, kemer ar gouriz plouz, mont e boch gant ar vezh, ober bank / dougen ar gouriz plouz / leuskel ar gouriz / dougen ar boned glas (Gregor).

Miesepeter g. (-s,-) : trompler c'hoari g., distaner g., kousi levenez [*liester* kousierien levenez] g., kousi plijadur [*liester* kousierien blijadur] g., kousi fest [*liester* kousierien fest] g., harz-a-joa g., harz-a-ebad g., trabaser g., tristadenn b., penn kozh g., fich-c'hoari g., fich-trubuilh g., sparler-dudi g., den dibropoz g., penn-teñval g., soñjard g., imor du a zen g., spered debret a zen g., spered chalus a zen g., kagaler g.

miesepeterig ag. / **miesepetrig** ag. : 1. klañvidik, klañv-diglañv, ur galon voñselin dezhañ, sempl e yec'hed ; 2. moulbennek, mousklennek, ginet, tagnous, grignous, ourz, rekin, kintus, diaes, rust an troc'h gantañ, gouerous, hek, hek e c'henoù.

Mieskerl g. (-s,-e/-s) : pezh fall a zen g., tra milliget g., loen brein g., loen vil g., loen lous g., loen fall g., loen gars g., loen mut g., paotr e gont a fallagiezh ennañ g., den pezhell e galon gant ar fallagiezh g., den n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ g., paotr n'eus netra a vat ennañ g., bosenn a zen g., lec'hidenn a zen fall g., lastezenn b., pemoc'h lous g., seller ar moc'h g., loudoureg g., loudour g., loen hudur (vil, lous) evel ar seizh pec'hed g., louston g., louveg g., libouz g., louvidig g., libouzer g., pezh teil g., gast b., tamm mat a loustoni g., lampon g., hailhevod g., lavagnon g., louzaouenn fall b., hailhevodeg g., hailhoneg g., renavi g., ampouailh g., peñsel fall g., pikouz fall g., gaster g., stronk g., standilhon g., diaoul a baotr g., lakepod g., fall lakez g., noazour g., gwall bezh g., pezh lous g., pezh vil g., pezh divalav g., paotr gagn g., gwall higoenn b., higenn b., fallakr g., sac'h malis g., gwallibil g., den brein betek mel e eskern g.

miesmachen V.k.e. (hat miesgemacht) : 1. *jemanden miesmachen*, ober e votoù (e wele, ur sae nevez, ur porpant nevez) d'u.b., plaenaat porpant u.b., dresañ porpant u.b., droukkomz eus u.b., ober e bigelloù d'u.b., regiñ e nesañ, pigosat war u.b., pigosat war kein u.b., displuñvañ e benn d'u.b., reiñ e gement all a zroukprezegerezh d'u.b., dispenn brud u.b., dispenn u.b. da dud all, didammañ brud u.b., difregañ u.b. a-drek e gein, diframmañ u.b., diskar u.b., chaokat u.b., chaokat brud u.b., chaokat a-enep u.b., divrudañ (gwallvrudañ, fallvrudañ, gwashaat, labezañ, louzañ, duañ) u.b., stlabezañ u.b., stlabezañ anv u.b., stlabezañ enor u.b., reiñ gwallvrud d'u.b., dicheckal u.b., lakaat droukkeloù da redek diwar-benn u.b., binimañ u.b., sevel gevier a-enep u.b., ober dilhad nevez d'u.b., kempenn dilhad u.b., dineudenniñ brozh u.b., dineudenniñ u.b., pikañ u.b., pikañ chupenn u.b., broudañ chupenn u.b., peñseliat chupenn u.b., peñseliat u.b., gwiskañ u.b., hiboudiñ ; 2. *jemandem etwas miesmachen*, lakaat u.b. da goll ar blijadur en doa gant udb, trubuilhañ ar blijadur en doa u.b. gant udb, trefuiñ (trubuilhañ) e blijadur d'u.b., gwalañjeriñ plijadur u.b., c'hoari e zistaner, dismantrañ (dispenn) levenez u.b., c'hoari ar c'hi droch, ober e gi droch, c'hoari ar c'housi fest (e gousi plijadur, e gousi

levenez, e harz-a-joa, e harz-a-ebad, e drabaser, e dristadenn, e benn kozh, ar sparler-dudi, e benn-teñval), ober e fich-c'hoari (e fich-trubuilh, e dregaser, e drompler c'hoari), terriñ (dispenn) plijadur u.b., kas da get plijadur u.b.

Miesmacher g. (-s,-) : beg trenk g., beg m'en argarzh g., kac'her diaes g., trompler c'hoari g., distaner g., kousi levenez [*liester* kousierien levenez] g., kousi plijadur [*liester* kousierien blijadur] g., kousi fest [*liester* kousierien fest] g., harz-a-joa g., harz-a-ebad g., trabaser g., tristadenn b., penn kozh g., fich-c'hoari g., fich-trubuilh g., sparler-dudi g., penn-teñval g., soñjard g., imor du a zen g., mouzher g., penn-mouzher g., den dibropoz g., kagaler g.

Miesmacherei b. (-,-en) : pismigerezh g., abegerezh g., droukprezeg g.

Miesmacherin b. (-,-nen) : beg trenk g., beg m'en argarzh g., mouzherez b., sourrenn b., kagalerez b.

Miesmuschel b. (-,-n) : [loen.] meskl str., mesklenn b., P. beg-bran g. ; *mit reichem Vorkommen an Miesmuscheln*, mesklek ; *an einer Schnur hängende Miesmuscheltraube*, brankad meskl g. ; *im eigenen Meerwasser gekochte Miesmuscheln*, meskl poazhet en o hal lies. ; *heute findet man Miesmuscheln nur noch an der Niedrigwassergrenze*, bremañ ne vez kavet a veskl ken met a-rez an daere ; *die Byssusfäden der Miesmuscheln entfernen*, distagellañ meskl ; *Miesmuscheln sammeln*, *Miesmuscheln suchen*, *Miesmuscheln ernten*, meskla.

Miesmuschelbank b. (-,-bänke) / **Miesmuschelkolonie** b. (-,-n) meskleg b.

Miesmuschelpark g. (-s,-s) : meskleg b., park-meskl g., parkad meskl g.

Miesmuschelzucht b. : mesklerezh g.

Miesmuschelzuchtanlage b. (-,-n) : mesklerezh b.

Miesmuschelzüchter g. (-s,-) : meskler g.

Mietauto n. (-s,-s) : karr da feurmiñ g., karr feurmet g., karr feurm g., karr e feurm g., karr louaj g.

Miete¹ b. (-,-n) : feurm g., koumanant g., gouel-Mikael g., priz feurmiñ g. ; *in Miete wohnen*, bezañ e feurm (war feurm) en un ti bennak, bezañ dindan feurm, bezañ e ti feurm (Gregor) ; *seine Miete bezahlen*, paeañ ti, paeañ ar gouel-Mikael, paeañ ar feurm (Gregor) ; *die Miete ist fällig*, poent eo paeañ ar feurm, erru an termen da baeañ ti ; *die Mieten steigen*, gorren (keraat, kreskiñ, uhelaat) a ra ar feurmioù, mont a ra ar feurmioù war-raok, mont a ra ar feurmioù war a-raok ; *die Mieten sinken*, gouzizañ (izelaat, digreskiñ, diskenn) a ra ar feurmioù, laoskaat a ra war ar feurmioù, marc'hadmataat a ra ar feurmioù, rabat a zo war ar feurmioù, raval a zo war ar feurmioù, en diminu e ya ar feurmioù, war ziminu e ya ar feurmioù, distaol a zo war ar feurmioù, disteurel a ra ar feurmioù ; *sie beklagen sich über die Höhe der Miete*, klemm a reont e rankont paeañ re ger evit o feurm ; *er hat die Miete erhöht*, kresket en deus ar feurm, muiaet en deus ar feurm ; *er hat die Miete gesenkt*, digresket en deus ar feurm, leiaet en deus ar feurm.

Miete² b. (-,-n) : [labour-douar] silo danzouar g. ; *Kompostmiete*, roteler g.

Miete³ b. (-,-n) : [loen.] akarian g., grec'h g. [*liester* grec'hent/ grec'hed].

mieten V.k.e. (hat gemietet) : feurmiñ, gopraat, kemer e feurm ; *eine Wohnung mieten*, kemer ur ranndi e feurm, feurmiñ ur ranndi digant u.b. ; *für einen so kurzen Aufenthalt dort brauchst du doch keine Wohnung zu mieten*, evit an nebeudig amzer ac'h eus da chom eno ne dalvez ket ar boan dit feurmiñ ul lojeiz, evit an hed (evit ar c'heit) ac'h eus da chom eno ne dalvez ket ar boan dit feurmiñ ul lojeiz ; *ein Schiff mieten*, kemer ul lestr e fred.

Mieter g. (-s,-) : koumanantad g., feurmer g., lokitour g.

Mieterin b. (-,-nen) : koumanantadez b., feurmerez b., lokitourez b.

Mieterschutz g. (-es) : gwarez ar feurmerien g., gwarez al lokitourien g.

Mieterschutzgesetz n. (-es,-e) : lezenn a-zivout gwarez ar feurmerien b., lezenn a-zivout gwarez al lokitourien b.

Mieterverein g. (-s,-e) : kevredigezh feurmerien b., kevredigezh lokitourien b.

mietfrei ag. : kuit a feurm, digoust.

Mietgeld n. (-s,-er) : feurm g., priz ar feurm g., koumanant g., gouel-Mikael g.

Mietling g. (-s,-e) : soudard diwar c'hopr g., gouestlaouad g., goprad g., gopsoudard g., brezeliañ diwar c'hopr g., den a vrezel diwar c'hopr g.

Mietpartei b. (-,-en) : feurmer g., lokitour g.

Mietpreis g. (-es,-e) : feurm g., priz ar feurm g., priz feurmiñ g., koumanant g., gouel-Mikael g.

Mietrecht n. (-s) : gwir feurmel, gwir a sell ouzh ar feurmiñ g.

Mietshaus n. (-es,-häuser) : ti feurmiñ g.

Mietskaserne b. (-,-n) : kozh kendi betoñs g., mellad-kendi feurmiñ g.

Mietspiegel g. (-s,-) : gavael ar prizioù feurm keitat g.

Mietsteuer b. (-,-n) : tell war ar feurmioù b., kevroz heloc'hel b.

Mietvertrag g. (-s,-verträge) : koumanant g., kevrat feurmiñ b., lizher-feurm g., lizher g., respetad g. ; *einen Mietvertrag auf jemandes Namen (t-rt) ausstellen*, ober lizher ouzh u.b., ober lizher gant u.b., ober lizher-feurm ouzh u.b. ; *wenn ich ihm keinen Mietvertrag ausstelle, zieht er aus*, ober a raio cheñch-ti ma ne ran ket outañ a lizher-feurm ; *beim Ablauf des Mietvertrages*, pa zegouezho an termen, pa zegouezho an difeurm, pa vo echu al lizher ; *den Vermieter um Erneuerung des Mietvertrags bitten*, goulenn ober lizher nevez gant e aotrou.

Mietwagen g. (-s,-) : karr feurmiñ g., karr louaj g.

mietweise Adv. : e feurm, diouzh feurm, dindan feurm, war feurm.

Mietwert g. (-s,-e) : gwerzh feurmiñ g.

Mietwohnung b. (-,-en) : ranndi e feurm b., ranndi feurmet b.

Mietwucher g. (-s,-) : priz feurm ker-ruz (ker-daonet, ker-du, divezh, ker-divalav, ruz, ken ker hag hini ar pebr da veurlarjez, an hanter re ger) g., uzurerezh g., prizioù feurm bountet lies., prizioù feurm revountet lies., prizioù feurm c'hwezhet lies.

Mietzeit b. (-,-en) : pad ar feurm g.

Mietzins g. (-es,-e) : feurm g., priz ar feurm g., koumanant g., gouel-Mikael g.

miez estlamm. : *miez miez* ! bisig ! bisig ! - toiek ! toiek ! - bich ! bich !

Mieze b. (-,-n) : **1.** [kazh] bisig g., miniaou g. ; **2.** [dre skeud., plac'h] P. gwazenn b., bleukenn b., frizenn b., chevrenn b., chelgenn b., chuchuenn b., bilhez b., gwenan str.

Miezekatze b. (-,-n) : [yezh ar vugale, kazh] bisig g., bisouzig g., bibich g., bich g., bichig g., moutig g., mout g.

Migräne b. (-,-n) : [mezeg.] poan-benn b., kernad b.

Migration b. (-,-en) : treuztiriadur g., treuztiriñ g., treuzvroadeg b., treuzvroañ g., divroadeg b., divroañ g., emdizh g., emdizhadeg b., emdizhañ g. ; *Migration der Schwalben*, emdizhadeg ar gwennilied b.

Migrationsstrom g. (-s,-ströme) : red poblañs g., lanv an treuztiriñ g.

Mika g. (-s) / b. (-) : maen-skant g., mika g.

Mikado n. (-s,-s) : mikado g.

Mikadostäbchen : n. (-s,-) : bazhig vikado b.

Mikro n. (-s,-s) : [berradur evit **Mikrofon**] mikro g., soneuvrer g., klevell b.

Mikroassistent g. (-en,-en) : paotr ar berchenn g., paotr ar walenn vikro g.

Mikrobe b. (-,-n) : mikrob g., garvev g., garvuhezeg g., garvuhezegan g.

mikrobiell ag. : mikrobek, mikrobek, garvevel.

Mikrobiologie b. (-) : [mezeg.] mikrobiologiezh b., korrvonniezh b.

Mikrochip g. (-s,-s) : [stlenn.] korrskantenn b., korrrug elektronek b.

Mikrochirurgie b. (-) : [mezeg.] korrsurjianerezh g.

Mikrocomputer g. (-s,-) : korrruzhiataer g.

Mikroelektronik b. (-) : [fizik] korrelektronik g.

Mikrofiche g./n. (-s,-s) : korrfichenn b.

Mikrofilm g. (-s,-e) : korrfilm g.

Mikrofon n. (-s,-e) : mikrofon g., mikro g., soneuvrer g., klevell b.

Mikroinformatik b. (-) : [stlenn.] korrstlennegzh b.

Mikroklima n. (-s,-s) : korrrhinad b.

Mikrokosmos g. (-) / **Mikrokosmos** g. (-) : mikrokosm g., korrgant g., korrvet g.

Mikrometer n. (-s,-) : [fizik] mikrometr g.

Mikrometrie b. (-) : mikrometriezh b.

mikrometrisch ag. : mikrometrek.

Mikron n. (-s,-) : [fizik] mikron g.

Mikroökonomie b. (-) : korrrarmerzh g., armerzh korrgantel g.

Mikroorganismus g. (-, Mikroorganismen) : korrrorganeg g., garvev g., garvuhezeg g., garvuhezegan g.

Mikrophon n. (-s,-e) : *sellit ouzh Mikrofon*.

Mikrophysik b. (-) : [fizik] korrfizik g.

Mikroprogramm n. (-s,-e) : [stlenn.] korrbrogramm g., korrc'houlev g.

Mikroprozessor g. (-s,-en) : [stlenn.] korrgewerier g.

Mikrorille b. (-,-n) : korrv b./g., mikroroudenn b.

Mikroskop n. (-s,-e) : mikroskop g., lunedenn-greskiñ b. ; *Elektronenmikroskop*, mikroskop elektronek g.

Mikroskopie b. (-) : mikroskopiezh b.

mikroskopisch ag. : **1.** mikroskopek ; **2.** [dre skeud.] *mikroskopisch klein, mikroskopisch*, munutoc'h eget eufi, bihan-meurbet, munut evel un eufennig, tremen munut.

Mikrospore b. (-,-n) : mikrosporenn b., mikrospor str.

Mikrotom g./n. (-s,-e) : mikrotom g.

Mikrotomie b. (-) : mikrotomiezh b.

mikroverfilmen V.k.e. (hat mikroverfilmt) : korrfilmañ.

Mikrowelle b. (-,-n) : korrwagenn b.

Mikrowellenheizung b. (-,-en) : tommerez dre c'hourzalmoù b.

Mikrowellenherd g. (-s,-e) : skiforn b.

mikrozephal ag. : [mezeg.] bihan e benn, bihanbennek.

Mikrozephalie b. (-) : [mezeg.] bihanbennegezh b.

Miktion b. (-) : [mezeg.] troazherezh g., troazhañ g.

Milan g. (-s,-e) : [loen.] barged g., skoul g. ; *roter Milan*, barged ruz g. ; *schwarzer Milan*, barged du g.

Milbe b. (-,-n) : [loen.] akarian g., grec'h g. [*liester grec'hent/ grec'hed*].

milbig ag. : leun a akarianed, aloubet gant an akarianed, an akarianed o neriñ ennañ, neret a akarianet, bervet a akarianed, leun a c'hrec'hent, aloubet gant ar grec'hent, ar grec'hent o neriñ ennañ, neret a c'hrec'hent, bervet a c'hrec'hent.

Milch b. (-) : **1.** laezh g., gwennig g. ; *die Milch ist ein tierisches Produkt, die Milch ist ein Tierprodukt*, ur c'henderc'had a orin loenel eo al laezh ; *die am Morgen gemolkene Milch*, al laezh mintin g., ar maread mintin g. ; *die am Abend gemolkene Milch*, al laezh noz g., ar maread noz g. ; *Kondensmilch*, laezh dizouret g., laezh dizourennet g., laezh bec'hiet g., laezh koazhet g. ; *Vollmilch*, laezh dre e zienn g., laezh dre e goaven g., laezh dre zienn g., laezh koavenet g., laezh-koavenek g., laezh dienn hag all g., laezh ha dienn, laezh-dienn g., laezh-diennek g., laezh-koaven g. ; *frische Milch, frisch gemolkene Milch*, laezh nevez-c'horroet g. ; *dicke Milch, saure Milch, geronnene Milch*, laezh trenk g., laezh kaoulet (hir, goedenn, goedennek) g., kaouled str., laezh-tro g., laezh troet g., laezh tarzhet g., laezh grognonek g., laezh uzen g. ; *Buttermilch*, laezh-amanenn g., laezh-glas g., laezh-bihan g., laezh-ribod g., laezh-kujen g., gwipad g., gwitod g., keuzien g. ; *entrahmte Milch, abgerahmte Milch, Magermilch*, laezh digoaven g., laezh digoavenet g., laezh diennet g., laezh kignet g., laezh treut g., laezh n'eo ket druz g. ; *fettarme Milch*, laezh hanter ziennet g., laezh dre hanter zienn g., laezh damziennet g. ; *Süßmilch*, laezh dous g., laezh-livrizh g. ; *süßsaure Milch*, laezh-bourjon g., laezh-bourjonet g., laezh-bourjonek g., laezh-gwendarzh g. ; *dickflüssige Milch, schleimige Milch, Fettmilch*, laezh-bistro g., laezh-druz g., laezh-frontek g., laezh-gludennek g., laezh-neudennek g., laezh-tourgouilh g., laezh stir g., laezh-tev g. ; *mit Wasser gestreckte Milch*, dour-laezh g. ; *abgekochte Milch*, laezh bervet g., laezh poazhet g. ; *Kaffee mit Milch*, kafe laezh g., kafe dre laezh g., kafe dre al laezh g., P. kafe gwenn g., pipi gwenn g. ; *Kaffee und Milch, halb und halb*, ur banne kafe hag e gement all a laezh, ur banne kafe hag e gementad a laezh, kafe ha laezh kement-hakement, kafe ha laezh hanter evit hanter, kafe ha laezh hanter-ouzh-hanter, kafe ha laezh hanter-hanter ; *tue Milch in deinen Kaffee*, laka dous da gafe gant ur banne laezh, laka ur banne laezh e-barzh da gafe ; *Mischung von Milch und Eiern zum Belegen der Crêpes*, libistr g. ; *die Milch (auf)kochen*, ober ur berv d'al laezh, lakaat al laezh da virviñ ; *Milch pasteurisieren*, pasteurekaat laezh ; *die Milch läuft über, die Milch kocht über*, dont a ra al laezh da c'hwezañ war an tan, dont a ra al laezh en tan, dont a ra al laezh war an tan, birviñ a ra al laezh

dreist e varr leun ; *die Milch ist angebrannt*, dantet eo al laezh, ferrimet eo al laezh, urzhet eo al laezh, karet eo al laezh ; *auf der heißen Milch hat sich Haut gebildet*, ur bluskennig a zo savet war al laezh tomm, ur c'horroenn (ur groc'henenn, ur goc'henn, ur grestenenn) a zo krouet war al laezh tomm, deuet eo al laezh da grestenenniñ, deuet eo al laezh da goc'hennañ ; *Milch durchseihen*, silañ al laezh, silañ laezh ; *das Gewitter hat der Milch einen Stich gegeben, beim Gewitter hat die Milch einen Stich bekommen*, an arnev en deus troet al laezh, an arnev en deus lakaet al laezh da dreiñ, an arnev en deus trenket al laezh, deuet eo al laezh da vezañ trenk gant an arnev, gant an arnev eo deuet al laezh da darzhañ, gant an arnev eo deuet al laezh da drenkañ ; *die Milch hat einen leichten Stich*, gwelw eo al laezh ; *Milch mit leichtem Stich*, laezh-gwelw g. ; *diese Milch schmeckt nicht*, hemañ a zo laezh fall ; *Milch holen*, laesha ; *diese Kuh gibt täglich dreißig Liter Milch*, ar vuoc'h-se a daol ur maread a dregont litrad laezh d'he devezh, ar vuoc'h-se a ro tregont litrad laezh d'he devezh ; *seine Ziegen geben nicht viel Milch*, n'en deus ket kalz a laezh eus e c'hivri, e c'hivri ne roont ket kalz a laezh, e c'hivri n'int ket mat da laezh, e c'hivri n'eus ket kalz a laezh ganto ; *er hat das mit der Muttermilch eingesogen*, anavezout a ra an dra-se a-vihanik, desket en deus an dra-se o sunañ laezh e vamm, desket en deus an dra-se war barlenn e vamm, desket en deus an dra-se etre daou frapad bronn ; *eine Kuh verhexen, damit aus ihrer Milch keine Butter gewonnen werden kann*, diamannin ur vuoc'h ; [Bibl] *Land darinnen Milch und Honig fließt*, douar leun a laezh hag a vel g. (Gregor) ; **2.** *Fischmilch*, letez g., laezhenn b., letis str. ; *Kalkmilch*, laezhenn-raz b., laezh-raz g., raz-sklaer g., dour-raz g., gwenn-raz g.

milchartig ag. : laezhek, e doare al laezh, a-zoare gant al laezh, a-seurt gant al laezh.

Milchbar b. (-,-s) : milk-bar g.

Milchbart g. (-s,-bärte) : **1.** [dre fent diwar-benn ur bugel o paouez evañ laezh] mouroù laezh war stal ar mic'hi lies., mouroù gwenn lies. ; **2.** [dre skeud.] beg melen g.

Milchbauer g. (-n/-s,-n) : kenderc'her laezh g.

Milchbrei g. (-s,-e) : [kegin.] yod dre laezh g., kaot g.

Milchbrötchen n. (-s,-) : baraig laezh g.

Milchbruder g. (-s,-brüder) : breur-mager [*liester breudeur-vager*] g., breur-laezh g.

Milchdistel b. (-,-n) : [louza.] laezhegenn b., louzaouenn-al-laezh b., lezhegenn b., tuc'h-moc'h g., staon-c'had b., askol-laezhnek str., askol-moc'h str., askol-laezh str.

Milchdrüse b. (-,-n) : [korf.] gwagrenn ar vronn b.

Milcheinsammler g. (-s,-) : dastumer laezh g.

milchen V.gw. (hat gemilcht) : bezañ laezhus, reiñ laezh.

Milchentrahmer g. (-s,-) : diennerez b., digoavenez b.

milchergiebig ag. : laezhus.

Milcherzeugnis n. (-ses,-se) : boued-laezh g., boued dre laezh g., laezhaj g., laezhad g., boued gwenn g., deverad eus al laezh g.

Milcherzeugung b. (-) : kenderc'h al laezh g., kenderc'had laezh g., kenderc'hadur laezh g.

Milchferkel n. (-s,-) : porc'hellig war e vamm g., porc'hell-laezh g.

Milchfieber n. (-s) : [mezeg.] terzienn al laezh b.

Milchflasche b. (-,-n) : boutailh laezh b.

Milchfrau b. (-, -en) : laezherez b., diennerez b., koavenez b.
milchfrei ag. : dilaezh.
Milchgang g. (-s, -gänge) : [korf.] kan laezh g.
Milchgärung b. (-, -en) : go al laezh g., goerezh al laezh g., goadur al laezh g.
Milchgebiss n. (-es, -e) : [korf.] dent-laezh lies.
Milchgeschäft n. (-s, -e) : diennerezh b., koavenez b., laezherezh b.
Milchgesicht n. (-s, -er) : dremm morlivet (distrunk, c'hlas, c'hlaswenn, staenet, disliv, drouklivet, peñver) b.
Milchglas n. (-es, -gläser) : gwer dilufr str., gwer damvoull str., gwer laezhek str., gwer opalek str.
Milchhandel g. (-s) : diennerezh g., koavenez g., laezherezh g.
Milchhändler g. (-s, -) : dienner g., koavener g., laezher g.
Milchhaut b. (-, -häute) : gorre-laezh g., gorroenn b., gwastaven g., kroc'henn al laezh g., kroc'hennenn al laezh b., koc'henn al laezh b., skoanenn b., krestenenn al laezh b. ; *auf der heißen Milch hat sich eine Milchhaut gebildet*, ur bluskennig a zo savet war al laezh tomm, ur c'horroenn (ur groc'hennenn, ur goc'henn, ur grestenenn) a zo krouet war al laezh tomm ; *die Milchhaut abnehmen*, diskroc'hennañ laezh.
Milchholer g. (-s, -) : laeshaer g.
milchig ag. : laezhek, opalek.
Milchkaffee g. (-s) : [kegin.] kafe laezh g., kafe laezhek g., kafe dre laezh g., kafe dre al laezh g., P. kafe gwenn g. ; pipi gwenn g. ; *ich trinke gern Milchkaffee*, me a gar ar c'hafe laezhek.
Milchkanne b. (-, -n) : bidon laezh g., podez b.
Milchkännchen n. (-s, -) : podig laezh g., picherig laezh g.
Milchkost b. (-) : [kegin.] boued-laezh g., laezhaj g., laezhad g., traoù laezh lies., traoù dre laezh lies., boued gwenn g.
Milchkraut n. (-s, -kräuter) : [louza.] *unserer lieben Frauen Milchkraut*, louzaouenn-ar-skevent b., bara-an-ozhac'h-kozh g.
Milchkrug g. (-s, -krüge) : pod laezh b.
Milchkübel g. (-s, -) : bidon laezh g., podez b.
Milchkuh b. (-, -kühe) : 1. buoc'h-laezh b. ; *Milchkühe*, saout-laezh lies., bioù-laezh lies. ; *diese Kühe sind gute (leistungsstarke) Milchkühe*, ar saout-se a zo mat da laezh ; 2. [dre skeud.] *die Milchkuh schlachten*, lazhañ Yarig ar vioù aour.
Milchlamm n. (-s, -lämmer) : [loen.] oan-laezh g. [*liester* oaned-laezh, ein-laezh].
Milchleistung b. (-) : dever g. ; *die Milchleistung pro Kuh ist gestiegen*, kresket eo al laezh gant ar saout, kresket eo an dever gant ar saout ; *Milchleistung pro Melkzeit*, goroad g., goroadenn b., maread g. ; *diese Kühe bringen eine besonders hohe Milchleistung*, ar saout-se a zo mat da laezh ; *die Kuh hat ihre maximale Milchleistung erreicht*, e barr he laezh emañ ar vuoc'h, en he barr laezh emañ ar vuoc'h.
Milchling g. (-s, -e) : [louza.] laezhog g.
milchlos ag. : dilaezh, dilaezhet ; *milchlose Kuh*, heskenn b., buoc'h dilaezhet b., buoc'h aet he dever diganti b., buoc'h aet da hesk b., buoc'h aet he laezh da

hesk b., buoc'h hesk b., buoc'h aet da zilaezh b., buoc'h aet da zilaezhañ b., buoc'h aet da heskiñ b., buoc'h disec'het b.
Milchlosigkeit b. (-) : heskded b., heskder g.
Milchmädchen n. (-s, -) : laezherez b.
Milchmädchenrechnung b. (-, -en) : trelladur g., kontoù treuz lies., kontoù miliner lies.
Milchmagd b. (-, -mägde) : plac'h-saout b.
Milchmann g. (-s, -männer) : laezher g., dienner g., koavener g., kaser laezh g.
Milchmesser g. (-s, -) : laezhventer g., galaktometr g.
Milchmixgetränk n. (-s, -e) : [kegin.] milk-shake g.
Milchner g. (-s, -) : [loen.] laezheg g., pesk laezhek g.
Milchprodukt n. (-s, -e) : boued-laezh g., boued dre laezh g., laezhaj g., laezhad g., boued gwenn g., deverad eus al laezh g.
Milchproduktion b. (-) : kenderc'h al laezh g., kenderc'had laezh g., kenderc'hadur laezh g., dever-laezh g. ; *die Milchproduktion pro Kuh ist gestiegen*, kresket eo al laezh gant ar saout, kresket eo an dever gant ar saout, kresket eo ar mareadoù gant ar saout, gwellaet eo ar saout da reiñ laezh, fonnusoc'h eo an dever gant ar saout.
Milchproduktionsgebiet n. (-s, -e) : laezhrann b.
Milchpulver n. (-s, -) : laezh poultur g., bleud-laezh g.
Milchquote b. (-, -n) : feurbarzh laezh g.
Milchreis g. (-es) : [kegin.] riz dre laezh g., yod riz g.
Milchsaft g. (-s, -säfte) : 1. [louza.] sev laezhek g., sabr laezhek g., teñv laezhek g., sap laezhek g. ; *Milchsaft bildende Pflanzen*, plant laezhek str. ; 2. [bev.] chil g., sug magañ g., chugon-boued g.
Milchsäure b. (-, -n) : [kimiezh] trenkenn laktek b.
Milchschleuder b. (-, -n) : tronizherez diennañ b., tronizherez digoaveniñ b., bregenn b., diennerez b., digoavenez b.
Milchschokolade b. (-) : [kegin.] chokolad laezh g.
Milchschorf g. (-s, -e) : [mezeg.] kenenn b., tokenn b.
Milchschüssel b. (-, -n) : pezel laezh b.
Milchschwester b. (-, -n) : c'hoar-vager b. [*liester* c'hoarezed-mager], c'hoar-vagerez b. [*liester* c'hoarezed-magerez], c'hoar-laezh b.
Milchsekretion b. (-) : ezwegrennadur laezh g. ; *die Milchsekretion einer Mutter unterbinden*, dilaezhañ ur wreg nevez-wilioudet.
Milchseparator g. (-s, -en) : tronizherez diennañ b., tronizherez digoaveniñ b., bregenn b., diennerez b., digoavenez b.
Milchshake g. (-s, -s) : [kegin.] milk-shake g.
Milchspeise b. (-, -n) : [kegin.] boued-laezh g., boued dre laezh g., boued gwenn g., laezhaj g., laezhad g. ; *Milchspeisen*, traoù laezh lies., traoù dre laezh lies.
Milchstraße b. (-, -n) : [stered.] *die Milchstraße*, ar galaksi g., hor galaksi g., Hent-Sant-Jakez g., Hent-Sant-Jalm g., Bali-Sant-Jakez b., Hent-Gwenn an neñv g., Bali Sant-Pêr b., ar Vali Wenn b., Karront-Sant-Jakez b., Karront Ahez b.
Milchstraßensystem n. (-s, -e) : [stered.] *das Milchstraßensystem*, ar galaksi g., hor galaksi g., stergoumoulenn Hent-Sant-Jakez b.
Milchsuppe b. (-, -n) : [kegin.] soubenn al laezh b.
Milchtopf g. (-s, -töpfe) : pod laezh g.

Milchtüte b. (-, -n) : brik-laezh g.
Milch- und Butterhandlung b. (-, -en) : diennerezh b., koavenererezh b., laezherezh b.
Milchviehhaltung b. (-) : kenderc'h al laezh g., kenderc'had laezh g., kenderc'hadur laezh g.
Milchwerk n. (-s, -e) : laezherezh c'hreantel b.
Milchwirtschaft b. (-, -en) : laezherezh g.
Milchzahn g. (-s, -zähne) : [korf.] dant-laezh g.
Milchzentrifuge b. (-, -n) : tronizherezh diennañ b., tronizherezh digoaveniñ b., bregenn b., diennerezh b., digoavenererezh b.
Milchzucker g. (-s) : [kegin.] laktoz g.
mild ag. : **1.** dous, douserus, c'hwek, tommik, klouar, goudomm, bavdomm, blot, dic'harv, flour ; *mildes Wetter*, amzer dous b., amzer flour b., dousoni b., klouarijenn b., klouar g., hin glouar b., douter g., temz-amzer klouar g. ; *milder Winter*, hañvig-goañv g. ; *in der Bretagne ist der Winter ziemlich mild*, goañvezhioù klouar a vez e Breizh ; *das Wetter ist milder geworden*, troc'het eo an amzer, dousaet eo an amzer, dic'harvet eo an amzer, flouaraet eo an amzer, soublet eo an amzer, klouaraet eo an amzer ; *milder Wind*, avel vlot g., avel blot ha klouar g. ; *mildes Licht*, gouloù dous g. ; **2.** habask, kuñv, gwar ; *milde Sitten*, doareoù habask lies. ; **3.** skañv, habask ; *eine milde Strafe*, ur c'hastiz skañv (aes da c'houzañv) g. ; *ein mildes Urteil*, ur vamedigezh habask b. ; **4.** *milde Gabe*, aluzen b., karitez b.
Milde b. (-) : **1.** douter g., kuñvder g., kuñvelezh b., c'hwekter g., c'hwekter b., flourder g., flourded b., habaskter g., habaskter b., damant g., madelezh b., sil g. ; *Milde ist wirksamer als Gewalt*, netra ne zeu gant bazhadoù nemet laezh ribod - ober strakal e skourjezig ne zastum ket kezeg spontik - pa vez c'hoant d'ober berzh, gwelloc'h ijin eget nerzh - gwelloc'h ijin eget nerzh 'zo bet klevet eus meur a berzh - gwelloc'h eget kaout nerzh eo kaout an tres - a-enep nerzh ar c'hleze, lakait nerzh ar galon - n'eus ket par d'an douter evit gounit an dud - ret eo lezel an hini en deus gal d'en em gravat ha da c'hrognañ ; **2.** [amzer] klouarder g., klouarder b., dousoni b., klouarijenn b., douter g.
mildern V.k.e. (hat gemildert) : **1.** blotaat, boukaat, souplaat, gwanaat, bihanaat, disteraatn skañvaat ; *der Aufprall wurde durch das Gras gemildert*, torret e oa bet nerzh ar stok gant ar geot, blotaet e voe e lamm gant ar geot, morzet e voe ar stok gant ar geot, souplaat e voe al lamm gant ar geot ; **2.** dousaat, divec'hiañ, disammañ, distanañ, didanañ, distanañ, sioulaat, terriñ, degas didorr da, distrizhañ, diboaniañ, skañvaat, dic'harvaat, digrizañ, distav, habaskaat, boukaat ; *Schmerzen mildern*, dousaat ar boan, dousaat da boan u.b., distanañ ar boan, skañvaat ar boan, terriñ ar boan, degas didorr d'ar boan, distrizhañ ar boan, sioulaat ar boan, terriñ nerzh ar poanioù, terriñ nerzh an droug, diboaniañ, bihanaat ar boan, digreskiñ ar poanioù, maoutañ ar poanioù ; *die Härte eines Gesetzes mildern*, dic'harvaat ul lezenn, dousaat ul lezenn, digrizañ ul lezenn, frankaat ul lezenn, distrizhañ ul lezenn, distenn ul lezenn, laoskaat ul lezenn, souplaat ul lezenn ; *eine Strafe mildern*, skañvaat (dousaat) ur c'hastiz.
mildern ag. : c'hwekaus, skañvaus, habaskaus, distanus, dousaus ; *mildernde Umstände geltend*

machen, goulenn ma vefe dalc'het kont eus digarezioù 'zo (amveziadoù skañvaus 'zo, eus darvoudennoù skañvaus 'zo, eus degouezhioù skañvaus 'zo) ; *mildernde Umstände zubilligen*, degemer digarezioù a ziskarg (darvoudennoù skañvaus, degouezhioù skañvaus) en e varnadenn, degemer amveziadoù skañvaus en e varnadenn.
Milderung b. (-, -en) : c'hwekadur g., dousadur g., habaskadur g., habaskadenn b., aesadenn b., bravadenn b., sederaenn b., sklaeraenn b., kuñvadur g., digrizadur g., dic'harvadur g., distanadur g., distan g., skañvadur g., skañvaenn b., aesaenn b. ; *Milderung einer Strafe*, distaol g., skañvadur (skańvidigezh b.) ur c'hastiz g.
Milderungsgrund g. (-s, -gründe) : digarez a ziskarg g., darvoudenn skañvaus b., degouezh skañvaus g., amveziad skañvaus g.
Milderungsmittel n. (-s, -) : louzoù distanus g., louzoù distanañ g.
mildherzig ag. : **1.** madelezh, karantezus, habask, trugarezus, hegarat, kuñv, madek ; **2.** a garitez.
Mildherzigkeit b. (-) : madelezh b., kuñvelezh b., kuñvez b., karantegezh b., karadegezh b., karantelezh b., karantez b., trugarez b., habaskter g., habaskter b.
mildtätig ag. : madelezh, karantezus, skoazellus, sikourus, skorus, madoberus, aluzenus, karitez, a garitez.
Mildtätigkeit b. (-) : karantez b., trugarez b., madobererezh g., karitez b., oberoù a drugarez lies., oberoù a garitez lies., oberoù a garantez lies., madoberoù lies., madelezhioù lies. ; *Mildtätigkeit macht nicht ärmer*, reiñ aluzen d'ar paour alies ne ziverras biskoazh an danvez.
Milieu n. (-s, -s) : **1.** metoù g., amva g., endro g., kendere g., touez b., touesk b., mesk g., meuriad g., niver g., daremprederezh g., kelc'hiadoù ; *natürliches Milieu*, metoù naturel g. ; *raues Milieu*, *feindliches Milieu*, *unfreundliches Milieu*, metoù galen g. ; *jemanden aus seinem sozialen Milieu heiraten*, fortunian gant e gendere, dimeziñ gant unan eus e gendere, dimeziñ gant unan eus e gouch, dimeziñ gant unan eus e veuriad ; *abgeschlossenes Milieu, von der Umwelt abgegrenztes Milieu*, metoù enkaet g. ; **2.** strailh g., oritud lies., gouenn ar re fallakr b., lastez str., tud foei lies., gagnoù lies., livastred lies., lagailhoù lies., lorgnez str., truilhenned lies., hailhoned lies., hailhonedeg lies., peñselioù fall lies., standilhoned lies., noueañs b., ravalidi lies., reilhaj g., strailhaj g., ragoustailh g., torfedourien en o had lies., gouenn an dorfedourien b., gisti lies., jaloded lies., jalodaj g., breinaj g. ; *aus dem Milieu stammen*, bezañ chuget d'an temptadur, dont eus ar strailh.
militant ag. : brezelgar, brezelius, stourmus, stourmidik, kannus, difreter.
Militanz b. (-) : stourmerezh g., difreterezh politikel g.
Militär¹ n. (-s) : [lu] *das Militär*, an dud a vrezel lies., ar soudarded lies., al lu g., an arme b., ar vilourien lies., an ensavadurioù milourel lies. ; *er ist beim Militär*, oc'h ober e goñje emañ, oc'h ober e servij-soudard emañ, oc'h ober e amzer-soudard emañ, dindan an armoù emañ.
Militär² g. (-s, -s) : [lu] ofisour g., ofiser g., armead g., armeour g., milour g.

militär- : milourel, luel, ... brezel, ... soudard, ... arme, ... al lu.

militärähnlich ag. : lezluel, peuzmilourel, peuzsoudardel, damvilourel, damsoudardel, e doare al lu, e doare soudarded, a-zoare gant al lu, a-zoare gant ar soudarded, a-seurt gant al lu, a-seurt gant ar soudarded, re-bar d'un arme.

Militärangehörige(r) ag.k. g./b. : armead g., armeour g., milour g., soudard g.

Militärattaché g. (-s,-s) : [lu] prezour-arme g., kannadour-arme g.

Militärbefehlshaber g. (-s,-) : [lu] penngomandant g.

Militärdienst g. (-es) : [lu] servij-soudard g., amzer-soudard g., amzer servij g., amzer g., koñje g., bloaz g., gwazerezh milourel g. ; *Freistellung vom Militärdienst*, diskarg eus an amzer-soudard g., disamm eus an amzer-soudard g. ; *er hat seinen Militärdienst abgeschlossen*, echuet en deus e amzer-soudard, echu eo e amzer-soudard gantañ, deuet eo er-maez a soudard ; *seinen Militärdienst ableisten*, bezañ dindan an armoù, bezañ oc'h ober e amzer soudard, ober e goñje, ober e vloaz ; *seinen Militärdienst bei der Marine leisten*, ober e goñje war vor.

militärfeindlich ag. : enep an arme, enebarmeour.

Militärfriedhof g. (-s,-höfe) : [lu] bered soudarded b., bered an arme b.

Militärgebiet n. (-s,-e) : [lu] tachenn arme b., milourva g., tachenn zouar dindan dalc'h an arme b.

Militärgeistliche(r) ag.k. g. : [lu, relij.] aluzener en armoù g.

Militärgelände n. (-s,-) : [lu] tachenn arme b., milourva g., tachenn zouar dindan dalc'h an arme b.

Militärgericht n. (-s,-e) : [lu] lez-varn milourel b., lez-varn an arme b.

Militärgerichtsbarkeit b. (-) : [lu] justis an arme b., barnerezh milourel g.

Militärhaushalt g. (-s,-e) : [lu] budjed an arme g., boujedenn an arme b.

Militaria lies. : dastumadeg dafar a sell ouzh an arme b.

militärisch ag. : [lu] milourel, luel, ... brezel, ... soudard, ... arme, ... al lu..

militarisieren V.k.e. (hat militarisiert) : [lu] milourekaat, soudardekaat, soudardañ.

V.em. : **sich militarisieren** (hat sich (t-rt) militarisiert) : milourekaat, soudardekaat.

Militarisierung b. (-) : milourekaat g., soudarderezh g.

Militarismus g. (-) : milouregezh b., soudardegezh b.

Militarist g. (-en,-en) : miloureg g., soudardeg g., armeour g.

Militaristin b. (-,-nen) : milouregez b., soudardegez b., armeourez b.

militaristisch ag. : milourek, soudardek, armeour.

Militärparade b. (-,-n) : [lu] dibunadeg b., dibunadur g., dibunerezh g., moustr g., gweladell b., gwel g., gweladeg b., gweloù lies.

Militärpflicht b. (-,-en) : [lu] dlead soudard g., dever soudard g., endalc'h soudard g., dlead e-keñver an arme g., dever e-keñver an arme g.

Militärpolizei b. (-,-en) : [lu] polis milourel g., provostiezh b., polis an armoù g.

Militärputsch g. (-es,-e) : poutch g., poutch milourel g., taol-Stad graet gant milourien g.

Militärschule b. (-,-n) : skol vilourel b.

Militärverwaltung b. (-,-en) : [lu] 1. melestradur milourel g., melestradur an arme g., meradur an arme g., mererezh an arme g., melestradurezh an arme b. ; 2. melestradur milourel g., melestradur dre an arme g., meradur dre an arme g., mererezh dre an arme g., melestradurezh dre an arme b.

Militärzeit b. (-) : [lu] servij-soudard g., amzer-soudard g., koñje g., gwazerezh milourel g.

Miliz b. (-,-en) : 1. bezen g., milis g., bezin b., kevrenn lezluel b. ; 2. milis g., gward-bro g. ; 3. [reter Europa] milis g., polis g.

Millizsoldat g. (-en,-en) : gward-bro, bezenour g., milisian g., damsoudard g., bezinour g.

Mill. [berradur evit **Million**, **Millionen**] : milion g., milionoù lies.

Mille b. (-,-) : P. mil euro lies., mil mark lies.

Millenarismus g. (-) : milvloazouriezh b., milvedouriezh b.

Millenarist g. (-en,-en) : milvloazour g., milvedour g.

Millennium n. (-s, Millennium) : milved g., prantad mil bloaz g.

Millenniumslehre b. (-) : milvloazouriezh b., milvedouriezh b.

Milliardär g. (-s,-e) : miliard g., julod g., pinard g., krokant g., pitaod g., moc'hoilh g.

Milliarde b. (-,-n) : miliard g., milmilion g., dek-kant milion, bilion g. ; *sieben Milliarden Menschen*, seizh miliard a dud lies. ; *siebenundzwanzig Milliarden*, seizh miliard warn-ugent.

Milliardenbetrag g. (-s,-beträge) : somm a ya d'ober meur a viliard b.

miliardste(r,s) ag. : miliardvet ; *der Milliardenste*, ar miliardvet g. ; *die Milliardenste*, ar viliardvet b.

Milliardstel n. (-s,-) : miliardvedenn b.

Millibar n. : milibar g.

Milligramm n. (-s,-e) : miligramm g., miligrammad g.

Milliliter n. (-s,-) : mililitr g., mililitrad g.

Millimeter n. (-s,-) : milimetr g., milimetrad g.

Millimeterpapier n. (-s) : paper milimetrek g., paper milimetret g.

Million b. (-,-en) : milion g., milmil g., milmiliad g. ; *eine Million*, ur milion g., dek-kant mil, ur milmil g., ur milmiliad g. ; *eine viertel Million*, daou-c'hant hanter-kant mil ; *hundert Millionen*, kant milion lies. ; *siebenundzwanzig Millionen*, seizh milion warn-ugent ; *tausend Millionen*, mil milion lies. ; *drei Millionen Menschen*, tri milion a dud lies.

Millionär g. (-s,-e) : milioner g., julod g., pinard g., krokant g., pitaod g., moc'hoilh g. ; *wenn das Wörtchen „wenn“ nicht wäre, wäre mein Vater Millionär*, ne blij ket din mont war varteze, ne blij ket din mont war ur marteze, ne plij ket din mont diwar vartezeoù, buoc'h Marteze a zo aet pell 'zo gant ar bleiz, n'eo ket gant martezeoù e vager al leueoù, gant martezeoù eo e vez maget al leueoù.

Millionenaufgabe b. (-,-n) : [moull.] tennadenn tremen ur milion a skouerennoù b., moulladenn tremen ur milion a skouerennoù b.

Millionending n. (-s) : 1. tra (savadur, afer h.a.) hag a goust milionoù a euroioù g. ; 2. [dre skeud.] taol kaer g.,

taol ruz g., taol dis g. ; *ein Millionending landen*, ober un taol ruz, ober un taol dreist, ober tro-vat, ober taol, ober un mestr taol, ober un afer vat, dont un taol berzh kaer da vat gant an-unan, dont ur stropad da vat gant an-unan, dont un taol strak da vat gant an-unan, dont un taol kaer da vat gant an-unan, dont un taol dis da vat gant an-unan, ober un ant mat.

Millionenerbe g. (-n,-n) : hêr eus milionoù a euroioù g., heritour eus milionoù a euroioù g.

Millionenerbin b. (-,-nen) : hêrez eus milionoù a euroioù b., heritourez eus milionoù a euroioù b.

millionenfach Adv. hag ag. : milionoù a wechoù, a vilionoù.

Millionengewinn g. (-s,-e) : 1. [kenwerzh] gounid milionoù g., gounid a vilionoù g. ; 2. [lotiri] priz hag a zegas milionoù g.

Millionenschaden g. (-s) : reuz hag a ya d'ober milionoù g., freuz hag a sav da vilionoù g., droug hag a ya d'ober milionoù g., distruj hag a sav da vilionoù g., dismantr hag a ya d'ober milionoù g., gaou hag a sav da vilionoù g., gwast hag a ya d'ober milionoù g., gwall hag a sav da vilionoù g., noaz hag a ya d'ober milionoù g.

millionenschwer ag. : 1. milionoù war e anv ; 2. hag a ya d'ober milionoù, hag a sav da vilionoù.

Millionenstadt b. (-,-städte) : kêr tremen ur milion a dud o chom enni b., meurgêr a vuioc'h eget ur milion a annezidi b.

millionste(r,s) ag. : milionvet ; *der Millionste*, ar milionvet g. ; *die Millionste*, ar vilionvet b.

Millionstel n. (-s,-) : milionvedenn b.

Milz b. (-,-en) : [korf.] felc'h b. ; *die Milz abnehmen*, difelc'hañ.

Milzbrand g. (-s,-brände) : [mezeg.] serk g., gourhesked g. ; *Zungenmilzbrand beim Vieh*, viskler g.

Milzriss g. (-es,-e) : [mezeg.] tarzhdigezh ar felc'h b.

Milzstechen n. (-s,-) : [mezeg.] pistig en e gostez (er c'hostez) g., droug kostez g.

Mime g. (-n,-n) : 1. mimer g., jestraouer g. ; 2. c'hoarier g.

mimen V.k.e. (hat gemimt) : drevezañ, mimañ, dezrevellañ dre jestroù.

Mimese b. (-) : emheñveladur kuzhat g., emheñvelaat kuzhat g.

Mimik b. (-) : mimerzh g., jestrerezh g., c'hoari neuizioù-dremm g., jestr-c'hoari g., c'hoari-jestroù g.

Mimiker g. (-s,-) : mimer g., jestraouer g.

Mimikry b. (-) : [loen.] emheñveladur g., emheñvelaat g. ; *aggressive Mimikry*, emheñvelaat tagañ g. ; *Schutzmimikry*, emheñvelaat emzifenn g.

mimisch ag. : mimek, ... jestraouiñ, dre jestroù, ... jestr-c'hoari, dre jestr-c'hoari, dre neuizioù-dremm.

Mimose b. (-,-n) : 1. [louza., *Mimosa pudica*, *schamhafte Sinnpflanze*] gwiridig g. ; 2. [louza., *Acacia dealbata*, *falsche Mimose*] gwez-mimoza str., mimozaenn b. ; 3. [dre skeud.] *er ist empfindlich wie eine Mimose*, ur paotr kizidik-kaer eo, kizidik (santidik) eo betek re, feukidik eo, hennezh a zo kizidik dreist-kemm (dreist dalc'h), hennezh a zo gwall wiridik e lêr, hennezh a zo peñver e galon, lammata a ra evit an disterañ tra, ur galon dener eo.

mimosenhaft ag. : [goapaus] feukidik, tik, anoazus, aes da feukañ, gwiridik, gwall wiridik e lêr ; *mimosenhafte*

Empfindlichkeit, santidigezh dreistreizh (dreistmuzul) b., kizidigezh dreistreizh (dreistmuzul) b., gwiridigezh dreistreizh (dreistmuzul) b., esmaeüsted dreistreizh (dreistmuzul) b., esmaeüster dreistreizh (dreistmuzul) g.

Mimosenhaftigkeit b. (-) : santidigezh dreistreizh (dreistmuzul) b., kizidigezh dreistreizh (dreistmuzul) b., gwiridigezh dreistreizh (dreistmuzul) b., esmaeüsted dreistreizh (dreistmuzul) b., esmaeüster dreistreizh (dreistmuzul) g., brazentez b.

min. / Min. berradur evit Minute / Minuten, sellit pelloc'h.

Minarett n. (-s,-e) : [relij.] minared g.

minder ag. : bihanoc'h, izeloc'h, disteroc'h ; *eine mindere Anzahl*, un niver bihanoc'h (izeloc'h) g. ; *dieser Stoff ist von minderer Qualität*, disteroc'h danvez eo hemañ.

Adv. : nebeutoc'h ; *diese Tour ist nicht minder gefährlich*, ken arvarus eo an droiad-se, an droiad-se n'eo ket suroc'h an disterañ ; *mehr oder minder*, mui pe vihanoc'h (pe nebeutoc'h), muioc'h pe vihanoc'h (pe nebeutoc'h), mui pe vui, muioc'h pe vui, tamm pe damm ; [kr-l] *je mehr Wort, je minder Werk*, labour mut, labour yud - tevel hag ober - teodet hir ha dornet berr - anez labour, prezeg aner, kentañ prezeg a zo ober - gwelloc'h un oberer eget kant lavarar - un oberer a dalv kant lavarar - lavaret mat 'zo un dra hag ober 'zo ar gwellañ.

minderbemittelt ag. : gwall zister e beadra, paourik a-walc'h.

Minderbetrag g. (-s,-beträge) / **Mindereinnahme** b. (-,-n) : divigad g., disgwerzhad b., enkefiad diouerek g., kollvezh b., dic'hounid g., olgounid g., koll g., mank g., dandalvoud g.

Minderer g. (-s,-) : izelaer g.

Mindererlös g. (-es,-e) / **Minderertrag** g. (-s,-erträge) : divigad g., disgwerzhad b., enkefiad diouerek g., kollvezh b., dic'hounid g., olgounid g., koll g., mank g., dandalvoud g.

Minderheit b. (-,-en) : bihanniver g., minorelezh b., niver-bihanañ g. ; *nationale Minderheit*, bihanniver broadel g., minorelezh vroadel b.

Minderheitenschutz g. (-es) : gwarez ar minorelezhioù g.

Minderheitensprache b. (-,-n) : yezh bihanniver b. ; *die Europäische Charta der Regional- oder Minderheitensprachen*, karta Europa ar yezhoù rannvro pe bihanniver b.

Minderheitsregierung b. (-,-en) : [polit.] gouarnamant bihanniver g., gouarnamant bihanniverek g.

minderjährig ag. : minor, dindan oad, dindan an oad, dindan e dud.

Minderjährige(r) ag.k. g./b. : minor g., minorez b.

Minderjährigkeit b. (-) : minorelezh b., minoraj g., minoriezh b., basoad g.

mindern V.k.e. (hat gemindert) : 1. disteraat, bihanaat, digreskiñ, gouzizañ, diskenn, difonnaat, munutaat, munudañ, nebeutaat ; *den Wert einer Sache mindern*, didalvoudekaat udb, dibrizañ udb ; 2. [dre skeud.] izelaat, dispriziañ.

V. em. : **sich mindern** (hat sich (t-rt) gemindert) : disteraat, bihanaat, bihanikaat, digreskiñ, difonnaat, diminuiñ, munutaat, nebeutaat, mont bihan, mont en diminu, mont war ziminu, divrazañ.

Minderung b. (-,-en) : digresk g., digreskidigezh b., izelidigezh b., strishadur g., munuderezh g.

Minderwert g. (-s,-e) : disgwerzhad b.

minderwertig ag. : disteroc'h, izeloc'h e dalvoudegezh, lavek, disteroc'h e berzhed, pikous ; *minderwertige Wolle*, gloan pikous g.

Minderwertigkeit b. (-) : istalvoudegezh b., dislañs g., lavegezh b., distervez b.

Minderwertigkeitsgefühl n. (-s,-e) : santad an istalvoudegezh g., santad an tru g.

Minderwertigkeitskomplex g. (-es,-e) : kemplezh an istalvoudegezh b., kemplezh an tru b., emskoulm a izelder g.

Minderzahl b. (-,-en) : bihanniver g., minorelezh b., niver-bihanañ g.

mindest ag. : disterañ, nebeutañ, bihanañ, izelañ, izek ; *es ist das Mindeste*, an disterañ tra eo ; *zu mindest, zum Mindesten*, da (d'an) nebeutañ, da vihanañ, d'ar bihanañ ; *nicht im Mindesten*, tamm ebet, tamm tout ebet, ket an disterañ, naren, nann avat, nann 'vat, nann da, e giz ebet, e nep keñver, griñsenn, neudenn ebet, e nep tro / war nep tro / tamm / tamm-tamm / tra-tra / eskenn / brienenn / e nep feson / e nep hent / a nep hent / (Gregor).

Mindest- : ... izek, ... izelañ, ... bihanañ.

Mindestabstand g. (-s,-abstände) : distag izek g., distok izek g., esaouenn izek b.

Mindestalter n. (-s,-) : oad izek rekis g.

Mindestbesteuerung b. (-,-en) : telladur izek g.

Mindestbetrag g. (-s,-beträge) : sammad izek g., somm izek b.

mindestens Adv. : da vihanañ, d'ar bihanañ, da nebeutañ, d'an nebeutañ, bepred, atav, a-wael, a-c'hoel, diantav ; *mindestens war er so ehrlich, es zu gestehen*, aluzen en doa bet memes tra oc'h anzav an dra-se - aluzen en doa bet, kement-se, oc'h anzav an dra-se - onest a-walc'h e oa bet bepred evit en anzav - da vihanañ e oa bet onest a-walc'h evit en anzav ; *das ist mindestens etwas*, kement-se bepred eo, kement-se atav eo, kement-se gounezet, kement-se muioc'h, nebeudig a ra vad, gwelloc'h fav eget netra ; *das kostet mindestens zwanzig Euro*, ret eo lakaat ugent euro d'an nebeutañ evit prenañ an dra-se, koustañ a ra an dra-se ugent euro d'an nebeutañ, ne vez ket gwerzhed a-vihanoc'h eget ugent euro ; *du musst mindestens die Hälfte schaffen*, a-vihanoc'h eget an hanter ne c'hallez ket ober.

Mindestertrag g. (-s,-erträge) : gounid izek g., trevad izek g., ampled izek g.

Mindestgebot n. (-s,-e) : kinnig izelañ g.

Mindestgeschwindigkeit b. (-,-en) : tizh izek g.

Mindesthaltbarkeitsdatum n. (-s,-daten) : deiziad diwezhañ evit bezañ debret g., deiziad termen evit an implij gwellañ g.

Mindestlohn g. (-s,-löhne) : gopr izek g.

Mindestmaß n. (-es,-e) : izegenn b. ; *ein Mindestmaß an (t-d-b)*, un tammig bihan a ...

Mindestpreis g. (-es,-e) : priz izek g., priz izelañ g.

Mindestreserve b. (-,-n) : [arc'hant.] pourveziou izek lies.

Mindestsicherheitsflughöhe b. (-,-n) : [nij.] uhelder surentez izelañ g.

Mindeststrafe b. (-,-n) : kastiz izelañ g.

Mindestzahl b. (-,-en) : izegenn b., niver izek g.

Mine¹ b. (-,-n) : **1.** [lu] min g., tarzherez b. ; *auf eine Mine laufen*, stekiñ ouzh ur min (ouzh un darzherez), skeiñ war ur min, mont da skeiñ war un darzherez ; *Minen legen*, lakaat (eoriañ) minoù, minañ, lakaat tarzherezoù en douar (er mor) ; *Minen räumen*, lemel (dinoazañ) minoù, divinañ ; **2.** [istor, lu] min g. ; *eine Mine unter einer Festung bauen*, toullañ ur min dindan ur c'hreñvlec'h, minañ ur c'hreñvlec'h ; **3.** [kreion] min g. ; **4.** [dre skeud.] *alle Minen springen lassen*, ober bec'h bras, c'hoari (ober) an diaoul hag e bevar, mont dezhi dizamant (hep chipotal), mont dezhi a-droc'h-trañch, plantañ e holl nerzh d'ober udb, lakaat e holl studi hag e holl nerzh (ober a-walc'h) evit dont a-benn eus udb (Gregor), dispakañ e ijin d'ober udb, lakaat e ijin hag e imor d'ober udb, lakaat an diaoul e pevar, na vezañ seizhdaleetoc'h evit mont dezhi.

Mine² b. (-,-n) : **1.** mengleuz b., min g. ; **2.** toullenn b., riboul mengleuz g., min g., garidenn b.

Mine³ b. (-,-n) : daou vinod lies., daou vinodad lies.

Mine⁴ b. (-,-n) : [kreion] min g.

Minenabwehrfahrzeug n. (-s,-e) : [merdead.] lestr-divinañ g., ravaneller-minoù g., ravaneller-tarzherezoù g., skuber-tarzherezoù g.

Minenarbeiter g. (-s,-) : [mengleuz.] mengleuzier g.

Minenfeld n. (-s,-er) : [lu] takad minet g., douar minet g.

Minengang g. (-s,-gänge) : [mengleuz.] toullenn gorvoiñ b., toullenn vengleuz b., riboul mengleuz g., min g., garidenn b.

Minenjagdboot n. (-s,-e) : [merdead.] lestr-divinañ g., ravaneller-minoù g., ravaneller-tarzherezoù g., skuber-tarzherezoù g.

Minenkrieg g. (-s,-e) : [lu] brezel sapañ g., brezel danzouarel g.

Minenleger g. (-s,-) : **1.** [soudard] miner g. ; **2.** [merdead., lestr] minlestr g.

Minenräumboot n. (-s,-e) : [merdead.] lestr-divinañ g., ravaneller-minoù g., ravaneller-tarzherezoù g., skuber-tarzherezoù g.

Minenräumer g. (-s,-) : **1.** [lu] diviner g. ; **2.** [merdead.] lestr-divinañ g., ravaneller-minoù g., ravaneller-tarzherezoù g., skuber-tarzherezoù g.

Minenschreiber g. (-s,-) : doug-min g., kriteriom[®] g.

Minensuchboot n. (-s,-e) : [merdead.] lestr-divinañ g., ravaneller-minoù g., ravaneller-tarzherezoù g., skuber-tarzherezoù g.

Minensuchgerät n. (-s,-e) : [lu] benveg diguzhat ar minoù g., dinoer minoù g., detekterez vinoù b.

minenverseucht ag. : [lu] minet, leun a vinoù.

Minenwerfer g. (-s,-) : [lu] kanol berr g., mortez g., kanol-mortez g., kanol-bombezañ g., kanol-bombezer g., bombezer g., P. touseg g.

Mineral n. (-s,-e/Mineralien) : maenad g., meinenn b., g., maeneg g., hav g. [*liester* hivi].

Mineralbad n. (-s,-bäder) : **1.** kur zour b. ; **2.** kurva dour g., kurlec'h dour g. ; **3.** poull-neuiñ kur g., kibellid kur g., kibellec'h kur g.

Mineralfaser b. (-,-n) : gwienn meinel b.

Mineraliensammlung b. (-,-en) : dastumad maenadoù g.

mineralisch ag. : meinel, maenel.

Mineralog g. (-en,-en) / **Mineraloge** g. (-n,-n) : maenoniour g.

Mineralogie b. (-) : maenoniezh b., maenouriezh b.

mineralogisch ag. : maenoniell.
Mineralöl n. (-s,-e) : petrol g., eoul-maen g., tireoul g., eoul-douar g., eoul meinell g.
Mineralölgesellschaft b. (-,-en) : kevredad tireouler g.
Mineralölprodukte lies. : produioù tennet eus an tireoul lies., kenderc'hadoù an tireoul lies.
Mineralölsteuer b. (-,-n) : tell war kenderc'hadoù an tireoul b., taos war kenderc'hadoù an tireoul g.
Mineralquelle b. (-,-n) : stivell dour-melar b., eien dour-melar str., andon dour-melar b., mammenn dour-melar b., feunteun dour-melar b., tarz dour-melar g., soursenn dour-melar b.
Mineralsalz n. (-es,-e) : oligoelfenn.
Mineralstoffe lies. : oligoelfennoù lies.
Mineralwasser n. (-s,-wässer) : dour-melar g., dour hav g., dour-houarn g., dour meal g., dour gazez naturel g.
Minerva b. : [mojenn.] Minerva b.
Mineur g. (-s,-e) : [lu] miner g.
mini ag. digemm : [ment an dilhadoù] berr, berr-tre.
Mini g. (-s,-s) : brozh verr b., berrvrozh b., berrvrozhig b., berrsaë b.
Miniatur b. (-,-en) : [arz] 1. kaerlizherenn b. ; 2. garskeudenn b.
Miniaturausgabe b. (-,-n) : 1. gareiladur g., eiladur garventekaet g. ; 2. garvoulladenn b., garembannadenn b.
Miniaturbild n. (-s,-er) : [arz] garskeudenn b., skeudennig b.
Miniaturformat n. (-s,-e) : garvent b., garventrezh g.
Miniaturgemälde n. (-s,-) : [arz] garskeudenn b., livadurig g.
miniaturisieren V.k.e. (hat miniaturisiert) : garventekaet.
Miniaturisierung b. (-,-en) : garventekaet g.
Miniaturmaler g. (-s,-) : garskeudenner g.
Minibar b. (-,-s) : tavarnig b.
Minicomputer g. (-s,-) : korrurzhiaer g.
minieren V.k.e. (hat miniert) : minañ.
Minifundium n. (-s,Minifundien) : minifundia g., atant bihan g.
Minigolf n. (-s) : golf bihan g., golfig g.
minimal ag. : disterañ, nebeutañ, bihanañ, izelañ, izek.
Minimalbetrag g. (-s,-beträge) : sammad bihanañ g., somm vihanañ b., sammad izek g., somm izek b.
minimieren V.k.e. (hat minimiert) : peurvihanaat.
Minimierung b. (-,-en) : peurvihanaat g., peurvihanadur g.
Minimum n. (-s, Minima) : izegenn b. ; *relatives Minimum*, izegenn daveel b. ; *absolute Minimum*, izegenn dizave b.
Minimumthermometer n. (-s,-) : [fizik] gwerzverker izegennoù g.
Minirock g. (-s,-röcke) : berrvrozhig b., brozh verr b., berrsaë b., minisaë b.
Minister g. (-s,-) : ministr g., maodiern g., brorener g., merour-bro g. ; *Minister ohne Geschäftsbereich*, maodiern hep tachenn-labour resis ; *Staatsminister*, maodiern-stad g. ; *Minister des Auswärtigen*, *Außenminister*, ministr an aferioù diavaez g., maodiern an Diavaez g. ; *Innenminister*, ministr (maodiern) an Diabarzh g. ; *Kultusminister*, maodiern an deskadurezh hag an aferioù relijiel ; *zuständiger Minister*, maodiern kembeliek g., ministr e karg eus an afer g., maodiern en

emell eus an afer g. ; *ehemaliger Minister*, ezministr g., ministr bet g. ; *als Minister wirken*, *als Minister fungieren*, ministrañ.
Ministeramt n. (-s,-ämter) : 1. [karg] ministrerezh g., ministrlezh b., maodiernlezh b. ; 2. [sez] ministrerezh b., ministrdi g., maodierni g.
Ministerialbeamte(r) ag.k. g. : kargiad stag ouzh ur ministrerezh g.
Ministerialbeamtin b. (-,-nen) : kargiadeg stag ouzh ur ministrerezh b.
Ministerialbefehl g. (-s,-e) : diferad ar ministrerezh g., disentez vaodiernel b.
Ministerialdirektor g. (-s,-en) : rannrener ministrerezh g.
Ministerialdirektorin b. (-,-nen) : rannrenez ministrerezh b.
Ministerialerlass g. (-s,-e/[Bro-Aostria] -erlässe) : dekred ar ministrerezh g., kemenn ar ministrerezh g.
Ministerialkrise b. (-,-n) : enkadenn vinstrel b., enkadenn vaodiernel b.
Ministerialrat g. (-s,-räte) : kargiad uhel (uhelgargiad) stag ouzh ur ministrerezh g.
ministeriell ag. : maodiernel, maodiernezhel, ministrel, ministrerezhel, ... ar ministrerezh, ... ar vinstred, ... ar ministr, ... ministr.
Ministerium n. (-s, Ministerien) : 1. [karg] ministrerezh g., ministrlezh b., maodiernlezh b. ; *Ministerium für Bauwesen und Verkehr*, ministrerezh al labourioù foran g., ministrerezh al Labourioù Kevridik g. ; 2. [sez] ministrerezh b., ministrdi g., maodierni g.
Ministerkrise b. (-,-n) : enkadenn vinstrel b., enkadenn vaodiernel b.
Ministerpräsident g. (-en,-en) : kentañ ministr g., prezidant ar C'huzul g.
Ministerpräsidentin b. (-,-nen) : kentañ ministrez b., prezidantez ar C'huzul b.
Ministerrat g. (-s,-räte) : kuzul ar vinstred g., kuzul ar vaodierned g. ; *die Tagesordnung des Ministerrates*, roll-labour kuzul ar vaodierned g.
Ministrant g. (-en,-en) : [relij.] kurust g., masikod g., kolist g., korist g., kloareg munut g.
Ministrantin b. (-,-nen) : [relij.] kurustez b., masikodez b.
ministrieren V.gw. (hat ministriert) : [relij.] servijañ ar beleg pa vez hemañ o lavaret an oferenn, respont an oferenn.
Minium n. (-s) : miniom g.
Minna b. (-) : 1. [berradur evit *Wilhelmine*] Gwilherma b. ; 2. [dre skeud.] *die grüne Minna*, strakell paotred-ar-c'huzh-heol b., karrigell paotred-Mari-Robin b., karr paotred-o-lasoù-gwenn ; P. *er wurde zur Minna gemacht*, klevet traoù en doa graet, graet e oa bet un dafis hep soner gantañ, langaj en doa bet, soroc'h en doa bet, ur guchenn en doa klevet, ur guchenn en doa paket, klevet en doa e santa maria, klevet en doa ar gousperoù, klevet en doa e jeu, tapet en doa trouz, tapet en doa kruz, kruz en doa klevet, klevet en doa storlok, paket (kavet, tapet, klevet) en doa e begement, roet e voe e stal dezhañ, klevet en doa e holl anvioù, klevet en doa e seizh seurt, bet en doa pater ha prezegenn da selaou, klevet en doa seizh gwirionez an diaoul, klevet en doa anezhi, tapet en doa anezhi, bet en doa anezhi da bakañ, kanet e voe e jeu dezhañ, lavaret e voe e jeu dezhañ, lardet e voe e

billig dezhañ, pasket e voe e draoù dezhañ, kannet e voe e gouez dezhañ, kanet e voe ar mil seurt ruz gantañ, malet e voe gros dezhañ, kouezet e voe e benn dezhañ, kivijet e voe tonenn e benn dezhañ, klevet en doa ur vosenn, klevet en doa ur vuhez.

Minne b. (-) : [barzh.] karantez kourtes b.

Minnedichter g. (-s,-) : troubadour g., barzh g.

Minnedienst g. (-es) : [barzh.] karantez kourtes b.

Minnelied n. (-s,-er) : kanaouenn gourtes b.

Minnesang g. (-s,*liester ebet*) : barzhoniezh kourtes b., kanaouenn gourtes b.

Minnesänger g. (-s,-) : barzh-kaner g.

Minnetrank g. (-s,-tränke) : c'hwistantin g.

minorenn ag. : [gwir] minor, dindan oad, dindan an oad, dindan e dud.

Minorennität b. (-) : [gwir] minorelezh b., minoraj g., minoriezh b., basoad g.

Minorität b. (-,-en) : bihanniver g., minorelezh b., niver-bihanañ g.

Minstrel g. (-s,-s) : [kozh] barzh-kaner g.

Minuend g. (-en,-en) : [mat.] kentañ termen ul lamadur g.

minus Adv. : 1. [mat.] nemet ; 6 *minus 2 ist 4*, 6 nemet 2 a zo 4. ; 2. [gwrez] dindan mann ; *einige Grad minus*, un nebeud derezioù dindan mann ; 3. [tredan] leiel, lei.

Minus g. (-,-) : 1. kollvezh b., dic'hounid g., koll g., divigad g. ; *im Minus stehen*, bezañ trazennet e gont ; 2. si g., mank g., namm g. ; 3. [mat.] arouezenn nemet b.

Minuskel b. (-,-n) : [moull., yezh.] lizherenn vunut b.

Minuspol g. (-s,-e) : [tredan] blein-maez g., blein lei g.

Minuspunkt g. (-s,-e) : 1. kastiz g., kastizadur g. ; 2. si g., mank g., namm g.

Minustemperatur b. (-,-en) : gwrezverk dindan mann g.

Minuszeichen n. (-s,-) : arouezenn nemet b.

Minute b. (-,-n) : 1. munut g., munutenn b. ; *es kommt mir nicht auf fünf Minuten an, auf fünf Minuten mehr oder weniger kommt es mir nicht an*, n'on ket war-bouez pemp munut ; *auf die Minute genau berechnen*, munutenniñ ; *er muss jede Minute kommen*, ne vo ket seizhdaleetoc'h o tont, ne vo ket daletoc'h evit en em gavout, ne vo ket ur begad o tont amañ, ne zaleo ket o tont, bez e c'hall en em gavout n'eus forzh peur, forzh peur e c'hall degouezhout, bez' e c'hallomp bezañ war c'hortoz d'e welet o tont ; *in allerletzter Minute*, krip-ha-krap, d'an diwezh-tre ; *er konnte eben noch in letzter Minute aus dem Wagen springen*, just en doa bet goar da sailhañ er-maez eus ar c'harr-tan, a-boan en doa bet goar da sailhañ er-maez eus ar c'harr-tan, a-vec'h en doa bet goar da sailhañ er-maez eus ar c'harr-tan, gallet en doa krip-ha-krap sailhañ er-maez eus ar c'harr-tan ; *der Motor macht 600 Touren in der Minute*, emañ ar c'heflusker o treiñ da 600 tro ar munut ; *im Acht-Minuten-Takt*, bep eizh munutenn ; 2. [mentoniezh] *Winkelminute*, *Bogenminute*, *Minute*, munut g.

minutenlang ag. : hag a bad un nebeud munutennoù.

Adv. : e-pad un nebeud munutennoù.

Minutenschalter g. (-s,-) : [tredan] munuter g.

Minutenzeiger g. (-s,-) : nadozenn ar munutennoù b., nadoz ar munutoù b., biz ar munutoù g., spletenn ar munutennoù b.

minutiös ag. / **minuziös** ag. : pervezh, pizh, priminik, a-vunut, dre vunudoù, dre ar munud, diouzh ar munud,

graet d'ar just, pizh-kenañ, pizh dre ar munud, pizh diouzh ar munud, pizh-kempenn, pizh-ha-pizh, dre gen lies a vunudoù a zo holl, dre gen lies munud a zo holl, dre gement munud a zo holl, a-hed hag a-dreuz, ent hir, ez hir, just-ha-just, klok.

Minze b. (-,-n) : [louza.] bent g./b.

miozän ag. : miokenel.

Miozän n. (-s) : mioken g.

mir *tro-da-biv evit ich* : din ; *mir ist froh zumute*, ken seder ha tra on, laouen on, ar vuhez a c'hoarzh ouzhin ; [tr-l] *wie du mir, so ich dir*, n'eo nemet kas an dorch en-dro d'ar gêr - roerig kaverig - evel ma komzit e vezit respontet - eus ar skudell a roez e resevez - diouzh ma ri e kavi - gant ar muzul a root d'ar re all e vo roet deoc'h - hervez ma ri e vo graet dit - taol evit taol - krog evit krog - kraf evit kraf, ivin evit ivin, lagad evit lagad - ivin ouzh ivin - losk evit losk, gouli evit gouli - gwall evit gwall - lin evit lin ha stoub evit stoub (Gregor) - an nep a zo lemm beg e deod a rank bezañ kalet kostez e benn (a dle bezañ kalet e skouarn, a dle bezañ kalet kern e benn) - an teod a vez lemm bepred, d'e dro, a vez flemmet - da gash mat razh heñvel - n'eus den fin n'en deus e goulz - evel a raio a gavo - un taol a dalv un all - ur farserezh a dalv un all, hag un tromplezon kement all ; *heute mir, morgen dir*, pep hini d'e dro - pep hini e dro - pep hini en e dro - hiziv va zro, warc'hoazh hoc'h hini ; [dre skeud.] *mir nichts, dir nichts*, a) ken aes (ken distrafuilh, ken dinec'h, ken lip) ha tra, ken aes all, ouesk, war e vadober, koulz all, evel farz gant ar paotr kozh, evel toaz er forn, plaen ha brav, digompliment, netra dreist, hep chipotal, hep kamambre ; b) dic'hortoz-kaer, war e dibedoba, en un taol kont, a-daol-trumm, a-benn-krak, dipadapa, en ur flipad, kerkent (kenkent) hag ar ger, kerkent (kenkent) ha lavaret, en un netra, en ur ober un netra, en ur vann a amzer, en ul lommig amzer, en ur ober mann ebet a amzer, en un hunvre, en ur redadenn, en ur sailhadenn, en ur c'hwitelladenn, eeun-hag-eeun, raktal, rag-eeun, a-flav, hep thermal, hardizh, hep chipotal, hep breutaat, hep marc'hata, brav-mat, a-benn-kaer, hep souzañ, hep ober div dro war e seulioù kent mont dezhi, hep bezañ seizhdaleetoc'h evit ober an dra-se, hep bezañ daletoc'h evit ober an dra-se, a-greiz-pep-kreiz, trumm, brusk, krak, krenn, pik ; c) dre guzh, dre laer, hep gouzout da zen, hep gouzout da nikun, e kuzulig, e kuzul, kuzh-ha-muz, kuzhmuz, P. choucha-moucha ; *von mir aus kann er das tun*, daoust dezhañ d'en ober pe get, me ne ran ket van ! - gray ma karo, ne laz ket din - mat ! gray ma karo ! - bezet, gray ma karo, pe laz din - kent a se, gray ma karo ! ; *von mir aus können wir spazieren gehen*, deomp da bourmen mar karez (mar karit) ; *mir nach* ! piv bennak am c'har am heulio !

Mirabelle b. (-,-n) : [louza.] mirabel str., prun mirabel str.

Mirakel n. (-s,-) : burzhud g.

Misandrie b. (-) : gwazkasoni b., gourgasouriezh b.

misandrisch ag. : gwazkasonius, gourgasour.

Misanthrop g. (-en,-en) : dengasaour g.

Misanthropie b. (-) : dengasoni b., dengasaouriezh b.

Misanthropin b. (-,-nen) : dengasaourez b.

misanthropisch ag. : dengas, dengasaour.

Mischarbeitsplatz g. (-es,-plätze) : post-labour lieskarg g., post-labour liesarc'hwel g.

Mischarmatur b. (-, -en) : [tekn.] mingler g.
mischbar ag. : hevesk, meskus, kengejus.
Mischbatterie b. (-, -n) : [tekn.] mingler g.
Mischblut n. (-s, -blüter) : 1. hiron g. ; 2. [loen.] bastard g., loen hanterouenn g., hiron g.
Mischbrot n. (-s) : bara brazed g., bara brennek g., bara revr g., bara brizh g., bara kej g. ; *Mischbrot aus Weizen und Roggen*, bara daouhanter g.
Mischehe b. (-, -n) : dimeziñ kemmesk g., dimeziñ etrekravezel g., dimeziñ etretereligiell g., dimeziñ etregouennel g.
Mischelement n. (-s, -e) : 1. [fizik] meskad izotopoù g. ; 2. [tekn.] mezeller g., mesker g., kemmesker g.
mischen V.k.e. (hat gemischt) : toueziañ, meskañ, diveskañ, kemmeskañ, fuilhañ, kejañ, kengejañ, patrouzañ, unaniñ ; *Mörtel mischen*, meskañ pri-raz, mezañ pri-raz, distrempañ pri-raz, merat pri-raz ; *den Wein mit Wasser mischen*, astenn ar gwin gant dour, lakaat dour e-barzh ar gwin, lakaat dour e-mesk ar gwin, bennigañ ar gwin, badeziñ ar gwin, kristenañ gwin, kemmeskañ dour ha gwin, kemmeskañ gwin gant ur banne dour ; *Gift mischen*, fardañ (prientiñ) poeson, terkañ ur c'hontamm bennak ; *die Karten mischen*, mellañ (meskañ) ar c'hartoù, ober ur mell d'ar c'hartoù ; *eine gemischte Gesellschaft*, tud a bep seurt (a bep kendere), ur meskaj a dud g.
V.em. : **sich mischen** (hat sich (tr-t) gemischt) 1. *sich in etwas (tr-t) mischen*, emellout eus udb, emellout en udb, emellout ouzh udb, en em veskañ en udb, en em vountañ en udb ; *sich in einen Streit mischen*, emellout ouzh un tabut ; *sich in ein Gespräch mischen*, mont war ar gaoz, emellout er gaoz, lavaret e gomz ; 2. emgejañ, emgemmeskañ, toueziañ ; *sich unter das Volk mischen*, mont da-douez an dud, mont da-vesk an engroez, en em silañ e-touez an dud, ober kavandenn ouzh ar bobl (gant ar bobl, d'ar bobl), mont e-mesk an druilh, mont e melloù an dud, en em deuler e-touez an dud e-giz pep hini.
Mischen n. (-s) : 1. touezierezh g., mesk g., meskadenn b., meskadur g., kemmeskadur g., kemmesk g., kej g., kejadenn b., kengej g., kengejadur g. ; 2. [fizik] *optisches Mischen*, kemmeskadur optikel g. ; 3. [kartoù] mell g.
Mischer g. (-s, -) : mezeller g., mesker g., kemmesker g.
mischerbig ag. : [bev.] heterozigot, hibrid, hiron, brizh.
Mischerbigkeit b. (-) : [bev.] heterozigotiezh b.
Mischfarbe b. (-, -en) : liv brizh g. : *Mischfarbe ersten Grades*, eilliv g., liv a eil renk g.
Mischfeld n. (-s, -er) : [labour-douar] park liestrevad g.
Mischgemüse n. (-s) : [kegin.] masedoan g., saladenn legumajoù mesk-ha-mesk b., meskadenn legumaj b.
Mischkonzern g. (-s, -e) : kenstrollad embregerezhioù liesseurt g., kengevredad g.
Mischkrug g. (-s, -krüge) : [istor] kalur g., lestr da veskañ dour ha gwin g.
Mischkultur b. (-) : [labour-douar] liesgounezerezh g.
Mischling g. (-s, -e) : 1. [den] hiron g. ; 2. [loen.] bastard g., loen hanterouenn g., hiron g.
Mischmasch g. (-es, -e) : meskaj g., meskailhez g./b., kemmeskaj g., strabouilh g., strabouilhenn b., keusteuenn b., mastarenn b. ; *diese Ideen sind ein konfuser Mischmasch*, ar mennozhioù-se a zo gwall luziet, pebezha kemmesk mennozhioù !

Mischmaschine b. (-, -en) : 1. mezeller g., mesker g., kemmesker g. ; 2. [tisav.] bilirazerez b., betonerez b.
Mischpoche b. (-, -n) / **Mischpocke** b. (-, -n) : P. kar, par ha yar - kar ha karrigell - karr ha kilhoroù.
Mischpolymer n. (-s) : [kimiezh] kopolimer g.
Mischpult n. (-s, -e) : taol-veskañ b., letrinn meskañ g., penel unodiñ g., taol unodiñ b., penel sonveskañ g., taol sonveskañ b.
mischrassig ag. : [bev.] hibrid, hiron, brizh.
Mischsendung b. (-, -en) : [istor, post] pakad liesgenezh b.
Mischtrank g. (-s, -tränke) : evaj liesgenezh g., meskailhez g./b.
Mischtrommel b. (-, -n) : [tekn.] taboulin veskañ b.
Mischung b. (-, -en) : meskad g., meskadenn b., mesk g., meskadur g., kemmesk g., kemmeskad g., kemmeskadur g., touezenn b., kej g., kejadenn b., kengej g., kengejadur g., touezierezh g., kenaozad g., mastarenn b. ; *Grün ist die Mischung der Farben Blau und Gelb*, ur meskad a liv glas hag a liv melen eo al liv gwer ; *Mischung von Milch und Eiern zum Belegen der Crêpes*, libistr g.
Mischungsverhältnis n. (-ses, -se) : kementad pep danvezenn en ur meskad g.
Mischwald g. (-s, -wälder) : koad gant spesadoù gwez liesseurt g., koadeg liesspesad b., koadeg dizunspesad b.
Miselrebe b. (-, -n) : [louza.] taolaj str.
Miselsucht b. (-) : [mezeg.] lorgnez b., loventez b., lovrerezh g., lovrezh b., lovrini b., lovrnez b., kleñved Hansen g.
miserabel ag. : 1. truezus, gouelvanus, dipitus, gwall zister, divalav, mezhus, mantrus, reuzeudik, truek, truezek, tru, tristidik, truilh, reuzeudik, kaezh ; 2. fall-mantrus, fall-daonet, fall-put ; 3. divalav-mezh, fallakr, mezhus, displed, displet, vil, gagn, kordet a fallagriezh, kordet e gorf a fallagriezh, pezhell e galon gant ar fallagriezh, hudur, yud, yudas, ganas, gidas, drougiezh, hek, astut, ifam, kailh, kazus, hakr.
Misere b. (-, -n) : 1. gwall blegenn b., pleg berr g., enkadenn vras b. ; 2. reuz g., kalvar g., kroaz b.
Miserere n. (- pe -s) : 1. [relij.] Miserere g. ; 2. [mezeg.] droug-kof g., poan-gof b., gwentl g.
Misogyn g. (-s/-en, -e/-en) : bengasaour g., plac'hkasaour g. ; *das ist ein Misogyn*, dispriz en deus ouzh ar merc'hed.
misogyn ag. : bengas, bengasaour, plac'hkasaour ; *er ist misogyn gesinnt*, dispriz en deus ouzh ar merc'hed.
Misogynie b. (-) : bengasaouriezh b., plac'hkasaouriezh b., bengasoni b., plac'hkasoni b.
Misologe g. (-n, -n) : poellgasaour g.
Misologie b. (-) : poellgasoni b., poellgasaouriezh b.
misologisch ag. : poellgas, poellgasaour.
Misoneismus g. (-) : nevestedkasoni b.
Mispel b. (-, -n) : [louza.] 1. [frouezh] mesper str., mesperenn b. ; *mürbe wie überreife Mispeln, die im Stroh gelagert haben*, bouk evel mesper meüret er plouz ; 2. [gwez] mesperenn b.
Mispelbaum g. (-s, -bäume) : [louza.] mesperenn b., gwez-mesper str.
Miss b. (-, -) : miss b., rouanez kened b.

missachten V.k.e. (hat missachtet) : *jemanden missachten*, ober fae ouzh (war, eus) u.b., dismegañsiñ u.b., dismegañ u.b., disprizañ u.b., disprizañ doujañ d'u.b., kaout dismegañs ouzh u.b., kaout dismegañs evit u.b., bezañ lorc'hus ouzh u.b., faeañ u.b., mezhekaat u.b., drougstimout u.b., droukprizout u.b. ; *etwas missachten*, ober ruz war udb, na zalc'her (na ober) stad ebet eus udb, ober dismegañs war udb, dismegañsiñ udb, dismegañ udb, disprizañ udb, disprizout udb, ober fae war (ouzh, eus) udb, ober goap eus udb, mezhekaat udb, drougstimout udb, droukprizout udb ; *ein Gesetz missachten*, mezhekaat ul lezenn.

missachtet ag. : displet, disprizet, dismegañset, mezhekaet, drougstimet, droukprizet.

Missachtung b. (-, -en) : disprizañs b., dispriz g., dismeg g., dismegañs b., fae g., dambriz g., desped g., despezh g., drougstim g.

Missal n. (-s, -e) / **Missale** n. (-s, -n/Missalien) : misal g., parrezian g. [*liester* parrezianoù], levr-oferenn g..

missarten V.gw. [*verb-skoazell sein* : ist missartet, ist missgeartet] : dilignezañ, skoanañ, disteraat, treiñ da fall.

Missartung b. (-, -en) : dilignezadur g., skoanadur g.

missbehagen V.gw. (t-d-b) (missbehagte mir / hat mir missbehagt) : displijout, droukplijout, bezañ iskriv gant an-unan (ober udb), bezañ bras gant an-unan (ober udb), bezañ drouk gant an-unan (ober udb), bezañ garv gant an-unan (ober udb), kavout bras (gwelet udb), kavout kalz (gwelet udb), kavout start (gwelet udb), kavout diaes (gwelet udb).

Missbehagen n. (-s) : diaezamant g., anaez g., diaez g., displijadur b., displijadurezh b., dic'hrad g., divourrusted b., dihet g. ; *ein lebhaftes Missbehagen empfinden*, bezañ lakaet (bezañ tapet) gwall nec'het, bezañ lakaet gwall ziaes, bezañ diaes evel ur maen en ur yoc'h kaoc'h, bezañ karget e vazh a spenn.

Missbelieben n. (-s) : displijadur b., displijadurezh b., dic'hrad g.

missbilden V.k.e. (hat missgebildet) : distresañ, distummañ, disneuziañ, forbuiñ, disleberiñ, difurmiñ, dihevelebiñ, dishevelebiñ, dizoareañ, dispenn, digoantañ, mekaat, gwastañ, glac'hariñ, difoeltrañ, euveriñ, gwallegañ, mazaouiñ, mac'hagnañ, hakraat, vilaat

Missbildung b. (-, -en) : disneuz b., nammder g., distresadur g., distresadenn b., distres g., gwallfurmadur g., distummadur g., disleberded b., diforchted b. ; *Missbildung der Wirbelsäule*, tort g. ; *angeborene Missbildung*, distummadur ganedig g., kammneuziad b.

missbilligen V.k.e. (hat missbilligt) : kavout fall, dizaliañ d'ober udb, bezañ a-enep udb, dic'hrataat, dizaotren ; *ich missbillige so was*, dianzav a ran an dra-se, n'emaon tamm a-du gant se.

missbilligend ag. : diveulus, dizaotreüs, dic'hrataus, a-enep.

Missbilligung b. (-, -en) : dizaotreadur g., dic'hratadur g., dianzav g., dizalierezh g., eneberezh g., enebiezh b., diveuliñ g., diveuleudi g./b. ; *sie wollten ihre Missbilligung klar zum Ausdruck bringen*, fellout a rae dezho merkañ sklaer ne oant ket a-du.

Missbrauch g. (-s, -bräuche) : kammarver g., gwallimplij g., drougimplij g., reimplij g., rober g., drouguzañs g., abuz g., kammober g. ; *das gibt zu Missbrauch Anlass*,

kement-se a roio dor zigor (a roio lec'h, a roio bod, a roio bodenn, a roio lañs) da wallimplijoù 'zo, kement-se a roio dor zigor (a roio lec'h, a roio bod, a roio bodenn, a roio lañs) da reñverioù 'zo ; *mit etwas Missbrauch treiben*, abuziñ ag udb, ober abuz ag udb, ober gwallimplij eus udb, treuzimplijout (gwallimplijout, drougimplijout, reimplijout) udb, ober drougimplij eus udb, ober gwall implij eus udb, ober diskempenn war udb ; [gwir] *Missbrauch der Amtsgewalt*, gwall-gundu en e garg b., drougimplij eus e garg (eus e aotrouniezh) g., kammarver beli g.

missbrauchen V.k.e. (hat missbraucht) : *etwas missbrauchen*, drougimplijout udb, abuziñ ag udb, ober abuz ag udb, kammober gant udb, ober diskempenn war udb, ober drougimplij eus udb, ober gwall implij eus udb, kammarverañ udb ; *jemandes Vertrauen missbrauchen*, kammober gant fiziañs u.b., trubardiñ eeunded u.b. (Gregor), bratellat u.b., abuziñ a eeunded u.b., ober abuz a eeunded u.b., c'hoari gant eeunded u.b., kammarverañ ur fiziad.

missbräuchlich ag. : dreistreizh, gwall.

missdeuten V.k.e. (hat missdeutet) : kammintent, kammveizañ, kompren a-dreuz, fiziañ war, treuzintent, treuzkompren, drougintent.

Missdeutung b. (-, -en) : kammintent g., drougintent g., treuzintent g., treuzkompren g., fazienn b.

missen V.k.e. (hat gemisst) : dioueriñ, tremen hep, akuitañ hep, bezañ forc'het ag, bezañ dizonet diouzh ; *mein Mikrowellenherd möchte ich nicht mehr missen*, ne c'hallin ket dioueriñ (tremen hep, akuitañ hep, bezañ dizonet diouzh, bezañ forc'het a) va skinform ken, ne vefen ken evit dioueriñ (tremen hep) va forn vikrogwagennoù ; *etwas missen müssen*, rankout dioueriñ (tremen hep) udb.

Misserfolg g. (-s, -e) : droukverzh g., gwallverzh g., afochadenn g., c'hwitadenn b., c'hwitadeg b., tro wenn b., tro c'houllo b., taol gwenn g., taol-boud g., flagas g., taol fall g., tro fall b., distokadenn b., gwall isu g., mank g., distro lous g./b., distro divalav g./b., gwall zistro g./b., louzenn b., kac'hadenn b.

Missernte b. (-, -n) : eostad tanav g., eost fall g., eost difonn g., eostad skort g.

Missetat b. (-, -en) : drougober g., drougobererezh g., fallober g., gwallober g., gwalldaol g., gwall g., mestaol g., kammober g., taol-droug g., fallentez b., falloni b., P. lamm-touseg g. ; *eine Missetat begehen*, drougober, mestaoliañ, ober ur fallentez, ober ur falloni ; *alle Missetaten, die ihr begangen habt*, an holl wall hoc'h eus graet, an holl walloù hoc'h eus graet.

Missetäter g. (-s, -) : drougoberour g., gwalloberour g., falloberer g., mestaolier g., droukc'hraer g., gwaller g., gwallibil g., kalkenn g./b., fallakr g., sac'h malis g., vilbez h g., viltañs g.

Missetäterin b. (-, -nen) : drougoberourez b., gwalloberourez b., droukc'hraerez b., falloberer b.

missfallen V.gw. (missfiel / hat missfallen) : displijout, droukplijout, ober displijadur da, reiñ displijadur da, bezañ iskriv gant an-unan (ober udb), bezañ bras gant an-unan (ober udb), bezañ drouk gant an-unan (ober udb), bezañ garv gant an-unan (ober udb), kavout bras (gwelet udb), kavout kalz (gwelet udb), kavout start

(gwelet udb), kavout diaes (gwelet udb) ; *seine Haltung missfiel ihr sehr*, e emzalc'h a zisplijas kalz dezhi, dispijajadur vras a reas (a roas) e emzalc'h dezhi, kemer a reas dispijajadur vras o welet e emzalc'h, kavout a reas bras e emzalc'h, kavout a reas bras (kalz, start, diaes) gwelet e emzalc'h, iskriv e voe ganti gwelet e emzalc'h, bras e voe ganti gwelet e emzalc'h ; *all sein Tun und Treiben (all sein Tun und Lassen) missfällt mir*, e emzalc'h (e zoareoù) a zisplij din hed an neudenn, kement tra a ra a zisplij din, e gundu ne blij nemeur din ; *es missfällt ihm, wenn er unterbrochen wird*, ne gav ket a-zoare e ve troc'het e gomz.

Missfallen n. (-s) : dispijajadur b., dispijajadurezh b., dic'hrad g.

Missfallenskundgebung b. (-,-en) : manifestadeg a zispijajadur b.

missfällig ag. : dihegar, dispijus, diblijus, amblijus, dihetus, dic'hrad, divourrus, hek, hegaz, hegazus, hegus, kazu, kaus ; *sich missfällig über jemanden äußern*, kavout abeg en u.b., chaokat u.b.

missgeartet ag. : dilignezet, skoanet, disteraet, troet da fall.

missgebildet ag. : aet da fall, inkruzun, diskolp, disneuz, distumm, distres, divalav, didailh, diforch, difeson, hep gras na feson, euzhus, stumm ur c'hrank-saoz dezhañ, disleber, korfet fall, digompez, forbu, gwallc'hraet, javellek, urupailh, vil.

Missgeburt b. (-,-en) : euzhden g., krank-saoz g., euzhadenn b., penn-sac'h g., urupailh g., traouilh g., sioc'han g., speñv g., bouilh g., stronkig g. ; *kuck dir mal diese Missgeburt an !* sell ar c'hrank-saoz-se ! pebezhañ troñsad den !

missgelaunt ag. : rekin, gant e benn a-dreuz, o c'hoefñviñ, koefñvet e boch, ginet, kintoù ennañ, kintus, en e benn fall, troet fall, imoret-fall, loariet, war e du fall, brizh, a dro fall, kollet e vuoc'h vihan pik du gantañ, aet ar moc'h en ed-du gantañ, e roched e gwask e revr, e leue a-dreuz gantañ, aet e leue a-dreuz ennañ, fas rous outañ, kamm e vlevenn, treflez, trenk e valadenn, trenket e valadenn, tev e vourennoù, e gwad porc'hell.

Missgeschick n. (-s,-e) : dicheñs b., gwallchañs b., droukchañs b., chañs fall b., planedenn b., gwallblanedenn b., gwallleur g./b., maleur g., gwalldonkadur g., droukfortun b., gwallfortun b., gwallverzh g., droukverzh g., drouklamm g., tro lous b., dihet g., feud g., gwalldro b., gwall isu g., enebiezh b.

Missgestalt b. (-,-en) : euzhden g., krank-saoz g., euzhadenn b., penn-sac'h g., bouilh g., urupailh g. ; *kuck dir mal diese Missgestalt an !* sell ar c'hrank-saoz-se ! pebezhañ troñsad den !

missgestaltet ag. : aet da fall, inkruzun, diskolp, disneuz, distumm, divalav, didailh, diforch, distres, difeson, hep gras na feson, euzhus, stumm ur c'hrank-saoz dezhañ, disleber, korfet fall, digompez, forbu, gwallc'hraet, javellek, urupailh, vil.

missgestimmt ag. : rekin, gant e benn a-dreuz, o c'hoefñviñ, koefñvet e boch, ginet, kintoù ennañ, kintus, en e benn fall, troet fall, imoret-fall, loariet, war e du fall, brizh, a dro fall, kollet e vuoc'h vihan pik du gantañ, aet ar moc'h en ed-du gantañ, e roched e gwask e revr, e leue

a-dreuz gantañ, aet e leue a-dreuz gantañ, e leue a-dreuz en e gof, e leue a-dreuz ennañ, fas rous outañ, kamm e vlevenn, treflez, trenk e valadenn, trenket e valadenn, tev e vourennoù, e gwad porc'hell.

missgewachsen ag. : aet da fall, inkruzun, disneuz, distumm, divalav, diforch, hep gras na feson, javellek.

missglücken V.gw. [*verb-skoazell sein* : ist missglückt] : c'hwitañ, mont a-dreuz, mont da fall ; *eine missglückte Heirat*, un dimeziñ troet da fall g., un dimeziñ amzere g. (Gregor).

missgönnen V.k.e. (hat missgönnt) : *jemandem etwas missgönnen*, kaout avi ouzh u.b. abalamour d'udb, droukc'hoantaat (bezañ c'hoantek ag) udb a zo d'unan all, gourvennañ ouzh u.b. en abeg d'udb, aviañ madoù u.b., dougen avi d'u.b. en abeg d'udb a zo en e gerz, karet mad u.b.

Missgriff g. (-s,-e) : fazi g., fazienn b., faziadenn b., soton b., fallvarch g., beiadur g., inglodaj g.

Missgunst b. (-) : droukrañs b., avi b., erez b., gourvenn g., gourventez b., c'hoantidigezh b., droukc'hoant g., droukc'hoantegezh b., gwallc'hoant g., gwallc'hoantegezh b., gwarizi b.

missgünstig ag. : c'hoantaus, gwarizius, erezus, avius, gourvennek.

misshandeln V.k.e. (hat misshandelt) : boufoniñ, gwallgas, gwallgañ, blechat, bezañ kriz gant, bezañ boufon gant, gwallaozañ, ober lous da, ober vil da, ober mizer da, bezañ boufon ouzh, bezañ taer ouzh, bezañ yud ouzh, bezañ treitour ouzh, bezañ digar ouzh, treitouriñ, bezañ feuls ouzh, drouktreatañ, debailhañ, gwalldretiñ, gwall-lakaat, dorloiñ, drailhañ, bezañ drouk ouzh, ober fall da, hegal ouzh, handeiñ ; *Kinder misshandeln*, boufoniñ bugale, gwallgas bugale gant kruelded, bezañ kriz gant ar vugale, ober lous d'ar vugale, ober fall d'ar vugale, ober vil d'ar vugale, bezañ boufon ouzh ar vugale, bezañ drouk ouzh ar vugale, gwallaozañ bugale ; *Tiere misshandeln*, bezañ boufon ouzh al loened, bezañ treitour ouzh al loened, treitouriñ al loened, bezañ feuls ouzh al loened, bezañ kriz ouzh al loened, bezañ taer ouzh al loened, bezañ digar ouzh al loened, bezañ drouk ouzh al loened, ober vil d'al loened, ober lous d'al loened, gwallaozañ al loened, gwallgas al loened gant kruelded ; *er hat seine Frau regelmäßig misshandelt*, foetañ a rae e wreg.

Misshandler g. (-s,-) : gwallgaser g., blehard g., loen fall g.

Misshandlung b. (-,-en) : gwallgaserezh g., gwallgas g., gwallaoz g., heskin g., heskinerezh g. ; *sein Körper weist keine Spuren von Misshandlungen auf*, e gorf n'eo na duet na ruziet e nep lec'h.

Missheirat b. (-,-en) : droukzimeziñ g.

misshellig ag. : facht, broc'het, mouzhet.

Misshelligkeit b. (-,-en) : diemglev g., dizunvaniezh b., dispeoc'h g., hennon g., teñvalaenn b., fuilhadeg b., brouilhes g., gwall intent g., fachiri b., fachoni b., fach g., facherzh g., facheriz b., fachezon b., mouzherezh g., tousmac'h g.

Mission b. (-,-en) : 1. kefridi b., kefridiezh b., emell g., karg b. ; *mit einer Mission beauftragt sein*, bezañ karget a gefridi, kaout kefridi digant u.b. ; 2. strollad kefrided g.,

kefridiezh b. ; *diplomatische Mission*, kefridiezh diplomatel b. ; **3.** [relij.] mision g., avieladur g., misioniñ g. **Missionär** g. (-s,-e) / **Missionar** g. (-s,-e) : [relij.] misionar g., misioner g., tad misioner g. ; *Gesellschaft der Missionare von Afrika*, breuriez Misionerien Afrika b., P. misionerien wenn lies., tadoù gwenn lies.

missionarisch ag. : [relij.] misionar, misioner, ... misioniñ.

missionieren V.gw. (hat missioniert) : misioniñ ; *in Afrika missionieren*, misioniñ e Afrika.

V.k.e. (hat missioniert) : avelañ ; *afrikanische Völker missionieren*, avelañ pobloù afrikan.

Missionsgesellschaft b. (-,-en) : [relij.] breuriez b., Mision g. ; *Missionsgesellschaft vom Heiligen Geist unter dem Schutz des Unbefleckten Herzens Mariens*, breuriez ar Spered Santel b.

Missionsschule b. (-,-n) : [relij.] skol ar mision b., misiondi g.

Missionsschwester b. (-,-n) : [relij.] seurez b., c'hoar b. ; *Missionsschwester unserer Lieben Frau von Afrika*, c'hoarezed gwenn lies., c'hoarezed Itron Varia Afrika lies.

Missionsstation b. (-,-en) : [relij.] mision g., misiondi g.

Missionswerk n. (-s,-e) : [relij.] Mision g.

Missklang g. (-s,-klänge) : disoniezh b., disonegezh g., dihesoniezh b.

missklingen V.gw. (missklang // hat missgeklungen / hat gemissklungen) : bezañ diheson, diseniñ, distonañ.

Misskredit g. (-s) : gwallvrud g./b., divrud g., diskred g., droukanv g. ; *jemanden in Misskredit bringen*, gwallvrudañ (divrudañ, fallvrudañ) u.b., reiñ gwallvrud d'u.b., dichekal u.b., chaokat u.b., chaokat brud u.b., chaokat a-enep u.b., binimañ u.b. ; *er hat sich in Misskredit gebracht*, skuilhet eo e skudell gantañ.

misslaunig ag. : rekin, gant e benn a-dreuz, o c'hoefñviñ, koeñvet e boch, ginet, kintoù ennañ, kintus, en e benn fall, troet fall, imoret-fall, loariet, war e du fall, brizh, a dro fall, kollet e vuoc'h vihan pik du gantañ, aet ar moc'h en ed-du gantañ, e roched e gwask e revr, e leue a-dreuz gantañ, aet e leue a-dreuz gantañ, e leue a-dreuz en e gof, e leue a-dreuz ennañ, fas rous outañ, kamm e vlevenn, treflez, trenk e valadenn, trenket e valadenn, tev e vourennoù, e gwad porc'hell, c'hwerous, mouzher, chakous ; *misslaunisch sein*, tagnouzal ; *misslaunisch werden*, tagnousaat ; *misslaunisch machen*, tagnousaat.

Misslaut g. (-s,-e) : disoniezh b., disonegezh g., dihesoniezh b.

missleiten V.k.e. (hat missleitet) : touellañ, tromplañ, dihenchañ, trellañ, lakaat da faziñ, hoalañ, droukhoalañ, lorbiñ, kilhañ, deseñ, lakaat da saouzaniñ (da faziñ), amoediñ, distreiñ, dougen da faziñ (Gregor).

misslich ag. : diaes, amjestr, skoemp, chastreüs ; *eine missliche Frage*, ur goulenn skoemp ober gantañ g., ur goulenn forc'hellek (troidellek) g., ur goulenn amjestr g. (Gregor) ; *mit der Bezahlung der Angestellten stand es oft misslich*, alies a-walc'h e save diaesterioù evit paeañ an implijidi ; *du bringst mich in eine missliche Lage*, c'hoari a rez diaes din, reiñ a rez bec'h din, lakaat a rez ac'hanon gwall nec'het, lakaat a rez ac'hanon gwall ziaes, luziañ (nec'hiñ, nec'hañsiñ, strobañ, strobelliñ, jabliñ) a rez ac'hanon, ober a rez diaes din, tapet on fall ganiñ, gwalldapeñ on ganiñ.

missliebzig ag. : gwelet fall, dihegar, dihetus, dispiljus, diblijus, divourrus, hek, hegaz, hegazus, hegus, kazus, kasaus, diseven ; *sich bei jemandem missliebzig machen*, koll istim u.b., koll grad vat u.b. (grasoù mat u.b.) (Gregor).

misslingen V.gw. [*verb-skoazell sein* : misslang / ist misslungen] : c'hwitañ, mont a-dreuz, soetiñ, afochiñ ; *er versuchte es mehrfach, jedoch misslang es immer wieder*, klasket en doa meur a wech, met ne oa ket deuet a-benn (met bewech en doa graet bouc'h) ; *ihr Vorhaben misslang*, c'hwitañ a reas o embregerezh, ur c'hwitadenn grenn e oa bet, graet o doa flagas gant an dra-se, mont a reas o zaol da gazh, mont a reas an tenn er c'hleuz ganto, c'hwitet o doa war o zaol, c'hwitet o doa gant o raktres, manet e oant, manet e oant warni, manet e oant da gas o zaol da benn, manet e oant war ar marc'had, kazeg o doa graet, chomet e oant kazeg, chomet e oant berr war o raktres, chomet e oant berr da gas o raktres da benn, chomet e oant a-dreuz gant o hent, graet o doa kazh, graet o doa taol gwenn, graet o doa tro c'houlo, graet o doa tro wenn, graet o doa un dro wenn, ar ribotadenn a oa aet da fall, graet o doa un tenn gwenn, distignañ a reas o stign, afochiñ a reas o zaol ganto, o raktres a voe un afochadenn ; *alles, was er in seinem Leben unternahm, misslang*, e vuhez ne oa bet nemet ur chadennad c'hwitadennoù, netra ebet en e vuhez ne zeuas dezhañ da vat, kement a reas en e vuhez a c'hwitas ; *misslungene Crêpe*, lapin g., krampouezhenn c'hwitet b.

Misslingen n. (-s) : droukverzh g., c'hwitadenn b., afochadenn g., tro wenn b., taol gwenn g., tro c'houlo b., gwallverzh g., gwall isu g., distro lous g./b., distro divalav g./b., gwall zistro g./b., taol-boud g., louzenn b., kac'hadenn b.

Missmanagement n. (-s,-s) : gwallvererezh g., droukvererezh g., gwallardeadezh b., drougardeadezh b.

Missmut g. (-s) : mouzhadenn b., mouzherezh g., imor fall b., araouster b., araouster g., echeve g., gin g., gwalañjer g., ingenn b., bolontez fall b.

missmutig ag. : imoret fall, en imor fall, aoz fall ennañ, fumet, moulbennek, troet e breñv, troet fall, ginet, rec'het, treuflez, rekin, gwalañjeret, chifet, anoazet, krueñ e vin, mouzhet ; *missmutig sein*, gwidreal, na vezañ e holl voc'higoù er gêr gant an-unan, bezañ en e benn fall, bezañ kamm e vlevenn, bezañ o c'hoefñviñ, bezañ koeñvet e boch, bezañ kintoù en an-unan, bezañ fumet, bezañ troet fall, bezañ trenk e valadenn, bezañ trenket e valadenn, bezañ deuet e laezh da drenkañ, bezañ e gwad porc'hell, bezañ tev e vourennoù, bezañ rekin, bezañ treuflez, bezañ war e du fall, bezañ diaes en e benn, bezañ e roched e gwask e revr, bezañ e leue a-dreuz gant an-unan, bezañ aet e leue a-dreuz gant an-unan, bezañ e leue a-dreuz en e gof, bezañ e leue a-dreuz en an-unan, bout kogus àr an heol, bezañ fas rous ouzh an-unan, ober e benn du, bezañ chifet, biskañ, anoaziñ, bezañ anoazet, krugañ, flikañ, bezañ kollet e vuoc'h vrizh, bezañ aet ar moc'h en ed-du gant an-unan, bezañ imoret fall, bezañ en imor fall, bezañ aoz fall ennañ, na vezañ eeun e vouroun, na vezañ plaen e bastell war e revr, bezañ troet e breñv, bezañ mouzhet, mouzhañ ; *missmutig aussehen*, ober ur penn kozh, ober kozh vin,

bezañ kozh e benn, bezañ hir e vailh, bezañ moan e benn, bezañ hir beg e vinaoued, bezañ kruek e vin, ober penn du, bezañ ur bod-spern war e dal, bezañ teñval e dal (e benn), bezañ izel e gribell, mouspenniñ, bezañ teuc'h e c'henou, bezañ rec'het, bezañ moulbennek, bezañ ginet, bezañ evel ur gegin fumet.

missraten V.gw. [*verb-skoazell sein* : missriet / ist missraten] : 1. c'hwiatañ, mont a-dreuz, treiñ da fall ; 2. *ein missratener Sohn*, ur mab kriz g., ur mab disleber g., ur mab fall g., ur mab dinatur g. (Gregor).

Misstand g. (-s,-stände) : direizhamant g., direizh g./b. ; *das Buch richtet sich gegen soziale Missstände*, al levr a dag direizhamantoù 'zo war an dachenn sokial ; *Misstände abstellen*, lakaat diwezh da zizurzhioù 'zo, lakaat termen da direizhamantoù 'zo, lakaat termen da zireizhioù 'zo.

Misstimmung b. (-,-en) : mouzhadenn b., mouzherezh g., imor fall b., imor b., araousted b., araouster g., echeve g., gin g., ingenn b. ; *es hat nie Misstimmung zwischen uns geherrscht*, n'eus bet biskoazh ger ebet etrezomp ; *es herrscht Misstimmung zwischen den Eheleuten*, rouzet eo ar bloneg etre ar priedoù, hennon (dizemglev) a zo etre ar priedoù.

Misston g. (-s,-töne) : disoniezh b., disonegezh g., dihesoniezh b.

misstönen V.gw. (hat misstönt) : bezañ diheson, diseniñ, distonañ.

misstönend ag. : diheson, diston.

misstrauen V.gw. (t-d-b) (hat misstraut) : *jemandem misstrauen*, kaout (magañ) disfiziañs ouzh u.b., kaout disfiz ouzh u.b., kaout douetañs diouzh u.b., disfizout a (ouzh, diouzh, diwar-benn) u.b., arvariñ war u.b., kaout diskred war u.b., damgrediñ d'u.b., bezañ disfizius ouzh u.b., diskrediñ war u.b., douetiñ war u.b.

Misstrauen n. (-s) : diskred g., disfiz g., disfiziañs b., difiziañs b., droukfiziañs b., douetañs b., droukziskred g., gwallziskred g., damgred g., amgred g. ; *Misstrauen hegen*, bezañ e spered e diskred, bezañ disfizius, bezañ diskredik, bezañ amgredik, kaout (magañ) disfiziañs, kaout disfiz, kaout un douetañs bennak, kaout douetañs, damgrediñ ; *das hätte doch mein Misstrauen wecken sollen*, kement-se a zleje bezañ va lakaet war va evezh ; *mein Misstrauen verflüchtigte sich*, an disfiziañs am boa outañ a nijas kuit, an disfiziañs am boa outañ a yeas gant an avel ; *das gegenseitige Misstrauen zwischen den zwei Völkern wuchs*, disfiziañs a greskas etre an div bobl.

Misstrauensantrag g. (-s,-anträge) : [polit.] mennad disfiz g., mennad-tamall g., mennad a-enep ar gouarnamant g.

Misstrauensvotum n. (-s,-voten) : [polit.] 1. mennad disfiz g., mennad-tamall g., mennad a-enep ar gouarnamant g. ; 2. mouezhiadenn a zisfiziañs g.

misstrauisch ag. : disfizius, difiz, amgred, amgredik, diskredik, amgredonius ; *misstrauisch werden*, dont disfiz d'an-unan, dont douetañs d'an-unan, sevel douetañsoù e spered an-unan, dont diskred d'an-unan, diwanañ disfiz en an-unan, kelliñ disfiz en an-unan, sevel disfiz en an-unan ; *sie war misstrauisch geworden, deshalb war sie gekommen, um nachzusehen*, douetet he doa un dra bennak, setu perak e oa deuet da welet ; *misstrauisch sein*, bezañ e spered e diskred, bezañ disfizius, bezañ

diskredik, bezañ amgredik, kaout (magañ) disfiziañs, kaout disfiz, kaout un douetañs bennak, kaout douetañs, damgrediñ ; *misstrauische Blicke*, selloù diskredik lies.

Missvergnügen n. (-s) : displijadur b., displijadurezh b., dic'hrad g.

missvergnügt ag. : drouklaouen, droukkontant, amlaouen, dilaouen, fallgontant, doaniet, displijet, e-kreiz ar c'herse, laouen evel kezeg digerc'h, ken laouen ha kezeg digerc'h.

Missverhältnis n. (-ses,-se) digempouez g., digevatal g., disklot g., diskeñver g.

missverständlich ag. : forc'hellek, kudennek, displann.

Missverständnis n. (-ses,-se) : kammintent g., drougintent g., gwallintent g., treuzintent g., treuzkompren g., kammenglev g. ; *das ist wohl ein Missverständnis*, un dra bet komprenet fall an hini eo, drougintentet eo bet un dra bennak sur a-walc'h, bez' ez eus gwallintent en afer-se.

missverstehen V.k.e. (missverstand / hat missverstanden) : drougintent, kammintent, kammveiziañ, kompren a-dreuz, kompren fall, faziañ war, treuzintent, treuzkompren.

Misswachs g. (-es) : eost fall g., gwallfurmadur g.

misswachsen ag. : aet da fall, inkruzun, disneuz, distumm, divalav, diforch, hep gras na feson, javellek.

Misswahl b. (-,-en) : dilennadeg miss ar vro b., dilennadeg Miss-World b.

Missweisung b. (-,-en) : [mentawouriezh] amroudad g.

Misswirtschaft b. (-,-en) : gwallvererezh g., droukvererezh g., gwallardeadezh b., drougardeadezh b.

Misswuchs g. (-es,-wüchse) : disneuz b., nammder g., gwallfurmadur g., distummadur g.

Mist g. (-es,-e) : 1. teil g., kardell g., mailh g., gardenn b., gardennad b., baoz b., mannoù lies., teilaj g., natur chatal b. ; *Kuhmist*, teil saout g., natur saout b. ; *Pferdemist*, *Pferdeäpfelmist*, teil kezeg g., teil marc'h g., abon g., kaoc'h-kezeg g., bouzoul str., gwregon str., natur kezeg b., P. fiez glas str. ; *Mist auf das Feld fahren*, kas teil (kas kardell) d'ar parkeier, charreat teil ; *Mist ausbreiten*, skignañ (dispenn, fuilhañ, ledañ, skuilhañ, stlabezañ, teurel) teil war ur park ; *mit Mist düngen*, gardennañ teil, teilañ ur park, teilat ur park, temzañ (trempañ, kardellat) ur park gant teil ; *gärender Mist*, teil tomm g. ; *ausgereifter Mist*, *verrotteter Mist*, teil brein-mat (kozh, yen, poazh, dispeuret, ble) g. ; *frischer Mist*, teil fresk g., teil kriz g. ; *vollwertiger Mist*, teil nerzhus g. ; *voll Mist*, teilek ; *Grünschnitt und Gartenabfälle mit Mist kompostieren*, koublañ an teil ; 2. [merdead.] mougasenn b., bavouzenn b., latar g., latarenn b., brumenn b., brum g., strouilhenn b., morenn b., lusenn b., nivlenn b., mougenn b., touilhenn b., libistr g., lizenn b., mogidell b., glebiadenn b., glizhaj g., glizhetez b., ailhenn b. ; 3. [dre skeud.] diotiezh b., sotoni b., diotiz b., amoedigezh b., diskiantegezh b., belbi g., diotaj g., noucherezh g., louaderezh g., tariell b., jaodreou lies., amiodaj g., kaoc'h g., kaoc'haj g., kaoc'henn b., krenegell b. ; P. *so ein Mist ! Mist ! verdammter Mist !* pebezh kaoc'henn ! pebezh krenegell ! kaoc'h ! kaoc'h ki ! kaoc'h ki du ! kaoc'h ki du kac'het gant ar c'hi gwenn ! kaoc'h louarn ! kaoc'h razhed ! daonet ! ; *das ist doch alles Mist !* kaoc'h ki ha kignen eo an dra-se ! kaoc'h ki du kac'het gant ar c'hi gwenn eo an

dra-se ! ; *er hat Geld wie Mist*, arc'hant en deus d'ober teil, arc'hant en deus hardizh, ober a ra arc'hant war an oaled ; *die Zeitungen schreiben den letzten Mist*, forzh petra eo pezh a gont ar c'hazetennoù, n'eus forzh petra eo pezh a gont ar c'hazetennoù, kaoc'haj eo pezh a gont ar c'hazetennoù, ar paper hag ar vein a lakaer forzh petra war o c'heine ; *Mist reden (schwatzen)*, lavaret forzh petra, lavaret n'eus forzh petra, glabousañ a bep seurt diotajoù, kontañ flugez (flugezennoù, krakoù, kaozioù, bidennoù, lerbaj), na vezañ nemet traoù displeet er gaoz gant an-unan, tennañ konchoù born (konchoù gwrac'hed, kontoù pikous, konchoù gwrac'h kozh) eus e gelorn, bezañ kaozioù treflez gant an-unan, lavaret drocherezh, jaodreañ, brellañ, gallegañ ; *Mist machen*, kaoc'hmoc'hiñ, alkaniñ, brellañ, dekonniñ, labourat a vil vallozh kaer, labourat war an tu ma tiskrab ar yar, ober ar brasañ sotonioù, abostoliñ, dirollañ, mont e breskenn, folliñ, pennsodiñ, treiñ da sot, diskiantiñ, mont e belbi (e berlobi), diboellañ, pennfolliñ, koll e benn, mont e benn e gin, mont ganto, ober un tamm mat a ziroll, garzhenniñ, c'hoari e loa, c'hoari al loa, bezañ an diaoul gant an-unan ; *das ist nicht auf seinem Mist gewachsen*, n'eo ket bet savet gantañ e-unan, n'eo ket kement-se eus dour e buñs, sunet en deus an dra-se tu pe du ; 4. [kr-l] *Bauer, bleib auf deinem Mist*, pep hini e vicher ha ned aio ket ar c'hazh d'al laezh - pep hini e dro hag ar vilin a dro - an neb a zo mevel n'eo ket mestr, verbum caro factum est - mat al laezh dous, mat al laezh trenk, mat da bep den chom en e renk - Yann a vil vicher a varvas gant an naon - Daniel mil micher a varvas gant ar vizer - naontek micher, ugent mizer - bez e ranker peuriñ pe euzhiñ el lec'h ma vezer staget ; *jeder Hahn ist König auf seinem Mist*, pep ki a zo mestr en e di, pep ki a zo hardizh en e di ; *Kleinvieh macht auch Mist*, a wenneien emaint tout - an eil nebeud a fonna egile - an eil nebeud a gresk egile - gant spilhoù e c'heller paeañ ur goumanant a gant skoed ma ve a-walc'h anezho - tamm-ha-tamm e vez graet e vragoù da Yannou - lur ha lur a sav da somm - an niver a raio bern - bili war vili a ra ur menez.

Mist- : stonk a ..., gast a ..., kozh ..., lastez ...

Mistbeet n. (-s,-e) : gwelead douar-teil g.

Mistel b. (-,-n) : [louza.] uhelvarr g., izelvarr g., barr-uhel g., dour-derv g.

Misteldrossel b. (-,-n) : [loen.] drask roueel [*liester driski roueel*] b.

misten V.k.e. (hat gemistet) : 1. dideilañ ; *den Stall misten, die Kühe misten*, skarzhañ dindan ar saout, skarzhañ ar c'hraou, karzhañ ar c'hraou, ober karzhadenn er c'hraou, riñsañ ar c'hraou, skarzhañ ar staol, karzhañ ar staol, riñsañ ar staol ; *den Stall mit der Kotkrücke (mit der Mistkrücke, mit dem Kotschieber) misten*, skarzhañ ar c'hraou gant ur rozell, rozellat ar c'hraou ; 2. *einen Acker misten*, skignañ (dispenn, fuilhañ, ledañ, skuilhañ, stlabezañ, teurel) teil war ur park, teilañ (teilat, temzañ, trempañ, kardellat) ur park.

Mistfink g. (-en,-en) : pemoc'h lous g., loudoureg g., loudour g., louston g., louveg g., louvidig g., libouzer g., chuchuen lous b., bastrouilher g., bastrouilh g., bodoc'her g., chelgenn a zen g., louskenn g., mastarer g., strouilh g., libouz g., louz g., porc'hell g., loudour g.

Mistgabel b. (-,-n) : forc'h b., forc'h hir b.

Mistgrube b. (-,-n) : poull-hañvouez g., poull-brutug g.

Misthaufen g. (-s,-) : añdevreg b., bern teil g., teileg b., brutugenn b.

mistig ag. : lous, loudour, loudourek, louan, lastezek, kramennek, kailharek, plapous, moustrouilh, flav, strodennek, fankus, mailhemous, strouilhek, strouilh, bastrouilh, mailhennek, lor, hudur, ordous, mardozeke, ort, plamoustek, kousiet, saotr, tarasennet.

Mistjauche b. (-) : hañvouez g., hañvouezenn b., dour-hañvouez g., dour teil g., dour druz g., [dre fent] dour Kernaou eus ar c'hraou g., dour benniget eus piñsin al loened g.

Mistkäfer g. (-s,-) : [loen.] c'hwil-kaoc'h g., c'hwil-kaoc'haer g., bleiz-bouzel g., safronnenn b.

Mistkerl g. (-s,-e/-s) : pezh teil g., stonk labous g., tamm teil g., lorgnez str., pezh fall a zen g., den drouk betek mel e eskern g., tra milliget g., loen brein g., loen vil g., loen lous g., loen fall g., loen gars g., loen mut g., bosenn a zen g., lec'hidenn a zen fall g., lastezenn b., paotr e gont a fallagriezh ennañ g., den pezhell e galon gant ar fallagriezh g., den n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ g., paotr n'eus netra a vat ennañ g., gast b., viltañs g., vilbezh g., krever g., porc'hell lous g., pemoc'h lous g., seller ar moc'h g., loudoureg g., loudour g., loen hudur (vil, lous) evel ar seizh pec'hed g., louston g., louveg g., libouz g., louvidig g., libouzer g., tamm mat a loustoni g., lampon g., hailhevod g., lavagnon g., louzaouenn fall b., hailhevodeg g., hailhoneg g., renavi g., ampouailh g., peñsel fall g., pikouz fall g., gaster g., stonk g., standilhon g., diaoul a baotr g., lakepod g., fall lakez g., noazour g., gwall bezh g., pezh lous g., pezh vil g., pezh divalav g., paotr gagn g., gwall higolenn b., higenn b., fallagr g., sac'h malis g., mab gagn g., mab gast g., mab ar c'hast g., mab ar c'hagn g., kozh tra badezet g., truilhenn b., tamm kozh tra g., tra vil g., tra fall g., tra milliget g., kakouz g., tamm kakouz g. ; *für mich sind das nur Mistkerle*, ober a ran-me teil eus ar seurt-se.

Mistkrücke b. (-,-n) : rozell da skarzhañ fank b. ; *den Stall mit der Mistkrücke ausmisten*, skarzhañ ar c'hraou gant ur rozell, rozellat ar c'hraou.

Mistkübel g. (-s,-n) : [Bro-Aostria] poubellenn b., pod-lastez g., kelorn-lastez g., boest-lastez b.

Mistral g. (-s,-e) : [avel] mistral g.

Mistschaukel b. (-,-n) : [Bro-Aostria] pal-lastez b., pal-skubien b.

Miststreu b. (-,-en) : kidell b., gardenn b., gardennad b., baoz b. ; *die Miststreu räumen*, sevel ar c'hardenn.

Miststück n. (-s,-e) / **Mistvieh** n. (-s,-viecher) : 1. [paotr] *sellit ouzh Mistkerl* ; 2. [plac'h] liboudenn b., kañfantenn ar vazh lous b., libouzen b., libouz g., libouzell b., strakouilhenn b., viltañs g., charlezenn b., stonk g., stonkenn b., libourc'henn b., landourc'henn b., torch-listri g., kailharenn b., Mari-flav b., Mari-vastrouilh b., Mari-forc'h b., strouilhenn b., bastrouilhenn b., groll b., loudourenn b., flegenn b., gwiz lous b., louvigez b., louskenn b., huduren b., stlabezenn b., gast b., kontronenn b., kontronenn lous b., kailhostrenn b., strodenn b. (Gregor).

Mistwetter n. (-s) : strouilh g., diaoul a amzer g., gast a amzer b., amzer hudur b., amzer ziaoulek b., amzer a-berzh an diaoul b., amzer ruz b., amzer divalav b., amzer vrein b., amzer gaoc'h b., amzer c'hagn b., amzer lous g.

Miszellaneen lies. / **Miszellen** lies. : [lenn.] teskad pennadoù a bep seurt g.

mit araog. (t-d-b) : 1. [ambroug] gant, da-heul ; *er kommt mit uns*, dont a ray ganeomp ; *er saß mit den anderen zusammen*, azezet e oa e-touez ar re all ; *er verbrachte die Ferien mit uns*, tremenet en doa e vakañsoù ganeomp.

2. [benveg] gant, gant harp udb, war-bouez, diwar-bouez, da-heul, a-bouez ; *mit dem Finger zeigen*, diskouez gant e viz ; *mit der Feder schreiben*, skrivañ gant ur bluenn ; *er fährt mit der Eisenbahn*, mont a ra gant an tren ; *er kommt mit dem Flugzeug*, dont a ray gant ar c'harr-nij ; *ein Paket mit der Post schicken*, kas ur pakad gant ar post ; *Schweine mit Kartoffeln füttern*, boueta moc'h gant patatez, reiñ patatez d'ar moc'h.

3. [perc'henniez] gant ; *mit Talent begabt*, donezonet-kaer ; *ein Schubkarren mit einem Gummireifen*, ur garrigell ur vandenn-rod outi b. ; *der Ritter mit der eisernen Hand*, marc'heg e zorn houarn g. ; *ein Mädchen mit blondem Haar*, ur plac'h blev melen b., ur plac'h melen he blev b.

4. [doare] gant, a, dre, diwar ; *mit gutem Appetit*, a galon vat, a galon zigor, a galon yac'h ; *mit lauter Stimme*, a vouezh uhel, a vouezh kaer ; *mit stolzer Miene*, un ton ennañ, o hejañ e revr, tonius an tamm anezhañ, bras an tamm gantañ, gloriüs an tamm anezhañ ; *mit Heiterkeit*, drant, gant drantiz, seder ; *mit Gewalt*, dre nerzh, diwar nerzh, a-nerzh, dre heg, dre vil ; *mit offenen Armen*, a-dro-vriad, a-vriad, e zivrec'h digor-frank gantañ ; *mit offenem Mund*, balc'h e c'henoù, e c'henoù digor war nav eur, e c'henoù chomet digor gantañ war c'hwec'h eur ; *jemandem mit offenem Mund zuhören*, selaou u.b. beg ha razh ; *jemandem mit offenem Mund ansehen*, bamañ ouzh u.b., sellout a-bann ouzh u.b., genaouegañ ouzh u.b., chom war e gement all o sellet ouzh u.b., chom da sellet ouzh u.b. gant e c'henoù, estlamiñ ouzh u.b. ; *mit einem Schlage*, en un taol-kont, en un taol berr, a-daol-trumm, a-benn-karak, a-daol-herr, dipadapa, en ur flipad, a-daol-krenn, trumm, prim, krak, krenn, pik ; *mit dem Hut auf dem Kopfe*, e dog gantañ war e benn ; *mit der Flinte im Arm*, e fuzuilh gantañ dindan e gazel ; *mit vielen Worten*, gant ur foerell a gomzoù, gant komzoù stank-hastank ha n'eo ket diouzh kont (ha n'eo ket dre gont) ; *mit einem Wort*, en ur ger hag ur ger a dalv kant (Gregor), berr-ha-berr, e berr-ha-berr, e berr gomzoù, e nebeut gerioù, e berr gerioù, evit troc'hañ berr, en ur ger, en ur ger berr, evit krennañ berroc'h, evit mont (evit lavaret) berr ; *mit anderen Worten*, kement ha komz resisoc'h, kenkoulz ha komz resisoc'h, betek komz resisoc'h, da lavaret eo, pa lavarin mat ; *mit Absicht*, a-ratozh-kaer, a-ratozh-vat, a-youl-gaer, a-benn-kefridi, a-fetepañs, a-zevri ; *mit Unrecht*, hep gwir abeg, hep ket a wir, hep gwir nag abeg ; *mit Recht*, gant gwir abeg ; *mit gutem Wissen*, gant koustiañs vat, ez-leal.

5. [kempred] da, diouzh, war, gant ; *mit der Sonne aufstehen*, sevel kerkent (kenkent) ha gouloù-deiz ; *mit den Hühnern schlafen gehen*, mont da gousket pa ya ar yer d'o c'hud, mont da gludañ gant ar yer ; *mit dem Abend*, d'an (diouzh an, war an) abardaez, d'abardaez, e-tro an abardaez, da enderv, e-tro kuzh-heol, e-tro an enderv, e-tro noz, diouzh an noz ; *mit dem Schlag acht*,

da eizh eur rik, d'an taol a eizh eur ; *mit diesen Worten*, war se, war gement-se, war ar gaoz-se ; *mit achtzehn Jahren*, d'an oad a driwec'h vloaz, d'e driwec'h vloaz ; *mit dreißig wurde er Bibliothekar*, d'an oad a dregont vloaz ez eas da levraoueger ; *dieser Wein im Keller wird mit jedem Jahr besser*, ar gwin-se dre ma kosha a ya gwelloc'h-gwellañ, gwelloc'h-gwellañ e ya ar gwin-se a vloaz da vloaz ; *der Wein wird mit diesem Jahr besser*, gwelloc'h e vo ar gwin er bloaz-mañ ; *mit den Jahren wird man klug*, finaet a reer pa gozher ; *mit all seinem Reichtum bleibt er bescheiden*, daoust d'e damm mat a zanvez eo chomet dilorc'h.

6. [liamm] gant, e-ser ; *hast du oft mit ihm zu tun ?* hag alies az pezh d'ober gantañ ? ; *wie steht es mit dieser Angelegenheit ?* penaos emañ kont gant an afer-se ? ; *es ist ein Jammer mit ihm*, nag a reuz gantañ ! ur gwall reuz eo ober outañ, kavout a ran da gochañ gantañ, hennezh em bez da badout gantañ, hennezh a zo un den teuc'h en em ober outañ, luziasennoù am bez gantañ, n'eus ken nemet rouestl anezhañ, krog am bez gantañ, krog a-walc'h am bez gantañ, gwall grog am bez gantañ, kavout a ran krog gantañ, kavout a ran krog a-walc'h gantañ, kavout a ran gwall grog gantañ ; *es ist ein Jammer mit meinem Mann*, poan em bez e-ser va gwaz, kavout a ran da gochañ gant va gwaz, va gwaz em bez da badout gantañ, va gwaz a zo un den teuc'h en em ober outañ, krog am bez gant va gwaz, krog a-walc'h am bez gant va gwaz, gwall grog am bez gant va gwaz, kavout a ran krog gant va gwaz, kavout a ran krog a-walc'h gant va gwaz, kavout a ran gwall grog gant va gwaz.

7. [troioù-lavar] *gutes mit Bösem vergelten*, reiñ droug evit mad, reiñ droug evit ar vad graet ; *er geizt mit den Worten*, hennezh a zo berr da gaozeal ; *mit Worten spielen*, choari gant ster ar gerioù, pismigañ ar gerioù ; *es mit etwas eilig haben*, bezañ mall war an-unan ober udb ; *mit jemandem zufrieden sein*, bezañ plijet (laouen) gant u.b., na gaout da glemm eus u.b. ; *mit jemandem Freund sein*, bezañ mignon d'u.b. ; *mit jemandem Krieg führen*, ober brezel (brezelekaat, brezeliñ) ouzh u.b., ober ar brezel a-enep u.b. ; *etwas mit Stillschweigen übergehen*, tremen hep menegañ udb, na ober meneg eus udb, ober an tav war udb, lakaat udb en ankounac'h, sigotañ udb ; *es ist aus mit ihm*, n'eus warc'hoazh ebet evitañ, un den echu eo, dibunet en deus e gudenn, kollet eo, en taol-mañ ez eo echu gantañ, en dro-mañ bepred ez eo graet gantañ, graet eo e varv dezhañ en taol-mañ, graet eo gantañ, tapet eo evel ur razhenn er gried, en e sach diwezhañ emañ, aet eo betek ar mouch, en dro-mañ ez eus fin dezhañ, sklaer eo e abadenn ; *nieder mit dem Tyrannen !* d'an traoñ an tirant ! an tirant e-barzh ar sac'h ! bec'h d'an tirant ! dao d'an tirant !

Adv. : *er sitzt mit im Stadtrat*, er c'huzul-kêr emañ ganeomp, ezel eus c'huzul-kêr ar eo ; *mit dabei sein*, kemer perzh en udb, bezañ kenlodek ; *er konnte es nicht mit ansehen*, ne oa ket mui e galon evit herzel o welet an dra-se ; *er ist mit (daran) schuld*, e damm kiriegezh en deus ivez, perzh en deus er gwalldaol-se ivez, e lod atebeged en deus ivez ; *er war mit der beste Schüler in der Klasse*, e-touez ar re wellañ e oa en e glas ; *er weiß mit Bescheid in dieser Sache*, hennezh ivez a oar ouzh an afer ; *ich komme mit vorbei bei Ihnen*, mont a rin d'ho

kwelet diwar dremen, kenkoulz hag ober va zro ez in d'ho kwelet ivez, tro gaer din mont d'ho kwelet.

mit- / Mit- : rakverb rannadus ha rakger : ken-.

Mitangeklagte(r) ag.k. g./b. : kendamallad g., kendamalladez b., kengehuzed g. [*liester* kengehuzidi].

Mitarbeit b. (-) : kenlabour g., kenlabourerezh g., kenskoazell b., kenober g., kenobererezh g., kevelerezh g., keveleriezh b., kenstriv g.

mitarbeiten V.gw. rannadus (hat mitgearbeitet) : kenlabourat, kenskoazellañ, kenober, kenoberiañ.

mitarbeitend ag. : kenlabourus.

Mitarbeiter g. (-s,-) : kenlabourer g., kenskoazeller g., keveler g., keveliad g. ; [melestr.] *freier Mitarbeiter*, arsaoziad g., amzerier g., implijad hag a labour diouzh marc'had g., implijad hep kevrat labour didermen g., vakataer g. ; *ich wusste nicht, dass er seinen Mitarbeitern so nahe stand*, ne ouien ket e oa ken nes d'e genlabourerien ; *er hat an ihm seinen besten Mitarbeiter verloren*, kollet en deus gantañ ar gwellañ dant eus e benn.

Mitarbeiterin b. (-,-nen) : kenlabourerez b., kenskoazellerez b. ; [melestr.] *freie Mitarbeiterin*, , arsaoziadez b., amzerierezh b., implijadez hag a labour diouzh marc'had b., implijadez hep kevrat labour didermen b., vakataerez b.

Mitautor g. (-s,-en) : 1. [levr] kenskrivagner g. ; 2. [sonerezh] kenaozer g.

Mitautorin b. (-,-nen) : 1. [levr] kenskrivagnerez b. ; 2. [sonerezh] kenaozerez b.

Mitbegründer g. (-s,-) : kengrouer g., kensaver g., kendiazezer g.

mitbekommen V.k.e. (bekam mit / hat mitbekommen) : 1. kaout gant reoù all ; 2. intent, kompren, meizañ.

mibenutzen / mibenützen V.k.e. rannadus (benutzte mit / hat mitbenutzt // benützte mit / hat mitbenützt) : arverañ ivez, implijout ivez, ober implij eus ... ivez, ober ampled eus ... ivez, ober gant ... ivez.

Mitbenutzung b. (-,-en) : kenimplij g., kenampled g., kenarver g.

Mitbesitz g. (-es) : kenbiaou g., kenberc'henniezh b. ; *in Mitbesitz*, daouhanter, hanterek.

mitbesitzen V.k.e. (besaß mit / hat mitbesessen) : kenbiaouañ, kenberc'hennañ.

Mitbesitzer g. (-s,-) : kenbiaouer g., kenberc'henn g.

mitbestimmen V.gw. rannadus (bestimmte mit / hat mitbestimmt) : 1. kenverañ, kaout gwir da reiñ e vouezh, kemer perzh, perzhiañ ; 2. bezañ e penn-kont, emellout. V.k.e. (bestimmte mit / hat mitbestimmt) : kendevoudañ.

mitbestimmend ag. : kendevoudus.

Mitbestimmung b. (-,-en) : 1. kenvererezh g., kenverañ g. ; 2. kemer perzh g., perzhiadur g., perzhiadegezh b., perzhiañ g.

Mitbestimmungsrecht n. (-s) : gwir kenverañ g., gwir perzhiañ g.

mitbeteiligt ag. : kenlodek, kenlodennek, kengevrennek.

Mitbewerb g. (-s,-e) : kenstrivadeg b., kevezerezh g., kevez g.

mitbewerben V.em. : **sich mitbewerben** (bewirbt sich mit / bewarb sich mit / hat sich (t-rt) mitbeworben) : *sich um etwas mitbewerben*, mont war ar renk evit udb, lakaat e anv evit kaout udb, kenstrivañ da gaout udb.

Mitbewerber g. (-s,-) : kenstriver g., kevezer g.

Mitbewerberin b. (-,-nen) : kenstriverez b., kevezerez b.

Mitbewerbung b. (-,-en) : kenstriverezh g., kevezerezh g.

Mitbewohner g. (-s,-) : kenannezad g., kenfeurmer g.

mitbringen V.k.e. (brachte mit / hat mitgebracht) : degas, degas gant an-unan, kas gant an-unan ; *bringen Sie den Jungen mit !* kasit ar paotr yaouank ganeoc'h ! ; *er hat das Buch mitgebracht*, deuet eo al levr gantañ ; *sie hatten Proviant mitgebracht*, ne oant ket deuet hep tamm, deuet e oa bevañs ganto.

Mitbringsel n. (-s,-) : profig g.

Mitbürger g. (-s,-) : kengeodedad g., kengêriad g., kenvourc'hiz g., kenwigad g., kenvroad g.

mitdenken V.gw. (dachte mit / hat mitgedacht) : soñjal, prederiañ, lakaat e empenn da labourat, selaou gant evezh ; *in etwas (t-d-b) mitdenken*, *bei etwas mitdenken*, heuliañ prederiadennoù u.b. ; *ich war gerade einen Moment abwesend und habe nicht mitgedacht*, un diankadennig am eus bet ha ne'm ket heuliet ho prederiadennoù.

Mitdirektor g. (-s,-en) : kenrener g.

mitdürfen V.gw. (darf mit / durfte mit / hat mitgedurft) : kaout aotre da vont ivez, kaout koñje da vont ivez, bezañ aotreet da vont ivez.

Miteigentum n. (-s) : kenberc'henniezh b.

Miteigentümer g. (-s,-) : kenberc'henn g. ; *in Miteigentum*, daouhanter, hanterek.

Miteigentümerin b. (-,-nen) : kenberc'hennerez b.

miteinander Adv. : an eil gant egile, an eil gant eben, an eil e-ser egile, an eil e-ser eben, a-gevret, e-kevret, ser-ha-ser ; *Holz Bretter durch Nuten miteinander verbinden*, garanañ plenk, juntañ plenk war-bouez garanoù ha filennoù, kenstrollañ plenk dre filennoù ; *sie sprechen Deutsch miteinander*, komz a reont alamaneg kenetrezo ; *kommt heute Nachmittag zu mir, wir werden bei der Arbeit miteinander reden können*, deuit da c'hoursezel emberr, deuit da c'hoursezel goude kreisteiz ; *wir sind jetzt unzertrennlich miteinander verbunden*, re start eo aet bremañ liamm an emglev etrezomp ha n'eus moaien ebet d'e freuzañ ; *hallo alle miteinander !* salud tout an dud !

Miteinander n. (-s) : kenlabour g., kenskoazell b., kenemglev g., kenvevañ g.

mitempfinden V.k.e. (empfund mit / hat mitempfunden) : 1. kensantout ; 2. kenglemm, kompren [d'u.b.], kemer perzh e poan u.b., kemer perzh e glac'har u.b., kendrueziñ [d'udb, ouzh u.b.].

Mitempfindung b. (-,-en) : 1. kevelverzh g., kensantadur g. ; 2. kendruez b.

Miterbe g. (-n,-n) : kenhêr g., ketaer g.

Miterbin b. (-,-nen) : kenhêrez b., ketaerez b.

miterleben V.k.e. rannadus (erlebte mit / hat miterlebt) : gwelet ivez ; *er hat die Unabhängigkeit seines Landes miterlebt*, e buhez edo (ne oa ket marv) c'hoazh pa zeuas e vro da vezañ dizalc'h.

Miterwerber g. (-s,-) : kenbrener g.

mitessen V.k.e. (isst mit / aß mit / hat mitgegessen) : *etwas mit jemandem mitessen*, debriñ udb gant u.b.

V.gw. (isst mit / aß mit / hat mitgegessen) : *bei jemandem mitessen*, debriñ gant u.b. en e di.

Mitesser g. (-s,-) : 1. kenbreder g. ; 2. [mezeg.] pik-du g., draen-kig g. [*liester* drein-kig].

mitfahren V.gw. [*verb-skoazell sein* : fährt mit / fuhr mit / ist mitgefahren] : mont ivez, ambroug, kenambroug.

Mitfahrer g. (-s,-) : treizhad g., pasajour g.

Mitfahrerin b. (-,-nen) : treizhadez b., pasajourez b.

Mitfahrgelegenheit b. (-,-en) : tro da vezañ kaset gant ur c'harr-tan b., tro da vezañ kenweturet b. ; *er hat eine Mitfahrgelegenheit gefunden*, kavet en deus samm e karr u.b.

Mitfahrzentrale b. (-,-n) : kreizenn genweturañ b.

Mitfreude b. (-) : kenlevenez b.

Mitfresser g. (-s,-) : [louza.] taolaj str.

mitfühlen V.gw. (hat mitgeföhlt) : 1. kensantout ; 2. kendrueziñ [d'udb, ouzh u.b.], kompren [d'u.b.], kemer rannalon gant u.b., kemer perzh e poan u.b., kemer perzh e glac'har u.b.

mitführend ag. : kendruezek, kendruezus, a drugarez.

mitführen V.k.e. rannadus (hat mitgeföhrt) : 1. *etwas bei sich mitführen*, bezañ udb gant an-unan ; 2. kas gant an-unan.

mitgeben V.k.e. (gibt mit / gab mit / hat mitgegeben) : reiñ gant traoù all.

mitgefangen ag. : [kr-l] *mitgefangen*, *mitgehangen*, ken bras laer eo neb a zalc'h ar sac'h evel neb a laka e-barzh, gwashoc'h ar selaouer eget al laer.

Mitgefangene(r) ag.k. g./b. : kenbrizoniad g., kenbrizoniadez b.

Mitgeföh n. (-s,-e) : 1. kendruez b., kensant g., kensantidigezh b., kendrivlañ g., trugarez b. ; *Mitgeföh mit jemandem haben*, *empfinden*, kemer rannalon gant u.b., kemer perzh (lod) e glac'har (e poan) u.b., kendrueziñ ouzh u.b., kendrueziñ da boanioù u.b., kaout truez ouzh u.b. gant ar poanioù en devez ; *er kann noch ab und zu Mitgeföh zeigen*, un tamm kalon en deus c'hoazh ; *aus Mitgeföh*, dre gendruez ; 2. [preder., Max Scheler] kendrivlañ g.

mitgehen V.gw. [*verb-skoazell sein* : ging mit / ist mitgegangen] : 1. mont ivez, ambroug, kenambroug ; *er musste mitgehen*, mont a rankas ganto ; *mit seiner Zeit mitgehen*, kerzhet gant e amzer, mont da heul ar c'hiz, bezañ war an ton ; 2. [goapaus] *etwas mitgehen heißen*, *etwas mitgehen lassen*, lakaat (kemer) udb en tu diouzh an-unan, bogodiñ (tuañ) udb, kammañ e vizied war udb, skrapañ udb, plaouiañ udb, dibradañ udb, sachañ udb d'e du, rañvat udb, sammañ udb, ober riñs war udb, ober e rann (e gerz) eus udb, ober skrap war udb, lakaat e grabanoù war udb, krabanata udb, rastellat udb, silc'hañ udb., razhañ udb, divorañ udb, droukkemer udb.

mitgenommen ag. : skuizh, faezh, distruj, distronk, distronket, divinet, brev, brevet, divi.

mitgerechnet Adv. : e-barzh, hag all.

Mitgift b. (-,-en) : argouroù lies. ; *jemandem eine Mitgift geben*, *jemanden mit einer Mitgift versehen*, argouraouiñ u.b., reiñ argouroù d'u.b., sevel argouroù d'u.b. ; *etwas als Mitgift mit in die Ehe bringen*, degas udb da argouroù ; *eine ansehnliche Mitgift mit in die Ehe bringen*, degas un tamm mat a argouroù ; *etwas als Mitgift bekommen*, kaout udb en argouroù ; *damit eure Tochter unseren Sohn heiraten darf*, *muss eure Familie zehn Kühe als Mitgift erbringen*, evit ma c'hallfe ho merc'h dimeziñ d'hor mab, e rank ho

tiegezh degas un argouroù a zek buoc'h ; *die Eltern gaben ihrer Tochter eine gute Mitgift mit in die Ehe*, ur madoù bras a voe roet ganti, uhel e voe hec'h argouroù.

Mitglied n. (-s,-er) : ezel g., ezelez b., kenezel g., kenezelez b., kenvreuriad g., kenvreuriadez b., stagad g., stagadez b. ; *Mitglied einer Partei werden*, *Mitglied in einer Partei werden*, emezelañ ouzh ur strollad politikel, emouestlañ en ur strollad politikel, enrollañ en ur strollad politikel, dont da ezel eus ur strollad politikel ; *förderndes Mitglied*, ezel madoberour g.

Mitgliederversammlung b. (-,-en) : bodageg veur b.

Mitgliederzahl b. (-,-en) : niver a izili g. ; *die Mitgliederzahl dieser Partei zählt nach Hunderttausenden*, niver izili ar strollad-se a sav da veur a gant mil den.

Mitgliedsausweis g. (-es,-e) : kartenn ezel b.

Mitgliedsbeitrag g. (-s,-beiträge) : skodenn ezel b., skod ezel g.

Mitgliedschaft b. (-,-en) : emezeladur g., kenezeladur g., kenvreuriadur g.

Mitgliedskarte b. (-,-n) : kartenn ezel b.

Mitgliedsstaat g. (-s,-en) : Stad-kenezel b., Stad ezel b. ; *die Mitgliedsstaaten der Vereinten Nationen*, Stadoù-kenezel ar Broadoù-Unanet lies., Stadoù izili eus ar Broadoù-Unanet lies.

mithaben V.k.e. (hat mit/ hatte mit/ hat mitgehabt) : *etwas mithaben*, bezañ udb gant an-unan.

mithalten V.k.e. (hält mit / hielt mit / hat mitgehalten) : *bei etwas mithalten*, **a**) bezañ lod en udb ; **b**) kompren udb, heuliañ udb ; **c**) kenderc'hel da-geñver udb, derc'hel mat da-geñver udb ; *er hält bei der Arbeit nicht mit*, ne zeu ket da boursuiñ, dilañsañ a ra war ar re all, tapout a ra dilañs war ar re all, n'eo ket lodenn evit labourat, tapet en deus ar bouc'h.

mithelfen V.gw. (hilft mit / half mit / hat mitgeholfen) : kenskoazellañ, harpañ ivez, kenober, kenoberiañ, pouezañ da ober udb, kenlabourat [d'udb, d'ober udb], reiñ e daol skoaz, kendeurel da.

Mithelfer g. (-s,-) : kenskoazeller g., kenlabourer g., harper g., kenoberour g., skoazeller g., sikourer g., skorer g., eil g., eiler g.

Mithelferin b. (-,-nen) : kenskoazellerez b., kenlabourerez b., harperez b., kenoberourez b., skoazellerez b., sikourerez b., skorez b., eilez b.

Mitherausgeber g. (-s,-) : kenembanner g.

Mitherausgeberin b. (-,-nen) : kenembannerez b.

Mithilfe b. (-,-n) : kenskoazell b., harp g.

mithilfe von araog. (t-d-b) : dre hantererezh udb, gant harp udb, war-bouez, diwar-bouez, a-bouez.

mithin Adv. : gant-se, gant an dra-se, da-heul an dra-se, kenkoulz all, diouzh-se, en abeg (dre an abeg, en arbenn, en askont, dre an arbenn) da gement-se, e-se, alese, dre-se, diwar-se, kent a se, e-skued-se, rak-se, ac'hano.

mithören V.k.e. rannadus (hat mitgehört) : selaou ivez, selaou gant tud all.

V.gw. (hat mitgehört) : selaou dre guzh.

Mithridates g. : [istor] Mitridates g., Eupator Dionisos g.

Mitinhaber g. (-s,-) : kenberc'henn g., kenlodeg g., keveler g. ; *jemanden als Mitinhaber hereinnehmen*, kenlodegañ u.b., keveleriñ u.b., keveliñ u.b.

Mitinhaberin b. (-, -nen) : kenberc'hennez b., kenlodegez b., kevelerez b.

mitkämpfen V.gw. rannadus (hat mitgekämpft) : kenstourm, kemer perzh er stourm.

Mitkämpfer g. (-s, -) : kenstourmer g., kenvrezelour g., kenvrezeliad g., kile-stourm g.

Mitkäufer g. (-s, -) : kenbrener g.

mitklingen V.gw. (klang mit / hat mitgeklungen) : *in etwas (t-d-b) mitklingen*, bezañ heverz en udb, gallout bezañ spurmantet en udb.

mitklingend ag. : kensonel, kensonus.

mitkommen V.gw. [verb-skoazell **sein** : kam mit / ist mitgekommen] : 1. dont ivez, mont ivez, ambroug, kompagnunekaad ; *er will nicht mitkommen*, ne faot ket dezhañ mont ganeomp, ne vank ket dezhañ mont ganeomp, ne fell ket dezhañ mont ganeomp, ne c'houlenn ket mont ganeomp ; *er lehnte es ab, mitzukommen*, nac'h a reas mont ganeomp, ne falvezas ket dezhañ mont ganeomp, ne falvezas ket gantañ mont ganeomp ; *kommt er mit oder kommt er nicht mit ?* daoust ha dont a raio ganeomp pe ne raio ket ? daoust pe e teuo pe ne zeuio ket ? daoust dezhañ pe dont ganeomp pe chom amañ ? ; *ob er mitkommt oder nicht, ich gehe sowieso hin*, daoust ha dont a raio pe ne raio ket, emañ o vont koulskoude ; 2. intent, kompren ; *da kommt er nicht mehr mit*, kement-se a zo dreist e vaner (dreist e gompren), kement-se a dremen e spered, kement-se a zo dreist e spered, n'emañ ket mui evit kompren, dall eo e gzh, n'eo ket barrek da gompren an dra-se ; 3. *er kommt bei der Arbeit nicht mit*, ne zeu ket da boursuiñ, dilañsañ a ra war ar re all, tapout a ra dilañs war ar re all, n'eo ket lodenn evit labourat, tapet en deus ar bouc'h.

mitkönnen V.gw. (kann mit / konnte mit / hat mitgekonnt) : 1. gallout kenambroug ; 2. gallout intent, gallout kompren.

mitkriegen V.k.e. rannadus (hat mitgekriegt) : 1. kaout gant reoù all ; 2. intent, kompren.

mitlaufen V.gw. [verb-skoazell **sein** : läuft mit / lief mit / ist mitgelaufen] : 1. redek ivez, kenreded, kemer perzh en ur redadeg ; 2. mont en-dro.

Mitläufer g. (-s, -) : heulier g., P. Yann ar Peul hag a ya da-heul g.

Mitläuferin b. (-, -nen) : heulierez b., P. Mari Penn Peul hag a ya da-heul b.

Mitlaut g. (-s, -e) : [yehz.] kensonenn b.

Mitlehrer g. (-s, -) : kenskolaer g.

Mitleid n. (-s) : kendruez b., trugarez b., trugar b., truez b., damant g., karantez b., karitez b., teneridigezh b., ranngalon b. ; *Mitleid mit jemandem haben*, kaout (kemer) truez ouzh u.b., kaout trugarez ouzh u.b., kemer truez war u.b., kaout damant d'u.b., sellet a-druez ouzh u.b., trugareziñ d'u.b., trugareziñ ouzh u.b., kendrueziñ ouzh u.b., trueziñ ouzh u.b., kendrueziñ d'u.b., trueziñ d'u.b., truantal ouzh u.b., truantal d'u.b., kemer ranngalon gant u.b., kemer u.b. e trugarez ; *mit jedem, der litt, hatte er Mitleid*, truez en doa ouzh kement a oa stag ar boan outo ; *jemanden zum Mitleid bewegen, jemandes Mitleid erwecken, jemandes Mitleid erregen*, lakaat u.b. da drueziñ, lakaat truez da sevel e kalon u.b., enaouiñ truez en u.b., ober d'u.b. kaout truez, kouezhañ truez u.b. ouzh

an-unan, engolver truez u.b., dougen u.b. d'an druez, elumiñ truez e kalon u.b. ; *sie hatten Mitleid mit dem Mädchen sowie mit demjenigen, der sie Tag und Nacht pflegte*, truez o doa ouzh ar plac'h kenkoulz hag ouzh an hini a oa noz-deiz war he zro ; *aus Mitleid*, gant truez outo, war an aluzen ; *habt Mitleid mit mir !* truez ouzhin ! ho pet truez ouzhin ! bezit truez ouzhin ! ; *Mitleid fühlend*, truezus, karantezus, trugarezus ; *von Mitleid ergriffen, von Mitleid gepackt*, kroget an druez ennañ ; *Mitleid allein hilft nicht*, truez hep sikour a ra nebeut a vad, truez na ziverr mann, truez 'zo berr da vevañ ; *keine Spur von Mitleid*, euflenn ebet a drugarez b., euflenn ebet a druez b., kalon ebet b.

mitleiden V.gw. (litt mit / hat mitgelitten) : kensantout, kendrueziñ, gouzañv gant ar re all, kenglemm, kemer perzh e poan u.b., kemer perzh e glac'har u.b.

Mitleiden n. (-s) : kendruez b.

Mitleidschaft b. (-) : *in Mitleidschaft ziehen*, distresañ, labezañ, disleberañ, foeltrañ, grilhañ, frikañ, freuzañ, fregañ, drailhañ, drastañ, mekaat, gwastañ, glac'hariñ, difoeltrañ, gwallañ, gwall-lakaat, euverañ, gardennañ, gwallegañ, mazaouiñ, diheilñ, diwikefreañ, dizeeunañ, gloazañ, ifamañ, gwatalañ, nammañ, tizhout, toufañ, tapout ; *in Mitleidschaft gezogen werden*, bezañ gaouiet ivez [da-heul udb], diwaskañ efedoù udb, diwaskañ gwalloù [da-heul udb], diwaskañ droukheuliadoù udb, bezañ glac'haret ; *das Dach wurde in Mitleidschaft gezogen*, gwall-lakaat e oa bet an doenn, glac'haret e oa bet an doenn, c'hoarvezet e oa bet droug gant an doenn.

mitleiderregend ag. : mantrus, reuzeudik, truezus, truek, truezek, tru, hirvoudus, ranngalonus, glac'harus, doanuis, tristedik.

mitleidig ag. : 1. truezus, karantezus, kendruezus ; 2. [dre fent] faeüs, disprizus.

Mitleidsbezeugung b. (-, -en) : kengañv g., gourc'hemennoù a gengañv lies.

mitleidslos ag. : didruez, dibardon, dibedenn, dibedennus, dizamant, didrugar, digoant, antrugar, digarantez, digar, dihegar, digernezh, start, dibleg, kriz evel ur bleiz, garv, rust, yud, digalon, kalet a galon, kriz e galon, skornet e galon, kaledet e galon, spelc'het e galon, disec'het-pizh e galon, krin e galon, krinet e galon, didruezus, didrugarezus, diguñv, dibalamour.

Adv. : diblegus, didrugar, didruez, dizamant, rust.

Mitleidslosigkeit b. (-) : didruez g./b., krizder g., krizderi b., garventez b., kaleter a galon g. (Gregor).

mitleidsvoll ag. : truezus, karantezus, trugarezus, truezet.

Adv. : a-druez, gant truez ; *sie sah ihn mitleidsvoll an*, sellet a reas gant truez outañ.

mitlesen V.k.e. (liest mit / las mit / hat mitgelesen) : lenn ivez.

V.gw. (liest mit / las mit / hat mitgelesen) : lenn a-gevret gant tud all, lenn gant ar re all.

mitmachen V.gw. rannadus (hat mitgemacht) : kemer perzh, bezañ a-du, mont e-barzh ; *alle müssen mitmachen*, ret eo ober ur c'henstriv.

V.k.e. rannadus (hat mitgemacht) : 1. kemer perzh e, perzhiañ e, kemer lod eheuliañ ; *er hat den Krieg mitgemacht*, kemeret en deus perzh er brezel ; *er hat viel*

mitgemacht im Leben, a bep seurt soubenn en deus bet, ha c'hwerv ha trenk - ruilhet ha diruilhet eo bet gant ar vuhez evel piz er pod (evel piz dre ar pod) - a bep seurt buhezioù en deus bet - roulet ar bed en deus bet - gwelet en deus bet meur a varr-avel - tremenet eo bet a-dreuz drez ha spenn - douget en deus bet e groaz - gwall drubuilhoù en deus bet - mizerioù en deus bet a-walc'h - e zelazhoù en deus bet a-walc'h - burutellet eo bet e-kerzh e vuhez gant ur morad a dourmant - beuzet eo bet e-kerzh e vuhez en ur morad a drubuilhoù - tremenet eo meur a wech a-dreuz drez ha spenn ; *die Mode mitmachen*, mont da heul ar gizioù nevez, mont da heul ar modoù nevez, mont gant ar c'hiz, mont diouzh ar c'hiz, mont da heul ar c'hiz ; 2. *P. das mache ich nicht mit*, n'emaon ket a-du ! ; *ihr werdet allerhand mitmachen müssen*, kavout a reot trenk ha c'hwerv, c'hoari ho po, a bep seurt buhezioù ho po, gwelout a reot a bep sort re gamm ha re dort, kejañ a reot gant an trenk hag ar c'hwerv, trenk ha c'hwerv ho po.

Mitmensch g. (-en,-en) : nesañ g., hentez g., kenseurt g. ; *unsere Mitmenschen sind nicht unsere Feinde*, an nesañ n'int ket enebourien deomp ; *er nimmt keine Rücksicht auf seine Mitmenschen*, n'en deus ket a zamant d'ar re all, ne zamant ket d'ar re all, ne ra stad eus den ebet, ne zalc'h stad eus den ebet, ne zalc'h stad a den ebet, ne zalc'h kont eus den ebet, ne zalc'h kont a den ebet, n'eo ket tener ouzh e hentez.

Mitmieter g. (-s,-) : kenfeurmer g.

mitmischen V.gw. rannadus (hat mitgemischt) : *bei etwas mitmischen*, in etwas (t-d-b) mitmischen, kemer lod en udb, kemer perzh en udb, bezañ kenlodek en udb.

mitmüssen V.gw. (muss mit / musste mit / hat mitgemusst) : rankout dont ivez, rankout mont kuit gant tud all ; *du musst mit*, bez e rankez dont ganeomp, bez e rankez mont gant ar re all, bez e rankez mont ivez, bez e rankez dont ivez, mont a rankez ganeomp.

Mitnahme b. (-,-n) : oberiadur kas gant an-unan, kemer g. ; *das liegt zur kostenlosen Mitnahme aus*, kinniget e vez an traoù-se evit netra ; *bei Mitnahme von mindestens zwölf Flaschen*, pa vez prenet daouzek boutailhad d'an nebeutañ.

mitnehmen V.k.e. (nimmt mit / nahm mit / hat mitgenommen) : 1. kas gant an-unan, mont gant an-unan ; *sich (t-d-b) etwas zum Lesen mitnehmen*, kas gant an-unan peadra da lenn ; *jemanden im Wagen mitnehmen*, kas u.b. gant an-unan en e garr, sevel (sammañ) u.b. diwar an hent, sammañ u.b. en e garr, kemer u.b. en e garr ; *von jemandem im Wagen mitgenommen werden*, kavout samm e karr u.b. ; *nimm den Sack mit !* kas ar sac'h ganit ! kae ar sac'h ganit ! ; *er hatte die Briefe mitgenommen*, aet e oa al lizhiri gantañ ; *er hat mein Buch mitgenommen*, aet eo va levr gantañ ; *nehmt das Kind mit*, it ar bugel ganeoc'h ; *sie hatten alle Wertsachen mitgenommen*, kement mil mad a oa a oa aet kuit ganto.

2. skeiñ, dizeiañ ; *er sah sehr mitgenommen aus*, hennezh oa ul liv war e c'henoù, ul liv a oa warnañ, reuzeudik-meurbet e oa e stad, gwall reuzeudik e oa ; *die Krankheit hat ihn arg mitgenommen*, gwall skoet eo bet gant ar c'hleñved-se, drailhet eo gant ar c'hleñved, koazhet eo gant ar c'hleñved, gwall zizeriet eo gant e gleñved ; *jemanden arg mitnehmen*, divouzellañ u.b.,

strilhañ u.b., ober un hejañ d'u.b., hejañ start u.b., hejañ didruez u.b., diharellañ u.b. penn-kil-ha-troad, strilhañ u.b. e-giz ur wezenn bilhoù, ober ur strilh d'u.b. e-giz d'ur wezenn bilhoù, strilhañ u.b. evel ma vez graet gant gwinizh er c'houer.

mitnichten Adv. : e nep giz, e nep keñver, e nep tu, seurt-Doue, tamm ebet, neudenn ebet, e nep doare, mallozhtouenn tamm ebet, tamm tout ebet, ket an disterañ, naren, nann 'vat, nann avat, nann da, e giz ebet, griñsenn, war nep tro / e nep tro / tamm / tamm-tamm / tra-tra / eskenn / brienenn / e nep fesenn / e nep hent / a nep hent / (Gregor).

Mitochondrium n. (-s, Mitochondrien) : [bev.] mitokondri str. [*stumm unan* mitokondrienn].

Mitorganisator g. (-s,-en) : kenaozer g.

mitorganisieren V.k.e. (organisierte mit / hat mitorganisiert) : kenaozañ.

Mitose b. (-) : [bev.] mitoz g.

Mitra b. (-, Mitren) : [relij.] mintr g., tog-eskob g., kabell-eskob g.

Mitral : ... mintrek.

Mitralklappe b. (-,-n) : [korf.] trapig tribegek g., trapig mintrek g.

Mitralkappenstenose b. (-,-n) / **Mitralstenose** b. (-,-n) : [mezeg.] isvoll mintrek g., stenoz mintrek g.

mitrechnen V.k.e. (hat mitgerechnet) : lakaat e-barzh, kontañ ivez : *mitgerechnet*, e-barzh, hag all ; *nicht mitgerechnet*, er-maez, hep ... ; *Getränke nicht mitgerechnet*, n'emañ ket an diedoù e-barzh, diedoù er-maez, hep an diedoù.

mitreden V.gw. rannadus (hat mitgeredet) : kemer perzh er gaoz, kaout ar gwir da sevel e vouezh, kaout ar gwir da reiñ e vouezh, bezañ ar gwir gant an-unan da reiñ e ali, bezañ ar gwir aliañ gant an-unan, kendivizout, kengomz, kenbrezeg ; *sowenig er davon versteht, er will doch mitreden*, daoust dezhañ gouzout na tailh na bailh war an dachenn-se, en deus c'hoant lavaret e damm memes tra - daoust pegenn nebet e oar war an dachenn-se en deus c'hoant lavaret e damm memes tra.

Mitredende(r) ag.k. g./b. : kendivizer g., divizer g., kengomzer g., kenbrezeger g., kenveutaer g.

mitreisen V.gw. rannadus [*verb-skoazell sein* : ist mitgereist] : kemer perzh er veaj, kenveajiñ, mont ivez.

Mitreisende(r) ag.k. g./b. : kenveajour g., kenveajourez b., ambrouger g., kompagnun g.

mitreißen V.k.e. (riss mit / hat mitgerissen) : 1. kas gant an-unan, chalbotat ; *der Strom hat alles mitgerissen*, ar stêr he deus riñset pep tra, skubet eo bet pep tra pizh ha prop gant ar stêr, ar stêr he deus chalbotet pep tra, aet eo pep tra gant ar stêr ; *die Menschenflut auf der Straße riss uns förmlich mit*, ken leuniet e oa ar straed gant an dud ma oamp war-zoug enni, ken leuniet e oa ar straed gant an dud n'hor boa nemet da heul ar gasenn ; *die Flut hat das Schiff mitgerissen*, ar vag a zo aet gant al lanv ; 2. [dre skeud.] birvidikaat, entanañ, birvilhañ, lakaat da dridal, lakaat da virviñ, trelatañ, chalmiñ, lorc'hañ.

mitreißend ag. : trelatus, entanus, mezevellus, mezzus, birvilhus, herrus.

Mitreißung b. (-) : birvilh g., fo g., bividigezh b., dirollerezh g., mezzadur g., entanadur g., herrder g.

mitsamt araog. (t-c'h) : gant.

mitschleifen V.k.e. rannadus (hat mitgeschleift) : sachañ d'e heul.

mitschleppen V.k.e. rannadus (hat mitgeschleppt) : stlejañ, sachañ d'e heul ; *sie schleppen ihre Kinder mit*, degas a reont o bugale d'o foursu.

mitschneiden V.k.e. (schnitt mit / hat mitgeschnitten) : enrollañ.

Mitschnitt g. (-s,-e) : enrolladur g. ; *einen Mitschnitt von etwas machen*, enrollañ udb.

mitschreiben V.k.e. (schrieb mit / hat mitgeschrieben) : notennañ, merkañ, skrivañ ; *in Kurzschrift mitschreiben*, berrskrivañ.

V.gw. (schrieb mit / hat mitgeschrieben) : sevel notennoù.

Mitschuld b. (-) : kenwallerezh g., lod a wallegezh g., lod a damall g., lod a wall g., lod a gablusted g., kengablusted b., kengiriegzh b.

mitschuldig ag. : kengablus, kengiriek, kenlodek ; *an einem Verbrechen mitschuldig sein*, kaout e lod a damall en un torfed, kaout e lod a wall en un torfed, kaout e lod a gablusted en un torfed.

Mitschuldige(r) ag.k. g./b. : kenwaller g., kenwallerez b., kenlaer g., kenlaerez g., kendorfedour g., kendorfedourez b., kenvuntr g., kenvuntrez b., kengomper g., kengomer b.

Mitschuldner g. (-s,-) : [kenwerzh] kendleour g., kenendalc'hed g.

Mitschüler g. (-s,-) : kenskoliad g., kendiskibl g.

Mitschülerin b. (-,-nen) : kenskoliadez b., kendiskiblez b.

mitschwingen V.gw. (schwung mit / hat mitgeschwungen) : 1. daskrenañ ivez ; 2. [dre skeud.] gallout bezañ spurmantet ivez ; *in seiner Rede schwingt Humor mit*, un dister fent (un disterad fent, un netraig fent, liv ar fent, un arliv a fent, ur fulenn fent) a vez spurmantet en e brezegenn.

mitsingen V.k.e. (sang mit / hat mitgesungen) : kanañ gant tud all.

V.gw. (sang mit / hat mitgesungen) : kanañ ivez, en em lakaat da ganañ gant tud all, stagañ da ganañ gant ar re all.

mitspielen V.gw. rannadus (hat mitgespielt) : 1. kenc'hoari, c'hoari ivez, kemer perzh en ur c'hoari ; *spielst du mit ?* erru out da c'hoari ? dont a rez da c'hoari ? ; *spiel doch mit !* deus 'ta da c'hoari ! ; 2. [dre skeud.] *bei der Ernte spielte das Wetter mit*, an amzer a oa bet a-du ganeomp e-pad an eost ; *jemandem arg (übel) mitspielen*, ober divalav d'u.b., ober lous d'u.b., ober vil d'u.b., ober divalaverezh d'u.b., ober divalaventez d'u.b., c'hoari un taol fobiez d'u.b., ober an dall (ur gwall dro, un dro fall, un dro lous, un dro vil) d'u.b., c'hoari an dall (un dro gamm, un dro lous, un dro-dall, an troad leue) d'u.b., c'hoari an nouch gant u.b., tennañ un dro-dall (un dro-bleg) d'u.b., c'hoari un taol gast d'u.b., gwalldapout u.b., straññ d'u.b. ; *ich spiele nicht mehr mit*, rez va boned am eus, me 'zo erru dotu gant an dra-se, an dra-se a dorr din va fevarzek real, dreistpenn am eus gant an dra-se, leun va c'hased am eus gant an dra-se, leun va rastell am eus gant an dra-se, re eo din, trawalc'h da'm lér, va gwalc'h am eus a gement-se, va gwalc'h am eus eus an dra-se, me a zo erru skuizh va revr gant an dra-se, aet on tremen skuizh gant an dra-se, deuet on nec'het-marv gant an dra-se, skuizh on (erru on skuizh,

tremen skuizh on, me a zo eok, erru on heug, erru on heug, faezh on) gant an dra-se, darev on gant an dra-se, eok ha tremen eok on gant an dra-se, heug a ro an dra-se din, heug(et) on gant kement-se, leizh va lér am eus diouzh an dra-se, gwasket on evel un torch-listri, aet eo al loa dreist ar skudell, erru on poazh gant an dra-se, brenn !, va revr gant an dra-se ! va gaol !

Mitspieler g. (-s,-) : kenc'hoarier g.

Mitspielerin b. (-,-nen) : kenc'hoarierez b.

Mitsprache b. (-) : perzhiadur en divizoù g., kemer perzh en divizoù g. ; *Mitsprache haben*, kaout ar gwir da reiñ e vouezh, bezañ ar gwir gant an-unan da reiñ e ali, bezañ ar gwir aliañ gant an-unan.

Mitspracherecht n. (-s) : gwir da reiñ e vouezh g., gwir da reiñ e ali g., gwir aliañ g. ; *er hat konsultatives Mitspracherecht*, kuzuliañ a c'hell ober, ar gwir a zo gantañ da reiñ e ali, ar gwir aliañ a zo gantañ.

mitsprechen V.gw. (spricht mit / sprach mit / hat mitgesprochen) : reiñ e ali, kemer perzh er c'hendiviz, kendivizout, kengomz, kenbrezeg.

Mitstreiter g. (-s,-) : kenstourmer g., kile-stourm g.

Mittag¹ g. (-s,-e) : kreisteiz g. ; *es ist Mittag*, kreisteiz eo, kreisteiz eo anezhi ; *zu Mittag*, am Mittag, da greisteiz ; *gegen Mittag*, über Mittag, war-dro (e-tro) kreisteiz, da vare kreisteiz, da vare merenn ; *heute Mittag*, hiziv da greisteiz, en ec'hoaz-mañ ; *am Sonntagmittag*, Sonntagmittag, disul da greisteiz ; *es war Mittag geworden*, *Zeit zum Essen*, deuet e oa poent merenn ; *zu Mittag essen*, merennañ, bezañ gant e verenn, bezañ gant e bred kreisteiz, debriñ merenn (e verenn), debriñ lein, leinañ, pakañ merenn, pakañ e verenn ; *zu(m) Mittag gibt es Fisch*, pesked a vo da lein ; *sie hatten hier zu Mittag gegessen*, amañ e oant bet gant o merenn, amañ e oant bet o leinañ, amañ e oant bet o verennañ, amañ e oant bet o pakañ merenn ; *jemanden zu Mittag einladen*, pediñ u.b. da verennañ, pediñ u.b. d'e verenn, pediñ u.b. da chom gant e verenn, pediñ u.b. da zont da leinañ / kouvriañ u.b. da leinañ (Gregor) ; *was essen wir zu Mittag ?* petra 'vo da verenn ? petra 'zo da verenn ? petra 'vo da lein ? petra 'zo da lein ? ; *was habt ihr zu Mittag gegessen ?* petra ho poa bet d'ho merenn ? petra ho poa bet d'ho lein ? ; *habt ihr schon zu Mittag gegessen ?* ha debret eo merenn ganeoc'h ? ha paket eo merenn ganeoc'h ? ha debret eo lein ganeoc'h ? ha lopet eo merenn ganeoc'h ? ha brifet eo merenn ganeoc'h ? ha aet eo merenn ganeoc'h ? ; *zu Mittag isst er in der Schule*, er skol e chom gant e verenn, merennañ a ra er skol, hennezh a vez merennet er skol ; *wir können essen gehen*, *es ist bald Mittag* (*es wird Mittag*, *es geht auf Mittag zu*), kreisteiz a-walc'h eo evit mont da verennañ ; *es schlägt Mittag*, emañ kreisteiz o seniñ, emañ ar c'hreisteiz o seniñ, klevet e vez an daouzek abostol ; *es ist Mittag*, kreisteiz eo, kreisteiz eo anezhi, deuet eo ar c'hreisteiz ; *nach der Sonnenzeit ist es Mittag*, kreisteiz eo diouzh an heol.

Mittag² n. (-s) : P. pred kreisteiz g., merenn b., pred merenn g., lein b., lein vras b., P. tag daouzek g., tag kreisteiz g. ; *mit dem Mittag müssen wir noch warten*, n'eo ket darev (prest) merenn c'hoazh ; *wir aßen unser Mittag*, o tebriñ merenn (hor merenn) e oamp, o pakañ

merenn (hor merenn) e oamp, o verennañ e oamp, gant hor merenn e oamp.

Mittagessen n. (-s,-) : pred kreisteiz g., merenn b., pred merenn g., lein b., lein vras b., P. tag daouzek g., tag kreisteiz g. ; *die Speisekarte für das Mittagessen*, ar roll-meuzioù da verenn g. ; *nach dem Mittagessen*, goude merenn, da c'houde merenn, goude lein, da c'houde lein ; *das Mittagessen ist zu Ende*, aet eo merenn, lopet eo merenn ganeomp, debret eo merenn ganeomp, paket eo merenn ganeomp, debret eo lein ganeomp, brifet eo merenn ganeomp ; *ich muss das Mittagessen warm stellen*, ret eo din lakaat merenn (lein) war an tan ; *zum Mittagessen gehen*, mont da glask e verenn, mont d'e verenn, mont da glask penn d'e verenn, mont da gaout e verenn, P. mont d'an tag daouzek, mont d'an tag kreisteiz ; *jemandem das Abendessen servieren*, merennañ u.b., reiñ d'u.b. da verennañ ; *kommen Sie sofort nach dem Gottesdienst zum Mittagessen*, deuit war-eeun eus an oferenn d'ho lein, deuit war-eeun eus an oferenn d'ho merenn ; *ein ausgiebiges Mittagessen*, ur pred kreisteiz fetis g., ur pred kreisteiz fonnus g., ur pabor a bred kreisteiz g., un daol druz da greisteiz b., ur pred kreisteiz gagn b., ul lein kaer-meurbet b., ul lein vras b., ul lein gaer b. ; *nach dem Mittagessen*, war-lerc'h pred kreisteiz, goude merenn ; *Mensch, der sein Mittagessen einnimmt*, leiner g., merenner g.

Mittagesser g. (-s,-) : leiner g., merenner g.

Mittagläuten n. (-s,-) : [relij.] añjeluz kreisteiz g.

mittäglich ag. : ... kreisteiz.

mittags Adv. : da greisteiz.

Mittagsbrot n. (-s,-e) : pred kreisteiz g., merenn b., pred merenn g., lein b., lein vras b., P. tag daouzek g., tag kreisteiz g.

Mittagshitze b. (-) : gwrez kreisteiz b., gor kreisteiz g., nerzh an heol da greisteiz g., nerzh an deiz da greisteiz g.

Mittagskreis g. (-es,-e) : hedredenn b.

Mittagslinie b. (-,-n) : [eurier-heol] linenn an heol en e greisteiz b.

Mittagsmahl n. (-s,-e/-mähler) / **Mittagsmahlzeit** b. (-,-en) : pred kreisteiz g., merenn b., pred merenn g., lein b., lein vras b., P. tag daouzek g., tag kreisteiz g.

Mittagmenu n. (-s,-s) / **Mittagmenü** n. (-s,-s) : roll-meuzioù da verenn g.

Mittagspause b. (-,-n) : ehan da greisteiz g., ehan kreisteiz g.

Mittagsruhe b. (-) : diskuizhadenn greisteiz b., kousk-kreisteiz g., kousk-aez g., aez g., ec'hoaz g., hun-ec'hoaz g., hun-kreisteiz g., jar g.

Mittagsschlaf g. (-s,-e) / **Mittagsschläpfchen** n. (-s,-) : kousk-kreisteiz g., hun kreisteiz g., kousk-aez g., aez g., ec'hoaz g., hun-ec'hoaz g., hun-kreisteiz g., jar g. ; *einen Mittagsschlaf halten*, ober e aez (e gousk-kreisteiz, e gousk-aez, un aez, un tamm souchadenn goude kreisteiz, e damm morenn), ober hun-kreisteiz, ober kousk-aez, distagañ ur pennad kousket goude kreisteiz, ec'hoazañ, ober ec'hoaz, ober un hun-ec'hoaz.

Mittagssonne b. (-) : heol kreisteiz g., an heol en e greisteiz g., sklêrijenn an heol en e greisteiz b. ; *die Kühe vor der Mittagssonne schützen*, kas ar saout d'an ec'hoaz.

Mittagsstunde b. (-,-n) : mare kreisteiz g., ec'hoaz g.

Mittagstisch g. (-es,-e) : pred kreisteiz g., merenn b., pred merenn g., lein b., lein vras b. ; *den Mittagstisch abräumen, den Mittagstisch abdecken*, distaliañ diouzh merenn.

Mittagszeit b. (-,-en) : mare kreisteiz g., kreisteizvezh g., mare merenn g., koulz merenn g., ec'hoaz g. ; *in der Mittagszeit, um die Mittagszeit, zur Mittagszeit, während der Mittagszeit*, da vare kreisteiz, da vare merenn, da goulz merenn, da boent merenn, da greisteiz.

Mittäter g. (-s,-) : kenwaller g., kendorfedour g., kenvuntr g., kenlaer g., kengomper g., kenseurt g., komper g. ; *er ist nicht so stark von der Wahrheit abgewichen wie sein Mittäter*, n'eo ket aet keit eus ar wirionez hag e genwaller.

Mittäterin b. (-,-nen) : kenwallerez b., kendorfedourez b., kenvuntrez b., kenlaerez b., kengomer b.

Mittäterschaft b. (-) : kenwallerezh g., kenwall g., lod a wallegezh g., lod a damall g., lod a wall g., lod a gablusted g., kengablusted b., kengirievezh b., kenvuntrevezh g.

Mittdreißiger g. (-s,-) : paotr aet un tamm mat dreist d'e dregont vloaz g., paotr war-dro pemp bloaz ha tregont g.

Mittdreißigerin b. (-,-nen) : plac'h aet un tamm mat dreist d'he zregont vloaz b., plac'h war-dro pemp bloaz ha tregont b.

Mitte b. (-) : 1. kreiz g., kreizenn b., kalonenn b., kalon b., hanter g., daouhanter g., kreizparzh g. ; *die Mitte eines Vierecks*, kreiz ur c'harrez g., kreizenn ur c'harrez b. ; *die Mitte eines Kreises*, kreiz ur c'helc'h g., kreizenn ur c'helc'h b. ; *sie trägt den Scheitel in der Mitte*, ur regenn e-kreiz he fennad-blev a zo ganti ; *der Tisch steht in der Mitte des Zimmers*, e-kreiz (war-greiz) ar sal emañ an daol ; *die Stadtmitte*, kreiz-kêr g. ; *gerade in der Mitte*, er c'hreizig-kreiz, e-kreiz tre ; *in der Mitte hohl*, kleuz en e greiz ; *die Mitte des Lebens*, an oad kreiz g., kreiz an oad g., kreiz ar vrud g., kreiz an nerzh g., barr an oad g., brud an oad b./g. ; *in der Mitte des Lebens*, pa vezer etre daou oad ; *Mitte Juli*, da hanter viz Gouere, da hanter C'houere, kerkent ha hanter C'houere, gant hanter viz Gouere, gant hanter C'houere, war-dro hanter viz Gouere, war-dro hanter C'houere, e-kreiz miz Gouere ; *um (gegen) Mitte Mai*, war-dro hanter viz Mae ; *es war erst Mitte Oktober*, ne oa nemet hanter miz Here anezhi ; *in der Mitte des zwanzigsten Jahrhunderts*, e-kreiz an ugentvet kantved ; *diese Stadt liegt etwa in der Mitte zwischen Berlin und Schwerin*, emañ Berlin ha Schwerin tamm-pe-damm keit-ha-keit diouzh ar gêr-se, emañ ar gêr-se tamm-pe-damm hanter hent etre Berlin ha Schwerin, emañ ar gêr-se tamm-pe-damm e-kreiz-etre Berlin ha Schwerin ; *er ist eher über Mitte fünfzig als darunter*, bez' eo nesoc'h da dri-ugent vloaz eget da hanter-kant ; *die goldene Mitte*, an hent etre g., ar muzul mat g., ar muzul etre re ha re nebeut g., an hent etre an daou g. ; *er weiß, die goldene Mitte einzuhalten*, hennezh a vez atav kempouez an traoù gantañ, plaen eo an den, hennezh a oar moull, hennezh a oar heuliañ an hent etre ; *die Wahrheit liegt in der Mitte*, etre an daou emañ ar wirionez ; *ob lang, ob kurz, in der Mitte ist die Hälfte*, bezet hir pe bezet berr, e-barzh ar c'hreiz emañ an hanter ; *die Mitte halten*, a) chom etre an daou, chom

moder, mont dousik (goustad) dezhi, chom etre re ha re nebeut, bezañ fur ha kerreizh, mont goustad war an traoù, bezañ parfet (moder, plaen), na vont re bell (re lark) ganti, en em voullañ, gouzout moull ; **b)** chom neptu ; *in der Mitte durchbrechen*, mont etre daou damm ; *sich von der Mitte entfernen*, digreizañ ; *jemanden in die Mitte nehmen*, en em lakaat a bep tu d'u.b., mont a bep tu d'u.b. ; [polit.] *Anhänger der Mitte*, kreizour g., [gwashaus] tra bechar g.

2. [dre skeud.] kendere g., touez b., touesk b., mesk g., metoù g., niver g., melloù lies. ; *in unserer Mitte*, en hon niver, en hon touez, en hon touesk, en hor mesk, en hor meskoù, en hor metoù / etrezomp (Gregor), en hor melloù ; *einer aus unserer Mitte*, unan ac'hanomp (eus hor metoù, eus hor c'hendere, hag a zo kendere ganeomp, eus hon niver).

mittelbar ag. : **1.** kemennadus, hag a c'heller kemenn ; **2.** pegus, spegus, stagus, hag a ya d'an eil d'egile.

mitteilen V.k.e. rannadus (hat mitgeteilt) : notañ, kemenn, degemenn, reiñ da c'houzout, reiñ da glevet, reiñ da anavezout, tintal, reiñ keal eus, reiñ avel da, hanterañ ; *jemandem etwas mitteilen*, reiñ anaoudegezh eus udb d'u.b., daveiñ udb d'u.b., reiñ keloù eus udb d'u.b., reiñ d'u.b. udb da c'houzout (da anavezout, da anaout), kemenn udb d'u.b., degemenn udb d'u.b., degas kemennadurezh d'u.b. eus udb, degas kemenn d'u.b. eus udb, kas kemenn d'u.b. eus udb, ditourañ u.b. diwar-benn udb, titouriñ u.b. diwar-benn udb, ditourañ udb d'u.b., kelaouiñ u.b. diwar-benn udb, reiñ liv d'u.b. eus udb, reiñ disaouzan d'u.b. eus udb., hanterañ udb d'u.b. ; *er hat mir mitgeteilt, dass er morgen abreist*, degemmet en deus din ez aio kuit warc'hoazh, roet en deus din da c'houzout ez aio kuit warc'hoazh ; *ich habe Ihnen nichts Neues mitzuteilen*, n'ouzon nevezded ebet, ne'm eus nevezded ebet da lavaret deoc'h ; *ich habe nur Unerfreuliches mitzuteilen*, keleier fall n'eus ken ganin, ur gwall zisaouzan am eus ; *ich habe nur Erfreuliches mitzuteilen*, kalz a gaer am eus da lavaret deoc'h, meurbet a draoù kaer am eus da gontañ deoc'h, n'eus nemet keleier laouen ganin ; *ich habe Ihnen Wichtiges mitzuteilen*, un dra a bouez bras am eus da zisklêriañ deoc'h, traoù pounner am eus da zisplegañ deoc'h, traoù bras am eus da zisplegañ deoc'h, kaozioù pounner am eus da lavaret deoc'h, un dra c'hrevus am eus da zisklêriañ deoc'h ; *man hat es mir mitgeteilt*, se a zo bet kemennet din, keloù eus an dra-se a zo bet degaset din.

V.em. rannadus : **sich mitteilen** (hat sich (t-rt) mitgeteilt) : **1.** *sich jemandem mitteilen*, lavaret d'u.b. ar pezh a zo war e galon / diskargañ e galon d'u.b. (Gregor), digeriñ (diskuliañ, dizoleiñ) e galon d'u.b., hanterañ e soñjoù gant u.b. ; **2.** bezañ pegus, bezañ spegus, bezañ stagus, en em skignañ, mont d'an eil d'egile.

mitteilsam ag. : lavariant, kaozeüs, parlantus ; *er ist mitteilsam*, digor eo d'ar re all, mat eo da gontañ kaoz, en em reiñ a ra d'ar re all.

Mitteilung b. (-,en) : kemennadenn b., kemenn g., kemennad g., kemennadur g., kemennerezh g., kemennadurezh b., embann g., embannidigezh b., embannerezh g., notenn b., notadur g., kel g., keal g., kelaouadenn b. ; *amtliche Mitteilung*, kemennadenn

gefridiel b., kemenn kefridiel g., kelaouadenn gefridiel b., kiminiadezh b., notadur g.

Mitteilungsbedürfnis n. (-ses,-se) : ezhomm da eztaoliñ e soñjoù g., ezhomm da lavaret ar pezh a zo war e galon g., ezhomm da ziskargañ e galon g., ezhomm da zigeriñ e galon g., ezhomm da ziskuliañ e galon g., ezhomm da zizoleiñ e galon g.

Mitteilungsblatt n. (-s,-blätter) : kannadig g. ; *amtliches Mitteilungsblatt*, kannadig ofisiel g., kazetenn ofisiel b., kazetenn ar c'hemennadoù lezennel b.

mittel sellit ouzh mittlere(r,s).

Mittel' n. (-s,-) : **1.** araez g., araezad g., benveg g., tu g., tro b., doare g., hent g., lank g., moaien b./g., hanterad g., tuenn b., dreenn b., alc'hwez g., skor g., lañs g., remed g. ; *es gibt kein wirksames Mittel*, n'eus ket a voaien efedusoc'h ; *ein Mittel zum Zweck*, un hent hag a c'heller mont gantañ g., un tu (un dro b.) evit tizhout ar pal g., un hent d'ar pal g. ; *zu den gleichen Mitteln greifen*, ober gant ar memes moaienou ; *der Zweck heiligt die Mittel*, ne vern an hent gant ma c'heller degouezhout, an disoc'hoù eo hag a zoug, n'eus nemet an disoc'hoù a dalv tra pe dra, an hini en deus c'hoant mogañ e gazh a lavar eo fall da logota, neb a fell dezhañ ober fall a gav un digarez pe un all, bramm lous ne ra ket trouz, diouzh o disoc'hoù nemetken eo barn an dud ; *ein Ziel durch friedliche Mittel erreichen*, tizhout ur pal dre hentoù peoc'hus ; *zum letzten Mittel greifen*, ober udb da rekour diwezhañ, mont dizamant dezhi, mont dezhi a-droc'h-trañch, mont dezhi gwashañ ma c'haller, mont dezhi par ma c'haller, mont dezhi pellañ ma c'haller, ober bec'h bras ; *kein Mittel unversucht lassen (alle Mittel in Bewegung setzen)*, ober a-nerzh-kalon kement a zo en e c'halloud, ober kement a zo en e holl c'halloud, ober gwelikañ ma c'haller, ober kement ha ma c'haller, ober par ma c'haller, ober pellañ ma c'haller, ober e c'halloud (e wellañ, e wir wellañ, e bosupl, e holl bosupl, diouzh e wellañ, diouzh e wellañ-holl, e seizh posupl, e seizh gwellañ, an diaoul hag e bevar), ober e walc'h, klask e walc'h en em ziluziañ anezhi, lakaat holl e albac'henn d'ober udb, dispakañ e ijin d'ober udb, lakaat e ijin hag e imor d'ober udb, en em aketiñ e pep doare, c'hoari an diaoul hag e bevar, plantañ e holl nerzh d'ober udb, lakaat e holl studi hag e holl nerzh (ober a-walc'h) evit dont a-benn eus udb (Gregor), kemer e du evit dont a-benn eus udb ; *auf alle verfügbaren Mittel zurückgreifen*, ober tan gant forzh peseurt koad, ober ibil gant kement tamm koad a zo ; *ihm sind alle Mittel recht*, ne ra forzh dre be hent dont a-benn eus e daol - ne ra forzh pe dre hent dont a-benn eus e daol - ne ra forzh dre be hent tennañ e daol - hennezh a ra tan gant forzh peseurt koad - ne droio kein da ijin ebet, mat pe fall, evit dont a-benn eus e daol - ne ra ket forzh petra d'ober - netra ne c'hell derc'hel anezhañ - ober a rafe n'eus forzh petra evit dont a-benn eus e daol - pep tra a zo mat dezhañ evit dont a-benn eus e daol - n'eus tra evit herzel outañ - n'eus harz ebet dezhañ - ne c'hell tra herzel outañ ; *Mittel und Wege suchen, etwas zu erreichen*, klask penn an tu da dizhout udb, klask an tu (an dro) da dizhout udb, klask e du (e dro, e bleg) da dizhout udb, dispakañ e ijin d'ober udb, lakaat e ijin d'ober udb ; *Mittel und Wege finden, etwas zu erreichen*, kavout e dro (e avel, e du, e ziluzioù, e

lañs), kavout an tu (an dro, ar skoulm, an dalc'h, ar pleg, an dro-bleg), kavout penn vat d'e daol, kavout penn diouzh lost d'e bellenn, reiñ un disentez d'ur gudenn, kavout ar c'hraf, kavout poell d'e gudenn, gouzout e ziluzioù, kavout an tu da dizhout ur pal bennak, ober moaien da dizhout ur pal bennak, kavout ar voaien da zibunañ e gudenn, kavout war peseurt avel sturiañ e vatimant, kavout an dro da zont a-benn eus udb, kavout dre be hent dont a-benn eus udb, kavout pe dre hent dont a-benn eus udb, kavout ijin d'ober udb, kavout ar c'hraf, kavout e bleg da dizhout ur pal bennak, kavout an dro-bleg da dizhout ur pal bennak, kavout penn diouzh lost d'e bellenn, kavout poell d'e gudenn, kavout penaos ober diouti ; *sich für jemanden ins Mittel setzen*, difenn u.b., ober evit u.b., taerñ evit u.b., kabaliñ evit u.b., toullañ evit u.b., toullañ d'u.b., dougen dorn d'u.b., ober evit u.b., lavaret ur gerig e kerz u.b., ober bazhvalan evit u.b., reiñ sav d'u.b., pediñ evit u.b. / mennout evit u.b. (Gregor).

2. [mat.] keidenn b., keitadenn b., keitad g., etreadenn b. ; *geometrisches Mittel*, keitad mentoniell g. ; *arithmetisches Mittel*, keitad niveroniell g. ; *rechnerisches Mittel*, keitad jedoniell g. ; *harmonisches Mittel*, keitad kemblac'hek g. ; *im Mittel*, well-wazh, an eil da gas egile, an eil e-ser egile, an eil dre egile.

3. [mezeg.] aozad g., louzoù g., remed g., dramm g., medisinerzh g., mezegiezh b. ; *stärkendes Mittel*, louzoù da reiñ nerzh en-dro g., louzoù kreñvaus (nerzhekaus) g., traoù kalonus lies. ; *Mittel gegen (für) das Fieber*, remed ouzh (a-enep) an derzhienn g. ; *ein Mittel gegen Verstopfung*, ul louzoù mat da zigalediñ ar c'horf g., ul louzoù mat da zistardañ ar c'horf g. ; *Wasser ist das beste Mittel gegen Durst*, an dour eo ar mestr pa'z pezh sec'hed ; *das Mittel tat seine Wirkung*, efedus e voe al louzoù, al louzoù a reas efed (en doa graet vad dezhañ, en doa bet efed war e gleñved).

Mittel² lies. : araezioù kellidel lies., arc'hant g., pinvidigezh b., aez g., peadra g., barregezhioù lies., danvez g., danvezioù lies., moaien b./g. ; *unter Berücksichtigung der Organisation und der Mittel jedes Staates*, en ur zerc'hel kont eus aozadur ha pinvidigezh pep bro ; *die Mittel sind es, die ihnen fehlen*, ar peadra eo a vank dezho ; *über beschränkte Mittel verfügen*, na vezañ bras e beadra, na vezañ bras e voaien, bezañ diste e beadra, na vezañ frank an traoù gant an-unan, na gaout nemeur a arc'hant, bezañ berr gant an arc'hant, bezañ berr an arc'hant gant an-unan, bezañ just an arc'hant gant an-unan, bezañ berr an arc'hant a zo gant an-unan etre e zaouarn, bezañ berr war e gezeg, bezañ berr en e skeuliad, bezañ skort an arc'hant gant an-unan, bezañ berr ar c'hrog gant an-unan, bezañ staget berr ; *keine Mittel mehr haben*, bezañ rivinet e boch gant ar vezh - bezañ war an noazh (war an teil) - bezañ aet war ar plankenn lardet - bezañ aet e leveoù e skuilh hag e ber - mont d'ar bern - bezañ aet holl en e revr - na ober na koar na mel - bezañ aet holl e vadoù en e revr - bezañ debret e holl stal gant an-unan - bezañ hep ul liard toull - bezañ debret e gestenn gant an-unan - bezañ debret pep tra, gwir ha font - bezañ aet e zanvez e bevez ; *ohne Mittel sein*, na gaout tra war e anv (en e gerz, en e anv), na gaout ur bomm leve war e anv, na gaout a voaien, na gaout mann dezhañ e-unan, na gaout kerz e nep tra, na

gaout an hanter eus netra, bezañ dileve, na gaout nag erv nag ant, na gaout na bod na skod, na gaout netra drezañ e-unan, bezañ dibourvez eus pep tra, na gaout mann d'an-unan, bezañ diarc'hant, na gaout daou wenneg da deuler ouzh toull ur c'hi, na gaout gwennege ebet, bezañ skañv (diskantet, plat, ridet, treut, tanav, moan) e yalc'h, bezañ deuet e yalc'h da bladañ, bezañ aet e yalc'h d'an hesk, na vezañ gwennege ebet el loch gant an-unan, na vezañ gwennege toull ebet gant an-unan, na gaout takenn ebet, bezañ berr war e gezeg, bezañ berr en e skeuliad, na gaout a segal ken, bezañ erru skañv e yalc'h, bezañ bihan pep tra gant an-unan, bezañ Fañch ar Berr gant an-unan.

Mittel- / **mittel-** : krenn-, ... kreiz, ... etre.

Mittelachse b. (-,-n) : 1. ahel kemparzh g. ; 2. [tekn.] ahel kreiz g.

Mittelalter n. (-s) : Krennamzer b. ; *diese Burg stammt aus dem Mittelalter*, savet e voe ar c'hastell-se da vare ar Grennamzer ; *Schriften aus dem Mittelalter*, skridoù eus ar Grennamzer lies. ; *das Frühmittelalter*, ar Grennamzer uhel b., ar Grennamzer uhelañ b. ; *das Hochmittelalter*, ar Grennamzer greiz b. ; *das Spätmittelalter*, ar Grennamzer izel b., ar Grennamzer diwezhañ b.

mittelalterlich ag. : krennamzerel, krennamzeriat, ... eus ar Grennamzer ; ... ar Grennamzer ; *das mittelalterliche Leben*, ar vuhez er Grennamzer b.

Mittelamerika n. : kreiz Amerika g., Amerika ar C'hreiz b.

mittelamerikanisch ag. : eus kreiz Amerika, eus Amerika ar C'hreiz b.

Mittelarrest g. (-s,-e) : [lu] dalc'h g., arestoù lies. ; *drei Tage Mittelarrest*, tri devezh toull-bac'h lies.

mittelatlantisch ag. : *mittelatlantischer Rücken*, *mittelatlantische Schwelle*, keinenn atlantel b.

mittelbar ag. : dieeun, a-dro, ameeun, hanterouriek, hanteradek ; [preder.] *mittelbares Wissen*, anaoud hanteradek g.

Mittelbau g. (-s,-bauten) : 1. savadur-kreiz g. ; 2. [skol-veur] *akademischer Mittelbau*, mistri-brezeger lies.

Mittelbegriff g. (-s,-e) : [preder.] hanterad g., termen etre g.

Mittelbretonisch n. : brezhoneg-krenn g., krennvrezhoneg g.

mittelbretonisch ag. : krennvrezhonek.

mitteldeutsch ag. : eus kreiz Bro-Alamagn.

Mitteldeutschland n. : kreiz Bro-Alamagn g.

Mittelding n. (-s,-e) : meskaj etre daou dra g., tra etre g., hanterer g. ; *trefft die richtige Wahl zwischen Paradies oder Hölle* : *ein Mittelding gibt es nicht*, dibabit mat etre ar baradoz hag an ifern : n'eus kreiz ebet etrezo.

Mittleuropa n. : kreiz Europa g.

Mittleuropäer g. (-s,-) : annezad kreiz Europa g.

Mittleuropäerin b. (-,-nen) : annezadez kreiz Europa b.

mitteleuropäisch ag. : ... kreiz Europa, ... eus kreiz Europa ; *mitteleuropäische Zeit*, eur eus kreiz Europa b.

Mittelfarbe b. (-,-n) : damliv g.

Mittelfeld n. (-s,-er) : kreiz un dachenn sport g.

Mittelfinger g. (-s,-) : [korf.] biz-kreiz g., biz-bras g., biz hirañ g., [anvet gwechall biz-gwalenn] ; *ich kann problemlos mein Handgelenk mit Daumen und Mittelfinger umklammern*, aes e toublan va dorn war va

arzorn, gouest on d'ober an dro da'm arzorn gant va biz-meud ha va biz-kreiz.

mittelfristig ag. : war termen etre.

Mittelfuß g. (-es,-füße) : [korf.] kreiztroad g.

Mittelgang g. (-s,-gänge) : trepas kreiz g., alez kreiz b.

Mittelgebirge n. (-s,-) : menezioù krennvent lies., menezioù a uhelder etre lies.

Mittelgewicht g. (-s,-e) : [sport] pouez-kreiz g., pouez etre g.

Mittelgewichtler g. (-s,-) : [sport] sporter pouez-kreiz g., sporter pouez etre g.

Mittelgewichtlerin b. (-,-nen) : [sport] sporterez pouez-kreiz b., sporterez pouez etre b.

Mittelglied n. (-s,-er) : [biz, korf.] mailh-etre g., oefs krenn g.

mittelgroß ag. : krenn, krennvent, mentet krenn, etre daou, etre an daou, a uhelder etre, a vent etre, a vent krenn, na bras na bihan ; *diese Leute (diese Tiere) sind mittelgroß*, ar re-se a zo kreizoù ; *ein mittelgroßes Tier*, ur c'hreiz loenig g., ur c'hreiz unan g. ; *ein mittelgroßer Mensch*, ur c'hreiz denig g., ur c'hreiz den g., ur c'hreiz unan g., ur c'hrennden g.

mittelgut ag. : peuzvat, damvat, a berzhed etre, a vadelezh etre, eus an eil troc'h, etre daou, etre an daou, etre mat ha fall, lavek.

Mittelhand b. (-,-hände) : [korf.] kreizdorn g.

mittelhoch ag. : krenn, krennvent, etre daou, etre an daou, a uhelder etre, a vent etre, na bras na bihan ; *mittelhohe Schichtwolke*, koc'henn b., altostratus str.

Mittelhochdeutsch n. : uhelalamaneg-krenn g.

Mittelkegel g. (-s,-) : kilh greiz b. ; *den Mittelkegel umwerfen*, ober nav.

Mittelklasse b. (-,-n) : 1. [kenwerzh] rummad etre g. ; 2. [kevredadouriezh] renkad etre b.

Mittelklassewagen g. (-s,-) : karr-tan eus ar rummad etre g.

mittelländisch ag. : kreizdouarel, kreizdouarek, kreizdouaregat, ... Kreizdouar ; [kozh] *das Mittelländische Meer*, ar Mor Kreizdouar g., ar Mor Kreizdouarel g., ar Mor Kreizdouarek g., mor Sav-Heol g., mor ar Sav-Heol g., mor Provaña (Gregor) g.

Mittelläufer g. (-s,-) : [sport] hanterour kreiz g.

Mittellinie b. (-,-n) : linenn greiz b.

mittellos ag. : didra, diarc'hant, dizanvez, dileve, dibourvez, difournis, divadoù, morfontus, dibourvez a arc'hant, dibourvez a zanvez ; *mittellos sein*, bezañ en diouer a bep tra, na gaout a voaien, en em gavout en dilez ar brasañ, na vevañ nemet dre an diouer hag an dilez a bep tra, na gaout tra war e anv (tra en e gerz, tra en e anv), na gaout ur bomm leve war e anv, na gaout mann dezhañ e-unan, na gaout kerz e nep tra, bezañ dileve, na gaout nag erv nag ant, na gaout na bod na skod, na gaout mann d'an-unan, bezañ dibourvez eus pep tra, bezañ difournis a bep tra, bezañ diarc'hant, bezañ dizanvez, na gaout daou wenneg da deuler ouzh toull ur c'hi, na gaout gweneg ebet, bezañ skañv (diskantet, plat, ridet, tanav, moan, treut) e yalc'h, bezañ deuet e yalc'h da bladañ, bezañ aet e yalc'h d'an hesk, na vezañ gweneg ebet el loch gant an-unan, na vezañ gweneg toull ebet gant an-unan, na gaout takenn ebet, bezañ berr war e gezeg, na gaout a segal ken, bezañ berr en e

skeuliad, bezañ Fañch ar Berr gant an-unan, bezañ bihan pep tra gant an-unan, na gaout netra drezañ e-unan, na gaout an hanter eus netra, na gaout ur roched da wiskañ, na gaout un hiviz da lakaat war he c'hein ; *die Mittellosen*, ar geizh lies., an dud keizh lies., ar reuzeudien lies., ar beorien lies., an drueged lies., an davanteien lies., an ezhommeien lies., ar gorked lies., an druanted lies., Yann an Dibourvez g.

Mittellosigkeit b. (-) : dibourvez g., diouer g., dienez b., paourentez b.

Mittelmächte lies. : [istor] damanioù bras kreiz Europa lies., impalaeriezhoù kreiz Europa lies.

Mittelmaß n. (-es,-e) : 1. ment etre b. ; 2. kerreizhder g., kerreizhded b., hent etre g., moull g., muzul mat g., muzul etre re ha re nebeut g., hent etre an daou g., moder g.

mittelmäßig ag. : peuzvat, krenn, dister, madik, madik-madik, etre mat ha fall, etre daou, etre an daou, moder, lavek ; *mittelmäßig erfreut*, damlaouen.

Mittelmäßigkeit b. (-) : distervez b., lavegezh b.

Mittelmauer b. (-,-n) : moger hanterek b.

Mittelmeer n. (-s) : Mor Kreizdouar g., Mor Kreizdouarel g. *das Schwarze Meer ist über mehrere Meeresengen mit dem Mittelmeer verbunden*, skeiñ a ra ar Mor Du war ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor, digeriñ a ra ar Mor Du war ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor, kehentiñ a ra ar Mor Du gant ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor.

Mittelmeerkiefer b. (-,-n) : [louza.] pin disheolier str.

Mittelmeerklima n. (-s) : hinad kreizdouarel b.

Mittelmeerlilie b. (-,-n) : [louza.] milad str., kenin g.

Mittelmeer-Raubwürger g. (-s,-) : [loen.] pig-spenn Spagn b.

Mittelmeerraum g. (-s,-räume) : takad tro-dro d'ar Mor Kreizdouar g., Kreizdouareg b., broioù kreizdouarel lies.

Mittelmeersandaal g. (-s,-e) : [loen.] ivignenn b. [*liester ivigned*].

Mittelmeer-Steinschmätzer g. (-s,-) : [loen.] bistrak-Spagn g.

Mittelmeer-Sternrochen g. (-s,-) : [loen.] rae rous b.

Mittelohr n. (-s,-en) : [korf.] skouarn greiz b., skouarn grenn b.

Mittelohrentzündung b. (-,-en) : [mezeg.] skouarnfo g., skouarnad b.

mittelozeanisch ag. : *mittelozeanischer Rücken*, keinenn danvorel b.

Mittelfette b. (-,-n) : [tisav.] livenn-gostez b.

Mittelpferd n. (-es,-e) : marc'h-kreiz g.

mittelpärchtig ag. : [dre fent] gwall zister, madik-madik, etre mat ha fall, etre daou, etre an daou, moder, lavek, peuzvat.

Adv. : evelseik, evel-evel, war-nes damant, etre an div lezenn, etre daou, etre an daou, madik-madik, etre kriz ha poazh.

Mittelpunkt g. (-s,-e) : 1. kreiz g., kreizenn b., kreizon g., poent-kreiz g. ; *gemeinsamer Mittelpunkt*, kengreiz g. ; *im Mittelpunkt liegend*, kreiz, kreizek, kreizel, kreizennel, kreizennek ; *die Reise zum Mittelpunkt der Erde*, beaj da greiz an Douar b. ; 2. [dre skeud.] pal g. ; *er steht im Mittelpunkt des Klatsches*, n'eus kaoz nemet dioutañ (anezhañ), dindan teod an dud emañ, ar gaoz a zo war e

lerc'h, chaok a zo diwar e benn, kontet e vez e zoareoù, n'eo na chaok na stran a ra diouer diwar e benn, magañ a ra ar chaok hag ar stran.

Mittelpunktschule b. (-,-n) : skol kentañ derez etrekumunel b., skol kreiz b.

mittels araog. (t-c'h) : dre hantererezh udb, gant harp udb, war-bouez, diwar-bouez, a-bouez, dre voaien udb, da-heul, oc'h ober e vad eus.

Mittelsäger g. (-s,-) : [loen.] heskenneg-kuch g.

Mittelscheitel g. (-s,-) : [blev] roudenn dre greiz ar c'hlopenn b., rann dre greiz ar c'hlopenn b.

Mittelschicht b. (-,-en) : [kevredadouriezh] renkad etre b.

Mittelschiff n. (-s,-e) : [tisav.] nev kreiz b., korf-iliz g.

Mittelschule b. (-,-n) : **1.** skolaj g., skol-etre b. ; **2.** [Bro-Suis] kelenndi eil derez g.

Mittelschüler g. (-s,-) : skolajiad g., kelenndiad g.

Mittelschullehrer g. (-s,-) : kelenner skolaj g., kelenndiour g. ; *er ist Mittelschullehrer*, kelenn a ra en ur skolaj.

Mittelsmann g. (-es/-s,-männer/-leute) hanterour g., hanterer g., jubenn g., erbeder g., moaienour g., kempouezer g., kempennour g., kompezour g., bazhvalan g., diforc'her g., tredeour g., tredeog g.

Mittelspecht g. (-es,-e) : [loen.] speg krenn g., speg brizh krenn g.

Mittelsperson b. (-,-en) : hanterour g., hanterer g., jubenn g., erbeder g., moaienour g., kempouezer g., kempennour g., kompezour g., bazhvalan g., diforc'her g., tredeour g., tredeog g.

Mittelspieler g. (-s,-) : [sport] hanterour g.

mittelst araog. (t-c'h) : dre hantererezh udb, gant harp udb, war-bouez, diwar-bouez, a-bouez, dre voaien udb, da-heul, oc'h ober e vad eus.

Mittelstadt b. (-,-städte) : kêr a vent etre b., kêr etre b., kêr grennvent b.

Mittelstand g. (-s,-stände) : [kevredadouriezh] renkad etre b.

mittelständisch ag. : [kevredadouriezh] eus ar renkad etre.

Mittelstimme b. (-,-n) : krennvouezh b. ; *hohe Mittelstimme*, krennvouezh uhel b. ; *tiefe Mittelstimme*, krennvouezh izel b.

mittelstimmig ag. : krennvouezhiek.

Mittelstreckenflugzeug n. (-s,-e) : [nij.] karr-nij krenndreizher g., krenndreizher g.

Mittelstreckenlauf g. (-s,-läufe) : [sport] redadeg damhir b.

Mittelstreckenläufer g. (-s,-) : [sport] reder damhir g.

Mittelstreckenläuferin b. (-,-nen) : [sport] rederez damhir b.

Mittelstreckenrakete b. (-,-n) : [lu] fuc'hell krennhedtaol b., fuc'hell krennhedtenn b., fuc'hell diraez etre b., fuc'hell a dreug etre b., euomisil g.

Mittelstreckensystem n. (-s,-e) : *nukleare Mittelstreckensysteme*, armoù nukleel krennhedtaol lies., armoù nukleel krennhedtenn lies., armoù nukleel diraez etre lies., armoù nukleel a dreug etre lies.

Mittelstreckenwaffe b. (-,-n) : arm krennhedtaol g., arm krennhedtenn g., arm diraez etre g., arm a dreug etre g.

Mittelstreifen g. (-s,-) : [gourhentoù] savenn-douar kreiz b., pladenn-douar kreiz b.

Mittelstück n. (-s,-e) : lodenn greiz b., tamm eus ar c'hreiz g.

Mittelstufe b. (-,-n) : [skol] derez etre g. [pevare, trede hag eilvet klas].

Mittelstürmer g. (-s,-) : [sport] araoger kreiz g.

Mittelstürmerin b. (-,-nen) : [sport] araogerez kreiz b.

Mitteltide b. (-,-n) : reverzhi voan b., reverzhi moan g., mare-mor krenn e ampled g.

Mittelweg g. (-s,-e) : hent etre g., muzul mat g., muzul etre re ha re nebeut g., hent etre an daou g., hent kreiz g.

Mittelwellen lies. : [skingomz] gwagennoù krenn lies., gwagennoù etre lies.

Mittelwert g. (-s,-e) : **1.** talvoudegezh etre b. ; **2.** keidenn b., keitadenn b., keitad g., etreadenn b. ; *gewogener Mittelwert*, keitad daspouezet g.

Mittelwort n. (-s,-wörter) : [yezh.] ledverb g., ger-etre g., anv-gwan verb g.

mitten Adv. : **1.** e-kreiz, e-metoù, war-greiz, a-greiz ; *die Linde steht mitten im Garten*, e-kreiz al liorz e-mañ ar wezenn-dilh, e-metoù al liorz e-mañ ar wezenn-dilh ; *das Hotel ist mitten im Wald gelegen*, goursezet eo al leti e-kreiz ar c'hoad, e-mañ al leti er c'hoad mik ; *mitten auf sandigem Gelände*, war an traezh mik ; *mitten im Sommer*, e-kreiz (dre greiz, gant kreiz, e kalon) an hañv, e barr an hañv, e gor an hañv, en hañv bras, en hañv mik ; *mitten im Winter*, e-kreiz ar goañv, gant kreiz ar goañv, e kalon ar goañv, pa oa ar goañv en e yenañ, pa oa ar goañv en e rustañ, er goañv bras, er goañv mik, gant ar goañv bras ; *mitten in der Woche*, e-kreiz ar sizhun ; *mitten am Vormittag*, da hanter vintin, e-kreiz ar mintinvezh, war-dro hanterveure, war-dro hantervintin ; **2.** *Tell schoss den Apfel mitten durch*, Tell a dreuzas kreizig-kreiz an aval gant e vir, Tell a dreuzas an aval dre e greiz gant e vir ; *Mose teilte das Schilfmeer mitten durch*, Moizez a zisrannas ar Mor Ruz ; *mitten inne*, er c'hreiz end-eeun, er c'hreizig-kreiz, a-greiz-taol, a-greiz-pep-kreiz, a-greiz-pep-ober, a-greiz-holl ; *mitten in der Rede hielt er inne*, en em gavet gant kreiz e brezegenn e krennas trumm anezhi, chom a reas pik a-sav e-kreiz (diwar-greiz, a-greiz) e brezegenn, chom a reas krenn a-sav e-kreiz (diwar-greiz, a-greiz) e brezegenn, chom a reas e deod a-ispilh, chom a reas e deod ouzh ar groug, koll a reas penn e neudenn, chom a reas berr war e c'her, koll a reas penn e gudenn, chom a reas ouzh an dreiz, soc'hiñ a reas, tevel a reas berr ; *mitten in seiner Rede wurde die Tür geöffnet*, e-kreiz m'edo o komz e voe digoret an nor ; *es geschah mitten am Tage*, en deiz anat (e-kreiz an deiz, a-greiz an deiz, war-greiz an deiz, war gorf an deiz) e oa c'hoarvezet kement-se ; *mitten bei der Arbeit sein*, *mitten in der Arbeit sein*, bezañ e bec'h o labourat ; *mitten in der Arbeit sterben*, mervel ouzh ar stern, mervel en ant, mervel a-greiz labourat, mervel e-kreiz labourat, mervel diwar-greiz labourat ; *mitten im Gespräch musste er sich hinsetzen*, e-kreiz kaozeal e rankas azezañ ; *mitten ins Herz*, e-kreiz poull e galon, betek kreiz e galon, betek goueled ar galon (Gregor) ; *mitten um den Leib*, a-dro-vriad ; *mitten im Krieg*, e-kerzh ar brezel mik ; *mitten durch den Wald*, a-dreuz (dre greiz, dre greiz-tre) ar c'hoad ; *er platzte mitten (in die Gesellschaft) hinein*, degouezhout a reas dic'hortoz-kaer, erruout a reas evel ar bleiz, erruout a reas a-greiz-peb-

kreiz, degouezhout a reas evel ul laer, dont a reas evel ul laer, erruout a reas evel un tarz kurun, kouezhet e oa diwar al loar da vare kreisteiz ; P. *mitten drin*, a-greiz-peb-kreiz, e kreiz pep kreiz.

mittendrein Adv. / **mittendrin** Adv. : er c'hreiz end-eeun, er c'hreizig-kreiz, a-greiz-taol, a-greiz-pep-kreiz, e kreiz pep kreiz, a-greiz-pep-ober, a-greiz-holl.

mittendrunter Adv. : er c'hreiz end-eeun, er c'hreizig-kreiz.

mittendurch Adv. / **mittenhindurch** Adv. : a-dreuz-kaer, dre greiz, dre greiz-tre, dre e greiz, dre e greizig-kreiz.

Mitternacht b. (-) : hanternoz g., kreiznoz g. ; *um Mitternacht*, da hanternoz, d'an hanternoz, da greiznoz ; *gegen Mitternacht*, war-dro kreiznoz, war-dro hanternoz, war-dro an hanternoz, e-tro an hanternoz ; *es schlägt Mitternacht*, emañ hanternoz o seniñ (o skeiñ) ; *es geht auf Mitternacht*, tost hanternoz eo ; *es ist fünf nach Mitternacht*, *es ist fünf Minuten nach Mitternacht*, hanternoz pemp eo, hanternoz ha pemp eo ; *es ist viertel nach Mitternacht*, hanternoz ha kard eo ; *vor Mitternacht*, a-raok an hanternoz, a-raok hanternoz.

mitternächtlich ag. : ... hanternoz, ... kreiznoz.

mitternachts Adv. : da hanternoz, d'an hanternoz, da greiznoz.

Mitternachtsmesse b. (-, -n) : *die Mitternachtsmesse*, oferenn ar Pellgent b., oferenn an hanternoz b., an oferenn hanternoz b.

Mitternachtssonne b. (-) : heol hanternoz g.

Mittfasten lies. / **Mittfastenzeit** b. (-) : Hanter-ar-C'horaiz g., Hantergoraiz g., Meurlarjez-Bihan g.

Mittfünfziger g. (-s, -) : paotr aet dreist d'e hanter-kant vloaz g., paotr war-dro pemp bloaz hag hanter-kant g.

Mittfünfzigerin b. (-, -nen) : maouez aet dreist d'he hanter-kant vloaz b., maouez war-dro pemp bloaz hag hanter-kant g.

Mittler g. (-s, -) : hanterour g., hanterer g., jubenn g., erbeder g., moaienour g., kempouezer g., kempennour g., kompezour g., bazhvalan g., diforc'her g., tredeour g., tredeog g.

mittlere(r,s) ag. : kreiz, krenn, etre, etreat, etre-daou, etre an daou ; *der mittlere Teil des Landes*, rann greiz ar vro b., rannbarzh kreiz ar vro b., lodenn greiz ar vro b. ; *die mittlere Säule*, ar golonenn greiz b., ar piler kreiz g. ; *der mittlere Teil*, al lodenn (an dachenn) greiz b. ; *das mittlere Alter*, an oad-kreiz g. ; *mittlere Sonne*, heol etre g. ; *mittlere Ortszeit (M.O.Z)*, eur etre b. ; *der mittlere Osten*, ar Reter-kreiz g.

Mittlerrolle b. (-, -n) : roll a hanterour g., roll a jubennour g.

mittlerweile Adv. : 1. e-pad an amzer-se, etretant, etre-daou, e-keit-se, keid-all, etre keit-se, er c'heit amzer-se, er c'heit amzer-mañ, e-kerzh neuze, e pleg an dra-se, en-drebad-hont, en-drebad-mañ, en-drebad-se ; 2. hiziv, bremañ, diwar-vremañ, hiviziken, pelloc'h.

mittlönend ag. : kensonel, kensonus.

mittrauernd ag. : kengañvus.

Mittrauernde(r) ag.k. g./b. : kengañver g., kengañvrez b.

mitschiffs Adv. : [merdead.] e kreiz ar vag, e kreiz al lestr.

Mittsechziger g. (-s, -) : paotr aet dreist d'e dri-ugent vloaz g., paotr war-dro pemp bloaz ha tri-ugent g.

Mittsechzigerin b. (-, -nen) : maouez aet dreist d'he zri-ugent vloaz b., maouez war-dro pemp bloaz ha tri-ugent b.

Mittsommer g. (-s, -) : gouel sant Yann g., goursav-heol an hañv g.

Mittsommernacht b. (-, -nächte) : noz gouel sant Yann b. **mittun** V.gw. (tat mit / hat mitgetan) : kemer perzh ; *tust du bei dem Ausflug mit ?* ha mont a ri da vale ivez ? ha kemer a ri perzh en droiad ivez ?

Mittvierziger g. (-s, -) : paotr aet dreist d'e zaou-ugent vloaz g., paotr war-dro pemp bloaz ha daou-ugent g.

Mittvierzigerin b. (-, -nen) : maouez aet dreist d'he daou-ugent vloaz b., maouez war-dro pemp bloaz ha daou-ugent b.

mittwegs Adv. : [kozh] hanter hent, en hanter hent.

Mittwoch g. (-s, -e) : Merc'her g., dimerc'her, merc'hervezh g., merc'hervezhiad g. ; *am Mittwoch*, beb Merc'her, da Verc'her, d'ar Merc'her ; *am gleichen Mittwoch*, ar memes merc'hervezh ; *heute haben wir Mittwoch*, *heute ist Mittwoch*, hiziv emañ ar Merc'her, ar Merc'her 'zo hiziv, hiziv emaoamp ar Merc'her, deuet eo ar Merc'her ; *letzten Mittwoch*, dimerc'her diwezhañ, dimerc'her tremenet ; *er hat sich seit letztem Mittwoch nicht blicken lassen*, n'eo ket bet gwelet abaoe ar Merc'her diwezhañ, n'eo ket bet gwelet abaoe dimerc'her ; *bis Mittwoch sind wir damit fertig*, prest e vo ac'hanen da zimerc'her, a-benn dimerc'her e vo prest ; *bis Mittwoch*, kenavo dimerc'her, ken dimerc'her, a-benn dimerc'her ; *ab Mittwoch*, *von Mittwoch an*, diwar zimerc'her, adalek dimerc'her ; *am nächsten Mittwoch*, **a**) ar Merc'her kentañ, ar Merc'her all ; **b**) dimerc'her all, dimerc'her kentañ, dimerc'her a zeu, dimerc'her o tont, dimerc'her tostañ, a-benn dimerc'her ; *nächsten Mittwoch*, *kommenden Mittwoch*, dimerc'her kentañ, dimerc'her a zeu, dimerc'her o tont, dimerc'her tostañ, a-benn dimerc'her ; *am vorletzten Mittwoch*, *am Mittwoch voriger Woche*, dimerc'her a-raok, dimerc'her all ; *am Mittwoch der übernächsten Woche*, dimerc'her war-lerc'h, dimerc'her a-benn pemzektez ; *einen ganzen Mittwoch*, un devezh Merc'her a-bezh g., ur merc'hervezh a-bezh g., ur merc'hervezhiad a-bezh g. ; *Mittwoch in einer Woche*, dimerc'her penn sizhun, dimerc'her a-benn eizhtez ; *am Mittwoch dem 16. (sechzehnten) November*, *am Mittwoch, den 16. (sechzehnten) November*, d'ar Merc'her c'hwezek a viz Du ; *ihre Heirat fand am Mittwoch vorher statt*, hec'h eured a oa d'ar Merc'her a-raok ; *er ist bis zum nächsten Mittwoch geblieben*, chomet e oa betek ar Merc'her war-lerc'h ; *an einem Mittwoch*, un devezh Merc'her, ur merc'hervezh ; *an jenem Mittwoch*, d'ar Merc'her-se, ar merc'hervezh-se ; *jeden Mittwoch*, bep Merc'her, da Verc'her, d'ar Merc'her ; *an diesem Mittwoch haben wir eine wahre Sintflut erlebt*, aze e oa bet ur merc'hervezh dour, aze e oa bet ur merc'hervezhiad glav ; *Aschermittwoch*, Merc'her-al-Ludu g., Merc'her meur g.

Mittwochabend g. (-s, -e) : *an einem Mittwochabend*, ur merc'hervezh d'abardaez ; *am Mittwochabend*, *Mittwochabend*, dimerc'her d'abardaez.

mittwochabends Adv. : d'ar Merc'her d'abardaez.

Mittwochmittag g. (-s,-e) : *am Mittwochmittag, Mittwochmittag, dimerc'her da greisteiz ; am Mittwochmittag, jeden Mittwochmittag, d'ar Merc'her da greisteiz, ar Merc'her da greisteiz.*

Mittwochmorgen g. (-s,-) : *an einem Mittwochmorgen, ur merc'hervezh vintin, ur merc'hervezh da veure ; am Mittwochmorgen, Mittwochmorgen, dimerc'her vintin, dimerc'her veure, dimerc'her ar beure ; am Mittwochmorgen, jeden Mittwochmorgen, d'ar Merc'her beure, ar Merc'her beure, d'ar Merc'her vintin, ar Merc'her vintin.*

Mittwochnachmittag g. (-s,-e) : *am Mittwochnachmittag, Mittwochnachmittag, dimerc'her goude kreisteiz ; am Mittwochnachmittag, jeden Mittwochnachmittag, d'ar Merc'her goude kreisteiz, ar Merc'her goude kreisteiz.*

Mittwochnacht b. (-,-nächte) : *dimerc'her da noz ; jede Mittwochnacht, d'ar Merc'her da noz.*

mittwochnachts Adv. : *d'ar Merc'her da noz.*

mittwochs Adv. : *bep Merc'her, da Verc'her, d'ar Merc'her ; mittwochs wird hier Markt abgehalten, bep Merc'her e vez marc'had amañ, bep Merc'her e vez dalc'het marc'had amañ.*

mittwochvormittags Adv. : *d'ar Merc'her beure, ar Merc'her beure, d'ar Merc'her vintin, ar Merc'her vintin.*

mitunter Adv. : *ur wech an amzer, ur wechig an amzer, ur wechig dre vare, amzer d'amzer, amzer-hag-amzer, pred-ha-pred, mare-mare, gwech hag amzer, bep ar mare, bep ur mare, bep an amzer, bep un amzer, bep ar wech, a amzer da amzer, ur wech dre vare, gwech an amzer, dre bep taol, taol-ha-taol, gwechoù, gwezhave, gwezhavez, gwech ar mare, gwech ha gwech, gwech ha gwech all, a wech da wech, gwech a vezh, gwechoù 'zo, gwezhiennou, gwezhiennou 'zo, dre bep div wech, a-wechoù, a-wechadoù, a-wezhiadoù, a-goulzoù, a-goulzadoù, koulz-ha-koulz, bep eil mare, a-frapadoù, frapadoù 'zo, a-daoladoù, a-daolioù, a-vareadoù, a-dachadoù.*

mit unterzeichnen / mitunterzeichnen V.k.e./V.gw. (unterzeichnete mit, hat mit unterzeichnet / hat mitunterzeichnet) : *kensinañ.*

Mitunterzeichnende(r) agk. g./b. : *kensiner g., kensinerez b.*

Mitunterzeichner g. (-s,-) : *kensiner g.*

Miturheber g. (-s,-) : *1. kenaozer g. ; 2. [lennegezh] kenskrivagner g.*

mitverantwortlich ag. : *kenatebek.*

Mitverantwortung b. (-,-en) : *kenatebegezh b.*

Mitverbrecher g. (-s,-) : *kenwaller g., kendorfedour g., kenvuntrer g.*

mitverdienen V.gw. rannadus (hat mitverdient) : *labourat ivez, degas ivez e damm pae d'ar gêr.*

Mitverfasser g. (-s,-) : *kenskrivagner g.*

Mitverfasserin b. (-,-nen) : *kenskrivagnerez b.*

Mitvergangenheit b. (-) : [Bro-Aostria] [yvezh.] amdremenet g., amzer-dremenet b.

Mitverpflichtete(r) agk. g./b. : *kenendalc'hed g., kenendalc'hedez b.*

Mitverschulden n. (-s) : *lod a wallegezh g., lod a damall g., lod a wall g., lod a gablusted g.*

mitversichern V.k.e. rannadus (versicherte mit / hat mitversichert) : *lakaat ivez e-barzh e gevrat kretaat, kretaat ivez.*

mitverstehen V.k.e. (verstand mit / hat mitverstanden) : *kengompren.*

Mitvormund g. (-s,-e/-vormünder) : *kengulator g., kenward g.*

Mitwelt b. (-) : *kenamzeridi lies., amezeien lies. ; seine Mitwelt, tud eus e vetoù lies., tud eus e gendere lies., tud eus e niver lies., e genamzeridi lies.*

mitwirken V.gw. rannadus (hat mitgewirkt) : *kenlabourat, kemer lod e, kemer perzh e, perzhiañ e, kenober, kenoberiañ, pouezañ da ober udb, bezañ kevrañ e ; an einem Werke mitwirken, kenlabourat da seveniñ udb, kenlabourat d'udb, kemer lod en ul labour bennak, perzhiañ en un embregerezh ; an der Gestaltung der öffentlichen Angelegenheiten seines Landes mitwirken, kemer perzh e gouarnerezh e vro, perzhiañ e gouarnerezh e vro.*

mitwirkend ag. : *kenoberius, kenlabourus.*

Mitwirkende(r) ag.k. g./b. : *1. perzhiad g., perzhiadez b., kenlabourer g., kenlabourerez b., kenskoazellerez b., kenskoazeller g., harper g., harperez b., kenoberour g., kenoberourez b. ; die politischen Mitwirkenden, obererien ar vuhez politikel lies., oberourien ar politikerezh lies., obererien eus bed ar politikerezh lies. ; 2. [c'hoariva] aktor g., aktorez b., c'hoarier g., c'hoarierez b., dremmour g., dremmourez b.*

Mitwirkung b. (-,-en) : *kenlabour g., kenskoazell b., harp g., perzhiadur g., kemer perzh g., kenober g., kenobererezh g., kenoberiañ g. ; ohne Mitwirkung kirchlicher Organe bestattet werden, bezañ douaret hep tremen dre an iliz, P. bezañ interes evel ur c'hi.*

Mitwissen n. (-s) : *kenouiziadur g., gouiziegezh b. ; ohne mein Mitwissen, hep rat (hep gouzout, hep ratozh) din, en dic'houtout din, anez gouzout dare din.*

mitwissend ag. : *kenlodek, emglevek ; mitwissendes Lächeln, mousc'hoarzh a genwall g.*

Mitwisser g. (-s,-) : *den hag a oar ivez g., den titouret g., komper g. [liester kompiri], kenlodeg g. [liester kenlodeien].*

Mitwisserin b. (-,-nen) : *plac'h hag a oar ivez b., plac'h titouret b., kenlodegez b.*

Mitwisserschaft b. (-) : *kenouiziadur g., gouiziegezh b., kenlodegezh b.*

Mitwohnenzentrale b. (-,-n) : *kreizenn kenfeurmiñ tiez ha ranndioù b.*

mitwollen V.gw. (will mit / wollte mit / hat mitgewollt) : *kaout c'hoant da vont ivez.*

mitzählen V.gw. rannadus (hat mitgezählt) : *kontañ, lakaat war ar gont, lakaat e-barzh ; das zählt nicht mit, kement-se ne gont ket.*

mitziehen V.k.e. (zog mit / hat mitgezogen) : *stlejañ, sac'hañ d'e heul.*

V.gw. : *1. [verb skoazell sein : zog mit / ist mitgezogen] : mont gant ar re all ; 2. [verb skoazell haben : zog mit / hat mitgezogen] : kemer perzh, bezañ a-du.*

Mix g. (-,-e) : *koktel g.*

Mixbecher g. (-s,-) : *mesker koktelioù g., hejerez koktelioù b.*

mixen V.k.e. (hat gemixt) : [kegin.] frikañ.

Mixer¹ g. (-s,-) : 1. [kegin.] frikerez b., hejerez g. ; 2. [kleweled] unoder g., sonvesker g.
Mixer² g. (-s,-) : barman g., tavarner g.
Mixerin b. (-,nen) : barmaid b., tavarnerez b.
Mixgetränk n. (-s,-e) : 1. koktel g. ; 2. laezh frouezhblazet g.
Mixtur b. (-,en) : meskadur g., mesk g., meskad g., meskadenn b., meskailhez g./b., kemmesk g., kemmeskadur g., meskaj g., dramm g.
Mizell n. (-s,-e) / **Mizelle** b. (-,n) : [kimiezh] mikell str.
mm [berradur evit **Millimeter**] : mm.
Mnemotik b. (-) : eñvoradurezh b., kounadurezh b.
mnemonisch ag. : kounaus, ... koun, ... kounaat.
Mnemotechnik b. (-) : eñvoradurezh b., kounadurezh b., doare eñvoriñ g., tun kounaat g.
mnemotechnisch ag. : ... kounaat.
Mob g. (-s) : ribitailh b., orintud lies., gouenn ar re fallakr b., lastez str., gagnoù lies., tud foei lies., livastred lies., lagailhoù lies., lorgnez str., truilhenned lies., hailhoned lies., hailhonedeg lies., peñselioù fall lies., standilhoned lies., noueañs b., ravalidi lies., breinaj g., reilhaj g., strailhaj g., ragoustailh g., torfedourien en o had lies., gisti lies., meveloù lies., mevelaj g., stronk g., gwerin b., jalodaj g., tudajoù lies., ligned b., tud didalvez lies.
mobben V.k.e. (hat gemobbt) : *jemanden mobben*, gwegañ u.b., noualantiñ u.b., tregasiñ u.b., eogiñ u.b., hegaziñ u.b., atahinañ u.b., chikanal u.b., chikanañ u.b., atahinañ u.b., tarabazhiñ u.b., taskagnat u.b. ; *er wird von ihnen gemobbt*, pilgos eo dezho, pont ha pavez eo ganto, pont ha plankenn eo ganto, gouzer ha skabell eo dindan o zreid, kasaet ha droukprezeget e vez ganto.
Möbel n. (-s,-) : pezh arrebeuri g., pezh annez g., gloestr g., annez g./str., prest g. ; *die Möbel*, an arrebeuri lies., an annez str., an annezioù lies., an annezioù lies., ar gloestroù lies., ar gloestraj lies., ar prestoù lies. ; *wunderschöne Möbel*, an arrebeuri eus ar c'haerañ g., arrebeuri eus ar re gaerañ lies. ; *Anbaumöbel*, pezh arrebeuri lieselfenn g.
Möbelhändler g. (-s,-) / **Möbelhersteller** g. (-s,-) : annez g.
Möbellager n. (-s,-) : mirerezh-arrebeuri b.
Möbelpacker g. (-s,-) : diannezer g., dilojer g. ; *die Möbelpacker mussten den Schrank durch das Fenster hereinschaffen*, an diannezerien o doa ranket paseal an armel dre doull ar prenestr.
Möbelpackerin b. (-,nen) : diannezerez b., dilojerez b.
Möbelschreiner g. (-s,-) : ebenour g.
Möbelschreinerin b. (-,nen) : ebenourez b.
Möbelspediteur g. (-s,-e) : diannezer g., dilojer g.
Möbelspedition b. (-,en) : embregerezh diannezañ g., embregerezh dilojañ g.
Möbelstoff g. (-s,-e) : gwiad arrebeuri g./b.
Möbelstück n. (-s,-e) : pezh annez g., annez g./str., pezh arrebeuri g., gloestr g., prest g.
Möbeltischler g. (-s,-) : ebenour g., ebener g.
Möbeltischlerei b. (-,en) : ebenouriezh b.
Möbeltischlerin b. (-,nen) : ebenourez b.
Möbelwagen g. (-s,-) : karr-samm diannezañ g., karr-samm dilojañ g.
mobil ag. : 1. bale, red, baleer, baleour, monedus ; 2. heloc'h, fiñv, fiñv-difiñv, lem-laka, helam, treuzdougadus,

gwint, gorre-gouzi, loc'hus, loc'hadus, fiñvus, dilec'hius, dilec'hiadus, war fiñv, monedus ; 3. *mobiles Telefon*, pellgomzer diorjal g., pellgomzer hezoug g., radiopellgomzer g. ; 4. [lu] *mobil machen*, engervel, gelver d'an armoù, sevel soudarded, kevodañ ; 5. [dre skeud] gwad bev ennañ, gwad bev en e wazhied, startijenn ennañ, lañs ennañ, bagol, divorfil, koujourn, gren, fresk, blim, frev, dilu, hedro.
Mobile n. (-s,-s) : fiñvell b., loc'hell b.
Mobilfunk g. (-s) : pellgomzerezh niverel hezoug g.
Mobilfunkanbieter g. (-s,-) : kompagnunezh pellgomzerezh niverel hezoug g.
Mobilheim n. (-s,-e) : ti treuzdougadus g., ti heloc'h g.
Mobiliar n. (-s,-e) : arrebeuri lies., annezioù lies., annezioù lies., annez str., gloestroù lies., madoù annez lies. ; *sie verkaufte ihr ganzes Mobiliar*, gwerzhañ a reas kement tamm arrebeuri he doa ; *Übernahme des Mobiliars*, prenidigezh an arrebeuri a zo er ranndi e-ser he feurmiñ b.
Mobiliarkredit g. (-s,-e) : kred goudoret gant arouestloù heloc'h g., kred goudoret gant madoù heloc'h g.
Mobiliarpfändung b. (-,en) : [gwir] sezi war madoù heloc'h g., seziz war madoù heloc'h b., dalc'h war madoù heloc'h g., krog war madoù heloc'h g.
Mobiliarsteuer b. (-,n) : tell war ar madoù heloc'h b., taos war ar madoù heloc'h g.
Mobiliervermögen n. (-s,-e) : madoù heloc'h lies., glad heloc'h g., madoù annez lies.
Mobilien lies. : madoù annez lies., madoù heloc'h lies. ; *Mobilien und Immobilien*, leveoù ha dileveoù.
mobilisierbar ag. : hag a c'hall bezañ galvet d'an arme, kevodadus.
mobilisieren V.k.e. (hat mobilisiert) : 1. [lu] enluañ, engervel, gelver d'an armoù, sevel soudarded, kevodañ un arme ; 2. enluskañ.
Mobilisierung b. (-,en) : 1. [lu] enluadeg b., engalvadeg b., savadeg soudarded b., galvadeg b., kevoderezh g., kevodadeg b., kevodañ g. ; 2. [arc'hant.] arc'hantadur g., diglaviadur g. ; 3. enluskadur g., enluskerezh g.
Mobilismus g. (-) : 1. [preder.] loc'helouriezh b., fiñvouriezh b. ; 2. [douarouriezh] diruzelouriezh b.
Mobilität b. (-) : heloc'hded b., fiñvusted b., fiñvuster g., loc'husted b., dilec'husted b., dilec'huster g., dilec'hiadusted b., dilec'hiaduster g., monedusted b., flach g. ; *berufliche Mobilität*, dilec'hiusted vicherel b., fiñvusted vicherel b., fiñvuster micherel g. ; *soziale Mobilität*, fiñvuster sokial g.
Mobilmachung b. (-,en) : [lu] enluadeg b., engalvadeg b., savadeg soudarded b., galvadeg g., kevoderezh g., kevodadeg b., kevodañ g.
Mobiltelefon n. (-s,-e) : 1. pellgomzer diorjal g., pellgomzer hezoug g., radiopellgomzer g. ; 2. radiopellgomz g.
möblieren V.k.e. (hat möbliert) : arrebeuriañ, gloestrañ, annezhañ ; *möbliertes Zimmer*, kambr gloestret b., kambr warniset b., pezh meublet g., kambr annezet b. ; *ein möbliertes Zimmer vermieten*, feurmiñ ur kambr, arrebeuri ha razh ; *sich möblieren*, ober e annez, ober e siklud, annezhañ.
Möblierung b. (-,en) : annezadur g., gloestrañ g., annezhañ g.

Möchtegern g. (-s,-e) : sac'h-c'hwez g. - straker g. - poufer g. - foñvour g. - toull-ourgouilh g. - c'hwezer g. - lorc'heg g. - brabañser g. - bugader g. - boufon g. - pabor g. - fougere g. - kankaler g. - toner g. - kañfard g. - brammer g. - braller g. - braller e gloc'h g. - mailhard g. - breser g. - breser kaoc'h g. - fougaser g. - glabouser g. - marc'h-kaoc'h g. - marc'h-mel g. - hejer-e-doull g. - pabor g. - bern trein g. - den hag a zo muioc'h a galag eget a c'hloan gantañ g. - den hag a ra muioc'h a voked eget a dan g. - den hag a ra kalz a deil gant nebeut a c'houser g. - den a ra muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz) g. - penn boutouz : bras ar genoù, bihan al lost g. - lorc'hig moan, muioc'h a voked eget a dan g. - kac'her polos g. - kac'her kanetiniere g. - fougaser brein g. - koantat pabor g. - tad an ardoù fall g. - ardaouer g. - bombardier g. - orbider g. - kamambre g. - kozh tamm kamambre g. - sigoter g.

Mocken g. (-s,-) : [Bro-Suis] tamm mat g., darn vras b., drailh bras g., drailhenn vras b., skolpenn vras b., skirienn vras b., diskolpadenn vras b.

modal ag. : 1. model, mozel ; 2. [yezh.] ... doareañ, ... doareer, mozel ; *modale Umstandsergänzung*, renadenn doareañ b. ; 3. [sonerezh] mozek, mozel.

Modalität b. (-) : modelezh b., mozelezh b.

Modalitäten lies. : doareennoù lies., doareoù lies., modelezhioù lies.

Modalsatz g. (-es,-sätze) : [yezh.] islavarenn doareañ b.

Modalverb n. (-s,-verben) : [yezh.] verb-skoazell doareañ g., verb damskoazellañ g., skorverb mozelezh g.

Modder g. (-s) : bouilhenn b., lec'hid g., pri g., lagenn b., fank g., frigas g., kailhar g., morfont g.

Mode b. (-,-n) : 1. giz b., dilhaderezh g., mod g. ; *die neueste Mode*, ar c'hiz nevez b., an nevezioù diwezhañ lies., an nevezadennoù diwezhañ lies. ; *aus der Mode kommen*, mont ar c'hiz eus an dra-mañ-tra da goll, mont er-maez eus ar c'hiz, mont er-maez a c'hiz, mont er-maez, bezañ graet e reuz, dic'hizañ, dont e traoñ, diamzeriñ, koshaat ; *in Mode kommen*, dont da vezañ diouzh ar c'hiz, dont ar c'hiz eus an dra-mañ-tra ; *etwas in Mode bringen*, degas udb er c'hiz, degas ur c'hiz nevez, kentradiñ ur c'hiz ; *in Mode sein*, bezañ diouzh ar c'hiz, bezañ er c'hiz ; *die Mode mitmachen*, mont da heul ar gizioù nevez, mont da heul ar modoù nevez, mont diouzh ar c'hiz, mont gant ar c'hiz, ober ar c'hiz, mont da heul ar c'hiz ; *sich nach der Mode richten*, ober diouzh ar c'hiz ; *sich nach der Mode kleiden*, en em wiskañ diouzh ar c'hiz, en em wiskañ hervez ar c'hiz ; *nach der Mode gekleidet*, frink, strak, gwisket diouzh ar c'hiz, gwisket hervez ar c'hiz ; *es ist jetzt Mode, zu ...*, ar c'hiz a zo deuet da ..., ar c'hiz a zo bremañ da ..., ar c'hiz eo bremañ [ober udb], ar mod eo [ober udb] ; *es ist Mode*, ar mod eo, ar c'hiz a zo bremañ gant an dra-se, evel-se emañ ar c'hiz ; 2. [dre skeud.] P. *gleich Mode sein*, tennañ diouzhtu rebechoù war an-unan, tennañ diouzhtu rebechoù war an-unan.

Modeartikel g. (-s,-) : traezenn a c'hiz nevez b., traezenn er c'hiz b., nevez diwezhañ g., nevezadenn b.

Modearzt g. (-es,-ärzte) : mezeg diouzh ar c'hiz g., mezeg er c'hiz g.

Modeärztin b. (-,-nen) : mezegez diouzh ar c'hiz b., mezegez er c'hiz b.

modebewusst ag. : hag a anavez mat ar gizioù nevez.

Modedichter g. (-s,-) : barzh en e vog g., barzh er c'hiz g.

Modefarbe b. (-,-n) : liv diouzh ar c'hiz g., liv er c'hiz g.

Modegeck g. (-en,-en) : pipi g., krakaotrou g., tamm krakaotrou g., tamm hej-e-revr g., fring-foar g., tamm gwe-e-revr g., garz g., kañfard g., pabor g., farlaod g.

Modegeschäft n. (-s,-e) : stal dilhadoù ha traezoù a c'hiz nevez b., stal dilhaderezh b., dilhaderezh b.

Modegestalter g. (-s,-) : stilour g.

Modehaus n. (-es,-häuser) : dilhaderezh b., gwiaderezh dilhadoù a c'hiz nevez b.

Modekollektion b. (-,-en) : [dilhad.] giziaoueg b., gizioù lies.

Modkrankheit b. (-,-en) : kleñved diouzh ar c'hiz g., kleñved er c'hiz g.

Model¹ n. (-s,-s) : diskouezerezh-c'hiz b., diskouezer-giz b.

Model² g. (-s,-e) : moll g., mollad g.

Modell n. (-s,-e) : 1. raktresadenn b., rakskouer b., patrom g., moull g., pimpatrom g., stumm g. ; *ein Modell zeichnen*, patromañ ; [bred.] *mentales Modell*, skeudennadur g., derc'hennad b. ; 2. diskouezerezh-c'hiz b., diskouezer-giz g. ; 3. [arz] pozer g., pozerez b., patrom g. ; *Modell stehen*, *Modell sitzen*, poziñ, paouezadenniñ, en em reiñ da batrom, kemer an dalc'h ; *nach einem Modell malen*, livañ diouzh ur patrom, livañ diwar batrom ; 4. [dilhad] patrom g., krouadenn b. ; 5. pimpatrom g., patrom g., skouer b., stalon g., patromenn b., maketenn b. ; 6. c'hoariell b., maketenn b., lunell b., gobari g. ; 7. [skiantoù] delvan g. ; *lineares Modell*, delvan linennek g. ; *mathematisches Modell*, delvan jedoniel g.

Modellbauer g. (-s,-) : lunellour g.

Modellflug g. (-s,-flüge) : aerlunellouriezh b.

Modellflugzeug n. (-s,-e) : lunell aerlestr b., lunell garr-nij b.

modellieren V.k.e. (hat modelliert) : 1. patromañ, stummañ, skoueriañ, furmiñ, pleuskañ, molumiñ, fesoniñ, aozañ, sevel, ober, doareañ, moullañ ; *eine Figur aus Ton modellieren*, priennañ un delwennig, moullañ un delwennig pri-prad ; 2. [skiantoù] delvanañ g.

Modellieren n. (-s) : 1. mer g., stummañ g., stummerezh g., stummidgezh b., fesoniñ g., fesonerezh g., patromañ g. ; 2. [skiantoù] delvanadur g., delvanañ g. ; *molekulares Modellieren*, delvanadur molekul g.

Modellierer g. (-s,-) : stummer g., stummer gobarioù g.

Modellierholz n. (-es,-hölzer) : divrazer g.

Modelliermasse b. (-,-n) : toaz merat g., toaz stummañ g.

Modellierung b. (-,-en) : 1. mer g., stummañ g., stummerezh g., stummidgezh b., fesoniñ g., fesonerezh g., patromañ g. ; 2. [skiantoù] delvanadur g., delvanañ g. ; *molekulare Modellierung*, delvanadur molekul g.

Modellkleid n. (-s,-er) : brozh savet gant ur stilour b., krouadenn uhelwrierezh b., patrom digen g.

Modellschiff n. (-s,-e) : lunell vag b.

Modellschneiderei b. : uhelwrierezh g.

Modellschule b. (-,-n) : skol-skouer b.

Modelltheorie b. (-) : [mat.] delvanouriezh b.

Modellversuch g. (-s,-e) : [tekn.] darvanadur g., darvanerezh g., darvanadenn b.

modeln V.k.e. (hat gemodelt) : patromañ, stummañ, skoueriañ, furmiñ, krouiñ, pleuskañ, molumiñ, fesoniñ, aozañ, doareañ, neuziañ, oberiañ, stuziañ, moullañ.

Modelung b. (-, -en) : mer g., stummañ g., stummerezh g., stummidigezh b., fesoniñ g., fesonerezh g., patromañ g.

Modern n./g. (-s, -s) : [stlenn.] modern g.

Modernacher g. (-s, -) : krouer giz g.

Modernacherin b. (-, -nen) : krouerez c'hiz g.

Modenarr g. (-en, -en) : paotr troet gant ar gizioù nevez g.

Modenschau b. (-) : dibunadeg dilhad b., dibunadeg c'hizioù b., dibun gizioù g.

Modepüppchen n. (-s, -) / **Modepuppe** b. (-, -n) : 1. merc'hodenn gwisket gant dilhadoù cheuc'h b. ; 2. [dre skeud.] pompinell b., pompinenn b., poupinell b., stipadenn b., fringadell b., tamm gwe-he-revr g., krampouezh pardon str.

Moder g. (-s) : breinadur g., brein g., moeltradur g., loued g., louedadur g., louedenn b., breinadurezh b., breinentez b., loev g.

Moderation b. (-, -en) : 1. kas en-dro g., ambilhañ g., luskañ g. ; 2. [nukl.] gorrekadur g., kerreizhañ g.

Moderator g. (-s, -en) : 1. ambilher g., lusker g., kasour g. ; 2. [nukl.] gorrekaer g., kerreizher g.

Moderatorin b. (-, -nen) : ambilherez b., luskerez b., kasourez b.

Modergeruch g. (-s, -gerüche) : c'hwezh ar c'hozh b., c'hwezh an tuf b., c'hwezh ar moeltr b., c'hwezh ar stouv b., c'hwezh al loued b., c'hwezh ar brein b., c'hwezh an touf b.

moderieren V.k.e. (hat moderiert) : kas en-dro, ambilhañ, luskañ ; *eine Sendung moderieren*, kas un abadenn en-dro.

moderig ag. / **modrig** ag. : tuf, brein, brein-tont, louet, louedet, moeltr, touilh, bruket, lovr ; *es riecht moderig*, c'hwezh ar c'hozh (an tuf, ar moeltr, ar stouv, al loued, an touf, ar brein) a zo amañ ; *den modrigen Geruch aus einem Zimmer vertreiben*, dilouediñ ur gambr ; *moderige Wände*, mogerioù louet lies.

Moderkäfer g. (-s, -) : [loen.] *schwarzer Moderkäfer*, c'hwil-krug g., krug b., krug-douar b.

modern¹ ag. : a c'hiz nevez, mod nevez, arnevez, a vremañ, a-vremañ, diouzh hiziv an deiz, diouzh an deiz a hiziv, bremanel, bremañ, hiziv, modern ; *die moderne Literatur*, al lennegezh vodem b. ; *Laennec hat der modernen Medizin den Weg gebahnt*, Laeneg a zigoras an hent d'ar vezegiezh arnevez ; *moderne Richtung*, modernegezh b., modernelezh b., arnevezelezh b., arneveziadelezh b. ; *Anhänger der modernen Richtung*, modernour g., arneveziad g., arnevezour g., paotr an nevezentioù g. ; *das moderne Leben*, ar vuhez arnevez b. ; *ein moderner Mensch*, un den modern g.

modern² V.gw. [verb-skoazell **sein** : ist gemodert] : breinaat, breinañ, preñvedidiñ, puzuilhañ, kuzumiñ, louediñ, moeltrañ, loevañ, arneviñ, bronduañ, brukañ.

Moderne b. (-) : arz modern g., stil modern g., modernelezh b. ; *Anhänger der Moderne*, arneveziad g., arnevezour g., modernour g.

modernisieren V.k.e. (hat modernisiert) : arnevesaat, arneveziñ, modernaat, nevesaat, neveziñ, bremanaat.

V.em. : **sich modernisieren** (hat sich (t-rt) modernisiert) : arnevesaat, arneveziñ, modernaat, nevesaat, bremanaat.

Modernisierer g. (-, -s) : arnevezer g.

Modernisierung b. (-) : arnevezadur g., arnevesadur g., bremanaidigezh b., modernadur g., nevesaat g.

Modernismus g. (-) : modernouriezh b., arnevezouriezh b.

Modernist g. (-en, -en) : modernour g., arnevezour g., paotr an nevezentioù g.

Modernität b. (-) : arz modern g., stil modern g., modernelezh b., arnevezelezh b., arneveziadelezh b.

Modeschau b. (-) : dibunadeg dilhad b., dibunadeg c'hizioù b., dibun gizioù g.

Modeschmuck g. (-s, -e) : bravigoù a c'hiz nevez lies.

Modeschneiderei b. : uhelwrierez g.

Modeschöpfer g. (-s, -) : krouer giz g.

Modeschöpferin b. (-, -nen) : krouerez c'hiz g.

Modetrend g. (-s, -s) : tuadur ar c'hizioù nevez g.

Modewaren lies. : marc'hadourezh a c'hiz nevez b., traezoù a c'hiz nevez lies., traezoù er c'hiz lies.

Modewort n. (-es, -wörter) : lavar red g.

Modezeichner g. (-s, -) : treser dilhadoù g.

Modezeichnerin b. (-, -nen) : treserez dilhadoù g.

Modezeitung b. (-, -en) : kazetenn dilhaderezh b.

Modi : *liester ar ger Modus*.

Modifikation b. (-, -en) : cheñchamant g., daskemm g., kemm g., kemmadenn b., reizhadenn b.

modifizieren V.k.e. (hat modifiziert) : daskemmañ, kemmañ, reizhañ, argemmañ.

modisch ag. : diouzh ar c'hiz, er c'hiz, strak, a c'hiz nevez ; *modisch gekleidet*, frink, strak, gwisket diouzh ar c'hiz.

Modist g. (-en, -en) : kabeller g.

Modistin b. (-, -nen) : kabellerez b.

modrig ag. : *sellit ouzh moderig*.

Modul g. (-s, -n/-e) : moll g., mollad g.

Modulation b. (-, -en) : 1. [sonerezh] treuzskeuliadur g., treuztonadur g., treuztonañ, tonata g. ; 2. [tekn, fizik] gouluz g., gouluzañ g.

modulieren V.k.e. (hat moduliert) : 1. [sonerezh] treuzskeuliañ, treuztonañ, tonata ; 2. [tekn, fizik] gouluzañ.

Modus g. (-, Modi) : 1. mod g., giz b. doare g. ; 2. [yezh.] doare g., moz g.

Modus Vivendi g. (-) : modus vivendi g., emglev g., emglevadenn b., treuzemglev g., amziviz g.

Mofa n. (-s, -s) : marc'h-houarn dre-dan g., strakell b., strakerez b., c'hwil-tan g., mobiletenn[®] b.

Mogelei b. (-, -en) : trucherezh g., truch g.

mogeln V.gw. (hat gemogelt) : baratañ, truchañ, ober truch, meudikañ ; *bei einem Spiel mogeln*, kignat e vamm-gozh ; *du hast gemogelt, das zählt nicht !* truchet ac'h eus, ne gont ket !

mogelnd ag. : truchus.

Mogelpackung b. (-, -en) : pakadur tromplus g.

mögen Verb skoazellañ doareañ (mag / mochte // hat gemocht / hat (anv-verb +) mögen) : 1. bourrañ, kavout mat, faotañ, karout ; *ich möchte*, [udb] am bo, plijout a rafe din kaout [udb], me a garfe din kaout [udb], me 'm boa c'hoant da gaout [udb] ; *möchtest du ein Glas*

Apfelwein, ur banne chistr az po ? ; *ich möchte keinen Apfelwein*, n'em eus ket ezhomm chistr ; *was möchten Sie ? Weißbrot oder Roggenbrot ?* pe bara gwenn pe bara segal ho po ? ; *möchten Sie noch mehr davon ?* ha c'hoazh ho po ? ; *sie mag ihn nicht*, ne blij ket dezhi, n'eo ket d'he grad, n'emañ ket en he c'harantez, n'he deus nep karantez outañ ; *ich möchte jetzt gern ein Bier trinken*, c'hoant bier am eus, ezhomm bier am eus, ur banne bier a zafe ganin bremañ, pakañ a rafen a-walc'h ur banne bier, ne vefe ket drouk ganin pakañ ur banne bier bremañ, ur banne bier a yelo brav ganin, me a garfe din pakañ ur banne bier, kontant e vefen da bakañ ur banne bier, kontant e vefen a bakañ ur banne bier ; *er mag keine Schokolade*, *Schokolade mag er nicht*, ne gav ket mat (ne blij ket dezhañ) ar chokolad, n'emañ ket ar chokolad en e vlaz, ne vourr ket gant ar chokolad ; *mögen Sie Fisch ?* pesked a blij deoc'h ? ; *ich mag keinen Fisch*, ne vourran ket debriñ pesked, ne vourran ket a'r pesked, ne vourran ket gant ar pesked ; *ich mag Fleisch sowohl wie auch Fisch*, kenkoulz eo ganin kig ha pesked, kenkoulz eo ganin kig evel pesked, kenkoulz eo din kig ha pesked, kenkoulz eo din kig evel pesked ; *jemanden gern mögen*, bezañ u.b. diouzh e zoare (d'e c'hrad), bezañ tomm (kaout joa) ouzh u.b., karet u.b., bezañ douget d'u.b., kaout karantez ouzh u.b., bezañ u.b. en e garantez ; *ich mag dich von Kopf bis Fuß*, me da gar eus da benn betek da c'har ; *er mag seinen Hund sehr*, joa en devez ouzh e gi ; *er mag es nicht, wenn er seine Kinder bestrafen muss*, gwazh eo gantañ rankout kastizañ e vugale ; *ich mag es nicht, wenn man mit dem Finger auf mich zeigt*, ne vourran ket bezañ diskouezet gant ar biz ; *ich hätte nicht an seiner Stelle sein mögen*, gwall nec'het e vefen bet ma vefen bet en e lec'h, ur chañs eo (dre chañs) ne oan ket en e lec'h.

2. fellout, falvezout, faotñ, mennout, kaout c'hoant, c'hoantaat, karet, goulenn, goul, luskañ da, mankout d'an-unan ; *wir möchten, dass in unseren Schulen Bretonisch unterrichtet wird*, ni a c'hoanta ma vo desket brezhoneg en hor skolioù, fellout a ra deomp ma vo desket brezhoneg en hor skolioù, falvezout a ra deomp e vefe desket brezhoneg en hor skolioù ; *was möchten Sie ?* petra a fell deoc'h ? petra a faot deoc'h ? petra a vank deoc'h ? petra ho po ? petra a yelo ganeoc'h ? petra hoc'h eus ezhomm ? petra hoc'h eus ezhomm da gaout ? petra hoc'h eus c'hoant da gaout ? ; *ich möchte Wasser trinken*, me a garfe evañ dour, me a garfe din evañ dour, me 'm boa c'hoant da gaout ur banne dour, ezhomm ur banne dour am eus, kontant e vefen da evañ ur banne dour, kontant e vefen a evañ ur banne dour ; *was ich am liebsten mag*, ar pezh a garan ar muiañ-holl ; *ich möchte gern hingehen*, me a gavfe brav mont di, fellout a ra din mont di ; *ich möchte weg*, me a venn din mont, luskañ a ran da vont kuit ; *ich möchte Sie unter vier Augen sprechen*, me a garfe ho kwelet hoc'h-unan ; *ich möchte, er wäre tot*, me a garfe e ve aet daouzek kant hanterkant lev dindan an douar, me a garfe e vefe marv, erru 'zo poent bennigañ an horzh da lazhañ anezhañ, me a vankfe din e vefe marv ; *um wie viel Uhr möchten Sie mich treffen ?* da bet eur hoc'h eus faltazi da'm gwelet ? ; *das hätte ich sehen mögen !* ur brav e vefe bet din (brav e vefe bet ganin) gwelet an dra-se ! ; *ich möchte niemanden*

stören, arabat eo ne vefe enk da zen ebet amañ ganin-me, n'emañ ket poan da ziaezañ den ebet ; *sie möchten wie Fürsten behandelt werden*, c'hoant o devez da vezañ bevet evel aotrounez ; *wenn du möchtest*, mar karez, ma karez, ma kerez.

3. [goulakadennoù, martezeadennoù] *mag schon sein*, e c'hell bezañ, a c'hell bezañ, e c'hallfe bezañ, a c'hallfe bezañ, bez' e c'hallfe bezañ, marteze a-walc'h, bezañ a-walc'h, bez' a-walc'h, emichañs, marteze 'vat, pechañs, gallout a-walc'h ! ; *er mag fünfzig Jahre alt sein*, bez' e tlefe bezañ hanter-kant vloaz, hanter-kant vloaz eo hervez doare (da welet) ; *er mag wohl vierzig sein*, me a ra va c'hont ez eo daou-ugent vloaz, me 'laka ez eo daou-ugent vloaz, un daou-ugent vloaz den bennak eo hennezh, un daou-ugent vloaz bennak a zen eo hennezh, un daou-ugent vloaz bennak eo, 'm eus aon ; *wie viel mögen sie wohl sein ?* pet bennak a c'hall bezañ anezho ? ; *wie viel Uhr mag es wohl sein*, pet eur bennak e c'hall bezañ bremañ ? ; *es mag jetzt zwölf sein*, bremañ e tlefe bezañ kreisteiz, kreisteiz eo moarvat (pechañs, emichañs), kreisteiz bennak eo ; *das mag der Henker wissen !* Doue er goar ! Doue a oar ! n'ouzon doare pelec'h (penaos, piv, petra) ! pelec'h din-me ? ; *Hans, Fritz, Grete und wie sie alle heißen möchten !* Yann, Fañch, Marc'harid hag all (ha kement a oa holl c'hoazh) ! ; *wo mag er wohl sein ?* pelec'h bennak e c'hall bezañ ? pelec'h an diaoul emañ hennezh (emañ-eñ, eo aet hennezh) ? pelec'h din-me emañ hennezh ? pelec'h emañ hennezh, c'hwistim ?

4. [goulezadennoù] *man mag wollen oder nicht*, daoust deomp kaout c'hoant pe get, dre gaer pe dre heg, dre gaer pe dre griz, dre het pe dre heg, dre gaer pe dre vil, dre vrav pe dre vil, dre redi pe dre nep redi, bezet drouk bezet mat gant neb a garo, drouk ha mat gantañ, mat ha drouk, karent pe ne garent ket (Gregor) ; *wie dem auch sein mag*, daoust-pe-zaoust, n'eus forzh penaos, forzh penaos, forzh peseurt mod, petra bennak a ve / bezet pe vezo / bezet pe vezet (Gregor) ; *was auch kommen mag*, mat ha ma ve, deuet ar bed evel ma c'hall, erruet pe erruo, erruet pe erruet, c'hoarvezet a c'hoarvezo, c'hoarvezet pe c'hoarvezo, ne vern petra a c'hoarvezo, koustet a gousto, kousto pe gousto, koust pe ne goust, forzh petra a vefe, n'eus forzh petra a c'hoarvezfe, daoust petra a c'hoarvezo, foeltr petra 'vo, petra bennak a c'hoarvezfe ; *er mag sagen, was er will*, lavaret mat a c'hall, kaer e vez dezhañ prezeg, ne vern petra a lavar (a lavaro) ; *er mag tun und lassen, man hört nicht auf ihn*, n'en deus micher, ne vez ket selaouet ; *was mir auch zustoßen mag*, daoust petra a vezo, daoust d'ar pezh a c'hoarvezo ganin, petra bennak a oufe c'hoarvezout ganin.

5. [hetiñ, gourc'hemenn, doare dieeun] *er möge kommen*, deuet ! ra zeuio ! ; *sag(e) ihm, er möge (er möchte) kommen*, goulenn digantañ dont amañ, ped anezhañ da zont amañ ; *möge es dir gelingen !* ra zeui a-benn ! gras dit dont a-benn ! chañs dit dont a-benn ! ra zeuio pep tra da vat ganit ! ; *möge dieser Kelch an mir vorübergehen*, ma pellao an hanaf-se diouzhin ; *mögest du nun ein bisschen Trost finden !* gras dit kaout un tamm frealz ! ; *möge er kommen !* salv ma teuio ! gant (betek) ma teuio ! adal (war-bouez) ma teuio ! plijet gantañ dont ! plijet

dezhañ dont ! ; *möge er zusagen !* gant asantiñ a raio !
 plijet gantañ asantiñ ! plijet dezhañ asantiñ ! ; *möge es Ihnen besser gehen*, gras deoc'h da vont gwelloc'h ; *er fürchtete, er möge nicht rechtzeitig ankommen*, aon en doa da zegouezhout gant dale, doujañ a rae na zegouezhfe re ziwezhat ; *er mag sich in acht nehmen !* ra chomo war ziwall ! ; *möchten Sie die Güte haben ...*, bezit ar vadelezh da ..., hag ar vadelezh ho pefe da ...

6. [posublenteziou] *bei diesem Lärm möchte man verrückt werden*, amañ ez eus peadra d'an den da bennsodiñ gant an trouz a zo.

Mogler g. (-s,-) : barater g., trucher g., fliper g.

Moglerin b. (-,nen) : baraterez b., trucherez b., fliperez b.

möglich ag. : c'hoarvezus, degouezhadus, degouezhus, posupl, gallus, greüs, hag a c'hall bezañ, bezus, beziadus ; *das ist nicht möglich*, **a)** ne c'hall ket bezañ, n'eo ket posupl, dibosupl eo, un dra dibosupl eo, dic'hallus eo, n'eo ket da grediñ, c'hwistim 'ta, va Doue ! ; **b)** n'eus ket moaien, n'eus ket a voaien ; *so bald wie möglich*, an abretañ n'eo ken ar gwellañ - an abretañ ar gwellañ - ar c'hentañ ar gwellañ - seul gent, seul well - an trummañ ar gwellañ - ar primañ ar gwellañ - ar buanañ ma vo gellet - dizale - hep dale tamm ; *so oft wie möglich*, an aliesañ ar gwellañ, kellies gwech ma'z eo gallus ; *schreiben Sie so oft wie möglich*, skrivit ken lies gwech (ken alies) ha ma c'hallit (ha ma c'hallot), skrivit ken lies taol ha ma c'hallot ; *so weit wie möglich*, keit ha ma c'haller, hirañ ma c'haller, pellañ ma c'heller ; *ist das möglich ? sollte das möglich sein ?* c'hwistim 'ta, va Doue ! ha posupl e vefe ? ha tu 'zo d'en ober ? ha bez e c'hall bezañ ? ha da grediñ eo kement-se ? ; *wenn möglich, falls möglich*, mar bez tu, mar bez gallet, mar be gallet, mar gallfe ; *kommen Sie wenn möglich ohne Ihre Kinder*, deuit hep ho pugale mar gallit, deuit hep ho pugale mar gallit ober, deuit hep ho pugale mard eo gallus deoc'h ; *wir werden ihn überwachen, ohne dass er uns sieht, wenn möglich*, eveshaat a raimp warnañ hep en em ziskouez dezhañ mar gellomp miret ; *etwas möglich machen*, reiñ tu (tro) d'ober udb, aotren udb, permetiñ udb ; *etwas für möglich halten*, krediñ e c'hall bezañ eus udb (e c'hall c'hoarvezout udb), krediñ a-walc'h ez eus tu d'ober udb ; *bestmöglich*, gwellañ ma c'hall bezañ ; *gut möglich*, marteze a-walc'h ; *er kommt so schnell wie möglich*, dont a raio buanañ ma c'hall.

Mögliche(s) ag.k. n. : **1.** [preder.] beziaduster g., beziadusted b. ; **2.** *er tat alles nur Mögliche, er tat das Menschenmögliche*, ober a reas a-nerzh-kalon kement a oa en e c'halloud, ober a reas kement a oa en e holl c'halloud, ober a reas kement ha ma oa posupl dezhañ (hervez e bosupl, hervez e c'halloud) / lakaat a reas e holl studi hag e holl nerzh (ober a reas a-walc'h) evit dont a-benn eus an dra-se (Gregor), plantañ a reas e holl nerzh d'ober an dra-se, lakaat reas holl e albac'henn da zont a-benn eus an dra-se, ober (c'hoari) a reas an diaoul hag e bevar, ober a reas e seizh posupl (e seizh gwellañ, e c'halloud, e bosupl, e holl bosupl, e wellañ, e wir wellañ, diouzh e wellañ, eus e wellañ, diouzh e wellañ-holl, gwellañ ma c'hallas, gwellañ ma c'hallas, muiañ ma c'hallas, ar muiañ ma c'hallas, herrañ ma c'hallas, her da ma c'hallas, kement ha ma c'hallas), ober a reas e walc'h evit en em ziluziañ anezhi, klask a reas e walc'h

en em ziluziañ anezhi, en em aketiñ a reas e pep doare, ober a reas bec'h bras, dispakañ a reas e ijin d'ober an dra-se, lakaat a reas e ijin hag e imor d'ober an dra-se, hennezh en doa lonket ar bount, ober a reas kement tra a oa tu dezhañ ober ; *ich werde mein Mögliches tun, um Ihnen zu helfen*, ho skoazellañ a rin keit ha ma c'halliñ, ober a rin va gwalc'h evit ho sikour, klask a rin va gwalc'h ho tiboaniañ ; *alles Mögliche findet man hier*, a bep seurt traoù (a bep seurt traoù) a vez kavet amañ, mil ha mil dra all a vez kavet amañ.

möglichenfalls Adv. : marteze, marse, emichañs, moarvat, diouzh ma ve, diouzh ma vez, diouzh ma vo, diouzh ma vezo, diouzh ma vo tro, ma c'hoarvezfe kement-se, en degouezhadus, en dro-mañ, ma teufe an dra-se da c'hoarvezout, diouzh ma vo kont, diouzh ma tro, hervez ma tegouezho ar bed, diouzh an darvoudoù, hervez ma troio ar stal, hervez stad an traoù, ma sav bec'h, ma teu ur skoilh a-dreuz deomp, ma teu udb da gontroliañ ac'hanomp, ma kavomp lug, mar bez ret, diouzh rekis, ouzh ur red, diouzh ret, ma'z eus ezhomm, e ken kaz ma tegouezhfe kement-se (Gregor).

möglicherweise Adv. : marteze, marse, emichañs, moarvat.

Möglichkeit b. (-,en) : **1.** gallusted b., galluster g., greüsted b., posublentez b., bezusted b., bezuster g., tu g., tro b., hent gallus g., moaien b./g., doare g., feson b., mod g., stumm g., disentez b., lank g., renk b., achap g., lañs g. ; *Ihnen stehen alle Möglichkeiten offen*, frankiz a-walc'h hoc'h eus d'ober pezh a garit, en ho kerz emañ ober pezh a garit, c'hwi a raio ho santimant, diampach a-walc'h oc'h evit ober pezh a garit, emañ ar gontell hag an dorzh ganeoc'h ; *es gibt zwei Möglichkeiten*, daou stumm a zo d'en ober, daou vod a zo d'en ober, unan a zaou, daou ziskoulm a zo, daou dra a zo posupl, daou dra a c'hallfe bezañ, daou hent a zo gallus ; *er nützt jede Möglichkeit, sich von den Leuten zurückzuziehen*, klask a ra atav e bleg (klask a ra atav an tu) d'en em dennañ a-douez an dud ; *zwei Lösungsmöglichkeiten gegeneinander abwägen*, lakaat div zisentez e kemm, lakaat e kemm daou zoare da zirouestañ ur gudenn, lakaat e kemm daou voaien da zirouestañ ur gudenn, lakaat e-skoaz daou hent gallus da ziskoulmañ ur gudenn ; *es besteht keine Möglichkeit, es zu tun*, n'eus ket moaien, n'eus ket a voaien ; *nach Möglichkeiten*, kement ha ma'z eo posupl, kement ha ma'z eus tu, kement ha ma c'haller, endra c'hallit, hervez e c'halloud / hervez e bosupl (Gregor) ; *ungeahnte Möglichkeiten*, donezonoù dianav (kuzh) lies. ; *jeder nach seinen Möglichkeiten*, pep hini diouzh e aez, pep hini diouzh e voaien, pep hini diouzh e beadra, pep hini a ya diouzh e aez, diouzh ar c'heuneud e vez graet an tan, diouzh an aez eo kas ar saout er-maez, nebeut e ranker dispign pa ne c'hounezer ket kalz, ar paour a vank dezhañ malañ munut, bez' e ranker ober an eured gant ar pezh a dud 'zo ; **2.** c'hoarvezusted b., c'hoarvezuster g., degouezhaduster g., degouezhadusted b., degouezhuster g., degouezhusted b., tebegezh b., engallouder g., engalloudest b., chañs b.

Möglichkeitsform b. (-,en) : [yezh.] doare-sujañ g., doare-divizout g., moz tebiñ g.

Möglichkeitssinn g. (-s) : [preder.] skiant an divezoud b.

möglichst Adv. hag ag. : *möglichst viel*, ar muiañ a c'haller, muiañ ma c'haller, ar muiañ ma c'haller, kement ha ma vo gallet, ar muiañ ne vo ken ar gwellañ, ar muiañ ar gwellañ ; *möglichst bald*, an abretañ (ar c'hentañ) ar gwellañ - seul gent, seul well - dizale - hep dale tamm ; *möglichst selten*, an nebeutañ ar gwellañ, bihanañ ma c'hallan, an nebeutañ ma c'hallan ; *möglichst spät*, diwezhatañ ar gwellañ, an diwezhatañ ar gwellañ ; *ich werde Ihnen jetzt möglichst kurz erzählen, was geschah*, bremañ e kontin deoc'h e berrañ ha ma c'hellin ar pezh a en em gavas ; *er tat sein Möglichstes*, ober a reas a-nerzh-kalon kement a oa en e c'halloud, ober reas kement a oa en e holl c'halloud, ober a reas kement ha ma oa posupl dezhañ (hervez e bosupl, hervez e c'halloud) / lakaat a reas e holl studi hag e holl nerzh (ober a reas a-walc'h) evit dont a-benn eus an dra-se (Gregor), plantañ a reas e holl nerzh d'ober an dra-se, dispakañ a reas e ijin d'ober an dra-se, lakaat a reas e ijin hag e imor d'ober an dra-se, ober (c'hoari) a reas an diaoul hag e bevar, ober a reas e seizh posupl (e seizh gwellañ, e c'halloud, e bosupl, e holl bosupl, e wellañ, e wir wellañ, diouzh e wellañ, diouzh e wellañ-holl, eus e wellañ, gwellañ ma c'hallas, gwellikañ ma c'hallas, muiañ ma c'hallas, ar muiañ ma c'hallas, herrañ ma c'hallas, her da ma c'hallas, kement ha ma c'hallas), ober a reas e walc'h, klask a reas e walc'h en em ziluziañ anezhi, lakaat a reas holl e albac'henn da zont a-benn eus an dra-se, en em aketiñ a reas e pep doare, hennezh en doa lonket ar bount, ober a reas bec'h bras.

Mohair g. (-s,-e) : mohera g.

Mohammed g. : Muhammad g., Mahomed g., Mohammed g. ; *der Prophet Mohammed*, Muhammad an Diouganer g., ar profed Muhammad g.

Mohammedaner g. (-s,-) : mahomedad g., mohammedad g.

Mohammedanerin b. (-,-nen) : mahomedadez b., mohammedadez b.

mohammedanisch ag. : mahomedat, mohammedat g.

Mohammedanismus g. (-) : mahomedegezh b., mohammedegezh b., muzulmanegezh b., mahomediezh b.

Mohär g. (-s,-e) : mohera g.

Mohikaner g. (-s,-) : Mohikan g. ; *der letzte der Mohikaner*, an hini diwezhañ eus ar Vohikaniz g.

Mohn g. (-s,-e) / **Mohnblume** b. (-,-n) : [louza.] roz-moc'h gouez str., roz-aer str., roz-naer str., roz-ki str.

Mohngewächs n. (-es,-e) : [louza.] *die Mohngewächse*, ar papavereged lies., ar plant eus rummad ar roz-moc'h str.

Mohnkapsel b. (-,-n) / **Mohnkopf** g. (-s,-köpfe) : [louza.] penn roz-moc'h g., penn roz-ki g., penn roz-aer g., aval-kousket g.

Mohr g. (-en,-en) : 1. morian g. ; 2. [tr-l] *der Mohr hat seine Schuldigkeit getan, der Mohr kann gehen*, en eost e vez ar mevel mestr, pa vez aet an eost d'ar c'hrignol e tistro eus mestr da vevel - graet ec'h eus da zlead, kae da foar an diaoul bremañ - graet en deus e zlead, ra gerzho gant e hent bremañ - vad graet, buan ankounac'haet - echu ar pardon, ankouaet ar sant - kenavo d'ar sant pa vez graet ar mirakl - gra da oan hag e vi touzet - mar plegez da vezañ gwelien e vi lonket gant

ar moc'h - dre forzh bezañ re vat e teuer da vezañ sot - mar grit ho tañvad e viot touzet - ma kar an den e vo mac'het gant kement loen fall 'zo ha n'en do mann da lavaret - ma kar an den e vo mac'het gant kement den fall a zo tout.

Möhre b. (-,-n) : [louza.] karotez str., pastounadez str. ; *wilde Möhre*, c'hwibanerez str., karotez gouez str., karotez-moc'h str. ; *junge Möhren*, karotez nevez str.

mohrenbraun ag. : moaret.

Mohrenhirse b. (-,-n) : [louza.] sorgo str.

Mohrenkopf g. (-s,-köpfe) : [kegin.] penn morian g.

Mohrenland n. (-s) : *das Mohrenland*, Etiopa b., Abisinia b.

Mohrin b. (-,-nen) : morianez b.

Mohrrübe b. (-,-n) : [louza.] karotez str., pastounadez str. ; *junge Mohrrüben*, karotez nevez str.

Moiré g./n. (-s,-s) / **Moiréstoff** g. (-s,-e) : moar g.

moiriert ag. : moaret, sked-disket.

mokant ag. : goapaus, goapaer, goap.

Mokassin g. (-s,-s) : mokasin g.

Mokett g. (-s) : [gwiad.] moketenn b.

Mokick n. (-s,-s) : marc'h-houarn dre-dan g., strakell b., strakerez b., c'hwil-tan g., mobiletenn® b.

mokieren V.em. : **sich mokieren** (hat sich (t-rt) mokiert) : *sich über jemanden mokieren*, godisat u.b., dejanal u.b., ober goapaerezh ouzh u.b., ober foei d'u.b., ober goap ouzh (diouzh, a, gant, diwar) u.b., stagañ goap ouzh (diouzh, a, da, war) u.b., ober ar Yannig gant u.b., ober lallaig gant u.b., ober al lu gant u.b., ober al lu eus u.b., ober fent (bourd) gant u.b., diskolpañ tammoù bihan gant u.b.

Mokka g. (-s,-s) : moka g.

Mokkabohne b. (-,-n) : moka str. ; *eine Mokkabohne*, ur vokaenn b.

Mokkalöffel g. (-s,-) : loa voka b.

Mokkatasse b. (-,-n) : tas evit ar moka g., tasenn evit ar moka b.

molar ag. : molel, ... mol.

Molch g. (-s,-e) : 1. [loen.] sourd g., parlafan g., salamandra b. ; 2. [tekn.] rakler g.

Moldau b. : 1. [stêr] *die Moldau*, ar Vltava b. ; 2. [bro] *die Moldau*, Moldova b., Moldavia b.

Mole b. (-,-n) : sav-mein g., sav-maen g., chaoser b./g., kae g.

Molekel b. (-,-n) / **Molekül** n. (-s,-e) : molekulenn b., molekul str. ; *ein Molekül besteht aus verschiedenen Atomen*, ur volekulenn a zo ur c'henstrollad atomoù ; *in der atomaren Zusammensetzung des Wassermoleküls kommt auf zwei Wasserstoffatome ein Sauerstoffatom*, kenstroll div atomenn hidrogen gant un atomenn oksigen a ya d'ober ur volekulenn dour, en ur volekulenn dour ez eus div atomenn hidrogen ouzh un atomenn oksigen, ur volekulenn dour a zo enni div atomenn hidrogen hag un atomenn oksigen.

molekular ag. : molekulel, ... molekul ; *molekulare Hybridisation*, hironadur molekulel g. ; *molekulare Masse*, tolz molekulel g.

Molekularbiologie b. (-) : bevoniezh volekulel b.

Molekulargewicht n. (-s,-e) / **Molekülmasse** b. (-,-n) : tolz molekulel g.

Moleskin g./n. (-s) : [gwiad.] moleskin g.

Molke b. (-) : laezh-glas g., laezh-ribod g., laezh-kujen g., gwipad g., gwitod g., keuzien g. ; *die Molke nach der Gerinnung der Milch zu Käse oder Quark absondern*, dilaviñ laezh ; *die Butter zum Ablassen der restlichen Molke kneten*, dilaezhañ an amanenn, diforc'hañ an amanenn diouzh an dourenn a zo en e vesk, maniañ an amanenn.

Molkerei b. (-, -en) : laezherezh b., laezhti g., laezhle'h g.

Molkereibutter b. (-) : [kegin.] amanenn fin g., amann fin g.

Molkereigenossenschaft b. (-, -en) : kevelouri laezherezh b.

Molkereiprodukt n. (-s, -e) : [kegin.] boued-laezh g., boued dre laezh g., laezhaj g., laezhad g., deverad eus al laezh g.

Molkereiwesen n. (-s) : laezherezh g.

Moll n. (-, -) : [sonerezh] moz minor g., moz leiañ g.

Mollakkord g. (-s, -e) : [sonerezh] klotad minor g., klotad leiañ g.

Mollbeere b. (-, -n) : [louza.] lus str., lusenn b., lus du str., lusenn zu b. ; *Mollbeeren pflücken*, lusa.

Mollbeerkraut n. (-s) : bod lus g., plant lus str.

Molle b. (-, -n) : **1.** [Bro-Saks] P. *die Molle*, ar fled g., an toull c'hwen g., ar gwele g., ar ched g., ar c'hud g., ar siklud g., ar c'hel g., ar bern laou g., ar riboul g., ar flut g., ar flitouer g., ar c'hloz g., al loj g. ; **2.** [Berlin] gwerennad vier b. ; **3.** [norzh Bro-Alamagn] nev-doaz b., laouer-doaz b., pinenn-doazek b., toazeg b.

mollig ag. : **1.** blot, klet, bouk, c'hwek ; *molliges Bett*, gwele blot (klet, bouk) g. ; **2.** kuilh, puilh, rontik, bouroun, blouc'h, tevik, toufek, danzeat, kigek, fonnus, maget mat ; *mollige Frau*, boudoupenn b., tevasenn b., lovrigen b., lardonenn b., mandrogenn b., mandore b., plac'h kuilh b., plac'h korfet kuilh b., plac'h kigenet kaer b., kigen v'at a blac'h b., palvad mat a blac'h b., plac'h temzet mat b., temz vat a blac'h b., kigen v'at a vaouez b., troc'had mat a vaouez b., maouez a droc'had mat b., sac'had kig g., pezh kig g., pezh toaz g., groilhenn b., drouilhenn b., frañjolenn b., paborenn b., maouez fonnus b., kofegez b.

Molltonart b. (-, -en) : [sonerezh] moz minor g., moz leiañ g.

Molluske b. (-, -n) : blotvil g., blodeg g. ; *die Perlen wachsen in bestimmten Mollusken heran*, ar perlez a vez furmet e diabarzh blotviled 'zo.

Mollvorzeichen n. (-s, -) / **Mollzeichen** n. (-s, -) : [sonerezh] bouc'hell b.

Moloch g. (-s, -e) : aerouant g., euzhvil g.

Moloss g. (-s, -) : **1.** [loen.] mastin g., tarv-ki g., mell ki g., mell ki-bouldok g., moñs ki g. ; **2.** [istor] Molos g. [*liester* Molosed].

Molotowcocktail g. (-s, -s) : koktel Molotov g.

Molybdän n. (-s) : [kimiezh] molibden g.

Moment¹ g. (-s, -e) : predig-amzer g., momed g., herrad g., herrad amzer g., pennadig-amzer g., taol-lagad g., mare g., koulz g., maread g., poent g., ampoent g., frap g., frapad g., frapadig g., istant g., par g., pred g., predad g., poulzad g., arroud g., begad g., ur berr a amzer g., ur berrig a amzer g., krapad g., krapadig g., abadenn b. ; *ein kurzer Moment der Freude*, ur mareig a blijadur g. ; *er tut alles im letzten Moment*, gortoz a ra atav an diwezhadoù, krip-ha-krap e

ra pep tra, gortoz a ra atav betek an diwezhañ rekiz ; *Moment mal !* gortozit un nebeud ! gortozit ur pennad ! gortozit ur pennadig bihan ! gortozit un herradig ! gortozit ! chomit da c'hortoz un tammig ! amzer ! war-bouez ! - pep ! pep ! - hep ! hep ! ; *einen Moment bitte ! ich bin gleich fertig !* mar karit va gortoz m'em bo en ur c'heit graet an dra-se ; *der rechte Moment*, ar c'houlz vat g. ; *er muss jeden Moment kommen*, ne vo ket seizhdaleetoc'h o tont, ne vo ket daletoc'h evit en em gavout, ne vo ket ur begad o tont amañ, ne zaleo ket o tont, bez e c'hall en em gavout n'eus forzh peur, forzh peur e c'hall degouezhout, bez' e c'hallomp bezañ war c'hortoz d'e welet o tont ; *im Moment*, evit c'hoazh, evit ar mare, evit ar c'houlz, d'ar c'houlz-mañ, bremañ ; *im passenden Moment*, e koulz vat, e-koulz, krak d'ar c'houlz, e ratre, d'e vare, e poent hag e koulz, e poent hag hag en amzer, e poent hag e mare, e koulz hag e kentel, pa zere, pa vez ret, pa vezo ret, d'an ampoent, krak d'ar poent ; *jeden Moment*, tro-pe-dro, da bep mare, da bep koulz, da bep frap, forzh pegoulz, n'eus forzh peur, abred ha diwezhat ; *der Regen kann jeden Moment losbrechen*, glav a zo enni (ganti), gwelet e vez stumm ar glav war an amzer, ne chomo ket divanne an amzer, feson c'hlav zo gant (war) an amzer, n'eo ket stummet mat an amzer, sin glav a zo ganti, liv ar glav a zo ganti, gouenn c'hlav a zo, o ouennañ reiñ glav emañ, troet eo an amzer war ar glav, stummet fall eo an amzer, stumm ar glav a zo, stummet eo an amzer d'ar glav, lusk da c'hlav a zo war an amzer, luskañ a ra ober glav, emañ an amzer o nodiñ reiñ glav, reze da c'hlav a zo war an amzer, an amzer zo stummet diouzh ober glav, feson an dour a zo ganti, sin (seblant) glav eo an dra-se, seblant a c'hlav eo kement-se, diougan glav a zo en (gant an, war an) amzer.

Moment² n. (-s, -) : **1.** degouezh krennus g., degouezhad skarus g., darvoud skarus g. ; *die prägenden Momente im Leben des Vereins seit seiner Gründung*, ruilhoù ar gevredigezh abaoe m'eo savet lies. ; **2.** [fizik] lankad g., c'hwelankad g., lankad ur gindaouad g.

Momentwandler g. (-s, -) : [mekan.] amdroer c'hwelankad g.

momentan ag. : **1.** bremañ, a vremañ, amzeriat ; **2.** o ren bremañ, er mod 'zo, evel ma'z eus bremañ.

Adv. : evit c'hoazh, evit ar mare, evit ar pred, evit ar c'houlz, d'ar c'houlz-mañ, evit bremañ, bremañ, evit an tremen, evit ur mare, betek-gouzout, en etretant, er mod 'zo ; *er hat es momentan leicht*, emañ o tebriñ e vara gwenn ; *so wie die Dinge momentan stehen*, o vezañ m'emañ an traoù e-giz-se, pep tra o vezañ er c'hiz-se (Gregor), dre m'emañ an traoù e-giz-se, peogwir emañ kont evel-se, gant stad an traoù er mod 'zo.

Momentaufnahme b. (-, -n) : [poltriji] primskeudenn b.

Monaco n. / **Monako** n. : Monaco b., Monako b.

Monade b. (-, -n) : [preder.] monad g., monadenn b.

Monadenlehre b. (-) : monadologiezh b., monadenouriezh b.

Monadismus g. (-) : monadenniezh b.

Monako n. : *sellit ouzh Monaco*.

Mona Lisa b. : Mona Lisa b. ; *das Lächeln der Mona Lisa*, mousc'hoazh Mona Lisa g., mousc'hoazh ar Gioconda g.

Monarch g. (-en, -en) : unpenn g., rieg [*liester* rieien] g.

Monarchie b. (-,-n) : unpenniezh b. ; *absolute Monarchie*, unpenniezh hollveliek b. ; *konstitutionelle Monarchie*, unpenniezh dindan lezenn b., unpenniezh vonreizhek b., unpenniezh vevennet b. ; *parlamentarische Monarchie*, unpenniezh parlamantel b. ; *die Monarchie wiederherstellen*, assevel an unpenniezh.

monarchisch ag. : unpennel, ... unpenniezh.

Monarchismus g. (-) : unpennelezh b., unpennelouriezh b.

Monarchist g. (-en,-en) : unpenneler g., unpennelour g., roueelour g.

monarchistisch ag. : unpennelour, roueelour.

Monat g. (-s,-e) : miz g., mizvezh g., miziad g., mizvezhiad g. ; *die zwölf Monate des Jahres*, an daouzek miz eus ar bloaz lies. ; *der fünfzehnte Tag des Monats*, ar pemzekvet deiz eus ar miz g. ; *dieser Monat*, *der jetzige Monat*, *der laufende Monat*, ar miz-mañ g., ar miz a zo o ren g. ; *am fünfzehnten d.M.*, d'ar bemzek eus ar miz ; *der vergangene Monat*, *der vorige Monat*, *der letzte Monat*, ar miz kozh g., ar miz tremen g., ar miz all g. ; *der kommende (der nächste) Monat*, ar miz a zeu (o tont, da zont) g., ar miz all g., ar miz kentañ a zo o tont g. ; *einige Monate vorher*, *ein paar Monate vorher*, ur mizioù bennak a-raok ; *er hat seit drei Monaten nicht gearbeitet*, n'en deus ket labourer tri miz 'zo, n'en deus ket labourer abaoe tri miz ; *innerhalb eines Monats*, dindan ur miz, e-korf ur miz, en ur ober ur miz ; *einen Monat lang*, e-pad ur miz, a-hed ur miz ; *heute in einem Monat*, a-benn ur miz amañ, en deiz-mañ a-benn ur miz, en deiz-mañ penn-miz ; *in eineinhalb Monaten*, a-benn miz hanter ; *etwa einen Monat später*, miz bennak goude ; *vor einem Monat*, miz 'zo ; *das Kalb wurde vor zwei Monaten abgesetzt*, daou viz dizonet eo al leue ; *es sind nur noch zwei Monate*, *bis die Kuh kalbt*, ar vuoc'h n'he deus nemet daou viz evit mont da halañ ; *sie stand im sechsten Monat*, dougerez e oa a c'hwec'h miz, war e c'hwec'h miz dougerez e oa, c'hwec'h miz bugel a oa ganti, edo c'hwec'h miz oa o tougen bugel ; *das Kind kam im sechsten Schwangerschaftsmonat zur Welt*, ar bugel ne oa nemet c'hwec'h miz douget pa oa bet ganet ; *sie war fünf Monate lang geistig verwirrt*, honnezh a oa bet pemp miz (pemp miziad, pemp mizvezh) droch he fenn, honnezh a oa bet pemp miz diank he spered ; *er verdient dreitausend Euro im Monat*, gounit a ra tri mil euro d'e viz ; *zweimal im Monat*, *zweimal pro Monat*, div wech ar miz, div wech dre viz ; *ein Monat Arbeit*, *Arbeit für einen Monat*, ur mizvezhiad labour g., ur miziad labour g. ; *einen Monat bei einem Freund verbringen*, tremen ur miziad e ti ur mignon ; *ein Monat vergeht schnell*, ur miz a zeu buan ; *drei Monate vergingen*, mont a reas tri miz en o zro ; *er hat nicht einmal einen Monat zu leben*, n'ez aio miz ebet ken.

monatelang ag. : hag a bad mizvezhioù ha mizvezhioù.

Adv. : mizioù-pad, e-pad mizvezhioù ha mizvezhioù, a-hed mizvezhioù.

-monatig ag. : hag a bad ur miziad ; *eine dreimonatige Reise*, ur veaj tri miz b., ur veaj a dri miziad b., ur veaj a dri miz b.

monatlich ag. : miz-ha-miz, dre viz, diouzh ar miz, miziek ; *monatliche Zahlung*, 1. miztal g., sammad miziek

g. ; 2. paeamant miz-ha-miz g., paeamant dre viz g., paeamant diouzh ar miz g.

Monatsanfang g. (-s,-anfänge) : penn-kentañ ar miz g., deroù ar miz g.

Monatsbinde b. (-,-n) : tapon-slip g., serviedenn amzerioù b.

Monatsblutungen lies. : [korf.] amzerioù lies., mizioù lies., bleuñv str., merkoù lies., diwad miziek g., flus-gwad miziek g., koll-gwad miziek g.

Monatseinkommen n. (-s) : gopr miz g., gopr miziek g., gopr dre viz g., korvoder miziek g., leveoù miziek lies., gounidegezh dre viz b., gounidoù miziek lies., gopr ur mizvezhiad labour g., miziad g. ; *er hat ein Monatseinkommen von dreitausend Euro*, gounit a ra tri mil euro d'e viz.

Monatsende n. (-s,-n) : fin ar miz b. ; *vor Monatsende*, a-benn fin ar miz.

Monatserdbeere b. (-,-n) : [louza.] sivi-garzh str., sivi gouez str.

Monatserste(r) ag.k. g. : deiz kentañ ar miz g., kala g.

Monatsfluss g. (-es,-flüsse) : [korf.] amzerioù lies., mizioù lies., bleuñv str., merkoù lies., diwad miziek g., flus-gwad miziek g., koll-gwad miziek g.

Monatsfrist b. (-) : *innerhalb Monatsfrist*, *binnen Monatsfrist*, en ur ober ur miz, a-benn ur miz, a-barzh ur miz amañ.

Monatsgehalt n. (-s,-gehälter) : gopr miz g., gopr miziek g., gopr ur mizvezhiad labour g., miziad g.

Monatsgeld n. (-s,-er) : miziad g., mizvezhiad g.

Monatshälfte b. (-,-n) : pemzektez g.

Monatskarte b. (-,-n) : kartenn mat evit ur miz g., kartenn viz b.

Monatslohn g. (-s,-löhne) : gopr miz g., gopr miziek g., gopr ur mizvezhiad labour g., miziad g. ; *sein Monatslohn beträgt dreitausend Euro*, gounit a ra tri mil euro d'e viz.

Monatslöhner g. (-s,-) : gopr ad paeet diouzh ar miz g.

Monatsmitte b. (-) : kreiz ar miz g.

Monatsname g. (-ns,-en) : anv miz g., anv ar miz g.

Monatsrate b. (-,-n) : mizvezhiad g., miziad g., miztal g., sammad miziek g. ; *in Monatsraten zahlen*, paeañ miz-ha-miz (bep miz, a-vizvezhiadoù, a-viziadoù, miz dre viz, dre viz), rannañ e baemant miz dre viz.

Monatsschrift b. (-,-en) : mizieg g., kelaouenn viziek b.

monatsweise Adv. : a-vizvezhiadoù, a-viziadoù, miz-ha-miz, diouzh ar miz, miz dre viz, dre viz.

Mönch g. (-s,-e) : [relij.] manac'h g., lean g. ; *ausgetretener Mönch*, divanac'h g., manac'h divanac'het g., manac'h aet er-maez a vanac'h g. ; *die griechischen Mönche*, ar venec'h c'hresian lies. ; *die Frömmigkeit der Mönche erlahmte*, devosion ar venec'h a zeuas da laoskaat ; *Mönch werden*, mont da vanac'h ; *die Kutte macht noch lange keinen Mönch*, ur vodenn skav pa vez gwisket a vez brav, n'eo ket an tog a ra an eskob.

Mönchsbar g. (-s) : [louza.] korn-karv g.

Mönchsgeier g. (-s,-) : [loen.] gup du g.

Mönchsgemeinschaft b. (-,-en) : [relij.] kumuniezh venec'h b. ; *die Mönchsgemeinschaft von Landévennec*, kumuniezh Landevenneg b.

Mönchsgrasmücke b. (-,-n) : [loen.] devedig kabell du g.

Mönchkloster n. (-s,-klöster) : [relij.] manati g.

Mönchskutte b. (-, -n) : [relij.] kougoul g., kab g. ; *die Mönchskutte ablegen*, teuler e soutanenn, divanac'hiñ, mont er-maez a vanac'h.

Mönchslatein n. (-s) : latin palefarzh g., latin podoù g., lastez latin g., latin treflez g.

Mönchsleben n. (-s) : [relij.] buhez vanac'h b., buhezegezh vanac'h b.

Mönchsorten g. (-s, -) : [relij.] urzh menec'h g. ; *in einen Mönchsorten aufgenommen werden*, bezañ resevet da vanac'h, bezañ degemeret en un urzh menec'h.

Mönchsregel b. (-) : [relij.] reol b., reolenn b.

Mönchstum n. (-s) / **Mönchswesen** n. (-s) / **Mönchtum** n. (-s) : [relij.] manac'helezh b., manac'hegezh b.

Mond g. (-s, -e) : 1. loar b., Loar b., lagad al loar g., [P. ha barzh.] kazeg wenn b., heol ar bleizi g. ; *die Wirkung von Sonne und Mond auf die Gezeiten*, levezon an Heol hag al Loar war an tre hag al lanv b. ; *Hof um den Mond*, kelc'h Loar g., rodenn-loar b., lizenn b. ; *der Mond hat einen Hof*, kelc'hiet eo al Loar, ur c'helc'h (ur rod, ur rodenn, ul lizenn) a zo en-dro d'al Loar, ur c'helc'h (ur rod, ur rodenn, ul lizenn) a zo war al Loar, ur c'helc'h (ur rod, ur rodenn, ul lizenn) a zo deuet en-dro d'al Loar ; *der Mond dreht sich um die Erde*, treiñ a ra al Loar en-dro d'an Douar ; *der Mond scheint*, parañ a ra (luc'hañ a ra, lugerniñ a ra, sklaer eo) al loar, loar a zo, sklaer eo al loar ; *der Mond ist unsichtbar*, n'eus loar ebet, n'eus tamm loar ebet ; *die runde Scheibe des Mondes*, kant al loar g. ; *die Sichel des Mondes wird sichtbar*, kregiñ a ra al loar da ziskouez he frim, emañ al loar o vont war he falz, mont a ra al loar war e c'horn, kentrou al loar a zeu da vezañ lemm, emañ al loar o vont war he c'hein ; *roter Mond*, loar fuloret b. ; *der volle Mond*, al loargann g., kann al loar g., al loar leun b., al loar vras b., an nevez bras g. ; *es ist Vollmond, wir haben Vollmond*, emañ al loar en he gloria mundi, emañ al loar en he c'hann, emañ al loar o lugerniñ en he c'hann, emañ al loar war he c'hann, ar c'hann-loar a zo, emañ al loar en he mog, emañ al loar en he bog, loargann a zo, leun eo al loar, bras eo al loar ; *heute Nacht ist Vollmond*, fenoz emañ ar c'hann, loargann a zo en noz-mañ ; *zunehmender Mond*, kresk al loar g., kreskenn-loar b., kresk-loar g., loargresk g., nevez bras g., nevezioù lies. ; *der Mond nimmt zu*, war greskiñ emañ al loar, emañ al loar war he c'hresk, emañ al loar en he c'hresk ; *bei zunehmendem Mond*, da gresk al loar, war ar c'hresk, war ar c'hresk-loar, war an nevez ; *abnehmender Mond*, diskar-loar g., diskar al loar g., digresk-loar g., kozh g., nevez bihan g. ; *der Mond nimmt ab*, digreskiñ a ra al loar, diskar a ra al loar, emañ al loar war he diskar, emañ al loar war an diskar ; *bei abnehmendem Mond*, war an diskar, war an digresk, war ar c'hozh ; *der Mond steht tief am Horizont*, emañ al loar war rizen an dremmwel ; *der Mond geht auf*, sevel a ra al loar a-uc'h an dremmwel, dont a ra al loar d'ober he mestr ; *der Mond geht unter*, mont a ra al loar da guzh ; *der Wolf heult den Mond an*, yudal a ra ar bleiz ouzh al loar, hudal a ra ar bleiz ouzh al loar ; *Umlaufzeit des Mondes*, loariad b. ; *der Mond versteckt sich hinter Wolken*, kuzhet eo al loar e-touez ar c'houmoul, n'he deus ket savet al loar he bec'h, mouchañ a ra al loar, moug eo al loar ; 2. [dre skeud.] *er lebt auf dem Mond, er lebt hinter dem Mond*, emañ o chom en ur vro digenvez

(digavennus, didud digevannez, dichen-bras), emañ o chom en ur c'hozh lec'h distro, emañ o chom en un difouilh, emañ o chom en ur vro ouez, emañ o chom en un toull gouez, emañ o chom en ul lec'h digenvez, emañ o chom en ul lec'h distro, emañ o chom en un toull kêr, emañ o chom en un toull parrez kollet ha dilezet gant an Aotrou Doue, emañ o chom en ur vourc'hadenn laou, emañ o chom en ul lec'h kollet, emañ o chom e Kerneblec'h, emañ o chom e Kernetra, emañ o chom e Kerneuz, emañ o chom e Keribil-Beuz ; *er greift immer nach dem Mond*, hennezh a zo ur pesketaer loar, klask a ra treiñ an avel gant ur sugell, klask a ra treiñ an avel diwar-bouez ur gordenn, klask a ra kerc'hat dour gant ur bouteg, klask a ra tapout al loar gant e zent, klask a ra pegañ al loar, klask a ra laerezh al loar, klask a ra pakañ ar bleiz gant un taol boned, klask a ra serriñ ar bed en ur glorenn vi ; *Schlösser, die im Monde liegen*, kestell el Loar lies. ; *eine Schuld in den Mond schreiben*, kroaziañ war un dle, ober e gañv da arc'hant un dle, ober kañvoù da arc'hant un dle, ober e ziouer eus arc'hant un dle, koll pep spi da adkavout arc'hant un dle ; P. *in den Mond gucken*, menel war e naon, tremen gant e naon, menel war e c'houlenn, kouezhañ e veud(ig) en e zorn, sellet a-dreuz, chom e toull ar c'hae, bezañ riñset e dreid d'an-unan, chom e fri war an draf (war ar gloued), chom e fri hebiou, bezañ troc'het, chom da c'hlaouenniñ ; 3. [stered] loarenn b., adplanedenn b. ; *die Monde des Jupiter*, loarennoù (adplanedennoù) Yaou lies. ; *die galileischen Monde*, al loarennoù galilean lies. ; 4. [kzh] miz g.

Mond- : ... loar, ... al Loar, loarel, loarek.

mondähnlich ag. : loarheñvel, e doare al Loar, a-zoare gant al Loar, a-seurt gant al Loar.

mondän ag. : mondan, uhelvedat ; *mondäne Frau*, maouez ar bed b., mondanez b., uhelvedadez b., itron vondian b.

Mondaufgang g. (-s, -aufgänge) : sav-loar g.

Mondbahn b. (-, -en) : amestez al Loar g., kelc'hro al Loar b.

Mondenschein g. (-s) : sklaer-loar g., sked al loar g., skleur al loar g., heol al loar g., heol-loar g., heol bleiz g., heol ar bleizi g., sklaerder al loar g., sklêrijenn al loar b., loargann g. ; *beim Mondenschein*, ouzh skleur al loar, e skleur al loar, ouzh heol al loar, dindan sklaerder al loar, dindan sklaerder an noz, ouzh sked al loar, da sklaer al loar, ouzh sklêrijenn al loar, da sklaerder al loar, ouzh an heol-loar, ouzh heol ar bleizi, ouzh an heol bleiz.

Mondfähre b. (-, -n) : ijinenn da bradañ war al Loar b., ijinenn loarañ b., egorlestr loarañ g.

Mondfinsternis b. (-, -se) : gwaskadenn war al Loar b., fallaenn war al Loar b., fallaenn loar b., marv-loar g., mougadenn el Loar, moug-loar g. ; *eine Mondfinsternis*, ur vougadenn el Loar b., ur fallaenn loar b.

Mondgesicht n. (-s, -er) : fas loar g/b / fas kann al loar g./b. / bougennoù c'hwezet lies. / divougenn boufet lies. (Gregor), divjod kuilh lies., penn javedek g.

Mondgestein n. (-s) : mein loar lies., loarvein lies.

Mondgöttin b. (-, -nen) : doueez al Loar b., Artemis b., Danae b., Kallisto b., Selene b., Luna b., Diana b.

Mondhof g. (-s, -höfe) : kelc'h Loar g., rodenn-loar b.

Mondjahr n. (-s, -e) : bloavezh loar g.

Mondkalb n. (-s,-kälber) : 1. leue ganet nammet g. ; 2. [dre skeud.] Yann al leue g. (Gregor), leue g. makez penn leue g., leue dour g., leue brizh g., leue geot g., louad g., lochore bras g., buzore g., loukez g., panezenn b., patatezenn b., penn luch g., magn g., penn beuz g., penn sot g., keuneudenn b., penn-bazh g., begeg g., penn-skod g., penn peul g., barged g., den panezennek g., Yann seitek g., Yann banezenn g., Yann diwarlerc'h g., Yann beul g., Yann yod g., Fañch ar peul g., Yann ar peul karr g., paganad g., pampez g., mab-azen g., magn g./b., inosant g., droch ar pardon g., penn maout g., loufer g., paourkaezh nouch g., paourkaezh penn brell g., brell g., pennsod g., diskiant g., darsod g., genaoueg g., podig g., pothouarn g., glaourenneg g., pampez g., genoù klapez g., glapez g., genoù da bakañ kelien g., genoù patatez g., genoù gwelien g., houperig g., bourjin g., bleup g., jaodre g., geolieg g., beg don g., beg bras g., genoù bras g., genoù frank g., louad g., buoc'hig an Aotrou Doue b., makez cheulk g., makez tamm paotr fin g., beulke g., jostram g.

Mondkrater g. (-s,-) : krater loar g.

Mondlandefähre b. (-,-n) : ijinenn da bradañ war al Loar b., ijinenn loarañ b., egorlestr loarañ g.

Mondlandschaft b. (-,-en) : 1. dremmvro loarheñvel b., gweledva loarheñvel g. ; 2. dremmvro ouzh skleur al loar b., gweledva ouzh sked al loar g.

Mondlandung b. (-,-en) : loarañ g.

Mondlicht n. (-s,-er) : sklaer-loar g., sked al loar g., skleur al loar g., heol al loar g., heol-loar g., heol bleiz g., heol ar bleizi g., sklaerder al loar g., sklêrijenn al loar b., loargann g., lagad al loar g. ; *im Mondlicht*, ouzh skleur al loar, e skleur al loar, ouzh heol al loar, dindan sklaerder al loar, ouzh sked al loar, dindan sklaerder an noz, da sklaer al loar, ouzh sklêrijenn al loar, da sklaerder al loar, ouzh an heol-loar, ouzh heol ar bleizi, ouzh an heol bleiz, dindan lagad al loar.

mondlos ag. : diloar.

Mondmobil n. (-s,-e) : karbed loar g.

Mondoberfläche b. (-) : gorre al loar g.

Mondphase b. (-,-n) : arvez al loar g., doareenn al loar b.

Mondpreis g. (-es,-e) : priz ker-spontus (ker-daonet, ker-ruz, ker-du, divezh, ker-divalav, ruz, ken ker hag hini ar pebr da veurlarjez, an hanter re ger, direzon) g.

Mondscheibe b. (-) : kant al loar g., lagad al loar g., kantenn al loar b. ; *rote Mondscheibe*, loar fuloret b.

Mondschein g. (-s) : 1. sklaer-loar g., sked al loar g., skleur al loar g., heol al loar g., heol-loar g., heol bleiz g., heol ar bleizi g., sklaerder al loar g., sklêrijenn al loar b., loargann g., lagad al loar g. ; *beim Mondschein*, ouzh ar sklaer-loar, ouzh skleur al loar, e skleur al loar, ouzh heol al loar, dindan sklaerder al loar, dindan sklaerder an noz, ouzh sked al loar, da sklaer al loar, ouzh sklêrijenn al loar, da sklaerder al loar, ouzh an heol-loar, ouzh heol ar bleizi, ouzh an heol bleiz, dindan lagad al loar ; 2. [dre skeud.] P. *der soll mir im Mondschein begegnen, der kann mir im Mondschein begegnen*, d'an diaoul gantañ ! an diaoul d'e gaso gantañ !

Mondsichel b. (-,-n) : 1. prim al loar g., kresk-loar g., kresk al loar g., hanterloar b., loar gornek b., loarbrim g., kerniel al loar lies., kentrou al loar lies., loargresk g. ; *die Spitzen der Mondsichel*, kentrou al loar lies., kerniel al

loar lies. ; *die Sichel des Mondes wird sichtbar*, kregiñ a ra al loar da ziskouez he frim, emañ al loar o vont war he falz, mont a ra al loar war e c'horn, emañ al loar o vont war he c'hein, kentrou al loar a zeu da vezañ lemm ; 2. [ardamezouriezh] kreskenn b. ; *rechts offene Mondsichel*, *nach rechts gewendete Mondsichel*, kreskenn ouzh kleiz b. ; *links offene Mondsichel*, *nach links gewendete Mondsichel*, kreskenn ouzh dehou b. ; *gestürzte Mondsichel*, kreskenn war he eneb b. ; *nach oben gerichtete Mondsichel*, kreskenn ouzh kab b.

Mondsonde b. (-,-n) : sonterez loar b.

Mondstein g. (-s,-e) : maen loar g., loarvaen g.

Mondstrahl g. (-s,-en) : bann-loar g., bann al loar g. ; *die Kartoffeln werden grün, wenn sie nicht vollständig von Boden bedeckt sind und so den Sonnen- und Mondstrahlen ausgesetzt sind*, an heol hag al loar a c'hlavez ar patatez pa ziskouezont o fri er-maez eus an douar, diwar levezon an heol hag al loar e c'hlaez an avaloù-douar pa ziskouezont o fri er-maez eus an douar ; *die Kartoffeln werden grün, wenn sie den Mondstrahlen ausgesetzt werden*, sklêrijenn al loar a laka an avaloù-douar da loariañ, pa bar al loar war an avaloù-douar e c'hlaezont.

Mondsucht b. (-) : hunvaleerezh g.

mondsüchtig ag. : 1. hunvaleer ; 2. *dieses Pferd ist mondsüchtig*, loariadenn eo ar marc'h-se.

Mondumlauf g. (-s,-umläufe) : loariad g., loar b., kelc'htrovezh sinodek b.

Mondumlaufbahn b. (-,-en) : amestez al Loar g., kelc'hro al Loar b.

Monduntergang g. (-s,-untergänge) : kuzh-loar g.

Mondviertel n. (-s,-) : hanterloar b. ; *erstes Mondviertel*, hanterloar ar c'hresk b., loarbrim g., kreskloar g., kresk al loar g., loargresk g., loar nevez b., nevez loar b. ; *letztes Mondviertel*, hanterloar an digresk b., diskar-loar g., diskar al loar g., digresk-loar g., nevez bihan g., kozh g. ; *Endphase des letzten Mondviertels*, nevez bihan g.

Mondwechsel g. (-s,-) : loariad nevez g., kelc'htrovezh sinodek nevez b.

Mondzyklus g. (-,-zyklen) : trovezh al Loar b.

Monegasse g. (-n,-n) : annezad Monaco g., annezad Monako g.

Monegassin b. (-,-nen) : annezadez Vonaco b., annezadez Vonako b.

monegassisch ag. : eus Monaco, eus Monako.

Monem n. (-s,-e) : [yezh.] monem n., neuziad b.

monetär ag. : ... moneiz, ... ar moneiz, moneizel.

Monetarismus g. (-) : moneizelouriezh b.

Moneten lies. : P. [arc'hant] grifoù lies., glazarded lies., glaou str., kregin lies., segal str., moullou lies., kailh g., kraf str. ; *Moneten bei sich haben*, kaout glazarded (glaou, kregin, segal, kailh, moullou, kraf) en e godelloù.

Mongole g. (-n,-n) : Mongol g.

Mongolei b. : *die Mongolei*, Mongolia b.

mongolid ag. : a ouenn vongol.

Mongolin b. (-,-nen) : Mongolez b.

mongolisch ag. : 1. mongol, ... Mongolia, eus Mongolia, e Mongolia ; 2. [yezh.] mongolek.

Mongolismus g. (-) : [mezeg.] trizomiezh g., mongolianiezh b.

mongoloid ag. : [mezeg.] trizomek, mongolianek.

Moniereisen n. (-s) : houarn simant-kreñvaet g., houarn beton-kreñvaet g.
monieren V.k.e. (hat moniert) : skandalat, noazout [u.b.], rezoniñ [u.b.], en em rezoniñ [ouzh u.b.], kas [d'u.b.], kelenn c'hwerf [u.b.], kroزال da, ronkal ouzh.
Monierzange b. (-,-n) : [tekn.] turkez b., piñsedoù skizh lies., beg-bran g.
Monika b. : Monika b.
Monismus g. (-) : [pred.] unelouriezh b.
Monist g. (-en,-en) : [pred.] unelour g.
monistisch ag. : [pred.] unelour ; *monistische Weltanschauung*, unelouriezh b.
Monitor g. (-s,-el/-en) : skramm g., diskweler g., monitor g., hewel g.
Monitum n. (-s, Monita) : gouzavadenn b., kemenn g., kemennadur g., rebech g.
monochrom ag. : unliv ; *monochrome Malerei*, kamahu g.
monochromatisch ag. : unliv ; *monochromatisches Licht*, luc'h unliv g.
Monochromie b. (-) : unliverezh g.
monochromatisch ag. : unliv.
Monodie b. (-,-n) : [sonerezh] unkerziezh b.
monogam ag. : unpried, unwreg, unpriedat, unwaz, unozhac'h, [loen.] unparezat.
Monogamie b. (-) : unpriedelezh b., unpriedadezh b., unwregiezh b., unwaziezh b., unozhac'hiezh b., [loen.] unparezadezh b.
monogamisch ag. : unpried, unwreg, unpriedat, unwaz, unozhac'h, [loen.] unparezat.
Monogenismus b. (-) : unouennouriezh b.
monogenisch ag. : unouennek, ungenel.
Monogenist g. (-en,-en) : unouennour g.
Monografie b. (-,-n) : *sellit ouzh Monographie*.
Monogramm n. (-s,-e) : unarouez b., goursin g., sin g., berrarouez b.
Monographie b. (-,-n) : unskrid g., untaolenn b., unstudienn b.
Monoidismus g. (-) : [preder.] unvennozhouriezh b.
monokausal ag. : ha n'eus nemet ur pennabeg dezhañ ; *monokausale Erklärung*, displegadur untuel b.
Monokel n. (-s,-) : gwerenn-lagad b., unwerenn b.
Monokultur b. (-,-en) : [labour-douar] ungounid g., ungounezerezh g., ungouniderezh g.
Monolith g. (-s,-e) : unvaen g. [*liester* unvein], maen unpezh g. [*liester* mein unpezh], meurvaen g. [*liester* meurvein], maen-meur g. [*liester* mein-veur], ungarenn b., unvloc'h g.
monolithisch ag. : unvaenel, unpezh, unvloc'hek.
Monolithismus g. (-) : [polit.] unvaeniezh b., unvloc'hegezh b.
Monolog g. (-s,-e) : unangomz b. ; *einen Monolog halten*, unangomz.
Monologsprecher g. (-s,-) unangomzer g.
Monom n. (-s,-e) : [mat.] monom g.
monoman ag. : unfroudennek.
Monomane g. (-n,-n) : unfroudennek g.
Monomanie b. (-) : unfroudennegezh b., unvania g.
monomanisch ag. : unfroudennek, unvaniakel.
Monometallismus g. (-) : unvetalegezh b.
Monometallist g. (-en,-en) : unvetalelour g.

Monophyletismus g. (-) / **Monophylie** b. (-) : unouennouriezh b., monofiletegezh b.
Monophysitismus g. (-) : [relij.] unnaturelouriezh b.
Monopol n. (-s,-e) : monopol g., unpiaou g., gwir-miret g., monopoliezh b., unperc'henniezh b., unwerzhouriezh b., unwerzh b. ; *beschränktes Monopol*, unwerzhouriezh amduek b.
monopolisieren V.k.e. (hat monopolisiert) : monopolizañ, unperc'hennañ, kaout an unpiaou war, unpiaouañ, kaout an unwerzh war.
Monopolisierung b. (-,-en) : monopolizañ g., monopolizadur g., unpiaouañ g., unperc'hennañ g.
Monopolkommission b. (-,-en) : kengor hag a bleustr gant ar monopoloù g., kengor ar c'hevezerezh g.
Monopolstellung b. (-,-en) : monopoliezh b., unperc'henniezh b., unwerzhouriezh b., unpiaou g.
Monopoly® n. (-s) : monopoly® g.
Monoschi g. (-s,-er) / **Monoski** g. (-s,-er) : unski g. ; *Monoski fahren*, unskiañ.
Monosemie b. (-) : unsteriegezh b.
monosemisch ag. : 1. unsteriek ; 2. unsteriegezhel.
Monoski g. (-s,-er) : unski g. ; *Monoski fahren*, unskiañ.
monosperm ag. : [louza.] unhad, unhadek.
Monotheismus g. (-) : undoueegezh b., undoueouriezh b.
Monotheist g. (-en,-en) : undoueur g., undouead g.
monoton ag. : undoare, plaen, dilufr, enoeüs, borodus, arabadus, brizhvoaziek, moredus, dizarvoud, hirvoudus, goular, dizudi, divlaz, disaour, millis, fastus, unton ; *eine Rede mit monotoner Stimme vortragen*, dibunañ e brezegenn war ton an Anaon (war ton ar gousperoù, war ton ar c'hoant kousket, war ton ar c'hrapouezh-mouzik) ; *monotone Arbeit*, labour borodus (arabadus, fastus, enoeüs, standur) g. ; *die Arbeit in den modernen Werken ist monoton*, fastus eo labour ar vicherourien er greantioù arnevez.
Monotonie b. (-) : 1. unton g., untonelezh b. ; 2. dizarvoud g., borodusted b.
Monotype b. (-,-n) : [moull.] monotip g.
Monotypie b. (-) : [bev.] unrizhded b.
monotypisch ag. : [bev.] unrizhek.
Monoxid n. (-s,-e) : [kimiezh] monoksidenn b.
Monözie b. (-) : [louza.] monoegezh b.
monözisch ag. : [louza.] monoeke.
Monsignore g. (-/-s, Monsignori) : [relij.] an aotrou 'n Eskob g.
Monster n. (-s,-) : 1. euzhvil g., euzhadenn b., euzhden g., iskizadenn b., loen-euzh g., amboubal g., urupailh g. ; *mythisches Monster*, euzhvil mojennel g., aerouant g. ; 2. [mezeg.] euzheg g.
Monsterfilm g. (-s,-e) : film euzh g., euzhfilm g., film spont g.
Monsterwelle b. (-,-n) : redele ramzel g., toenn-vor ramzel b.
Monstranz b. (-,-en) : [relij.] heolenn b., heol-ar-Sakramant g., sakr g., sakramant g., ostañsouer g.
Monstren liester ar ger Monstrum.
monströs ag. : 1. euzhus, euzhek, spontus ; 2. ramzel, divent, pikol ..., mell ...

Monstrosität b. (-, -en) : 1. euzh g., skrij g., euzhusted b., euzhuster g., euzhadenn b., tra euzhus g. ; 2. [mezeg.] euzhegezh b.

Monstrum n. (-s, Monstra/Monstren) : 1. euzhvil g., euzhadenn b., euzhden g., loen-euzh g., urupailh g., iskizadenn b., P. krank-saoz g., penn-sac'h g. ; 2. [mezeg.] euzheg g.

Monsun g. (-s, -e) : buezon voñson b., moñson g., avel-c'hwechmiziek b. ; *Sommermonson*, moñson hañv g. ; *Wintermonson*, moñson goañv g.

Monsunregen g. (-s, -) : moñson g., glav moñson g.

Montag g. (-s, -e) : Lun g., dilun, lunvezh g., lunvezhiad g. ; *am Montag*, bep Lun, da Lun, d'al Lun ; *am gleichen Montag*, ar memes lunvezh, d'al Lun-se ; *heute haben wir Montag*, *heute ist Montag*, hiziv emañ al Lun, al Lun 'zo hiziv, hiziv emaoamp al Lun, deuet eo al Lun ; *bis Montag sind wir damit fertig*, prest e vo ac'hanen da zilun, a-benn dilun e vo prest ; *bis Montag*, kenavo dilun, ken dilun, a-benn dilun ; *letzten Montag*, dilun diwezhañ, dilun tremenet ; *er hat sich seit letztem Montag nicht blicken lassen*, n'eo ket bet gwelet abaoe al Lun diwezhañ, n'eo ket bet gwelet abaoe dilun ; *ab Montag*, *von Montag an*, diwar zilun, adalek dilun ; *am nächsten Montag*, **a)** al Lun kentañ, al Lun all ; **b)** dilun all, dilun kentañ, dilun a zeu, dilun o tont, dilun tostañ, a-benn dilun ; *nächsten Montag*, *kommenden Montag*, dilun kentañ, dilun a zeu, dilun o tont, dilun tostañ, a-benn dilun ; *einen ganzen Montag*, un devezh Lun a-bezh, ul lunvezh a-bezh g., ul lunvezhiad a-bezh g. ; *am vorletzten Montag*, *am Montag voriger Woche*, dilun a-raok, dilun all ; *ihre Heirat fand am Montag vorher statt*, hec'h eured a oa d'al Lun a-raok ; *er ist bis zum nächsten Montag geblieben*, chomet e oa betek al Lun war-lerc'h ; *am Montag der übernächsten Woche*, dilun war-lerc'h, dilun a-benn pemzektez ; *Montag in einer Woche*, dilun penn sizhun, dilun a-benn eizhteiz ; *am Montag dem 16. (sechzehnten) November*, *am Montag, den 16. (sechzehnten) November*, d'al Lun c'hwezek a viz Du ; *an jenem Montag*, d'al Lun-se, al lunvezh-se ; *an einem Montag*, un devezh Lun, ul lunvezh ; *jeden Montag*, bep Lun, da Lun, d'al Lun ; *an diesem Montag haben wir eine wahre Sintflut erlebt*, aze e oa bet ul lunvezh dour, aze e oa bet ul lunvezhiad glav ; *blauen Montag machen*, chom d'ober grallig er gêr da Lun, lakaat al Lun da (kemer al Lun evit) astenn an dibenn-sizhun, chom er gêr da enoriñ sant Lun, chom er gêr da Lun e-lec'h mont da labourat, chom er gêr da Lun da astenn an dibenn-sizhun, ober gouel d'al Lun (Gregor).

Montagabend g. (-s, -e) : *an einem Montagabend*, ul lunvezh d'abardaez ; *Montagabend*, *am Montagabend*, dilun d'abardaez.

montagabends Adv. : d'al Lun d'abardaez.

Montage b. (-, -n) : 1. savadeg b., frammadur g., strolladur g., kenstroll g., strollañ g., kenstrollañ g., frammañ g. ; *er ist auf Montage*, aet eo da labourat diavaez an embregerezh ; 2. kenstrollad g., strolladenn b., frammadenn b. ; 3. [film] frammañ g., frammadur g., saeradur g., saeriñ g., saerad g. ; 4. [poltrij] kenaozadenn b., pegadenn b., touellaoz g./b.

Montageanzug g. (-s, -anzüge) : frag glas g., frag labour g.

Montageband n. (-s, -bänder) : [tekn.] steud kenstrollañ b., steudad kenstrollañ b.

Montagebock g. (-s, -böcke) : [tekn.] marc'h-koad labour g., marc'h-koad frammañ g.

montagefertig ag. : [tekn.] ragaozet, raksavet ; *montagefertige Elemente*, elfennoù ragaozet lies., tammoù (pezhioù) raksavet lies.

Montagehalle b. (-, -n) : [tekn.] stal genstrollañ b.

Montageturm g. (-s, -türme) : [fuzeennoù] tour kenstrollañ g.

Montagewerk n. (-s, -e) : [tekn.] uzin genstrollañ b.

Montagmittag g. (-s, -e) : *am Montagmittag*, *Montagmittag*, dilun da greisteiz ; *am Montagmittag*, *jeden Montagmittag*, d'al Lun da greisteiz, al Lun da greisteiz.

Montagmorgen g. (-s, -) : *an einem Montagmorgen*, ul lunvezh vintin, ul lunvezh da veure ; *am Montagmorgen*, *Montagmorgen*, dilun vintin, dilun veure, dilun ar beure ; *am Montagmorgen*, *jeden Montagmorgen*, d'al Lun beure, al Lun beure, d'al Lun vintin, al Lun vintin.

Montagnachmittag g. (-s, -e) : *am Montagnachmittag*, *Montagnachmittag*, dilun goude kreisteiz ; *am Montagnachmittag*, *jeden Montagnachmittag*, d'al Lun goude kreisteiz, al Lun goude kreisteiz.

Montagnacht b. (-, -nächte) : *jede Montagnacht*, d'al Lun da noz ; *Montagnacht*, dilun da noz.

montagnachts Adv. : d'al Lun da noz.

Montagnes Noires lies. : *die Montagnes Noires*, ar Menez Du g.

montags Adv. : bep Lun, da Lun, d'al Lun ; *montags wird hier Markt abgehalten*, bep Lun e vez marc'had amañ, bep Lun e vez dalc'het marc'had amañ.

montagvormittags Adv. : d'al Lun beure, al Lun beure, d'al Lun vintin, al Lun vintin.

montan ag. : ... mengleuzerezh, ... mengleuz.

Montanaktie b. (-, -n) : kevran vengleuzierezh b.

Montanindustrie b. (-) : mengleuzierezh ha metalouriezh.

Montanunion b. (-) : [istor] Kumuniezh Europa ar Glaou hag an Dir b.

Monteur g. (-s, -e) : aveer g., saver g., frammer g., junter-houarn g.

Monteuranzug g. (-s, -anzüge) : frag glas g., frag labour g.

montieren V.k.e. (hat montiert) : 1. [tekn.] staliañ, enstaliañ, gwikiereañ, frammañ, strollañ, kenstrollañ, aveiñ ; 2. [film] frammañ, saeriñ ; 3. [poltrij] kenaozañ, touellaozañ.

Montgolfière b. (-, -n) : mongolfierenn b.

Montiereisen n. (-s, -) : [kirri-tan] loc'henn da zirodañ ar bandennoù-rod b., diroderezh aezhanroioù b.

Montierung b. (-, -en) : 1. [tekn.] strollañ g., kenstrollañ g., frammañ g. ; 2. kenstrollad g., strolladenn b., frammadenn b.

Mont-Saint-Michel g. : *der Mont-Saint-Michel*, Menez-Mikael-ar-Mor g.

Monts d'Arrée lies. : *die Monts d'Arrée*, Menez Are g., Kein ar Vro g., Kein Breizh g.

Montur b. (-, -en) : 1. [lu] gwiskamant g., stalabard g. ; 2. gitaj g., greiamant g. ; 3. gwisk g., sae b. ; 4. [bravigoù] sterniadur g., lagad g., lagadenn b.

Monument n. (-s,-e) : 1. savadur-eñvor g., maen-eñvor g., monumant koun g., bolz b. ; 2. savadur istorel g., monumant istorel g., monumant g., savadur bras g.

monumental ag. : mell, mellad, pikol, meur, meurdezus, ramzel, mentek, pezh mell, pezh pikol ; *monumentales Bildwerk*, keurzelwenn b.

Moonboots lies. : [dilhad.] botoù-erc'h feuret lies., goudeskioù lies.

Moor n. (-s,-e) : geun b., gwern b., palud g., paludenn b., gwafleg b., gwaflez b., gwagenn b., gwazh b., gwazheg b. ; *Irrlichter flackern im Moor*, ar c'heler-noz a zañs war bouilhennoù ar baludenn.

Moorbad n. (-s,-bäder) : soub fank g., soubadenn er fank b., kouronk fank g., kibellerezh pri g., kibelladenn er pri b., kouronkadenn er pri b.

Moorbeeterde b. (-) : douar-brug g.

Moorboden g. (-s,-böden) : douar put g., lagenn b., fankigell b., douar krenek g., lec'hideg b.

Mooreidechse b. (-,-n) : [loen.] glazard bevc'haner g.

Moorente b. (-,-n) : [loen.] 1. morilhon gellruz g. ; 2. *australische Moorente*, morilhon Aostralia g.

Moorende b. (-) : douar geun g.

Moorfrosch g. (-es,-frösche) : [loen.] skignan g.

Moorhirse b. (-,-n) : [louza.] mell bras str.

Moorhuhn n. (-s,-hühner) : [loen.] brugyar-haleg b. [*liester* brugyer-haleg] ; *schottisches Moorhuhn*, brugyar ruz b. [*liester* brugyer ruz].

moorig ag. : 1. geuniek, lagennek, krenek, krenegellek, paludennek, paludek, gwerniek ; 2. [dour] sac'h, sac'het, dired, marv, chag, gwern, poull, sioul, lor.

Moorleiche b. (-,-n) : korf marv karrekaet kavet en ur c'heun g.

Moorschneehuhn n. (-s,-hühner) : [loen.] brugyar-haleg b. [*liester* brugyer-haleg] ; *schottisches Moorschneehuhn*, brugyar ruz b. [*liester* brugyer ruz].

Moorschneepfe b.(-,-n) : [loen.] gioc'h g., gioc'h-lann g., gavrigan-hañv b., kefeleg-lann g.

Moos¹ n. (-es,-e) : 1. [louza.] kinvi g., kevni g., man g., touskan g., spoue g., limouz g., briofitenn b. [*liester* briofited], sec'hig g. ; *mit Moos belegen*, kinviañ, spoueañ ; *sich mit Moos bedecken*, kinviañ ; *irländisches Moos*, *irisches Moos*, pioka g., bezhin-gad str. ; 2. [kr-l] *am rollenden Stein wächst kein Moos*, Yannig a vil vicher a varvas gant an naon - mil micher, mil mizer - Daniel mil micher a varvas gant ar vizer - naontek micher, ugent mizer - bili war ziribin ne zastumont ket a vezhin - dibaot an dud a binvidika o rankout alies dilojañ - n'eo ket gwellaat a ra ar marc'h pa vez ret e varc'hegezh alies - maen-ruilh, maen-ki ne zastumont ket a ginvi ; 3. P. [arc'hant] grifoù lies., glazarded lies., glaou str., kregin lies., segal str., mouloù lies., kailh g., kraf str.

Moos² n. (-es, Möser) : [Bro-Suis, Bro-Aostria] geun b., gwern g., palud g., gwafleg b., gwaflez b., krenegell b., douar krenek g.

moosartig ag. : kinviheñvel, e doare ar c'hinvi, a-zoare gant ar c'hinvi, a-seurt gant ar c'hinvi.

moosbedeckt ag. : kinviet, kinviek, manek, touskanek, ur gwisk man warnañ, gwisket gant ur pallennad kinvi, limouzek, glasvezet gant ar man

Moosbeere b. (-,-n) : [louza.] lus str., lusenn b. ; *Moosbeeren pflücken*, lusa.

Moosbeerkraut n. (-s) : [louza.] bod lus g., plant lus str.

moosbewachsen ag. / **moosig** ag. : kinviet, kinviek, manek, touskanek, ur gwisk man warnañ, gwisket gant ur pallennad kinvi, limouzek, glasvezet gant ar man ; *moosbewachsene Fläche*, touskaneg b.

Moosrose b. (-,-n) / **Moosröschen** n. (-s,-) : [louza. *Rosa ×centifolia forma muscosa*] 1. roz kinviek str. ; 2. bod roz kinviek g., rozenn ginviek b.

Moostierchen n. (-s,-) : [loen.] briozoenn b. [*liester* briozoed] ; *Moostierchen Hippodiplosia foliacea*, koural krampouezh str., koural tanav str.

Moped n. (-s,-s) : P. marc'h-houarn dre-dan g., strakell b., strakerez b., c'hwil-tan g., mobiletenn[®] b.

Mopedfahrer g. (-s,-) : paotr e c'hwil-tan g., c'hwiltaner g., bleiner c'hwil-tan g., motosikler g.

Mopedfahrerin b. (-,-nen) : plac'h he c'hwil-tan b., c'hwiltanerez b., bleinerez c'hwil-tan b., motosiklerez b.

Mopp g. (-s,-s) : skubell bempilhoù b., skubell frezilhonoù b.

Mops g. (-es, Möpse) : 1. [loen.] ki-saoz bihan g., korrig g., dogezig fri-du g., ki-loull g. ; 2. P. [den divalav] krank-saoz g., bouilh g., euzhadenn b., euzhden g., penn-sac'h g., vil g. ; 3. P. [den tevik ha bihan] a) tevard g., toupard g., korf-den g., paotr tev g., paotr toufek g., tolzenneg g., sac'h soubenn g., sac'h toaz g., toazenn b., sac'h yod g., sac'had toaz g., sac'had kig g., sac'h kig g., pezh kig g., pezh toaz g., korfeg g., kofeg g., tuzumenn b., tevasenn b., lovrigen b., kigenn vat a baotr g. ; b) maouez tev b., maouez fonnus b., fardelladenn b., boudoupenn b., lardonenn b., mandrogenn b., mandore b., tuzumenn b., plac'h kuilh b., plac'h korfet kuilh b., kigenn vat a blac'h b., palvad mat a blac'h b., plac'h temzet mat b., temz vat a blac'h b., kigenn vat a vaouez b., troc'had mat a vaouez b., maouez a droc'had mat b., sac'h yod g., sac'had kig g., pezh kig g., pezh toaz g., groilhenn b., drouilhenn b., frañjolenn b., paborenn b., penn-sac'h g., tevasenn b., lovrigen b., kofegez b. ; 4. P. *die Möpse*, [ar bronnoù] ar c'haolennoù lies., ar bouboù lies., ar boukennoù lies., ar bourselloù lies., ar cheltrennoù lies., ar flojennoù lies., ar forfailhoù lies., ar c'haouled lies., al lommou lies., an nunu str., ar stripoù lies., an takennoù lies., an tezhioù lies. ; 5. P. *Möpse*, [gwenneien] grifoù lies., glazarded lies., glaou str., kailh g., kregin lies., segal str., mouloù lies., kraf str. ; *Möpse bei sich haben*, kaout glazarded (glaou, kailh, kregin, segal, mouloù, kraf) en e c'hodelloù.

mopsen V.k.e. (hat gepopst) : P. *etwas mopsen*, c'hwibañ udb, sachañ udb d'e c'hod, c'hwiblaerezh udb, sammañ udb, divorañ udb, skrapañ udb, skrapat udb, kemer udb a-gildorn, flipañ udb a-gildorn, rañvat udb, ripañ udb, sigotañ udb, tuniñ udb, ober skrap war udb, c'hwiblaerezh udb, pokañ udb, dibradañ udb, silc'hañ udb., razhañ udb, falzigañ udb, spoefisañ udb, mougañ udb.

V.em. : **sich mopsen** (hat sich (t-rt) gepopst) : kaout hirnez, bezañ enoeet, kavout hir e amzer, kavout hir an amzer, kavout hir e damm amzer, kavout hibrered, enoeiñ.

mopsig ag. : borodus, arabadus, torr-penn, fastus.

Moral b. (-) : 1. divezouriezh b., skiant ar vuhezegezh b., skiant ar mad, buhezegezhouriezh b., buhezhoniezh b., buhezouriezh b., onestiz b., moraliezh b. ; *die Moral ist die Grammatik der Religion* [Börne], skiant ar

vuhezegezh eo yezhadur ar relijion ; *den gerechten Anforderungen der Moral genügen*, klotañ gant ezhommoù reizh ar vuhezegezh, bezañ direbech en e vuhezegezh ; *ohne Glauben und Moral*, na respet na sakr na disakr, hep feiz na reizh ; *er nimmt es mit der Moral nicht so genau*, ledan eo e vañch, frank a vañch eo, hennezh a zo frank e goustiañs, un anien laosk a zo ennañ, hennezh a zo laosk e goustiañs, hennezh a zo ledan e goustiañs, hennezh a zo pell d'e goustiañs, hennezh a zo laosk e askre ; *gegen die Moral verstoßen*, pec'hiñ, mont a-enep reolennoù buhezouriezh, mont a-enep ar vuhezegezh vat (ar vividigezh vat), mont kontrol d'ar vuhezegezh vat ; **2.** deltu g., startijenn b., youl b.

Moralapostel g. (-s,-) : sarmoner g., kenteliour g., divezegour touet g.

Moralgefühl n. (-s) : skiant vuhezegel b., skiant divezel b., divezegezh b.

moralinsauer ag. : [gwashaus] kenteliour, revr strizh a zen.

moralisch ag. : reizh, reizhek, dereat, onest, vertuzius, buhezoniezhel, buhezegezhel ; *moralischer Wert*, buhezelezh b., talvoud divezel g.

Adv. : a-fet deltu ; *der Gedanke an euch wird uns unterwegs moralisch unterstützen*, ar soñj ac'hanoc'h hon dougo e-pad an hent.

moralisieren V.gw. (hat moralisiert) : kelenn ar reolennoù a vuhez vat, kelenn reolennoù buhezouriezh, rein kenteliou a skouer vat, buhezegezhiañ, buhezouriezhelaat, reiñ skouer vat, sarmonal, kenteliañ, divezegañ.

Moralismus g.(-) : buhezouriezh b., divezelouriezh b.

Moralist g. (-en,-en) : buhezegezhour g., buhezegour g., buhezour g., buhezoniour g., divezelour g.

moralistisch ag. : buhezegezhel, divezek.

Moralität b. (-) : **1.** buhezegezh vat b., divezelezh b., divezegezh b., onestiz b. ; **2.** [lenn.] pezh-c'hoari kentelius g.

Moralphilosophie b. (-) : buhezegezhouriezh b., divezelouriezh b.

Moralprediger g. (-s,-) : sarmoner g., kenteliour g., divezegour g.

Moralpredigt b. (-,-en) : sarmon g. ; *jemandem eine Moralpredigt halten*, ober un tamm katekiz d'u.b., kanañ e santa maria d'u.b., kanañ ar gousperoù d'u.b., c'hwezhañ e teod u.b., plantañ kentel gant u.b., kenteliañ u.b., kenteliañ u.b. hir, sarmonal u.b., lavaret e Bater d'u.b., kontañ e Bater Noster d'u.b., chabistrañ u.b., sevel e loaioù d'u.b., reiñ e begement da glevet d'u.b., reiñ e stal d'u.b., reiñ e bak d'u.b., lardañ e billig d'u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., kanañ e jeu d'u.b., ober ur rez d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., reiñ ur skandalenn d'u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., kanañ ar mil seurt ruz gant u.b., kannañ e gouez (e roched) d'u.b., krozal u.b., krozal d'u.b., ronkal ouzh u.b., kribañ e benn d'u.b., gwalarniñ u.b., skandalat groñs u.b., noazout u.b., kelenn c'hwerv u.b., kas d'u.b., kavailhañ u.b., rezoniñ u.b., gourdrour u.b., kiviñ tonenn e benn d'u.b. / koueziañ e benn d'u.b. (Gregor).

Moraltheologie b. (-) : [kant] doueoniezh vuhezoniezhel b., teologiezh vuhezoniezhel b., doueoniezh divezouriezhel b., teologiezh divezouriezhel b.

Moralvorstellung b. (-,-en) : koustiañs b., anien b. ; *er hat eine ziemlich lockere Moralvorstellung*, ledan eo e vañch, frank a vañch eo, hennezh a zo frank e goustiañs, un anien laosk a zo ennañ, hennezh a zo laosk e goustiañs, hennezh a zo ledan e goustiañs, hennezh a zo pell d'e goustiañs, hennezh a zo laosk e askre.

Moräne b. (-,-n) : morena b., mein-tal lies., atredoù skornel lies., skornatred g.

Moränenhügel g. (-s,-) : torgenn atredoù skornel b.

Morast g. (-es,-e) : geun b., douaroù put lies., douaroù geun lies., gwafleg b., gwaflez b., gwern b., bouilhenn b., lagenn b., fankigell b., douar krenek g., krenegell b., krenerezh b., lagenn b., fontigell b., toull-kurun g., toull-lag g., sodrenn b., bosac'henn b., bouilhasenn b., bouilhenn b., bouilhenn-dro b., bouilhenn-gren b., bourdigenn b., fankeg b., lec'hideg b., lec'hidenn b., libistr g., morfont g., ogenn b., karg-botoù b. ; *im Morast einsinken, in den Morast einsinken*, mont donoc'h-don er vouilhenn ; *im Morast steckenbleiben*, chom el lagenn, chom sac'het el lagenn, lagennañ, fontañ (sac'hañ) er pri.

morastig ag. : fankek, fankigellek, fankigellus, fankus, kailharek, priek, geuniek, gwerniek, krenek, krenegellek, druz, leun a bri, lagennus, lagennek, kampoullennek, bouilhennek, bouilhennus, lec'hidek, morfontek.

Moratorium n. (-s, Moratorien) : goursez g., goursez-dle g.

morbid ag. : **1.** kleñvedek, kleñvedel ; *morbider Zustand*, stad kleñvedel b. ; **2.** direizhet, direol, dirollet.

Morbidität b. (-) : **1.** stad kleñvedel b., kleñvedelezh b. ; **2.** [mezeg.] feur kleñvel g.

Morbihan n. : *das Morbihan*, ar Mor-bihan g.

Mörbraten g. (-s,-) : [kegin.] spilhenn b.

Morbus g. (-, Morbi) : [mezeg.] kleñved g. ; *Morbus Hansen*, lorgnez b., loventez b., lovrerezh g., lovrerzh b., lovrni b., lovrmez b., kleñved Hansen g.

Morchel b. (-,-n) : [louza.] moruk str., moruklenn b.

Mord g. (-s,-e) : denlazh g., laz g., muntr g., muntrezezh g., muntridigezh b., drouklazh g., lazhadenn b., drouklazhadenn b., lazherezh g., lazhadeg b., lazhidigezh b., drouklazhidigezh b., torfed g. ; *einen Mord begehen*, seveniñ ul laz, ober ul laz, ober ur muntr ; *der Mord an einem Ausländer*, muntrezezh un estren g. ; *vorsätzlicher Mord*, denlazh youlek g., muntr a-fetepañs g. (Gregor), drouklazh g., denlazh rakpoelladet g. ; *er wurde wegen Mord eingesperrt*, bac'het e voe evit bezañ lazh et un den ; *wegen eines Mordes, den er nicht begangen hatte*, *wurde er zur Zwangsarbeit verurteilt*, barnet e oa bet d'ar galeoù abalamour d'ur muntr na oa ket bet graet gantañ ; *er wäre zu diesem Mord fähig*, gouest eo eus e dorfed, hennezh a zo un torfedour en e had ; *Mord und Brand in ein Land tragen*, entanañ ha lazañ (Gregor), lakaat stign ha lazh dre ur vro, lakaat an tan hag ar gwall dre ur vro, diskar ur vro dre an dir hag an tan, gwastañ ur vro dre an tan hag ar c'hleze, lazañ ha devañ dre ma'z eer.

Mordanklage b. (-,-n) : tamalladur a vuntr g., tamalladenn a vuntr b., tamallidigezh a vuntr b.

Mordanschlag g. (-s,-anschläge) : arnod drouklazañ g., arnod muntrañ g., klaskadenn lazañ b., argeziad lazañ

g., argeziad muntrañ g., taol drouklazhañ g., taol muntrañ g., denlazh g., lazh g., muntr g., muntrezezh g., muntridigezh b., drouklazh g., lazhadenn b., drouklazhadenn b., lazherezh g., lazhidigezh b., drouklazhidigezh b. ; *einen Mordanschlag auf den König planen*, irieniñ lazhañ ar roue.

Morddrohung b. (-, -en) : gourdrouz a varv g.

morden V.k.e. (hat gemordet) : muntrañ, lazhañ, drouklazhañ, distrujañ, seveniñ ul lazh, ober ul lazh, ober ur muntr.

Morden n. (-s) : lazh g., lazherezh g., lazhadeg b., lazhidigezh b., drouklazhidigezh b., muntridigezh b., muntrezezh g.

Mörder g. (-s, -) : muntre g., lazher g., denlazher g., drouklazher g., torfedour g. ; *gedungener Mörder*, lazher a vicher g., lazher gopret g. ; *das ist der Mörder*, eñ an hini eo en deus graet al lazh, ar muntre eo, e vuntre eo, he muntre eo.

Mördergrube b. (-, -n) : griped g., groc'h laeron g., toull-laeron g., toull al laeron g. / stoker g. (Gregor), troc'h-yalc'h g., trap g. ; *er macht aus seinem Herzen keine Mördergrube*, dispakañ a ra e soñjoù hep kuzh seurt ebet, didro-kaer e ya dezhi, e deod a lavar frank pezh a zo war e galon, e gomzoù a zeu eus e galon, n'eo ket sac'h d'an diaoul, n'eo ket sac'h an diaoul, groñs eo en e vennozh, lavaret a ra groñs e vennozh, lavaret a ra anezho distag, diskouez a ra e ene en noazh.

Mörderhand b. (-, -hände) : *von Mörderhand erschlagen*, drouklazhet, lazhet a-fetepañs, lazhet a-youl-gaer.

Mörderin b. (-, -nen) : muntrezezh b., lazherezh b., drouklazherezh b.

mörderisch ag. : 1. lazhus, drouklazhus, gwadek ; *ein mörderischer Kampf*, un emgann gwadek g. ; 2. spontus, gwaskus.

Mörderwal g. (-s, -e) : [loen.] skoazog g., skoazeg g., bleiz-mor g., morvleiz g.

Mordfall g. (-s, -fälle) : lazhadenn b., drouklazhadenn b., denlazh g., muntr g., drouklazh g., muntrezezh g., muntridigezh b., lazherezh g., lazhidigezh b., drouklazhidigezh b.

mordgierig ag. : sec'hed gwad dezhañ, gwadsec'hidik, kriz-groñs, ferv ; *er ist ebenso mordgierig wie sein Vater*, hennezh a zo kenkoulz kiger hag e dad, evel e dad ne ra ket van evit lakaat ar gwad da redek.

Mordinstrument n. (-s, -e) : 1. arm ar muntr g. ; 2. pezh mell ijin g., pezh mell ijinenn b., moñs ijinenn g.

mordio / Mordio estl. : harzit ar muntre ! ar muntre ! harao ! hup ! ; [tro-lavar] *Zeter und Mordio schreien*, youc'hal ken na spont ar brini, huchal a-bouez-penn, dirollañ (diskordañ, disvantañ, distignañ) da youc'hal, krial a-bouez e benn, choual a-bouez-penn, choual a-bouez e benn, hopal ha dihopal evel un diaoul, blejal evel ur c'hole, krial forzh [war an torfedour], huchal harao war u.b.

Mordkommission b. (-, -en) : polis justis g.

mordlustig ag. : sec'hed gwad dezhañ, gwadsec'hidik, kriz-groñs, ferv ; *er ist ebenso mordlustig wie sein Vater*, hennezh a zo kenkoulz kiger hag e dad, evel e dad ne ra ket van evit lakaat ar gwad da redek.

Mordopfer n. (-s, -) : lazhiad g., lazhiadezh b., muntrad g., muntradezh b.

Mordsangst b. (-) : P. aon du g., milaon g., aon ruz g., korfad aon g.

Mordsarbeit b. (-, -en) : kozh labour g., gast a labour g., gast a vicher b., labour gaoc'h g., labour kaoc'h g., labour lazhus g., lazh-korf g., lazherezh g., aner g., lazh g., lazh tud g., labour dreist-penn g., kouez g., disec'h-tud g., kole d'ober g., torr-korf g., labour da lazhañ tud g., uz tud g., labour tenn g., gwall grogad g., gwall reuziad g., gwall gaouad b., aner g., klogorenn b., truaj g., predañ g., bourellenn b., lazherezh g., trepan g., charre g., chastre g.

Mordsärger g. (-s) : amerdamant g., amerdamantoù lies., luziasennoù lies.

Mordsdurst g. (-es) : sec'hed ruz g., balberezh g., balbesec'h g., birvidig b., itik g. ; *einen Mordsdurst haben*, kaout ar virvidig, bezañ darev gant ar sec'hed, bezañ balbet gant ar sec'hed, bout helc'het gant ar sec'hed, bezañ prest da vougañ gant ar sec'hed, bezañ kras gant ar sec'hed, bezañ war e sec'hed, bezañ erru sec'h e c'hourlañchenn, bezañ sec'h e gorzailhenn, bezañ kras e c'hourlañchenn evel oaled an ifern, bezañ disec'het e riboul patatez, bezañ itik, bezañ darev gant an itik, kaout un itik sec'hed, bezañ trantellet e vouzelloù gant an itik, bezañ prest da bintañ gant ar sec'hed, bezañ darev gant ar balberezh, bezañ darev gant ar balbesec'h, bezañ marv gant ar sec'hed, ruziañ gant ar sec'hed, krugañ gant ar sec'hed, mervel gant ar sec'hed, bezañ dirañvet gant ar sec'hed, tagañ gant ar sec'hed, tarzhañ gant ar sec'hed.

Mordsgeschichte b. (-, -n) : istor digredus g.

Mordshund g. (-es, -e) : ur mastin g. - ur pezh foeltrenn ki g. - un hordenn gi b., ur pezh takad ki g. - ur pezh mellad ki g. - ur pezh ki g. - ur pebez ki g. - un tarin a gi g. - ur c'horf mat a gi g. - ur moñs ki g. - ur c'hi pikol g. - ur sapre ki, ur revriad hini g. - ur pezhiad ki g. - ur makez ki g. - un troc'h ki g. ; *das ist ja ein Mordshund !* gwashat ki ! gwashat a gi !

Mordshunger g. (-s) : marnaon g., diwalc'h g., naon-ki g., naon du g., naon ruz g. ; *ich habe einen Mordshunger*, naon am eus da zebriñ bili, naon du a zo krog ennon, diwalc'h am eus, diwalc'het on, divouedet on, krazañ a ran gant an naon, duañ a ran gant an naon, darev on gant an naon, dare on gant an naon, diviet on gant an naon, marv on gant an naon, ur c'hofad naon am eus, naon du am eus, naon rankles am eus, un naon-ki am eus, erru eo ruz va bouzelloù, erru eo moan va bouzelloù, moan eo va c'hof, du eo va dent, un ilboued bras am eus, dalc'het on gant an naon, santout a ran va frefiv, emeon o vougañ gant an naon, marnaon(i)ek on, laosk on war va begel, du on gant an naon, glaouriñ du a ran gant an naon, glaouriñ a ran gant an naon du, disec'hañ a ran gant an naon, naon ruz am eus, emeon o ruziañ gant an naon, ur gounnar debriñ eus ar re zuañ a zo krog ennon, klevet a ran kleier an Naoned.

Mordshahn g. (-s, -hähne) : *ein Mordshahn*, un tarin a gilhog g., ur pezh mell kilhog g., ur pezh kilhog g., ur pebez kilhog g., un hordenn gilhog b., ur pezh takad kilhog g., ur pezh mellad kilhog g., ur pezhiad kilhog g., ur pikol kilhog g., ur c'hilhog pikol g., ur pezh foeltrenn kilhog g., ur c'horf mat a gilhog g., ur c'hilhog ha n'emañ ket ar sifern gantañ g., un troc'h kilhog g., ur foeltrenn

kilhog g., ur makez kilhog g., ur moñs kilhog g. ; *das ist ja ein Mordshahn !* gwashat kilhog ! gwashat a gilhog !

Mordshase g. (-n,-n) : *ein Mordshase*, un darinnenn a c'had b., ur pezh mell gad g., ur pezh gad g., ur pebezha gad b., un hordenn c'had b., ur pezh takad gad g., ur pezh mellad gad g., ur pezhgad gad g., ur makez gad g., ur pikol gad b., ur gad pikol b., ur pezh foeltrenn gad g., ur c'horf mat a c'had g., un troc'h gad g., ur c'had ha n'emañ ket ar sifern ganti b., un tamm foeltrenn gad g., ur foeltrenn gad b., ur moñs gad g. ; *das ist ja ein Mordshase !* gwashat gad ! gwashat a c'had !

Mordskerl g. (-s,-el-s) : P. *ein Mordskerl*, ur palvad mat a baotr g., ur pezh a baotr kreñv g., un troc'h den g., un troc'had mat a baotr g., ur pezh takad gwaz g., ur pezh mellad den g., ur pezhgad den g., ur pezhgad hini g., ur pebezha paotr g., ur paotr a droc'had mat g., un dornek mat a zen g., ur paotr temzet mat g., un tamm toupard a baotr g., ur c'horf den g., ur bilh den g., un tarin a baotr g., ur paotr difall g., un dornek mat a baotr g., ur paotr reut g., un tamm mat a baotr g., ur paotr hag a zo e hed hag e lec'hed ennañ g., un temz vat a zen g. / ur gigen vat a zen g. (Gregor).

Mordskrach g. (-s) : / **Mordslärm** g. (-s) : jilivari g., cholori b., talabao g., jabadao g., tourmi b., freuz g., keusteuenn b., tousmac'h g., diframm g., chalami g., bourbl b., todilhon g., todion g., ur you hag un hemolc'h spontus, reuz g., un trouz ar mil diaoul g., ur c'hri hag un trouz da vouzarañ ar vro, ur chaok hag un tourmi ken skiltrus ha youc'herezh paotred ar Sabad, safar gouest da vouzarañ un engroeziad tud g.

mordsmäßig ag. : gwall vras, bras kenañ-kenañ dreistmentek, dreistment.

mordswenig Adv. : gwall nebeut.

Mordswut b. (-) : sac'had droug g., korfad taeroni g., fulor du g., fulor ruz g.

Mordtat b. (-,-en) : drouklazh g., lazhadenn b., drouklazhadenn b., denlazh g., lazh g., muntr g., muntrerezh g., muntridigezh b., lazherezh g., lazhadeg b., lazhidigezh b., drouklazhidigezh b.

Mord- und Zetergeschrei n. (-s) : harao g.

Mordverdacht g. (-s) : diskred a vuntr g.

mordverdächtig ag. : diskred a vuntr warnañ.

Mordversuch g. (-s,-e) : klaskadenn lazhañ b., arnod muntrañ g., argeziad lazhañ g., argeziad muntrañ g.

Mordwaffe b. (-,-n) : arm ar muntr g.

Mordwange b. (-,-n) : maen-eñvor savet er Grennamzer e koun ul lazh bennak g.

Morelle b. (-,-n) : [louza.] skilgerezh str., kerez put str.

Mores lies. : sevended b. ; *jemanden Mores lehren*, lavaret e Bater d'u.b., kontañ e Bater Noster d'u.b., kenteliañ u.b. hir, ober un tamm katekiz d'u.b., kanañ e santa maria d'u.b., kanañ ar gousperoù d'u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., reiñ ur skandalenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., ober ur rez d'u.b., sarmonal u.b., kanañ ar mil seurt ruz gant u.b., kannañ e roched (e gouezh) d'u.b., plantañ kentel gant u.b., c'hwezhañ e teod u.b. / ober e gentel d'u.b. / kenteliañ u.b. / koueziañ e benn d'u.b. / kiviñ tonenn e benn d'u.b. (Gregor).

morganatisch ag. : morganatek ; *morganatische Ehe*, dimeziñ morganatek g.

Morgen¹ g. (-s,-) : 1. beure g., mintin g., beurevezh g., mintinvezh g., mintiniad g. ; *am Morgen*, da vintin, d'ar mintin, da veure, d'ar beure, d'ar beureoù, diouzh ar mintin, e-pad ar mintin, diouzh ar beure, a-vintin, war ar beure ; *eines Morgens*, ur beure, ur mintin, ur beurevezh, ur mintinvezh ; *frühmorgens*, *des Morgens früh*, *früh am Morgen*, mintinik, beure-mat, mintin-mat, mintin-c'houlou, mintin-c'houlou-deiz, da c'houlou-deiz, da sav an deiz, abred mat, abred diouzh ar beure, abredik diouzh ar mintin, a-vintin mat, kerkent (kenkent) ha gouloù-deiz, kerkent ha sav-heol, kentizh ha sav-heol, kerkent hag an deiz, kentizh hag an deiz, e-koulz bras, abred an deiz ; *in den Morgen hinein schlafen*, chom da sac'hañ en e wele, ober grallig, diveureiñ, ober kousk-mintin, ober teil, ober teil tomm, chom d'ober laou, menel da voueta laou, chom da vagañ ar c'hwen, chom da vreinañ war e c'holt'hed, chom da fleriañ, chom da ziveureiñ, chom da vuzuliañ lin, chom d'ober laou, chom da lipat an tomm, kemer ar c'hraz, kousket hed ar mintinvezh / kousket betek pell an deiz / kousket betek uhel an deiz (Gregor) ; *an einem schönen Morgen im Mai*, ur mintin kaer a viz Mae ; *warum wollt ihr so früh am Morgen aufbrechen ?* da betra mont en hent ken beure ? da betra mont en hent ken mintin-se ? da betra mont en hent kentizh ? ; *heute Morgen*, *am heutigen Morgen*, hiziv vintin, evit hiziv vintin, er mintin-mañ, hiziv beure, hiziv ar beure, er beure-mañ, evit hiziv beure, kentaou, ergentaou ; *es ist heute Morgen stark neblig*, un nivlenn dev a zo er mintin-mañ ; *heute Morgen war es kalt*, ergentaou (kentaou) e oa yen an amzer ; *am Sonntagmorgen*, *Sonntagmorgen*, disul vintin, disul veure, disul ar beure ; *am anderen (am folgenden) Morgen*, *am nächsten Morgen*, antronoz vintin, antronoz veure, an deiz war-lerc'h d'ar beure ; *am Morgen des dritten Tages*, d'an trede deiz diouzh ar mintin ; *guten Morgen !* mont a ra ! demat deoc'h ! salud ! ; *gegen Morgen*, war-dro (e-tro) ar mintin ; *vom Morgen bis zum Abend*, abaoe ar mintin betek an noz, eus ar mintin betek an noz, adalek ar mintin betek an noz, a vintin betek an noz, adalek ar beure betek an noz, abaoe ar beure betek an noz, eus ar beure betek an noz ; *im Laufe des Morgens*, e-kerzh ar mintinvezh, e-kerzh ar beurevezh ; *bis in den Morgen*, betek tarzh an deiz, betek gouloù-deiz, betek ar beure ; *die am Morgen geleistete Arbeit*, ar mintiniad labour g., ar mintinvezhiad labour g., ar mintinvezh labour g. ; *das Melken am Morgen und das Melken am Abend*, ar mare beure hag ar mare noz, ar goro bep penn deiz g., ar goro noz-veure g., ar goro beure-noz g., ar goro noz ha beure g., ar goro da vintin ha da noz g. ; *an einem Morgen im Winter wurde an seine Tür geklopft*, *eines Morgens im Winter wurde an seine Tür geklopft*, ur mintiniad goañv e voe skoet war e zor, ur mintinvezh goañv e voe skoet war e zor ; 2. [muzul, gorread] *ein Morgen Land*, un devezh-arat g., ur palefarzh douar g., ur pengenn g. / ur c'heñver douar g. (Gregor) ; *ein achtel Morgen*, ur bevarenn b., un eizhvedenn eus un devezh-arat b.

Morgen² n. (s) : 1. deiz war-lerc'h g. ; 2. [dre astenn.] dazont g., amzer-da-zont b., warc'hoazh g.

morgen Adv. : 1. warc'hoazh, arc'hoazh ; *morgen früh*, warc'hoazh vintin, warc'hoazh beure, warc'hoazh d'ar beure, warc'hoazh da darzh an deiz, arc'hoazh d'ar beure ; *bis morgen früh*, kenavo warc'hoazh vintin, kenavo warc'hoazh beure, kenavo warc'hoazh d'ar beure ; *morgen beim Sonnenaufgang*, warc'hoazh da c'houlou-deiz, warc'hoazh da darzh an deiz ; *morgen Abend*, warc'hoazh da noz ; *schon morgen, ab morgen*, warc'hoazh kentañ ; *bis morgen*, kenavo warc'hoazh, kenavezo warc'hoazh, ken warc'hoazh, ken arc'hoazh, a-benn warc'hoazh ; *morgen zur gleichen Zeit*, warc'hoazh d'an eur-mañ ; *von heute auf morgen*, a hiziv da warc'hoazh ; *morgen in acht Tagen*, warc'hoazh a-benn sizhun, warc'hoazh e penn sizhun, warc'hoazh e penn eizhvez ; *morgen in einem Jahr*, warc'hoazh penn bloaz ; *ich brauche es für morgen*, ezhomm am bo anezhañ a-benn warc'hoazh ; *morgen haben wir schönes Wetter*, a-benn warc'hoazh e vo brav an amzer ; *morgen fange ich damit an*, arnodiñ a rin warc'hoazh ; *morgen ist Samstag*, *morgen haben wir Samstag*, warc'hoazh emañ ar Sadorn ; 2. [kr-l] *morgen ist auch ein Tag*, warc'hoazh e vo deiz c'hoazh - warc'hoazh e tarzho c'hoazh an deiz - a-walc'h eo e boan da bep devezh - an amzer a bad pell ha pep hini a ya pa c'hell - pep tra a zeuy d'e goulz - mont a-lamm ne dalv netra nemet c'hwen a ve da bakañ - n'eo ket erru ar mor - n'emañ ket ar moc'h war ar gwinizh du - amzer 'zo - an hini a ya fonnus a ya pell, an hini a ya difonn a ya gwell - karrig a red ne bad ket - neket o vont da lazhañ an tan emamp ; *morgen, morgen, nur nicht heute, sagen alle faulen Leute*, biskoazh digarez ne vankas da zidavez - an neb n'en deus ket c'hoant d'ober a gav bepred digarez - bepred didalvez a gav digarez - an nor a dro war he marc'hoù, al lezireg war e wele ; *heute rot, morgen tot - heute reich, morgen bleich*, hiziv bev, warc'hoazh marv - hiziv ez eus ac'hanomp ha warc'hoazh ne vezimp mui marteze - un den kreñv, un den krevet ... un baleer bras, un den brevet ..., un neuñver kaer, un den beuzet ..., un tenner mat, un den lazhet - un neuñver kaer, ur beuzer kaer ; *heute mir, morgen dir*, pep hini d'e dro - pep hini e dro - pep hini en e dro - hiziv va zro, warc'hoazh hoc'h hini ; *was du heute kannst besorgen, das verschiebe nicht auf morgen*, arabat kas da warc'hoazh ar pezh a c'hall bezañ sevenet bremañ-souden - ar c'hentañ mont, ar c'hentañ dont - ar belladenn a zo kac'hadenn - an abretañ ar gwellañ - ar c'hentañ ar gwellañ - seul gent, seul well - an trummañ ar gwellañ - ar primañ ar gwellañ - na zale 'ta d'ober da dra - seul gentoc'h, seul welloc'h - ar c'hentañ n'eo ken ar gwellañ - seul gentañ, seul wellañ (Gregor) - abred ne goll james.

Morgenandacht b. (-,-en) : [relij.] pedenn diouzh ar mintin b., ofis diouzh ar mintin g., laodez lies.

Morgenblatt n. (-s,-blätter) : kazetenn vintin b., kelaouenn vintin b.

Morgenbrise b. (-,-n) : regulantenn b.

Morgendämmerung b. (-,-en) : gouloù-deiz g., goulouñ-deiz g., goulouig an deiz g., tarz-deiz g., tarz an deiz g., tarzbig an deiz g., tarz-gouloù-deiz g., ruzigenn b., rouz-beure g., strink an deiz g., strink-deiz g., deroù-deiz g., deroù an deiz g., gwazhenn-an-deiz b., gwenn an deiz g., kelig an deiz g., yaouankiz an deiz b.,

pellgent g. ; *in der Morgendämmerung*, da c'houlou-deiz, da sav an deiz, da strink kentañ an deiz, d'an tarz-deiz, kerkent (kenkent) ha tarz an deiz, da c'houlouig an deiz, da darzh an deiz, da rouz-beure, mintin-c'houlou, mintin-gouloù, war-dro ar pellgent.

morgendlich ag. : ... mintin, ... beure, ... diouzh ar beure, ... diouzh ar mintin ; *morgendlicher Nebel*, boued heol g.

Morgengabe b. (-,-n) : [istor] trederann b., enebarz g. / trederenn b. (Gregor), [Islam] mahr g.

Morgengebet n. (-s,-e) : pedenn vintin b., pedenn veure b. ; *Abend- und Morgengebete*, pateroù daou benn an deiz lies.

Morgengesang g. (-s,-gesänge) : beuregan g.

Morgenglocke b. (-,-n) : kloc'h an deiz g.

Morgengrauen n. (-s) : gouloù-deiz g., goulouñ-deiz g., goulouig an deiz g., tarz-deiz g., tarz an deiz g., tarzbig an deiz g., tarz-gouloù-deiz g., ruzigenn b., rouz-beure g., strink an deiz g., strink-deiz g., deroù-deiz g., deroù an deiz g., gwazhenn-an-deiz b., gwenn an deiz g., kelig an deiz g., ruzell-veure b., ruzenn-veure b., ruzonenn-veure b., ruzoni-veure b., yaouankiz an deiz b., pellgent g. ; *im Morgengrauen, beim Morgengrauen*, da c'houlou-deiz, da sav an deiz, da strink kentañ an deiz, d'an tarz-deiz, kerkent (kenkent) ha tarz an deiz, kerkent (kenkent) ha gouloù-deiz, da c'houlouig an deiz, da darzh an deiz, da rouz-beure, mintin-c'houlou, mintin-c'houlou-deiz, mintin-gouloù, war-dro ar pellgent.

Morgenhore b. (-,-n) : [relij.] laodez lies.

Morgenkleid n. (-s,-er) : dilhad mintin g., sae-gambr b.

Morgenland n. (-s) : *das Morgenland*, ar Reter g., ar Sav-heol g.

Morgenländer g. (-s,-) : reterad g.

morgländisch ag. : eus ar Sav-Heol, reterel, reterat.

Morgenläuten n. (-s,-) : [relij.] añjeluz diouzh ar beure g.

Morgenlob g. (-s,-e) : [relij.] laodez lies.

Morgenluft b. (-) : 1. aer diouzh ar mintin g./b., regulantenn b. ; 2. *Morgenluft wittern*, a) [ster rik] spurmantañ an deiz o tont ; b) [dre skeud.] santout diouzh ur misi o tont d'an-unan (diouzh un apoue en hent dirak an-unan, diouzh ur bevez), santout ar rod vras o treiñ a-du gant an-unan, santout an avel o treiñ a-du gant an-unan, musat un dro vat, musat un taol kaer, musat un daol vat.

Morgenmantel g. (-s,-mäntel) : sae-gambr b.

Morgenmuffel g. (-s,-) : soroc'her g., grozmoler g., grignouz g., gouerouz g., heureuchin g., rachouz g., ourz g., regain g., den ranous g., tagnouz g., den n'eo ket brav kaout d'ober gantañ g., den n'eo ket brav kaout d'ober outañ g., revr war wigour g., pismiger g., flemmer g., chipoter g., beg m'en argarz g., beg kamm g., penn kegin g., penn-mouzh g., mouzher g., kegin fumet b.

Morgenrock g. (-s,-röcke) : sae-gambr b., skañvwisk g.

Morgenrot n. (-s) / **Morgenröte** b. (-,-n) : gouloù-deiz g., goulouñ-deiz g., goulouig an deiz g., tarz-deiz g., tarz an deiz g., tarzbig an deiz g., tarz-gouloù-deiz g., ruzoni b., ruzigenn b., rouz-beure g., strink an deiz g., strink-deiz g., deroù-deiz g., deroù an deiz g., gwazhenn-an-deiz b., gwenn an deiz g., kelig an deiz g., ruzell-veure b., ruzell an deiz b., ruzenn-veure b., ruzonenn-veure b., ruzoni-veure b., yaouankiz an deiz b., pellgent g., ruzder ar sav-heol g.

morgens Adv. : bep mintin, bep beure, da vintin, d'ar mintin, da veure, d'ar beure, d'ar beureoù, diouzh ar mintin, e-pad ar mintin, diouzh ar beure, a-vintin, war ar beure ; *frühmorgens*, mintinik, abred diouzh ar mintin, abred diouzh ar beure, abredik diouzh ar mintin, mintin abred, mintin-mat, mintin-c'houlou, mintin-c'houlou-deiz, kerkent (kenkent) ha goulou-deiz, da c'houlou-deiz, da sav an deiz, beure-mat, abred-mat, abred-kaer, a-vintin mat, kerkent (kenkent) hag an deiz, e-koulz bras, abred an deiz, war-dro ar pellgent ; *um zehn Uhr morgens*, *morgens zehn Uhr*, *morgens um zehn Uhr*, da zek eur a-barzh kreisteiz, da zek eur diouzh ar mintin, da zek eur vintin, da zek eur da vintin, da zek eur diouzh ar beure, da zek eur veure ; *gegen zehn Uhr morgens*, hanterveure, war-dro hanterveure, war-dro hantervintin, e-tro dek eur diouzh ar mintin, war-dro dek eur vintin, à-dro dek eur diouzh ar beure, e-mare dek eur diouzh ar beure ; *vier Uhr morgens*, peder eur vintin ; *zu Hause beteten wir morgens und abends*, du-mañ e veze lavaret gras noz-beure, du-mañ e veze lavaret ar c'hreañsoù noz ha mintin, du-mañ e veze lavaret ar bedenn diouzh ar mintin ha diouzh an noz, du-mañ e veze lavaret ar pateroù diouzh ar mintin ha diouzh an noz ; *morgens werden die Kühe gemolken*, da vintin (d'ar mintin, da veure, d'ar beure, d'ar beureoù) e vez goroet ar saout.

Morgensonne b. (-) : heol diouzh ar mintin g. ; *die Morgensonne beglänzt die Gipfel*, goulouet e vez kribelloù ar menezioù gant heol an deiz yaouank.

Morgenständchen n. (-s,-) : beuregan g.

Morgenstern g. (-s) : 1. [stered.] Gwerelaouen b., Berleven b., P. paotr-saout g. ; 2. [arm] horzh-vrezel b.

Morgenstunde b. (-,-n) : 1. eurvezh diouzh ar mintin b. ; 2. [krennlavar] *Morgenstunde hat Gold im Munde*, an neb en deus c'hoant d'ober un devezh mat a zle kregiñ abred hag echuiñ diwezhat - savit mintin, savit bemdez ha n'ho po ket a baourentez - abred ne goll james - labourit pa gousk an dibreder hag ho pezo ed leun ar solier - deus da glevet an alc'hweder kanañ e son d'ar goulou-deiz - evit pakañ louarn pe c'had, sevel abredik 'zo mat.

Morgentau g. (-s) : glizh-mintin g.

Morgenzeit b. (-,-en) : beurevezh g., mintinvezh g.

Morgenzwitschern n. (-s) : beuregan g.

morgig ag. : warc'hoazh, arc'hoazh.

Moritat b. (-,-en) : gwerz b., klemmigan g.

Moritz g. : Maoris g.

Morlaix n. : Montroulez b.

Mormone g. (-n,-n) : mormon g.

Mormonentum n. (-s) : mormoniezh b., mormonegezh b.

moros ag. : melkonius, melkoniek, malañjer, malañjerek, doanik, doanuis, tristidik, glac'haret, glac'harus, goullet e galon, gloazet e ene, beget e galon.

Morosität b. (-) : melkoni b., imor domm b., imor du b., imor drist b., imor velkonius b., malañjer g.

Morphem n. (-s,-e) : [yezh.] morfem g., yezhad b., neuziad b.

Morpheus g. : 1. [mojenn.] Morfeüs g. ; 2. [goapaus] *in Morpheus' Armen liegen (ruhen)*, bezañ e Kerhun (e Kerroc'h), bezañ morvitetel, bezañ kousket-mort, kousket c'hwek, kousket evel ur roc'h (evel ur broc'h).

Morphin n. (-s) : [kimiezh] morfin g. ; *die Derivate des Morphins, die Abkömmlinge des Morphins*, deveradoù ar morfin lies.

Morphinismus g. (-) : sujidgezh d'ar morfin b., morfinomania g., morfinomaniezh b., morfinoboazenn b., morfinoboemenn b., morfinegezh b., estoue ouzh ar morfin g., morfingaezhiadezh b.

Morphinist g. (-en,-en) : morfingaezhiad g.

Morphinistin b. (-,-nen) : morfingaezhiadez b.

Morphinomanie b. (-) : morfingaezhiadezh b., sujidgezh d'ar morfin b., morfinomania g., morfinomaniezh b., morfinoboazenn b., morfinoboemenn b., morfinegezh b., estoue ouzh ar morfin g.

Morphium n. (-s) : [kimiezh] morfin g.

morphiumsüchtig ag. : sujet d'ar morfin.

Morphocharakterologie b. (-) : stummtemzspereadoniezh b.

Morphologie b. (-,-n) : morfologiezh b., neuziadurezh b.

morphologisch ag. : morfologek, neuziadurel.

Morphopsychologie b. (-) : neuzbredoniezh b., neuzpsikologiezh b.

morsch ag. : puzuilh, brein, dolmet, preñvedek, preñvedet, preñvouzek, toulet-didoulet gant ar preñved, brein-hudur, brein a-grenn, brein-put, brein-pezhell, brein-teil, brein-holl, brein-tuf, lovr, poazh, bresk, bruket, pezhell, polu.

Morschheit b. (-) : breinadur g., breinadurezh b., breinder g., breinded b.

Morsealphabet n. (-s,-e) : lizherenneg Vorse b., mors g.

Morseapparat g. (-s,-e) : pellskriver Morse g., pellskriver mors g.

morsen V.gw. (hat gemorst) : kas ur gemennadenn e mors.

Mörser g. (-s,-) : 1. [lu] mortez g., kanol-mortez g., kanol-bombezañ g., kanol-bombezer g., bombezer g., kanol berr g. ; 2. [tekn.] mortez g., grosmortez g., lestr-frikañ g., malouer g.

Mörserkeule b. (-,-n) : pilouer g.

mörsern V.k.e. (hat gemörsert) : pilat.

Mörserstößel g. (-s,-) : pilouer g.

Morsezeichen n. (-s,-) : arhent e mors g., arouez e mors b.

Mortadella b. (-) : [kegin.] mortadella g./b.

Mortalität b. (-) : merventi b., merventez b., mervent g., balvent g., marvañs b. ; *die Mortalität bei Kindern*, mervent ar vugale g.

Mortalitätsziffer b. (-,-n) : feur mervel g., feur marvelezh g.

Mörtel g. (-s,-) : [tekn] pri-raz g., pri-touseg g., pri mañsonat g., morter g. ; *Mörtel mischen*, meskañ pri-raz, distrempañ pri-raz, mezañ pri-raz, merat pri-raz ; *mit Mörtel bewerfen, mit Mörtel verstreichen*, chikañ (induañ, gwiskañ) gant pri-raz, induañ gant fuilh / fuilhañ (Gregor).

mörteln V.k.e. (hat gemörtelt) : liammañ gant pri-raz.

Mosaik n. (-s,-en/-e) : mozaik g., mozaikenn b., marelladur-meinigoù g., marigelladur g.

Mosaikbelag g. (-s,-beläge) : palastr mozaik g.

Mosaikfußboden g. (-s,-böden) : leurvarigelladur g., mozaikenn b.

Mosaikgen n. (-s,-e) : [bev.] genenn eukariot b.

Mosaikkrankheit b. (-) : [louza.] marelladur g., mozaik g.

Mosaikkunst b. (-) : marigellerezh g., leurvarigellerezh g.
Mosaikkünstler g. (-s,-) : marigeller g., leurvarigeller g.
Mosaikstein g. (-s,-e) : tamm mozaik g., pezh mozaik g., maenig mozaik g. [*liester* meinigoù mozaik].
Mosaikwerk n. (-s,-e) : mozaikenn b.
mosaisch ag. : [relij.] ... Moizez.
Mosambik n. : Mozambik b.
Moschee b. (-,-n) : [relij.] moskeenn b.
Moschus g. (-) : musk g. ; *mit Moschus parfümieren*, muskañ.
Moschusente b. (-,-n) : [loen.] houad-mut g.
Moschushirsch g. (-s,-e) : [loen.] karv-musk g., gavr-vusk b., demm-musk g.
Moschusochse g. (-n,-n) : [loen.] ejen-musk g., maoutejen g.
Moschustier n. (-s,-e) : [loen.] karv-musk g., gavr-vusk b., demm-musk g.
Möse b. (-,-n) : [kleuk] muzelleg g., moudenn b., mougous g., mezenn b., kokezenn [*liester* kokezennoù] b., neizh g., kleuzenn b., troc'h g., c'hwil g., bigorn g. [*liester* bigorned, bigerniel, bigornoù], krogenn [*liester* krogennoù] b., ourmelenn [*liester* ourmelennoù] b., kouch g., kokouzenn [*liester* kokouzennoù] b., koukourouzenn [*liester* koukourouzennoù] b., forn b., hoc'hig g., rigenn [*liester* rigennoù] b., bouteg g., kanol b., kiez b., kazh g., pich g., pich plat g., pech g., chaflutenn b., siflutenn b., siminal b., toull g., toull tag g., tog kistin g., pillig b., plad g., pizenn b., ribod g., pod ribod g., riboul g., roudenn b., sakredie g., morlukenn b., mesklenn b., kreiz g., krogen b., kreuzenn b., lantigenn b., lapin g., loutenn b., lukarn b., Mari-vuzelloù b., marjan b., maner ar blijadur g., krakilenn b., feunteun kreiz-kêr, gwaremm ar glizh b., boest-lizheroù b., sal ar gouelioù b.
Mosel¹ b. (-) : Moselle g.
Mosel² g. (-s) / **Moselwein** (-s,-e) : gwin Traoñienn ar Moselle g.
mosern V.gw. (hat gemosert) : ingenniñ, arvellat, gwic'hal, orezumet, kintuziñ, klemmichal, kestal, goeñviñ, grignouzat, tagnouzal, gromellat, gwigourat, grozmolat, gragailhat, chaokat e bater, bourboutil, choskoniat, chaokat e c'henoù, chaokat e c'houstell ; *sie hat immer was zu mosern*, ur big-spern a zo anezhi, honnezh ne deuz ket ar sukr en he genoù ; *hör mit dem Mosern auf*, lez da rebechoù ! klouarig, tav ! kunuc'henn, paouez a ober da druantoù ! paouez gant da yezhoù fall !
Moses g. (t-c'h : Mosis/Mose/des Moses) : [relij.] Moizez g. ; *die fünf Bücher Mosis*, *die fünf Bücher Mose*, ar Pentateuc'h g., pemp kentañ levr ar Skritur Sakr / levrioù ar profed Moizez (Gregor) lies. ; *das erste Buch Mose*, levr ar C'heneliezh g., leor ar Grouadelezh g.
Moskau n. : Moskov b. ; *der Rote Platz in Moskau*, al Leurenn Ruz e Moskov b., al Leurgêr Ruz e Moskov b., ar Plasenn Ruz e Moskov b.
Moskauer g. (-s,-) : Moskovad g.
Moskauerin b. (-,-nen) : Moskovadez b.
moskautisch ag. : moskovat, ... Moskov, eus Moskov.
Moskentraumen g. (-s) : Moskentraumen g., maelström g., malstrom g., poull-tro g., troenn-vor b., troenn b., troidell b.
Moskito g. (-s,-s) : [loen.] moustik g., pikerez b., fubuflemm str., c'hwibu-moui str.

Moskitonetz n. (-es,-e) : stign-fubu g., stign moustiked g.
Moslem g. (-s,-s) : [relij.] muzulman g., mahomedad g.
Moslem b. (-,-nen) : [relij.] muzulmanez b., mahomedadez b.
moslemisch ag. : [relij.] muzulman, mahomedat.
Moslime b. (-,-n) : [relij.] muzulmanez b., mahomedadez b.
Most g. (-es,-e) : 1. moust rezin g., fro rezin g., fro g., gwin dous g., gwin-fro g., gwin beol g. ; 2. sistr g.
Mostapfel g. (-s,-äpfel) : [louza.] aval-sistr g.
Mostert g. (-s,-e) / **Mostrich** g. (-s,-e) : [kegin.] sezv g.
Mostrichtöpfchen n. (-s,-) : [kegin.] pod-sezv g.
Motel n. (-s,-s) : leti kartanerien g., motel g.
Motette b. (-,-n) : [sonerezh] moted g., kan iliz liesvouezhiezh g.
Motherboard n. (-s,-s) : [stlenn.] pennwal b.
Motion b. (-,-en) : 1. fiñv g., lusk g. ; *sich Motion machen*, trevelañ (poaniañ) un tamm bennak, en em embreger un tammig, divorzañ e izili, en em dommañ, tommañ d'an-unan, eouliañ e izili, ober un tamm divorzañ d'e izili, dihuañ e izili, divavañ e izili ; 2. [Bro-Suis] mennad g.
Motiv n. (-s,-e) : 1. lusk-oberiañ g., abeg-oberiañ g., pennabeg g., arbenn g., kaoz b., pennkaoz g., perag g., abeg g., kantabeg g., digarez g., rezon b. ; *Ihre Motive sind gerechtfertigt*, ho rezonioù a zo mat ha reizh, hoc'h abegoù a zo mat ha reizh ; 2. [sonerezh] dodenn b., tres g. ; 3. [lenn.] sujed g., tem g., dodenn b.
Motivation b. (-,-en) : 1. lusked g. ; 2. brouderezh g., broud g., keflusk g., atiz g., atizañ g., broudañ g. ; 3. lusk-oberiañ g., abeg-oberiañ g., pennabeg g., arbenn g., kaoz b., pennkaoz g., perag g., abeg g., kantabeg g., digarez g., rezon b. ; 4. [lenn.] kantabeg g.
motivieren V.k.e. (hat motiviert) : 1. reizhabegañ, displegañ, kantabegañ ; 2. luskedekaat, luskediñ, dougen, atizañ, broudañ, brochañ, kennerzhañ, reiñ gred da, aliañ, erbediñ, bountañ, poulsañ, kentraouiñ, alej, tuañ, divorzañ, divorfilañ.
motiviert ag. : 1. luskedek, luskedet ; 2. kantabegat, kantabeg.
Motivierung b. (-,-en) : 1. brouderezh g., broud g., keflusk g., atiz g., atizañ g., broudañ g. ; 2. reizhabegañ g., abegadur g., kantabegadur g., kantabeg g.
Motocross n. (-,-e) / **Moto-Cross** n. (-,-e) : [sport] motokros g.
Motor g. (-s,-en) : 1. [tekn.] keflusker g., mekanik-kefluskañ g., motor g., lusker g., luskerez b., ijin g., P. sardonenn b. ; *den Motor anlassen*, reiñ lañs d'ar c'heflusker, plantañ tro er c'heflusker, lakaat ar c'heflusker da vont en-dro, lakaat ar c'heflusker da dreiñ, lañsañ ar c'heflusker, luskat ar c'heflusker, lakaat tro er c'heflusker, lakaat ar c'heflusker da labourat ; *den Motor eines Schiffes in Gang setzen*, luskat ul lestr, reiñ lañs da geflusker ul lestr, plantañ tro e keflusker ul lestr, lakaat keflusker ul lestr da labourat, lakaat keflusker ul lestr da vont en-dro, lañsañ keflusker ul lestr, lakaat tro e keflusker ul lestr ; *den Motor abwürgen*, lakaat ar c'heflusker da vouzhañ, lakaat ar c'heflusker da skoilhañ, ober d'ar c'heflusker skoilhañ ; *der Motor stottert*, *der Motor spuckt*, mont a ra ar c'heflusker a-stroñs (a-stroñsadoù, a-douradoù, a-stokadoù, a-frapadoù) en-dro, mont a ra ar c'heflusker bramm-bramm en-dro,

c'hwitañ a ra ar c'heflusker, sklokal a ra ar c'heflusker, storlokañ a ra ar c'heflusker, diblaen e tro ar c'heflusker ; *mit dem Motor stimmt etwas nicht*, arakiñ a ra ar c'heflusker, emañ ar c'heflusker o c'hoari ar vazh, ar c'heflusker ne ya ket gwall vat en-dro ; *der Motor springt nicht an*, ar c'heflusker ne ya ket en-dro, mouzhañ a ra ar c'heflusker, mouzhet eo ar c'heflusker, boudañ a ra ar c'heflusker, ourzal a ra ar c'heflusker, n'eus ket tu da reiñ lañs d'ar c'heflusker, ne loc'h ket ar c'heflusker, ar c'heflusker ne ya ket en-dro, n'eus ket tu da lakaat tro er c'heflusker, arakiñ a ra ar c'heflusker, bouc'h eo ar c'heflusker, bourdet eo ar c'heflusker, houbet eo ar c'heflusker, gludet emañ ar c'heflusker, sac'het eo ar c'heflusker ; *der Motor läuft*, mont a ra ar c'heflusker en-dro, emañ ar c'heflusker o labourat, treiñ a ra ar c'heflusker, bale a ra ar c'heflusker, kaozeal a ra ar c'heflusker ; *der Motor schnurrt*, nezañ a ra ar c'heflusker, mat ez a ar c'heflusker en-dro, kempenn e ya ar c'heflusker en-dro, fraoñval a ra ar c'heflusker, froumal a ra ar c'heflusker, kompez e tro ar c'heflusker, ar c'heflusker a zo likant, plaen e tro ar c'heflusker, kaozeal a ra ar c'heflusker ; *der Motor läuft einwandfrei*, ar c'heflusker ne c'hoari mann dezhañ, kempenn e ya ar c'heflusker en-dro, ar c'heflusker a zo likant, kompez e tro ar c'heflusker, diroufenn (lampr) e ya ar c'heflusker en-dro, reizh eo ar c'heflusker ; *der Motor hat eine Panne*, chom a ra sac'het ar c'heflusker, chanet eo ar c'heflusker, direnket eo ar c'heflusker, mouzhet eo ar c'heflusker ; *der Motor setzt aus, der Motor versagt*, ar c'heflusker ne ya ket mui en-dro, sac'het eo ar c'heflusker, ur skoilh a zo gant ar c'heflusker, mouzhañ a ra ar c'heflusker ouzhomp, aet eo ar c'heflusker da Gervouzhig, ober a ra ar c'heflusker fas koad deomp, sac'hañ a ra ar c'heflusker, ar c'heflusker a chom houbet, houbañ a ra ar c'heflusker, streñjañ a ra ar c'heflusker, ar c'heflusker a chom streñjet, chanañ a ra ar c'heflusker, chanet eo ar c'heflusker, direnket eo ar c'heflusker ; *das Schiff wird durch einen Motor getrieben*, ar vag a gerzh dre dan ; **2.** loc'her g., lusker g.

Motorantrieb g. (-s,-e) : [tekn.] keflusker g., motor g.

motorbetrieben ag. : dre geflusker.

Motorblock g. (-s,-blöcke) : bloc'h keflusker g.

Motorboot n. (-s,-e) : [merdead.] bag-dre-dan b., bag-a-dan b.

Motorengeräusch n. (-es,-e) / **Motorenlärm** g. (-s) : trouz ur c'heflusker g., trouz kefluskerioù g.

Motorfahrzeugsteuer b. (-,-n) : [Bro-Suis] taos war ar c'hirri-tan g.

Motorgehäuse n. (-s,-) : karter g.

Motorhaube b. (-,-n) : golo ar c'heflusker g., goloenn ar c'heflusker b.

Motorik b. (-) : **1.** loc'hadelezh b. ; **2.** loc'honiezh b. ; **3.** [sonerezh] motorik g.

motorisch ag. : ... kefluskañ, ... luskañ, kefluskus, lusker, keflusker, [mezeg.] loc'hadel ; *motorische Nerven*, nervennoù loc'hañ lies. ; *motorische Koordination*, kenurzh loc'hadel g.

motorisieren V.k.e. (hat motorisiert) : kefluskeriñ.

motorisiert ag. : dre geflusker, dre-dan, lusk-, kefluskeret ; [tud] *motorisiert sein*, gallout mont ha dont gant ur c'harr-tan pe ur marc'h-tan.

Motorisierung b. (-,-en) : kefluskerezh g., kefluskeriñ g.

Motorjacht b. (-,-en) : [merdead.] bag-dudi dre-dan b., lestr-bale dre-dan g.

Motorleistung b. (-,-en) : galloudezh ur motor b., galloudezh ur c'heflusker b., perzh-galloud ur c'heflusker g.

Motorpflug g. (-s,-pflüge) : luskarar g., arar dre glefusker g., arar dre-dan g.

Motorpumpe b. (-,-n) : luskplomenn b., plomenn dre geflusker b., plomenn dre-dan b.

Motorrad n. (-s,-räder) : marc'h-tan g., moto g./b., motorodeg b. ; *verkleidetes Motorrad*, marc'h-tan aerstummet g. ; *Motorrad mit Beiwagen*, karr-botez g., marc'h-tan gant side-car (gant sitkarr) g. ; *das Motorrad steht auf seinem Ständer*, a-sav emañ ar marc'h-tan war e harpell ; *der Junge schwang sich auf sein Motorrad und knatterte davon*, ar paotr a lammas war e varc'h-tan, ha strak ar mil gurun d'o heul.

Motorradfahren n. (-s) : marc'htanerezh g.

Motorradfahrer g. (-s,-) : marc'htaner g., bleiner moto g., motosikler g., motoer g.

Motorradfahrerin b. (-,-nen) : marc'htanerez b., bleinerez voto b., motosiklerezh b., motoerezh b.

Motorradkommando n. (-s,-s) : [lu] bagad marc'htanerien g.

Motorradrennen n. (-s) : [sport] redadeg marc'hoù-tan b.

Motorradrennfahrer g. (-s,-) : [sport] marc'htaner g.

Motorradständer g. (-s,-) : harpell ur marc'h-tan b., harpell b.

Motorraum g. (-s,-räume) : kombod-keflusker g.

Motorroller g. (-s,-) : skouter g.

Motorsäge b. (-,-n) : heskennerez b., hanocherez b., heskennerez-chadennek b., treujerez b.

Motorschaden g. (-s,-schäden) : sac'hadenn b., chanad g., kudenn mekanikel b.

Motorschiff n. (-s,-e) : [merdead.] bag-dre-dan b., bag-a-dan b.

Motorschirm g. (-s,-e) / **Motorsegler** g. (-s,-) : [nij.] luskplaverez b., plaverez dre glefusker b., askell-nij dre geflusker b.

Motorsport g. (-s) : [sport] sport dre geflusker g.

Motorspritze b. (-,-n) : luskplomenn b., plomenn dre geflusker b., plomenn dre-dan b.

Motorstörung b. (-,-en) : sac'hadenn b., chanad g., kudenn mekanikel b. ; *eine Motorstörung beheben*, ratreañ (renkañ, kempenn, greiañ, adaozañ, dresañ) ur c'heflusker, kas ur c'heflusker da blom, disac'hañ ur c'heflusker, dihoubañ ur c'heflusker, rapariñ ur c'heflusker, difallañ ur c'heflusker, degas ur c'heflusker e ratre vat en-dro.

Motortriebwagen g. (-s,-) : karrdren g., michelin® g., P. tren patatez g., tren karotez g.

Motor- und Segelschiffahrt b. (-) : [merdead.] merdeadur dudi g.

Motorwagen g. (-s,-) : karbed emlusk g., emerlusker g., karr dre geflusker g., karr-tan g.

Motorwelle b. (-,-n) : marbr luskañ g.

Motte b. (-,-n) : **1.** [loen.] hartouz g. ; *Kleidermotte*, tartouz g., preñv-dilhad g., preñv-mezher g., gaozan g. ; *von den Motten angefressen werden*, tartouzañ ; *von den Motten angefressen*, gaozanet, tartouzet ; **2.** [istor]

moudenn [liester mouded, moudennoù], moudenn-gastell b. [liester mouded-kastell, moudennoù-kastell].

mottenfest ag. : gwarezet ouzh an tartouzed, gwarezet ouzh gaozaned.

Mottengift n. (-s,-e) : ampoezon lazhtartouzed g., ampoezon enepgaozan g.

Mottenkiste b. (-,-n) : [dre skeud.] *etwas aus der Mottenkiste holen*, lakaat un dra kozh-Noe war an doubier.

Mottenkugel b. (-,-n) : boul lazhtartouzed b., boul enepgaozan b.

Mottenpulver n. (-s,-) : poultr lazhtartouzed g., poultr enepgaozan g.

mottenzerfressen ag. / **mottig** ag. : tartouzet, gaozanet.

Motto n. (-s,-s) : ger-stur g., ger-ardamez g., sturiad g., sturienn b., stur g., lavarenn-stur b., lavar-stur g., sturlavar g., sturreolenn b., lezenn a c'hras b., pater b.

motzen V.gw. (hat gemotzt) : ingenniñ, arvellat, gwic'hal, orezumet, kintuziñ, klemmichal, kestral, goeñviñ, grignouzat, soroc'hal, gragailhat, chaokat e bater, bourboutil, choskoniat, chaokat e c'henoù, chaokat e c'houstell, grozmolat.

mouillieren V.k.e. (hat mouilliert) : [yezh.] glebiañ ; „brillant“ wird mit mouilliertem I ausgesprochen, glebiet e vez an I er ger alamanek „brillant“.

Mountainbike n. (-s,-s) : marc'h-houarn treuz bro g.

Mousákas n. (-) : [kegin.] mousaka g.

Mouseover n. : [stlenn.] cheñchamant skeudenn g.

Mousepad n. (-s,-s) : [stlenn.] pallenn logodenn g., tapis logodenn g.

moussieren V.gw. (hat moussiert) : spoumañ, eoniñ, eonenniñ, bouilhañ, greunenniñ.

moussierend ag. : spoumus, spoumek, eonennus, eonek, eonnenek, bouilh, pikant.

Moustérien n. (-) : oadvezh mousterel g.

Möwe b. (-,-n) : [loen.] gouelanig g. ; *die Sibermöwen, die Sturmöwen, die großen Seemöwen*, ar gouelaned lies., ar gouelini lies., P. ar Yanned lies. ; *die Seeschwalben und Möwen*, an evned gwenn lies.

MP b. (-,-s) : [berradur evit **Maschinenpistole**] mindrailherezig b., pistolenn-vindrailher b.

MP3-Format n. (-[e]s,-e) : [stlenn.] mentrezh MP3 g., furm MP3 b.

MS [berradur evit **multiple Sklerose**] : skleroz strewek g.

MS-krank ag. : gant ar skleroz strewek, klañv gant ar skleroz strewek, stag ar skleroz strewek outañ, dalc'het gant ar skleroz strewek.

MTA g. (-s,-s) / b. (-,-s) : [berradur evit **medizinisch-technischer Assistent / medizinisch-technische Assistentin**] : skoazeller arnodva g., skoazellerez arnodva b.

Muck g. (-s,-e) : ger g., evezhiadenn b., eilger g., eilgeriad g., eilgeriadenn b. ; *mit keinem Muck*, hep rannañ (gwikal, faoutañ, seniñ) grik, hep lavaret na grik na mik, o tevel krenn, o tevel mik, hep gwikal, hep dihostal ger ebet, hep dihostal, hep dic'hwezhañ ger, hep souzañ, hep klemm na gwigour, hep karnañ.

Mücke b. (-,-n) : 1. mank g., si g., namm g. ; *das Ding hat seine Mücken*, an dra-se ne ya ket reizh en-dro, ur si bennak a zo gant an dra-se, an dra-se e ya un dra bennak a-dreuz gantañ ; 2. froudenn b., stultenn b.,

pennad g., sorc'henn b., loariadenn b., loariad b., tid b. ; *seine Mücken und Launen*, e bennadoù lies. ; *er hat so seine Mücken*, loariet e vez a-wechoù, imorioù en devez, a-wechoù en devez reuziadoù, loariadoù en devez, mont a ra a-wechoù gant ar c'hatar, loariadenn a spered eo ; 3. [loen.] c'hwibu str., c'hwibu-moui str., moustik g., pikerez b., fubu-flemm str. ; *mit Geduld und Spucke fängt man eine Mücke*, karrig a dro a denn bro, karrig a red ne bad ket - a-dammoù, a-dammoù e vez graet e vragoù da Yannou - chom sioul hag e paki logod - an hini a ya buan a-wechoù a ya pell met an hini a zalc'h da vont a ya gwell - gant hir amzer e teuer a-benn eus pep tra - gant poan hag amzer a-benn eus pep tra e teuer - gant pasianted hag hir amzer e vez graet meur a dra - gant kolo hag amzer e veüra ar vesper - o terc'hel stenn e vez kaset an traoù da benn - a van da van ez a merenn da goan - tammig-ha-tammig ez a ar marc'h gant ar big - tamm-ha-tamm e teu ar verc'h da vamm - kammed-ha-kammed e reer tro ar bed.

Mücke b. (-,-n) : 1. [loen.] c'hwibu str., c'hwibu-moui str., moustik g., pikerez b., fubu-flemm str. ; *von Mücken geplagt*, hegaset gant ar c'hwibu (gant ar c'hwibu-moui) ; *die Mücken sind eine echte Plage*, traoù hegazus (traoù kazus) eo ar c'hwibu, heskinañ a ra ar c'hwibu, heskinus eo ar c'hwibu ; *Mücken fangen*, c'hwibua ; 2. [tr-] P. *aus einer Mücke einen Elefanten machen*, ober un duchenn eus un duriadenn c'hoz, ober c'hoari gaer gant traoù a netra, ober un eured gant netra, ober kalz a reuz evit netra, ober charre gant udb, ober gwelien gant udb, diarbenn nec'hamant, kemer merfeti evit dister abeg, kemer charre evit nebeud a dra, mont da gaout nec'hamant gant bihan dra, klask an Ankoù el lec'h n'emañ ket, klask laou el lec'h ma ne vez ket nez, kavout traoù el lec'h ma n'eus ket, morc'hediñ evit bihan dra, bezañ gwashoc'h an trouz eget ar gloaz, ober c'hoari gaer gant kement bramm 'zo tout, ober c'hoari gaer gant ket ha netra, ober c'hoari gaer kelo nebeut a dra ; *eine Mücke machen*, a) plegañ e stal, mont en hent, en em lakaat en hent, mont el lev, loc'hañ, diloc'hañ, diflach, diblasañ, dibradañ, lañsañ, digludañ, lavaret yao, kemer foet an nor, skubañ er-maez, pakañ (dastum) e fleütoù, pakañ e rabotoù, fardañ mont kuit, troñsañ (dastum) e damm stal ; b) ober gaol, skarañ, skampañ, tec'hel kuit, skarzhañ, karzhañ, sachañ war e skasoù, sachañ war e ivinoù, tapout (kavout) hed e c'har, sachañ e dreid (e c'har) gant an-unan, klask e ribinoù, klask e ribouloù, kavout e ribouloù da dec'hel, ober botoù kazel, lakaat e seulioù en e c'hodell, ober gar, skarañ er ouinell, kemer an tec'h, mont war dec'h, gounit a veg botez, gallout kavout hed e c'har, gallout kavout hed e votez, sachañ e loaioù ; *er gibt an wie eine Tüte Mücken*, c'hwezet eo, lorc'h a zo ennañ da vougañ, lorc'h don a zo ennañ, mont a ra gant ar prun, c'hwezet eo evel un touseg, kollet eo gant gloar, mont a ra gant ar fru, ur fougeer brein a zo anezhañ, n'eus nemet ur sac'h ourgouilh anezhañ, e galon a zo foeñvet a ourgouilh, hennezh n'en deus ket ezhomm eus ur c'hloc'her evit seniñ e gloc'h, e glevet a reer atav oc'h en em veuliñ, hennezh en deus lorc'h en e foñs, c'hwezet eo gant al lorc'h, hennezh a zo un torkad lorc'h ennañ, ur pezh lorc'h a zo ennañ, hennezh a zo ur reuz ennañ, uhel eo ar c'haoc'h en e doull, uhel eo ar c'haoc'h en e revr,

hennezh a zo savet ar c'herc'h en e c'houzoug, uhel eo an tamm ennañ, c'hwezet eo gant an avel / leun eo e benn a c'hloriusted / karget eo a vendet / leun a avel hag a voged eo / pennboufet eo gant an ourgouilh / ober strakal e skourjez (e foet) a ra (Gregor), leun a foug e hag a lorc'h eo, fier-droch eo, fier-ruz eo, fier-sot eo, leun a galag eo, ober a ra kalz a deil gant nebeut a c'houzer (a blouz, a golo), ober a ra muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz), hennezh ne oar ket bale ken gant ar c'hwez a zo en e gorf, ur revr en deus na fontfe ket un tamm sukr ennañ, ne fontfe ket un tamm sukr en e revr, ober a ra teil, ur bern teil a zo anezhañ, hennezh zo c'hwezet e bluñv, hennezh a zo sonn e gribell, emañ o skeiñ war e daboulin, emañ o rodal e revr, emañ o c'hwezhañ en e drompilh, hennezh a zo brasoni tout, leun a lorc'h eo, en em gavout a ra, douget eo dezhañ e-unan, plantañ a ra c'hwez ennañ e-unan, foug e zo ennañ evel un targazh er ribod, rok (otus, glorius, tonius, bras) eo an tamm anezhañ, bras eo an tamm gantañ, emañ e leue o treiñ ennañ, un tamm tro a zo ennañ.

Muckefuck g. (-s) : meni kafe g., divlaz eus ar c'hafe g., menestin kafe g., asez kafe g., kafe malt g., kafe heiz g.

mucken V.gw. (hat gemuckt) : 1. fiñval un tammig ; 2. komz a vouezh izel ; 3. P. begata, digeriñ e flapenn, digeriñ e doull, chaokat e c'houstell, difronkañ ; *nicht mucken*, kerzhet gant an neudenn eeun, mont eeun gant an hent, bale moan, bale strizh, bale kempenn, bale plaen, bale eeun, charreat moan ; *ohne zu mucken*, hep rannañ (gwikal, faoutañ, seniñ) grik, hep gwikal, hep lavaret na grik na mik, o tevel krenn, o tevel mik, hep dihostal ger ebet, hep dihostal, hep dic'hwezhañ ger, hep souzañ, hep klemm na gwigour, hep seniñ grik, hep breutaat, hep marc'hata, hep difronkañ, hep chipotal, hep karnañ, hep rak na perak, hep peragiñ, hep lavaret grik a-enep, hep enebiezh, hep enebiñ, hep lavaret tra a-enep, hep rebarbiñ, hep arguz (Gregor) ; *nicht gemuckt*, stank da veg ! serr da veg ! serr da forn ! stank da forn ! serr da skudell ! serr da c'houzoug ! prenn da drap ! prenn da draped ! prenn da glapez ! bez kloz da ribouloù ! grik ! lez da strak ! lez da storlok ! lez da chaok !

V.em. : **sich mucken** (hat sich (t-rt) gemuckt) : [rannyezh.] rebarbiñ, souzañ, karnañ, ourzal.

Mucken lies. : *sellit ouzh Mucke*.

Mückenplage b. (-,-n) : koabrennadoù c'hwibu lies., morioù a c'hwibu lies., nijadoù c'hwibu lies., nijadelloù c'hwibu lies., hedoù c'hwibu lies., hedadoù c'hwibu lies.

Mucker g. (-s,-) : 1. nagenner g., chikaner g., noazour g., abeger g., teod abegus a zen g., arzaeler g., chaoker-e-c'henoù g., chaoker trousk g., chaoker e revr g., genoù hek a zen g., soroc'her g., grozmoler g., grignouz g., gouerouz g., heureuchin g., rachouz g., ourz g., ragain g., den ranous g., tagnouz g., den n'eo ket brav kaout d'ober gantañ g., den n'eo ket brav kaout d'ober outañ g., pismiger g., chaoker-laou g., flemmer g., chipoter g., beg m'en argarz g., revr war wigour g., beg kamm g., kac'her gwasket g., kac'her diaes g., ki kac'her g., kac'her g., kagaler g., kaoc'heg g., chaoker g., tad an ardoù fall g., strapad den g., penn-kleiz g., penn-kleiz a zen g., torr-penn g., chilper g., dismantr-spered g., tourmant a zen g., gaster g., kousker diaes / kousker fall g. (Gregor), bugel

pikous g. ; 2. pilpouz g., kazh born g., klufan g., toull-sev g., fentour g., gogez g., koarenn b., likoez g., paterer g., brizhdevod g., bigod g. ; 3. digarezour g., risklennour g., sac'h goullou g., kac'her er goudor g., klemmer er goudor g., kozh yar b., yar dilostet b., yar peliet b., yar-zour b., klouarenn b., revr aonik g., kazh gleb g., foerer g., kren-e-revr g., krener e revr g., rouzer g., poltron g.

Muckerei b. (-,-en) / **Muckertum** n. (-s) : 1. pilpouzerezh g., falsentez b., skoacherezh g., klufanañ g., bigoderezh g. ; 2. bavoni b., poltronerezh g., rouzaon g., laoskoni b., terzhienn-skeud b., treant g., gloazoù lies.

Mucks g. (-es,-e) : ger g., evezhiadenn b. ; *mit keinem Mucks*, hep rannañ (gwikal, faoutañ, seniñ) grik, hep lavaret na grik na mik, o tevel krenn, o tevel mik, hep dihostal ger ebet, hep dihostal, hep dic'hwezhañ ger, hep souzañ, hep gwikal, hep klemm na gwigour, hep seniñ grik, hep breutaat, hep marc'hata, hep chipotal, hep difronkañ, hep karnañ.

mucksen V.gw. (hat gemuckst) : 1. fiñval un tammig ; 2. komz a vouezh izel ; 3. P. begata, digeriñ e flapenn, digeriñ e doull ; *ohne zu mucksen*, hep rannañ (gwikal, faoutañ, seniñ) grik, hep lavaret na grik na mik, o tevel krenn, o tevel mik, hep dihostal ger ebet, hep dihostal, hep dic'hwezhañ ger, hep souzañ, hep gwikal, hep klemm na gwigour, hep seniñ grik, hep breutaat, hep marc'hata, hep chipotal, hep difronkañ, hep karnañ ; *nicht gemuckst*, stank da veg ! serr da veg ! serr da forn ! stank da forn ! serr da skudell ! serr da c'houzoug ! prenn da drap ! prenn da draped ! prenn da glapez ! bez kloz da ribouloù ! grik ! lez da strak ! lez da storlok ! lez da chaok ! ; *sich nicht wagen zu mucksen*, bale moan, bale strizh, bale kempenn, kerzhet moan, charreat moan, mont eeun gant an hent, kerzhet gant an neudenn eeun, na grediñ lavaret ez eo e revr d'an-unan.

Muckser g. (-s,-) : ger g., evezhiadenn b. ; *er ist gegangen, ohne einen Muckser von sich zu geben*, ne oa ket chomet eno da lavaret aiou nag ha dal, ne oa ket padet eno, ne oa ket chomet eno da zigeriñ e c'henoù, ne oa ket chomet eno da c'horiñ vioù, ne oa ket chomet da c'horthoz e gement all, aet e oa kuit hep gortoz e begement.

mucksmäuschenstill ag. : sioul-logod, sioul evel ul logodenn, sioul evel ar marv, sioul-marv, sioul-sibouroun evel ul laer.

müde ag. : 1. skuizh, faezh, fat, fatik, flak, brev, brevet, divi ; *ich bin müde*, aet on skuizh, skuizh on, faezh on ; *müde werden*, skuizhañ, mont skuizh, dont da skuizhañ, faezhañ, fatikañ, flakaat, flakañ ; *müde machen*, mac'homiñ, skuizhañ, faezhañ, diviañ, breviñ, asikañ, drastañ, fatikañ, flakañ, flakaat, helc'hiñ, tanailhañ ; *er wird schnell müde*, buan eo da skuizhañ ; *er ist nicht müde zu kriegem*, kalet eo ouzh ar skuizhder, ne skuizh morse (nepred), ne zeu morse da skuizhañ ; *er ist des Lebens müde*, aet eo skuizh gant ar vuhez, skuizh eo o vevañ ; *ich bin es müde*, skuizh on gant an dra-se, me a zo aet yost gant kement-se, rez va boned am eus, me 'zo erru dotu gant an dra-se, an dra-se a dorr din va fevarzek real, dreistpenn am eus gant an dra-se, leun va c'hased am eus gant an dra-se, leun va rastell am eus gant an dra-se, re eo din, trawalc'h da'm lêr, va gwalc'h am eus a gement-se, va gwalc'h am eus eus an dra-se, aet on

tremen skuizh gant an dra-se, deuet on nec'het-marv gant an dra-se, me a zo erru skuizh va revr gant an dra-se, erru on skuizh (tremen skuizh on, darev on gant an dra-se, me a zo eok, erru on heug, erru on heugët, faezh on, deuet on da skuizhañ) gant an dra-se, eok ha tremen eok on gant an dra-se, heug a ro an dra-se din, heug(et) on gant kement-se, leizh va lêr am eus diouzh an dra-se, gwasket on evel un torch-listri, aet eo al loa dreist ar skudell, erru on poazh gant an dra-se, fastet on gant an dra-se, brenn !, va revr gant an dra-se ! va gaol ! ; *von schwerer Tagesarbeit müde*, faezh (brevet, tanailhet) gant un devezh labour tenn (start), skuizh diouzh e zevezh labour start ; *ich war so müde, dass ich nicht mehr lesen konnte*, gant ar skuizh e oan ne c'hallen ket lenn ken, ken skuizh e oan na c'hallen ket lenn ken ; *er war abends nach der Arbeit so müde, dass er es genoss, zu Hause zu bleiben*, plijout a rae dezhañ chom er gêr war an abardaez, skuizh ma veze diouzh e zevezh labour ; *er hat sich müde gearbeitet*, kement en deus labourer ken eo skuizh bremañ, kement en deus graet o labourat ma'z eo skuizh bremañ ; *ich werde es nicht müde, diesen Film immer wieder zu sehen*, ne skuizhan ket o sellet ouzh ar film-se, n'enoan morse o sellet ouzh ar film-se ; *er sieht müde aus*, liv ar skuizh a zo warnañ, tres ar skuizhder a weler war e zremm ; *sich müde rennen*, skuizhañ dre forzh redek, skuizhañ dre hir redek, faezhañ o redek, redek betek penn e nerzh ; *sich (t-rt) müde laufen*, bezañ faezh o vale, faezhañ o vale ; *seid ihr mich schon müde ?* ho kwalc'h hoc'h eus ganin dija ? ho porodiñ a ran dija ? ; **2.** *keine müde Mark haben*, na gaout kerz e nep tra (tra en e gerz, daou wenneg da deurel ouzh toull ur c'hi, ur gweneg toull war e anv, un diner toull war e anv, na diner na mell [Gregor], na diner na mezell), na gaout an hanter eus netra, bezañ diskantet (skañv, ridet, plat, treut, tanav, moan) e yalc'h, bezañ deuet e yalc'h da bladañ, bezañ aet e yalc'h d'an hesk, bezañ erru skañv e yalc'h, bezañ hep arc'hant, na gaout ur gweneg en e gokezenn, na gaout an disterañ moneiz, bezañ kras, bezañ kras an traoù gant an-unan, na vezañ gweneg toull ebet gant an-unan, na vezañ gweneg ebet el loch gant an-unan, bezañ berr war e gezeg, bezañ berr en e skeuliad, bezañ debret e gestenn gant an-unan, na gaout mui a voutloù, bezañ uzet e spilhenn, na gaout a segal ken, bezañ bihan pep tra gant an-unan, na gaout takenn ebet, bezañ Fañch ar Berr gant an-unan.

Müdigkeit b. (-) : bog b., skuizhder g., skuizhded b., skuizhnez b., skuizvez b., skuizhadenn b., skuizhoni b., faezhidigezh b., faezhder g., digoradur g., fatik g., grevusted b., flakadur g. ; *Anzeichen von Müdigkeit zeigen*, diskouez bezañ skuizh ; *vor Müdigkeit umfallen*, bezañ marv diwar e sav, bezañ dallet gant ar c'hoant-kousket, bezañ lazhet gant ar c'hoant-kousket (ar morgousk), bezañ eok gant ar c'housked, bezañ kabac'h gant ar skuizhder, bezañ riñset, gouzañv skuizhder, bezañ gourdet gant ar skuizhder, bezañ skuizh-brein (-divi, -marv), bezañ asik, bezañ mac'homet, bezañ faezh, bezañ kouskedik, bezañ rentet, bezañ krevet, bezañ gell, bezañ flastret gant ar skuizhder ; *er kann sich vor Müdigkeit kaum rühren*, chom a ra motet gant ar yost hag ar skuizh ma'z eo, skuizh eo ken ez eo, brev eo, brevet

eo, divi eo, eok eo, skuizh-divi eo, skuizh-brein eo, skuizh-marv eo, skuizh-lazhet eo, torret eo gant ar skuizhder, riñset eo, skuizh-lovr eo, skuizh-brevet eo, skuizh eo evel ar bleiz, faezh eo betek skoulm e ene, kabac'h eo gant ar skuizhder, gourdet eo gant ar skuizhder, broustet eo e gorf, nezet eo tout e izili dindanañ, dallet eo gant ar skuizhder, marv eo diwar e sav, lazhet eo gant ar skuizhder, eok eo gant ar skuizhder, asik eo, mac'homet eo, rentet eo, krevet eo, gell eo ; *die Augen fallen mir vor Müdigkeit zu*, emañ ar c'houk o trec'hiñ warnon, emañ o reiñ bornig, dallet on gant ar c'hoant kousket, marv eo va daoulagad gant ar c'hoant kousket, bec'hiet eo va daoulagad gant ar morgousk, klozañ a ra va daoulagad gant ar morgousk, emañ va frenester o vont da glozañ.

Müdigkeitserscheinung b. (-, -en) : digoradur g., diaez korf deuet diwar re a labour start g.

Mudschaheddin g. (-s,-) : moudjahid g., moudjahidin g.

Müesli n. (-s,-s) : [kegin.] muesli g., corn-flakes lies., bleudennoù kerc'h lies., malzennoù kerc'h lies., edaj g.

Muezzin g. (-s,-s) : muezin g., muezzin g.

Muff g. (-s) : c'hwezh ar c'hozh b., c'hwezh an tuf b., c'hwezh ar moeltr b., c'hwezh ar stouv b., c'hwezh al loued b., c'hwezh ar brein b., c'hwezh an touf b. ; ; *den Muff aus einem Zimmer vertreiben*, dilouediñ ur gambr.

Muff g. (-s,-e) : kuzh-dorn g., feurenn b.

Muffe b. (-,-n) : **1.** [tekn.] envez g., envezenn b., skarver g., skarv g., junt g., joentr g. ; **2.** *P. Muffen haben*, bezañ ur revriad aon en an-unan, kac'hat ar marv, bezañ ur c'horfad mat a aon en an-unan, bezañ o foerañ, bezañ treant gant an-unan / bezañ gant ar gloazoù (Gregor), bezañ c'hwen en e loeroù, klevet c'hwen en e loeroù, santout c'hwen en e loeroù, sevel c'hwen en e loeroù, bezañ bec'h war an-unan, bezañ e bec'h, bezañ savet flær en e loeroù, bezañ flær en e vragoù, krenañ en e vragoù, mont (bezañ) bihan e galon, bezañ skoet gant an derzhienn-skeud, na vezañ c'hwezet d'an-unan, na vezañ gwall fier, bezañ moan e revr, krizañ e chouk, bezañ moan e foñs, sec'hañ gant ar spont, bezañ kaoc'h tomm en e vragoù ; *den Dieben ging die Muffe eins zu zehntausend*, al laeron a oa flær en o vragoù ha krenañ munut a raent.

Muffel g. (-s,-) : **1.** [loen.] moj g., mojell b., min g., joskenn b. ; **2.** [dre skeud.] palod g., mordok g., beg vil g., beg lor g., bongorz g., paotr hek e c'henoù g., amparfal g., den lor g., penn lor g., lopez g., den direspet g., loen g., loen gars g., pemoc'h badezet g., diaoul direzon g., beulke g., tagnouz g., den n'eo ket brav kaout d'ober gantañ g., den n'eo ket brav kaout d'ober outañ g., revr war wigour g., penn kegin g., rachouz g., regain g.

Muffel b. (-,-n) : [fizik, kimiezh] forn tommet dre an diavaez b., forn aotoklaviñ b.

muffelig ag. : [dre skeud.] goefivet, araous, grignous, tagnous, ourz, blech, hek, hek e c'henoù, kintus, diaes, ginet, kivioul, put, hegaz, ur penn kegin anezhañ, ur rachouz anezhañ, ur regain anezhañ, pikous, ranous, rust evel ur bod-spern, hegarat evel bodoù linad, hegarat evel ur bod linad.

müffeln V.dibers. (hat gemüffelt) : *hier müffelt es ganz schön*, c'hwezh ar c'hozh (an tuf, ar moeltr, ar stouv, al loued, an touf, ar brein) a zo amañ, ur c'hwezh da ziskar ur marc'h a zo amañ, ur c'hwezh da ziskar ar c'hezeg a zo

amañ, c'hwezh ar bouc'h (c'hwezh kazel, c'hwezh ar foeltr, c'hwezh an diaoul) a zo amañ, ur c'hwezh ar fallañ a zo amañ, flaeriañ a ra amañ evel ar vosenn, c'hwezh ar pempkant a zo amañ, c'hwezh ar mil matañ tra a zo amañ.

muffeln V.gw. (hat gemuffelt) : ingenniñ, arvellat, gwic'hal, orezumat, kintuziñ, klemmichal, kestral, goeñviñ, grignouzat, tagnouzal, gromellat, gwigourat, rac'hoanat, rac'hoaniñ, rahouennat, rahouenniñ, chaokat e bater, bourboutil, choskoniat, chaokat e c'henoù, chaokat e c'houstell, grozmat.

Muffelofen g. (-s,-öfen) : [fizik, kimiezh] forn tommet dre an diavaez b., forn aotoklaviñ b.

Muffelschaf n. (-s,-e) : [loen.] mouflon g., gouezvaout g. [liester gouezveot].

Muffelwild n. (-s) : [loen.] moufloned lies., gouezveot lies.

muffen V.dibers. (hat gemufft) : *hier mufft es ganz schön*, c'hwezh ar c'hozh (an tuf, ar moeltr, ar stouv, al loued, an touf, ar brein) a zo amañ, ur c'hwezh da ziskar ar marc'h a zo amañ, ur c'hwezh da ziskar ar c'hezeg a zo amañ, c'hwezh ar bouc'h (c'hwezh kazel, c'hwezh ar foeltr, c'hwezh an diaoul) a zo amañ, ur c'hwezh ar fallañ a zo amañ, flaeriañ a ra amañ evel ar vosenn, c'hwezh ar pempkant a zo amañ, c'hwezh ar mil matañ tra a zo amañ.

V.gw. (hat gemufft) : ingenniñ, arvellat, gwic'hal, orezumat, kintuziñ, klemmichal, kestral, goeñviñ, grignouzat, tagnouzal, gwigourat, gromellat, bourboutil, choskoniat, chaokat e c'henoù, chaokat e c'houstell, grozmat, chaokat e bater.

Muffensausen n. (-s) : P. revriad aon g., korfad aon g., terzhienn-skeud b., rouzaon g., foerigell b., milaon g., pafenn b. ; *Muffensausen haben*, bezañ ur revriad aon en an-unan, kac'hat ar marv, bezañ ur c'horfad mat a aon en an-unan, bezañ o foerañ, bezañ treant gant an-unan / bezañ gant ar gloazoù (Gregor), bezañ c'hwen en e loeroù, klevet c'hwen en e loeroù, santout c'hwen en e loeroù, sevel c'hwen en e loeroù, bezañ bec'h war an-unan, bezañ e bec'h, bezañ savet flær en e loeroù, bezañ flær en e vragoù, krenañ en e vragoù, mont (bezañ) bihan e galon, bezañ skoet gant an derzhienn-skeud, na vezañ c'hwezet d'an-unan, na vezañ gwall fier, bezañ moan e revr, krizañ e chouk, bezañ moan e foñs, sec'hañ gant ar spont, bezañ kaoc'h tomm en e vragoù.

muffig ag. : 1. *muffiger Geruch*, c'hwezh ar c'hozh (an tuf, ar moeltr, ar stouv, al loued, an touf, ar brein) b. ; *es riecht muffig*, c'hwezh ar c'hozh (an tuf, ar moeltr, ar stouv, al loued, an touf, ar brein) a zo amañ ; *den muffigen Geruch aus einem Zimmer vertreiben*, dilouediñ ur gambr ; 2. [dre skeud.] goeñvet, araous, grignous, tagnous, ourz, blech, hek, hek e c'henoù, kintus, diaes, ginet, kivioul, put, hegaz, ur penn kegin anezhañ, ur rachouz anezhañ, ur regain anezhañ, pikous, ranous, rust evel ur bod-spern, hegarat evel bodoù linad, hegarat evel ur bod linad.

mufflig ag. : *sellit ouzh muffelig*.

Mouflon g./n. (-s,-s) : [loen.] mouflon g., gouezvaout g. [liester gouezveot].

muh estl. : *muh !* mou !

Mühe b. (-,-n) : poan b., bec'h g., striv g., grevañs b., charre g., bourell b., bre g., trevell g., poellad g., darbar g., diaester g., fred g., helebini b., mizer b. ; *jemandem*

Mühe machen, jemanden (jemandem) Mühe kosten, reiñ poan d'u.b., reiñ deur d'u.b., jabliñ u.b., darbariñ u.b., bezañ diaezamant bras d'u.b. ; *das kostet dich (dir) keine Mühe*, aze n'ec'h eus bec'h ebet da reiñ, ober a ri an dra-se hep poan na diaezamant, ne vi ket skuishoc'h evit kelo ober an dra-se, ne vo ket ken start al lasenn ; *Mühe haben*, kaout bec'h oc'h ober udb, kaout mizer oc'h ober udb, kaout d'ober o klask ober udb, kaout poan oc'h ober udb, kaout gwe oc'h ober udb, kaout deur gant udb, ober deur d'an-unan, kaout poan gant udb, bezañ darev d'an-unan ober udb, bezañ poan gant an-unan ober udb, kochañ, rankout lonkañ anezhi ; *ich hatte alle Mühe, die Sache wieder in Ordnung zu bringen*, ur bec'h e oa bet din renkañ an afer, kant poan ha kant all am boa bet o renkañ an traoù, mil pinijenn am boa bet o renkañ an traoù, d'ober em boa bet o klask renkañ an traoù, d'ober em boa bet evit renkañ an traoù ; *Sorge und Mühe haben*, na vezañ ebat e zoare, kaout e lod a drubuilhoù, kaout mizerioù a-walc'h, bezañ burutellet gant pep seurt trubuilhoù, kaout e zelazhoù, bezañ burutellet gant ur morad a dourmant, bezañ plaouiet gant an enkrez hag an doan, bezañ beuzet en ur morad a drubuilhoù, bezañ o tremen a-dreuz drez ha spern, bezañ melre gant an-unan, bezañ trist ar jeu gant an-unan, bevañ e-kreiz ur stropad reuzioù, bezañ e-kreiz ar poanioù ; *sich Mühe geben*, kemer diaez, kemer poan, kemer reuz, strivañ, ober strivoù, kiañ, kiañ outi, toulbabañ, lakaat poan hag aket, lakaat e holl boan hag e holl aket d'ober udb, lakaat mil boan d'ober udb, poaniañ, bec'hiañ, trepetiñ, trevelliñ, lakaat e boan d'ober udb, lakaat e striv d'ober udb, en em boaniañ evit ober udb, igouniañ d'ober udb, plediñ gant (ouzh) udb, kemer grevañs, kemer charre, reiñ bec'h, ober bec'h, kemer bec'h, lakaat bec'h, poursuiñ, merat, poelladiñ, aketiñ, kemer aket gant udb, kemer deur gant udb, labourat start, labourat tenn ; *er wird es schaffen, wenn er sich Mühe gibt*, dont a raio a-benn gant ma poanio ; *ohne Mühe wird nichts Großes geschafft*, ne vez graet netra vras hep poan ; *er gab sich keine Mühe mehr, ihm zu helfen*, ne oa mui e poan da reiñ sikour ebet dezhañ ; *Mühe an etwas (t-rt) wenden, Mühe auf etwas (t-rt) wenden*, kemer poan gant udb, kemer fred gant udb, poaniañ gant udb, poaniañ ouzh udb, en em boaniañ evit ober udb, bec'hiañ d'ober udb, en em boursuiñ d'ober udb, poaniañ d'ober udb, kiañ (strivañ) ouzh udb, reiñ bec'h war udb, reiñ bec'h d'ober udb, ober bec'h oc'h ober udb, kemer bec'h oc'h ober udb, lakaat bec'h evit ober udb, lakaat poan d'ober udb, lakaat e boan d'ober udb, lakaat e striv d'ober udb., tennañ e vennozh d'ur pal bennak, lakaat e boan da zont a-benn eus udb, lakaat e striv da gaout udb, trevelliñ d'ober udb, strivañ d'ober udb, lakaat e youl d'ober udb, lakaat e nerzh d'ober udb, stardañ d'ober udb, igouniañ d'ober udb, plediñ d'ober udb, plediñ gant (ouzh, war) udb, kemer poan d'ober udb, kemer an tregas d'ober udb, kemer poellad da zont a-benn eus udb, kemer poell da zont a-benn eus udb, poellañ d'ober udb, poelladiñ d'ober udb ; *sich die Mühe geben, etwas zu tun*, teurvezout ober udb, plegañ da ober udb, prizañ ober udb, bezañ mat d'an-unan ober udb ; *keine Mühe scheuen*, na sellet ouzh e boan, na zamantiñ d'e boan (d'e gorf), na espern e boan, bezañ dizamant eus e boan, na gaout damant d'e boan, bezañ

ki ouzh e gorf, na vezañ tener ouzh e gig, na zamantiñ da labourat, na zamantiñ evit labourat, lakaat e holl nerzh, plantañ e holl nerzh d'ober udb, poaniañ evel an diaoul kamm, dic'hwistañ, dic'hastañ, bountañ ganti, plantañ e-barzh, krugañ ouzh al labour, lakaat kas war e gorf, terriñ e gein, foeltrañ e revr, kiañ ouzh al labour, kiañ d'al labour, kiañ, kiañ outi, kiañ e gorf, labourat a-nerzh, loeniñ, loeniñ e gorf, lopañ, lardañ, kordañ da vat gant al labour, bezañ kalet ha didruez ouzh e gorf, reiñ bec'h d'ar c'hanab, ruilhal ha merat e gorf, labourat evel ur c'hi, reiñ poan ha n'eo ket ober goap, reiñ poan ha n'eo ket ober an neuz eo, bezañ en an-unan ur gounnar labourat, c'hwezhañ e-barzh, en em zrastañ, difretañ, diskrapañ, bouch'halañ, daoubenniñ war al labour, daoudortañ war an tach, bezañ a-stenn gant e labour, bezañ didruez outañ e-unan, labourat a-lazh-korf, en em darzhañ gant al labour, bezañ kefridi war an-unan, bezañ war ar charre, strivañ a-dro-vat, reiñ bec'h dezhi, ober bec'h bras, kemer bec'h, lakaat bec'h, merat, na vouzhañ ouzh al labour ; *die ganze Mühe ist für die Katze*, aet eo hol labour da labour wenn, kollet hon eus hor poan hag hon amzer oc'h ober al labour-se, un taol bouc'hal (un taol bazh) en dour an hini e oa, skoet hon eus un taol bouc'hal (un taol bazh) en dour, emaomp kazeg ganti, kazh eo an taol, poan gollet e oa, aet eo an tenn er c'hleuz, labour null hon eus graet, graet hon eus labour ven, aet eo an taol da gaoch-heiz, aet eo an taol e kas, troet eo an taol e kas, kouezhet eo an taol e kas, troet eo an taol e gwelien, aet eo an taol er c'harzh, labourer hon eus bet diwar goll, ne dalveze ket ar fred, en aner hon eus strivet, strivoù aner e oa, kement-se ne dalvez ket ur bilhenn (ur c'horn-butun, ur spilhenn, ur bramm, un taol-botez, ur felc'h-ki, ur vrennigenn), se ne dalvez ket un aval put, distignet eo va stign ; *es lohnt die Mühe nicht*, ne dalv(ez) ket ar boan (ar fred), poan gollet eo, ar vevenn ne dalvez ket ar vezherenn, gwazh eo ar vevenn eget ar vezherenn, ne dalvez ket ar boan sutañ pa ne fell ket d'ar marc'h staothañ, kenkoulz ribotat dour, kenkoulz goro un tarv, se 'zo evel skeiñ piz gant Kastell an Tarv, evit kelo pezh a dalv, evit ar pezh ma'z eo, ne c'hounezfe ket an den gwerzh e boan, kement-se ne dalvez ket ur bramm ki ; *das ist wohl der Mühe wert*, talvezout a ra ar boan, n'eo ket poan gollet eo ; *sparen Sie sich die Mühe*, na gollit ket ho poan gant kement-se (Gregor), espèrmit ho poan, espèrmit ho amzer ; *er kann sich die Mühe sparen*, emañ o koll e boan (e amzer), gwelloc'h e vefe dezhañ ehanañ ; *gib dir keine Mühe*, na fors ket warni, espèrmit da boan, espèrmit da amzer ; *mit großer Mühe, mit Mühe und Not*, gant poan vras, a (dre) boan vras, goude kalz a boan, bec'h-ha-bec'h, gant mil boan, gant diaester bras, dre hir amzer ; *nur mit Mühe, nicht ohne Mühe*, stroñs-distroñs, nemet a-boan, a-grip hag a-grap, bec'h-ha-bec'h, bec'h-bec'h, krip-ha-krap, diblaen, dre boan, gant poan vras, dre hir amzer ; *ohne jede Mühe*, aes, ken aes ha tra, ken aes all, aes-ral, koulz all, ken bravik ha tra, propik, ken lip ha tra, evel farz gant ar paotr kozh, evel toaz er forn, plaen ha brav, war blaen, hep bec'h ebet, hep poaniañ an disterañ, hep poan na diaezamant, hep strivañ tamm, dihop, barrek, diboan, distourm.

mühelos ag. : dihop, diskuizh, distriv, distrivus, aes, aezet, diboan, diboanius, divec'h, didorr, didenn, dilabourus, dilabour, plaen, brav, dilu, karantezus d'ober. Adv. : aes, ken aes ha tra, ken aes all, aes-ral, koulz all, ken bravik ha tra, ken lip ha tra, propik, evel farz gant ar paotr kozh, evel toaz er forn, plaen ha brav, war blaen, hep bec'h ebet, dihop, barrek, hep poaniañ an disterañ, hep kemer poan, hep strivañ tamm, hep poan na diaezamant, diboan, dihop, barrek, diboan, distourm ; *er kann sie mühelos unterscheiden*, n'eo ket poaniet evit o diforc'hiñ.

Mühelosigkeit b. (-) : aester g., aested b., aezamant g.

müheselig ag. : *sellit ouzh mühselig*.

Müheseligkeit b. (-, -en) : *sellit ouzh Mühseligkeit*.

muhen V.gw. (hat gemuht) : boudal, blêjal, musellat, busellat, beogal, bekal, gwegal, bruc'hellat, richanañ.

Muhen n. (-s) : blej g., blejadeg b., beogadeg b., blejadennoù lies., beogadennoù lies., bruc'hellerezh g., busell b., muselladennoù lies., bekal g., richan ar saout g., P. korn-boud g.

mühen V.em. : **sich mühen** (hat sich (t-rt) gemüht) : strivañ, reiñ bec'h, ober bec'h, kemer bec'h, lakaat bec'h, bec'hiañ, poursuñ, labourat start, labourat tenn, poaniañ, kemer reuz, kemer poell, kemer poellad, poellañ, poelladiñ, en em boaniañ, merat, aketiñ, kiañ, kiañ outi, trevelliñ.

mühevoll ag. : tenn, start, poanius, gloazus, bec'huis, kalet, terridik, drastus, kruek, trevellus, a-boan, pounner.

Mühehaltung b. (-) : aket g., evezh g., preder g.

Mühlbach g. (-s, -bäche) : kann ar vilin g., gwazh val b., naoz b., bir g., biez g., kan-dour g., gwazhenn b.

Mühle b. (-, -n) : 1. milin b., meilh b., ti-milin g. ; *das Wasser treibt die Mühle*, nerzh an dour a ro lusk d'ar vilin (a gas ar vilin en-dro), dre nerzh an dour e ya ar vilin en-dro, an dour a laka tro e rodoù ar vilin ; *Wassermühle*, milin-dour b., milin-zour b. ; *Windmühle*, milin-avel b., meilh-avel b. ; *Handelsmühle*, milinerezh b. ; *Mühle mit horizontalem Wasserrad*, milin-doull b., milin-grufel b. ; *Mühle mit senkrechtem Wasserrad*, milin-goagel b. ; *das einer Wassermühle zugeführte Wasser*, an dour mal g. ; *Korn zur Mühle bringen*, kas ed d'ar vilin da valañ, kas gwinizh d'ar miliner ; 2. malerez b., piler g., pilouer g., friker g., frikerez b., brae b., braeer g., braeerez b., malouer g., eskaouterez b. ; *Kaffeemühle*, milin-gafe b., malerez-kafe b. ; 3. [dre skeud.] *das ist Wasser auf seine Mühle*, kement-se a ra e jeu (a sach dour d'e vilin, a zegas dour d'e vilin) ; *Wasser auf seine eigene Mühle leiten*, *Wasser über seine eigene Mühle leiten*, lakaat ar glizh da gouezhañ war e dachenn, sachañ an dour d'e vilin, tennañ dour d'e vilin, tennañ an dour d'e vilin, sachañ an dour war e brad ; 4. [tr-] *die Mühlen der Justiz mahlen langsam*, ruilhal a ra ar justis kempennik he boul, mont a ra ar justis en-dro war he goarig (war he fouezig, war he sklavig) ; 5. [kirri-tan] *alte Mühle*, strakell b., starigell b., karr-tan storlokus g., kozh karr g., stroñsell b., karrigell b., pezh traouilh g. ; 6. [kirri-nij] *alte Mühle*, flapell b. ; 7. strakerez b., stakerez b., strakell b., trabell b., tarabazh b. [*liester tarabizhier*].

Mühlenflügel g. (-s, -) : askell ur vilin-avel b. [*liester eskell ur vilin-avel*] ; *Querhölzer eines Mühlenflügels* (sogenannte Scheiten), delezioù askell ur vilin lies. ; *Rute*

eines Mühlenflügels, bann askell ur vilin g., bann ur vilin-avel g., brec'h ur vilin-avel b., korn ur vilin-avel g., brank ur vilin-avel g.

Mühlenrad n. (-s,-räder) : *sellit ouzh Mühlrad*.

Mühlenteich g. (-s,-e) : lenn ar vilin b., poull ar vilin g., stank ar vilin g.

Mühlen- und Futtermittelwirtschaft b. (-) : milinerezh g.

Mühlenweiher g. (-s,-) : lenn ar vilin b., poull ar vilin g., stank ar vilin g.

Mühlenzapfen g. (-s,-) : harañson g.

Mühlespiel n. (-s,-e) : c'hoari ar vilin g., c'hoari ar varell b., marell b.

Mühlgerinne n. (-s,-) : poull-rod g.

Mühlgraben g. (-s,-gräben) : kan ar vilin g., gwazh val b., naoz ar vilin b., bir g., biez g., kan-dour g., gwazhenn b.

Mühlklapper b. (-,-n) : bratell b., trabell b., strakerez vilin b.

Mühlkoppe b. (-,-n) : [loen.] penndog g.

Mühlrad n. (-s,-räder) : **1.** rod-vilin b., rodenn b., tourlant g. ; *aufrecht stehendes Mühlrad*, koajel b. ; *waagerechtes Mühlrad*, krufel b. ; **2.** [dre skeud.] *es geht mir ein Mühlrad im Kopf herum*, badaouet eo va fenn.

Mühlschleuse b. (-,-n) : rañvell b. [*liester rañvelloù*, reñvell], tailh b.

Mühlstein g. (-s,-e) : maen-milin g., maen-meilh g. ; *einen Mühlstein schärfen*, lemañ ur maen-milin, kougañ ur maen-milin, sevel ur maen-milin da lemañ, pikañ ur maen-milin, konvog ur maen-milin.

Mühlsteinreifen g. (-s,-) : karc'har g.

Mühlteich g. (-s,-e) : lenn ar vilin b., poull ar vilin g., stank ar vilin g.

Mühltrichter g. (-s,-) : kern ur veilh b., kern ar vilin b.

Mühlwalze b. (-,-n) : ruilh-malañ g.

Mühlwehr n. (-s,-e) : bardell b., fardell b.

Mühlwerk n. (-s,-e) : **1.** rodeg vilin b., rodaoueg vilin b. ; **2.** [dre skeud.] *der Mund geht ihr wie ein Mühlwerk*, treiñ a ra he zeod e goulo - chaokat a ra avel - drailhañ a ra he genoù - drailhañ a ra kaozioù evel ur vilin-baper - honnezh a zo puilh he c'haoz - honnezh a zo he zeod e-giz ur vilin avel - ne serr ket ur genoù - n'eo ket evit stankañ he riboul - trabellat a ra - un drabell eo - treiñ (malañ) a ra avel - pilprenn a ra he genoù - n'eo ket berr da gaozeal - ober a ra tro gant he c'haoz - n'eus fin ebet dezhi da gaozeal - reiñ a ra tro d'he lavar - sevel a ra da gentañ ur gaoz, sevel a ra goude ur gaoz all ganti - komz a ra a-dreuz hag a-hed - chom a ra da valañ komzoù - reiñ a ra tro d'he c'homzoù - ne oar na komz na tevel - kontañ a ra pemp ha pevar (pemp pe nav) - kontañ pemp ha nav - pilat a ra he genoù - mont a ra a-dreuz eus ur gaoz d'unan all - ur gaoz hep penn na lost a zo ganti - mont a ra eus an eil kaoz d'eben - mont a ra betek Pariz da-heul kaoz - flapañ a ra - kaozeal a ra a-hed hag a-dreuz - fistilhañ a ra - ne ra nemet raskañ - emañ o langajal - emañ o trailhañ langaj - glaourenniñ a ra - glabousat a ra - klakenniñ a ra - grakal a ra - dic'hourdañ a ra he latenn - distagañ a ra komzoù mesk-divesk.

Mühlzapfen g. (-s,-) : harañson g.

Mühsal b. (-,-e) : strafuilh g., bec'h g., poan-spered b., tourmant g., bourell b., bre g., reuz g., reuziad g.

mühsam ag. : tenn, start, poanius-bras, gloazus, labourus, bec'huis, kalet, terridik, drastus, krael, trevellus,

skuizhant, a-boan, diblaen, pounner ; *sich nur mühsam fortschleppen können*, na vont ken nemet a-ruz (ruz-diruz, dre ruz, a-boan, diblaen, gant diaester), buzhugenniñ, en em arat.

Mühsamkeit b. (-) : bec'h g., diaester g., diaested b., diaezamant g., kruelder g., kruelded b.

mühselig ag. : tenn, start, poanius, gloazus, bec'huis, kalet, terridik, drastus, skuizhant, krael, skuizhant, a-boan, diblaen, garv, pounner ; *eine mühselige Arbeit*, ul labour diaez-kenañ, ul labour tenn-kenañ g., ul labour start (poanius, gloazus, terridik, pounner) g. ; *eine mühselige Plackerei*, ul labour da lazhañ tud g., ul labour lazhus g., ul lazh-tud g., ul lazherezh g., ul labour ki g., ul lazh-korf g., ul lazh g., ur c'houez g., un uz tud g.

Mühseligkeit b. (-,-en) : poanidigezh b., bec'h g., diaester g., diaested b., diaezamant g., kruelder g., kruelded b., mizer b.

Muid n. (-s) : buñs g., buñsad g.

Mukoviszidose b. (-) : [mezeg.] mukoviskidoz g.

Mulatte g. (-n,-n) : hiron g., mulzen g.

Mulattin b. (-,-nen) : hironez b., mulzenez b.

Mulch g. (-s,-e) : kidell b., gardenn b., gardennad b., baoz b.

Mulde b. (-,-n) : **1.** nev b., laouer b., komm g., laoueriad b., kommad g., neviad b. ; **2.** koupenn b., pezel b., pezeliad b., kirin b., kirinad b. ; **3.** diazad g., diazezenn b., izelenn b., kleuz g., kleuzenn b., kleuzadenn b. ; *Talmulde*, kelc'henn b., stankenn b., saon g., kampoullenn b., kampoull g., toullenn b., toull g., traoñ g. ; **4.** benn g., kludell b.

muldenförmig ag. : a-stumm gant un nev, a-stumm gant ul laouer, stummet evel un nev, stummet evel ul laouer, e doare ul laouer, e doare laouerioù, a-zoare gant ul laouer, a-zoare gant laouerioù, a-seurt gant ul laouer, a-seurt gant laouerioù.

Muldengewölbe n. (-s,-) : [tisav.] bolz kibellek b., bolz krogennek b.

Muldenkipper g. (-s,-) : [tekn.] sammgarr-gwint g., kanastell [*liester kanastelloù*, kenestell] b., tumporell b.

Mülhausen n. : [Bro-Elzas] Milhüsa / Mülhausen b. / Mulhouse b.

Muli n./g. (-s,-s) : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] mul g., mulez b., marc'h-mul g., arc'hul g.

Mull g. (-s) : [gwiad.] gazenn b., moñselin g., pilpouz g.

Müll g. (-s) : lastez str., karzh str., karzhioù lies., karzhadenn b., loustoni b., bourrier g., stronk g., taras g., mardoz g., lapas g., lorgnez str., goannaj g., moc'haj g., teil g., strogellaj g., stlabez g., teil kêr g. ; *in den Müll kommen*, bezañ taolet d'ar bloù, bezañ taolet war an teil, bezañ reputet ; *verfauter Müll*, breinadur g. ; *Müll auf einem Grundstück lagern*, lastezañ un dachenn douar, berniañ lastez war un dachenn zouar, leuniañ un dachenn zouar gant lastez ; *den Müll beseitigen*, **a)** kaout an dizober eus al lastez, distrujañ al lastez, luduañ al lastez ; **b)** skarzhañ kuit al lastez, karzhañ kuit al lastez ; *Müll abladen*, diskargañ lastez.

Müllabfuhr b. (-,-en) : servij al lastez g., paotred al lastez lies., paotred an teil lies. ; *die Müllabfuhr war schon da*, paotred al lastez a zo tremenet dija, karr an teil a zo tremenet dija.

Müllerarbeiter g. (-s,-) : paotr al lastez g., paotr an teil g., paotr karr an teil g., difanker g., dideiler g., kailhareger g., dilastezer g.

Mullah g. (-s,-s) : [relij.] molla g.

Mullbinde b. (-,-n) : gazenn b.

Müllcontainer g. (-s,-) : benn lastez g., poubellenn b., endalc'her dilerc'hioù g., endalc'her lastez g., bourrier g.

Mülldeponie b. (-,-n) : kaoc'higell b., toull-lastez g., diskarg lastez g., toull-diskarg g., lastezerezh b., bourrier g., P. toull ar gagnoù g., delestaj g.

Mülleimer g. (-s,-) : poubellenn b., pod-lastez g., kelorn-lastez g., boest-lastez b., bourrier g.

Müller g. (-s,-) : miliner g., meilher g., bleutaer g., bleutaour g.

Müllerberuf g. (-s) : micher a viliner b., micher viliner b.

Müllerbursche g. (-n,-n) : maler g., portezher g.

Müllerei b. (-) : milinerezh g.

Müllerin b. (-,-nen) : milinerez b., meilherez b.

müllerisch ag. : [tro-lavar] *müllerische Trennschicht*, koc'henn c'hreun b.

Müllerjunge g. (-n,-n) / **Müllerlehling** g. (-s,-e) : maler g., portezher g.

Müllerlohn g. (-s,-löhn) : maladeg b.

Müllfahrer g. (-s,-) : paotr al lastez g., paotr an teil g., paotr karr an teil g., difanker g., dideiler g., kailhareger g.

Müllhaufen g. (-s,-) : bern-lastez g., bern breinadur g., bourrier g.

Müllhalde b. (-,-n) : kaoc'higell b., toull-lastez g., toull-diskarg g., bourrier g.

Müllkasten g. (-s,-kästen) : poubellenn b., pod-lastez g., kelorn-lastez g., boest-lastez b., bourrier g.

Müllkippe b. (-,-n) : kaoc'higell b., toull-lastez g., toull-diskarg g., bourrier g., P. toull ar gagnoù g., delestaj g. ; *wilde Müllkippe*, toull-diskarg direol g., diskarg direol g.

Müllkleid b. (-s,-er) : brozh voñselin b.

Müllkompresse b. (-,-n) : [mezeg.] telt gazenn g.

Müllkutscher g. (-s,-) / **Müllmann** g. (-s,-leute) : difanker g., dideiler g., paotr al lastez g., kailhareger g., paotr an teil g.

Müllsack g. (-s,-säcke) : sac'h lastez g.

Müllschlucker g. (-s,-) : skarzh-lastez g., genoù skarzh-lastez g., bourrier g.

Mülltonne b. (-,-n) : benn lastez g., poubellenn b., endalc'her dilerc'hioù g., endalc'her lastez g., bourrier g. ; *eine Mülltonne an den Griffen tragen*, dougen ur boubellenn war-bouez (a-bouez, diwar-bouez) he div skouarn.

Mülltourismus g. (-) : eziporziadur lastez g.

Müllverbrennung b. (-,-en) : luduadur al lastez g., an devañ lastez g., ar pulluc'hañ lastez g.

Müllverbrennungsanlage b. (-,-n) : pulluc'hva lastez g., dever lastez g.

Müllverbrennungsöfen g. (-s,-öfen) : forn bulluc'hañ b.

Müllwagen g. (-s,-) : karr an teil g., karr al lastez g., karr an difankerien g.

Müllwindel b. (-,-n) : lien kotoñs g., lienenn gotoñs b., mailhur kotoñs g., mailhurenn gotoñs b., lenn gotoñs b., mezherenn gotoñs b., trezhenn gotoñs b., pakoù kotoñs lies., trezoù kotoñs lies.

Müllzerkleinerer g. (-s,-) : braeerez lastez b.

Mulm g. (-s) : 1. douar puzuilh g., mailh g., douar-teil g., koad brein-tuf (brein-put, brein-holl, pezhell, ble, dolmet, bruket, lovr) g. ; 2. lec'hid g.

mulmig ag. : 1. puzuilh, brein, preñvedek, ble, dispeuret, dismuniel, poazh ; 2. iskis, skoemp, amjestr, skeudik ; *das sieht mulmig aus*, pebr a zo e-barzh ar soubenn, jeu (bec'h) a vo a-benn nebeut, tomm e vo an abadenn a-benn nebeut, ur gwall c'hoari a zo da gaout, tomm e vo d'hor chupenn a-benn nebeut, c'hwezh ar rost (ar suilh, ar suilhet) a zo amañ, c'hwezh ar pebr a zo gant ar wadegenn, treiñ a ra an traoù d'ar put, tost eo an tan d'ar stoub, trenkaat a ra an traoù, krog eo ar sistr da drenkañ, prest eo an traoù da strakal, rustaat a ra an traoù, stardañ a ra an traoù, freuz ha reuz a vo amañ a-benn nebeut, amañ ez eus ur gwall soubenn da gaout ; 3. P. *mir ist mulmig*, n'emaon ket em flom (em bleud), en em gavout a ran diaes, diaes (dihet) on, dont a ran da vezañ fall, mont a ran fall, n'emaon ket mat, korf fall am eus.

Multi g. (-s,-s) : kevredad liesvroadel g., kompagnunezh liesvroadel b., kompagnunezh liesvroad b., embregerezh-bed ramzel g.

multifunktional ag. : liesarc'hwel, liesarc'hwelel.

Multikonzern g. (-s,-e) : kenstrollad embregerezhioù liesseurt g., dastolpad g.

multikulturell ag. : liessevenadur, liessevenadurel, liestuzegezhel.

multilateral ag. : liestuel.

multilingual ag. : liesyezh, liesyezhlek.

Multimedia- ... liesvedia g.

multimedial ag. : liesvedia ; *multimediales Computersystem*, urzhiataer liesvedia g.

Multimillionär g. (-s,-e) : liesvilioner g.

Multimillionärin b. (-,-nen) : liesvilionerez b.

multimodal ag. : liesvod, liesvodel ; *multimodale Plattform*, aveadurioù liesvod lies.

Multimode- ... liesvod, lievodel.

multinational ag. : liesvroadel, liesvroad ; *multinationaler Konzern*, kevredad liesvroadel g., kompagnunezh liesvroadel b., kompagnunezh liesvroad b., embregerezh-bed ramzel g.

multipel ag. : lies-, lies, liesek, liezek, liesdoare, liesneuz, liesseurt ; *multiple Sklerose*, skleroz strewek g.

Multiplexbetrieb g. (-s,-e) : liesplezh b.

Multiplexschaltung b. (-,-en) : liesplezhañ g.

Multiplikand g. (-en,-en) : [mat.] liesad g., muied g.

Multiplikation b. (-,-en) : 1. [mat.] liesadur g., liesaat g., lieskementadur g., liesadenn b., oberiadenn liesaat b., lieskementadenn b., lieskementiñ g. ; *eine Multiplikation durchführen*, ober ul liesadenn, ober ul lieskementadenn, efediñ ul liesadenn efediñ ul lieskementadenn ; *die Multiplikation ist eine der Grundrechenarten der Arithmetik*, al lieskementiñ a zo unan eus pennoberiadurioù an niveroniezh ; *die Multiplikation natürlicher Zahlen entsteht durch das wiederholte Addieren (Zusammenzählen) des gleichen Summanden*, liesadur daou gevan a c'hell bout desellet evel ur sammadur arrenet lies gwech gant an hevelep sammant ; 2. [dre skeud.] paotadur g., kresk g., kreskadur g.

Multiplikationstabelle b. (-,-n) : taolenn-lieskementiñ b., taolenn-liesaat b., taolenn al liesadurioù b.

Multiplikationszeichen n. (-s,-) : arouezenn al lieskementiñ b., arouez al liesaat b.

Multiplikator g. (-s,-en) : 1. liesaer g., muier g. ; 2. skigner g., leder g.

multiplizieren V.k.e. (hat multipliziert) : 1. [mat.] lieskementiñ, liesaat ; *eine Zahl mit einer anderen multiplizieren*, liesaat daou niver, liesaat un niver gant unan all, lieskementiñ un niver gant unan all ; *mit neun multiplizieren*, navc'hementiñ ; *mit tausend multiplizieren*, milkementiñ ; 2. [dre skeud.] dekkementiñ, kreskiñ en un doare boemus, fonnañ, fonnaat, fonnusaat, uhelaat, kreskiñ, lakaat da sevel, lakaat da greskiñ, meuraat, meurekaat, muiaat, muiañ, liezeakaat, eleizhañ.

Multiplizierung b. (-,-en) : liesadur g., liesaat g., lieskementadur g., lieskementiñ g.

Multiprogrammverarbeitung b. (-,-en) : [stlenn.] liesgouleñ g., liesprogrammiñ g.

Multitasking n. (-s) : lieskeweriañ g., liesprogrammiñ g., liesgouleñ g.

Mumie b. (-,-n) : balzamegenn b.

mumifizieren V.k.e. (hat mumifiziert) : balzamegiñ.

Mumifizierung b. (-,-en) : balzamegadur g., balzamegerezh g., balzamegiñ g., balzamegadenn b.

Mumm g. (s) : P. 1. eoul-brec'h g., eoul-kalon g., startijenn b., intrudu g., nerzh g., lañs g., butun g., begon g., deltu g., kasetez b. ; *viel Mumm in den Knochen haben*, kaout startijenn, kaout begon, kaout deltu, kaout kasetez ; 2. skoultrenn b., kalon b., kalonded b., kalonder g., kalonegezh b., nerzh-kalon g., hardizhegezh b., hardizhañs b., hardison b., hardizhded b., hardizhder g., kadornded b., kadornder g., kouraj b., herder g., herded b. ; *Mumm haben*, kaout skoultrenn, na gaout aon rak e anv (rak e skeud), bezañ dizaon (dispont, hardizh, her, disaouzan, dizoan), bezañ ur paotr diskramailh, kaout nerzh-kalon, kaout blev war e jave, kaout gwad dindan e ivinoù, bezañ den (*liester* tud), na vezañ moan e galon, bezañ dir war e fas, bezañ dir war e dal, kaout kribell, bezañ kroc'hen ouzh e ober, bezañ ur galedenn a zen, bezañ un den en ur pezh, bezañ ur paotr tout en un tamm, na redek gwad irvin en e wazhied, na redek gwad panez en e wazhied ; *er hatte den Mumm, so etwas zu behaupten*, *er hatte den Mumm, so etwas zu tun*, aet e oa keit all ; *keinen Mumm in den Knochen haben*, na vezañ rebarb ebet en an-unan, ruilhañ gwad gad en e wazhied, kaout gwad pouloudet, bezañ dour en e wazhied, na vezañ gwad dindan e ivinoù, na vezañ a wad en e wazhied, bezañ ur revr aonik a zen, bezañ ur c'hrener gwak eus an-unan, bezañ flaer en e loeroù, bezañ flaer en e vragoù, bezañ treant gant an-unan / bezañ gant ar gloazoù (Gregor), bezañ c'hwen en e loeroù, klevet c'hwen en e loeroù, santout c'hwen en e loeroù, sevel c'hwen en e loeroù, bezañ bihan e galon, bezañ skoet gant an derzhienn-skeud, bezañ moan e revr, krizañ e chouk, bezañ moan e foñs.

Mumme b. (-) : bier gant malt g., bier malt g.

Mummel b. (-,-n) : [louza.] lugustr-melen str.

Mummelgreis g. (-es,-e) : boulom kozh g., boulomig kozh g.

mummeln V.gw. (hat gemummelt) : chakoniât, moustougnañ, marmotât, mandrouilhat.

V.k.e. (hat gemummelt) : gronnañ, pakañ, kafuniñ, tamolodiñ.

mümmeln V.gw. (hat gemümmelt) : *an etwas (t-d-b) mümmeln*, pismigañ udb, krignat udb.

Mummenschanz g. (-es) / **Mummerei** b. (-) : maskladeg b., maskaradenn b., furlukinad g.

Mumpitz g. (-es) : bourd g., farsadenn b., tro-gamm b.

Mumps g. (-es) : [mezeg.] jotorell b., pennsac'h g., tanijenn- skouarn b. ; *der Junge hat Mumps*, gant ar jotorell emañ ar paotr, gant ar pennsac'h emañ ar paotr, gant ar penn-tev emañ ar paotr, gant an danijenn-skouarn emañ ar paotr.

München n. : München b.

Münchener g. (-s,-) : 1. annezad München g. ; 2. eus München ; *Münch(e)ner Bier*, bier München g. ; [polit.] *Münchner Abkommen*, feur-emglev München g., kuzuliadeg München b.

Münchhausen g. (-s,-/s) : poufer g., fougaser g., glabouser g., bern trein g., boufon g., pabor g., brammer g., brabañser g., bugader g., braller g., braller e gloc'h g., mailhard g., breser g., breser kaoc'h g.

Münchhausiade b. (-,-n) : taol-bourd g., baoch g.

Münchner g. (-s,-) : *sellit ouzh Münchener*.

Münchnerin b. (-,-nen) : annezadez Vünchen b.

Mund¹ b. (-,-en) : : [gwir] gward g., gwardoniezh b.

Mund² g. (-s, Munder/Münde) : 1. [korf.] genoù g., beg g., P. malerez b., malouer g., riboul g., riboul ar patatez g., logell b., toull ar Bater b., beol b., draf ar genoù g., farouell, forn b., klak g., klap g., klokerez b., ogell b., skrin g., trap g., toull-trap g., rann b. ; *etwas zum Munde führen*, kas un tamm boued bennak d'e c'henoù (da Gergof) ; *mit vollem Munde sprechen*, komz, boued leun e c'henoù ; *er hat Dreck um den Mund*, mastar a zo ouzh e vuzelloù ; *den Mund verziehen*, kammañ (treuzañ, stummañ) e c'henoù, ober ur beg treuz, ober ur beg kamm, ober begoù, ober beg a-dreuz (penn du, beg kamm, mouroù), mouroennañ, mousklenniñ, kammañ e veg, mont kamm e c'henoù, ober e vuzell gamm, astenn e vuzelloù, bezañ ur bod-spern war e dal, ober ur fri minaoùed ; *ich habe einen trockenen Mund*, tev (pounner) eo va zeod, stag eo va zeod ouzh va staon ; *Mensch mit breitem Mund*, genaoueg g., geolieg g., begeg g., den gant ur genoù forn g., den gant ur genoù lichefre g., den gant ur rahouenn c'henoù g. ; *breit geöffneter Mund*, genoù flañchet g., beg flañchet g. ; *ein Lächeln spielte um ihren Mund*, ur mousc'hoarzh a bare war he diweuz, ur mousc'hoarzh a skede war he dremm ; *einen spitzen Mund machen*, begañ e ziweuz, astenn e vuzelloù, ober ur fri minaoùed ; *den Mund aufreißen*, rontaat e c'henoù, rampañ e c'henoù, disleviñ e c'henoù, foranañ e c'henoù.

2. [dre skeud.] latenn b. ; *den Mund auftun*, digeriñ e veg (e c'henoù, e logell), P. diseriñ e rann, digeriñ e ogell ; *jemandem mit offenem Mund zuhören*, selaou u.b. beg ha razh ; *mit offenem Munde dastehen*, *den Mund vor Staunen aufreißen*, rontaat e c'henoù, chom a-bann, chom beg, chom da zigeriñ e glap, chom da c'henaouiñ, chom da c'henaouegiñ, chom genaouek (balc'h e c'henoù, digor e c'henoù, e veg digor gant an-unan war nav eur), rampañ e c'henoù, chom e c'henoù digor gant an-unan war c'hwec'h eur (war nav eur hanter, war

greisteiz hanter), reiñ muzul d'e c'henoù, chom da sellet gant e c'henoù, chom batet e c'henoù ; *jemandem den Mund stopfen*, lakaat u.b. da devel, plantañ ur c'henn en u.b., lakaat an tach d'u.b., gennañ u.b., stankañ e draped d'u.b., c'hwezhañ e fri d'u.b., stankañ e glapez d'u.b., minellañ u.b., rentañ u.b., stankañ e riboul d'u.b., sankañ gennoù en u.b., stouvañ u.b., stouvañ e c'henoù d'u.b., serriñ e veg d'u.b., klozañ e veg d'u.b., stouvañ (prennañ) e c'henoù d'u.b., ober d'u.b. tevel, lakaat u.b. da serriñ e c'henoù, stankañ e veg d'u.b., stankañ e forn d'u.b., sankañ ur c'henn en u.b., sankañ gennoù gant u.b., c'hwezhañ e fri d'u.b., diskar e gribenn d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., reiñ ur freilhad d'u.b. ; *Mund und Nase aufsperrn*, reiñ muzul d'e c'henoù, rontaat e c'henoù, chom a-bann, chom da sellet gant e c'henoù, bezañ (chom) balc'h e c'henoù, chom da c'henaouiñ, chom genaouek, chom e forn digor gant an-unan, chom e veol digor gant an-unan, chom e c'henoù digor war c'hwec'h eur (war nav eur, war nav eur hanter, war greisteiz hanter), chom e c'henoù digor gant an-unan war nav eur hanter ; *du wirst ihm wohl den Mund nicht stopfen können*, hennezh ne soc'ho ket ganit ; *jemandem über den Mund fahren*, mont war gaoz (war gomz) u.b., troc'hañ e gaoz d'u.b., troc'hañ kaoz u.b. ; *er ist nicht auf den Mund gefallen*, n'eo ket bet roet e deod dezhañ evit lipat mogerioù, beget-mat eo, mibin eo e deod, dic'hud eo e deod, hennezh a zo libr ha drant e deod, distagellet eo evit e bemp gwenneg, hennezh a zo klakenn, distagell eo e deod, hennezh ne ziwano ket ar fav en e c'henoù, hennezh ne serr ket ur genoù, hag a c'hlabous a zo war e c'henoù, n'eo ket nodet e deod, n'emañ ket ar bibid gantañ, n'eus rabat ebet war e deod, teod en devez, latennet-kaer eo, e latenn a gerzh mat endro, ul latenn a zo dezhañ, dilu a deod eo, likant eo e deod, ar wrac'h he doa distagellet anezhañ n'he doa ket laeret he femp gwenneg, teodet-mat eo, lañchennet-mat eo, n'eo ket stag e deod eus an daou benn, frank eo e c'henoù, lamprik eo e deod, hennezh a oar kaozeal ken brav ma tennfe laezh digant un tarv, hennezh a oar dispakañ brav e gaoz, hennezh a oar treiñ krampouezh, hennezh a oar treiñ brav ar grampouezhenn, hennezh a oar treiñ brav e grampouezhenn, ur mestr kaozeer a zo anezhañ, ur gwir brezeger a zo anezhañ, ur c'homzer brav a zo anezhañ, ur c'haozeer brav a zo anezhañ ; *kein Blatt vor dem Mund nehmen*, na chaokat e c'henoù, mont didro-kaer dezhi, na glask tro da lavaret e soñj, mont didroidell ganti, komz displeg, dont didroidell gant an-unan, komz distag, lavaret eeun ar wirionez, na vezañ sac'h an diaoul, na vezañ sac'h d'an diaoul, na ober kant tro d'ar pod, dont krak-ha-berr gant an-unan, dont berr-ha-krenn gant an-unan, lavaret e soñj gant herder, bezañ distlabez da lavaret an traoù, na gaout treuzoù ebet war e zor, na gaout kambr a-dreñv ebet, bezañ solud en e gomzoù, bezañ groñs en e vennozh, lavaret groñs e vennozh, lavaret krak e soñj, lavaret krenn e soñj, lavaret e soñj krak-ha-berr (krenn-ha-kras, krenn-ha-krak, frank ha ront, frank ha libr), lavaret anezho distag ; *sich den Mund verbrennen*, komz (lavaret udb) diwar beg e deod, leuskel ur ger bennak da riklañ diwar e deod, komz dre brez ; *er hat den Mund auf dem rechten Fleck*, hennezh a zo frank e c'henoù, n'eus ket a yod en e c'henoù, n'eo ket stag e deod eus an daou benn, frank eo e c'henoù,

lamprik eo e deod, mibin eo e deod, gouzout a ra kas an dorzh en-dro d'ar gêr, kavout a ra ibil da bep toull, lemm eo e douchenn ; *den Mund vollnehmen*, *den Mund aufreißen*, brabañsal, bezañ pompus en e gomzoù, ober fouge gant e ouiziegezh, lorc'hañ, fougeal, fougasiñ, en em fougasiñ, en em bompadiñ, debriñ mel, rual gant an avel, bezañ fougasoù gant an-unan leizh e c'henoù, c'hoari e gankaler, bezañ gant an-unan an ton hag ar pardon, c'hoari e aotroù, c'hoari e vestr, ober e aotrou, ober brasoni, ober e c'hrobis, bezañ c'hwezet d'an-unan, bezañ bras (otus, dichek, uhel) an tamm eus an-unan, bezañ bras an tamm gant an-unan, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, poufal, pompadiñ, ober re vras gaoliad, ober teil, bezañ un tamm brav en an-unan, treiñ e leue en an-unan, rodal e revr, bezañ un torkad lorc'h en an-unan, bezañ un tamm tro en an-unan, bezañ c'hwezet e bluñv, bezañ sonn e gribell, ober fougeoù, c'hwezañ e skevent, reutaat e vruched, bragal, dougen roufl, rodal, en em rollañ, ober pompadoù, ober pompad, ober e pompad, c'hwezañ e vruched, sevel e bigos, ober e varc'h-kaoc'h, ober e gañfard, ober e baotr, c'hoari e baotr, bugadiñ, ober bugad, en em veuliñ, seniñ e gloc'h, brallañ e gloc'h, brallañ e gloc'h bras, seniñ e gloc'h bras, lakaat bole en e gloc'h, stagañ ur gordenn dev ouzh e gloc'h bras, seniñ e gloc'h e-unan, lakaat e gloc'h da dintal re skiltr, na gaout ezhomm kloc'her ebet evit seniñ e gloc'h, ober e vraz, skeiñ war e daboulin, c'hwezhañ en e drompilh, bragal evel ur big, ober kalz a deil gant nebeut a blouz (gant nebeut a golo), ober muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz), ober muioc'h a voged eget a dan, bezañ leun a fouge hag a lorc'h, bezañ fier-droch, bezañ fier-ruz, bezañ fier-sot, bezañ leun a galal, sachañ dour d'e foenneg, bezañ pennboufet gant an ourgouilh (Gregor) ; *nimm den Mund nicht so voll !* na gomz ket ken kreñv ! na gomz ket ken kaer ! ; *halt den Mund !* astal da lañchenn ! serr da veg (da c'henoù, da forn, da glapez, da draped, da skudell) ! serr da c'houzoug ! serr da rann ! stank da forn ! ro peoc'h ! lez da strak (da storlok, da chaok) ! tav 'ta ! tav da c'henoù ! tav din gant an traoù-se ! stank da c'henoù ! stank da veg ! serr da c'henoù din gant ar gaoz-se ! peoc'h d'am fenn ! tav d'am fenn ! ; *seinen Mund halten*, derc'hel (diwall) war e deod, derc'hel klocz draf e c'henoù, mirout e deod, gouarn e deod, derc'hel klocz e veg, bezañ klocz a veg, klozañ war e veg, derc'hel war e latenn, ober ur skoulm war e deod, beilhañ war e deod, beilhañ war e soñjoù, beilhañ war e galon, prennañ e drap (e draped, e glapez, e veg, e forn), minellañ e c'henoù, na vezañ dibrenn e c'henoù, na vezañ toull e deod, gouzout delc'her gant an-unan, bezañ evit e deod, tevel ; *Mund halten und nichts verraten !* ger da zen ! lakait an dra-se dindan ho potoù ! arabat gwerzhañ ar bistolenn ! grik war se ! ha peoc'h en toull-se ! klozit an dra-se e-barzh ho rastelloù ! arabat reiñ avel d'ar c'had ! lakait evezh ne vo klevet roudoù ho teod diwar-benn kement-se ! tavit krenn war an dra-se ! lavaret a ran an dra-se etrezomp ! n'it ket da enkantiñ an dra-se ! ; *du hättest lieber den Mund halten sollen*, lavaret ac'h eus gwashoc'h eget paouez ; *von Mund zu Mund gehen*, mont a c'henoù da c'henoù ; *jemanden von Mund zu Mund beatmen*, ober un daskor-anal genoù-ouzh-genoù d'u.b. ; *von der Hand in den Mund leben*, bevañ

diouzh an deiz, bevañ a-skrap hag a-ziskrap, bevañ a-grip hag a-grap, pikognat, pikagnat ; *das Wasser läuft mir im Munde zusammen*, dont a ra dour em (war va) genoù, dont a ra an dourenn em beg, kement-se a laka va dent da wadañ (a denn dour eus va dent, a denn gwad eus va dent), emañ o c'hlaouriñ, emañ o c'hlaourenniñ, dourenniñ a ra va genoù, emañ va dent o wadañ ; *jemandem den Mund wässerig machen*, lakaat dour da zont e genoù u.b., lakaat dent u.b. da wadañ, tennañ gwad (dour) eus dent u.b. ; *du nimmst mir das Wort aus dem Munde*, aet eo va ger ganit ; *sich den Mund fusselig reden*, koll glaour e c'henoù o klask displegañ udb. ; *jemandem nach dem Munde reden*, reiñ mel da lipat d'u.b., reiñ ur begad mel d'u.b., reiñ mel d'u.b. gant al loabod, reiñ pour d'u.b., plantañ kaol (pour) d'u.b., hejañ per melen d'u.b., fistoulat e lost dirak u.b., fistoulat en-dro d'u.b., lardañ e grampouezhenn d'u.b., frotañ skant d'u.b. en e gein, frotañ skant e kein u.b., frotañ e askell d'u.b., tostennañ (lorbiñ, likaouiñ, lubaniñ, loavañ, flourañ, fougasiñ, lorc'hañ, fougeal) u.b., likaouiñ ouzh u.b., ober e gazh gleb, ober e glufan, flourañ e gein d'u.b., reiñ lorc'h d'u.b., ober fougeoù ouzh u.b., ober kudoù d'u.b., ober moumounerezh d'u.b., kaout ur c'hein gwevn hag ur genoù flour dirak u.b., ober kudoù ouzh u.b., ober ar manegoù, ober e gi gaol, ober evel ar chas, gwiskañ e vanegoù war an tu gin ; *das ist in aller Munde*, ne gomzer a gen, emañ ar brud-se a bep tu (Gregor), klevet e vez anv eus kement-se un tammig e pep lec'h, kaoz vras a zo eus an dra-se ; *er wartet, dass ihm die gebratenen Tauben in den Mund fallen*, krediñ a ra e tivero mel eus ar mogerioù, kavout a ra gantañ e kouezh an aour eus beg ar gwez, treiñ a ra diwar ar bec'h, bara chaoket a zo aes da lonkañ, hennezh a blij ar pesked dizreinet (boued pasket) dezhañ, hennezh a lamm pa wel an tamm hag a dec'h pa wel ar bec'h, labour c'hraet a zo ebat gantañ, labour c'hraet a gar, d'un deiz Sadorn eo bet ganet, gourt eo da labourat, lugut eo da labourat, kavout a ra an douar gwall izel diouzh e vent ; *sich den Bissen vom Munde abdarben*, en em lakaat war var a voued, espenn diwar e vevañs (Gregor), derc'hel udb war e bredoù ; *das bekommen wir aus dem Munde der Priester zu hören*, kement-se a lavarar deomp dre c'henoù ar veleien, ar c'homzoù-se a vez klevet o kouezhañ eus (diwar) muzelloù ar veleien.

3. [tekn.] genoù g., toull g.

Mundart b. (-,en) : [yezh.] rannyezh b., gouyezh b., trefoedaj g., langaj g. ; *die bretonischen Mundarten*, ar brezhonegoù lies., rannyezhoù ar brezhoneg lies., ar rannyezhoù brezhonek lies. ; *Mundart sprechen*, rannyezhañ, trefoedajañ ; *in Mundarten zerfallen*, rannyezhiñ, rannyezhekaat, trefoediñ ; *in Mundarten zerfallen lassen*, rannyezhekaat ; *Zerfall in Mundarten*, trefoedadur g., rannyezhekadur g. ; *in Mundarten einteilen*, rannyezhiñ.

Mundartforscher g. (-s,-) : [yezh.] rannyezhour g.

Mundartforschung b. (-,en) / **Mundartkunde** b. (-) : [yezh.] rannyezhouriezh b.

mundartlich ag. : [yezh.] rannyezhel, rannyezhek.

Mundartsprecher g. (-s,-) : rannyezh g., trefoedajer g.

Mundatmung b. (-) : analadur dre ar genoù g.

Mundbirne b. (-,-n) : [benveg jahin, istor] per trelonk str., per tagus str., per-tag str.

Munddusche b. (-,-n) : strinkerez dour evit gwalc'hiñ an dent hag ar genoù b.

Mündel g./n. (-s,-e) / b. (-,-n) : minor g., minorez b.

Mündelgeld n. (-s,-er) : leve minor g.

mündelsicher ag. : diriskl, dinec'h, asur, distrafuilh ; *mündelsichere Anlage*, postadur arc'hant diriskl (dinec'h, asur, distrafuilh) g.

munden V.gw. (hat gemundet) : bezañ blaz mat, bezañ blaz mat war an-unan, bezañ blaz mat gant an-unan, bezañ blazet mat, bezañ saourus, pegañ ouzh ar genoù, kaout madelezh.

münden V.gw. [*verb-skoazell sein pe haben* : ist/hat gemundet] : 1. mont e, dinaouiñ e, digeriñ e, difourkañ e, kouezhañ e ; *die Weser mündet in die Nordsee*, mont (dinaouiñ, digeriñ, difourkañ, kouezhañ) a ra ar Weser e Mor an Hanternoz, kas a ra ar Weser he doureier da Vor an Hanternoz ; *die Elster mündet in die Saale*, mont a ra an Elster da gouezhañ er Saale, dinaouiñ a ra an Elster er Saale ; 2. skeiñ war, kouezhañ war, degouezhout war, dic'haoliañ war, diboukañ e, difourkañ e ; *diese Allee mündet in die Straße*, ar vali-se a sko war an hent, ar ribin-se a gouezh (a zegouezh) war an hent.

mundfaul ag. : tavedek, berr e lañchenn, berr da gaozeal, arboellus en e gomzoù, arboeller en e gomzoù.

Mundfäule b. (-) : [mezeg.] borb g., afoù lies.

mundgerecht ag. : 1. saourus, sasun, blazet mat, hevlaz ; 2. [dre skeud.] *jemandem etwas mundgerecht machen*, dizreinañ e besked d'u.b., paskañ e voued d'u.b., chaokat ar bara evit u.b., plaenaat an hent dirak u.b.

Mundgeruch g. (-s,-gerüche) : c'hwezh alan b. ; *übelriechender Mundgeruch*, anal vrein b., anal flarius b., anal drenk b. ; *er hat Mundgeruch*, hennezh a zo c'hwezh fall gant (war) e alan, brein eo e anal, flarius eo e anal, trenk eo e anal.

Mundharmonika b. (-,-s) : [sonerezh] harmonika g.

Mundhöhle b. (-,-n) : [korf.] kavenn ar genoù b.

mundieren V.k.e. (hat mundiert) : lakaat fraezh dre skrid.

mündig ag. : en oad-gour, deuet d'e oad, den-a-dra, oadour, major ; *er ist jetzt mündig*, deuet eo d'e oad, major eo bremañ ; *mündig werden*, dont da zen-a-dra, dont d'e oad, dont da oadour ; *als (für) mündig erklären*, *mündig sprechen*, disklêriañ oadour, disklêriañ den-a-dra / lakaat en e dra (Gregor).

Mündigkeit b. (-) : oad-gour g., oadgourelezh b., oadouriezh b., oadouriezh keodedel b., majoriezh b.

Mündigkeitsalter n. (-s) : oad-gour g., oadgourelezh b., oad ar vajoriezh g.

Mündigkeitserklärung b. (-,en) /

Mündigkeitssprechung b. (-,en) : lakidigezh u.b. en e dra b.

Mundnebel g. (-s,-) : minwask g., bilh b., morz-prenn g.

mündlich ag. : a-c'henoù, a c'henoù da c'henoù, dre gomz, komzel, dre c'henoù, mouezhel, mouezhiek, gerel, ouzh ger ; *von den Ahnen her mündlich überliefert*, roet (legadet) deomp gant hon hendadoù a c'henoù da c'henoù ; *die mündliche Literatur*, al lennegezh dre gomz b., al lennegezh dre c'henoù b. ; *mündliche Prüfung*, arnodenn dre gomz b. ; *mündliche Aufgabe*, kentel da zeskñ b. ; *etwas mündlich mitteilen*, kemenn udb dre

c'henoù, kemenn udb a-c'henoù, kemenn udb dre gomz ; *mündliche Überlieferung*, henlavar g. ; *mündliche Versprechung*, promesa dre gomz b., gouestl dre gomz g., grataerezh dre gomz g.

Mündlichkeit b. (-) : komz g., henlavar g. ; *von Mündlichkeit zu Schriftlichkeit*, eus ar c'homz d'ar skrivañ.

Mundloch n. (-s,-löcher) : [mengleuz.] toull-antr g., toull-digor g.

Mundpropaganda b. (-) : skignerezh a c'henoù da c'henoù g., skignerezh dre c'henoù g., bruderezh a c'henoù da c'henoù g.

Mundraub g. (-s) : laeradennig b. [*bevañ 'zo ret ha paeañ n'eo ket*].

Mundraum g. (-s,-räume) : [korf.] genoù g. ; *Spülung des Mundraumes*, gargouilh g., grogoliañ g.

Mundschenk g. (-en,-en) : [istor] hanafer g., hanafour g., dietaer g., diskarger-gwin g., boutailher g., paotr-ar-c'hrog g., floc'h-kegin g., koper g.

Mundschutz g. (-es,-e) : 1. maskl g., maskl gwarez fri ha genoù g. ; 2. [mezeg.] maskl oberata g. ; 3. [sport] gwarez-dent g.

Mundspülung b. (-,-en) : gwalc'hiñ ar genoù g., gwalc'hidgezh c'henoù b., gwalc'h genoù g., gargouilherez g., gargouilh g., gargouilh g.

Mundstück n. (-s,-e) : 1. [sigaretenn, kom-butun] beg g. ; 2. [sonerezh] sutell b., beg-sutell g., beg g. ; *das Mundstück der Klarinette*, sutell ar glerinell b., beg-sutell ar glerinell g., beg ar glerinell g.

mundtot ag. : 1. *jemanden mundtot machen*, gennañ u.b., plantañ ur c'henn en u.b., sankañ gennoù en u.b., mirout ouzh u.b. a gomz (a vezañ klevet), berzañ ouzh u.b. kaozeal, difenn ouzh u.b. da gomz, stankañ e veg d'u.b., [dre skeud.] troc'hañ e deod d'u.b., minellañ u.b., minwalañ u.b., mudañ u.b. ; *mundtot gemacht*, troc'het e deod dezhañ, minellet, minwalet, mudet, lakaet da devel ; *Frankreich macht seine Völker mundtot*, minellañ a ra Bro-C'hall he fobloù, minwalañ a ra Bro-C'hall he fobloù, mudañ a ra Bro-C'hall he fobloù ; 2. [gwir] *mundtot erklären*, entrediañ / difenn ouzh ur re seveniñ ur garg bennak (Gregor).

Mundtuch n. (-s,-tücher) : serviedenn b.

Mündung b. (-,-en) : aber b., genoù g. [*liester genaouiou*], beg g., difourk g., ben g., diskarg g. ; *Mündung eines Flusses*, aber b., genoù ur stêr g., beg ur stêr g., ben g., diskarg ur stêr g., difourk ur stêr g. ; *Mündung einer Pistole*, beg ur bistolenn b., genoù ur bistolenn b. ; *Mündung eines Geschützes*, beg ur c'hanol g., genoù ur c'hanol g. ; *jemandem die Mündung seiner Pistole an die Stirn drücken*, lakaat beg e bistolenn ouzh tal u.b.

Mundvoll g. (-,-) : genaouad g., begad g., begadenn b., gouzougad g., geoliad g., kaouad b./g.

Mundvorhof g. (-s,-höfe) : [korf.] rakkambr ar genoù b.

Mundvorrat g. (-s,-vorräte) : pourvezioù lies., bevañs g.

Mundwasser n. (-s,-) : dourenn-walc'hiñ ar genoù b., dour gargouilh g., dour-gargouilh g.

Mundwerk n. (-s) : latenn b., lañchenn b. ; *er hat ein gutes (ein tüchtiges) Mundwerk*, beget-mat eo, teodet-mat eo, lañchennet-mat eo, dilu a deod eo, likant eo e deod, latennet-kaer eo, mibin eo e deod, dic'hlud eo e deod, hennezh a zo libr ha drant e deod, distagellet-mat

eo, distagell eo e deod, n'eo ket nodet e deod, teod en devez, erru eo hir e deod, teodek a-walc'h eo, ur paotr flav eo, un teod mat a zen eo hennezh, hennezh a zo ur beg bras, hennezh a zo ur genoù bras, hennezh a zo ur genoù frank, frank eo e c'henoù, gantañ e vez an ton hag ar pardon, n'eo ket stag e deod eus an daou benn, frank eo e c'henoù, n'emañ ket ar bibid gantañ, n'eus rabat ebet war e deod, ledan eo eus plas al loa, ledan eo plas e loa, hennezh a zo bras e veg evel beg ur puñs, lampr eo e deod, lamprik eo e deod, e deod a gerzh mat, e latenn a gerzh mat en-dro, ul latenn a zo dezhañ, hennezh ne ziwano ket ar fav en e c'henoù, un distageller mat a zo anezhañ, ur c'homzer brav a zo anezhañ, ur mestr kaozeer a zo anezhañ, ur gwir brezegeer a zo anezhañ, ur c'haozeer brav a zo anezhañ ; *vor dem Öffnen des Mundwerks Gehirn einschalten*, tavit ha prennit ho kennoù ma n'eo ket fur ho komzoù.

Mundwinkel g. (-s,-) : korn an diweuz g., korn ar muzelloù g., pleg ar genoù g., pleg an diweuz g., freilh an diweuz g. ; *im Mundwinkel*, e pleg e c'henoù, e pleg e ziweuz, e korn e ziweuz, e korn e vuzelloù ; *die Mundwinkel verziehen*, ober beg-kamm (beg a-dreuz), treuzañ e c'henoù, kammañ e c'henoù, mousklenniñ, ober e benn mousklenn, bezañ ur vousklenn ouzh e benn, krizañ e zremm, krinañ e zremm, stummañ e c'henoù, stummañ un dremm feuket, c'hoari e benn bihan, gwiskañ un dremm feuket, gwiskañ un neuz feuket.

Mund-zu-Mund-Beatmung b. (-) : analadur genoù ouzh genoù g., genoù-ouzh-genoù g.

Mungspossen lies. : [kegin.] kellidoù soja lies., eginou soja lies., kellidoù mungo lies.

Munition b. (-,-en) : [lu] pourvezioù-brezel lies., tennoù lies., dafar brezel ; *ihre Munition geht zu Ende*, erru eo tanav o fourvezioù-brezel, heskiñ a ra o dafar brezel, mont a ra o dafar brezel da hesk ; *seine Vorräte an Pulver und Munition schonen*, arboellañ e boultr hag e blom.

Munitionsausstattung b. (-,-en) : [lu] pourvezioù-brezel lies.

Munitionslager n. (-s,-) / **Munitionsbunker** g. (-s,-) : [lu] arsanailh g., armaoueg b., armdi g., log armoù b., log pourvezioù-brezel b.

Munitionsträger g. (-s,-) : [lu] pourvezer tennoù g.

Munitionswagen g. (-s,-) : [lu] karr-tennoù g.

Munkelei b. (-,-en) : fistilh g., ranerezh g., kuzulikerezh g., chuchumuchu g., kuzulig g., kuzuliadeg b.

munkeln V.k.e. (hat gemunkelt) : simudiñ [udb] etre e zent.

V.gw. (hat gemunkelt) : mouskomz, komz chuchumuchu, kuzhmuzat, komz etre kuzh-ha-muz, chuchumuchuiñ, hiboudiñ, chuchuiñ ; *man munkelt davon in der Stadt*, redek a ra ar brud eus an dra-se dre gêr, brud a se (anv eus kement-se) a zo e kêr, keal a zo a se (kaoz a zo eus an dra-se, kont a zo eus kement-se) e kêr, chaok a zo diwar-benn an dra-se e kêr, an dra-se a vez klevet kaoz outañ un tammig e pep lec'h e kêr, brud 'zo a bep tu eus an dra-se e kêr, ar voltenn a zo savet eus an dra-se e kêr ; [kr-l] *im Dunkeln ist gut munkeln*, aes eo chom da oremuzat (da lavaret e oferenn) en e gogn - klemmerien

er goudor, ha c'hoazh war o meno, ez int tud kalet ha kreñv.

Münster n. (-s,-) : iliz-veur b. ; *das Freiburger Münster*, iliz-veur Freiburg b.

munter ag. : 1. drant, bagol, drev, sichant, bliv, gwiv, birvidik, gardis, gren, gailhart, blim, didorr, diskuizh, divrev, eskuit, dilu, gae, friant, leun a friantiz, sart, seder, c'hoarius, feul, frev, fringus, jolis, koujour, boullant, bouilh, mav, fresk, groñs ; *gesund und munter*, ruspín ha gae, yac'h ha gren, gren, leun a nerzh hag a yec'hed, yac'h ha bagol, yac'h-frev, yac'h-bev, yac'h-pesk, yac'h evel ur pesk en dour, yac'h evel ur pesk, eskuit ha divac'hagn, leun a vuhez hag a yec'hed ; *er ist munter*, war e du (en e aez, en e ched) emañ, en em gavout a ra aez, en e blom emañ, hennezh a zo aez war e aheol, leun a nerzh hag a yec'hed eo ; 2. monedus, friol, c'hwek, eskuit, dihun, dilu, diskuizh, divorfil, diabaf, dibikouzh, gwiv, abred, divreilh ; *munter werden*, dihunñ, divorzañ, divorfilañ ; 3. [dre astenn.] *er ist ein munterer Kopf*, gwad bev (startijenn, lañs, begon, deltu, kasetez) a zo ennañ, hennezh a zo bev ar gwad en e wazhied, gwad en deus en e wazhied, gwrez a zo ennañ, hennezh a zo gwrez en e wad, ur paotr drant ha bagol eo, gwiv eo evel ur c'hant tachou ; *die Arbeit floss unter ihren Händen munter fort*, mont a rae al labour gardis war-raok ganto ; *frisch und munter*, drant (fiant) ha bagol, sichant ha mav, boullant, bouilh ; *ein munterer Geselle*, un tamm mat a baotr gardis g., un tarin da farsal g. ; *ein munteres Mädchen*, ur gorfenn b., un darinez da farsal b. ; 4. [tr-l] *er ist munter wie ein Zeisig*, *er ist ein munterer Spatz*, drant eo evel ul labous, laouen eo evel an heol, ken laouen ha tra eo, ken laouen hag an heol eo, sichant eo evel heol miz Mae, seder eo evel un eostig, laouen eo evel un eostig, drant eo evel ur pintig, seder eo evel ur pintig, laouen eo evel ur pintig, seder eo evel ul laouenan, gwiv eo evel ur c'hant tachou, seder eo evel an deiz, seder eo evel an heol, seder eo evel pemp gwenneg, sart eo evel pemp gwenneg, drant eo evel ur sut binioù, bliv eo evel ur c'hazh-koad, lirzhin eo evel ur vleunienn ; *so ein Trunk macht einen wieder munter*, ur banne a seurt-se a zegas nerzh deoc'h en-dro (a ro startijenn deoc'h, a ro kalon deoc'h, a zegas buhez ennoc'h), ur banne a seurt-se a lakfe un askorn torret en e blas.

Munterkeit b. (-) : jourdoul g., begon b., lañs g., startijenn b., kasetez b., deltu g., lusk g., birvilh g., tan g., bevder g., birvidigezh b., ernez b., entan g., nerzh-youl g., laouender g., laouended b., laouenidigezh b., drantiz b., dranted b., dranter g., drevded b., drevder g., drevidigezh b., gaeded b., gaeder g., gaederi b., gaeoni b., gardisted b., gardister g., gwivded b., gwivder g., joausted b., jolisted b., friantiz b.

Muntermacher g. (-s,-) : 1. [mezeg.] louzoù broudañ g., brouduzen b., fraouaer g. ; 2. [died] banne startijenn g.

Münz- : ... moneiz, moneizel, moneizoniel.

Münzamt n. (-s,-ämter) : ti ar moneiz g., moneizlec'h g., moneizva g.

Münzautomat g. (-en,-en) : ingaler emgefre g.

Münzbeutel g. (-s,-) : yalc'h b., boujedenn b., boursikod g., doug-moneiz g. ; *einfacher, flacher Münzbeutel mit Schlitz als Öffnungsvorrichtung*, kokezen [liester kokezennoù] b.

Münze b. (-,-n) : 1. pezh-moneiz g., moneiz g., P. labous g. ; *bare Münzen*, moneiz-red g. ; *gangbare Münzen*, moneiz amred g., moneiz hag en deus mon g., moneiz hag en deus red (Gregor) g., moneiz-red g. ; *nicht mehr gangbare Münzen*, moneiz diamzeret g. ; *Münzen prägen*, skeiñ moneiz, moneizañ, kognañ arc'hant ; *in klingender Münze bezahlen*, paeañ war an taol (war an tomm, war al lec'h), paeañ gant arc'hant a-benn (gant arc'hant diouzhtu, gant arc'hant dizolo), paeañ war an tach, paeañ diouzhtu, paeañ gant arc'hant kontet / paeañ war an tomm hag hep termen (Gregor) ; *Münzen in die Menge werfen*, teuler pezhioù moneiz a-skrap ; *rote Münzen*, moneiz rous g., P. laboused melen lies. ; *helle Münzen*, moneiz gwenn g. ; 2. ti ar moneiz g., moneizlec'h g., moneizva g. ; 3. [dre skeud.] *etwas für bare Münze nehmen*, lonkañ udb, bezañ hegredek a-walc'h evit krediñ udb ; *jemanden mit gleicher Münze (heim)zahlen*, ober un hevelep tra d'u.b. - ober d'u.b. evel en deus bet graet d'ar re all - kas an dorch (ar c'hazh, ar freskad) d'ar gêr - mont d'u.b. kraf evit kraf, ivin evit ivin, lagad evit lagad -reiñ tra evit tra (krog evit krog) d'u.b. - daskoriñ taol evit taol - kas ar freskad da di Yann - talvezout e wall d'u.b. - reiñ taol evit taol d'u.b. - bountañ enepbole - ober un distro divalav d'u.b. - reiñ un distro divalav d'u.b. - rentañ kemm ouzh kemm d'u.b. / reiñ kemm ouzh kemm (trok evit trok, muzul evit muzul) d'u.b. / reiñ lin evit lin ha stoub evit stoub d'u.b. (Gregor) - talvezout gwall evit gwall d'u.b. - reiñ ar gwall evit ar gwall d'u.b. - reiñ droug evit droug d'u.b. - kaout an distro.

Münzeinheit b. (-,-en) : unanenn voneizel b.

münzen V.gw. (hat gemünzt) : 1. skeiñ moneiz, moneizañ, kognañ arc'hant ; 2. [dre skeud.] *das ist auf mich gemünzt*, kement-se a dalv din, kement-se a dalvez din, evidon-me eo ar c'homzoù-se, din-me eo ar c'homzoù-se, ar c'homzoù-se a aparchant ouzhin, kement-se (ar c'homzoù-se) a sell ac'hanon (Gregor).

Münzen n. (-s) : moneizadur g., monidigezh b.

Münzenkenner g. (-s,-) : moneizoniour g.

Münzenkunde b. (-) : moneizoniezh b.

Münzensammler g. (-s,-) / **Münzsammler** g. (-s,-) : dastumer pezhioù-moneiz g., moneizoniour g., medalenner g., medalennour g.

Münzensammlung b. (-,-en) / **Münzsammlung** b. (-,-en) : dastumad pezhioù-moneiz g.

Münzer g. (-s,-) : moneizer g.

Münzfälscher g. (-s,-) : falsvoneizer g.

Münzfälschung b. (-,-en) : falsvoneizadur g.

Münzfersprecher g. (-s,-) : pellgomzer hag a ya en-dro gant pezhioù-moneiz g.

Münzfreiheit b. (-,-en) : gwir da skeiñ moneiz g., gwir da gognañ arc'hant g.

Münzfuß g. (-s,-füße) / **Münzgehalt** g. (-s,-e) : titl g.

Münzgeld n. (-s,-er) : moneiz-red g., pezhioù-moneiz lies.

Münzkabinett n. (-s,-e) : dastumad pezhioù-moneiz g.

Münzkenner g. (-s,-) : moneizoniour g.

Münzkunde b. (-) : moneizoniezh b.

Münzprägestalt b. (-,-en) : ti ar moneiz g., moneizlec'h g., moneizva g.

Münzprägung b. (-) : moneizadur g., kognañ g.

Münzrand g. (-s,-ränder) : kantenn ur pezh moneiz b.

Münzrecht n. (-s) : gwir da skeiñ moneiz g., gwir da gognañ arc'hant g.

Münzsammler g. (-s,-) : *sellit ouzh Münzensammler*.

Münzsammlung b. (-,-en) : *sellit ouzh Münzensammlung*.

Münzschlitz g. (-es,-e) : faout evit ar pezhioù-moneiz g.

Münzstempel g. (-s,-) : moull g.

Münzsystem n. (-s,-e) : reizhiad voneizel b.

Münztankstelle b. (-,-n) : porzh-servij emgefre (digor noz ha deiz hag a zegemer bilhedoù-bank ha kartennoù-kred) g.

Münzumlaut g. (-s) : monedone ar moneiz g., red ar moneiz g., amred ar moneiz g.

Münzwaage b. (-,-n) : bindedoù lies. ; *mit der Münzwaage wiegen*, bindedañ.

Münzwesen n. (-s) : **1.** reizhiad voneizel b. ; **2.** melestradur ar moneiz g.

Muräne b. (-,-n) : [loen.] muren g.

mürbe ag. : **1.** bouk, blot, bruzunus, puzuilh, pezhell, ble, brusk, brein-put, brein-pezhell, brein-teil, brein-tuf, brein-holl, poazh, bruket, eoget, lovr, polu ; **2.** *mürbes Obst*, frouezh pezhell (fouist, diamzeret, ble) str., frouezh taoulet str., frouezh taouledet str., frouezh tezet (Gregor) str. ; *mürbe wie überreife Mispeln, die im Stroh gelagert haben*, bouk (pezhell) evel mesper meüret er plouz ; *mürbes Fleisch*, kig brein (linkr) g., kig gwastet (boutet) g. ; *mürbes Holz*, koad brein-tuf (brein-put, brein-holl, pezhell, ble, dolmet, bruket, lovr) g. ; *mürbe Gesteine*, karregadoù blot lies. ; **3.** *den Gegner mürbe machen*, uzañ (diviañ) an enebour, skuizhañ e enebour, breviñ nerzh e enebour.

Mürbe b. (-) / **Mürbheit** b. (-) : **1.** bruzunuster g., puzuilhded b., puzuilhder g., breinder g., breinded b. ; **2.** gwakter g., gwakted b.

Mürbebraten g. (-s,-) : [kegin.] spilhenn b.

Mürbekeks g./n. (-es,-e) : [kegin.] sablegenn b., kouign sablek b.

Mürbeteig g. (-s,-e) : [kegin.] toaz sablek g., toaz bresk g.

Mürde b. (-) : [kezeg, mezeg.] morm g., farsilh g.

Mure b. (-,-n) / **Murgang** g. (-s,-gänge) : stêriad vouilhenn b.

Muringboje b. (-,-n) : [merdead.] boue-amariñ g.

Murkel g. (-s) : P. babig g., poup g., poupig g., mous g., bapa g.

Murks g. (-es) : P. labour mac'homet (mordoket, difoc'h, dihaset, difurlu, drochet, kalemarc'h, marmouzet, graet a-flav, graet a vil vallozh kaer, graet war an tu ma tiskrab ar yar, graet a-stlap, graet diwar skañv, graet a-skañv, graet a-ziwar skañv, graet diwar c'horre, kalkennet, talfaset, kaoc'h, tourc'h, stronket, porc'hellet, daoulamet, distrantell) g., kalficherezh g., labour gros g., labour beleg g., labour denjentil g., labour intañvez g., labour dibalamour g., tamm brizhlaborat g., bara panenn er soubenn g., tamm mac'homañ d'al labour g., c'horrellerezh g., kac'herezh g., moc'hataerezh g., moc'herezh g., moc'haj g., kac'hidell b., doareoù dibled lies. ; *Murks machen*, kaoc'hañ al labour, tarvañ (moc'hañ, moc'hata, moc'hajiñ, moc'hellat, bousoc'hañ, batrouzañ, kac'hidelliñ, kilbouc'hiñ, mastoc'hañ, mordokiñ, tafaniñ, talfasat, tasneuziñ, toufañ, batrouzañ,

strabouilh, tourc'hañ, kouilhourañ, porc'hellañ, bastardiñ, marmouzañ, pemoc'hañ) al labour, brellañ, ober labour beleg, ober labour denjentil, ober labour intañvez, labourat dibalamour, labourat evel mevel ar person, labourat forzh penaos, labourat n'eus forzh penaos, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, brellañ an traoù, disparbuilhañ pep tra, fourdouilh an traoù, lakaat an dindan war-varr, lakaat an traoù bep eil penn, direnkañ pep tra, diandellañ an traoù, diskempenn an traoù, lakaat an traoù a-dreuz-fuilh, lakaat freuz, lakaat an traoù a-bempoù, lakaat an traoù a-stlabez, lakaat pep tra en dizurzh, ober gardenn, gardennañ, daoubenniñ pep tra, tanfoeltrañ (didanfoeltrañ, foeltrañ) pep tra.

murksen V.gw. (hat gemurkst) : kaoc'hañ al labour, tarvañ (moc'hañ, moc'hata, moc'hajiñ, moc'hellat, bousoc'hañ, batrouzañ, kac'hidelliñ, kilbouc'hiñ, mastoc'hañ, mordokiñ, tafaniñ, talfasat, tasneuziñ, toufañ, batrouzañ, strabouilh, tourc'hañ, kouilhourañ, porc'hellañ, bastardiñ, pemoc'hañ) al labour, brellañ, kalfichat ul labour war goad, ober labour beleg, ober labour denjentil, ober labour intañvez, labourat dibalamour, labourat evel mevel ar person, labourat forzh penaos, labourat n'eus forzh penaos, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, brellañ an traoù, disparbuilhañ pep tra, fourdouilh an traoù, lakaat an dindan war-varr, lakaat an traoù bep eil penn, direnkañ pep tra, diandellañ an traoù, diskempenn an traoù, lakaat an traoù a-dreuz-fuilh, lakaat freuz, lakaat an traoù a-bempoù, lakaat an traoù a-stlabez, lakaat pep tra en dizurzh, ober gardenn, gardennañ, daoubenniñ pep tra, tanfoeltrañ (didanfoeltrañ, foeltrañ) pep tra.

Murmel b. (-,-n) : **1.** kanetenn [*liester* kanetennoù, kanetiniñ] b., boulig b., kotenn b. [*liester* kotoù] ; *Murmeln spielen*, c'hoari kanetenn, c'hoari an deñvioù, c'hoari deñv, c'hoari an deñv, c'hoari bouloù-piti, c'hoari gant kanetennoù ; *Glasmurmeln*, kanetenn wer b. ; *größere Murmel*, got b., deñv g. ; **2.** P. *die Murmeln*, an deñvioù lies., ar c'houlhoù lies., ar c'hellou lies., ar c'hellkazh str., ar polos str., ar prunennoù lies., an ostilhoù lies.

Murmelspiel n. (-s,-e) : c'hoari ganetennoù g., deñv g.

murmeln V.gw. (hat gemurmelt) : **1.** mouskomz, komz chuchumuchu, kuzhmuzat, chuchumuchuiñ, chuchuiñ, bourouellat, gougomz, drailhañ, bresañ, komz dindan e vouezh ; **2.** sarac'hañ, hiboudiñ, sourral, bourboutil, bourouañ, moustrouzal, ragachat ; *der Bach murmelt*, sarac'hañ a ra ar richer, hiboudiñ a ra ar wazh-dour, sourral a ra ar richer, kanañ a ra ar richer, klevet e vez mouskan ar richer, ragachat a ra ar richer.

V.k.e. (hat gemurmelt) : P. *er murmelte etwas in den Bart hinein*, simudiñ a reas udb etre e zent, jagouilh a reas udb, teñsañ a reas udb etre e zent, lavarout a reas udb (komz a reas) etre e zent, grozmat a reas udb etre e zent, en em lakaat a reas da vourboutil, en em lakaat a reas da c'hromellat, komz a reas etre e zent, grognonañ a reas, grognonat a reas, grognal a reas, ranouziñ a reas, gouerouzat a reas, grignouzal a reas, ronkal a reas, grumuzat a reas (Gregor), mandrouilh a reas udb, mouskomz a reas un nebeud gerioù.

Murmeln n. (-s) : 1. chuchumuchu g., mouskomzoù lies. ; 2. hiboud g., hibouderezh g., sourr g., sourrad g., sarac'h g., bourbouterezh g., mouskan g., moustrouz g., fistilh g., boubou b., ragach g., ragacherezh g., richan g. ; *Murmeln der Quelle*, hiboud an eienenn g., mouezh an eienenn b., fistilh ar stivell g., kan ar stivell g., richan ar stivell g., ragach ar stivell g. ; *Murmeln des Baches*, kan ar richer g., mouskan ar richer g., kan an dour g., mouezh ar richer b., ragach ar richer g., richan ar richer g.

Murmeltier n. (-s,-e) : 1. [loen.] hunegan-menez g. ; 2. [dre skeud.] *wie ein Murmeltier schlafen*, kousket c'hwek (mik, kalet, kloz, evel ur roc'h, evel ur broc'h, evel ur maen, divorfil, mort), bezañ kousket-mort, distagañ un tamm c'hwek a gousk, morvitellañ, kousket evel ur varrikenn, kousket evel ur bleiz ; *er schläft wie ein Murmeltier*, kousket-mik eo evel ur broc'h en e doull, kousket-mort eo.

murren V.gw. (hat gemurrt): krozal, rac'hoanat, rac'hoaniñ, rahouennat, rahouenniñ, simudiñ udb etre e zent, grozmolat udb etre e zent, kintuziñ, bourouellat, lavaret an oferenn, chaokat e c'henoù, bourboutil, komz etre e zent, gromellat, ranouziñ, gouerouzat, grignouzal, ronkal, soroc'hal, grognonañ, grognonat, pufal, grognal, grontal, gougomz, oursañ, souzañ, argilañ, ginañ, moulbenniñ, ourzal, difronkañ, grumuzat (Gregor) ; *sie murr schon wieder*, o lavaret an oferenn emañ adarre, emañ oc'h oreumat adarre, emañ o chaokat he fater adarre, emañ o c'houerouzat adarre, emañ o ranouziñ adarre ; *er ging nur murrend ins Bett*, karnañ a rae da vont d'e wele, ne oa ket lampek evit mont d'e wele, n'en doa ket lañs da vont d'e wele, digareziñ a rae mont d'e wele, digareziou a oa gantañ evit chom hep mont d'e wele, ne oa nemet digareziou gantañ evit chom hep mont d'e wele, klask a rae digareziou evit chom hep mont d'e wele ; *er erledigte seine Arbeit, ohne zu murren*, graet en deus bet e labour hep souzañ (hep argilañ, hep ginañ, hep moulbenniñ, hep difronkañ, hep karnañ, hep klemm na gwigour) ; *gegen die Vorsehung murren*, chalañ enep ar brovidañs.

Murren n. (-s) : krozezh g., kruz g., grozmol g., soroc'h g., soroc'herezh g., bourbouterezh g., gront g., gronterezh g., grognerezh g., grogn g., rekinerezh g.

mürrisch ag. : dirukel, goeñvet, goeñvus, araous, grignous, tagnous, ourz, blech, hek, hek e c'henoù, huernek, huernus, diskombert, kintus, diaes, ginus, gin, ginet, kivioul, put, hegaz, bigarre, kruz, kruzus, rust evel ur bod-spern, hegarat evel ur bod linad, hegarat evel bodoù linad, ur penn kegin anezhañ, ur rachouz anezhañ, ur regain anezhañ, pikous, rachous, ranous, chakous, c'hwerous, mouzher, gouerus, moulbenn, moulbennek, mourrennek, mousklennek, mouspennek, rekinus, rekin, ratous, rebours, toupek, treuz ; *mürrisch aussehen*, ober ur penn kozh, ober penn du, bezañ hir e vailh, bezañ moan e benn, bezañ hir beg e vinaoued, ober kozh vin, bezañ kruel e vin, bezañ ur bod-spern war e dal, bezañ teñval e dal (e benn), bezañ kozh e benn, bezañ izel e gribell, mouspenniñ, bezañ teuc'h e c'henoù, bezañ hek e c'henoù, bezañ rec'het, bezañ moulbennek, bezañ ginet, rekinañ, mouzhañ, bezañ evel ur gegin fumet, ober e benn-fall, ober e benn-sourd, rekinat ; *du*

bist mir zu mürrisch, re hek eo da c'henoù, re a c'hozmol a vez ganit, re a soroc'h a vez ganit ; *mürrisch sein*, tagnouzal, souzañ, kaout ar pleg da garnañ ; *mürrisch werden*, tagnousaat, kintusaat ; *er wird mir gegenüber immer mürrischer*, kintusaat a ra ouzhin ; *mürrisch machen*, tagnousaat.

Murrkopf g. (-s,-köpfe) : bourbouter g., chaker g., nagenner g., chikaner g., noazour g., rekiner g., abeger g., teod abegus a zen g., arzaeler g., chaoker-e-c'henoù g., chaoker trusk g., chaoker e revr g., genoù hek a zen g., soroc'her g., grozmoler g., gourdrouzer g., grogner g., gronter g., grumuzer g., grignouz g., gouerouz g., heureuchin g., rachouz g., ourz g., den-bleiz g., ratouz g., regain g., revr-war-wigour g., den ranous g., tartouz g., tagnouz g., den n'eo ket brav kaout d'ober gantañ g., den n'eo ket brav kaout d'ober outañ g., pismiger g., chaoker-laou g., flemmer g., chipoter g., beg m'en argarzh g., beg kamm g., kac'her gwasket g., kac'her diaes g., ki kac'her g., kac'her g., kagaler g., kaoc'heg g., chaoker g., tad an ardoù fall g., strapad den g., penn-kleiz g., penn-kleiz a zen g., torr-penn g., chilper g., dismantr-spered g., tourmant a zen g., beg trenk g., spered chalus a zen g., gaster g., kousker diaes / kousker fall g. (Gregor).

Mus n. (-es,-e) : [kegin.] kaotigell g., marmeladenn b., siladenn b., kaot g. ; *ein kleines Kind mit Mus füttern*, paskañ kaot d'ur bugel bihan ; *Apfelmus*, kaotigell avaloù b. ; *Pflaumenmus*, kaotigell brun b.

Musaka n. (-/-s) : [kegin.] mousaka g.

Muscadet g. (-) : muskadig g.

Muschel b. (-,-n) : [loen.] 1. [Miesmuschel] meskl str. ; *die Muscheln, die beim Abwaschen, auf dem Wasser schwimmen, sind ungenießbar*, ar meskl a sav war-benn an dour, pa vezont gwalc'het, n'int ket mat ; *in Meerwasser gekochte Muscheln*, meskl poazhet en o hal lies. ; *Miesmuscheln sammeln*, meskla, aocha meskl ; 2. blodeg divbanellek g., blotvil divbanellek g., krogenn divbanellek b. [liester kregin divbanellek], blodeg divgrogennek g., blotvil divgrogennek g., divgrogennek g. ; 3. [dre vras] krogenn b. [liester kregin], kregilh str., pesk-krogennek g. [liester pesked-krogennek, pesked-kregin] ; *Muscheln aus dem Wasser ziehen*, diboullañ kregin, divorañ kregin ; *Muscheln sammeln*, kregina, bezañ en aod ; *meine Krankheit ist auf den Verzehr von Muscheln zurückzuführen*, ar c'hregin am boa debret a zo kiriek din da vezañ klañv bremañ, ar c'hregin am boa debret a zo kiriek da'm c'hleñved, klañv on bremañ diwar ar c'hregin am boa debret ; 4. [korf.] *Ohrmuschel*, pleg ar skouarn g. ; *Nasenmuschel*, krogenn ar fri b. [liester kregin ar fri] ; 5. [pellgomzer] *Hörmuschel*, selaouell b. ; *Sprechmuschel*, klevell b., mikro g. ; 6. [istor, lu] ilinwisk g.

Muschelbank b. (-,-bänke) : rouzenn b., bank kregin g., meskleg b.

Muschelbruch g. (-s,-brüche) : [maenoniezh] torr konkoidel g.

Muschelernte b. (-,-n) : 1. meskla g., kregina g. ; 2. eostad meskl g., eostad kregin g.

Muschelfangschiff n. (-s,-e) : [merdead.] bag-kregina b.

Muschelhorn n. (-s,-hörner) : [mojenn.] meurgrogenn b.

muschel ag. : [maenoniezh] konkoidel, kreginek ; *muschelig Bruch*, torr konkoidel g.

Muschelkalk g. (-s,-e) : 1. raz-kregin g., kleiz kregin g., maen-raz kreginek g. ; 2. [maenoniezh] Muschelkalk g.

Muschelkolonie b. (-,-n) : rouzenn b., bank kregin g., meskleg b.

Muschelkurve b. (-,-n) : konkoid g.

Muschellarven lies. : munus meskl g., had meskl g.

Muschelpark g. (-s,-s) : park meskl g., parkad meskl g., meskleg b.

Muschelsammler g. (-s,-) : kreginaer g. ; *sich als Algen- und Muschelsammler an der Küste abrackern*, c'hwistañ an aod ; *als Muschelsammler ist er echt gut*, hennezh a zo mat en aod.

Muschelsammlerin b. (-,-nen) : kreginaerez b. ; *leidenschaftliche Muschelsammlerin*, gwrac'h-aod b.

Muschelsand g. (-s) : traezh kregin str.

Muschelschale b. (-,-n) : krogenn b. [*liester* kregin].

Muschelseide b. (-) : stagell b., blev-meskl str., stoub-moukled g.

Muschelzucht b. (-) : 1. kreginerezh g. ; 2. sevel-meskl g., mesklerezh g., magañ meskl g.

Muschelzuchtanlage b. (-,-n) : 1. kreginerezh b., atant sevel kregin g. ; 2. magerezh veskl b., mesklerezh b.

Muschelzüchter g. (-s,-) : 1. kreginer g. ; 2. meskler g.

Muschi b. (-,-s) : P muzelleg g., moudenn b., mougous g., mezenn b., c'hwil g., kokezenn b., neizh g., kleuzenn b., troc'h g., bigorn g. [*liester* bigorned, bigorniel, bigomou], krogenn b., ourmelenn b., kouch g., koukouzenn b., koukourouzenn b., hoc'hig g., mesklenn b., rigenn b., bouteg g., forn b., kanol b., chaflutenn b., siflutenn b., siminal b., toull g., toull tag g., tog kistin g., pillig b., plad g., pizenn b., ribod g., pod ribod g., riboul g., roudenn b., sakredie g.

Muschik g. (-s,-s) : moujik g.

Muschkote g. (-n,-n) : [lu] P. skalf g., Yann Soudard g.

Muse b. (-,-n) : [mojenn.] muzenn b. [*liester* muzezed].

Muselman g. (-en,-en) : [relij.] muzulman g., mahomedad g.

Muselmanin b. (-,-nen) : [relij.] muzulmanez b., mahomedadez b.

muselmanisch ag. : [relij.] muzulman.

Muselman g. (-s,-männer) : [relij.] muzulman g., mahomedad g.

muselmännisch ag. : [relij.] muzulman.

Museographie b. (-) : mirdioniezh b., mirdiouriezh b.

Museum n. (-s, Museen) : mirdi g. ; *Inhalt eines Museums*, mirdiad g. ; *im Museum werden schöne Exponate ausgestellt*, traoù brav a zo war ziskouez er mirdi, traoù brav a vez o tiskouez er mirdi.

Museumsaufseher g. (-s,-) : gward mirdi g.

Museumsbeamte(r) ag.k. g. : mirdiour g.

Museumsbesuch g. (-s,-e) : gweladenn ur mirdi b., gweledigezh ur mirdi b.

Museumskunde b. (-) : mirdioniezh b., mirdiouriezh b.

museumsreif ag. : kozh-ebestel, kozh-Douar, kozh evel an Douar, kozh evel ar bed, kozh-Noe, kozh-gagn, mil-gozh, kozh evel an ebestel, kozh-ebestel, mat da gas d'ar mirdi.

Museumsverwalter g. (-s,-) : mirour g., mirdiour g.

Musical n. (-s,-s) : komedi war gan g., abadenn sonerezh b., muzikol g.

Musik b. (-,-en) : sonerezh g., P. muzik g. ; *klassische Musik*, sonerezh klasel g. ; *geistliche Musik*, sonerezh sakr g., sonerezh iliz g. ; *weltliche Musik*, sonerezh foran g., sonerezh disakr g. ; *teuflich wilde Musik*, sonerezh kreñv ha gouez g., sonerezh diaoulek g. ; *in Musik setzen*, sonaozañ ; *Text und Musik von*, ton ha son gant ; *die Musik zu einem Lied schreiben*, sonaozañ ur ganaouenn, sevel ton ur ganaouenn ; *Musik lesen*, lenn sonerezh, lenn ar sonerezh ; *Musik spielen*, seniñ, P. muzikat.

Musikakademie b. (-,-n) : skol-uhel ar sonerezh b.

Musikalien lies. : skridoù-sonerezh lies., kevrollennoù lies.

Musikalienhandlung b. (-,-en) : stal dafar sonerezh b.

musikalisch ag. : 1. sonerezhel, muzikel, ... sonerezh, kerzel, kerzek ; *musikalische Begleitung*, eilerezh g. ; 2. donezonet evit ar sonerezh, troet gant ar sonerezh. Adv. : war tachenn ar sonerezh ; *musikalisch begabt*, donezonet evit ar sonerezh.

Musikalität b. (-) : sonerezhelezh b., kerzegezh b.

Musikant g. (-en,-en) : muziker g., muzisian g., soner g., sonour g., c'hoarier g. ; *die Musikanten wurden verteufelt*, sellet e veze ar sonerien evel meni diaouled.

Musikantenknochen g. (-s,-) : [korf.] nervenn a-helmo b.

Musikantin b. (-,-nen) : muzikerez b., muzisiane b., sonerez b., sonourez b., c'hoarier b.

Musikauführung b. (-,-en) : abadenn sonerezh b., c'hoariadenn sonerezh b., sonadenn b., sonadeg b.

Musikbox b. (-,-en) : juke-box g.

Musikdose b. (-,-n) : boest-vuzik b.

Musikdrama n. (-s,-dramen) : drama war gan g.

Musiker g. (-s,-) : muziker g., muzisian g., sonaozour g., soner g., sonour g., c'hoarier g., kerzour g. ; *ich bin doch kein Musiker*, n'on ket muziker me.

Musikerin b. (-,-nen) : muzikerez b., muzisiane b., sonaozourez b., sonerez b., sonourez b., c'hoarier b., kerzourez b.

Musikfest n. (-es,-e) : festival sonerezh g., gouel ar sonerezh g.

Musikgeschichte b. (-) : istor ar sonerezh g.

Musikhochschule b. (-,-n) : skol-uhel ar sonerezh b.

Musikinstrument n. (-s,-e) : benveg sonerezh g., klav sonerezh g., benveg-seniñ g., benveg muzik g., muzik g. ; *Musikinstrumente*, sonerioù lies., muzikoù lies., binvioù muzik lies.

Musikkapelle b. (-,-n) : strollad sonerien g., laz-seniñ g., orkestr g., bagad g., muzik g. ; *während die Musikkapelle spielte*, e-pad ma c'hoarie ar muzikoù.

Musikkassette b. (-,-n) : kasedig sonerezh g.

Musikkorps n. (-,-) : [lu] laz-seniñ an arme g., orkestr an arme g., bagad g., muzik g.

Musikkritik b. (-,-en) : sonvarnouriezh b. ; *eine Musikkritik*, ur sonvarnadenn b.

Musikkritiker g. (-s,-) : sonvarmour g.

Musiklehrbuch n. (-s,-bücher) : solfadur g.

Musikliebhaber g. (-s,-) : songarour g.

Musikliebhaberin b. (-,-nen) : songarourez b.

Musiknote b. (-,-n) : notenn sonerezh b.

Musikpavillon g. (-s,-s) : kledour-seniñ g.

Musikschule b. (-,-n) : skol sonerezh b.

Musikstück n. (-s,-e) : pezh sonerezh g., frapad sonerezh g., sonaozadur g., sonadenn b., aozadenn sonerezh b., sonaozadenn b., tamm muzik g., [ur] muzik g.

Musikus g. (-, Musizi) : [kozh] muziker g., muzisian g., soner g., sonour g., c'hoarier g., kerzour g.

Musikverein g. (-s,-e) : kevredigezh sonerezh g.

Musikwissenschaft b. (-) : sonouriezh b., kerzoniezh b.

musisch ag. : arzel, lennegel.

Musivarbeit b. (-,-en) : mosaikenn b.

Musivgold n. (-s) : brizhaour g., sulfidenn staen b.

Musizi liester evit Musikus.

musizieren V.gw. (hat musiziert) : muzikat, seniñ, biniaouañ.

Muskat g. (-s,-e) [Bro-Suis, Bro-Aostria / **Muskatblüte** b. (-,-n) / **Muskate** b. (-,-n) : [louza.] kraoñenn-vuskadez str., kraoñ-muskadez str., muskadezenn b., muskadez str.

Muskateller g. (-s,-) : 1. rezin muskad str. ; 2. gwin muskad g., muskad g.

Muskatellersalbei g. (-s) / b. (-) : [louza.] outarzig g.

Muskatnuss b. (-,-nüsse) : [louza.] kraoñenn-vuskadez b., kraoñ-muskadez str., muskadezenn b., muskadez str.

Muskatnussbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] kraoñenn-vuskadez b., muskadezenn b., gwez-muskadez str.

Muskatsalbei g. (-s) / b. (-) : [louza.] outarzig g.

Muskatwein g. (-s,-e) : gwin muskad g., muskad g.

Muskel g. (-s,-n) : [korf.] kigenn b., kaher g. ; *die Muskeln stärken*, kigennañ ; *die Muskeln seiner Waden stärken*, ober kof-gar ; *dank Muskeln können sich die Augen bewegen*, kigennoù eo a embreg al lagad ; *er hat eiserne Muskeln*, *er hat stählerne Muskeln*, hennezh a zo houarn ; *quergestreifte Muskeln*, kigennoù rizennek lies. ; *glatte Muskeln*, kigennoù lufr lies.

Muskel- : ... kigennek, .. kigenn, ... kaherel, ... ar c'higennoù.

Muskelband n. (-s,-bänder) : [korf.] stagell b.

Muskelbildung b. (-) : kigennerezh g., kigennañ g.

Muskelfaser b. (-,-n) : [korf.] gwienn-gigenn b., gwienn gaher b., kaherwienn b.

Muskelfaserriss g. (-es,-e) : 1. [mezeg.] rogadenn gigenn b., forsadenn b., kammigell b., gweadenn b. ; *ich habe mir einen Muskelfaserriss im Bein zugezogen*, me am eus digoret va gar, paket am eus ur forsadenn em gar, forset em eus va gar ; 2. [sport] diantelladenn b., refsadur g., forsadenn b., gweadenn g.

muskelig ag. : kigennek, kigennek, kaherek.

Muskelkater g. (-s) : [mezeg.] kig-torr g., torridigezh dre ar c'horf b., torr-korf, digoradur g., forsadenn b., kammigell b., gweadenn b. ; *Muskelkater haben*, kaout kig-torr, kaout torr-korf, bezañ brevet, bezañ dibalamour, bezañ dalc'het gant kig-torr ; *ich habe Muskelkater*, me a zo brevet va c'horf, reut ha dibalamour on ; *davon kriege ich Muskelkater*, an dra-se a ro kig-torr din.

Muskelkontraktion b. (-,-en) : argrezañ kaherel g.

Muskelkraft b. (-) : nerzh korf g., nerzh ar c'horf g. ; *mit Muskelkraft*, a-nerzh-brec'h, a-grog-divrec'h, a-nerzh e zivrec'h, a-nerzh-korf, a nerzh e gorf, gant bec'h e zivrec'h ha laz e gorf.

Muskelkrampf g. (-s,-krämpfe) : [mezeg.] glaz b., glizi str.

Muskelkunde b. (-) / **Muskellehre** b. (-) : [mezeg.] kaheroniezh b.

Muskelmagen g. (-s,-/mägen) : [loen.] elaz g., elazenn b., sabler g.

Muskelmann g. (-s,-männer) / **Muskelpaket** n. (-s,-e) / **Muskelprotz** g. (-es,-e) : *ein Muskelpaket*, *ein Muskelprotz*, ur markol g., un treuztelleg g., ur pres laezh g., un tos g., ur palvad mat a baotr g., un dornek mat a zen g., un troc'had mat a baotr g., ur paotr a droc'had mat g., ur paotr temzet mat g., un tarin g., un tamm toupard a baotr g., ur pezhiañ den g., ur pezhiañ hini g., ur c'horf den g., ur paotr difall g., ur paotr reut g., un tamm mat a baotr g., ur paotr hag a zo e hed hag e lec'hed ennañ, ur c'horf mat a baotr g., Yann-e-vazh-houarn g., ur bilh den g., un temz vat a zen g. / ur gigen vat a zen g. (Gregor).

Muskelriss g. (-es,-e) : 1. [mezeg.] rogadenn gigenn b., forsadenn b., kammigell b., gweadenn b. ; *ich habe mir einen Muskelriss im Bein zugezogen*, me am eus digoret va gar, paket am eus ur forsadenn em gar, forset em eus va gar ; 2. [sport] diantelladenn b., refsadur g., forsadenn b., gweadenn b.

Muskelschwund g. (-s) : [mezeg.] miopatiezh b.

Muskeltonus g. (-,-toni) : tant kaherel g.

Muskeltraining n. (-s,-s) : jiminas kigennañ g., jiminas kigenus g., embregerezh-korf kigennañ g., embregerezh-korf kigenus g., kigennerezh g., kigennañ g.

Muskelverhärtung b. (-,-en) : [mezeg.] dargrezad g., dargrezadur g., dargrezañ g.

Muskelzerrung b. (-,-en) : 1. [mezeg.] bloñs g., bloñsatur g., bloñsasurezh b., bloñsaden b., brondur g., bronduradur g. ; 2. [sport] diantelladenn b., refsadur g., forsadenn b., trastenn kaher g., gweadenn g. ; *er hat sich eine Muskelzerrung zugezogen*, ur vloñsaden a zo en unan eus e kigennoù, paket en deus ur forsadenn, graet en deus ur forsadenn.

Muskelzucken n. (-s) : glizi str., kridoù lies., tridoù lies., skrijadennoù lies.

Muskete b. (-,-n) : [arm] mousked g. [*liester* mouskedoù, mouskidi] ; *Schießerei mit Musketen*, mouskedadeg b., moukederezh g. ; *mit einer Muskete umgehen*, *mit Musketen umgehen*, c'hoari mousked ; *seine Muskete laden*, lakaat ur gargad poultr en e voused.

Musketenkugel b. (-,-n) : boled mousked g., boled voused b.

Musketenschuss g. (-es,-schüsse) : taol mousked g., tenn mousked g.

Musketier g. (-s,-e) : [lu] mouskeder g.

Muski g. (-s,-s) : P. kigenn b., kaher g. ; *er hat ganz schöne Muskis*, ur palvad mat a baotr eo, un dornek mat a zen eo, un troc'had mat a baotr eo, ur paotr a droc'had mat eo, hennezh a zo un tarin, hennezh a zo temzet mat g., un tamm toupard a baotr eo, ur pezhiañ den eo, ur pezhiañ hini eo, ur c'horf den eo, ur bilh den eo, ur paotr difall eo, ur paotr reut eo, un tamm mat a baotr eo, hennezh a zo ur paotr hag a zo e hed hag e lec'hed ennañ, hennezh a zo un temz vat a baotr, ur gigen vat a baotr eo, hennezh a zo ur c'horf mat a baotr g., hennezh a zo houarn, ur pres laezh a zo anezhañ.

muskulär ag. : ... kigenneel, .. kigen, ... kaherel, ... ar c'higennoù.

Muskulatur b. (-,-en) : [korf.] kigennadur g.

muskulös ag. : kigennek, kaherek, kigennet ; *muskulöse Arme*, divrec'h kigennek lies., divrec'h kigennek lies., divrec'h houarn lies.

Müsli n. (-/-s,-s) : [kegin.] muesli g., corn-flakes lies., bleudennoù kerc'h lies., malzennoù kerc'h lies., edaj g.

Muslim g. (-/-s,-s/-e) : [relij.] muzulman g., mahomedad g.

Muslima b. (-,-s) / **Muslime** b. (-,-n) / **Muslimin** b. (-,-nen) : [relij.] muzulmanez b., mahomedadez b.

muslimisch ag. : [relij.] muzulman.

Muss n. (-) : red g., redi g., tra ret g., endalc'h g., rekiz g. ; *es ist kein Muss*, n'eo ket ken ret ha mervel, n'eo ket ur red deomp ober se ; *Arbeiten ist ein Muss*, rekis eo labourat.

Mussbestimmung b. (-,-en) : diferadenn ret he seveniñ b., diferadur ret e seveniñ g., endalc'h g.

Muße b. (-) : amzer-vak b., amzer dibrez b., lezir g., dudi g., goar g. ; *mit Muße*, en ho plijadur, en hor plijadur, en o flijadur, en e blijadur, war e blijadur, war e oar, war e oarig, war e oarigoù, àr e oar-goarigoù, goustadik, ez arouarek, o kemer e amzer, war-blaen, war e blaen, dousik ha plaen, war e vadober, ken distrafuilh ha tra, war e bouezig, war e sklavig, war e zres, war e zresig, war e nañv, war e nañv-kaer, war e nañvig, war e nañvigoù, war e boz, kempennik, koul, koulík, war e damm pouez, dibres-kaer, plarik.

Mussehe b. (-,-n) : dimeziñ dre rankout g.

Musselin g. (-s,-e) : [gwiad.] moñselin g.

müssen Verb skoazellañ doareañ (muss / musste // hat gemusst / hat (anv-verb +) müssen) : 1. rankout [ober udb], rankout [d'ober udb], rankout d'an-unan [ober udb], bezañ rankout d'an-unan [ober udb], dleout [ober udb], dleout [d'ober udb], mankout d'an-unan [ober udb], kaout [d'ober udb], kaout defot [ober udb], kaout defot [d'ober udb], degouezhout d'an-unan [ober udb], bezañ dav d'an-unan [ober udb], bezañ ret d'an-unan [ober udb], bezañ dleet d'an-unan [ober udb], bezañ dle d'an-unan [ober udb], bezañ rediet [d'ober udb], bezañ endalc'het [d'ober udb], bezañ dalc'het [d'ober udb], bezañ forset [d'ober udb], bezañ lakaet [d'ober udb], bezañ [d'ober udb], kaout dober [a ober udb], kaout ezhomm [ober udb, d'ober udb] ; *er musste mitgehen*, mont a rankas ganto ; *diejenigen, die hinmüssen*, ar re o deus da vont di, ar re o deus d'ober mont di ; *wer arm ist, muss sparsam leben*, ar paour a vank dezhañ malañ munut ; *ich muss euch was sagen*, dav eo din lavaret udb deoc'h, rankout eo din lavaret udb deoc'h ; *ich muss abreisen*, ret eo din mont kuit, rankout eo din mont kuit, dav eo din mont kuit, ranket eo din mont kuit, rankout eo din mont kuit, rankout a ran mont kuit, rankout a rankan mont kuit, mankout a ra din mont kuit, ho kuitaat a rankan, forset on da vont kuit, bremañ eo mont diouzhoc'h, d'ober em eus mont kuit ; *ich muss mich bei ihm bedanken*, d'ober em eus e drugarekaat, d'ober em eus eñ trugarekaat, dober am eus a drugarekaat anezhañ, prop e vefe din e drugarekaat, dere e vefe din e drugarekaat, a-zere e vefe din e drugarekaat, bez' e rankan e drugarekaat ; *wir müssen arbeiten*, labourat e rankomp ober, rankout eo

deomp labourat, rekis eo labourat, dleet e deomp labourat, ret eo ma labourfemp ; *ich muss noch einen Brief schreiben*, ul lizher a van ganin da skrivañ ; *müssen Sie noch weit gehen ? müssen Sie noch weit laufen ? - nein, nicht sehr weit !* hag hoc'h eus pell da vont e-giz-se ? - o n'em eus ket gwall bell ! ; *wir müssen jetzt ran an die Arbeit*, bremañ eo stagañ ganti, bremañ eo mont outi, bez' hon eus da stagañ ganti bremañ, bez' hon eus da gregiñ gant al labour bremañ, bez' hon eus da gregiñ el labour bremañ ; *zu ihrem Besten müssen die Kinder die Strafe bekommen, die ihrem Vergehen entspricht*, diouzh o fazi eo kastizañ ar vugale evit o brasañ mad ; *er muss ihnen ein Haus besorgen*, pourchas a zle un ti dezho, d'ober en deus pourchas un ti dezho ; *die Menschen müssen an ihren Taten und nicht an ihren Worten gemessen werden*, diouzh an oberoù eo barn an dud, ouzh o oberoù eo jaojañ an dud, koll amzer eo deskiñ ar mad hep en ober ; *heute muss der Staub abgewischt werden*, hiziv emañ diboultrennañ ; *ein Späher muss immer auf der Hut sein*, ur spier a zle bezañ atav war ziwall, ur spier a rank bezañ atav war ziwall ; *wir müssen Nahrung zu uns nehmen*, boued a rankomp da gemer, ret eo e tebrfemp ; *da muss noch Salz in die Suppe rein*, holen a ranko mont er soubenn, holen a ranko bezañ lakaet er soubenn ; *ich muss unbedingt hin*, dav-mat eo din mont di, dober bras am eus a vont di, ret-mat eo ma'z in di ; *ich muss nach Hause*, mont a rankan d'ar gêr ; *muss das unbedingt sein ?* ha dleet eo ober an dra-se ? ; *unser Kulturerbe müssen wir schützen*, hor glad sevenadurel a zleomp da virout ; *du wirst wohl mit ihm reden müssen*, dav a-walc'h e vo dit komz gantañ, forset e vi da gomz gantañ ; *er müsste hier sein*, amañ e rankfe (e tlefe) bezañ ; *ich muss in die Stadt*, ret (dav) eo din mont e kêr, e kêr em bo da vont, ezhomm am eus mont e kêr, ezhomm am eus da vont e kêr ; *ich muss noch Brot kaufen*, defot am eus da brenañ bara, ezhomm am eus da brenañ bara, ezhomm am eus prenañ bara ; *zu ihrem Wohl muss man ihnen das Rechnen beibringen*, ezhomm o deus ma vefe desket kontañ dezho ; *die Turmspitze muss noch aufgesetzt werden*, an tour a chom da vegañ c'hoazh, an tour a zo da vegañ c'hoazh ; *dieses Haus muss noch abgerissen werden*, an ti-se a zo da vezañ distrujet ; *sie müssen uns anrufen*, bez' emaint da bellgomz deomp ; *man muss sie mal verhauen*, rekis eo reiñ koad dezho, dleet eo deomp reiñ koad dezho ; *man muss bemerken*, merkit mat e ... ; *da muss ich lachen*, me 'ra goap ! c'hoari gaer ! un dra gaer ! taol kaer ! evit kelo-se ! te 'lavar ! te 'lavar a-walc'h ! c'hwil 'lavar ! c'hwil 'lavar a-walc'h ! chom da lavaret ! chomit da lavaret ! kur gaer ! ur gur gaer ! n'eo ket kur ! ; *ich musste vor Scham erröten*, ar vezh he doa graet din ruiziañ ; *ich habe seine Eltern anrufen müssen*, ret eo bet din pellgomz d'e dud ; *er hat den Hund erschießen müssen*, ret e oa dezhañ bout lazhet ar c'hi ; *man musste die Klarheit seiner Analyse bewundern*, peadra 'oa da estlamiñ dirak sklaerder e zielfennadur ; *du wirst wohl einen weiten Umweg machen müssen*, ur gwall dro a zegouezho dit ober ; *jede Arbeit muss bezahlt werden*, pep labour a zo din eus e c'hopr, pep labour a verit e c'hopr, pep labour a zellez bezañ gopret, pep labour a c'houlenn koumanant, dre he beg e tozv ar yar, degouezhout a ra d'an dud

paeañ ar re a labour evito, diouzh he dent e vez goroet ar vuoc'h ; *es hat so sein müssen, es hat so kommen müssen*, tonket e oa, forset mat - ret e oa, forset mat - lakaet e oa da erruout, forset mat ; *kein Mensch muss müssen (Lessing)*, den ebet n'eo rediet da sujañ (da bladañ, da leuskel unan all da lakaet e droad war e chouk) ; *Ordnung muss sein !* pep tra en e blas hag ar bec'h e-kreiz ar c'hravazh - an traoù gant an traoù, an nez gant al laou ! ; *auch Spaß muss sein*, ret eo plijadur a-wechoù, ret eo kemer plijadur a-wechoù ; *er muss sterben*, lakaet eo da vervel, tonket eo da vervel ; *wenn er sterben muss, dann wird er sterben*, ma vez warnañ mervel, e varvo ; *nicht jeder, der in den Krieg zieht, muss sterben*, ne vez ket lazhet kement hini a ya d'ar brezel, kement a ya d'ar brezel ne vezont ket lazhet ; P. *ich muss mal !* dav eo din mont war-vaez ! ur c'hoant bras am eus da vont d'ar gador ! ; *das Kind muss mal*, ar paourkaezhig a sant mouezh ; *ich muss mal klein*, c'hoant troazhañ am eus, un dizour am eus d'ober ; *ich muss mal groß*, rankout a ran mont da blegañ (mont da zifankañ, mont war vaez, mont d'ober, mont d'ober ur blegadenn, mont da buchañ, mont a-gostez, mont war ar gador doull, mont er gador doull, mont d'ar gador, ober va aezamant, mont da harpañ ar c'hleuz, mont d'ober un dilas-bragez, ober un dilas, mont da dennañ va ibil [ibil koad ar vragez eveljust !], mont en distro, mont da stigmañ va revr, mont d'ar stao), poent eo din mont kar ar c'haz a zo o komañs turiañ, traoù tev am eus d'ober ; *ich muss noch ein bisschen putzen*, un tamm distlabezañ am eus d'ober c'hoazh ; *das Licht muss die ganze Nacht brennen*, ar gouloù a zle chom war elum e-pad an noz pad, ar gouloù a rank chom war elum e-pad an noz pad.

2. [goulakadennoù, martezeadennoù] *er muss hier sein*, amañ emañ emichañs (moarvat, kredapl, pechañs) ; *er muss gleich kommen*, a-benn nebeut e vo amañ ; *das muss wohl stimmen*, gwir e tle bezañ ; *das muss wohl früher ein Gutshaus gewesen sein*, an ti-se a zle bout bet ur maner ; *es müsste mit dem Teufel zugehen, wenn ..., ra vin dall ma ..., d'an diaoul da'm lonkañ ma ..., me a vo krouget ma ..., me a c'houlenn bezañ krouget ma ..., me a c'houlenn bezañ maout ma ..., me a c'houlenn bezañ lonket gant al loar ma ... ; ich müsste dann öfter kommen*, dont a zlefen aliesoc'h neuze ; *morgen müssten Sie ihn treffen*, warc'hoazh e tlefech'h gwelet anezhañ ; *es müssten Leute hier sein*, dleout a rafe bout tud amañ ; *dazu müsste ich reich sein*, ret eo e vefen pinvidik, ne c'hall bezañ nemet e vefen pinvidik ; *ich müsste denn verrückt werden*, nemet da sot e trofen, nemet treiñ da sot a rafen ; *es muss jetzt zwölf sein*, bremañ e tlefe bezañ kreisteiz, kreisteiz eo moarvat (pechañs, emichañs), me a ra va c'hont ez eo kreisteiz anezhi, kreisteiz bennak eo ; *er muss wohl vierzig sein*, me a ra va c'hont ez eo daou-ugent vloaz, un daou-ugent vloaz den bennak eo hennezh, un daou-ugent vloaz bennak a zen eo hennezh, bez' e tle bezañ daou-ugent vloaz, dleout a ra bezañ daou-ugent vloaz ; *Sie müssen sich irren*, kavout a ra din e rit ur fazi ; *sie müsste normalerweise im März entbinden*, e miz Meurzh emañ he bugel da vezañ, e miz Meurzh e tle he bugel genel, e miz Meurzh e rank he bugel genel.

Mußestunde b. (-,-n) : amzer-vak b., amzer dibrez b., goar g., lezir g. ; *in meinen Mußestunden*, etre keuz ha reuz, da'm euriou vak, pa vez vak warnon, em amzerioù vak.

Mußzeit b. (-) : amzer-vak b., amzer dibrez b., goar g., lezir g., euriou vak lies.

Mussheirat b. (-,-en) : dimeziñ dre rankout g.

müßig ag. : 1. arouarek, vak, dibrez, digoll, dioberiant, distrivant, dibreder, labaskennek, landregennek, landrennek, landrennus, lizidant, gourt, difoutre, euver, dilabour ; *ein müßiges Leben führen*, bevañ en arouaregezh, bezañ kouezhet en arouaregezh ha lizidanted, em leuskel da lourtat en un arouaregezh lor, tremen e vuhez o tidalvoudekaat, bevañ dilabour, en em zorloñ, bezañ vak war an-unan (Gregor), chom vak, lardañ diegi, na ober nemet treiñ mein da sec'hañ, na c'houzout nemet strakal brulu, bezañ atav vak warnezañ, bezañ un den arouarek ; *müßig herumbummeln*, strañ, braeat en e blijadur, tortañ, beuzetat, vakiñ, lostenniñ, kilwedenniñ, lostigellat, luduenniñ, chom da sorañ, lugudiñ, c'hwileta, turlutañ, ruzañ, ruzañ e dreid, ruzata, c'hoari e ruz-e-revr (e ruz-e-votoù), c'hoari e ruz botoù, ober kozh votoù, lardañ ar pavez, lonkañ avel, rodal evel ur gazhez lizidant, chom da logota, riblañ / redek ar ruiou / foetañ ar pavezioù (Gregor) ; *müßig herumstehen*, chom da gontañ pet bran a ya hebiou, kousket diwar sav, chom da valafenniñ (da c'henaouegañ, da sellet gant e c'henoù), landreantiñ, bezañ feneant evel chas, lureiñ, labaskennañ, falaoueta, landreiñ, lugudiñ, bargediñ, c'hwileta, c'hwilostat, c'hwilosteta, lardañ diegi, en em deurel dezhi, na ober netra gant e gorf, reiñ bronn d'ar bal, bezañ gant e benn war e forc'h, kaout lod e Kerdiboan, sellet ouzh an heol, na vezañ bale an eost gant an-unan, na c'hwezañ lec'h ma c'hwez ar broc'h, prederiañ ar pevar avel, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, chom da sellet ouzh an oabl o tremen, chom da selaou ar mouilc'hi o foerat, na ober ur c'hrogad, na ober glad, na ober netra gant e zaou zorn, na beuriñ ha na zaskiriñ, na ober taol ebet, na ober mann a-hed an deiz, na ober ur c'hraf, na ober an disterañ kraf, ober e zidalvez, bezañ kouezhet an didalvez war an-unan, bezañ skoet (bezañ grevet) gant terzhienn an didalvez (gant terzhienn al leue), delc'her a-dreñv, bezañ bouk evel ur velc'hwedenn.

2. didalvoud, goull, aner, toull ; *müßige Frage*, goulenn goull g., goulenn didalvoud g. ; *jede Reue wäre müßig*, ne dalv ket en em zamantiñ, ne dalv ket ar boan kaout keuz, kaout keuz ne dalv da netra, n'eus ket da gaout keuz.

Müßiggang g. (-s) : vakted b., vakter g., arouaregezh b., lizidanted b., lentegezh b., stranerezh g. ; *den Müßiggang fröhen*, bevañ en arouaregezh, bezañ kouezhet en arouaregezh ha lizidanted, em leuskel da lourtat en un arouaregezh lor, pladorenniñ, chom da baouez, beuzetat, chom da blavañ, chom da yariñ, chom da lonkañ avel, rodal evel ur gazhez lizidant, amzeriñ, daleañ e amzer, koll e boan, glapezenniñ, stagañ boutonoù, vakiñ, chom vak, melc'hwedenniñ, chom da vaoutenniñ, bezañ ganet skuizh, lugudiñ, c'hwileta, laerezh e amzer, koll e amzer (dispign e amzer, debriñ e amzer) oc'h ober netra, kaout amzer gollet, reiñ bec'h d'ar gordenn laosk, derc'hel a-dreñv, tennañ war-dreñv,

sachañ da c'hennañ, abuziñ e amzer, chom da gontañ pet bran a ya hebiou, kousket diwar sav, chom da vuzhugenniñ (da lugudiñ, da c'hoariellañ, da c'henaouegiñ, da valafenniñ), chom da velc'hweta, chom da logota, chom da c'horin viov, goriñ viov, klask kokologig, en em deuler dezhi, falaoueta, luduenniñ, chom da sorañ, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, na ober nemet treiñ mein da sec'hañ, na c'houzout nemet strakal brulu, bezañ atav vak warnezañ, bezañ un den arouarek, bezañ un den vak, c'hoari anezhi, ober anezhi, bevañ en e aez, ober he fladorenn, ober e luduenn, ruilhal kempennik e voul, ruilhal koul e voul, ruilhal koul e voul, ober e damm treuz ken distrafiuil ha tra, tremen kempennik ha brav e damm buhez, ruilhal e voul war e oarig (war e zres, war e zresig, war e bouezig, war e sklavig, war e nañv, war e nañv-kaer, war e nañvig, war e nañvigoù, war e boz, war e vadober, war e blaen, dousik ha plaen) ; *Müßiggang ist aller Laster Anfang*, an didalvoudegezh a zeu da vezhur an holl wallsioù (Gregor), an didalvoudegezh eo mammenn an holl sioù fall, al leziregezh eo pennabeg an techoù fall, al leziregezh eo mamm da bep tech fall, an holl dechoù fall a dosta e kuzh ouzh an hini a chom bepred dilabour, an didalvedigezh eo mamm pep fallentez, an didalvedigezh eo boulc'h pep fallentez, tud yaouank a vez dibreder en em daolo da wallover.

Müßiggänger g. (-s,-) : baleant g., den arouarek g., den vak g., straner g., sach war-dreñv g., dalc'her a-dreñv g., landread g., lezireg g., brein boued g., koll-e-vara g., koll-e-voued g., koll-boued g., koll-bara g., laer-e-vara g., laer-e-voued g., laer-e-amzer g., kac'h-moudenn g., didalvez g., pezh didalvez g., paourkaezh den g., labaskenn b., tra didalvez g., pezh dilamprek g., c'hoarieller g., luguder g., chuchuer g., chuchuenn b., pladorenn b., peul g., den lifret g., den hualet g., jalod g., den kouezhet en arouaregezh ha lizidanted g., den a foeltr forzh g.

Müßiggängerin b. (-,-nen) : ruzerez b., luguderez b., stlejerez b., stranerez b., lostenn b., chuchuenn b., goulerc'herez b., kilwedenn b., pladorenn b., belbeterez b.

Muster n. (-s,-) : 1. skouerenn b., standilh g., standilhon g., patrom g., maketenn b., pimpatrom g. ; *Muster ohne Wert*, skouerenn (standilhon g.) hep talvoudegezh b. ; *nach Muster bestellen*, prenañ diouzh (diwar) standilhonoù, prenañ diwar batrom, prenañ diouzh patromoù ; *ein Muster kopieren, nach einem Muster arbeiten*, labourat diouzh ur patrom, ober diouzh ur patrom, labourat diwar batrom, en em skoueriañ diouzh ur patrom, kemplegañ d'ur patrom ; *ein Muster zeichnen, ein Muster entwerfen, ein Muster anfertigen, ein Muster herausbringen*, patromañ, sevel ur patrom, tresañ ur patrom.

2. skouer b., skouer dispar a barfeted b., patrom g., uhelskeudenn b., uhelskouer b., stalon g. ; *sich ein Muster an jemandem nehmen*, kemer patrom (skouer) diouzh u.b., tennañ skouer diouzh u.b., heuliañ skouer u.b., kemer pleg diwar u.b., kemer skouer diwar u.b., kemer u.b. da skouer, heuliañ u.b., ober diouzh patrom (diouzh skouer, hervez skouer) u.b., en em zerc'hel evel ma ra u.b. ; *sich etwas zum Muster nehmen*, kemer udb

da stalon, en em skoueriañ diouzh ur patrom, kemplegañ d'ur patrom ; *Beispielsätze als Muster nehmen*, sevel frazennoù diouzh patromoù ; *er ist ein Muster von einem Lehrer*, hennezh a zo ur skouer a gelenner mar boa biskoazh, hennezh a zo gwir batrom ur c'helenner mat, hennezh a zo ur c'helenner mat ma'z eus unan (mard eus hini), ur c'helenner difestur a zo anezhañ, gwashat kelenner !

3. [gwiad., paper-moger] tres g., tres-stur g., sturdresadenn b.

Musterbeispiel n. (-s,-e) : pimpatrom g., gwir batrom g., skouer dreist b., degouezh eus ar re anavezetañ g.

Musterbetrieb g. (-s,-e) : embregerezh skouer g., skouer a embregerezh b.

Musterbild n. (-s,-er) : skouer b., skouer a barfeted b., patrom g., uhelskeudenn b., uhelskouer b.

Musterbuch n. (-s,-bücher) : [levr] standilhon g., skouerenn standilhon b.

Musterexemplar n. (-s,-e) : 1. standilhon g., skouerenn standilhon b., pezh patrom g. ; 2. [dre skeud.] skouer a zen mar boa biskoazh g., den ar seurt a zo nebeut g., patrom g.

mustergültig ag. / **musterhaft** ag. : skouerius, skouer, diabeg, difestur, dre feson, direbech, parfet ; *sein Benehmen ist mustergültig*, ur skouer a zen eo mar boa biskoazh, dalc'h a vez gantañ, direbech e vez e emzalc'h, ur paotr difestur eo, direbech e vez e gundu ; *er hat ein musterhaftes Leben geführt*, ur vuhez skouer en doa bet, ur skouer dispar a barfeted e voe e vuhez.

Musterhaftigkeit b. (-) : parfeted b., peurvad g., skouerusted b., skoueruster g.

Musterkarte b. (-,-n) : kartenn standilhon b., fichenn standilhon b.

Musterknabe g. (-n,-n) : skouer a zen g., patrom g. ; *ihr Mann ist ein Musterknabe*, he gwaz a zo ur skouer a zen mar boa biskoazh, hi he deus ur gwaz ar seurt a zo nebeut.

Musterkoffer g. (-s,-) : malizennig standilhonoù b., malizennig patromoù b.

Musterkollektion b. (-,-en) : [dilhaderzh] giziaoueg b., gizioù lies.

Mustermesse b. (-,-n) : foar standilhonoù b.

mustern V.k.e. (hat gemustert) : 1. ensellet, sellet pizh ouzh, rigadella war ; *jemanden mit den Augen mustern*, sellet pizh ouzh u.b., sellet pik ouzh u.b., sellet a-bann ouzh u.b. ; *er musterte das Mädchen mit neugierigen Blicken*, sellet a rae pik ouzh ar plac'h, rigadella a rae e zaoulagad war ar plac'h ; *ein hübsches Mädchen mustern*, luchañ ouzh ur geurenn, lugnañ ur vilhez, krakañ ur feilhenn, luc'hañ ouzh ur fulenn, lugerniñ ouzh ur goantenn ; 2. [gwiad.] *gemusterter Stoff*, gwriad gant sturdresadennoù g./b. ; 3. [merdead.] rollañ, lakaat war roll an dud a vor.

Musterprozess g. (-es,-e) : prosez skouer g., skouer a brosez b.

Musterrolle b. (-,-n) : [merdead.] roll g., roll an dud a vor g. ; *in die Musterrolle eintragen*, rollañ, lakaat war roll an dud a vor ; *aus der Musterrolle streichen*, dirollañ ; *sich in die Musterrolle eintragen lassen*, mont war ar roll, kemer roll, kemer roll war ur vag, rollañ.

Musterschüler g. (-s,-) : skouer a skoliad b., skoliad skouer g.

Musterschülerin b. (-,-nen) : skouer a skoliadez b., skoliadez skouer b.

Mustersendung b. (-,-en) : kasadenn standilhonoù b.

Musterschutz g. (-es) : gwarez ar pimpatromoù g.

Musterstück n. (-s,-e) : skouerenn b., standilh g., standilhon g., patrom g.

Musterung b. (-,-en) : gweladeg b., gwel g., moustr g., gweladell b., gweloù lies. ; *eine Musterung abhalten* (*vornehmen*), ober gweladeg, ober gwel / ober moustr / moustrañ (Gregor), ober gweloù.

Musterungsausschuss g. (-es,-ausschüsse) : [lu] bodad disluañ g., kuzul-refurm g., [dre fent] pardon ar grizilhonoù g.

Musterungskommission b. (-,-en) : [lu] kuzul-refurm g., bodad disluañ g., [dre fent] pardon ar grizilhonoù g.

Musterwirtschaft b. (-,-en) : stal labour-douar skouer b., skouer a stal labour-douar b.

Musterwohnung b. (-,-en) : ranndi batrom b.

Musterzeichner g. (-s,-) : treser patromoù g., patromour g.

Mut g. (-s) : 1. imor b., tro-spered b. ; *frohen Mutes sein*, bezañ drant (bagol, seder, laouen, laouen e galon) ; *bei gutem Mute sein*, bezañ war e du mat (en e blom, koujourn, gren), bezañ loariet-mat, bout en e lec'h, bezañ troet mat, bezañ en imor vat, bezañ aoz vat en an-unan, bezañ e holl voc'higoù er gêr gant an-unan, bezañ imoret-mat, bezañ e saout er gêr, bezañ e voc'h er gêr, bezañ e vuoc'h vrizh er gêr, bezañ a dro vat, bezañ en e charreoù, bezañ en e benn mat ; *wie ist dir zumute ?* penaos emañ ar bed (e ya an traoù, emañ kont) ganit ? ; *mir ist nicht wohl zumute, mir ist übel zumute*, n'emaon ket em flom (em bleud), en em gavout a ran diaes, diaes (dihet) on, n'emaon ket mat, korf fall am eus ; *Großmut*, brokusted b., brokuster g., largentez b., haelled b., haelder g. ; *Schwermut*, melkoni b., imor domm b., imor du b., imor drist b., imor velkonius b., hirnez b. ; *Sanftmut*, douser g., kuñvelezh b., c'hwekted b., c'hwekter g. ; *Gleichmut*, distrauilh g., difrom g., disaouzan g.

2. kalon b., kalonded b., kalonder g., kalonegezh b., nerzh-kalon g., hardizhegezh b., hardizhañs b., hardison b., hardizhded b., hardizhder g., kadamded b., kadamder g., kouraj b., herder g., herded b., skoultrenn b. ; *Mut haben*, kaout kalon, kaout nerzh-kalon, kaout skoultrenn, bezañ kalonek, bezañ ur paotr diskramailh, bezañ disaouzan, bezañ hardizh, kaout blev war e jave, bezañ dir war e fas, bezañ dir war e dal, na vezañ moan e galon, na vezañ laosk e galon, bezañ start e galon en e greiz, na gaout aon rak e skeud, bezañ den (*liester* bezañ tud), na redek gwad irvin en e wazhied, na redek gwad panez en e wazhied, kaout gwad dindan e ivinoù, na gaout aon rak e anv ; *Mut fassen*, lakaat pebr war e galon, ober un tamm sach d'e galon, stardañ e galon, lakaat striv en an-unan, hardishaat, sevel kalon en an-unan (d'an-unan), kalonekaat, en em galonekaat, sevel war e elloù a-nevez, kadarnaat, kemer kalon (Gregor) ; *Mut beweisen, Mut zeigen*, diskouez bezañ kalonek ; *jemandem Mut einflößen* (*machen*), reiñ kalon d'u.b., reiñ nerzh-kalon d'u.b., lakaat kalon e kof u.b., kourajiñ

u.b., lakaat u.b. war e du, degas u.b. war e du, degas u.b. da vad, kas u.b. da vad, adsevel e bouezioù d'u.b., reiñ ton d'u.b., reiñ kalonegezh d'u.b., kalonekaat u.b., kadarnaat u.b., kennerzhañ u.b., reiñ gred d'u.b., tommañ kalon u.b., adsevel deltu u.b. ; *den Mut aufbringen, etwas zu tun*, kaout hardison (hardizhegezh) d'ober udb, sevel a-walc'h a galon d'an-unan evit ober udb, dastum nerzh-kalon a-walc'h evit ober udb ; *den Mut verlieren, den Mut sinken lassen*, koll kalon, koll e nerzh-kalon, fallgaloniñ, mont bihan e galon, mont izel e galon, mont gant an diskalon, diskalonekaat, digalonekaat, laoskaat, digaloniñ, dic'hoanagiñ, en em lezel, en em leuskel, en em leuskel da vont, lezel da vont, bezañ krog an digalon en an-unan, bezañ e youl o teuziñ, bezañ kouezhet e veudig en e zorn, bezañ strinket an trebez war-lerc'h ar billig ; *er hatte den Mut verloren*, diskaret e oa gant an dic'hoanag, digalonekaet e oa, izelaet e oa e vannieloù gantañ, kouezhet e oa e vannieloù gantañ, izel e oa kouezhet ar banniel gantañ, aet e oa bihan e galon, aet e oa izel e galon, en ur chif bras e oa, dinerzh e oa e spered, kollet en doa e nerzh-kalon ; *sich Mut antrinken*, pakañ ur banne startijenn, kemer ur banne startijenn ; *er nimmt mir den Mut*, me a ya fall o klevet hennezh, kas a ra va deltu d'an traoñ, boukaat a ra va bolontez, terriñ a ra va deltu din, ober a ra din koll kalon, ober a ra din fallgaloniñ ; *das nimmt mir den Mut*, an dra-se a zo ur c'holl-kalon ; *nur Mut !* bec'h dezhi ! forzh warni ! beuz dezhi ! bazhad dezhi ! dalc'hit tomm ! krog(it) e-barzh ! ale ! sach ganit 'ta ! sachit warni ! dao (traoù, koad, beuz, bazhad, moged, fisel) dezhi ! rousin dezhi ! arabat chom da dermal ! uhel ar c'halonoù ! butun dezho ! koad dezho ! krogit start ! bec'h warnoc'h tuda ! poan ha bec'h, paotred ! isa 'ta, paotred ! gwaskomp, paotred ! dalc'hit mat ! h.a. ; *nur Mut, wir schaffen es schon !* deomp atav, pevar ha pemp a ra nav !

Mutagen n. (-s,-e) : [bev.] mutagen g., gwezher dargeneiat g.

Mutagenese b. (-,-n) : [bev.] mutagenez g.

Mutant g. (-en,-en) : 1. [bev.] kemmad g., dargened g. ; 2. paotr yaouank a zeu e vouezh c'hros gantañ g.

Mutante b. (-,-n) : [bev.] kemmad g., dargened g.

Mutation b. (-,-en) : 1. degemmadur g., kemmadur g. ; 2. [bev., korf.] kemm g., dargenadur g., dargenad g., dargenañ g. ; 3. [yezh.] kemmadur g. ; *lenierte Mutation, weiche Mutation*, kemmadur dre vlotaat g., blotadur g., gwanadur g. ; *aspirierte Mutation, behauchte Mutation*, kemmadur dre c'hwezhañ g., kemmadur dre c'hwezhadenniñ g., c'hwezhadur g. ; *proveherte Mutation, harte Mutation*, kemmadur dre galetaat g., kaletadur g. ; *gemischte Mutationen*, kemmadurioù kemmesket lies. ; *unregelmäßige Mutation*, kemmadur amreizh g. ; *die Mutationen bilden eines der wesentlichen Merkmale der keltischen Sprachen*, ar c'hemmadurioù a zo unan eus perzhioù dibarañ ar yezhoù keltiek ; 4. [mezeg.] kemm-mouezh g.

Mutationismus g. (-) : kemmouriezh b., mendelouriezh b., dargenouriezh b.

Mutationist g. (-en,-en) : kemmour g., mendelour g., dargenour g.

mutationsfähig ag. : [yecz.] kemmus, kemmadus ; *mutationsfähige Konsonanten*, kensonennoù kemmadus lies.

Mutationsfehler g. (-s,-) : [yecz.] fazi kemmadur g.

Mutationstheorie b. (-) : kemmoueriezh b., mendelouriezh b., dargenouriezh b.

Mütchen n. (-s) : imor fall b. ; *sein Mütchen an jemandem kühlen*, terriñ e imor diwar-goust u.b., diskargañ taolioù imor fall war u.b., diskargañ e gounnar war u.b.

muten V.k.e. (hat gemutet) : 1. goulenn ; 2. [mengleuz.] goulenn an aotre mengleuziañ.

mutieren V.gw. (hat mutiert) : 1. kemmañ, cheñch, treiñ, dargenañ ; *zu etwas mutieren*, dont d'udb, mont d'udb, kemer furm udb, treiñ d'udb, en em dreiñ en udb ; 2. [mouezh ar baotred] dont e vouezh c'hros gant an-unan.

mutig ag. : kadarn, kalonek, disaouzan, diskramailh, glev, hardizh, her, kourajus, kastret-mat, serzh ; *mutige Leute*, tud kalonek lies., tud a galon lies., tud kadarn lies. ; *mutig sein*, kaout kalon, kaout nerzh-kalon, kaout skoultrenn, bezañ kadarn (kalonek, dispont, hardizh, her, hep aon ebet, disaouzan), na vezañ moan e galon, na vezañ laosk e galon, bezañ start e galon en e greiz, kaout blev war e jave, kaout gwad dindan e ivinoù, na redek gwad irvin en e wazhied, na redek gwad panez en e wazhied, bezañ dir war e fas, bezañ dir war e dal, bezañ den (*liester* bezañ tud) ; *mutiger werden*, hardishaat, hardizhiñ, taeraat, kadarnaat ; *sich mutig erweisen*, diskouez bezañ kalonek ; [kr-l.] *dem Mutigen gehört die Welt, dem Mutigen hilft Gott*, kaloneg a drec'h pep tra - Doue a sell ouzh an den pa laka e grezenn e yen - an hini na vrok netra na koll na gounit ne ra - an den na avantur netra, na koll na gounit ne ra - ar gwellañ kammed a ra ar bleiz eo an hini a ra e-unan - gwellañ ma oufe d'ober ar bleiz, eo mont e-unan war-lerc'h e breizh - hep stourm ne vezer ket trec'h - gwelloc'h dougen e groaz eget he ruzañ - ret eo d'an den n'en deus netra labourat tenn e-lec'h gouelañ - da louarn kousket ne zeu tamm boued - laka da boan ha Doue da gennerzho - a-greiz kalon e tleez poaniañ hag an Neñv a zeuio da'z skoaziañ - gra da labour ha ped Doue ha pep tra vat az po goude - ret eo gouzañv da gaout skiant ha labourat tenn da c'hounit arc'hant.

Adv. : gant kalon, gant nerzh-kalon, ent-kalonek, kalonek, dispont, gant kadamded, diflach ; *mutig zupacken*, lakaat eoul kalon, labourat kalonek ; *mutig kämpfen*, stourm gant kadamded, stourm kalonek, stourm diflach, stourm gant nerzh-kalon ; *mutig weiter kämpfen*, derc'hel da stourm hep digalonekaat, derc'hel da rebarbiñ.

mutlos ag. : digalon, dic'hred, digouraj, dizalc'h, dismeg, diwasket, izelvredet, izel e vred, dinerzh e spered, diskaret, fallgalonet ; *er war mutlos*, diskaret e oa gant an dic'hoanag, digalonekaet e oa, mantr a oa kouezhet warnañ, izelaet e oa e vannieloù gantañ, kouezhet e oa e vannieloù gantañ, izel e oa kouezhet ar banniel gantañ, aet e oa bihan e galon, aet e oa izel e galon, en ur chif bras e oa, dinerzh e oa e spered.

Mutlosigkeit b. (-) : dic'hoanag g., digalon g., fallgalon b., koll-kalon g., laoskoni b., laoskentez b., digalonegezh b., digaloniezh b., bavoni b., dic'hred g., digouraj g., mantr g./b., mantradur g., mantridigezh b., chif g., fallaenn b.

mutmaßen V.k.e. (mutmaße, hat gemutmaßt) : amgrediñ, damgrediñ, goulakaat, martezeañ, raklakaat, argrediñ, arlakaat, tebiñ, lakaat, douetiñ, spurmantiñ, diouganañ.

mutmaßlich ag. : ag. : gwirheñvel, sañset, goulakadurel ; *er ist der mutmaßliche Täter*, diskred a zo warnañ da vezañ sevenet an torfed, diskredet e vez an torfed warnañ.

Adv. : moarvat, emichañs, pechañs, hervez pep doare, evit doare, e-doare, hervez ar mod, hervez an dailh, hervez doare, diouzh doare, diouzh an doare, diouzh feson, a-hervez, hervez, diouzh ma kreder, hervez ar gwel, da welet, din da welet, bete gwelet, war a seblant, war a hañval, me 'laka, da grediñ ez eus e ... , kredapl, peadra 'zo da grediñ e ..., douetus, chañsus, chañsoù 'zo, taol-chañs, bezañ a-walc'h, bez' a-walc'h, ...'m eus aon ; *er wird mutmaßlich nicht kommen*, dic'hortoz eo e teufe - ne zeuio ket nemet ur chañs e vefe - ne zeuio ket, 'm eus aon ; *er wird mutmaßlich kommen*, bezañ a-walc'h e teuio, bez' a-walc'h e teuio.

Mutmaßung b. (-, -en) : goulakadenn b., martezeadenn b., martezead g., marteze g., marse g., tebadenn b. ; *auf Mutmaßungen beruhend*, martezeadel.

Mutprobe b. (-, -n) : amproadur an nerzh-kalon g., amproadur ar gadarned g.

Mutschli n. (-s,-) : [Bro-Suis] baraig g., baraennig b.

Mutter¹ b. (-, Mütter) : 1. mamm b., mammenn b. ; *meine Mutter*, va mamm b., an hini gozh du-mañ b., ar vamm b. ; *sie ist Annas Mutter*, honnezh a zo mamm da Anna ; *sie war eine gute Mutter*, homañ e oa kalon ur vamm vat en he c'hreiz, ur vamm a garantez e oa ; *sie ist ihm eine Mutter gewesen*, ur gwir vamm (evel ur vamm) e oa bet evitañ, ur gwir vamm (evel ur vamm) e oa bet en e geñver ; *unverheiratete Mutter*, mamm dizimez b. ; *Vater-Mutter-Kind spielen*, c'hoari tiegezhig, c'hoari ti bihan ; *Mutter Natur*, hor mamm an natur b., Mari Glazioù b. ; *Mutter ist ausgegangen*, n'emañ ket mamm er gêr, n'emañ ket ar vamm er gêr, n'emañ ket va mamm er gêr ; *sie hat viel von ihrer Mutter*, honnezh a zo merc'h d'he mamm, honnezh a denn d'he mamm ; *Heilige Maria, Mutter Gottes, bitte für uns Sünder*, santez Mari, mamm da Zoue, pedit evidomp-ni, pec'herien ; 2. [tekn.] moull g., mammvoull g. ; 3. *Essigmutter*, gwele ar gwinêr g., mamm ar gwinêr b., mammenn ar gwinêr b., mammennnoù ar gwinêr lies. ; 4. [dre skeud.] *Vorsicht ist die Mutter der Weisheit*, P. *Vorsicht ist die Mutter der Porzellankiste*, sell petra ri - gwelloc'h distreiñ diwar hanter hent eget ober gwall veaj - gwell eo retorn diwar hanter hent eget ober ur gwall veaj - bale skañv ha gwelet a-bell eo merk un den a-boell - kerse ne zeu nemet goude - keuz re ziwezhat ne dalv da netra - al logodenn n'he deus nemet un toull a zo boued d'ar c'hazh - kordenn a dri gor a vec'h a dorrer - na daolit ket ho potoù kozh a-gostez ken n'ho po ur re nevez - arabat lakaat da benn en draf gant aon na chomfe da benn a-dreñv e gwask - bezit atav e-tailh (a-du, e tres, e tu, war an tu, e tro) da stourm mar fell deoc'h bezañ trec'h - prenañ keuneud 'zo re ziwezhat pa vez ret c'hwezhañ er bizied - ur wech paseet ar mare, n'emañ ket mui ar poent da besketa - ar c'heuz zo war-lerc'h - an aon eo bouc'h ar furnez - pa vez aet (pa vez troc'holiet) ar c'harr en

douflez e weler an hent mat - aes eo riklañ ha kouezhañ, sevel goude an diaesañ ha bloñs al lamm da bareañ ; *Unwissenheit ist die Mutter aller Übel*, an diouiziegezh a zeu da vezhur an holl fallantezioù, an diouiziegezh eo mammen an holl fallagriezhoù, an diouiziegezh eo pennabeg ar viloni, an diouiziegezh eo mamm da bep fallentez ; *die Mutter muss man für sich gewinnen, um die Tochter zu bekommen*, dreist moue ar gazez kozh e vez kabestret an ebeulez - ret eo reiñ lann d'ar gazez kozh a-raok flourañ an ebeulez - ret eo ober stad d'ar gazez a-raok kaout an ebeulez ; *an Mutters Rockschoßen hängen, an Mutters Schürzenzipfel hängen*, bezañ dalc'hmat a-grap ouzh e vamm, chom dalc'hmat krog ouzh e vamm, na vezañ dizonet c'hoazh, bezañ atav-atav war seulioù treid e vamm, bezañ atav oc'h ober ki bihan d'e vamm, bezañ atav evel ur c'hi bihan war-lerc'h e vamm, na zispegañ diouzh e vamm, bezañ c'hoazh war barlenn e vamm, bezañ c'hoazh war ar varlenn, na vezañ evit dioueriñ e vamm, bezañ ur c'hrap-e-doull eus an-unan, bezañ ur graperez-he-zoull eus an-unan ; *andere Mütter haben auch schöne Söhne, andere Mütter haben auch schöne Töchter*, pa serr un nor e tigor div.

Mutter² b. (-, Mutter) : [tekn.] bouster g., kraouenn b., tog-viñs g., biñser g.

Mutterast g. (-es,-äste) : [louza.] pennvrak g., pennskourr g., skourr bras g.

Mutterbiene b. (-,-n) : [loen.] mamm-wenan b., mamm b.

Mutterbindung b. (-,-en) : karantez ouzh ar vamm b., stagidigezh ouzh ar vamm b.

Mutterboden g. (-s,-böden) : douar-labour g., douar-gounid g., douar tomm g., atil g./b., douar-atil g., douar-teil g., teil-douar g., teil munut g., mannoù lies., douar bev g., douar-stuz g., rotel g., humus g., baoz b., gardenn b., douar-mag g., douar aradus g. ; *dünnere Mutterboden*, douar skars g.

Mutterbrust b. (-) : bronn ar vamm b. ; *das Baby saugt an der Mutterbrust*, ar babig a zo o chugañ bronn e vamm, emañ ar babig o tenañ.

Mütterchen n. (-s,-) : mammig b., tintin b., moereb b. ; *Mütterchen Russland*, hor mammig Rusia b.

Mutterente b. (-,-n) : [loen.] houadez b.

Muttererde b. (-) : douar-labour g., douar-gounid g., douar tomm g., atil g./b., douar-atil g., douar-teil g., teil-douar g., teil munut g., mannoù lies., douar bev g., douar-stuz g., rotel g., humus g., baoz b., gardenn b., douar-mag g., douar aradus g.

Mutterfass n. (-es,-fässer) : barrikenn winêgrañ b.

Mutterfieber n. (-s) : [mezeg.] terzhienn ar vammenn b.

Mutterflecken lies. : gweenn ar vrazedded b. ; *sie hat Mutterflecken bekommen*, merglet eo da vat.

Mutterfreuden lies. : [tro-lavar] *sie sieht Mutterfreuden entgegen*, keloù mat (keloù nevez, keloù bugel) a zo ganti, an dud a zo da greskiñ ganti (en he zi), prenet he deus un davañjer nevez, prenet he deus ur vrennidenn nevez, ur bugel a zo en he c'herc'henn, emañ ar soubenn o virviñ, war he fedennoù emañ.

Muttergenesungsheim n. (-s,-e) : ti-diskuizh evit ar mammoù g., kreizenn-diskuizh evit ar mammoù b.

Muttergesellschaft b. (-,-en) : penngevredad g., stal greiz b., stal vamm b.

Muttergottes b. : [relij.] mamm d'an Aotrou Doue b., mamm da Zoue b.

Muttergottesbild n. (-s,-er) : [relij.] skeudenn ar Werc'hez b., skeudenn ar Werc'hez Vari b., skeudenn an Itron Varia b.

Muttergottesschuh g. (-s,-e) : [louza.] boked-an-Dreinded g., louzaouenn-an-Dreinded b.

Mutterhaus n. (-es,-häuser) : penngevredad g., ti mamm g., stal greiz b., stal vamm b.

Mutterinstinkt g. (-s) : doug-mamm g., bondoug-mamm g.

Mutterkind n. (-s,-er) : kalon e vamm b., paotrig e vamm g., lallaig e vamm g., sellig e vamm b., plac'hig e vamm b.

Mutterkirche b. (-,-en) : [relij.] mammiliz b., iliz-vamm b.

Mutterkomplex g. (-es) : kemplezh Edip b.

Mutterkorn n. (-s,-körner) / **Mutterkornpilz** g. (-es,-e) : [louza.] druilh g., tad-segal g., pigell g. ; *vom Mutterkornpilz befallen*, druilhet.

Mutterkuchen g. (-s,-) : [mezeg.] plakenta g., gwele g., torzhienn b., gwisk g., skarz h g.

Mutterkümmel g. (-s) : [louza.] koumin g.

Mutterland n. (-s,-länder) : pennvro b., bro-benn b. ; *das französische Mutterland*, pennvro (bro-benn) an impalaeriezh c'hall b.

Mutterlauge b. (-,-n) : [kimiezh] dour-mamm g.

Mutterleib g. (-s,-er) : kof ar vamm g. ; *die Frucht im Mutterleib*, ar frouezh e kof e vamm g., ar grouell b. ; *das Baby im Mutterleib*, ar bugel e kerc'henn e vamm g., ar bugel e kof e vamm g., ar bugel etre daougostez he mamm g. ; *mein Kind ist immer noch im Mutterleib*, va bugel a zo e koad e gavell ha koad e gavell a zo d'ober.

Mütterlein n. (-s,-) : mammig b.

mütterlich ag. : **1.** a vamm, mammel ; **2.** [dre skeud.] tener, karantezus.

mütterlicherseits Adv. : a-berzh mamm, eus perzh ar vamm, diouzh tu ar vamm, a du ar vamm, a-berzh e vamm, diouzh kostez e vamm, eus kostez e vamm, dre ar vamm ; *Vettern mütterlicherseits*, kendirvi diouzh tu (diouzh kostez, eus perzh) ar vamm lies., kendirvi a-berzh mamm lies., kendirvi dre ar vamm ; *die Verwandten mütterlicherseits*, ar gerentiezh a-berzh mamm b.

Mütterlichkeit b. (-) : teneridigezh ur vamm b., karantez ur vamm ouzh he bugale b., karantez ur vamm evit he bugale b., karantez ur vamm da-gehelañ he bugale b., mammegezh b.

Mutterliebe b. (-) : karantez ur vamm ouzh he bugale b., karantez ur vamm evit he bugale b., karantez ur vamm da-gehelañ he bugale b., teneridigezh ur vamm b.

mutterlos ag. : divamm ; *mutterlose Halbwaise*, emzivad divamm g., emzivadez divamm b., emzivad marv e vamm g., emzivadez marv he mamm b., minor hep mamm g., minorez hep mamm b. ; *vater- und mutterlose Waise*, emzivad didud g., emzivadez didud b., emzivad rik g., emzivadez rik b., emzivad didad ha divamm g., emzivadez didad ha divamm b., emzivad marv e dad hag e vamm g., emzivadez marv he zad hag he mamm b., minor didud g., minorez didud b., minor rik g., minorez rik b., minor hep tad na mamm g., minorez hep tad na

mamm b., minor marvet e dad hag e vamm digantañ g., minorez marvet he zad hag he mamm diganti b.

Muttermal n. (-s,-e) : [korf.] plustrenn b., c'hoantaenn b., c'hoantadenn b., kousi g., arouez b., brenn Yuzas g. / brizhenn b. / burbuenn b. / dluzhaj g. / lentilig b. / didremenadurezh b. / merk a zeu gant un den er bed g. (Gregor), tapad g., letin g., letinad g. ; *mit Muttermalen übersät*, plustrennet ; *ein Muttermal aufweisend*, plustrennet.

Muttermilch b. (-) : laezh ar vamm g., laezh-bronn g., laezh-mager g. ; *er hat das mit der Muttermilch eingesogen*, anavezout a ra an dra-se a-vihanik, desket en deus an dra-se o sunañ laezh e vamm, desket en deus an dra-se etre daou frapad bronn, desket en deus an dra-se war barlenn e vamm.

Muttermord g. (-s,-e) : mammlazh g.

Muttermörder g. (-s,-) : mammlazherez b.

Muttermörderin b. (-,-nen) : mammlazherez b.

Muttermund g. (-s,-münder) : [korf.] *äußerer Muttermund*, gouzoug ar mammog g., gouzoug ar vamm g., gouzoug ar grozh g.

Mutterschlüssel g. (-s,-) : [tekn.] alc'hwez kraouennoù g., alc'hwez bousteroù g.

Mutterpause b. (-,-n) : 1. kalk (treuzlinennadur g., treuztresadur g.) war tu gin un dreuzskeudenn g., kalk (treuzlinennadur g., treuztresadur g.) war tu gin un dreuzwelenn g. ; 2. ehan-labour mammelezh g.

Mutterrecht n. (-s) : mammliezh b.

Mutterschaf n. (-s,-e) : [loen.] dañvadez b., dañvadenn b., mammenn b.

Mutterschaft b. (-) : mammelezh b.

Mutterschaftsgeld n. (-s) : gopr mammelezh g.

Mutterschaftshilfe b. (-) : pourchas mammelezh g., gouzeuladoù mammelezh lies.

Mutterschaftsurlaub g. (-s) : ehan ganedigezh g., ehan-labour diwar wilioud g., ehan-labour mammelezh g. ; *postnataler Mutterschaftsurlaub*, ehan goude-genel g.

Mutterschiff n. (-s,-e) : [merdead.] lestr pourvezer g., pourvezerez b.

Mutterschoß g. (-es) : barlenn ar vamm b.

Mutterschutz g. (-es) : gwarez sokial ar merc'hed dougerez g.

Mutterschutzgesetz n. (-es,-e) : lezenn a-zivout gwarez sokial ar merc'hed dougerez b.

mutterseelenallein ag. : *mutterseelenallein sein*, bezañ en e zigenvez, bezañ en e bart e-unan, bezañ e-unan-penn, bezañ e-unan-kaer, bezañ en e unan, na vezañ den ebet war e dro, bezañ e-unanig, bezañ chomet etre treid ar bed, bevañ pell diouzh darempred an dud, bezañ e-unan evel ul lakez pikez, bezañ evel ur wezenn divarret, bezañ e-unan evel ur c'hi, bezañ e-unan evel ur penn-ki, bezañ digenseurt, bezañ digompagnun.

Muttersöhnchen n. (-s,-) : paotrig e vamm g., paotr e vamm g., sellig e vamm g., lallaig e vamm g., kalon e vamm b., gogez g.

Muttersprache b. (-,-n) : yezh-vamm b., yezh c'henidik b., yezh kentañ b.

Muttersprachler g. (-s,-) : den hag a gomz ur yezh a-vihanik g., komzer a-vihanik g. [d.sk. : brezhoneger a-vihanik g.], den hag en deus desket e yezh war barlenn e

vamm g. ; *die letzten Muttersprachler*, an dibennyezherien lies.

muttersprachlich ag. : 1. er yezh-vamm ; 2. hag a gomz ar yezh a-vihanik, hag a gomz ar yezh a-vihan.

Mutterstadt b. (-,-städte) : kêr c'henidik b.

Mutterstelle b. (-) : *bei jemandem Mutterstelle vertreten*, delc'her lec'h a vamm (servijout da vamm, talvezout mamm) d'u.b. (Gregor).

Muttertag g. (-s,-e) : gouel ar mammoù g.

Muttertier n. (-s,-e) : [loen.] mamm b.

Mutterwitz g. (-es) : skiant-vat a-berzh gouenn b., poell a-berzh gouenn g., lemmded-spered b., divreilh g., digaoth g.

Mutti b. (-,-s) : mammig b., mama b., mamaig b., mamam b., mamm b. ; *Muttis Küche vermissen*, keuziañ da gegin e vamm, keuziñ da gegin e vamm ; *Mutti ist ausgegangen*, n'emañ ket mamm er gêr, n'emañ ket ar vamm er gêr, n'emañ ket va mamm er gêr ; *Mutti ! was gibt's zu essen ?* mamm ! petra 'zo da zebriñ ? va mamm ! petra 'vo da zebriñ ? ; [hep kemmadur dre vlotaat war-lerc'h an araogenn *da*] *frag Mutti, wer das ist*, goulenn da mamm piv eo hennezh.

mutual ag. : *sellit ouzh mutuell*.

Mutualismus g. (-) : 1. kilezouriezh b. ; 2. [bev.] kilezegezh b., kedvevadezh kilezek b.

Mutualist g. (-en,-en) : kilezour g.

mutuell ag. : kenetre, an eil d'egile, an eil d'eben, an eil ouzh egile, an eil ouzh eben, kilezel, ken-.

Mutung b. (-,-en) : [mengleuz.] goulennadenn an aotre mengleuziañ g.

mutvoll ag. : kadarn, kalonek, disaouzan, diskramailh.

Mutwille g. (-ns) : tunenn b., froudenn b., stultenn b., pennad g., sorc'henn b., loariadenn b., loariad b., tid b. ; *aus Mutwillen*, diwar c'hoari, diwar ur froudenn (ur pennad, ur stultenn, ur reuziad) ; *er lässt seinen Kindern jeden Mutwillen durchgehen*, ober a ra o did ouzh e vugale, ober a ra o did d'e vugale, ober a ra o holl zivizoù ouzh e vugale, ober a ra o holl zivizoù d'e vugale, ober a ra o holl senturioù e vugale, ober a ra o holl lavarioù (holl bennadoù) e vugale, ober a ra o holl lavarioù d'e vugale, ober a ra o holl froudennoù d'e vugale, plegañ a ra da did e vugale, ne gred ket nac'h an dister dra ouzh e vugale, ober a ra kamambre d'e vugale.

mutwillig ag./Adv. : a-fetepañs, a-benn-kefridi, a-benest-kaer, a-zevri-bev, a-ratozh-kaer, gant rat vat dezhañ, a-barfeted, gant rat, gant rat vat, a-rat, a-zevri-kaer, a-ratozh, a-ratozh-vat, dre e ratozh, a-gentizh-kaer, a-fetepañs, a-befiañs, a-venifiañs.

Mütze b. (-,-n) : kasketenn b., bered g. ; *schirmlose Mütze*, boned g. ; *flache Mütze*, boned plat g. ; *eine Mütze aufhaben*, bezañ beredet, bezañ e gasketenn war e benn gant an-unan.

Mützenschild n. (-s,-er) / **Mützenschirm** g. (-s,-e) : erien g., lêrbenn g., barraotenn b.

MwSt [berradur evit **Mehrwertsteuer**] : taos war ar gwerzh ouzhpennet g., tell war gresk talvoud b., TGO, TWGT.

Myelopathie b. (-,-n) : [mezeg.] mielopatiezh b.

Mykologe g. (-n,-n) : foueonour g., mikologour g.

Mykologie b. (-) : foueoniezh b., mikologiezh b.

Mykose b. (-,-n) : [mezeg.] mikoz g., louedenn b.

Myokardinfarkt g. (-s,-e) : [mezeg.] angwazhiad ar galon g., infarktus kigenn ar galon g., infarktus kaher ar galon g.

Myom n. (-s,-e) : [mezeg.] miom g., fibrom g.

Myopathie b. (-) : [mezeg.] miopatiezh b.

Myriade b. (-,-n) : **1.** dekmiliad g. ; **2.** [dre skeud.] bern g., toullad g., bochad g., maread g., pezh stropad g., troc'had g., braz g., leizh g., mor g., lanvad g., bolead g., bordilh b., bostad b., afin g., klotad g., kreñennad b., kreñenn b., kudennad b., paotad g., revriad g., randonad g., mil-ha-mil, un diniver a ... g., niver diniverus g. (Gregor).

Myriagramm n. (-s,-e) : miriagramm g.

Myriameter n./g. (-s,-) : [istor] miriametr g.

Myriapode g. (-n,-n) / **Myriopode** g. (-n,-n) : [loen.] senk g., miriapodeg g., miltroadeg g.

Myrre b. (-,-n) / **Myrrhe** b. (-,-n) : mir g.

Myrte b. (-,-n) : [louza.] meurta g.

Myrtenkranz g. (-es,-kränze) : kurunenn eured b., kurunenn bleuñv orañjez b.

Mysterienspiel n. (-s,-e) : [lenn.] mister g., c'hoari-santel g.

mysteriös ag. : kevrinus, misterius, rinek, moliac'hus, diveizus, digomprenus, digompren, didreuzus.

Mysterium n. (-s, Mysterien) : **1.** [Henamzer] henvister g. ; **2.** kevrin g., mister g., moliac'h g., rin g. ; *das Mysterium der Inkarnation Christi*, mister an enkorfadur g., moliac'h an enkorfadur g.

Mystifikation b. (-,-en) : darluerezh g., tunidigezh b., touellerezh g.

mystifizieren V.k.e. (hat mystifiziert) : darluiñ, tunañ, touellañ.

Mystik b. (-) : kevrinouriezh b., kevrinelouriezh b., kevrinegezh b., kevrinelezh b., kevrinadezh b., [gwashaus] kevrinaj g.

Mystiker g. (-s,-) : kevrinad g., kevrinour g., [gwashaus] kevrinajour g.

Mystikerin b. (-,-nen) : kevrinadez b., kevrinourez b., [gwashaus] kevrinajourez b.

mystisch ag. : kevrinel, kevrinek ; *mystische Erfahrung*, arnod kevrinek g.

Mystizismus g. (-) : kevrinezh b., kevrinadegezh b., kevrinadelezh b., kevrinouriezh b., kevrinelouriezh b., [gwashaus] kevrinaj g.

Mythe b. (-,-n) : gwengel g., mojenn b., marzhad g., marzhdanevell b.

Mythenforschung b. (-,-en) : gwengeloniezh b., marzhadoniezh b., marzhoniezh b., doueedoniezh b.

mythenhaft ag. : **1.** gwengelek, mojennel, mojennek, marzhadek, marzhadel ; **2.** [kevredadouriezh] eorizhel.

Mythifizierung b. (-) : marzhadekadur g.

mythisch ag. : **1.** gwengelek, mojennel, mojennek, marzhadek, marzhadel ; *mythischer Held*, haroz mojennel g. ; *mythisches Ungeheuer*, euzhvil mojennel g., aerouant g. ; **2.** [kevredadouriezh] eorizhel ; **3.** diwirion, ijinet, forjet.

Mythologe g. (-n,-n) : gwengelour g., mitologour g., marzhoniour g.

Mythologie b. (-,-en) : **1.** gwengelouriezh b., mitologiezh b., marzhadouriezh b., mojennerezh g. ; **2.**

gwengeloniezh b., mitologiezh b., doueedoniezh b., marzhoniezh b., marzhadoniezh b.

mythologieren V.k.e. (hat mythologiert) : lakaat [udb] da vojenn, gwengelekaat, mojennekaat, marzhadekaat.

mythologisch ag. : gwengelek, gwengelourel, gwengelouriezhel, mojennerezhel, mitologek, marzhoniezhel, mojennel, ... mojennerezh.

Mythomane g. (-n,-n) : brozenour g., sorc'hennet g., gaoumaniak g., gaouvariad g.

Mythomanie b. (-) : sorc'hennerezh g., gaoumania g., gaouvar g.

Mythomanin b. (-,-nen) : brozenourez b., sorc'hennerezh b., gaoumaniak g., gaouvariadez b.

mythomanisch ag. : brozenour, sorc'hennet, gaoumaniakel, gaouvariad.

Mythos g. (-, Mythen) / **Mythus** g. (-, Mythen) : **1.** mojenn b., marzhad g., marzhdanevell b., gwengel g. ; **2.** eorizh g., gwengel g. ; *der arische Mythos*, ar gwengel arian g., an eorizh arian g. ; *aus etwas einen Mythos machen*, lakaat udb da vojenn, gwengelekaat udb, mojennekaat udb, marzhadekaat udb.

Mythosentlarvung b. (-,-en) : divarzhadekadur g., diwengelaat g., dizarluiñ g.

Mythus g. (-, Mythen) : mojenn b., marzhad g., marzhdanevell b., gwengel g.

Myxomatose b. (-) : [loen.] miksomatoz g.

Myzel n. (-s,-ien/-e) : [louza.] mikeliom g.